

ІВАН КУЗИЧ - БЕРЕЗОВСЬКИЙ

ПРАІСТОРІЯ УКРАЇНИ

КНИГА ІІ

ГОЛОВНА РАДА НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ІМ. ШЕВЧЕНКА

Торонто, дня ..25. вересня.. 1964

До

Високоповажаного Пана *Івана Кудря-Береговикова*

в *Detroit, Mich. U.S.A.*

Наукове Товариство ім. Шевченка повідомляє Вас, що рішенням Головної Ради НТШ від дня ..25. вересня 1964.. прийнято Вас у звичайні члени Товариства.

Одночасно висловлюємо сподівання, що у Вашій Особі це найстарше Українське Наукове Товариство — перша Українська Академія Наук — знайде свого нового постійного співробітника і приятеля.

Остасось з правдивою пошаною

За Головну Раду НТШ

Президент:

Р. Сіман - Віжницький

Генеральний Секретар:

Іван Березовиков

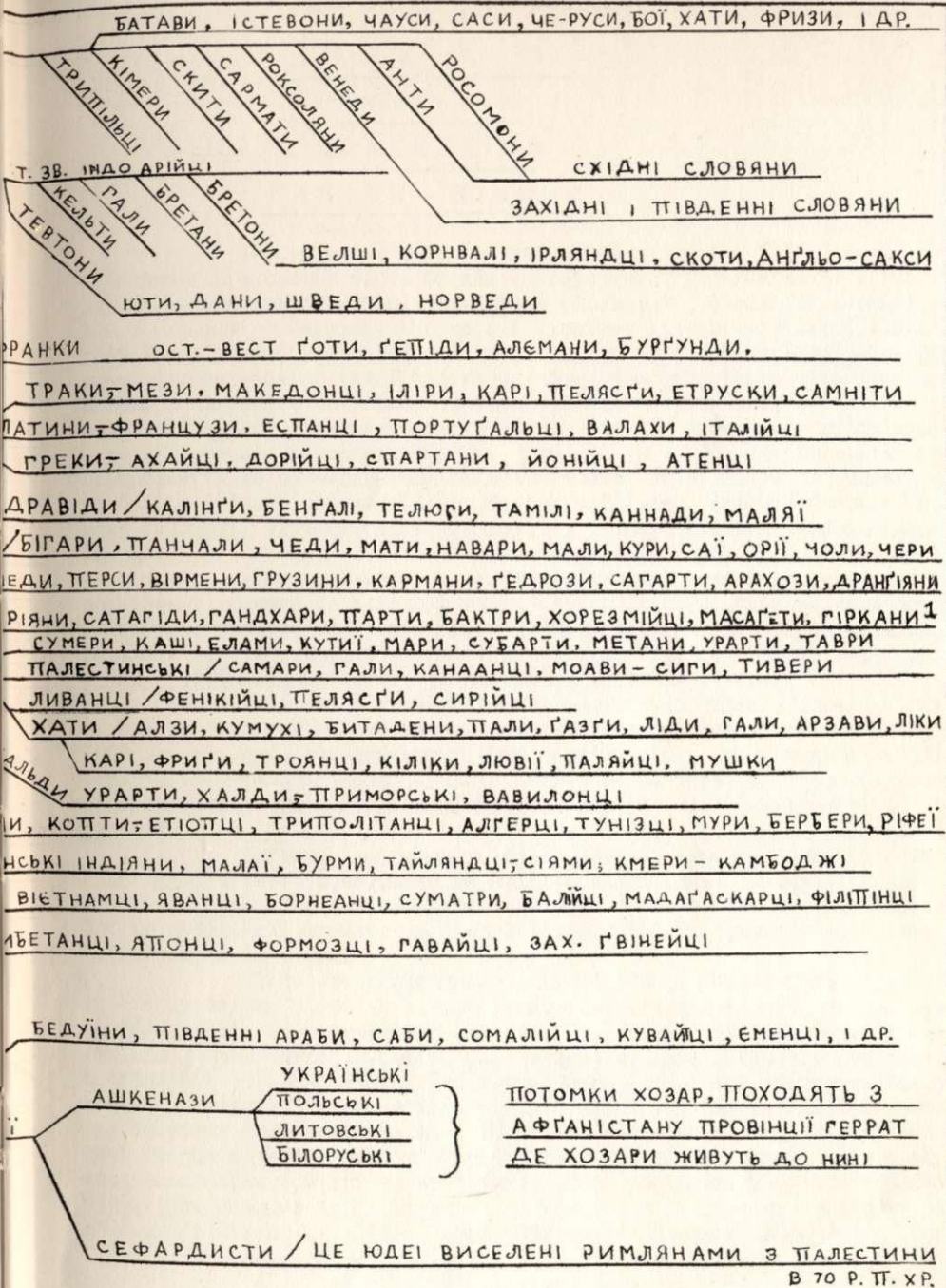
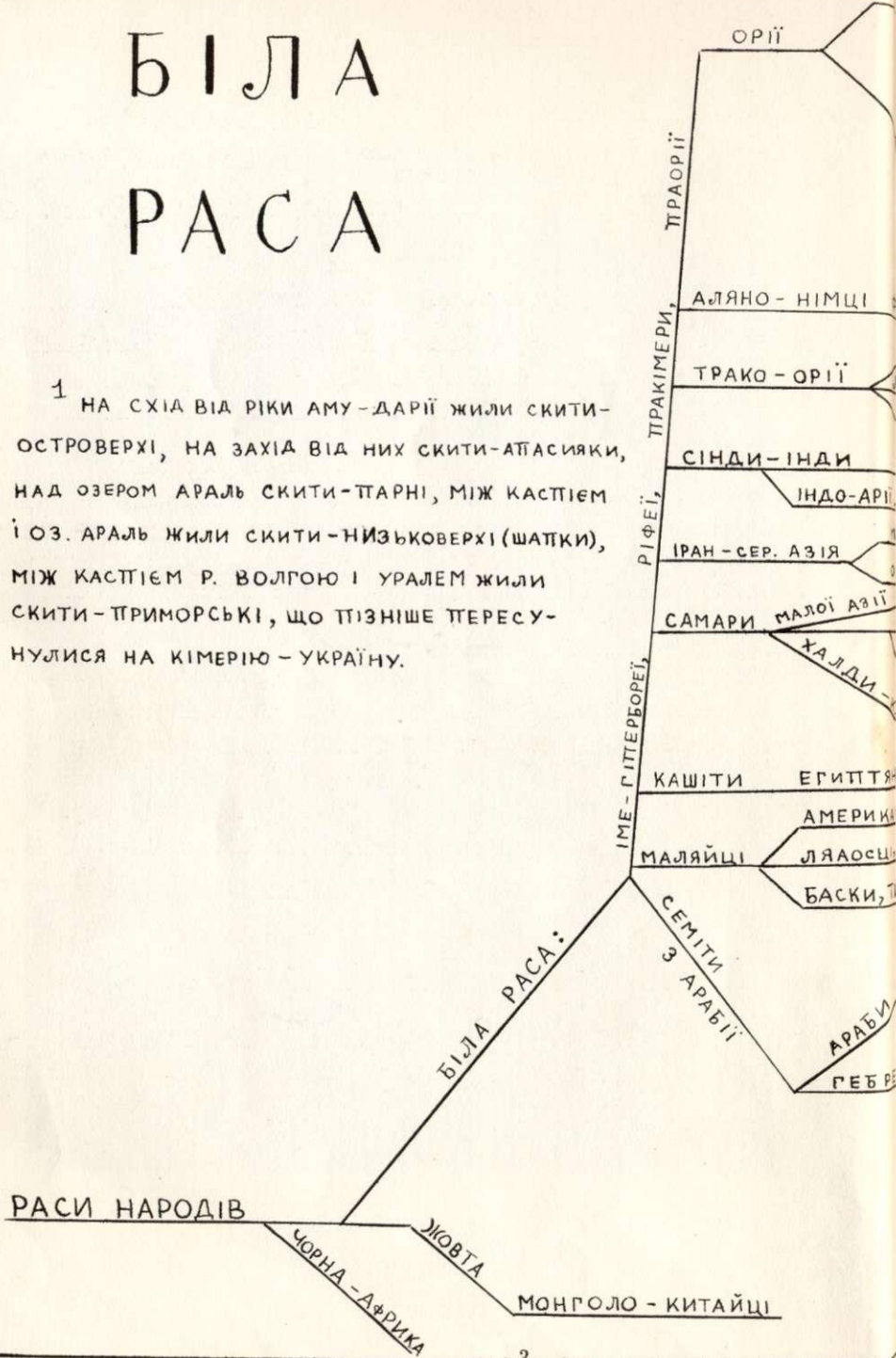

КНИГА II

ПРАІСТОРІЯ УКРАЇНИ

БІЛА РАСА

¹ НА СХІД ВІД РІКИ АМУ-ДАРІЇ ЖИЛИ СКИТИ-ОСТРОВЕРХІ, НА ЗАХІД ВІД НИХ СКИТИ-АТАСИЯКИ, НАД ОЗЕРОМ АРАЛЬ СКИТИ-ТАРНІ, МІЖ КАСПІЕМ І ОЗ. АРАЛЬ ЖИЛИ СКИТИ-НИЗЬКОВЕРХІ (ШАТКИ), МІЖ КАСПІЕМ Р. ВОЛГОЮ І УРАЛЕМ ЖИЛИ СКИТИ-ПРИМОРСЬКІ, ЩО ПІЗНІШЕ ПЕРЕСУ-НУЛИСЯ НА КІМЕРІЮ - УКРАЇНУ.

К Н И Г А І І .

Р О З Д І Л І .

П Р А У К Р А І Н А

С А М А Р И – К І М Е Р И

Пригадаємо коротко до тепер сказане:

Приходимо до колишніх земель Оріяни – Праукраїни. Ті землі около 6 тисяч літ до Христа простягалися із заходу від рік Везери і Дунаю, включали Італію і Балкани, побережжям Чорного і Азовського морів по Кавказ, Каспій, гори Ураль до сибірських низин по ріку Об. Орії оминали заселені угро-фінами північно-західні ліси й болота нинішньої Московії. Намта праруська експанзія втиснулася клином між угро-фінів в доріччя рік Двини й Волхова для вимінної торгівлі, але це сталося в часах Кия. З повище описаного простору орії-самари залюднили від 12 – 2 тисячі літ до Хр. на півночі і сході центральну Азію по гори Алтай, південний Сибір, Індію, Індонезію, Малайзію, до Філіпін і Японії, на півдні Іран, Малу Азію, Єгипет, Етопію, північну Африку по Сагару; на заході краї до Атлантику, Англію, Ірландію, Данію і Скандинавію.

Нам праправнукам тої великої вітчизни, призвичаєними до роздавленої, сплющеної до Карпат і Чорного моря території України, не може в голові поміститися, що Руська імперія – Праукраїна ще за короля Володимира Великого простягалася від Кракова Карпатами (Басарабія і Молдавія) до гирла Дунаю. Побережжям Чорного і Азовського морів до Кавказу) Тмуторокань, (Аси), Волгою до ріки Об і рікою Вислою до Пруської землі (Заповіт княгині Оди, ж. Мешка). Це був простір 7 мільйонів квадратних кілометрів. За 1000 літ територія Володимирової Русі змаліла більш, як двадцятіро. Що століття ми втрачали пересічно понад 500.000 кв.км. території. Ніхто до нині не пригадувався які причини привели нас до втрати стільки життєвого простору нації?

Цю тему ми докладно простудіюємо, коли прийдемо до Київської Русі, а тепер повертаємо до Оріяни-Прасамарії – Кімерії, прабабки Київської Русі. Лісо-степові простори Праукраїни ніколи не були порожні. Щоб це твердження безвідклично доказати, пригляньмося третьому тепліттю і четвертому льодовикові.

Третє теплітня тривало від 180.000 до 110.000 літ до Хр. тобто безперервних 70.000 літ і мало середземноморський клімат. Бігуни землі були мабуть на теперішньому рівникові. У тому теплітні рівник був на нинішніх бігунах землі. У Сибірі була тропікальна жара. В Оріяні-Праукраїні, центральній Азії був теплий, без зими клімат, бо ж там жили теплолюбні мамути, носороги, леви, гіпопотами (2. ст. 32). У Старуні коло Солотвини (р. Бистриця Солотвинська, повіт Надвірна, Іванофранківська область) відкопано носорога (тепер в музею Дідушицьких у Львові), а в тундрі Сибіру відкопано косматих мамутів тих часів (ібід). Стає зрозумілим, що коли в Сибірі була гаряч, в Малій Азії і Африці – студено, то люди тиснулися в теплий, не за гарячий і беззимний клімат Оріяни-Праукраїни. В травобуйних чорноземних

степях Оріяни було багато трав'янистих звірів, а з ловів і риболовлі тодішня людина жила. Чистоводні ріки служили людям шляхами комунікації. За тих 70.000 літ виросла і розмножилася в Праукраїні Кроманьонська, Кавказької раси, біла висока людина.

Про третє тепління др. Я.Пастернак пише ось що: "У третій міжльодовиковій добі підсоння України було тепліше, на що вказують теплолюбні рослини, що збереглися в торфовищах". В кінці третього тепління Оріяна – Кімеріяна була правдоподібно дуже густо заселена. Четверте зледеніння до границь України не дійшло. Воно задержалося на 100 – 150 км від границь України на лінії Городно–Міньск–Вітебск–Твер–Ярославль Суздальський, звідки льодовик повернув на північ до ріки і заливу Мезен у Баренцевому морі. Зледеніння тривало (тобто почало насуватись) від 110.000, а закінчилося у 12.000 році до Хр. Лід грубий 1.000 – 3.000 стіп посувався щороку на південь около 40 – 50 метрів через 44.000 літ і стільки часу відступав. Як з того бачимо на землях України від 130.000 літ не було льодовика, але зі зближенням його до границь України клімат ставав ще раз холодніший, а розмножені племена білої раси з північних і західних районів Оріяни, близькі до льодовика, починають переселюватись з Праукраїни до Чехії, Угорщини, Франції, Іспанії, Італії, на Балкани, у Середню і Малу Азію.

З південних околиць України народ не емігрував. Що промовляє за тим? Як було згадано – льодовик насувався 44 тисячі літ. Люди і звірі акліматизувалися. Люди вже мали тоді вогонь, шкіри звірів на одяг і шкіряні теплі шатра–хати, що ми бачимо в Мустерській, а далі в Оріяньській добі від 100 до 25 тисяч літ тому. В Україні з Мустерської доби знайдено около 50 стоянок тодішньої людини, бо грубий чорнозем покрив їх. В Оріяньській добі 40.000 літ тому знайдено тих стоянок більше, а в Костенках к. Вороніжа знайдено 43 жіночі кістяні різьблені фігурки матері–землі, богині родючості. Це свідчить про релігійні увялення тодішньої людини. В Галичині знайдено 105 оріяньських стоянок (2. ст. 63). Людина полювала тоді на Мамута, носорога, зубра, коня, оленя, вовка, борсука, зайця і бабака. (ібід, ст. 64).

Даймо слово ще одному археологові проф. Петрові Курінному. На 3–тій стороні його праці він пише: "З Ашельської доби (300 – 100 тисяч літ тому) маємо вже багато місць, де жила тодішня людина. В Касперівцях Галичині, в Житомирі на Волині, в Кодаку на Запоріжжю, Деркулі на р. Донець, в Чакурі в Криму. Український народ є антропологічною, етнічною та економічною єдністю на історичній карті Європи. Культурна тяглість на українських землях не переривалася нігде, ніколи, аж до наших днів. (274, ст. 1 – 3).

Зачнемо від найдавніших вісток про нашу Оріяну – Праукраїну, її історичну назву й нарід.

Першу вістку знаходимо в Авесті. Авеста ділиться на 5 частей, а кожна об'ємом кількох грубих томів. Усіх томів є 21. Перша частина Авести називається "Ясна" й ділиться на 72 розділи, що називаються "гати" – глави. Друга частина називається "Віспереда" й має 22 глави. Третя зветься "Вендеда" – знання і має 22 глави. Четверта – "Яшти", має 19 яшт. Це релігійні довгі легенди–поезії. Вони розповідають про прапредків іранців – персів. Пята яшта називається "Хорда", – Авеста – це молитви. У 7–мій яшті є пісня, яка оповідає, що на північ від моря (Чорного?) жили люди "Іми" а коли зближалася тисячлітня зима, то вони повандрували з північних областей Примор'я

в нову теплішу землю. Вони були одягнені в шкіри. Коли прибули на нову землю з теплим кліматом, зустріли їх там нагі жінки і почали з ними бій. Іми здогадувались, що жінки не бачили людей в шкурах, роздяглися, тоді армія цагих жінок, побачивши, що то такі самі люди, як вони, прийняли їх до себе. Та легенда дає нам 2 важні факти: перший підтверджує грецьку легенду про амазонок, а друга дає нам дуже цінну назву, "Іма–е". Пригляньмося назві "Іма–е". Щоб у легенді віднайти правду, пригляньмося історичним джерелам. Батько історії Гомер називає землі на північ від Чорного моря Гіпербореєю і Кімерією. Гіпейрос – це континент, земля, край над морем, бореїос – північний (гіпер – **HYPER** поза, **BEYOND**) Гіпер–борея – це край на найдальшій півночі. Тобто гіпербореїці – це люди півночі. Друге імя, яким Геродот називає гіперборейців – кімери–кімерійці.

HIEMS . Чому така назва і що означає? Грецьке слово іма–лаїя означає Гімалаяї. Це стверджує авестійський народ імів, іма–е. "Іма" – це по нашому зима, санскритське гіма. Гіма–ляї – в нашій мові "зимигори" на яких є вічний льодовик – зима–гіма. Тому, що наші предки в південній частині України пережили четвертий льодовик, вони звали себе і так звали їх сусіди зимарями. Вони около 40 тисяч літ жили в сусідстві льодовика і його пережили. Це були люди т. зв. Мустерсько–оріяньської доби (100.000 – 25.000 літ до Хр.). Знаємо, що наша мова перейшла великі зміни. В прасловянській мові зима звалась "сама" по кельтськи "кимграї" (257, ст. 263) по латині

HIEMS , по грецьки хеймон–геймон. Наше слово, сама, самар – зима, зимар греки вимовляли кіма, кімер. Геродот подає, що були дві самарсько–кімерські держави: царських хліборобсько–кочових західних і кочових східних кімерів. Це стверджують дві ріки Самари і дві столиці Самари (гляди книга І–ша) Іма – це найстарша назва зими і народу. Іма–гіма–сама – зима.

Насувається питання з яких околиць виемігрували "іми" в теплий край "амазонок"? Це частина самарів з західної Галичини, Люблинщини, Мазовша, Полісся, Білоруси, Чернігівщини та від джерел рік Дніпра, Оки, Дону, Вятки, Ками і Печори. Цілий пояс яких 150 – 200 км.ширини від Карпат до ріки Печори тодішні мустерці – іми, одягнені в шкіри мусіли переселитися в Зауралля, Індію, Малу, Азію закавказзя та Африку. Це були знайомі нам дравіди, убайди, індіани та інші. Також тоді заселена імами західно–південна Європа. Речта, що осталась в східній Галичині, Волині, обабіч Дніпра в лісостепі – це були ті зимарі самари, грецькі кімери, що пережили сусідство (300 – 400 км віддалі) тяжких, около 30.000 літ (15 тисяч наближення до границь України і 15 тисяч відступу) 1.000 – 3.000 фітів (стіп) грубого льодовика. Вони мали право називати себе зимарями – самарами, а греки – кімерами. В Карпатах заховалися слова "зимарь і зимарка". Це хатка "бурдей". Ці назви були в уживанні до II. світ. війни. Зимарка – бурдей – це мала хатина на важкодоступних гірських сіножаттях, звідки було важко звести сіно на подвіря –гражди. Там гуцули будували "бурдей" і стайню на худобу і там відповідний час, доки худоба не спожила сіна, перебував зимар, що доглядав худобу. Таке місце називалось зимаркою. (На Запоріжжі хутори–зимівники). Слово "бурдей" походить від старорійського і англійського слова " **BURDEN** " –вючна тварина (207). Давно стягали з теляти чи лошати шкіру т. зв. "мішком". По відрубанні голови звіряти шкіра творила мішок з 4 ніжками, обтятими по

коліна. Така виправлена в формі мішка шкіра, напущена з зовнішньої сторони льняним олієм, мала темно-оріхову краску і була непромакальна. Такий мішок називався "бурдюг". Такі 2 бурдюги з мукою, збіжжям, чи бриндзєю на гуцульського коника по обох боках сідла називався "терьх", а сідло "терьхила". Кінь з терьхом двох бурдюгів називався "BURDEN" колись у нас і до нині в англійців. Терьх – гальське "тіярартх" – доставити, донести, довести (257, ст. 259). Тому гуцульське "я так тежко терьхав" – ніс на плечах збіжжя, муку (колись) в "бурдюзі". Це англ. "TERRY" – не розтятий, не розрізаний (бурдюг), а з таких бурдюгів колись був "терьх". Для приміру: Ой їхала гуцулочка з верьха з полонини,

Загубила терьхилочку з сивої кобили,
Та не жель ми за терьхилов, що си загубила,
Але жель ми за дівчинов, що си зажорила.

Еспанське BURDA – це шнур, що ним прив'язують бурдюги (259, ст. 69). Ці архаїчні слова задержані в горах е, мабуть, ще кімерські. Самари – сумери Іраку, самари палестинські, самари камбоджанські, самари філіпінські, самари сицилійські та кимбри Ютляндії – то відщеплені галузки від матірнього пня наших самар – кімер. Так ми відшукали наших перших історичних прапредків від четвертого льодовика, що жили в Україні від 180–12 тисяч літ тому.

Пробуймо відтворити життя наших кімерів та причину, чому вони не покинули південної полоси Причорномор'я.

І. У нашому лісоствупу близько льодовика жили наші олені CER-VUS RUSSA, CERVUS ELAPHUS і північні мандрівні олені, свояки ренів, CERVUS TARANDUS. Олені держалися близько льодовика з огляду на насікомих – гедзів, що складають яечка під шкіру на хребті рогатої худоби, а спеціально оленів, бо їх шкіра є тонша. Тому північні олені приходили пастися зимою над Чорне й Озівське море, а літом поверталися, втікаючи від гедзів до місць близько льодовика. Як відомо, мясо оленів є смачне, а шкіра м'яка і має теплий і густий делікатно-м'який волос. Наші самари – кімери зі шкір тих власне оленів шили м'які й теплі одяги (уміли виправляти шкіру). Шили в той спосіб, що зшивали 2 шкіри разом, щоб шерсть була всередині і на зовні. Наші самари – кімери були русяво – рудаві, тож називалися русами для відрізнення від інших темноволосих племен. Називали так же й оленів русами ізза подібного кольору їх шкіри. Слово русий – русявий також самарсько – кімерське.

Як нам відомо – тотемом самарів був олень. Це була перша причина, що наші зимарі – самари пережили добу четвертого льодовика в себе дома (2. ст. 73). Наші самари (будемо їх звати за Гомером і Геродотом кімери) в мустьєрсько – оріянській добі (100 – 40 тисяч літ до Хр.) знали вогонь і вживали його для печення мяса, освітлення й ogrivannya. Житла були різні, наземні зі шкір мамута, печери і землянки. Вогонь допомагав консервувати поживу (задимлювати – обкурювати) мясо, сушити рибу, одяг, горюдину та випалювати посуд (кераміку), сушити шкіри до накривання і виправи на одяг. Назва кожух походить від кімерського слова "кожа" – шкіра. Шапка від старинної назви "шіпа" – вівця, німецьке SCHAF, англійське SHEEP. Наша назва вівця походить з латинського OVIS - IS. Назва черевки-чревії походить від слова "чреві" шкіра черева звірят, бо черевна шкіра

є м'яка, з хребта і боків – тверда. А тодішні "чреві" чи "чревії" були у формі приблизно теперішнього чобота; його застібали тонким ремінцем від пальців до колін. Такі "чревії" перетривали до часів середньовіччя. Череп убитих тварин, поки винайдено кераміку, служив за посуд. Назва череп походить також від кімерійського слова "чарапнути" – зловити, захопити, зловити пливучу воду, збіжжя (черпати) і т.п. На Підкарпатті говорили "чарапнув обома руками скільки міг захопити. Череп – звірячий чарап, яким чарапали воду, навів кімерянок на думку виліпити такий череп з глини і випалити. Від слова "чарапнути" походить слово черпнути, назви черпак і черепаха, яка мала на хребті череп до черпання води. Штани кімери називали "ножни", від слова нога а звідси ногавиці. Як бачимо – то від ловів на звірів, а спеціально на оленя залежало існування пракімерів в мустьєрсько – оріянській добі.

Друга причина, що задержала наших кімерів в Україні – сіль. Вона була другою життєвою проблемою тодішньої людини. До цієї проблеми ми небагато прийдемо. Тодішня людина відчувала Діяння 4–ох пір року, а громи, блискавки, вулкани, землетруси, вихри, дощ, град, сніг і зовсім льогічно пояснювала ті дії існуванням вищої сили, що керує світом і життям людей. Людина старається повернути ласку елементарних сил природи різними діями, фігурками, рисунками і виображеннями. Різбить фігурки богині "Матері-Землі", яка за їх віруванням породила все, що живе на землі. Життям ловців пракімерів кермує "Матір Неба – сонце. Мати – земля і Мати найша жінка роду – це матріярхат. Усі ріки – це менші боги жіночого роду, бо виходять з лона матері землі. Вони живі, вони біжать, журчать-говорять, їх частини треба чарапати – ловити. Фігурки матері, звірів, птахів кімери покривають меандром – безконечником. Це було їх перше магичне, лиш ім зрозуміле святе письмо, прохання до сил природи. Ті фігурки матері землі та вола і оленя кімери з Праукраїни заносять в Сумерію, Єгипет, північну Африку, Азію, Індію, Індокитай, Індонезію, Філіпіни і Японію. Їх не бачимо в расах чорній і монгольській (2. ст. 58). В оріянсько-мадленській добі (40–20 тисяч літ до Хр.) Практимери удосконалюють кремінне знаряддя, будують землянки-хати, освоюють пса, вівцю, вола й коня, засівають перші збіжжя: просо і ячмінь, пізніше пшеницю і жито, ліплять і випалюють кераміку, рибальчать, винаходять прашу і перші тканини. Учителем ткацтва був павук, а потребою лови. Часто при тодішнім примітивнім озброєні замість убитого звіря, приносили тяжко покаліченого ловця. Першим ділом було затамувати уплив крові. В землянці жінки обмивали рану, накладали зілля – масти на верству чистого павутиння (його жінки і діти літом обережно збирали й переховували – і прикладали до рани. На павутиння клали папку з глини, зверху вовни й обв'язували м'якою виправленою шкіркою з черева молодих звірят та обмотували сухою кишкою овець. (ЕНСЦКЛОПЕДІЯ ОФ HEALTH V. VII.). На Підкарпатті до I.світ. війни затамували кров з пораненого місяця павутинням.

Перші тканини були вовняні. З довгої овечої вовни випрясти нитку не було важко. Пізніше наші пракімерянки, одні з перших на світі, винайшли льон і коноплі та перші почали виробляти полотна, красити їх природними фарбами (черчик) і вишивати меандром.

У тому часі з'являється віра в існування душі. Праведна душа йде до вираю, а грішна блукає по землі і страшить ночами людей. Тому

мерцям зв'язують руки й ноги, Около 8 – 6 тисяч літ до Христа ми вже знаходимо на наших землях предків історичних гіпербореїв–кімер, що в 6–тому тисячолітті до Хр. виринають, як вже зрізничковані групи кімерів ловців і скотарів лівобіч і хліборобів правобіч Дніпра, що в 6–тому тисячолітті зв'язуються як "Трипільська культура" або т. зв. українська мальована кераміка (274. ст. 10).

ТРИПІЛЬСЬКА ДЕРЖАВА

Т. зв. "Трипільська держава мала своїх царів і високу культуру – це найстарша держава на українських землях, а може й на цілому світі. Що з тієї держава, її культури й цивілізації осталися лиш керамічні черепки та моделі хат – це збіг обставин – ми їх докладно обстежили але та висока культура ціла й була старшою від сумерської, єгипетської та інших нам знайомих культур. Найстарші держави й цивілізації світу виростили там, де до того часу були тисячоліттями пригожі умовини. Ті умовини: 1. торгові шляхи, 2. густота населення на них, 3. розвинена культура і племінна патріархальна організація на них, 4. добрі природні границі, 5. урожайна земля з лісостепом, 6. підземні й наземні мінерально–металеві багатства. Ці всі вимоги мала Триполіа – Праукраїна. Найстарші культурні держави зроджувалися над – чи між великими ріками, які були комунікаційними шляхами враз із сухопутними (шляхами) на перехресті (Сумерія, Єгипет, Індія і др). Триполіа зродилася над і між трьома торговими шляхами: Сян–Висла, Дністер, Дніпро. Тими ріками була сполучена з морем Чорним і Балтиком. Ті шляхи перетинали сухопутні з Карпатських переходів, які в околицях Львова перехрещувалися, Київ–центральна Азія і другий причорноморський в Закавказзя з відгалуженнями на Балкани. Густота населення була в Триполітанії велика (2. ст. 150). Культура висока, з якою ми ознайомлені, патріархально–царський устрій (булави вождів в похованнях). Природні границі Карпати, Сян, Буг, Дніпро, лісостеп на півночі. Урожайна земля, рібні ріки. Сіль, як наземні, золото й мідь в Закарпатті, як підземні багатства. Доказ: "Мізинська культура". (25 – 8 тисяч літ до Хр. – браслети, оленячі сопілки). Знайдено бурштин з над Балтику й мушлі з Чорного моря (ібід ст. 9 і 83).

Трипільська культура стала осколком зависти в очах сусідів, бо це була найстарша культура світу. Археолог Проф. Петро Курінний датує її від 6.000 літ (селище Зіваля) до 1.000 літ до Хр. (селище Усатово), (275 ст. 10). Ось чим відзначалася ця найстарша культура: 1. Трипільці переходять зі стадії ловецтва до хліборобства. Сіють пшеницю, жито, просо ячмінь. 2. Розводять перші в Європі табунне полонинське господарство: довго і коротко–рогу худобу, вівці, коні, свині і домашню птицю та бджільництво (борті). 3. Виробляють молочні вироби: сир, масло, будз і, мабуть, бриндзю. Сирваткою, насінням дуба і бука годують свині. Це перетривало до I. світ. війни. Тому насіння бучини підкарпатське населення називає до нині "жир". Розвивають рибальство, а ловецтво стає допоміжною галуззю господарства. 4. Розвивається – як на ті часи – наймодерніше в світі житло–будівництво. 5. За сіль з Перед– і Закарпатських соляних джерел і лиману Дніпра та за кераміку, мед, вік, пшеницю, шкіри й солону сушену рибу, ведуть широку обмінну торгівлю із західною Європою, Прибалтикою, Малою Азією, Кавказом,

Кипром і Троєю. 6. Винаходять ткацький варстат, тчуть тонкі полотна і красять їх тривкими природними фарбами. (Початок Червенських Городів, Черче). 7. Для торгівлі–транспорту винаходять колесо, човен, сани. 8. Трипільські хати – перші на світі на той час – мають підлоги, з обох боків мазані й мальовані стіни, вікна, двері на бігунах, жорна, хрещачі жертovníки на покутті, призьби з надвору, лави в середині, стіл, ганок на стовпах з причілка (вужчого боку хати) рис: 10. Перші муровані на ті часи – на світі печі, з комином на зовні. Ті хати і печі перейняли від трипільців усі слов'яни, що перетривали до нині. Не відомо нам, які назви мали їхні племінні політично–адміністративні центри – теперішні відкопані городища: Сушівка, Володимирівка Петрени, Більче Золоте та інші. Їх поверхні, обведені валами, мають по 290 – 250 гектарів (2. ст. 122 – 152). 9. Трипільці у своїх керамічних рисунках малюють фантастичні істоти бико–левів, грифонів, пастухів, воїнів (в шоломах) (міносці наслідують трипільську кераміку малюнки), за міносцями греки). Вони мають армію, в похованнях у Веремії кістяк має монарші відзнаки сокири й булаву. Трипільські кістяки високої, довгоголової кроманьоньсько – кавказської раси. 10. Трипільська культура і її творці не впали з неба, вони були автохтонами української землі, продовженням культури меандрово – мізинської, їхніх предків "Імів"–гіпербореїв–самарів–зімарів, грецьк. кімерів.

Трипільська культура була матір'ю кімерської, яка поступовими фазами, розвивалася в Україні около 5.000 літ.

Померлих в більшості палили. В могили ставили їжу, модель хати, зняряддя праці покійника, статуєтки слуг–рабів, худоби, які він мав за життя, щоб ті всі річі служили покійникові у вираї. То само робили для своїх покійників: сумери, єгиптяни, хати, етруски в Італії (276. розд I). Та скити, які замість статуєток, убивали живих людей і клали в могилу.

Трипільці, як і всі орії – уявляли вирай і життя в ньому, як продовження земного. Цікаве, що триполітянки носили вінки, а може шапочки з крашеного піря. Трипільці на шоломах чи шапках пучки чаплиних пер, або космики кінської гриви. Це прикмета усіх оріїв. Сумерійки носили шапочки з піря, а Лугалі піря з чаплі, то само в Єгипті і в американських індіан, пиляські – пірясті–палісті, римські старшини аж до наших карпатських легінів, які за "крисанею" – капелюхом до I. світ. війни носили пера готура, пави або когу-та.

Проф. Курінний доказує, що на Волинському Поліссі дівчата прикрашували свої голови вінками з пер ще до II.гої світ. війни (275. ст. 13). В Березовах на Підгір'ю молода під час весілля носила діядем т.зв. "чулок" з павиних пер. Перський престолонаслідник носив вінок з орлиних пер. Чаплине перо було мрією кожного козака, бо кошовий і гетьман носили на шапках чаплині пера. Яке це все старинне, тягле, наше від тисячоліть!

Трипільська культура кераміки, як було згадано, це матір'ю культури кераміки мікенсько–грецької, з якої виросла культура римсько – європейська. В першому тисячолітті до Хр. трипільська кераміка і культура будівництва зникають. Над Чорним морем від Уралю по Дунай греки знають лише велике кімерійське царство. Ніхто до нині не старався розв'язати загадки розквіту культури кераміки – трипільців, а опісля її занепаду і переміну в шурову.

Постараймося ту загадку об'єктивно прослідити. Як бачимо від раннього етапу поселення трипільці йдуть на південь хребтом Карпат і переходять їх (поза ріку Серет) і так доходять до Дунаю і Чорного моря. Вони займали всі соляні джерела Підкарпаття, а в пізнішому етапі соляні джерела лиманів Дністра Дніпра і Закарпаття. Пригляньмося солоній проблемі в історії розвою людства: Сіль – це хлѳорак соди, хемічний знак " **NaCl** ". Як довго люди жили з ловецтва, їли сире або навіть припечене м'ясо, так довго соли не потребували, бо сире м'ясо має вистачаючу дозу соли для здоровля людини. З переходом людини до хлѳоборства і винаходу горшка, яринно-хлѳобове відживлювання і варене м'ясо вимагали соли для збереження здоровля. Людина без соли почувається безсилою, охлялою, сонною. Додаток соли до вареної страви привертав людині енергію і силу. Люди скоро за уважили, що насолене і завуджене м'ясо, риба, насолене масло, сир, огірки, капуста дов- ший час не псувалися. Людина від 8 тисяч літ починає робити запаси на зиму, що без соли і вудження було не можливе (277. V. П. р. 588 – 830). Трипільці зауважили, що солонна вода з підкарпатських джерел полишена на сонці в в посудині замінювалася в білу сіль, яка прибирала форму посудини. Ті потрібні трипільські викопані посудини були не ритуальними, а посудинами, в які утоптувано ще вогку сіль, вставлявано в гарячу піч; в них сіль засихала, твердла і була готова до вимінної торгівлі.

Якщо поглянути на карту Європи й Азії, то наші прасумери, як і трипільці займали урожайні землі там, де або в недалекій віддалі була сіль або перехрестя шляхів, де сіль в топках легко можна було набути. Сумери мали сіль в лиманах Евфрату і Тигру, урарти-кальди – в озерах Урмія і Ван, хати в озері Татта. Сіль е в Анатолії. В Палестині самари мали сіль в лимані Іордану, який приносить в Мертве море 850.000 тон соли річно (4. т. 19. ст. 897). Єгиптяни мали сіль в поблиській Лібійській пустині, індуси в Гімаляях, етруски в Апенінах, норики наші неври, іллїри і карї мали сіль в залць- бургу й Дальматії, Англіїці мають сіль в провінціях Лянкастер і Йокшїр; Україна в Карпатах та лиманах Дніпра і джерелах над Північною Двиною. Греки не мали соляних джерел і були долею присуджені на ласку української пшениці, лосося – **SALMON** і білої, як сніг – солі з лиманів Дніпра і Підкарпатських джерел. Також футра – шкіри, віск і раби з Кімеро-Скитії, а пізніше з Русі були справою життя чи економічної смерти Греції і Егейських островів. Донецькі і Волжські лимани також мали сіль (наша Тмуторокань) (ібід ст. 198).

В теперішних часах Америка, Англія, Московія, Китай, Індія, Франція, Німеччина і Італія продукують разом річно понад 50.000.000 тон соли на експорт (ібід). Яким важливим середником до життя була сіль колись в житті народів, свідчить факт, що в усіх релігіях світу говориться про сіль, як про щось святе. Десять тисяч літ до Хр. сіль була даром бога сонця, яке зі соленої води творило сіль. Сонце перед розселенням орїїв звалося "соль", римське **SOLIS** " **SALAN** ", німецьке " **SALZ** ", англ. " **SALT** ". еспанське " **SAL** ". кельтське **SALAN**. Тому дитина **SOLA-**а-сонця носить імя " **SAL** " – сіль. Утоптана і випалена у відповідних формах на вогні сіль замінювалася в кусень солоного льоду і була відпорна на вогкість. Таку кристалічну сіль уживали римляни, монголи, китайці та африканські племена і Абїсинія ще до I. світ. війни, як платничий середник, замість золота і сріб-

ла-Римській армії і урядникам (в Римі був зфасїгди брак золота і срібла) пла- чено за службу сїлдо. Та платня звалася " **salarium** — ", тому по англїйськи місячна платня називається " **-salary** — ". Яким дорогоцінним дором бога сонця була сіль, свідчать ріжні релігійні вислови. Наше "це сіль землі" і бі- блїйне, "без соли, земля не родить", "хлѳба-соли не пожалуємо", грецьке: "не толоч хлѳба і соли"(4. т. 19. ст.: 896 – 900). Український нарід витав дорогих гостей, чи благословив молодих до вїнчання хлѳом і сїллю. Римляни тому завоювали обї Галії, Англію, Балкани – Дакію, наше Покуття-Підкарпаття Дніпрові лимани і Крим, щоб світовий (на ті часи) монополь соли мати у своїх руках. Повертаючи до трипільців, то вони, маючи соляні джерела і Дніпровий лиман у своїх руках, багатїли з торгівлі пшеницею, сїллю, воском і соленим лососем та коропом з дельти Дунаю, за чим ціла Егейщина тужила. Бал- кани і північно-західні сусїди трипільців були залежні від трипільської соли і пшениці. Цїле Правобережжя від Карпат до джерел Дніпра і р. Березини, від р. Висли на схід було в 3/4 лїсостепом. Друга полоса лїсостепу була Сїверська земля (дорїччя Десни) від московських болот на південь до 50 рівнолїжника (лїнія Київ-Харків-Волга) була також в 3/4 лїсостепом. В тому лїсостепі правобережжя після уступлення четвертого льодовика почалося буйне хлѳо- робське-скотарське, а в лївобережному скотарсько-ловецьке життя. Пів- нічний олень, що жив близько льодовика, відступив на північ, за оленем пішли племена, що жили на захід і північ від наших пратрипільців-зимарів. Тї пів- нічно-західні племена загналися за оленем десь 10.000 літ тому в Скандинавію, Данію Ютландію, Англію.

Зимарі подїлилися. Наші пратрипільці правобічні Іми-зимарі-са- мари дістали бїльше простору до експанзії, сильно розмножуються і розмно- жують великі стада худоби. На Право і Лївоберїжї в лїсостеповій полосі не вистарчає пашї для стад рогатої худоби, отар овець і табунів коней. Около 8.000 літ до Хр. лїсостеповї зимарї з обох боків Дніпра починають на літо зі стадами йти в степи, галицькї в полонини. На зиму повертаються в лїсостеп. Так тягнеться кїлька сот літ; населення і табунів щораз бїльше. Багато родин перевозяться поромами з Правобережжя на лївий бїк Дніпра з возами й дїтьми, заготовляють в степу сїно на зиму для своїх стад і вже на Правобережжя не повертаються. Творяться центри т. зв. "зимовища". Знову назва зимарі-сама- ри. Літом скитаються зі стадами степами, зимою зганяють стада до центрів –зимовищ. В той спосїб розпадається родовий лад. Що раз бїльше емігрантів з лїсостепу потопає у вуличезному степовому морї від Дніпра по р. Дон і Ураль. Зимовищ твориться щораз бїльше. Тисячі возів з будами кочують в степах табунами літом а осїнню повертаються до зимовищ, де чекають скотарів жінки й діти. Найбїльшим зимовищем був "Великий Луг на Дніпрї", Пантикапей та Кімерїон в Криму, коло сїл Волковці та Немирова на Подїллі, коло сїл Кальник, Пастирське, Шарпівка, Хмельове, Мотронівка та Гуляй Город на р. Тясминї, Ірдиня на Київщинї, Бїльськ та Буди на Полтавщинї. Усі ці зимовища були обкопанї валами і ровом (275. ст.: 15 – 20) з знову вїяснюється назва зимар –самар, гр. кімер.

Не з Ірану, а з Правобережжя прибули Геродотові Кімери на Лївобережжя (ібід ст: 15). Так на Лївобережжі постає Кімерська держава царських кочових самарів – кімерів над Дніпровою притокою р. Самарою і столицею тої самої назви в її устї. Друга сильнїша держава кочовиків – кіме- рів постала на лївому березї р. Волги на р. Самарї і містом – столицею Сама- рою (тепер Куйбишев). Знову свідчення Геродота годяться докладно.

Ця Волжська держава кімерів вийшла зі згаданого лісостепу. Обі держави були братніми по мові і крові ордами-державами табунників-кочовиків, так як за Руської імперії Володимира були кривними свояками сіверяни, поляни, тиверці і уличі. Проф. Курінний датує постання тих кочових кімерських держав около 1.500 літ до Хр. Та дата є що найменше о половину спізнена. Як знаємо самари кочовики посипали своїх мерців червоною охрою. Їх еміграція в степи мусіла початися що найменше 5.000 літ до Хр. коли вони 2.500 – 2.000 літ до Хр. заатакували зі степів трипільську державу в zenіті її розквіту. (2. ст. 174).

Трипільці також не були з картону чи гуми, це була сильна торговельно – промислова держава, мала своїх царів, військо, але видно, напад був наглий, кочовиків було багато, а хлібороби-трипільці не сподівалися нападу, тому не мали часу і змоги перевести мобілізацію своєї армії і улягли насиллю степовиків. Степовики доходять аж до Самбора і Дрогобича, займають соляні джерела, а в Семигороді копаль-ні міді і золота. Трипільська кераміка і будівництво хат бідніе. Степовики беруть в свої руки промисл і торгівлю, а на трипільців накладають дань.

Постараймося проаналізувати, що спонукало кімерів-кочовиків ударити на трипільців, хоч до 2.500 р. до Хр. а може і довше оба народи жили в згоді і взаімно, як свояки торгівлю (2. ст. 174). Ми знаємо, що около 2.000 р. до Хр. Фенікія тримала торгівлю тодішнього світу у своїх руках. Їхня торговельна фльота панувала на Середземному й Чорному морях. Єгиптяни зустрілися з фенікіянами щойно 1.600 р. до Хр. Коли єгипетський фараон Амазіс I. здобув Сирію і ударив на Фінікію із сходу (4. т. 17 ст. 764). Є дві можливі причини удару охровиків на трипільців: 1. торговельна конкуренція фенікіян і 2. брак соли в царських кімерів, а можливо обі причини разом. Як відомо, около 2.000 літ до Хр. населення Малої Азії і Анатолії було дуже густе, Ціни на пшеницю були високі. Десь в тих часах трипільці опанували лимани рік Бога-Дніпра, Дністра та Дунаю. Як свідчить посвоячення кераміки, трипільці були а звязках з Троєю і островом Кретою, що мали свою флоту та були найближчими торговельними сусідами трипільців. Троя контролювала своєю флотою Дарданелі, а трейкі-траки, свояки трипільців – Босфор. (4. т. 3 ст. 986 та 4. т. 22, ст. 159). До траків ми прийдемо. Це створювало велику конкуренцію для фенікіян, яких держава була на багато дальше від Трої і Крети. Фенікіяни мали на правому боці Дністрового лиману (степ Акерман) свою торговельну кольонію Тир, яка була матірю фенікійської держави Тири. Фенікійська Тира була самостійною державою, основана около 2.300 р. до Хр. кольоністами з Дністової Тири. Це були свояки кочових кімерів і траків. Гекатей називає їх торетами. Гекатей з Мілету жив в. в VI. ст. до Хр. Він уміщує торетів над Азовським морем. Вони звідти привандрували над Дністер. З над Дністра виемігрувала якась їх частина в Ливан. Околиці Азова були їх матірнім пнем, якого рій десь в згаданому часі виемігрував в гирло Дністра, а з дністрової Тири до Фенікії. Гекатей у своїм творі " — ges periodos or periegesis —" - (подорож доокола світу) згадує поміж іншими приозвиськими племенами торетів (282. т. УІ).

Фенікійські державки склалися, як усіх оріїв з багатьох племен. Та найсильніші були три: бибельці, сінди-сидони і тирити чи торети. Про сіндів-індів знаємо з історії Індії, з книги першої, бибельці походятьз надсян-ня, яких столицею около 3.000 літ до Хр. було наше Библо в Перемиській зем-

лі. Це найстарша фенікійська держава. Молодший Сидон – ще молодша Тира. Тому, що всі 3 найсильніші племена прибули не одночасно та з різних околиць розлогої Самарії-Кімерії, вони задержали ту окремішність і в Ливані, ніколи не хотіли обєднатися в одну сильну державу, тому зникли з лица землі. Тираспіль в Бесарабії над Дністром – також місто торетів – тирів. За свідченням єгиптян, фенікійці – це свояки ханаанців, яких єгиптяни називали русами – рутенами за їх мідяно-русяву краску волосся, тому рутенами були і фенікійці. Фенікіяни себе фенікіянами не звали, назва пішла від краски їх волосся, що по грецьки – "пгойнос" означає червоноволосий і єгипетське "фенихи" – корабле-будівельники. Самі себе фенікіяни мали називати кінагі (кінахи-канаанці), (4. т. 15 ст. 764). Можливо і дуже правдоподібно, що вони називали себе кінари – самари, бо зайняли територію від гори "Кармель", святої гори палестинських самар. Такі назви міст, як Библо, Сидон, Тир, Дора, Аррад, Акрон, Сімира (Самара) фенікійська, Арка, Самра – Самара сирійська – це слова не грецькі, не семітські – це слова самарсько-кімерські. Для доказу візьмемо назву "Тира" – це самарсько – кельтське "TIR" вимавляється "TYER" – це беріг моря або ріки, де причаляють кораблі – при – стань (257 ст. 262). SIDEIL – товариський, в доброму гуморі (ібід ст. 231). Англ. BABBLE – бабл – це багато говорити (прикмета купців). Наш дністер мав знані нам до сьогодні 3 назви 1. Тирас – від назви Тира, тирів, 2. Кімер – Тимер-Тивер ці дві останні згичені греками. Тому наше кімерці – тиверці і 3. Дністер від слів дан – дун – чиста вода, кельтсько-кімерське "IST" (257. ст. 136) це англ: "HUSH" – наше куш затихнення, утихомирення (бурхливої течії). Як знаємо Дністер коло Ямполя перепливає пороги в глибокому, довгому і крутому яру. Там він є бистрий і бурхливий. Після Ямполя, Дністер пливе спокійно і впадає в море довгим около 40 км лиманом. Зате від наших кімерів-кельтів дістав назву "Дуна-іст", від греків додаток рос-ROUS – рус. Повна назва: чистоводний "Дан", тихий "іст" і руський – рус "Дані-строс" – Дністер. То означає "чиста-тиха (вода) русів". Вже сама довгота лиману вказує на велику повільність. Дунай "іст – рос" – це тихий рус. Дан і дуне – це санскритсько-авестійське "чиста вода і ріка". В усіх оріїв-самарів назви племен, місцевостей і рік двояться, трояться, четверяться.

Повертаємо до Фенікіян. Їх кораблі були чудом тодішньої техніки, перевозили великі вантажі на далекі віддалі. На побережжях морів поміж Європою і Африкою мали кольонії, як Тира і Тираспіль, Библо, Сидон-Седан (Франція) і т.п. Вели торгівлю з Індією і Китаєм, звідки доставляли кадило, пахуче коріння і шовк. Були учителями купецтва ассирійців, греків і гебраїв. З Іспанії привозили срібло, а цину добували в Корнвалії (Англія) та Іспанії. Бурштин привозили з Балтику (4.т.17 ст. 767). Тира і Тираспіль над Дністром доставляли до метрополії пшеницю, сіль, солону рибу, мед, віск, рабів і дорогої футра. Така торгівля велася до около 2.000 літ до Хр. доки трипільці не опанували популяційною експанзією Библо, Тиру, Тираспіль та соляні лимани Буго-Дніпра. Трипільці від 6.000 до 2.000 літ до Хр. вели торгівлю з островом Кретою і Троєю безпосередно, оминаючи посередництво фенікіян, які, як і їх учні греки пізніше, не гидилися ніяких засосіб, щоб дістати рабів і пшениці насиллям, чи підлістю. Це пояснює нам, чому кераміка о. Крети розвивалися за взорами трипільської завсїгди до 2.000 літ до Хр. кільсот літ пізніше (2.ст. 140).

Трипільці управляли пшеницю, жито, ячмінь і просо (ібід) та 2 роди тканин – грубших і дуже тонких, які красили природними (черчик) краска-

ми (пурпура) на експорт. Колиж трипільці зайняли лиман Дніпра і Дністра, утворили Трипільську державу, їх торгові інтереси зіткнулися з інтересами фенікіян. Трипільці вимагали, мабуть, чесною торгівлі і мита. Мабуть в тих часах і охровики царські кімери, що жили на лівому боці Дніпра, мусіли платити кращі ціни за сіль і кераміку. Це об'єднало інтереси охровців і фенікіян і за золото фенікіян відбувся наїзд кочових охровців на трипільську державу. Коли? Докладно археологів не говорять. Оперують цифрами від 2.500 – 2.000 але могло бути 2 – 3 століття пізніше. Після повення трипільців і перерви торгового шляху з Кретою, трипільці бідніють і приймають від завойовників похоронний обряд. Так кочові царські кімери стали на околом 1.300 літ панами Причорномор'я, від дельти Дунаю і Семигорода та Галичини, від р.Сяну, Волині по Київщину, аж до р. Дону. Це була величезна держава, друга така простягалася від р. Дону по гори Ураль і Кавказ.

Та оком 1650 р. до Хр. Фенікію підбиває Єгипет із суходолу. Егейці, а головном піресті-пилісті нищать торговельну флоту Тири і Сидону. В століття ослаблення Єгипту бив розеднану Фенікію Вавилон, хати, а добили ассирійці. Торговлю перебрав о. Крета. Оком 1400 р. до Хр. вибух вулкану "Санторія" змусив кретян і їх флоту перейти до Греції, злитися з греками і віддати гегемонію мореплавання і торгівлі та всі торгові кольонії феніко-кретянські на Середземному, Адрійському і Чорному морях грекам. (65. ст. 15 – 17).

Тепер греки з ассирійцями розбивають хатську федерацію і торговлю 1.195 – 1.190 і Трою 1.180 р. до Хр. Уся торговля находитьс'я від тих дат в грецько-ассирійських руках. Фінікійські Тира, Березань-Бористенд переходять в посідання греків. Гр. **ΒΟΡΕΙΟΣ** – північний та **ΣΤΕΥΑΣΟ** – стогін, зітханья (Дніпро стогнав на порогах). Так правдоподобно виглядали події, що спричинили удар самар. (кімерів) степовиків на самар хліборобів трипільців.

Як було згадано кімери – біблійні гіміру з країни Гімер – Кімер нашої Праукраїни, а не Ірану. Греки часів Гомера не знали, як далеко на північ жили кімери. В уяві греків, хто мешкав на північ від Ріфійських гір (карпат) був гіперберой (279. ст. 63). Коли ми при гіпербероях то Геродот говорить, що гіперберейські дівчата, що як довідуємося були в Триполіані жрекинями матері землі і як римські вестальки складали обіт невинности-дівцтва. (Рим оснували на правому березі Тибра – Тивра наші расени – русини – етруски, це були наші тиври – кімери). Їхні дівці – вестальки складали обіт дівцтва богині Весті. Вони приносили дари дочці матері – землі "Бенді", яку греки презвали Артемідом. Геродот говорить, що гіперберейські дівці були **VIRGIN** (Гер.кн.4 р.35) і несли дари, овінені в пшеничну солому на острів Дельос, де був пантеон самарсько-гіперберейських богів тисячі літ до приходу греків на Егейські острови.

Ось зміст опису Геродота: "Скити не згадують про гіперберейців, але про них згадує Гомер у своїй "Епігонії і Гезій" (Гузій) у своїй Теогонії (Гер.кн.4 р.32). Вони вміщують гіперберейців за Ріфійськими горами (Карпати). Гезій – од жив 800 літ до Хр. Це був згечений кімер-самар. Його батько з родиною переселився оком 810 р. до Хр. з малоазійського міста Цими – Зими – Кими до Беотії, яка тоді була ще заселена трако-кімерами. Назви Гузій, Козій, Косій, Мазій – це назви українські. Гомер жив 150 – 100 літ скорше від Гезіода. Це часи гіперберейців – "кімерійського царства" на Україні. Геродот

жив в У. ст. до Хр. (4. т. 11. ст. 442). Тоді гіперберейців – кімерів уже не було. Кімерів покрили скити. За Геродота найбільше відомостей про гіперберейців подають мешканці острова Дельос. Вони говорять, що в часах Геродота гіперберейці уже не посилали дівчат (бо скити для невинних дівчат були загрозою), лиш передавали дари скитам, скити передавали своякам по мові, ті другим і доходили до Адріатику (іллїрійців), а вздовж побережжя Адріатику аж до о. Дельос.

Ту трасу розглянемо докладніше: Першими гіперберейськими дівчатами, що прийшли дуже давно разом з (гіперберейськими) богами, була Оліса і Арга **VIRGIN**. Вони принесли дари, завинені в пшеничну солому до Елітії (мабуть імя пристані на острові "Мегалі" – великому Дельосі), а з Елітії в параді (святковому одязі) на Малий Дельос до храму богині Бенди-Артеміді і Аполлона. (Гальське **"BENNE"** це жінка – богиня, **DA** – два – що робить з одного тіла два (257. ст. 32 і 77). В кімеро-траків Бенда, в греків Артеміда дає життя усему, що живе на землі і росте в лісі і в полі. Іншими словами – це богиня породів, кільчення-прозябу, всего, що починає жити. В перекладі Геродота на англійську мову – це виражене двома словами **QUICK LABOURS** (Геродот кн.4 р.35) а **"LABOUR"** означає працю, напруження, порід (207 ст: 1.201).

Тепер знаємо, що гіперберейські вестальки **"VIRGIN"** приносили дари і молитви за легкий і скорий порід своїх матерей і сестер в Гіперберей-Праукраїні. Чому дівчата мусіли бути **"VIRGIN"**? Бо Бенда-Артеміда були дівцями "VIRGIN" і вислухувала лише прохання дівци і їх рук дари були їм милі. Яка велика жертва і патріотизм гих дівчат і хлопців, що їх супроводили, для життя їх матерей, сестер, для живого і щасливого породу в будучому їх братів і сестер. Це Шевченкове "за живих і ненароджених". За Геродотом. Делосці на честь тих дівчат і хлопців, (що осталися служити Артеміді і померли там) зробили між собою грошеву збірку, покликали поета лікійця на імя "Олень", який зложив гимн до померлих Оліси і Арги і делійки співанням того гимну молилися до Артеміді і дівчат про щасливе супружжя. То робили не лише делосці, але і йонійці в себе в дома (Геродот кн. 4. розділ 35). Пізніше також дуже давно говорить Геродот, що прийшли другі дві дівчині Гіпероха і Леодіка. Хоч Геродот ставить їх першими і говорить, що вони прийшли дуже давно, але не разом з гіперберейськими богами-статуями. Значить пізніше двох перших. Вони прибули в супроводі 5-тьох мужчин охорони, правдоподобно збройних, яких Геродот за делосцями називає "Перферес" правдоподобно старогрецького – періфалс – охорона, окруження (279). Витали їх делосці також з великою парадом. Пізніше (за скитів гіперберейці дари передавали), (Гер. кн. 4. розд. 33). Ті дівчата і охорона також не повернули в Гіперберей. Чому дари були овінені в пшеничну солому? Пшенична солома е м'ягка, гнучка. З неї виплітали на Україні від тисячоліть літні капелюхи, посуд до переховання збіжжя, мати та оплітали кераміку (колись амфори з напоями) і шкло до перевозу. Виваром з пшеничної соломи перемивали корові матицю при отеленні, щоб скоро випало т. зв. "місце", в якому був плід-теля. То саме робили і положницям щоб також "місце" скоро вийшло, бо "місце" скоро псувалося і породільниці діставали затроєння крові. Порід в давних часах відбувався на пшеничній маті, тому назва "мата – мати" За народним повір'ям на постелі з пшеничною соломою чи матою і подушці, виповнені в пшеничною половиною, що звалася "половянка", були легкі породи. Тому і дари гіперберейок були овінені-оплетені пшеничною соломою. Пшениця

у весь гранітний, горбовинний без рістні, дикий. Середину острова творить горб "Кинт" – 115 м високий зі стрімким гранітним верхом. Острів Дельос був густо (тепер рідше) у формі майже правильного кола, оточений рядом маленьких островців з остроми гранітними верхами; над ними домінував верх острова Дельоса "Кинт". Це був унікат природи, правильна еліпса у правильному колі островців. Тому наші гіпер-борей-трипільці-кімери (їх жреці) вірили, що то був центр землі і мешкання богів, а спеціально богині матері-землі-урожаю-життя. То був на їх думку "пуп" землі. Тому, що Середземне море оточували орійські народи північної Африки, Єгипту, Малої Азії та Європи. Острів Дельос по середині – на думку оріїв – був центром трійці богів: бога світла і тепла, богині родючості і життя, дочки матері землі-Бенди та бога грому Таруна, якого греки поєднали із Зевесом. Це діялося ще тоді, коли про греків і чутки не було. Спорідненість богів народу треїків – трибожих, гіперборейців-трипільців і егейських пеластих-пелягів тривала тисячоліття.

Тому в нашому "Слові о полку Ігореві" знаходяться слова "Ой були віки Трояна". Пригляньмося археологічним 27-ми літнім острожному розкопанню острова Малою Дельосу французькими археологами. Острів Дельос нині безлюдний. Перебуває там лише обслуга побудованого музею. Острів був заселений уже в ранній "Мікенській добі" около 4.000 літ до Хр. (4. т. VII. ст. 207). Заселений був пеласгійським племенем карими (ібід). У тих часах там був пантеон орійсько-кімерських богів і богинь, назов їх докладно не знаємо. Греки пізніше дали тим богам свої назви. Постараємося деякі з них воскресити на основі географії Страбона та писань Гекатея.

Відкопано святиню Аполльона – Біла, бога світла, святиню чужих богів, театр, купецьку дільницю та будинки скарбів-жертв. Нас буде цікавити трійця чужих богів. З бога світла і тепла Білобога, греки зробили Аполльона. Той бог, правдоподібно, звався в пеласгів і трипільців "Ява-Поляна". Ява, бо з'являвся що дня, Поляна, бо освічував і огрівав поля-поляни, де все росло. В тінкстих лісах, куди білий бог Поляна не заглядав, не росло нічого. Греки-дікарі не мали ніяких богів, вони прийняли богів пеласгійсько-трипільських і назвали Яву-Поляна Зевес-Поленс. Але імя А-поліс – Аполльон мав мабуть, мати то само значення, бо А-полен був в пеласгів богом отар, а отари також паслися на полі – в степах (283. т. I). Шойно в греків Аполльон став богом світла, поезії і музики (Страбо). Другим богом пеласгів-трипільців був "Дайо-ніс" – Дари-ніс. Це був бог урожаю і напою "соми", у траків і греків богом вина, алкоголю, танців і забав. По авестійськи слово "дар" означає золото або дари богів. Коли греки присвоїли собі бога Яву-Поляна, то троїки-траки поставили на те місце Дайо-носа-Діоніза. Другим з черги великим богом усіх оріїв і трипільців кімерів був бог грому, війська, що у троїків був Перес – наш Перун (оба 5 букв). Зі слова Перес постав грецький Арес. Третью особю трійці богів троїків була дочка землі богиня урожаю "Бенда" земля у траків звалася "Земела" (4. т. 7. ст. 466). Страбо "Географіка" Бенда – це наше буття, вічність, лат. "BENE" – добро й греки зробили з Бенди "Артемідю", – богиню всего, що живе на землі і росте в лісі і в полі. (4. т. 22. ст. 159). Так приблизно виглядала троїська (гр: треїкі) – траксько (лат.: TRES) трійця богів і тому вони звалися троянами –траками від тракського "трас" – три. Деметра – (це грецьке імя матері землі) мала чоловіка Зевеса, але її святині на острові Дельос не знайдено.

Знайдено культуру з давних тисячоліть. З Великого Дельосу на Малий була побудована гребля, як сполука між обома островами. Дорога на Малий Дельосі від початку греблі була ширша. Зараз при вході з греблі дорога починалася з Пропилеї на 4-ох коломнах – (брама з дахом). На ній було рирізьблене імя Филипа У. Македонського з 200 р. до Хр. Той шлях, статуї і портики побудував Филип. Портки-ганок з коломнами перед будівлею-святиною. Македонці, а навіть єгиптяни мали на о Дельосі своїх богів (285). Ця дорога на Малий Дельосі була уживана лише для церемоніальних візів по посольств та процесій з дарами. Тому звалася святою дорогою (ібід). Кожне посольство мало знаки своїх оогів. Дорога вела через святий майдан, доколя якого стояли 3 святини: бога Аполльона (боком), святиня героїв, а третя будівля святиня обо скарбниці. Поза тими будівлями дорога робила закрут до фронту святині Аполльона (ібід). По другім боці того закруту дороги стояв ряд домів-скарбниць, подібних до тих, що були в Дельфах і Олімпії. Оден з тих домів був призначений для жертв з різних островів (чужих), міст і країв (ібід).

Святиня Аполльона була в дорійському стилі, убого прикрашена почата в У. стол., а закінчена в III. до Хр. За святиною Аполльона була святиня вітрів, де стояли статуї з крилами і назвами. У північній стороні острова була побудована довга сая, де був побудований з рогів жертвених волів і баранів славнозвісний вітвар, так майстерно й артистично зложений та украшений, що багато старинних паломників зачисляло його до одного зі семи чудес тодішнього світу (ібід). То була гая святого вола, який був святим звірем. оріїв. Поза тою гаєю була мала площа з вітварем Зевеса. Далше дорога повертала на південь від святині Аполльона і входила на другу площу. Поміж площею і святиною був дім, правдоподібно, жрекин, що прилягав до іншої площі, яка була цвинтарем, а на ній ряди малих будиночків, які зидентифіковано, як гроби гіперборейських дівчат. (ібід). Це були малі муровані, бо в Гранітній землі не можна було копати гробів. На схід від цвинтаря гіперборейських дівчат був храм Діоніза і богині, яку греки звали Артемідю. Колісь це була Бенда, дочка богині Земелі-землі. Французькі археологи називають святині тих богів по грецьки. Грецька мітологія подає, що коханка Зевеса –Лито (літо) породила на о. Дельос близнята: Аполльона й Артемідю. Там у тій святині Афродити служили наші гіперборейські "VIRGIN" і там умирали. Померлих заступали, мабуть, з Гіперборей інші. Які функції вони виконували при тій святині нам не відомо. Геродот згадує лиш імена чотирох дівчат, хотяй гробів є більше (285). Як бачимо Геродот у всему говорить загально правду, хоч без вияснюючих деталей, бо про них і сам не знав.

Застановімся, що означає назва Дельос чи Дільос. Та назва походить від кімеро-трипільського слова "ділити", розділювати. Грецьке діяро, лат.: DIVIDE, DIVISE-SUM – ділити.

Як було згадано, на острові були боги різних народів (єгипетськ). Дари без сумніву були ділені (між нашого кімеро-тракського Трояна, Аполльона, Діоніза (Артемідю і Переса). Дорога на острів Дельос починалася з Галичини-Триполіани, правдоподібно, з міста Делятина – Ділятина старим шляхом дорів, що здобули Грецію, а далше той шлях звався кімерським, тракійським, костобоцьким, словянським, хорвацько-руським, мадарським, галицьким, а в кінці татарським. Наші галицькі міста, це міста основані три-

пільцями 7 – 8 тисяч літ тому: Делятин, Библо, Самбір, Сянок, Коломия, Черче, Товмач, Тирас і т.п. добуваються аж в Камбоджі і Малій Азії. В Делятині ділилися – перехещувалися 5 шляхів: 1. Закарпаття – Звенигород – Буг – Висла – Балтик, 2. Львів – Київ, 3. Підкарпаття – Краків – Молдава – Дунай; 4. Галич – Дністер – причорноморя; 5. В Закарпатті шлях розгалужувався в Семигород і р. Тисою провадив на Дунайську низину. Наші гіперборейки за Геродотом долинами рік Тиси, через Дунай, р. Дріною везли дари до іллірів над Адриатик, звідти побережжям до св. пелягійського міста Додони в Тесалії, де була пророчня, а далі до маляцького заливу коралбем на південний кінець о. Евбеї до м. Карісту, водою на о. Тенос, а з Теносу на о. Дельос. Ці зигзаки вносять около 3.300 км. Чому гіперборейки не йшли долиною Дністра зі сходу? 1. Причорноморя було від 2.000 літ в руках кочових кімерів, а вони були б дари відібрали. 2. Хребти гір Балкану й Родопів високі й дикі перетинають шляхи з півночі на південь. Хребти Динарських гір є нижчі й долини р. Дріни отворають дорогу до Адриатику. Це була дорога м'яка і більш низинна для волів звозом і худоби, яку гнали гіперборейці на дар для Аполлона й Артеміди. У 87 р. до Хр. генерал Мітридата УІ, понтійського – Менофан користає з того, що острів Дельос був вірний Риму, здобув Дельос, спалив, що далося спалити, забрав усе, що мало якусь вартість на кораблі і відплив до Понту. Той грабежі і знищення о. Дельос уже не пережив. З приходом християнства став дикою пустинею (285). Так ми основно обзнайомилися з островом Дельос, його найдавнішою історією, хоч не розв'язали загадки чому гіперборейські дівчата не поверталися в Гіперборею–Триполіану але вмирали на о. Дельос.

А тепер приглянемося до побуту та держави Гомерових і Геродотових кімерів. Геродот не подає докладної гранці величезної кімерської держави, що простягалася від ріки Араксу – Волги, а може р. Яксарту – Сир–Дарії по Кавказ, ріку Сян і дельту Дунаю. На Правобічній Україні жили хлібороби, нащадки трипільців, на Лівобережжі пізніші сіверяни і гали також хлібороби, скотарі і ловці. Усі ті великі простори покривала від около 1.900 літ до Хр. збірна назва кімерів, а після них назва скитів, сарматів і др. Кочові кімери, як і скити пізніше, мали табуни худоби і коней, великі з будами вози та шатра. Перевозили родини на возах з місця на місце, а на нових постоях розставляли коло возів шатра (2. ст. 236). На зиму поверталися зі стадами до зимовищ, обведених високими валами, а коло них є могили кімерських царів (275. ст. 20). Кімери знали письмо. На кімерській кераміці знайдено написи (ібід ст. 22). Геродот пише, що перший кімерський цар Таргітай жив 1.500 р. до Хр. (Геродот кв. 4. розд. 5). Як звалися кімерські царі перд тим, Геродотові не відомо, а вони були. Це часи трипільців 6 – 2 тисячі літ до Хр. Розселення скотарських народів вихідців з Кімерії–Праукраїни, звязало торговельно і культурно Триполіану з далекими краями, як Мала Азія, Єгипет, Північна Африка, Іран, Середня Азія, Індії, Індонезія, Індокитай, західню Европу, Балкани та Егейсько–Адриатичке і Середземне море. Вони рознесли нашу найстаршу мізіяльську культуру на цілий світ, що далеко пізніше ствердили Гомер, Геродот, Біблія, Ассирія, Сумерія, Єгипет та Індія.

В доказ високої культури самарської–кімерської держави був скарб золотих мистецьких виробів, знайдених в селі Михалково коло Борщева в 1878 і 1897 рр. вагою около 7 кг. золота (2. ст. 440 – 442). Знайдена мистецько

виконана корона кімерського царя і друга менша цариці, 4 золоті браслети, золотий нашійник, золота миска та багато інших мистецько виконаних річей. Той скарб переховувався у Львівському банку, як власність музею графів Дідушицьких і був вивезений в Москву в 1949 р. Менша частина того скарбу зберігається у Відні. Корона царя прикрашена мініатюрними баранячими ріжками, свідчить про спорідненість з орнаментикою трипільської кераміки тої околиці, що її знайдено в близьких до Михайлівки селах – Кошелівцях і Петрехах. Цей скарб і кераміка стверджують правдомовність Геродота про державу царських кімерів 1500 – 700 літ до Хр. Геродот пише, що кімери хоронили своїх царів коло Кімера – Тивера – Дністра. Археолог проф. Куріний твердить, що центр царських кімерів був на Запорізьких землях (ріка Самара), де знайдено багато кімерських мідних і бронзових виробів. Він пише: "Це була культурна держава могутнього і багатого-войовничого народу, що жив з табуного скотарства" (274 ст. 18). Вони мали міста і твердині та укріплені торговельні осередки – зимовища. Близько рік управляли збіжжя. Знайдено жорна, серпи, сокири–кельти, мечі, кинджали, долота, шила, голки, уздечки. Посуд виробляли з аркушів кованої мідяної лбяхи, спованої нютами, та острогденну кераміку (2. ст. 233 – 236). Мали розвинене ткацтво, хати понад ріками і в зимовищах будували прямокутні, які не мали печей, але як в бурдеях, звисав зі стелі дерев'яний держак, на нього завішували мідяний котел над вогнищем по середині бурдея (ібід). Безперечно, уміли переробляти молоко на "будз" і його назва походить від слова будити–вудити, бо сухий "забуджений" "будз" мав завужену шкірку і міг переховуватися довший час. Будз уміли виробляти калди–урарти в Закавказзі 2.000 літ до Хр. Така кімерська хата в селищах і зимовищах, як і гуцульський бурдей мала комору й полиці для завуженого будза, перетопленого масла та вуженого й насоложеного мяса. Муку переховували в горшках, а зерно в ямах, виліплених розробленою глиною з половою і випалених до твердоти цегли. Мали високо розвинене мідне виробництво. В південній Україні знайдено дуже багато ливарних форм, а на Харківщині копальню міді. Форми бронзових кімерських виробів мають свій стиль. Знайдено також мечі, вістря списів, виріб великих мідяних кованих кітлів (275 ст. 18). Pokійників хоронили на спільних цвинтарях роду, якого поверхня залежала від кількості членів роду. Будований за селом на соняшному сухому місці, спільними силами членів роду в той спосіб: Звозили великі брили каменя до 10 м висоти й укладали з них велике правильне коло, символ сонця Дажбога. В тому колі в плитких ямах клали покійників скорчених, зі звязаними руками й ногами та посипали червоною охрою. Коли цвинтар був густо заповнений, насипали в середині камінного кола могилу. Камінні брили служили, як фундамент, щоб могила з чорнозему не розсунулася (ібід ст. 19). На деяких могилах ставили камінні плити, величини людини, з її рисунком, з якого бачимо, що кімерианки, як сумеріанки в Іраку, фенікіянки, вавилонки, хатянки та камбоджанки вишивали свої сорочки. Мали свої культові освячені місця, які викрото на Запоріжжю. Це був лябіронт дуже майстерно заплутаних доріжок, уложений з камінних брил, поверхнею понад два ари. Таких культових піль знайдено більше. Це доказує, що кімери мали віру в позагробове життя (274 ст. 20).

Істориків, чужих і наших дезорієнтувала мозаїка назв народів Праукраїни. Іми, самари–кімери, треки, кельти, гіпмомолги, абії, сари, скити мізи, гали та десятки інших, до яких ми прийдемо або з ними вже ознайомлені.

Норманісти приписували різні етнічні відмінності тим народам так, немов би вони замість дощу падали з неба на нашу землю, кожний раз то народ іншої раси і мови. Тимчасом це був великий, старинний народ, що з Праукраїни ізза перенаселення та зима розсунувся за тисячоліття на всі сторони сотнями племен на понад 10.000.000 квадрат. км. простору і в ході історичного розвитку діставав домішки мов від чужих, не орійських народів: семітів, фіно-монголів та назви грецькі, семітські, китайські і т.п. Кімери за часів Гомера ділилися на дві галузі хліборобів і скотарів, а кожна галузь на сотні племен, це доказують археологічні розкопи і самий Гомер. В Іліяді в XII, пісні він говорить: "Зевес почав дивитися в далечінь (з Олімпу) в країну славних кіннотчиків треків, в землю мизів рукопашців, в землю гіппемолгів степових молокоїдів і в землю абіїв дивився". В XI пісні Одисеї Гомер про наших самарів – кімерів говорить: "Там (в Гіперборей) кімерійці живуть, і їх місто і ціле царство хмарами оповиті вічно, бо ясне сонце не поглядає на той край гарячими проміннями ніколи". Гомер згадує ті племена разом, що доказує, що вони були близькими свояками. Так пізніше стверджували грецькі історики, так і до нині більшість археологів доказує (4.т.22.ст. 159 – 279, ст.63. – 280 т. III.ст.58).

Зіставмо усі ті назви і пригляньмося їх значенню. Кельтсько-гальське " **TREJA** " означає північний тобто зимар (257. ст. 267 т.1) Кельтсько – **CALLDA** – кельт це осілий домашній автохтон Тому **TREJA**, **TREIK**, **CALLD** наше кельт і самар кімер мають тото саме значення, лиш заступлене іншою назвою-словом. Кожне з них означає наше зимар-самар-кімер. Гомер називає траків також треїками. Кельтсько " **TREAS** " чит. трас – число три. (257 ст. 267).

Троя була кольонією траків-трасів. Це народи, що вірили в богів трох "Трояна" трилицевого бога, якого камінну тисячолітню статую відкопали в селі Хотимирі (Товмаччина), коло Станиславова (сьогодні-Іванофранківського) (37 ст. 114). Траки-Траси помагали троянцям у війні з греками. Тракійський цар Рес, син Ейонея був убитий під Троею Одисеєм. (279 ст. 59). Траки звали себе траки, траси, треї, кельти і так звали їх греки.

Пригляньмося до інших назв Гомера. "Гіппемолги" грецьке (іппоманія) – це надзвичайна любов коня, манія, (279), що від кімерів і скитів перейшла в атакізмі до запорожців. Гр: мольос – це остоя, пристрасть. Сполучення гіппо-молос – це пристрасна любов до коня, як і в запорожців (в хатів –це боже звіря). Ті "гіппомолги наші кімери степові молокоїди" робили з молока кобил напиток кефір, йогурт, який болгари задержали до нині. Це "гуслянка" наших гуцулів. Дуже здоровий молочний напій. Зевес оглядав також землю мизів--мизів. Гальське " **MISE** " означає "я самий" (без коня), (257.ст. 181), гр. мзіс означає змішані, безладні, нерівні боеві лави (279). Мези ішли до бою піхотою (не мали коней) і безладною купою. Подібно йшли до бою словіни балканські, про що згадує Порокопій. "Шей на абіїв людей праведних дивився Зевес" "Абі" – це слово сумерське, кімерське, вавилонське, сирійське, палестинських самар, марів, галів, і кельтів – означає батько, голова роду. (279 ст. I. Англ. **ABBOT** – абат, ігумен – **АВВАСУ** – **АВВЕУ** – монастиря.

Греки прийшли на Егейські острови 1600 – 1500 рр. до Хр. У тих часах наші самари – смери – хлібороби трипільці, найчесніші і найсправедливіші з народів тих часів і до нині, як було згадано, мали вже патріархальний устрій, своїх царів і свою могутню і найбільшу в Європі кімерську державу,

що простягалася від Уралу по ріку Рен Ольту в Семигороді. Наші самари, руські смери-кімери в часах Гомера мали лад "абів" батьків родів-патриархат. Це доказали археологічні розкопи. Коло села Малої Лепетихи на Херсонщині кістяк в гробі мав булаву і посріблений кинджал (2. ст. 302). Це саме ствердуже Геродот.

Частина III.

Пригляньмося тракам – трасам. Найсильнішим тракійським племенем були " одрис". Їх король Терес мав владу над найбільшою частиною Тракії. Підчас Пельпонезької війни (початок 4. IV. 431 – кінець 25. IV. 404 р. Хр.) син Тереса Сіталок був союзником Атен (нащадків пелаясгів) проти македонців. Другим племенем були трибали, які жили обабіч ріки Морави, що з правого боку на схід від Білгороду впадає до Дунаю. Трибали жили від Дунаю до Косового поля (Геродот кн. IV. розд. 49). В 424 р. до Хр. Трибали заатакував згаданий Сіталок, король одрисів, що жили над р. Дравою, правобіч Дунаю. Трибали розбили наїзників, але в тому бою Сіталок погіб. Трибали побили два інші тракійські племена актаріатів та іллірів. (Страбо, кн. VII. ст. 317). 376 р. до Хр. трибали зайняли гори "Гаеми", тепер Балканські, і коли Филип II. Македонський, батько Александра, вертався з грабіжницького походу на мезійських скитів 339 р. до Хр. трибали заступили дорогу обвантаженому награбованим майном македонській армії в Балканському провалі і зажадали рівного поділу здобичі. Филип не хотів ділитися; прийшло до бою. Армія Филипа була розбита, Филип II. ледви врятував життя, а вся здобич дісталася в руки трибалів (Юстин IX. 3).

Стародавня Мезія – це землі на південь від Дунаю, від р. Дріни по Балканські гори і Чорне море. Трибали і мезійські скити були дуже близькими мовними свояками. Траки, що жили на північ від Дунаю, мали прекрасно організовану, вишколену і дисципліновану кавалерію. (Страбо ібід). В 336 р. до Хр. Филип був убитий.

Його син Александер не забув погрому батька і задумуючи похід на Персію зимою з початком лютого 335 р. до Хр. перейшов несподівано не стережені трибалами балканські гірські проходи, ударив на неприготованих трибалів і розбив їх. Король трибалів Сирм утік до своїх мовних свояків і союзників на остров Певку", а певкини, як пізніше побачимо, це руське плем'я. Розбиті трибали втекли до гетів (також траків), на яких ударив Александер. Заскочені наглим нападом гети були також розбиті. Трибали і гети мусіли признати верховну владу Александра і в 3 місяці пізніше вже як союзники, виправлялися з Александром в похід на Персію (Аріян "Анабазіс" т. I. розділ 12 – 16). Армія Александра (30.000 піхоти і 6.000 кавалерії) мала кавалерію трибалів і піхоту гетів).

Аріян признає, що армія Александра складалася з мішанини македонців, греків і союзників (трибалів і гетів та тесалійців). Скільки тисяч було тих союзників, Аріян не подає, але стверджує, що трибали мали найкращу кавалерію, а гети були найкращі металіники т. зв. дротиків, наших "рогатин", знаних нам з I. книги.

Як бачимо, то славу Александрові добували наші трибали і гети. В першій битві над р. Граніком кавалерія траків і тесалійців ударила, після

проломання гетами (рогатинами) перших перських рядів, на лівий центр перської армії, де знаходився під жовтоблакитним прапором перський цар Дарій з генералітетом. Александер убив власноручно зятя Дарія, а траки вбили багато перських генералів. Окруженого персами Александра ратує командант кавалерії "Клейт". Якої національності був Клейт зв. "Чорним", Арія не подає. Ти ми знаємо, що трибали були чорноволосі, а гети русяві. Дуже можливо, що Клейт був трибалом. Ми знаємо, що прибічна гвардія Александра складалася з вірних траків. Пізніше Александер формує союзні кавалерійські полки з бактрійців, согдійців і арахозів (Аріяні ібід). Трибали були такі войовничі, що могутній Рим не міг їм дати ради. Після розгрому галів трибали ведуть війну з Римом від 135 до 84 р. до Хр. Римляни примирили трибалів великими дарами та признанням їм самостійності в федерації з Римом. Цісар Максимін (235 – 237 р. по Хр.) командував кінним легіоном трибалів (ібід).

Ми зупинилися довше над траками, до яких окрім згаданих племен, належали ще бриги, лігури, дардани, трояни, тессалійці, пельполезці, атенці (перед згиченням) і троянці. Усі вони належали до великого народу кельтів-галів (народу богів Трояна) траків. Траки-кельти жили на південь від Дунаю. Це були дуже близькі свояки кімерів, а може часть царських кімерів, що під натиском скитів, схоронилися на Балканський півострів. Це були свояки прарусинів, на що вказує оборона трибалами мезів-скитів-хліборобів та їх посвоєння з руськими певкинами. Назва короля трибалів "Сирмій" вказує на словянську назву. Король одрисів звався Терес (Тарас?). Траки-кельти – це брати урартських кельтів, які під натиском асирійців виємігрували до докладно невідомого південно чи північно-західному напрямі, могли бути предками кельтів балканських. Назва кімер- і калд- це та сама назва зимар-самар. І кельти урартські і траки-траки-кельти балканські та іберійсько-англійські мали бога Трояна.

Окрім назви нашого народу селянства з руських часів (Київської і Галицько-волинської держав) самар – смер, осталося в Україні більше назв "чемер – кімер" Окрім назви Кімерля-Говерля, маємо ще назву 1. плаща зі збірками в талії, подібного до "черкески". Той мужеський плащ чемерка-кімерка дожив в Україні до ХХ. ст. а в донців і черкесів і наших кубанців, мабуть, ще до нині, 2. чуб козацький і парубків по всій Україні звався "чемер", на Підкарпатті і в гуцулів "джумирі" – чемера. – 3. Чомбора, півшовковий цвітистий пояс. Його приносили з Банату (округа, що складалася з частин нинішніх Угорщини, Румунії і Сербо-Хорватії). Це давня Трансильванія, Валахія від р. Тиси на заході, р. Муреса на півночі і поза р. Дунай в Сербію і Хорватію. Назва Банат походить від "бана" васалія угорських королів. Це Горішня Мезія за часів Риму. Наші кімерянки гл. рис. опоясувалися цвітистими, мабуть вишиваними поясами. Той пояс носило жіноцтво Стрийщини до ХХ. ст. а може і до II. світ. війни і жіноцтво Закарпаття. В народній пісні закарпатських українців говорилося: "Винесемо із гор (гір) шовку, дівкам на чемери", з "гор" означало Трансильванію.

З Банату до боярського осередку Березовів на Підкарпатті до ХХ. ст. приносили т. зв. "убрання". Це темносині широкі штани, чоботи, темносиній або чорний капелюх з "готуром" (пірям готура), шовкову квітисту хустку на шию, якої кінці, як краватка, звязані обручкою, звисали на груди і

домашнього виробу "чемерка" зібрана в талії, довга до колін з чорного, доморобного сукна, обшита синьою "волицкою" доповнювала стрій березівського боярина – легіня. Та чемерка називалася "куцяк" в порівнянні до довгої (до кісток) т. зв. "опанчі" з кобеняком, також збіраної в талії і обшитої синьою волицкою. Опанча виходила в ХІХ. ст. з моди шоденного плаща і сивої шапки зв. "Киянка" через коштовність строю (народ біднів) Чемерка і опанча були строем боярства. (37. ст. 100 – 102).

4. Кімери, а від них русини називали біль в животі "чемір" щоб той біль втихомирити, уживали "чемерівки". Чемерівка – кемерівка – це алькоголь, в який вкидали корінь "чемериці" кімериці, яку кімери, а пізніше русини-українці вирощували на лікарство в своїх огородах до I. світ. війни. В народній пісні приходиться: "Будем пити мед-горівку, а потому "чемерівку". Чемериці є 3 роди: 1. Чемериця біла **VERATRUM ALBUM** 2, чемериця жовта **V. LOBELIANUM** і 3. чемериця чорна – **V. NIGRUM**.

Усі 3 роди мають грубий поземий корінь і високе стебло, а квіти а) Білі, б) жовтувато зелені, в) темно порпурові. Усі 3 отруйні (стебло), біла і чорна мають отруйний корінь. Корінь жовтої менше отруйний, уживаний в медицині.

Самари – Чамари зауважили, що кусень кореня жовтої чемериці, настояний на алькоголю, впливає добре на травлення і втишує болі шлунка тому дали назву рослині "самариця – чемериця". (130 ст. 150 – 151).

Окрім чемериці маємо ще 3 роди "чемерника" **HELEBORUS L.** (**LICOPO-DIACEAE**) 1. що цвіте брудно-біло, 2. ч. чорний **HEL. NIGER** і 3. ч. червонуватий **HEL. PURPURASCENS** Усі 3 рослини отруйні від 10 – 30 см високі, багаторічні, мають в собі уживані в медицині два алкалоїди: гелеборин та гелябореїн. Мабуть чемерника також уживали наші чемери до алькоголю (140. ст. 268 – 269). В народній мові Підкарпаття говорили на сильно п'яну людину: так "учемерився", що нічого не розуміє. Ще з назви самарів-чемерів осталося назва роду "Чемерис": Яків Головацький в ХІХ ст. записав пісню, яка починається "Чемерис, Чемерис чом дівочок не любиш?" (Словар Грінченка т. ІV. ст. 450 – 451).

Геродот говорить, що ще в V. ст. до Хр. по кімерах були такі назви, як кімерійський мур на перешийку сх. Криму. Кімерійський брід, Кімерійський Босфор (Керченська протока), Країна кімерів і місто кімерів. Можемо додати до Геродота, що святе місце поховання кімерійських царів над долиною бігом Дністра звався Кімер-Тимер-Тивер, а ми галичани, нащадки тимерців. В масиві Казбеку на Кавказі є гора Джамар-давнє самар-кімер, покрита вічним льодовиком гімою – зимою. Мабуть наша Говерля (це також давня Гімерля – студена зимна. То ім'я "самари" перетривало до упадку княжої держави, це руські, чеські смери, кмери, кмети. Це індійське смер – справедливий, камбоджанське кмер і інші. Це найдавніша прадідна назва прарусина.

Столиця, а рівночасно й релігійний центр траків-кельтів називалася "Бізія". В честь Діонізія і Бенди там відбувалися що року величаві свята продовження генерації – сили кожного народу. Мужчина, перебраний за цапа, ніс в руках великих розмірів т. зв. "фалльос" символ мужеського органу, як заохоту до продовження роду. Той ритуал був в індійських дравідів та кімерів-кельтів. Відгомін того ритуалу був, як нам відомо, в малоазій-

ських людів і на Русі під назвою "Купала". Наша Русь не знала обмеження народин і в тому була сила Русі. Нація, в якій родини обмежуються лиш до двох дітей вмирає. Траки-кельти около 500 р. до Хр. били власну срібну й золоту монету (4. т. 16. ст. 764). Інвазія Тракії персами, готами, гунами, римлянами, а пізніше греками, вимішала, зроманізувала (Румунія) і згречила траків (Тесалія, Північна Тракія), лише в Болгарії залишилися останки мезів і гетів. Як було згадано, траки були довгоголові і чорноволосі, гети рудоволосі (4. т. 22. ст. 159).

Деж поділися наші самари-зимари-кімери? Геродот подає такі дані: Масагети натиснули на скитів (парнів), що жили між і повище Каспія та озером Араль, а ті ударили на (східних) кімерів, так говорить Геродот (Кн. IV. розд. 11). Дальше Геродот говорить, що масагети витиснули скитів із за ріки Аракс, правдоподібно р. Уралья, що цілком льогічним. Скити жили за Уралем в закаспійсько-уральських степах (ібід). Масагети з перенаселення (що були також скитами) з браку пасовиськ для своїх табунів натиснули на скитів, щоб зайняти травні й урожайні пасовиська між Каспієм і Аму-Дарью. Це цілком льогічне переміщення кочових орд на що маємо посередній доказ. 1. Розмножені масагети в 529 р. розгромили побідоносну, дуже сильну перську армію Кира II. королевою масагетів Томирис – Тамарою. Перський цар Дарій I. (панував рід 522 до 486 р.). Около 513 р. воює зі скитами-саками зв. "Тигра-хавда", гальське **CAOC – XAOS** – це меткий-скорий (257.ст. 63) тобто тигро-скорі. В тій війні Дарій взяв в полон їх вождя Скунку. (Рис). Ті скити носили дуже високі островерхі шапки. Наші скити парні носили шапки низькі. (Рисунки на скитських вазах) гл. рис. . З наведеного ясно, що островерхі скити 200 літ пізніше, після приходу скитів в Україну, жили дальше на схід від р. Сир-Дарья. В той спосіб льогічно можна пояснити докази Геродота. Археолог проф. П. Курінний говорить, що скити жили лівобіч р. Волги, тобто, що Араксом звалася ріка Волга. Однак в часах перед Христом Араксом звалася Сир-Дарья і р. Ураль (70. т. I. ст. 107). Волга в давнині звалася Ра **RHA** в лат. письмі, тому в Єгипті був бог Ра/, гр."OAPYC" – хозарське ітиль, фінське Рау, татарське Етіль, словянсько-самарське "Велга" від слова велій – великий (найдовша і найбільш водна ріка в Європі). (4. т. 23 ст. 243 А).

Повертаємо до оповідань Геродота. Коли кімери почули, що надходять скити, зібралися обі армії східних і царських кімерів на велику "Чорну Раду", подібну з опису до ради Бруховецького під Ніжином в 1663 р. Така доля нашої знедоленої України, що її діти від Геродота в переломових історичних моментах кермуються Чорними Радами, які тягнуться в історії нашої землі від 690 р. до Хр. до 1917 – 1918 років по Хр. (уже 2600 літ). Ми обчислимо при описі "Чорної Ради" під Ніжином докладно скільки за той час тих "Чорних Рад" на нашій братньою кровію політій землі відбулося. Беручи до уваги лиш три "Чорні Ради" Кімерську, Бруховецького і Центральну Чорну Раду в 1917 – 1918 роках, усюди валила свою власну державу чернь т. зв. люмпен пролетаріят з анти-державницькими ідеями анархії степу, з особою вождя бунтаря, антидержавника-анархіста. Слуга, що чистив Богданові коня і чоботи, підняв січову голоту за вкрадені в Богдана гроші до бунту, вирізаві заслав в Сибір по – державницьки виховану Богданом – козацьку старшину, оженився з московкою і став московським наймитом та започаткував т. зв. "Руїну Козацької Держави", В 1917 – 1918 роках наша "Центральна Чорна Рада" розігнала своє військо, обрабувала хлібороба з прадідної землі, розпочала

терор хлібороба босяком і взаємну конкуренцію отаманів, з гаслами мос-квофільських "червоних" ідей. Тодішні часи характеризує вірш: "На майдані, коло церкви революція іде. Хай чабан, усі гукнули, за отамана буде! ...Зашуміло, загуділо, тільки прапори цвітуть "І цвіли тоді по цілій Україні червоні москвофільські прапори, і цвітуть до нині, а наші отаманчики з "Чорних бунтівничих Рад" утікли за границю та лишили обдурений народ в неволі, гіршій єгипетської, тягнути московський державний віз. (Проф. Дм. Дорошенко: "Мої спомини про недавно минуле" ст. 400 – 441).

Читач може подумати: Осуд за острый. Ні! – осуд за легкий! Хай чабани ніколи не пхаються в отамани, нехай будову дуржави віддають фахівцям з військовою і політичною академіями. Ми в 1917 – 1918 роках мали своїх фахівців, але чабани-отамани з "Чорної Ради" не допустили їх до будови своєї держави.

Після цієї болючої правди по вертаємо до "Чорної Ради" кімерів. Відбулася вона десь між ріками Донець-Дніпро. Лівобережні царські скити, тобто генералітет царської орди був за тим, щоб разом боронити степи України рідні укріплені зимовиська і літовиська, своє майно і табуни. Східня орда, що своїх царів не мала (мала виборних племінних отаманів) були проти опору скитам. Та орда була сильніша числом від царської орди, хоча перед нападом скитів була в федерації з царською ордою. Прийшло до сварки і бійки як на Чорній Раді під Ніжином (2.353 роки пізніше) і кімери – чернь вирізали усіх своїх царів і лівобічну аристократію. Аристократія і царі воліли полягти в рідній землі, як утікати зі соромом на чужину з жebraчою торбою Стали до бою зі своїми "чабанами" за рідний край і полягли. Осиротілі "чабани" поховали свою вирізану провідну верству (царів) коло гирла Дніпра на Правобережжі, полишили скитам без бою рідний край і "понесли Європі для виду торбу жebraчу і лице без встиду". Східні кімери зайняли Причорномор'я, західні втекли на Балкан до свояків траків і на Угорщину.

Заки приглянемося кімерським утікачам, хочу зазначити, що хліборобське населення, нащадки трипільців з Правобережжя і Сіверщини нікуди не втікало. Утікали причорноморські кочовики зі степів Приозів'я і Причорномор'я. Хліборобське населення Приозів'я і Підкавказзя осталося. Вони, хлібороби Правобережжя і Прикавказзя були кочовим скитам, як перед тим кімерам, потрібні ізза хліба і збіжжя. Вони платили дань кочовим кімерам а опіся скитам. Це були предки Праруси Київсько-галицької і Тмутороканської. Вони і кочові кімери мали майже ту саму мову, лиш інший спосіб життя. Кочовий кімер полишив степи своїм мовним побратимам скитам. Хлібороб самар, руський смер остався на прадідній землі. Так було від тисячоліть, так сталося і в 1918 р. Безклясова українська марксівська інтелігенція не звязана ідеєю самостійности, після повалення своєї держави, утікла з грішми за границю, як кімерські орди, що вирізали свою аристократію, а хлібороб України остався за їх гріхи покутувати. Віддає все збіжжя московському найздиноківі, а в наслідок того в одному році згинуло з голоду 1/6 населення України.

Наперед розглянемо всі можливі причини, чому скити вдарили на східних кімерів. Могло бути перенаселення масагетів і їх натиск, як подав Геродот. Тодішні історичні події в Малій Азії і Закавказзі насувають інші дуже правдоподібні здогади. Геродот, про ті події, що відбулися 350 літ скоріше не знав. Підчас походу Кира на масагетів, вони жили приблизно на тере-

нах; вказаних Геродотом, що жив 200 літ пізніше тої події. Тому його докази є дуже правдоподібні. Пригляньмося ходови воєн, що велися в УІІ ст. по Хр. в Закавказзі. Мусимо зробити малу дегресію і пригадати ті події. Ми знаємо, що від 900 р. до Хр. кальди, гр. халди, урти-кельти, ведуть з Ассирією жорстокий змаг за існування. Уррти-кельти, були рільники і скотарі. Вели рільничо-полонинське господарство. Прибули в Закавказзя зі західної сторони гір Урала і Приуралля около 1.500 літ до Хр. Це були брати кельтів-кімерів сіверсько-приуральських. Виємігрували в Закавказзя зі своїм табунами з перенаселення – браку паші для табунів, мабуть під натиском кочової східньо-кімерської орди. Заложили свою державу на пласкогір'ю поміж озерами Ван, Урмія і Севан та в долині Ур-ракс, Аракс, недалеко гори Аррарат. (На пам'ятку р. Аракс-Ураль в Європі). Принесли зі собою знання витоплювання металів. Називали себе русами, кальдами-кімерами зимарями. Заложили столицю держави з назвою Руса-Русь. Мали сильну державу і армію, що складалася в 3/4 з кінноти, мали піхоту і будівничо-саперські відділи. Кілька їх царів носили імя Руса-Русин. Воювали з ассирійцями за торгові шляхи, в Індію і Закавказзя в землю своїх братів кімерів Оріяни-Праукраїни. Війна з ассирійцями була довга. Руси-кальди в більшості перемагали ассирійців. Цар Рус І. (730 – 714 рр. до Хр. зговорився з кальдським царем Вавилону Миродахом) мир-даючий (і викинув ассирійців з двох кальдсько-руських князівств Уріяни-Оріяни і Мусаїру – країни месів-мезів та прилучив ті кровно споріднені князівства до своєї держави Руси. Це зовсім відтяло ассирійську торгівлю від сходу Індії і Китаю – т.зв. шовковий шлях до Китаю (73). Ассирійський цар Саргон II. найняв за великі суми східню орду кочових кімерів, братів кальдів-Русів, що витиснули їх колись з Приуралля, і ті в 714 р. до Хр. (коли Рус І. воював з ассирійцями) напали підло-несподівано на братів урартів, здобули безборонну столицю "Русь", вирізували всіх мешканців, а місто ограбили і спалили та вивезли велику здобичку в Кімерію (східню), (73). Коли цар Русин І., що в той час відбив напад ассирійців, дізнався про знищення столиці кровними братами, з якими він був у добрих взаєминах, з розпуки пробив себе мечем (72), з того скористав Саргон II. і відірвав згадані князівства від русів та отворив для Ассирії торговельний шлях в Індо-Китай. Мабуть зрада східньої орди викликала реакцію лівобережньої царської орди кімерів на східню, бо внук Русина І. Русин II, 5 літ пізніше в 709 р. до Хр. уже в союзі зі східньою ордою кімерів вдарив на ассирійців і розбив їх. (73.76 і 31). Саргон II. наймає правдоподібно за золотоскитів і вони вдарять на кімерів. Зрушена скитами східня орда кімерів ударила на русів-кальдів, але цар Русин II. розбив їх і вони були змушені стати його союзниками-васалями (157,67 кн: І.).

Ці події відбуваються десь в роках від 714 до 690 до Хр. Удар скитів в причорномор'я відбувався в цих роках. Маючи східніх кімерів своїми васалами, Русин II. ударея 679 р. до Хр. на Ассирію. Проводив тоді кімерами, за вавилонською хронікою, вожд Теубша (за хронікою еламів – Шишпиш). Ассирійський цар Асаргадон, з допомогою вірних васалів фригійців, відбив удар Русина II. і кімерів близько джерел р. Тигра (31). Щоб віддячитись фригійцям, Русин II. і східні кімери вдарили на багату Фригію 676 р. Вони цілком зруйнували Фригію. З Фригії Кімери разом з Русиним II. бють дальших васалів Ассирії. Це грозило існуванню Ассирії і Асаргадон спроваджує через Босфор з України в 672 р. орду скитів царя Бартатуа, якого Геродот називає Протофієм, проти східніх кімерів у Фригії. Асаргадон видає за нього свою дочку,

чим (як пізніше греки Анною Володимира) прив'язав Бартатуа-Протофія на вірність Ассирії. Це другий доказ, що ассирійці натровили скитів на кімерів і що вони дальше були в тісному союзі.

Греки, від знищення хатської Федерації і Трої, були сталими союзниками ассирійців. Після 672 р. до Хр. (оженення Бартатуа) ассирійці разом зі скитами натискають сильно на кімерів у Фригії. Війна ведеться 18 літ. В роках 654 – 652 східні кімери під проводом вождя Тугдама, гр-Лігдама (Геродот) знищили другого сателіта Ассирії Лідію і зруйнували багату столицю Сарди. Та з того, що кімери виправилися на Лідію, скористали ассиро-скити і зайняли південну Фригію. Кімери з жінками і дітьми відступають на південь. Вони хотіли переселитися поза пасмо стрімких і легких до обори т. зв. Кілікійських Таврів над Середземним морем. Відступ кімерів тривав кілька літ. Цього дуже боялися ассирійці. Вони заступили кімерам дорогу в горах. Тугдам був в короткому бою убитий 645 р. до Хр. (76 т. УІІ ст. 242). Кімери вибрали вождем його сина Сандахсарда, який дальше пробував перейти гори із земель арзавів. Війна тягнулася від смерті Тугдама від 645 до 630 р. до Хр. Не маючи сили продертися за гори Таври (Сандахсад був кілька разів побитий, намагаючися перейти гори). Кімери вертоються на північ в околиці бувшої Трої. В тій мандрівці згинув Сандахсар. Послідний вожд кімерів звався "Коба" чи "Коб". Бартатуа від ассирійської царівни мав сина, що називався Мадий (імя скитське). Той Мадий, як мішанець ассирійсько-скитської крові, був здібним вождем. В році 630 до Хр. він розбив кімерів, убив Коба, а рештки осиротілих східніх кімерів піддалася на ласку Мадия (ібід). Жінкою Мадия була "Зоряна" царівна скитська з країни Русонака чи Роксонака в центр. Азії (ібід). Так ми обзнайомилися з кінцем східньої орди кімерів.

Розглянемо ще одну причину удару скитів на кімерів зі сторони ассирійського союзника, підлих і хитрих греків, що панічно боялися політичної стабілізації Причорномор'я і Праукраїни-Руси від кімерійських часів, аж до здобуття Царгороду турками. Це було питання життя чи смерті Візантії і греки такий стан, до кінця своєї держави задержали. Докази: Греки, знищивши хатську федерацію і Трою, кольонізують побережжя Анатолії, вздовж південного побережжя Чорного і Егейського морів. За 400 літ від упадку Трої, населення Греції, гр. кольоній в Малій Азії та згиченого населення людей, ліків, карів, фригів і др. сильно зросло. Подібно зросло населення Сирії, Месопотамії, Вавилону, Палестини і Ассирії. В Персію прийшли племена медів і персів. Ціни на збіжжя в Малій Азії зросли (74). Ассирійці і греки удержують великі армії, а Ассирія і Греція, як нам відомо, жили купленим або зробо-ваним збіжжям, як нині москалі. (ібід). Єдиним продуцентом дешевого збіжжя, доброякісної риби і білої соли була Україна-трипільці від 4.000 літ до Хр. Кімери, автохтони Причорномор'я знають збіжєву ситуацію в Ассирії і Греції

і підносять ціни на українську пшеницю. Греки вміють самі управляти землею, сіяти пшеницю, ловити і солити рибу. (Сушена риба і пшеничні сухарі були єдиною поживою в походах ассирійських, вавилонських і греко-візантійських армій.), (ібід). Кімери не дають дозволу грекам закладати кольонії в Причорном'я і хочуть торгівлю збіжжям і рибою та сіллю держати в своїх руках без грецьких посередників. Треба було автохтонів кімерів викинути з Причорномор'я та умовитися зі скитами про право закладати кольонії і вести віль-

ну торгівлю в Причорномор'ї. Це була одна з точок договору між асиро-греками і скитами. Греки мали велику торговельну флоту і доставляли через Чорне море пшеницю з добрим зарібком асирійцям, Вавилонові та всім, хто потребував. На це скити погодились і ми бачимо вже в першій половині II століття масову грецьку колонізацію північного Причорномор'я. Ось чому скити Бартауа і Мадий та асирійці з грецькою флотою добили до кінця в 60 – літній війні східньо кімерську орду.

Повернемо тепер до західно – кімерської царської орди, що втекла на захід. Геродот говорить, що східні кімери втекли і сховалися на півострові, де пізніше було місто Синопа. Той півострів є докладно по середині між Боспором і Батумом. Цей півострів, в часах 720 – 715 р. до Хр. тобто в часі утечі кімерів (за Геродотом), належав до царських кімерів. Коли кімери, змучені утечею, тягнулись з таборами – возами через Кавказ, гористим побережжям на півострів Синопи, фригійці і асирійці мали час приготуватись і розбити східніх кімерів.

Погляд на карту старинного "Близького Сходу" (Малой Азії) від другої половини IX. ст. до Хр. (824 – 625 pp.) доказує, що від ріки Струми до Тесальонік і Егейського моря була границя Тракії. До Тракії належали оба береги Боспору. Малоазійська частина була простором 100 x 50 км, тобто 5.000 кв. км. Траки – це брати кімерів. Від тої тракійської провінції, на схід від Боспору, на північ від 40 рівнолежника, між ріками Сангарія (тепер Сакарія), по через ріку Галіс (тепер Кізильрмак), по через ріку Келькіт, поза Трапезунд до ріки Корук на сході (яка була границею держави Урарту), на просторі довгому 1920 км і в пересічі понад 300 км широкому (577 500 кв.км) видніє напись: "CIMMERIAN GOMER" HAMMOND ATLAS OF WORLD HISTORY N.3. Та кімерська держава відтяла північні провінції держав Фригії і Кападокії (ібід).

Коли кімери мали там свою державу 824 р. до Хр. то це були царські кімери, витиснені кочовими з Причорномор'я в XIII. стол. до Хр. Вони заложили на південному побережжі Чорного моря три міста, які назвали Тіем, Синопа і Трапезунт. Як переконаємося, це кімеро-гальські, а не грецькі назви. З назв гальської мови, нам стають зрозумілі три важні докази. 1. Усі назви грецьких колоній дококола Чорного і Озівського морів, це старинні кімерські назви. 2. Це були кімерські торговельні порти для торгівлі збіжжям, медом, воском, шкірами і т.п. 3. Кімери – це наші гали, бо мали гальську мову. Знаємо з першої книги, що 586. р. до Хр. вавилонський цар Набо-ходо-назар (Укр. імя-небо ходило назором (доглядало), вивів до вавилонської неволі дванадцять племен юдеїв. З неволі добровільно повернуло лиш два племена. Щоб ті два покоління також не винародовились, рабіни уклали "Талмуд" і передання Старого завіту (біблію). З Вавилону вони торгували з кімерами і по повороті з Вавилону, знали, де жили кімери в Малій Азії і уложили біблійну мапу предків народів світу, почавши від трьох синів Ноя: Яфета, Хама і Сема. Ной був рільником, і як кожний орій, любив вино. За їх малпою, Яфет мав 7 синів: "GOMER" – кімери MAGOG – полянин рільник, хлібороб (трипільець), гальське MAGH – це рівне поле (257. ст. 168). Нас буде цікавити, що в часі 500 літ до Хр. рабіни знали, що Кімер – GOMER жив на землях України від смерті Ноя, між ріками Дніпро – Дон в Причорномор'ї (тобто споконвіку) і що синами Кімера – Гомера були: Скит – ASCHKENAZ Ріфей – RIPHAT і Тогар TOGARMAN, (ILL. ENC. OF LIVING BIBLE, P. 37).

Згідно з твердженням Геродота, витиснення кімерів скитами з центральної Азії відбулося в кінці VIII. стол. до Хр. масагетами. Заки розглянемо деякі точні і деякі менше точні висновки Геродота, мусимо приглянутись ще одній причині, що змушувала народи до вандрівки, яка не була відома Геродотові ані Гомерові, уродженцям Середземномор'я.

ДРУГА ПРИЧИНА ВАНДРІВОК НАРОДІВ.

Четвертий ледняк, 12.450 літ тому, покинув Європу. Від того часу було чотири кліматичні етапи з різним підсонням: I. етап – це т. зв. Арктична доба з холодним підсонням та рослинністю тундри. Тривав 1.500 літ II. етап – це Субарктична доба тривала до 7.500 р. до Хр. В тій добі був холодний і сухий клімат. Ці обидві доби носять назву т. зв. Йольдієвої від назви мякунів. В тій добі люди освоїли худобу. Тому, що рени (північний олень) відійшли за ледняком в тундру і тайгу, населення, що осталося в Праукраїні освоїло коня і худобу та почало рибальчити. Найстарший рід худоби освоїли і виплекали, як окрему расу наші самари-кімери. В лісах східньої Європи жили зубри і тури. Схрещення обох родів цих тварин дало довгорогу, найстаршу на світі расу, звану по латині " **BOS TAURUS** " (віл таврійський). Таври це наші трипольо-самари. (4.т. 16. ст. 1.176). Другу, короткого ру расу худоби вивели, схрещуючи зубра (**BISON BONASUS**) з яком (**BOS GRUNNIENS**). Це витворило чорну, невибагливу на пашу, витривалу на холод і до запрягу славу на весь античний світ короткого ру расу. "Як", вітчиною якого є Тибет, живиться твердою травою, а в зимі мохом і гілками дерев-кущів. (4. т. 23 ст. 869). Зубр доживає 40 – 50 літ. Бики зубра і яка мають по 6 фітів висоти, важать понад 900 кг. Корови на 1 фіт нижчі. Зубр темnobрунатої барви, одинокий з дикої породи худоби, має 14 пар ребер (інші 13 пар). Тому чорна раса худоби є довша. Зубр жив стадами. Всі члени стада оберігають телят від вовків. Тур і зубр мали густу і довгу шерсть. Оба уміли вигрібати з під снігу зісохлу траву, а зубр, мешканець лісів живився теж галузками корчів і опалими листями з дерев (4. т. 3. ст. 725 – 726).

Наш зубр – це американський боффало. Наші предки винищили тура, а зубрів доховалося в Біловежській пущі до тепер кілька десятків.

Чорну расу худоби, схрещення зубра і яка завезли наші скити в Скотляндію – Шкоцію. Та раса, витривала на зимно і невибаглива на пашу, називається " **ANGUS BULL** " дає мясо, найкращої якості. (4. т. 5. ст. 87).

Індійські брамани схрестили новий рід худоби з індійським буйволом і нашим зубром і ту расу назвали "Зебу" **BOS INDICUS** від нашого слова зубр, чи може наше "зубр" звалось колись зебу. Зубри, як про це згадано, мають темно – брунату барву, але трапляються випадки що родиться білий зубр. Це атавізм (одіичення) охоронної краски зубрів з четвертого ледняка, що тривав 90.000 літ. Такий білий зубр в американських індіан і індусів, що походять з Праукраїні, був святим звірям, як в египтян чорний бик "Апіс". В індів звався "Зебу". Американські індіани почитали білого зубра, як Египтяни апіса. Вони його не убивали, а коли "білан" згинув, його шкіра в амер. індіан уважалась святощами племені. (4. т. 3. ст. 725). Те саме було в індусів. Схрещуючи століттями білі "зебу" (зубри) з індійським буйволом, брамани діставали що раз більше білих телят. Виеліміновуючи білі і паруючи лишень білі, браманам удалося витворити за століття расу святої білої худоби-зеба.

Тому, що біла раса худоби є свята, її не вільно убивати – ризати і тому сьогодні в Індії блукає буквально мільйони сухоробрих, старих, беззубих, нічних, білих коров. Вони видають засіви індусам і голодують корови і індуси.

Ще треба згадати, що з поміж около 100 різних рас худоби, відмічена червона українська степова раса (UKRAINIAN RED STEPPE COW). (4. т. 5. ст. 88 – 89, образок У.).

Після цієї дигресії повертаємо до змін клімату, що впливав на вандівку народів. Для скотарських племен (зараз після зникнення ледняка, коли хліборобство було ще в пеленках, домашній скот становив ціле майно. За 2.500 літ від уступлення ледняка з України (около 10.000 літ до Хр.) настає в Європі Субарктична доба з холодним, сухим підсонням та карловатими сосновими лісами. Зимні вітри віяли без перерви з Балтійського і Північного морів в Європу. Худоба не мала паші у вітрові безсніжні зими, висихали і вимерзали ріки.

В тих часах скотарі з північної Європи почали відходити зі стадами за Ураль в Індію, Малу Азію в південну Україну, Італію, Угорщину, Балкани та Іспанію. Тоді переселяються в Індію т. зв. "дравіди", в Малу Азію т. зв. "убайди", а на Балкани – пеласги–піресті, траки та другі. Дуже можливо, що тоді увійшли індіяни в обі Америки. Назв тодішніх народів не знаємо. (2.ст.94).

На правому боці Дніпра, в Таврії і Криму осталися кімери, предки трипільців. Від 7.500 – 6.500 літ до Хр. настає т.зв. "Бореальна" доба з сухим і теплим підсонням. Появилися листкові ліси (буки, дуби, ясені, явори). Лісостеп знова оживає, скотарі переходять в лісостеп Праукраїни. (2. ст. 94).

ПОЧАТКИ ХЛІБОРОБСТВА: Початки першої в світі найдавнішої трипільської культури (6.000 літ до Хр. село Зіваля в Київщині), (274 ст. 10), (4.т. 3 ст. 54 – 55), (2. ст. 94).

Від 6.500 р. до Хр. почалася т.зв. Літорінова доба, що триває до нині, назва від мякунів в Балтійському морі (ібід). В Літоріновій добі, знова в нерегулярних відступах від 500 – 600 літ появляються циклі зимних і теплих століть. Хліборобство, вірніше його початки, почалося в т.зв. Кампінській культурі 8.000 до Хр. Назва походить від місцевості "CAMPAGNE" у Франції, де ту культуру викрито в перше.

Це зрозуміле, що від уступлення останнього ледняка, скотарі пересувалися враз з своїми стадами з Праукраїни в різні сторони і повертали кілька разів за тисячоліття. Вандрувати зі стадами – не робить труднощів. Так постали льокальні зони культур в краях центральної і західної Європи. (274. ст. 6 – 7).

В Україні знайдено багато стоянок Кампінської культури. Там сіяли просо і ячмінь. (ібід). Ще слід згадати, що археологічні дослідження доказали, що Мала Азія, Іран, Ірак, Палестина і Арабія не мали культур оріанцької салютрейсько – мадленської (від 40.000 до 8.000 літ до Хр.). Не мають і мустерської культури (100.000 літ. до Хр.). Це доказує, що біла людина не прийшла в Україну з Азії (ібід ст. 8). Культурна єдність розвивалася в Європі (Праукраїні) від Ашельської доби (300.000 – 100.000 літ до Хр.) до Тарденуазької культури (10.000 літ до Хр.) і це найкращий доказ європейського походження культури і фізичного типу українського народу – (ібід ст. 8). В часі від 8.000 – 6.000 літ до Хр. творяться місцеві культури на просторах Європи,

від Іспанії до Уралю. В тих часах твориться балтійсько–білорусько українська культура. Витвором її є т. зв. "ямково–гребінцева" кераміка, що стала основою словянської кераміки (ібід ст. 8). Та кераміка, в часі около 6.000 літ до Хр. розпадається на льокальні культури. На землях України появляється культура з ямним похованням (ібід ст. 9).

В лісостеповій зоні України пересування населення не було. Буйні, густі ліси творили загиби від північно–західних вітрів. Це було причиною, що вже від 8.000 літ до Хр. в лісостепі появляється, найстарше на світі Хліборобство трипільської культури. Кочували, скиталися зі своїми стадами скотарські степові племена. Скотар жив на возі і в шатрі, хлібороб, буде буду, а опісля хату. Зрубати матеріал на хату кременними сокирами вимагає тяжкої проці, тому хлібороб ніколи не покинув добровільно рідної хати і в поті чола, зорану землю–цілину. Наші племена самаро–кімерів мали т. зв. поховання "катакомбної культури" (2. ст. 236 – 240), яку знайдено на терені між Волгою і Дніпром. Це було чотирикутна яма, в стінах якої видобувано комори зв. катакомбами на поховання інших членів родини. Це був примітивний, родинний гробовець. В катакомбних могилах хоронили чоловіка і жінку або цілу родину 4 – 7 осіб (ібід ст. 241). Яму накривали коленими колодами і присипали землею, що творило невеликі могили. Після похоронення останнього члена (кожний раз могило отвірвали), насипали високу могилу. Усі кістки померлих знайдено в скорченому виді (потрібно менше місця), посипані густо червоною охрою (ібід). Катакомбна культура розвинулася з ямних трипільських поховань. Трипільські поховання датуються від 6.000 літ. Ямні поховання перейшли в катакомбні в часі від 2.000 до 1.250 р. до Хр. (ібід ст. 246).

Археологія виявила міжплеменні звязки обабіч Дніпра, від Чернигова і Києва до р. Волги і Півкавказзя (ібід ст. 246 – 247). Приблизно від другої половини XIII. стол. до Хр. катакомбну культуру поховань розриває скитська культура поховань т. зв. "зрубна". Носіями катакомбної культури поховань були усі ті згадані кімеро–гали, будини, чорноубрані, тисагети, кімери кочові і царські, нащадки трипільців, оті Геродотові скити орачі, каліпіді, тирети та скити хлібороби і неври. (ібід).

Слід приглянутись кліматичним змінам, що відбувалися, як було згадано, від уступлення четвертого ледняка. Стверджено кілька причин кліматичних змін: 1. послаблення радіації сонця, 2. космічні забурення, 3. пересунення бігунів землі, що давало зміну напрямку струї – гольфа і ледові доби. (4. т. 5. ст. 915 – 927).

Не будемо розглядати зміни клімату від 8.000 літ до Хр. що повтаряються періодично що 500 – 1.000 літ. Вони були причиною поруч перенаселення, міграції 5.000 літ до Хр. сумерів в Месопотамію, дравідів в Індію, кашітів в Ягипет і Африку. Занемо від охолодження 2.200 літ до Хр. боте охолодження заторкує вже історичні події нашої Праукраїни.

Від 2.250 – 1.900 літ до Хр. був один з чергових 300 літній цикл сухого і зимного клімату в північній Європі і Азії (4. т. 5 ст. 927).

Тоді зявились в Малій Азії племена з нашої Праукраїни–хатської держави, троїни, карі, люди–ліди та десятки інших. Тоді правдоподібно а може 500 літ скоріше, виемігрували з північних степовин районів Праукраїни (49 рівнолежника на північ) наші кімеро–скити за Ураль. Тоді 300 літ віяли хо-

лодні північно-західні вітри. Коли 1900 літ до Хр. клімат змінився на вологий і теплий, північні райони зайняли розмножені південні кочові кімери своїми табунами. Катакомбні поховання зайняли простір від Саратова по Київ, Чорне море і Кавказ.

Другий безвологий і гарячий відступ часу почався в XIII. стол. Вітри не доносили вологости (хмар) в Азію за Ураль. За 1000 літ скити розмножили свої табуни і зросли популяційно (ібід, т. 5 ст. 915 – 927). Та посуха тривала до 1000 р. до Хр. (ібід). В центральній Азії трава вигоріла. Скити ударили на кімерів, розірвали катакомбні поховання і витиснули племена зі шнуровою та гальштадською керамікою на захід і в лісостеп України. Той натиск створив ланцюгову реакцію. Одні натискали на других. Скити зайняли, з важкими боями, травні степи північної Праукраїни – Кімерії.

Цей удар скитів варту докладніше розглянути, бо він заважив на майбутности України – Руси. До XIII. стол. до Хр. в Праукраїні жив нарід з одною мовою, хоч може й поділеною на племінні діалекти, і приблизно тою самою культурою. Коли б не було удару скитів, за пів тисячки літ, була б вийшла на історичну сцену Європи могутня нація, споріднена кровно і мовно, від Уралю по Вислу. Яке ім'я носила б ця могутня держава, залежало б від племена, яке зуміло б обенати інші племена доколя себе. Той сильний нарід був в змозі, замкнути уральські ворота від монголів.

Заходить питання, чому скити з їх кочовиськ в районі рік Тавда, Тобол, Іртиш та Ішим, не перейшли вододілом рік Ішим – Тобол в південні, теплі степи, заслонені горами від північно-західних вітрів? Той простір – це степи пониже Аральського моря, від Каспія до гір Тіеншану мав понад 100000 кв. км поверхні. Скити вибрали далеко трудніший шлях (за Геродотом – добровільно). Не без важких зусиль, перейшли вони зі своїми важкими возами і стадами гори Ураль, широководну Волгу і почали тяжкі бої з кімерами, які боролися свою вітчизну. Є підстави твердити, що був збіг обставин, які заставили скитів вибрати той західний, а не південний напрям.

Від 1275 – 1250 р. до Хр. хатська держава, під проводом царя Хатусіля III. дійшла до Zenіту могутности. Її границею зі сходу була ріка Евфрат, з заходу джерела рік Меандру і Гермуса. Поза Евфратом зросла в силу Ассирія, яка жила з торгівлі, лихви і розбою. Щоб увільнити державу від столітньої ассирійської економічної залежности, Хатусіль III. видав свою дочку за найславнішого з фараонів Рамзеса II. і спільно з Єгиптом взяли всю середноморську торгівлю в свої руки. Це грозило Ассирії економічною смертю. Зміна клімату вплинула на зменшення урожаїв. Ціна збіжжя пішла в гору. Праукраїна (трипільці), Єгипет і Картагіна були в тому часі самотніми продуцентами збіжжя для єгейських (грецьких) племен і Ассирії. Торгівлю збіжжям з Праукраїни мали в своїх руках царські і причорноморські кімери. Кімери – таври з Криму мали торгову флоту. Хати, разом з тавро-кімерами контролювали Чорне море і перевозили збіжжя через те море до хатської держави. Ціле південне побережжя Чорного моря від ріки Сакарії, аж до джерел р. Евфрату було границею хатської федерації. Збіжжя в тих століттях було життєво найважливішою галуззю торгівлі. Історія ствердила, що брак хліба для людей і паші для худоби був найбільшим двигуном мандрівок народів.

Ахайці (греки) не мали ще тоді колоній і були вповні здані на

ласку кімерів. Ассирійці були ще більше залежні від хатсько-єгипетської торгівлі. Потрібно було зрушити кімерів з Причорномор'я, розбити хатсько-єгипетську коаліцію і взяти торгівлю збіжжям в свої руки. За грубі суми ассирійського золота, це завдання мали виконати скити, допомагаючи ассирійцям і ахайцям (єгейцям), Тому у скитів, як побачимо пізніше, було так багато золота, прб яке Тимнес говорив Геродотові, що воно впало з неба. Це золото, перетоплене в ярмо, плуг, боевий топір і ківш до пиття води, оберігали царські скити, як державний скарб. За те золото скити здобули буйнотравні українські степи. (Геродот кн. IV. розд. 5).

Рівночасно з ударом скитів на кімерів в кінці II. тисячоліття, з'являються в Закавказзі кельти – ассирійське кальді, грецькі халдікалдої (157). Гальське "CALLDA" – чит. калда – це домашній, освоєний. (257 ст. 62). Кельти-кальди – це самари – кімери, гали що мали стада свійської – освоєної худоби. Ті кальди, від назви найсильнішого племена, оснували державу Урарту в XII. ст. Друга половина кальдів, за вказівками Ассирії, зайняли дельту рік Евфрату і Тигра. Вони стали сателітами Ассирії (157).

Так приблизно мали виглядати події кінця XIII. стол. до Хр. Тих понад 500 літ зимної погоди змели з лиця землі торгівлю і самостійність таких держав, як кімерської, хатської, Трої, Кипру, Середньо-вавилонської – потомків Набоходоназара I. Єгипет оборонив свою незалежність з великим зусиллям. (Фараони Мернепта – 1251 – 1231 р, Сет – 1231 – 1225, Рамзес III. – 1204 – 1173 р. до Хр.). В 1190 р. зістала здобута столиця хатської федерації – Хатуса, а в 10 літ пізніше Троя. В той спосіб ассирійці і греки взяли торгівлю українським збіжжям в свої руки і держали її аж до упадку їх держав. В доказ наведеного, бачимо династично-політичний союз Ассирії і скитів аж до упадку ассирійської держави. (612 р. до Хр.).

Ще оден доказ: Ассирійці – малій народець, в гористій, неурожайній, малій території, ніколи не досягнув мільйона мешканців. Ассирія, як і Рим вирости до розміру великих імперій завдяки державницько-національній солідарности, зову рідної крові, далекозорої політики, гнучкої дипломатії та знаменито вишколеної і здисциплінованої армії, що складалася з національно чужих, підбитих або наємних народів! Це примір, як малі, національно солідарні народи, яких еднає зов рідної крові, як ассирійці, римляни, греки, москалі, а нині юдеї, до-сягають світової слави та величі міжнародних успіхів.

В чому тайна їх успіхів? Вони не співали ніколи "Кришталева чаша"... Зате дуже журилися, щоб та чаша була завжди повна в сумерів, хатів, троян наших кімерів, скитів, сарматів, русів і українців. Ті народи так нас любили, що за рідину до руської чаші не вимагали золота, брали все наше, рабів, футра горностаїв і шкіри інших звірів, мед, віск, збіжжя, сіль, сушену рибу, вовну, полотна, худобу, кури, гуси, яйця, масло, хату, поле, а вкінці волю і честь. Нині в Україні полиці крамниць угинаються від фляшок з рідиною до келішків, зате тяжко дістати штани. Чиж це не добродії, не всевітні любителі людства, що так дбають, щоб інші народи не терпіли спраги?

Погляньмо ще на народи, що за ассирійсько-ахайські гроші, ударили на хатську, єгипетську і троянську держави. Єгиптяни називали їх екваші, аггіява-ахайці, тереш-предки трирсенів-расенів-емігранти з над Тири-Дністра, лока-лікійці, шардани-сардинці (служили в 1300 р. до Хр. як

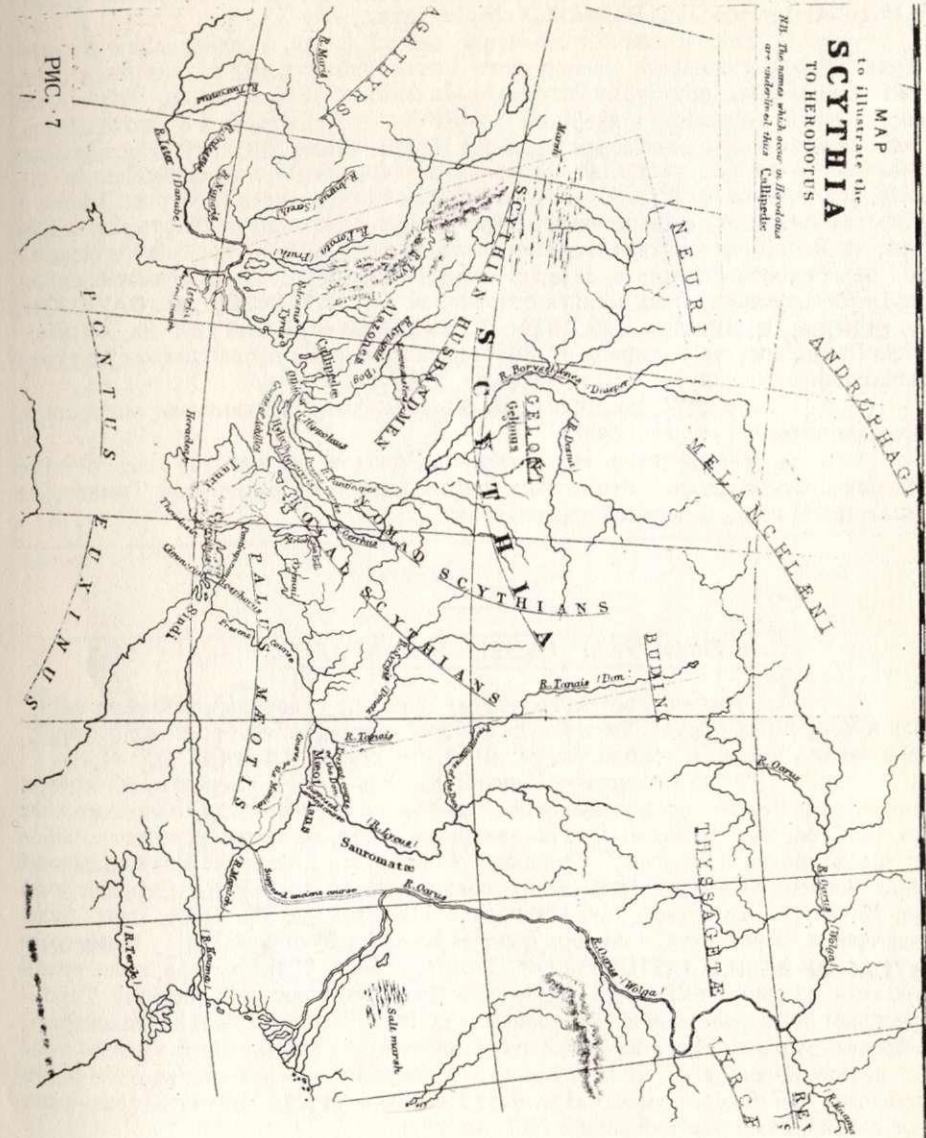
наємники в єгипетській армії і брали участь а армії Рамзеса II. в славній битві під Кадеш (4. т. 8. ст. 47 і 20 ст. 242 – 243). Шардани мали шоломи з рогами (ібід). Шекелі – сицилійці – наші кімери – сікули. (ібід). Пелесет – це наші пелясті–пірясті, юдейське пілішім. (Носили шапочки з піря, голили голови, бороди і вуса). Коли зайняли Палестину (Пірястину), виробляли прекрасну, близьочу трипільській, мальовану кераміку (ібід). Данаї – мешканці побережжя Чорного моря, на південь від дельти Дунаю і фризи – фригійці, що прибули з Тракії.

Третій, добре досліджений цикл голодних століть був в часі около 750 – 500 літ до Хр. Це був сухий і гарячий цикл. Тоді в Ірландії, Німеччині, Австрії і цілій Європі повисихало багато озер і малих рік. В тому циклі були великі вандрівки народів (4. т. 5 ст. 926 – 927). В 500 р. до Хр. клімат нагло змінився на дощевий і гарячий, його назва: Субатлянтичний, (в геології). В тому столітті повені і дощі потворили–багна та нові озера. (ібід). В 400 – 700 рр. по Хр. був знова сухий цикл. Тоді дуже змалів Каспій, була велика посуха і голод в Китаю та Африці. Дуже змалів Ніль в Єгипті. Була теж велика посуха на заході Америки (ібід). Про ці усі кліматичні зміни, наука знає з останків моху висохлих трясовин, з китайських і єгипетських літописей і з річних наростів тисячолітних дерев. В Каліфорнії є рід дерева "**BRISTLE CONE PINE**", що має 4.900 літ Коло 800 літ по Хр. клімат змінився на дощевий і теплий. Норведи і данці кольонізували Гренландію. Такий клімат тривав до 1200 р. В східній Європі і в Україні були в XIII. ст. по Хр. великі бурі з вихрами, хмароломами і повенями. В Англії і Голяндії море зміло великі простори землі. (ібід).

Від 1250 р. по Хр. почався знова холодний клімат. В північній Європі і Азії постають довгі зими. Ледняк почався розростити (з північного бігуна). Цей ледняк розростається поволі до половини XVI. стол. а до половини XVII стол. поширювався скоріше. Той час називають часом малого ледняка. По короткій перерві знова росте до 1850 р. Від того часу почав поволі відступати, до 1965 р. (ібід).

Ми задержались на кліматичних змінах, бо вони викликували вандрівки народів і неспокої–війни між народами. Загально відомо, що в Месопотамії, в Сумерії розвивалася і цвіла висока культура від 4.000 літ до Хр. Рівночасно розвивалась і тодішня цивілізація. Десь в 2250 р. до Хр. з'явилися, амури, біблійні амореї і ассури–ассирійці. Около 2180 р. до Хр. з'явилися елаші і багато інших племен. В багатій Сумерії править третья династія м. Ур. Амури і еламіти, за 200 літ скріпилися і в 2030 р. до Хр. граблять, нищать і руйнують сумерську цивілізацію. Сумерська держава зникає з лица землі. Амури в 1890 р. оснують Вавилон. Твориться вавилонська держава Амур–Абі – амурів батька (Гамурабі). Як бачимо, згаданий 300 літній зимний цикл нагнав в Малу Азію около сотні менших і більших племен. Геродот 1300 літ пізніше начислив в Малій Азії ще 30 племен. Той зимний цикл століть вигнав за Карпати та в центрально–західню Европу усі ті племена з гребінцевою, нордійською, шнуровою та под. кераміками. Але не з цілої України, виемігрували лише племена, що жили на північ від 48 рівнолежника. Тоді інди здобули Індію.

В 1900 роках до Хр. скінчився зимний, а почався теплий і вологий цикл. Густе населення Праукраїни, що жило на південь від 48 рівно-

лежника, знова рушило на північ в порожні зелені ліси і буйнотравні степи. Предки скитів перейшли ріку Волгу і Ураль та зайняли степи центральної Азії. Починається буйнотравний, хлібородний, теплий і вологий 800 літний цикл. Населення Праукраїни сильно розмножилося. Гали оснували Галон. В Малій Азії розрослися Вавилон, Ассирія, хати.

Той згаданий 300-літній зимний цикл, правдоподібно змусив якусь частину трипільців вивандрувати в провінцію "KANZY" над рікою Веї. Там трипільська кераміка перетривала від 2200 до 1300 р. до Хр. Також східноіндійська кераміка з провінції "АННАМ" є трипільського походження. Того самого роду є мальована кераміка Японії, стилю "ЙОМОН" з останнього тисячоліття до Хр., як і жіночі трипільські фігурки (ібід, ст. 226). Слід ще додати, що того самого трипільського походження є кераміка острова Крети і пірастих (пеласгів) в Палестині. Існує ще більша правдоподібність, що з Китаю, чи Японії, якась хвиля трипільців занесла мальовану кераміку в Мексику, де вона розвинулась в державі інків і маїв. Той думки є американські професори, геологи і дослідники старини, як **H. SPINDEN, D. DAVIDSON, G. ELHOLM, R. HEINE - GELDREM, C. SHUSTER to G. CARTER** Як бачимо, наша Праукраїна проміювала в праісторичних часах і несла світло культури і цивілізації в усі закутки світу. (ібід, ст. 228).

Від 2200 до 1900 р. до Хр. була велика культурна міграція з Праукраїни на всі сторони світу.

Другий цикл ми обстежили Геродот, що жив 800 літ пізніше від описаного другого кліматичного циклу, як і його розповідач Тимнес, не знали про ті події, з причини передавнення.

IV. Частина

ПЕРШИЙ УДАР СКИТІВ НА УКРАЇНУ.

Страбон, про якого знаємо з кн. I., говорить що кімери ввійшли в Малу Азію з Тракії, (яка існувала в тих часах по обох берегах Босфору), ще в часах Гомера. (Страбон I.т.3. 21; III-2, 12; XI-2,5; XII - 4,8, XIV -4,4).

Те саме говорить Геродот Кн. I р-6. Він твердить, що кімери заатакували Іонію перед пануванням лідійського царя Креза, але не каже коли. Що до Страбона, то часи Гомера (невідомо докладно котре століття) перед чи після троянської війни. Страбон говорить, що кімери зайняли південний беріг Чорного моря, від Пафлягонії, по через Іонію до Фригії. Страбон згадує Іонію, і Пафлягонію, які існували в VII. стол. до Хр. В IX. стол. були лиш Фригія і Кападокія, а по обох берегах Босфору була Тракія. (**HAMMOND ATLAS OF WORLD HISTORY** ст. 3 та 4. т. 5 ст. 773). Кімери, гали траки кельти - це оден і той самий нарід, що з Праукраїни, що найменше від Тарденуезьської доби розсувався в південну і західну Европу. Траків найкорше, найранше зустріли греки на Балканах, в Малій Азії і Італії. Що ті кімеро-траки, кельти ділилися на сотні племен, а ті племена за тисячоліття себе різно називали; це закон розвою народів. Гальське **TRATH** звучить трах-трак -це давний, дуже вчасний ранній (257. ст. 267).

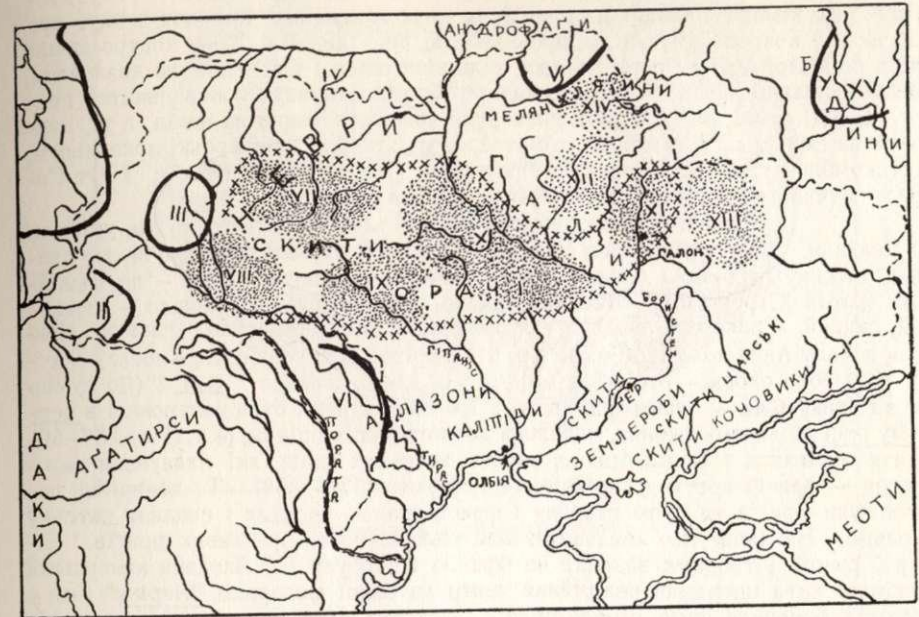

РИС. 10

ГЕРОДОТОВА СКИТИЯ

РИС. 11

УДАР САРМАТИВ НА СКИТИВ

Як бачимо з наведеного, траки – це рідні брати – галузь кімерів. Що кімери ділилися на галузі, це самозрозуміле. Геродот згадує про царських і кочових кімерів. Царські – від рік Дніпра до Дону контролювали вивіз до Малої Азії і Греції збіжжя, сіль віск рабів і т.п. Вони не дозволяли грекам закладати свої торгові склади, тобто обмежували посередництво греків. В XIII стол. до Хр. Скити витиснули кочових кімерів на захід, а ті, царських на Балкани і Семигород, що стверджує Старбон і мадярські археологи, (катакомбна культура поховань в Праукраїні і атлас **HAMMONDA**). І тут Геродот злучив дві, відбулі в різних часах події, в одну.

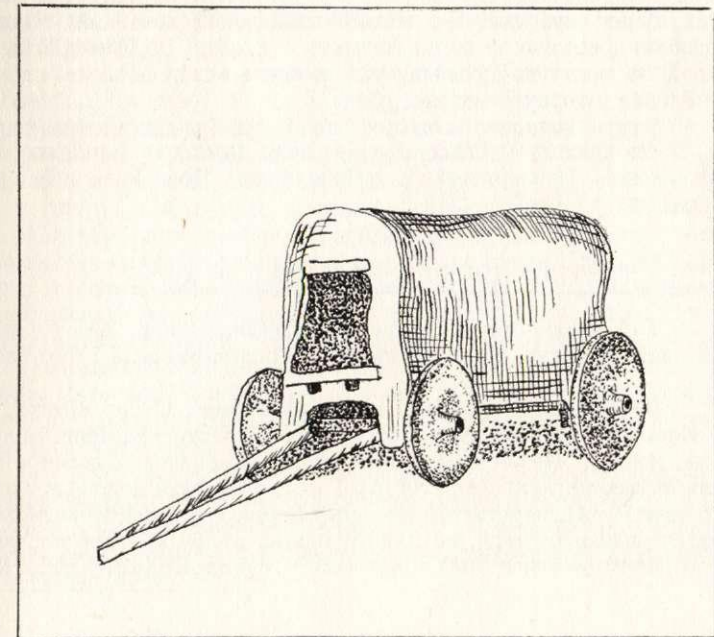
Вигнані з Причорноморя царські кімери в XII ст. до Хр, увійшли на Балкани. Вони витиснули з Балканів пірятьих, шарданів та фригів, що спалили хатську столицю і почали валити хатську державу. Фриги – це тракійське плем'я (Страбо ібід). Як вже згадано, слово "фрике" означало – страшний, гідкий. Траки татувалися – малювалися, як амеркканські індіани. Прибули в Малу Азію коло 1250 р. до Хр. мали богів Папу і Сабазія, Кибеллу і Атта. (Від того слова – отець і атавізм). Їх жреці звалися " **GAL I**" (По сумерське в Іраку **GAL** – співак при храмі). Не мали жінок і були кастровані в першому році після народження, молилися до своїх богів співом, (4.т.17 ст.857–59). Фризи оселилися в Малій Азії за згодою хатських царів, які плянували ужити фризів – фригів проти асирійців. (4.т. 17 ст. 857 – 859). Та асирійці перетягнули фригів на свою сторону і фриги зрадою здобули і спалили хатську столицю. Виглядає, що хати покликали кімерів проти зрадливих фригів. Кімери, разом з трерами вдарили на Фригію і здобули її. Завдяки кімерській допомозі хати вдержали релігійний центр хатської федерації "Неріку" і ще 4 століття боронили свою незалежність. Останнє хатське самостійне князівство Каркеміш, здобули асирійці, щойно після розгрому кімерів. Докладної дати не маємо, але свідчення Страбона і атлас **HAMMONDA** стверджують цю гіпотезу.

Кімери у 824 р. до Хр. мали вже основані три великі міста–порти: столицю Синопу, Трапезунт і Тіеум. Пригляньмося назвам тих міст, бо їх присвоїли собі греки. Синопа – це кімерське слово, як і Трапезунт і Тіеум. Синопа заложена на півострові, що дістав назву від міста. З лету птаха, півострів виглядає так, як би дві довгі, заокруглені на верхах гори, лягли в море. Між горами є спокійний залив зв. також Синопа. Східня гора півострова виглядає, як велика, плоска округла голова, що тонкою шиєю сполучена з Анатолією. На тій голові, з трьох сторін облитій морем, кімери побудували столицю. На перешийку побудували велику укріплену твердиню, що замикала доступ до Синопи з суші. То було ідеальне, природою укріплене, місце на столицю, бо три боки гори облиті морем мали стрімкі береги. Йонійці з Мілету, після вигнання кімерів з Малої Азії 525 р. до Хр. зайняли Синопу, як і нашу Білу – Ольбію в 520 р. (4. т. 20 ст. 716 – 717). До того часу понад 500 літ Синопа була столицею кімерів. Через Синопу проходив важливий торговельний шлях з побережжя Середземного моря в околиці джерел Евфрату, а звідти в Персію, куди довозено товари Середземномор'я і збіжжя та інше з Кімерії – Праукраїни (ібід).

Гальське **SINEAD**, вимов. **SHENAD**. "D" при кінці слова звучить у вимові галів як "PH" – пг. Наше "Шенапг". В перекладі на нашу мову означає найстарший віком, верховний, тобто столиця. (257 ст. 267 та сло-

СКИТСЬКА СРІБНА ВАЗА

СКИТСЬКІЙ ВІЗ

вар Вебстера). Від слова "шенап" походить наше шана, пошана, шанувати старшу віком людину, вождя, священка, батька і матір. Найявно бачимо, що слово шенап, це 4.000 літ старе слово наших предків кімеро-трипільців, а не греків. Навіть юдейська назва гори "Сіон" це гальсько-кімерське слово. Гальське "SION" має 6 значінь. 1. щось існуюче або уявне, 2. факт, обставина, 3. прибори, начиння, 4. твір, переказ, 5. співчуття, 6. найважливіше, найкраще, правдиве, найголовніше. (257. ст. 233), (та словар Вебстера).

Наші предки несли культуру з Праукраїни в усі закутки світу та дали назви горам, рікам, краям, містам Європи, Центральної і Малої Азії, Індії, Малайзії, Індонезії та північної Африки. Наші "добрі" сусідоньки усе нам покрали. Нашу історію, героїв, назви гір, рік, країв, образи святих, моці і корони наших володарів, поетів, мистців, пісні, коляди, навіть присвоюють назви борщ і писанки.

Варта ще глянути на назву другого міста кімерів – Трапезунт. Гальське **TRAP** – вимов. **TRAPP** – це пастка-сильце, англ: **TRAP** (257. ст. 267). Гальське "PEASANTA" – вимов, **PASANT** – це вразливий, чутливий. (257 ст. 200). **TRAPPASSANT** – це чуйна, легко замикаючися пастка. Греки говорили, що Трапезунт був ще важнішим портом, бо лучив Чорноморське побережжя з торгівлею Праукраїни і Середземномор'я, країни Урарту, Закавказзя і центральну Азію. (4. т. 22 ст. 440). Місто було основане в долині, між двома стрімкими, скалистими довгими, входячими в море, горами у вигляді вил, з отвором до моря. Ті вила виходили зі стрімкого, прибережного, 2.500 – 2.700 метрів високого, хребта гір, який був стрімкий, без жодного проходу від континенту. Поза східною скалою тих вил, була смуга моря. Щоб сполучити гірський шлях – схід – захід; кімери побудували поперез ті скалисті вила мости до середини міста (ібід). Ті мости над прірвою зубів вил і водою, були правдоподібно, зводженими – отвірними на ніч. Від моря, між вилами скал, берег пристані був мілкий-глейоватий-ховзський. Вантажі з великих кораблів доведено до порту меншими суднами. Це було дійсна пастка для ворога. Поза мостами боронили вхід до міста вежі і оборонні стіни. Трапезунт має багате історичне минуле. (ібід).

З вище наведеного бачимо, що кімери були державним народом і около 300 літ до приходу східних кімерів, вели оживлену торгівлю зі своєю давньою вітчизною – Причорномор'ям і Приозів'ям. Вони були правдоподібно союзниками хатів і Трої.

ТРЕТИЙ ЗИМНИЙ ЦИКЛЬ 750 р. до Хр.

Той цикл був обговорений в іншому місці, але ще кілька зауваг слід доповнити тут, з огляду на нові відкриті джерела і археологічні новості.

Пригадаймо коротко попередно сказане: Східні кімери, за асирійське золото далися втягнути в асирійсько-урартську війну. Вони в 714 р. до Хр, як знаємо, напали ненадібно і ограбили, спалили столицю Русу та вимордували мешканців. Урартський цар Рус I. з розпуки поповнив сомогубство. Його внук Рус II, перетягнув кімерів на свою сторону і побив Асирійців. Асаргадон II. найняв (скитів) що жили більш на північ кімерів а ті ударили на кімерів та витиснули їх в Малу Азію. (720 – 715 р. до Хр.), (4. т. 22 ст. 892).

Рус II. примусив кімерів стати васаліями урартів. Він поселив їх над Чорним морем, на схід від Трапезунту в сусідстві західних кімерів Руса II. Був союзником манів і мідів, які спровадили скитів саків з центральної Азії проти Асирії. Асаргадон спроваджує на поміч скитів з Причорномор'я, які 700 р. до Хр. Прибули з жінками і стадами, під проводом царя Бартатуа в Закавказзя на допомогу Асирії. Тому, що в короткому часі (5 – 10 літ) скити за кімерами перейшли в Закавказзя, вони не полишили в Причорномор'ї слідів зрубних поховань. Асаргадон II. умістив скитів на північ від озера Урмія, між ріками Араксом і Курою та видав свою дочку за скитського царя Бартатуу. Це розеднювало урартів від мідів. Про успіхи східних кімерів була вже мова.

Ім помагали мабуть західні кімери, головню тоді, коли східні би-ли Фригію. Після смерті їх вождя Коба 633 р. до Хр. убитого сином Бартатуа – Мадієм, східні кімери були змушені злучитися зі скитами. Мадий, син асирійської царівни, боронить Асирію від мідів і урартів до 615 р. до Хр. Десь в тому часі мідійський цар Кіясар перетягнув Мадия на свою сторону дочкою-красавцею одного зі своїх азійсько – скитських вождів – саків – Зо-риною.

Після здобуття Вавилоном (Навуходонозор) Месопотамії, південної Сирії, Палестини, Фенікії та розгрому Єгипту скитами, Бартатуа 586 р. до Хр. покинув Навуходонозора і став на службу Кіясара. Мабуть посварилися при поділі єрусалимської здобичі. З Біблії відомо, що Навуходонозор забрав золоті начиння з святині Соломона у Вавилон. Відомо теж, що скити воювали за майно здобутих міст.

В 585 р. до Хр. скити – саки взяли участь в бою по стороні мідян над рікою Галіс. Війна була нерішена. Астіяг посволячився з Аліятом. Скити – саки домагалися заплати за п'ятилітню нерішену війну. (76 т. 9 ст. 321). Астіяг запросив на пир всю скитську старшину враз з Мадієм і вирізав їх. (Геродот кн. I. ст. 106). Жінка Мадия – Зорина вивела скитів – саків в Росонаку (76, ібід).

Наступником-вождем українських скитів стає Атропатен. (Хроніка Набоніда і Масперо "76"). Кіясар, цар Мідії умирає 586 р. Атропатен стає на службу Астіяга, який разом зі скитами виганяють урартів, а Урартію віддає в посідання українським скитам Атропатени. Скити стають васаліями Астіяга. Відносини між Астіягом і скитами не укладаються добре. Вони увійшли в зв'язки з Киром II, перським князем провінції Аншану, васалем Астіяга. Кир зробив повстання і проголосив себе царем Персії. Астіяг змобілізував велику скитську армію, але скити перейшли на сторону Дарія. Речитки мідів з Астіягом були змушені зложити зброю. Кир, за допомогу, віддав скитам мідійську столицю Екбатан, враз з населенням. Там скити здобули казкові багатства і десятки тисяч невольників.. Це було 550 р. до Хр. Опісля Кир II. з допомогою скитів, протягом 12 літ завоював цілу Анатолію, Фенікію, Сирію, Палесину, а в 538 р.– Вавилон. При здобутті Вавилона, Кир обдурив скитів і прилучив Вірменію до перської держави. Таке положення рівналося васалітетові скитів.

Обурені скити повертають враз з східними кімерами в Україну. Кімери осіли в Приозів'ю, між ріками Доном і Кубанню та Керченському півострові, а скити зайняли Причорномор'я до ріки Дунай. Ось чому щойно в VI. ст. до Хр. з'явилася в Причорномор'ю "зрубна скитська культура поховань, доказана археологами.

Диодор Сицилійський подає, що з українськими скитами в Малій Азії були і савромати, а повернувши, оселилися між р. Доном і Волгою. Ось чому в нашій науці покутувало твердження, що біла раса прибула з безводного і пустинного Ірану. Кімери (західні) були в Малій Азії понад 500 літ, а скити і східні кімеро-сармати з жінками і дітьми були в Малій Азії 152 роки. Але вони вийшли з Праукраїни і в Праукраїну знова повернули. За час їх "Дон Кіхотових пригод", яких не описав ніякий поет, в Праукраїні жив даліше і розвивався український, хліборобський нарід, що замість "трипільці – орачі", звався "кімери-орачі", а відтак "скити орачі-хлібороби."

Наш хлібороб сумер – смер дав цілому світові культуру і цивілізацію. Це найбільш гостинний, чесний, правдомовний, послухний і вірний чужому, працьовитий витривалий на найтяжчі роботи хлібороб. Копав канали в Сумерії – Іраку 7.000 літ тому і викопав кацапови усі канали від Петра I. –го до сьогодні. Це одинокий з усіх народів на світі, що працює, як раб в колгоспах, не на себе, а на наїздника – москаля. Ми також одинокі з усіх народів світу ставимо в пантеон героїв соціал-благнів, що нарід чесних смерів загнали соціалізацією землі в колгоспне ярмо. Чи не напрошується повторити слова Сковороди: "Кий вам біс розум помішав?".

Ті кімери, що осіли після повороту в Приозів'ю були по всякій правдоподібності предками Тматороканської Руси, Про яку буде мова пізніше. Від 538 р. до Хр. скити, наші і азійські нападали на Персію. Кир II. почав свої підбої на північ і згинув в Масагетії. Дарій I., хоча приборкати скитів, у 512 р. до Хр. виправився походом на Українську Скитію. Це пояснює також, чому простояв до часу походу Дарія I. Галич – Галон, найбільше місто тодішньої Європи.

Скити, перебуваючи в Малій Азії, а пізніше зайняті війною з персами, не мали сили ні часу зруйнувати місто силою. Зруйнували Галон, як знаємо, зрадою, Геродот не був в Галоні і його не бачив, був в Ольбії 444 р. до Хр. 68 літ після знищення Галону. (4. т. II ст. 442.) Записав те, що йому набрехав Тимнес. Скити були алькоголіками, які звичайно в 90 % бувають брехунами. (70 т. I. ст. 103).

Тепер варто ще поглянути на царських кімерів, що їх викинено з Причорномор'я в XIII. до Хр. Війна Кіясара з Лідією – це була скитсько кімерська проблема. Східні кімери і скити втягнули у воєнний круговорот західних кімерів. Лиш в той спосіб можна пояснити дво кратне ограблення багатой столиці Лідії міста Сард. (Вдруге 645 р. до Хр.). В тій війні згинув Коб, вождь східних кімерів (31. "А" ст. 258). Від тоді напади кімерів притихли. У війні з кімерами згинув лідійський цар Гуг – у в часі між 654 – 629 р. до Хр. (Страбон кн. XII, XIII. р. 4, 8 і XIV. I, 40).

Гальське "**GUGG**" вимов гугу – це багато говорячий, много глаголивий, демагог, як Винниченко, балакун (як Володимирко Ростиславич) (257 ст. 150.). Від слова гугу походять слова ку – ку. (Словник Вебстера).

Сином Гуга був Ардіс – наше воевничий (ібід ст. 17), сином Ардіса – Аліят. Царські кімери стали Аліятовими васалами з огляду на напір медів і східних кімеро-скитів. Все ж таки, вони за два століття час спільних походів, познайомилися, а може й посвоячилися зі східними. До них в азиль утікали східні кімеро-скити, коли поповнили якийсь злочин в Мідії. Геродот говорить (кн. I. розд. 73. 74) ось що: Скити, як знаємо, зреорганізували армію Кира.

Після здобуття Киром I Лідії, фригії і Кімерії, фриги і кімери вивандрували з родинами й стадами через Боспор і Тракію до своїх мовних свояків. В тому часі цілий Балканський півостров повище Коринтської затоки був заселений траками. Галуззю кімерів були траки, пелісти, лігури, ілліри, ібери, бриги, беси, дардани і десятки других. Всі ті племена були потомками наших кімерів – калдів по гр. "Кельтої". Гальське слово "Кальбда": це I. осілі-домашні (не кочові II. освоєні, культурні, покірні (не дикі) цивілізовані, смирні, добрі, гостинні, (257, т. I. ст. 62), та (207). Коли їх ніхто не нарушує. Але слово "Кальдач" це згубний, руїницький, загибельний, катастрофальний. (ібід). Чи ця характеристика не є 5.000 літньою копією нашої Праруси, Козаччини і XX ст. почавши від кімерів? Всі ті згадані племена аж до нас українців самарів-кімерів, по гр. "кімерос" від грецького слова "кеімеріос": зима Лат. **HIEMO-MARE** : зима. "Гіемаре" це викревлене кімери-зимари. Латинське зимний "**FRIGIDUS**" а зимно: **FRIGUS**". Грецька зимно "фоксос" Це доказує, що слово Калдос: кельт, це не кімер, а осілий, не кочовий, культурний, але рівночасно руїницький катастрофальний. Слово "**KALT**" не наше, це слово чуже мові гало-кімерів. Його принесли в Європу зі собою "**ALLANI**" : гого-німці I ст. по Хр. і розповсюдили в Західній Європі, окрім Італії й Іберійського півострова. В Іспанії, Португалії й Італії зима називається **INVIerno**, холодно **INVERNISO**, а зимно **FRIo, FRESKO, FRESCURA**. Від слова **INVERNO** похідне **VIENTO** вітер. Тому наше "віє" (вітер). Повертаючи до витиснених з Малої Азії царських кімерів і фригів то вони зрушили іберів, що сиділи обабіч рік Струма, Вардар і долинами рік Морави – Дунай попрямували з боями на північний захід.

Ібери були сильним народом. Вони склалися з багатьох племен. Ми знаємо кілька з них, це: бастети, мастени, діетани, детани, ілергети, тарраґони, кімнети, контести, тартези, турдетани, абісіни, ілеати, кілбицени і етманей. (4. т. II, ст. 1.008). Не знаємо, чи ті і звиж десятків інших племен, як катальони, секси, малики, кельтіібери, андалузи, та багато інших прийшли на Іберійський Півостров одночасно (ібід). Ті десятки племен могли входити кілька століть перед Христом. В кожному разі ібери знали вже туди дорогу. Вітчизною іберів було Закавказзя. Там був край з назвою Іберія тепер Грузія ще в VII ст. п. Хр. (ібід).

Пригляньмося гальській назві "**EBAIR**" вимов. "Ебар" – ібер. Та назва має 2 значіння. I це брудні волоцюги, II. грязь, болото, обкачані в болоті. (257. т. I. ст. 115) та (201). Іберів ізза Кавказзя витиснули ассирійці після розгрому Хатської держави. Вони переселили в Іберію своїх союзників мушок з Малої Азії. Ми знаємо що ніколи не виємігрує цілий народ з матірнього пня. Якась частка іберів в закавказзі залишилася. Видно наша Прарусь знала, що означала назва ебар-грязький тому назвала мішанину мушок з іберами грузинами-грязькими. Грузини темношкірі виглядають як замурзані грязю. В часах до Хр. народи носили назви, від їх фізичного вигляду, кольору очей, волосся, шкіри чи способу життя. Ібери, царські кімери і фриги, прийшли з р. Дунаю в долину рік Морави, Велтави і Лаби дійшли на Помор'я. Там в лісах Помор'я поробили човни і поділилися.

Царські кімери—Юти, фриги і часть іберів вдарили з моря на Данію і Англію. Фризів було небагато вони зайняли мало урожайні нинішні фризійські острови.

Кімери зайняли 3/4 (Північної) Данії яка почала називатися Ютландією. Більша часть іберів невідомо якою дорогою морем чи побережжям ввійшла в Іспанію. Це діялося около 510—505 р. до Хр. (4. т. 11, ст. 1008—9). Зачнемо від розміщення фризів, що зайняли 12 островів. Столиця фризів в Малій Азії називалася Гордіюм. Лежала в трикутнику впаду р. Тембри тепер Порсук до Сангарії тепер Сакарія, 50 ам. миль на південний захід від Анкари (4. т. 10 ст. 579). Коли фризи зайняли з тих островів північне побережжя Голяндії від р. Везери до озера Зуйдерзе вони оснували друге Гордіюм, що нині знімчено зветься **GRONINGEN**.

Фризи до середновіччя боронили свою незалежність. В їх столиці Гронінген жила і правила Фризією їхня династія "Дірків". Гронінген має тепер около 160.000 населення, і осталася до нині духовою столицею фризів. Голяндці це знімчене трако-гали. Князь фризів Герульф (геракль?) був змушений стати васалем франків 885 р. але самостійність Фризії оборонив. По нім був Дірк I (наше Дир?) II—аж до Дірка VII 1203 р., що немав сина. По нім правив його брат Василь (Вілліям) I та Василь II і що також немав сина. По смерті Василя II 1256 р. починаєся германізація Голяндії (4. т. 10, ст. 940).

Обстежимо царських кімерів, що зайняли Данію. Дани назвали їх "ютами" тобто інтузами" (напасниками) що силою вдерлися до Данії. Гальське слово "ют": це витискати, випихати когось геть з його хати—місця (257, ст. 281, т. I). У всесвітній історії покутує за німецькими істориками до нині брехня що англї, юти, шведи, норведи, че—руси, хати, довгобородї, маркомани, карпи, ругї, рети, норики та десятки інших, це як не германи, то кельти а кельти то "пробаблі" германи. Ані одному з німецьких істориків не може пройти кризь горло, що ті згадані племена й грубі десятки інших, це предки прарусів. Вони себе тоді так називали. Скептик може подума а мова? мова переходила мовний розвиток—еволюцію всіх рас і народів. За німцями й амер. історики говорять, що англї, сакси, боївари (бавари), тури (турингї), дони норикї це "германік піпл". Разом з тими "германік піпл" не розуміють чому ті "піпл" кожний загнений Півостров називали Херсонезом—Херсоном, а ютландський, шей "**CHERSONESE OF CIMBRIC** " **PENINSULA** (4. т. 13 ст. 169). Нам відомо, що наші кімери предки галів, кожний загин ріки, морського побережжя, острова чи пів острова куди запливали кораблі називали "Корса". Тому загин саней на Покуттю й Гуцульщині до нині називаєся Корсою. Слово корса 4.000 літня (257. т. I. ст. 80) та (207). Місто чи порт над таким загином називали Корсан руське Корсунь. На Україні до нині осталися як памятка по кімеро—галах 3 Корсуні. Перший в загині р. Рось, де Богдан розгромив ляхів, другий в кінці загину Дніпра, що нині називаєся Херсон, а третій в Криму тепер змінений москалями на Севастопіль, в загині Корси херсонського півострова. Таких корсанів—Херсонів було на побережжях європейських морів багато. Рим, німці, франки ті назви позмінювали. Кілька "Корсів" окрім наших пережило тисячоліття. Перший з них на острові "Херсо" на Адріатику. Серби після II—гої св. війни забрали той острів іта-

лійцям і з італійської назви "Херсо" презвали "Крес". Оснували і назвали той острів Херса—Корса іллірійці 1.000 літ до Хр. (4. т. 6. ст. 276). Другий "Херсон Кімерський" в Ютландії—Данії на півострові Скаген. Третуй на півострові "Корса" в Сицилії. Четвертий Херсонез тракійський на півострові "Галі—полі" в Дарданелях. "Галі—поліс" це гр. Поліс: місто, галів—галів П'ятий Херсон зв. золотим, оснований нашими кімерами на "Малійському Півострові". (4. т. 5. ст. 452). Шестий Херсон був в етрусків перед приходом римлян. З трьома нашими і нам знаних 9 Херсонів—Корсунів. Пережили наші кімери в Ютландії від около 500 — 115 р. д. Хр., це 385 — 390 літ. За той час царські кімери сильно розмножилися Херсон був головним затишним портом—корса— спокійна пристань) їх морської торгівлі. Від 500 р. д. Хр. клімат Європи почав змінюватися поступенно зі сухого і теплого до дощистий і холодний. Північні вітри приносили високі хвилі, заливали низинну Ютландію й перешкоджували риболовлі. Забрало паші для худоби й хліба для кімерів на Данію вдарили готи. В таких обставинах кімери 115 р. д. Хр. посадили свої жінки й діти на кораблі поплили на Південь шукати іншої країни на поселення. На Поморю (Померанії) жило кімерогальське племя "ТЕВДІВ", свояків кімерів по мові. Їх покликали кімери зі собою. В кімерських друїдів жила традиція, що правітчиною кімерів було Причорноморя. Це була та обіцяна земля", до якої вели кімерів друїди. Рікою Лабою і Велтавою кімери доплили—зблизилися на 35 км. до Дунаю в Горішній Австрії. Тому, що згадану трасу замешкували гальські племена, кімери мовні свояки не стрічали опору. Потягнути човни через тепер. Мільфїртель — землю між Дунаєм і Чехією не було важко бо тепер. Австрію замешкували в тому часі норики нашї нури. Дунаєм доплили царські кімери до около теперішнього міста Орсови, на грани ці тепер—Ромунії і Югославії. Там починаєся т. зв. "Залізна дунайська брама", Там Дунай на просторі 122 км. довгому, звужуєся з обох сторін горами та пливе скоро закрутами. Хвилі води на тому просторі ріки доходять 25 м. висоти, скорість течії доходить 25 км. на годину. Окрім того дно ріки на тому просторі було засипане великими каменями, що спадають із прямовісно стрімких високих гір правобіч ріки (447 ст. 62. УІІ 1965 р.). Лівобіч р. Дунаю гори менше стрімкі. Перед "Залізною Брамою" кімери висіли на лівий беріг і почали переносити та перетягати човни на схід. Коли кольона кімерів розтягнулася в довгий вуж напали на не приготованих до бою кімерів за римські гроші траки—скордиски і почали вирізувати кімерські жінки й діти. Не могучи розгорнути цілу армію до бою у вузькому проході кімери зі стратами повернули горі Дунаєм до мовних свояків норів в Аустрію. Сторп це верх гір скали острі дєбри. "Діс" це огнепоклонник. "К" це родівник він (257. т. I. ст. 228, 105, 58) та (207), слово Скордиски це трацькі гірняки. Пригляньмося мовним своякам кімерів "теудам", що їх німецькі історики назвали "теутонами". Гальське "ТЕУД" має 2—е значінь. I. це музичний інструмент (бандура ліра), II. це сильна тятива до лука. Це гальське племя добрих далекобійних лучників, що любили спів з грою на струнних інструментах. Вони пригравали й співали в міжплемінній святині Трояна, що була в Тевдо—бурському лісі, на горі. Галь "бурд" це звук, дзвеніння інструментів (257. т. I. ст. 57, 259) та (207). З гальських назв бачимо, що тевди були галами, а не німцями, що під

під назвою "ALLEN" вдерлися 150 літ пізніше з Азії в Європу.

Скордиски жили в семигородських "Трансінвальських альпах" високих до 2.000 метрів. Приглянемося боевому походові кімерів з Ютландії в Італію і поворототу після кривавої битви під м. Верцелі, на Поморя. В той спосіб йшли походом з Праукраїни, воювали й занимали далекі території наші кімері—самари 5.000 літ д. Хр. що зайняли Месопотамію. В той спосіб воювали, скити, сармати й анти. Пізніше таким боевим табором воювали наші запорожці.

Наперед ознайомимося з фізичним виглядом та боевим вирядом ютландських кімерів. Тацит говорить. Були високого росту, фізично сильно розвинені, бородаті. Від лат слова "BARBA": борода—вуса, римляни й греки називали наших предків від кімерів почавши бородатими "BARBARIAN", що означало бородаті. Далше: ютландські кімери були русяві й синоокі. Мали залізні панцері й шоломи завершені рогами диких звірів (тотемом). Мали лискучі щити, що сліпили очі ворога в соняшному сяйві. Озброєні були в тяжкі списи луки й мечі. Кімери йшли в похід табором з возів тягнених волами. Вози мали 2 дишлі (вія) з обох кінців воза, що давало можливість в скорому часі змінювати марш у відворот. Жінки і діти кімерів їхали на возах. В середині табору гнано худобу. Кімерський табор біля м. Верцелі був рухомим квадратом о боці 5 км. Вози були зчіплені ланцюгами. Кімерські полки маршували докоола табору. Жінки підчас бою захожували мужів і братів і боевим криком і співом до геройства. Біло убрані друїди благали богів о побіду приношенням жертв з полонений ворогів. Тацит ("германіка") та (269, т. 18, ст. 3—5). Бій біля Верцелі був дуже жорстокий. Кімери кілька тижнів перед тим розбили римську армію, проконзуля Лютация коло м. Тренто над р. Адигою, певні що римська армія розбита пересунулися 220 км. на захід в околицю м. Верцелі і там спокійно чекали на союзників тевдонів, що їх за Тацитом було 200.000. Замість тевдів зявився Марій що про него кімери не знали. Це заскочило кімерів. Доки вони наділи панцері й шоломи їх багато погинуло Отямившесь почалася жорстока різня. Кімери почали перемагати. В рішучий момент ударив на табор кімерів в плечі зі своїми недобитками проконзуль Лютаций. Це змусило кімерів відступати табором відбиваючись із—за возів. Так з боем кімери відступали на північний схід і недали себе знати. Повернули табором кімери тою самою дорогою, що прийшли, знова на Поморя. Як довго вони там жили не відомо. В устю р. Лаби побудували сильну флоту. Мабуть около 90 р. д. Хр. заатакували з моря мало заселену теперішню Валію в Англії, що стала їх вітчизною до нині. Коли римляни підбили Англію пізнали кімерів. Тому Валію назвали Камбрією а народ Кимру. Себе кімери називали "Велійці", Валійні, "Велші". (4. т. 23. ст. 289). Тому, що кімеро—гали не мали букви—"W" тяжко пояснити слово велш—валієць, (велієць). Можна ставити гіпотезу, що слово велш—велієць це наше староруське вел, велій: великий—могутий—Дажбог. Тому велійці—велші це діти Вела—Дажбога (Білобога) та велетні ростом. Ми знаємо з описи Тацита, що кімери були великанами. Такими були їх свояки тури, сармати, анти і наші запорожці. Всі вони були високі сильні—велетні (37 ст. 11). Що гіпотеза назви велш це велет свідчать т. зв. "мегалітичні святині" з великих каменів в честь бога сонця в Ан-

глії. Валія поверхнею 13.182 км, має около 3 мільйони населення, нащадків давніх кімерів. Мова кімеро—валійців, це одна з найстарших мов Європи. (446, ст. 159—163) та (4. т. 23. ст. 289). Багато валійських слів нам зрозумілі. Свою мову валійці називають "CYMRAIK"—кимраїк. (4. т. 5. ст. 151). Валійське "атаір": наше отець, батько. Матгаір: мама. Рі: король, наше рик (ру—рук), братгаір: брат, "боо": корова, "латга": день, дорчадас: ніч, дорус: двері, міос: місяць, гріян: сонце, Куір—вогонь, поет: співак—бард, ротг: колесо і т.п. Римляни не могли уярмити кімерів у Валії. Вони вдоволилися васалітетом (федерацією) кімерів, полишили їм віру, самоуправу, аристократію й мову (4. т. 23 ст. 291). Після відходу римлян валійці боронили свою незалежність до 1282 р. З кімеро—валійців походила англійська королівська династія, Тудорів з якої походила (славна королева Єлисавета I. (ібід) та (446. ст. 160).

Як бачимо то царські кімери з Праукраїни рядили Англією до 24. III. 1603 р. Того дня при смерті бездітної королеви Єлисавети I. вигас рід кімерських тудорів. Валійці задержали свою кімерську мову майже незанглійщеною до нині. Тепер домагаються від Англії повної самостійности, лише в персональній унії з англійською династією, тобто повної федерації.

В першому розділі була мова про те, що імі, самари, кімери, кальди, кельти, траки, гали та інші – це назви самарів-зимарів, що розселилися з Праукраїни в часі від 12.000 до 1.000 років до Христа в Малу і Центральну Азію, Єгипет, Іран, Індію, Індокитай, Індонезію, Філіпіни аж до Америки. В Європі вони зайняли простори від Уралу по Піренеї, де зустрілися з кельтами – урартами, яких витиснули з Урарту – Русі, асирійці. Скити, які витиснули кочових кімерів з Причорномор'я, не є народом іншої раси, це ці самі самари, по грецьки кімери, по санскритськи гімери, що вивандрували з Праукраїни з причини зміни клімату перенаселення, чи околиць, близьких до четвертого ледняка. Вони, як усі еміграції вивандрували хвилями в різних часах в повище згадані краї. Це були скотарі, бо в тих часах ще не управляли ріллям. З огляду на це, що в Центральній Азії атмосферичні опади бувають о половину менші, як в Європі, їх стада, з яких вони жили, паслися цілий рік і пересувалися з місця на місце. Вони цілий рік скиталися на возах і конях, посуваючись за своїми стадами і тому тих скитаючихся власників стад називано скитами-скитальцями. Цих скитальців-скитів, що прибули за ріку Ураль будемо називати кімеро скитами, бо це був той самий білий нарід, майже з тою самою мовою.

Кімеро-скитська мова різнилася від мови кочових кімерів на стільки, як сьогодні лемківська від Української. Мова скитів, хоч мала дещо інший акцент та вимову, розвивалася в Україні паралельно з трипільською, поки, з перенаселення, галузь кімерів поскитала зі своїми стадами, на кілька сот літ, за Ураль. За словами Геродота, скити говорили про себе, що вони є наймолодшою еміграцією. Це стверджує місце перебування скитів – парнів-звинних (царських) на південь від озера Араль, на захід від ріки Аму-Дарія в басейні на схід від ріки Ураль і Каспія.

Наша Праукраїна – "Ріфейська земля" почала заселявати еміграціями хвилями Центральну і Малу Азію ще в Мустерській добі. Ті переселенці жили з полювання на диких серн та оленів і за ними пересунулися в Індію, Єгипет і Північну Африку (288 ст. 405 – 407). Це були ті знані нам убайди, дравіди, кушити, та іракські сумери. (10.000 – 8.000 літ до Хр.).

В тому часі прийшли нові скотарські еміграції з Праукраїни-Ріфеї. Вони навчили ловців, що жили в печерах, скотарства. Це був вже вищий ступінь цивілізації. Племена табунного скотарства винайшли колеса, човни і молочні вироби. В часі около 5.000 рр. до Хр. вийшли нові еміграційні хвилі з нашої Праукраїни-Ріфеї, яку, в зв'язку з її культурою, будемо називати Триполією. Це були вже більш культурні еміграційні хвилі. (Ріфеї це син Яфета внук Ноя).

В Кандагарі і Квіті появилася 3.000 р. до Хр. еміграційна хвиля наших трипільців зі своєю керамікою, відомою нам з першої книги (рис.), (282 ст. 222 – 360).

В кінці третього тисячоліття появилася нова хвиля наших трипільців, а може колоністів з місцевості Квіти, враз зі своєю керамікою в Систані. (288 т. I. ст. 949 – 958).

В початках другого тисячоліття до Хр. появилася нова хвиля трипільців-самарів в Центральній Азії. Вони оснували місто Самарканд та організували країну Русонака. (Геродот). Ці назви є свого рода незбитим доказом. В усіх історіях говориться до тепер про розселення іранських племен, але не вказується звідкіля вони прибули. Мешканці Кандагарі, Квіти, Систану та Південного Туркестану мали цю саму кераміку, що наші трипільці. Археологічні розкопки доказують, що вони прибули в Афганістан і Туркестан з південного-заходу, тобто Самарії – Триполіє, а не з пустинно-безводного Ірану. (288 – 289 ібід). Десь в 2.500 – 1.500 рр. до Хр. нові хвилі самарсько-трипільські еміграції застають вже Центральну і Південну Азію доволі густо заселену, тому займають враз зі своїми стадами степ на схід від ріки і гір Ураль по ріку Об, а може і Єнісей, витискаючи з тих просторів в давніших емігрантів на схід, північ і південь. Так витиснено орієські племена тогарів усунів-іседонів та ірків в гори Тієншану, на високорівню Такля-Макан в район ріки Тарим поміж ріками Обом і Єнісеєм та озером Льобнор. В новозайнятих, з боями, районах, нові хвилі наших табунників-скотарів почали своє скотарсько-вандрівне життя в нових географічних умовах сокотячи свій скот, свої табуни. Від самарсько-староруської назви "скоть" походить назва "скотар", "скотити", що з віками перейшло в "сокотити". Від назви скотити походить назва скотар, "скитар-скит". Скити – скотарі, що посувалися на возах і конях з псами за своїми табунами з місця на місце. Тому скити шотландці, в яких є ріка Дон, називаються до нині скоти-шкоти, від імени скот-скотар-скит.

Хвилі нових еміграцій кімеро-скитів посуваючись зі своїми табунами на північний-схід, зустрічаються з кочовими монгольськими племенами "тик і джонь", а на сході з китайцями в провінціях Ордос, Шансі, Шенсі і Кансу, від яких перейняли багато слів і жорстокі монгольські звичаї. Тому, що кочові кімеро-скити поза Уралем в Центрально-Південній Азії, як було згадано, мали малі снігові опади, їх отари навідміну від кочових кімерів Праукраїни, що зимували в укріплених зимовищах (назва самари-зимарі-кімери) шукали наші цілий рік. За ними пересувалися вози скотарів цілий рік, та скотали – сокотали свої стада – "скоть".

Ось чому той самий нарід самарів – зимарів, грецьке кімерів що на Праукраїні звався самарами-кімерами за рікою Ураль став зватися скотами-скитами, бо вони самі себе так називали. Цю назву легко було запам'ятати грекам, бо вони також скиталися, поки прибули на Егейські острови з Афганістану і були дикарями, убраними в шкіри, що по грецьки називається до сьогодні "скитос" – скотос = шкіра (англ. HIDE), стягнена зі звіряти. Скотос – шкіри це була національна назва греків і назва їх національного шкіряного накриття та строю, який вони, напівголі, з собою принесли. Шойно вибух вулькану Санторія, прибуття висококультурних кретянців до Греції та міти пелясків про Гелену – Гелеспонт, Геракла, Аполона, Артеміду і т. д. навчили шкірів – греків управляти льон, скинути шкіру та назвати себе геленами і греками від імени героя Геракла (65. ст. 14 – 18).

Скити також носили зимою в Зауралі шкіряні штани, кожухи і шапки, але весною, літом і осінню мали білі сорочки і штани та вовняні чорні киреї. Кожух на літні дощі непридатний. Тому назва наших, білої раси, самаро-скитів походить не від грецького "скотос", а від нашого скоть, скотар. Коли глянути на карту Європи й Азії, то можна поділити євразійські степи (не вчисляючи Сибіру) на нерівні три полоси. Перша мала в північній

частині Центральної Азії, окружена хребтами гір Тіеншану, Алтаю, Кун-люнь і пустинею Гобі. В тій маловодній поласі, що має простір около 500.000 кв.км, жили в південній частині, витиснені скитами, згадані тогари, іседони і ірки, а в північній – монголи. Друга полога розтягається на захід і південний захід від гір Ірану Гіндокуш, Алтаю та Тіеншану до гір Уралю і Каспія. Вона мала урожайну землю з буйнотравними степами для випасу стад, рибними ріками й озерами, що були теж границями а то й шляхами для сотень, племен самаро-скитів, що задля перенаселення давних земель, заселили густо враз з своїми стадами, згадану полосу в часі 2.500 – 1.500 рр. до Хр. В горах Уралю мали самаро-скити мінерально-металеві багатства, включно з золотом, в горах західного Алтаю та Уралю. Ця полоса була обмежена з півночі повище впаду ріки Об до Іртиша лісостепом. Ця полоса мала майже 3.500 км довжини і 1.760 км ширини, а поверхню осоло 5.950.000 кв.км. Це був вимірний рай для табунного господарства і металевого промислу кімеро – скитських еміграційних хвиль, що протягом 10.000 літ прибували з перенаселеної Самарії – Праукраїни на ці велитенські простори. Тому не диво, що буйно розвивалося мистецтво – металургічне, звіринне виробництво, прикрас з золота та бронзи, взори яких становила трипільська культура. Це вплинуло на краще озброєння кімерів, скитів, сарматів і других. Маючи краще озброєння в різних часах йшли пробом теж інші самаро – триполіанно – праукраїнські племена з мовою Санскриту, що зайняли Індію, Індокитай, Іран, Малу Азію, Північну Африку, Єгипет й західню Європу та дійшли теж до Америки. Сильніші племена лучилися в союзи і витискали та спихали жовті та чорні народи на північ і південь. Потверджують це відкриті багаті на золоті прикраси, могили скитських царів західного Алтаю. (288 т. I – III.). В часах IX – VIII. стол. до Хр. відбулася велика мандрівка трипільо-кімерів (самарів) через т. зв. джунгарську браму до південно-східної Азії (Індокитай, Японія) що стверджують китайські джерела, які говорять, що західні народи "HSIEN – YUM" напали 771 р. до Хр. на китайську державу "CHOU" і здобули її столицю "HAO" в провінції Шенсі. (2. ст. 303).

Американський історик і археолог Гайнс Гельдрен називає ту велику еміграційну хвилю з наших причорноморських просторів "Понтійською мандрівкою народів" (Понтус – Чорне море). Він говорить, що мабуть тогари, траки, ілірійці та інші кавказько – причорноморські племена взяли участь в тій мандрівці. Гельдрен забув або не знав, що тогари, жили в першій, вище згаданій зоні; їх не було багатомі і були відтяти від світу хребтами центрально-азійських гір. Також ілірійці, невеликий нарід з над Адріатику, не міг брати участі в тій далекій мандрівці. Це були кімери, може чорнокерейники Геродота та племена, що заселявали простір від Кавказу до Азовського моря. (289. ст. 230 – 260). Про них буде мова пізніше.

В XIII. ст. до Хр. еміграція на схід припинюється наступає на деякий час стабілізація. Простори центральної Азії, Індії, Індокитаю та Індонезії були вже залюднені. Кожне плем'я мали свій район, і належало, як згадує Геродот, до обласного союзу племен, що творив рід держави з обласним царем у проволі. Той цар мав рішачий голос підчас війни, але був обмежений радою племінних вождів підчас мира, без згоди якої не міг нічого рішати (ібід) та Геродот кн. IV.. розділ 62). Назв тих союзних самаро-скитських держав – союзів відомо лиш кілька. За рікою Ураль, між Каспієм і озером Араль

жили кімеро-скити парні. Це були мабуть Геродотові царські скити, бо жили в Зауралі між Каспієм і озером Араль. Слово "парень" – наше, дуже популярне в давнині і сьогодні. Це характерник, витязь, вибранець, гордість племені, чи села, як Кирило Кожемяка, чи тисяцький короля Данила – Дмитро.

Повище парнів, між озерами Араль і Балкаш в теперішній Казахстані жили скити-саки, звані "тиграхода", що носили високі, острокінчасті шапки в формі малого сака на рибу, тому назва саки.

На північ від саків між Іртишем і Тоболом жили скити зв. "составарки" (варили сому до пиття). Це були мабуть наші жорстокі кочові скити.

Між ріками Іртишем, Обом і Чорною жили скити зв. "тіяй-тара-дарая" або зарічні. В східній частині нинішньої Туркменії в горах Гіндокуш жили скити дахи-даї (може даки). Назва дахи – мабуть від високих гір. Жили наче на даху землі.

На схід і північ від дахів проживали скити-масагети, согдійці, хорезми, бактри та інші. Усі це були кочові або на півосілі скити, яких мова була самарсько-трипільська, а не іранська, принесена з Самарії – Триполіанно – Праукраїни. В Азії згадані народи прийняли до своїх мов домішку монгольсько-китайських, а в Європі фінських слів, як теж чужі звичаї. Та мимо того вони себе взаємно розуміли на про сторі від Індії по Балтик. Це був величезний нарід, одної раси, що хоч мав зближену мову, був розбитий на тисячі племен з вічевим устроєм – рад, що взаємно між собою ворогували.

Третя полоса простягалася від Уралю до ріки Везери, включаючи Чехію та нинішню Угорщину, Італію, гори Балкани, Карпати і Кавказ. Це була Оріяна – Праукраїна – Самарія, колиська білої раси, з якої племена опанували дві перші полоси, центрально-північну Європу, Індію, Індокитай, Індонезію, Малу Азію, північну Африку, Англію і острови Середземного моря. Ці заселені простори, не вчислюючи Америк, займали понад 50.000.000 кв.км. просторів, які заселила наша Триполіанно-Самарія від Оріяньської доби до приблизно 500 року до Хр.

Згадана третя полоса, що простягалась від Уралю до Везери, була найбільш урожайна полоса, поперетина великими ріками, як Волга, Дон, Дніпро, Дністер, Висла, Лаба, Дунай, які служили багатством риби, соли в лиманах і комунікаційними шляхами, що вязали Європу почерез Чорне море з Малою Азією. Сухопутні шляхи вязали третю полосу з Азією, Індією, Індокитаєм та Індонезією. Це усе були братні колонії третьої європейської половини, що через тисячоліття удержували комунікаційно-торговельні звязки з матірною метрополією, як Америка, Канада чи Австралія з Англією і Бразилією з Іспанією. В третій матірній половині, в горах Кавказу, Уралю, Карпатах, Семигороді, Балканах і Апенінах були метал, сіль, були лісостепи і степи, з найкращим чорноземом для розвитку рільництва, ловецтва та табунної годівлі худоби і коней.

Ознайомившись географічним положенням Оріяни-Самарії та її колоніями, можемо дещо докладніше розглянути скитське питання, головне в цій третій половині.

СКИТИ ГЕРОДОТА МАЛОЇ АЗІЇ

Скитська проблема така займаюча, а рівночасно доволі складна, що цікавить істориків цілої Європи. У нашій історії ця тема до сьогодні мало просліджена. Пригадуємо собі, що наші професори вчили в школі, що скити – не мішанина монголів з іранцями. Та тенденція покутує в нас до сьогодні. Ніхто не старався прослідити, чи пустинний Іран з рідким населенням міг залюднити в сотеро більші території Індонезії, Індокитаю, Індії, Центральної і Малої Азії, півн. Африки та Європи. Це такий абсурд, що дивним стає, як історики могли такі припущення уважати за наукові сотні років. Пізніше, вже в ХХ столітті зробили з іранців індо-європейців, забуваючи (наумисно), що індуси індокитайці і індонезійці прийшли з Самарії–Зимарії по санскритськи–Гімерії, по грецьки – Кімерії нашої Праукраїни. Тому вже найвищий час змінити назву індо-європейці на україно-європейці, бо колиською індусів і європейців була Праукраїна – "Саут Рашен". До цього признаються одинокі англійці, про що згадано в першій книзі.

Американські й англійські археологи признають також, що меди і перси прийшли в Іран зі "**SAUT RUSSIA**" в часі від 1.500 до 900 літ до Хр. (4. т. 17. ст. 554, 40, 50).

Удар скитів на Праукраїну спричинив цілу вандрівку різних племен, тому варта що проблему вяснити докладніше на підставі різних існуючих джерел. Вихід цих племен з Праукраїни, що під іменем кімерів – кельтів пересунулися на Правобережжя України в Балкани, центральну, західну і північно – західну Європу, дуже цікавив Геродота. Хочемо подати тут в скороченні всі 144 розділи з ІV. книги цього давнього історика, бо лиш в той спосіб можна докладніше зрозуміти його виводи. Ці виводи в деяких розділах дуже незрозумілі і противорічні.

Геродот каже: "Після здобуття Вавилону, Дарій (перський) виправився на скитів, щоб пімститись за розгорм медів. Скити мали під своєю владою цілу Центральну Азію (дві згадані перші полоси). Здобули Кімерію і переслідуючи кімерів, увійшли до Малої Азії, розбили державу медів, якою правили 28 літ. Коли по 28 літах, повернули домів, мусіли вести другу війну в дома. Їх жінки, не маючи вістей про скитів, подружились з рабами і дорослі діти рабів і скитських жінок виступили збройно проти повернувших з походу скитів. Діти рабів зорганізували велику, добре озброєну армію". (Знаємо з І. частини, чому Дарій пішов на скитів).

Заходить питання, що робили скити і коли вони жили 28 літ в Малій Азії. Як відомо, урарти–кальди–руси боролися понад 250 літ з Ассирією за свою волю. Кераміка урартів–русів має в рисунках звіринні мотиви та крилаті леви і грифони в стилі трипільської культури. Той самий стиль в кераміці і різьбі мали італійські етруски, що звали себе расени–русени. (M. PALLOTINO ETRUSCOLOGIA MILANO 1963 та – (4. т. 22 ст. 892). Ассирійці і вавилонці говорили тою самою мовою, бо вони були оріянами і їх мова була посвоячена з мовою урартів–русів. (4. т. 2 ст. 964). Перед докладнішим обговоренням проблеми скитів в Малій Азії, треба запізнатись з невеликим народом ассирійців і їх неурожайною, малою, гірською територією, що мала форму трапезу, яких боки мали около 200 км. Це були пустинні гірські пасовиська з рідкою травою, межі рікою Зуб (Заб) та горами Загіря (Загрос)

на сході і горами Майос –Сінджар на заході. Управної землі було мало, ни цілих 12.000 кв.км. у вузьких долинах рік Зуба і Тигру, на 40.000 кв.км. поверхні цілої Ассирії. З браку дощів, сонце вже в серпні спалювало всю рістню, що не мала штучного зрошування. Тих 12.000 кв.км. орної, слабо урожайної землі виживляли ассирійців, як і греків, тільки протягом 4 місяців. Решту збіжжя треба було купити або награтити. Тому оба бандитські народи–греки і ассирійці тісно співпрацювали з собою понад 900 літ.

Температура в Ассирії спадала в зимі до 14. ст. Цельзія (35Ф) понижче "0", а в липні спека доходила до -45 ст.Ц. (112.Ф. ібід). Це був край о четвертину менший від сьогоднішньої Австрії з рідким населенням, яке в 60 % займалось купецтвом, ремеслом, металургією (мали в горах залізо і мідь) і військовістю. (ібід). Щоб мати армію до підбоїв і грабежів інших народів, ассирійці підбивали, розділених на малі племена дооколичні орійські народи і з тих чужих народів, творили дисципліновані армії, в яких лиш старшини, десятські та їх заступники були ассирійцями. Гвардія царів, урядники і залози в кріпостях підбитих народів були ассирійці. Підбої велися кровію чужих народів і ассирійськими старшинним і підстаршинним корпусом. Дисципліна в армії була строга (ібід). В той спосіб росла могутність Ассирії і в той спосіб росла росте могутність Московії. Оба згадані народи мали і мають гнучку, жорстку, неперебірчиву, аморальну, далекозору, як і греки, політику і дипломатію.

Урартія–Руси мала опади, буйнотравні пасовища, багато худоби і коней та досить ріллі на виживлення, а в горах метали і ліси. Ассирійці хотіли зробити з країни урартів колонію, як греки і москалі з України. Це вступ до пояснення першої книги Геродота.

Події: Скити витиснули східних кімерів в Малу Азію в часі око -ло 700 р. до Хр., що стали союзниками Урарту–Руси. Про хід подій, покликання ассирійських царських скитів Бартатуа 690 р. до Хр. і долю кімерів знаємо з І. розділу. Ассурбаніпаль видав за нього свою дочку, від якої був син Мадий, що викінчив кімерів, які грозили поворотом в Праукраїну, як також знищенням Ассирії. Бартатуа привів велику армію скитів, бо мала не була б в силі знищити кімерів. Геродот говорить, що перша орда скитів ішла через Кавказькі провали (Дербент, Дарял), маючи гору Ельбрус–Кавказ з правого боку (Гора Ельбрус в старині звалась Кавказом ібід). Видно, що скити ішли берегами Каспія, (Гер. кн. І. р. 104). Геродот не знав котрим саме берегом Каспія прийшли скити в Іран. Це не були скити Бартатуа, бо вони були б ударили на Урарту–Русу, ворога Ассирії, яка була південним сусідом Урарту–Руси. З того виходить, що орда Бартатуа переправилася через Босфор (ібід). Які ж тоді скити прийшли в Іран побережжям Каспія.

З І. книги відомо, що меди і перси, що були також самаро–скитами, прийшли в Іран в часі 1500 – 900 літ до Хр. Ще перед ними прийшли їх свояки–скити зв. мани, грецьке маней від санскритського слова "ману" – муж–воїн. (Нім: ман, англ: мен). Мани осіли на південний схід від озера Урмія в теперішній перській провінції "Байджан" (ібід). В північно–західному Ірані в теперішньому Азербейджані, Курдистані і Керманші, до іранської пустині на сході, осіли меди. (ібід і т. 15. ст. 68). На південному сході від медів, осіли перси. Усі ці народи були поділені на десятки малих племен зі своїми князями у проводі. Ті десятки племен і Урартію–Русу грабили ассирійці.

В ассирійському клинописі записано, що імператор Салмансар III у 835. р. до Хр. зібрав дань з 27 перських князів і 45 мідійських. (291, 40 4. т. 17, ст: 555). У тому клинописі перелічено скільки тисяч рабів, худоби, овець і коней він пригнав з країн Ману, Маду, і Парсу. (ібід). Биті і граблені понад 100 літ ассирійцями, урарти, мани, меди і перси почали об'єднуватися. За словами Геродота об'єднав медів справедливий суддя Дейока та побудував столицю "Хат-матан". Хат-хата, матан – англ. тумит – зустрічається. Хат-матан, нинішній Хамадан це місце зустрічей, зборів, сходин племінних князів (ібід). Син Дейоки – Фраорт, санск. Кшатрія, покликав на допомогу скитів східньо українських або зауральських в 674. р. до Хр. (ібід) під проводом вождів Міліатарсу, Дусана і Аспака зі скитського племені "Сапарда" (ібід). Аспака обняв провід над коаліцією, в яку входили мани, меди і перси. Це були ті скити Геродота, що їм в поході Кавказ був праворуч. Урарти-Руса II. були в союзі з коаліцією. Асаргадон мав уже в той час скитів Бартатуа. До бою прийшло в 674 р. до Хр. недалеко озера Урмія. Там станули проти себе скити Аспака з коаліцією і Асаргадон зі скитами Бартатуа і фригійцями. З того скористав Руса II. і ударив зі своїми кімерами на Кападокію, яку кімери здобули на свій осідок. Асаргадон враз з скитами і фригійцями переміг коаліцію і скитів Аспака, яких було менше, як в Бартатуа (ібід). Мідійський Фраорт стягнув для оборони від ассирійців, що з Бартатуом ганялися за кімерами, більше скитів і не дозволив ассирійцям грабити коаліцію.

Після Фраорта (помер 673 р.) царем медів став його син, здібний вождь і політик Кіясар. Він виступив в 672 р. до Хр. проти Асаргадона, але коаліція знова прогнала бій (ібід). Бартатуа мав більше скитів, як Кіясар. (Кіяс-сар – Кіяс-жезл, сар – цар, доказ, Кіясар був короноганий). Війна, зі змінним щастям, велася дальше 50 літ. Після Бартатуа царем ассирійських скитів став його син Мадий, який викінчив кімерів. Кіясар, за той час, покликав більше скитів, зєднав більше мідійсько-перських племен, заключив союз з вавилонським царем Набопалазаром і почав бити ассирійців та сина Асургадона – Асурбаніпаля. (669 – 630). Після смерти Асурбаніпаля, його син Сін-Шаріскін (627 – 712). не мав стільки сил, щоб оборонитися від коаліції Кіясара, що обляг вперше столицю Ассирії – Ниневію, яку оборонив Мадий зі своїми скитами. Кіясар поновив напад в 614.р. і здобув дві ассирійські кріпости Асур і Калях. І цей раз Мадий зі скитами оборонив Ниневію. Ассирійський цар Сін-Шаріскін був кузином Мадиеві по його матері. Коли меди здобули Асур і Калях, Мадий побачив, що Ассирії не оборонить і дався намовити Кіясарові, правдоподібно за зорину що була дочкою одного зі скитських вождів, що служили в Кіясара, покинути ассирійського царя, який не умів провадити боїв, ані зеднати скитів Мадия. В 612 р. до Хр. медо-вавилонська коаліція і скити розбили ассирійську армію, в якій не було вже Мадия зі скитами і здобули Ниневію. Ассирійська держава перестала існувати. (ібід) Ассирійський цар Сін-Шаріскін підпалив палату і сам увій згорів, щоб не попасти в руки ворогів. Ассирійською державою поділилися меди і вавилонці. Вавилон забрав теж Сирію Палестину, південну Ассирію і Месопотамію. (ібід). Північну і західню Ассирію, Іран та Урарту-Русу забрав Кіясар. Урарти виємігрували, правдоподібно, в Еспанію бережжями Чорного і Середземного морей около 610 р. до Хр.

Взявши до уваги дату приходу скитів Бартатуа в Малу Азію 690 р. і скитів Аспака 674 р. до Хр. то до 612 р. здобуття Ниневії, скити господарили в Малій Азії не 28, а 68 літ. Та на тому не кінець. Мадий був визначною особистістю, тому Кіясар віддав під його провід і тих скитів, що служили медам. Утворилася така ситуація, що Мадий став майже самостійним владарем Кіясара. Кіясар, під впливом, а може й проводом Мадия, зреорганізував мідійську армію на взір скитів. Він поділив армію на кавалерію, колесниці, а піхоту на копійників, лучників і шитоносців та саперів. Геродот говорить, що мідійська армія, після тої реформи і перевишколу, стала найбільш боєздатною на ті часи. (Геродот кн. I. розд.:103), та (76. т. I. ст: 103).

Після Ассирії і вигнання урартів-русів, Кіясар забажав прилучити до Мідії усі народи Анатолії. Сирійці, фригійці, карі і лідійці та інші сусіди зорганізували коаліцію проти Кіясара, яку очолив Аталіят, цар Лідії. Війна велася від 590 до 585 р. до Хр. В тому році прийшло дорішаною битви над рікою Галіс дня 28 травня 585 р. до Хр. В часі найзавзятішого бою настало повне затьміння сонця. Обі сторони перервали бій та прийняли ріку Галіс, як границю обох держав. В тому бою, по стороні Кіясара, бились скити Мадия по стороні Лідії билися царські кімери. Мир закріплено подружжям дочки Аталіята Аріні і сина Кіясара, Астіяга. Кіясар помер в рік після цього бою.

По здобутті Ниневії, решта ассирійської армії схоронилась на правому березі ріки Евфрат, в горах Кумух. Там ассирійці переорганізувалися та готовились для відбудови Ассирії. Вавилонський цар Набопалазар розумів небезпеку відбудови Ассирії, тому після сина Набоходнозара розбити рештки ассирійської армії. Набоходозор перейшов на правий бік Евфрату, здобув дві ассирійські кріпости Гарран і Каркеміш. Коли наспіла вістка, що помер батько Набопалазар, Набоходозор перервав воєнні дії, залишив залоги в здобутих кріпостях і спішно відіхав на похорон батька і коронацію.

Союзник Ассирії, єгипетський фараон Нехо, довідавшись про хід подій, прийшов з допомогою ассирійцям і відібрав обі кріпости. Набоходозор II. зрозумів, що сам не подужає ворогів, удався за допомогою до скитів. Мадия і переправився на правий бік Евфрату. Війна тривала 4 роки. Під Каркеміш скити розгромили єгипетсько-ассирійську армію в 605 р. до Хр. (76. т. VIII.).

Після того Набоходозор враз з скитами зайняв Фенікію, Дамаск, а також Палестину і Сирію та дійшов до границь Єгипту. Мабуть Єгипет окупився (заплатив скитам), бо Набоходозор II. до Єгипту не увійшов. Та Єгипет не скорився, доповнив свої сили і намовив Палестину до повстання проти Вавилону. Набоходозор зі скитами обляг Єрусалим і після трьох місяців здобув його 597 р. до Хр. Скитам, за допомогу, дозволив ограбити багатий храм Соломона, Юдейського царя, Йоакіма враз з ріднею, вельможів, ремісників та генераліцію-старшинський корпус вивіз до Вавилону. Відходячи, вавилонський цар наставив юдеям нового царя Цідкію.

Використовуючи війну з лідійською коаліцією, в якій воював по стороні Кіясара Набоходозор і скити, Єгипет ударив на Фенікію і Сирію 587 р. до Хр. і здобув їх. Юдейський цар Цідкія теж підняв повстання проти Вавилону. (292, В. VIII. 67. 300 – 360). У відповідь на це, Набоходозор враз з скитами зайняв Сирію і Ливан, розбив єгипетську армію фараона Априя, обляг Єрусалим, який скити здобули штурмом за дозвіл ограбити місто. (ібід та Хро-

ніка Набоніда). Царя Цідкію, який був свідком вимордування його синів, осліплено, а цілий юдейський нарід і решту війська вивезено до вавилонської неволі Єрусалим ограблено і спалено. Тоді саме був біблійний плач Єремії з наріканням на народ Гога з країни Магог – скитів.

Після того Набуходонозар разом зі скитами, вдарив на Єгипет. Вони здобули багату дельту Нілю і коло міста Геліополя, вавилонський цар заложив місто Вавилон, на пам'ятку здобуття долішнього Єгипту. (Ібід та 291 т. УШ. ст. 650 – 700). Скитам заплачено дозволом пограбовання багатьох єгипетських міст.

Про те, що в Малій Азії і Ірані були скити двох родів, свідчить хроніка Набоніда, яка називає три роди скитів: "гімірай" – кімери, "ашкузай" – скити Мадия і "сасае" – скити саки. Усіх разом називає та хроніка "уман –манда". Уман – це правдоподібно меди, манда – це скити побратими манів –манеїв. Ця хроніка називає теж царя медів Астіяга, царем скитів. (76. т. УШ. ст.: 300 – 350).

Геродот говорить, що Кіясар, підбивши Іран і Малу Азію по ріку Галіс, покликав до себе на бенкет скитську генераліцію враз з Мадием і вимордував їх, коли вони попилися. Тоді жінка Мадия Зоряна (Зоряна) стала в проводі осиротілої скитської армії, повела їх до бою проти Астіяга, віднесла перемогу і вивела скитів до країни Росо, чи Русонаки в центральній Азії. (Геродот кн. I, розд. 106; та 76. т. IX, ст. 321.), яка була на північ від Бактрії, а на схід від масагетів і согдійців–скитів (ібід 76.) Це зробив далеко пізніше наступник Кіясара Астіяг, бо Кіясар помер в рік після битви над рікою Галіс в 584 р. до Хр. а Мадия бачимо зі скитами і Набуходонозаром, що воюють далі в Сирії, Палестині, Єгипті і Ливані (3–літня облога міста Тирі).

Хроніка Набоніда згадує, що скити були в Мідії за царя Астіяга. Дуже правдоподібно, що Астіяг був також скитом, не хотів ділитися владою зі скитами–саками і вимордував сако–скитський генералітет. Мадий, син асирійської царівни, був жонатий зі скиткою Зоряною і Астіяг (по асирійськи Іштувег) міг бути сином Мадия.

Зоряна вивела скитів в Роксанаку, тому це були скити–саки, а не українські скити Мадия. Це все мало статись в роках 555 – 550 до Хр. Скити Бартатуа прибули на допомогу Ассирії около 690 р. до Хр. До 555 р. це 135 літ. Коли Бартатуа і Мадий жили в Ассирії 100 літ, то останні 35 літ були часи Астіяга–Іштувега, бо його батька Мадия тоді вже не було на світі. Геродот жив 150 літ пізніше після тих подій і важко твердити, що він їх знав докладно.

Ось, що говорить хроніка Набоніда: "В 550 р. Іштувег–Астіяг зібрав військо і пішов походом на Кира II, свого васалю, що збунтувався і проголосив себе царем "Аншану" (перська провінція). (290 т. I – II). Перед боєм військо Іштувега–Астіяга збунтувалося і видало його Кірові". Це може бути доказом, що його українські скити збунтувалися за вимордування старшини їх побратимів і перейшли на сторону Кира II, який за бунт приобіцяв їм грабунок мідійської столиці Екбатану, в якій скити зрабували величезні скарби. В той спосіб Кир II, при допомозі скитів оснував велику перську державу. (ібід). Це допомагає зрозуміти, чому Кир II, маючи скитську допоміжну армію, на протязі трьох літ (до 547 р. до Хр.) підбив Мідію, Вірменію Кападокію, Лідію, Карію та інші народи Анатолії, а в р. 538 здобув могутній Вавилон царя Набоніда.

Від приблизно 690 – до 538 рр. до Хр. скити господарили в Малій Азії 152 роки. За той час скити, мов той вихор, пробігли по ній вздовж і в ширш десятки разів, від Єгипту по Кавказ, від Середземного моря по Іран. Воювали за одяг, їжу та воєнну здобичу міст – столиць. Здобули двічі Єрусалим, Геліополіс в Єгипті, Тир у Фенікії, Сарди в Лідії, Топра–Калах в Урарті, Екбатан в Мідії, Каркеміш, Гаран та інші міста.

Ті виснажливі війни, популяційно ослабили скитів в Азії і Європі, якщо вони з Європи діставали підкріплення. З того опісля скористали монголо–китайці і витиснули їх з Центральної Азії, а осілих хліборобів зденаціоналізували. (До цієї теми прийдеться ще повернутись).

Тут ще коротко згадаємо про хроніку Набоніда: Останний цар Вавилону "Набо–наїд" (– знайдений небом) був сином вельможі Ада–гуші, що був верховним жрецем бога Сіна в Гаррані (на півночі від Вавилону). Бог Сін був богом сонця. Він спер свою владу на верховному багатому жрецьві і на культі бога Сіна–сонця. Він не мав симпатій мас народу ані, нижчого жрецьтва. Не був здібним вождем, ані політиком. Думав, що Вавилон є не до здобуття. Він залишив у Вавилоні свого сина Балтазара, а сам в поході на Арабію, здобув місто "Тему" і прожив там 10 літ, уживаючи арабських розкошів. Його син провадив таке саме життя у Вавилоні, не дивлячись, що верховне жрецьтво обдирало нарід. (295). Підчас одної з таких оргій, за словами Біблії огненна рука написала на стіні "Мане – Текель – Фарес", що означало "мане – меди, фарес – перси (перси в давнину звали себе фарси) текель" англ. Тейк – взяти, посісти. Те пророцтво сповнилося до 10 літ, це є в 539 р. до Хр. Перси і скити зайняли без бою, здавалося б людськими силами нездобутий Вавилон. Про це написано в I, книзі.

В Гаррані, святині верховного бога Сіна була написана хроніка, яку верховний жрець Абу–Хаба присвятив цареві Набонідові. Друга вавилонська хроніка, написана жрецем Берозою (Березою) т. зв. хроніка Бероза, говорить, що Набонід з родиною був засланий Киром II, в Карманію, напів–пустинну на ті часи, перську провінцію, 400 км. на північ від столиць Сузи і Персеполу, де він самітно помер.

Кир II, здобув Вавилон 538 р. до Хр. при допомозі скитів, які рік перед тим розбили сильну вавилонську армію під містом Опіс (539). Він обіцяв скитам граблення Вавилону, але увійшовши в звязки з низами Вавилону, обіцяв їм оборону від визиску вавилонського вищого жрецьтва і вельмож. Коли низи (вояки) отворили йому брами, Кир II, заборонив скитам грабити Вавилон, а тим самим попав в конфлікт з ними і скити покинули Кира. Це коштувало Кира II, як побачимо, утрату життя.

Скити були до 538 р. до Хр. союзниками медів і персів, а від 538 р. стають ворогами і починають нападати на Персію. Ктесій говорить, що в обороні Астіяга (скита?) стали скити–бактрійці. Кир змусив Астіяга, що боявся за свою рідню, вислати послів до бактрійців з заявою, що він передав Медію добровільно Кірові II. Геродот твердить що бактрійці не повірили, розпочали війну і Кир II, був змушений відложити задуманий похід на Єгипет, а звернув свої сили на скитів. (Геродот кн. I, розд. 153.). Він, протягом 9 літ (до 529 р. до Хр) покорив бактрів, партів, драгтіянів, аріїв, хорезмітів, согдійців, гандханців, саків і арахозів. Всі ці вичислені племена були напів осілими скитами і їх з трудом вдалося Кірові покорити, але скити кочевки ви-

ступили в обороні своїх побратимів. Для успішної оборони своєї держави від сходу, Кир хотів оперти гранцю Персії на ріці Аму–Дарія, але скити устроїли випадову базу за цією рікою і даліше би́ли персів.

Кир II постановив здобути Скито–Масагетію, що була між ріками Аму і Сир Дарія, де цариця Тамара відрубала йому голову 529 р. до Хр. По смерті Кира усі згадані скитські народи, ним підбиті, усамостійнилися, але кочові скити нападали даліше, як за Камбіза і Дарія I. Ці скити були невловимі. Коли Дарій I в 519 р. ви́брався на них походом з великою армією, скити утікли за Ураль на Україну (290), тому Дарій постановив взяти скитів в два вогні. Він головними силами вдарив 513 р. до Хр. на чорноморських скитів, а його син Ксеркс чекав на північних границях Персії в центральній Азії. Та українські скити не утікали за Ураль, а від ріки Дону відступали на північ, хоча́чи заманити Дарія в ліси. Дарій памятав кінець Кира, завернув на зад. Скити остались непобідими (і́бід). (Про похід Дарія буде ще мова при скитах України (291 т. III. ст. 650 700; 290; 4. т. 17. ст. 551).

Користаючи з нагоди, варта ще торкнутись марійсько–вавилонської мови, бо семіти присвоюють її як т. зв. мову "арамейську". Зачинаючи від спірного слова назви бога "Небо" – Набо, спільного всім орійським (після юдеїв й арамейським) народам Малої Азії. Бог Небо був богом фенікійців, сирийців, лідів, троянів, марів, вавилонців, ассирійців, палестинських самарів і десятків інших. Юдеї внесли слово небо в біблію. Енциклопедія Британіка твердить, що слово "небо" є семітське і означає "він, що кличе" або "він, що світить". Тимчасом це наше небо, назву якого принесли в Палестину наші моави, самари, канаанці, загірці і другі, тоді, коли семіти, як дикарі, одягнені в шкіри, ще довго десь в Африці доїли кози і ослиці. Поміж моавами і самарами в Палестині–Йорданії стоїть ще до нині гора "Небо" 877 м висока, на якій була святиня бога Небо самар, моавів, кінахів–канаанців та других. Тому назва "Небо", як і назва "Ява" попали в Біблію та Енциклопедію Британіку, як семітська назва (4. т. 15 ст: 1144). Назва "Набо"–"Небо" була знана в Самарії 3.000, а у Вавилоні 2.000 літ до Хр. Вавилонський цар Гамурабі –(Амур – Аба) або батько амарів побудував богові "Небо" святиню 1.800 літ до Хр. на 400 літ перед приходом юдеїв в Палестину. Останній потомок Гамурабі називався Шамашдітана. Шамаш, англ. смеш – це наш Перун (5 букв). що ударом нищить, змішує. Дітана–дитина. Шамаш–дітана – це дитина бога Перуна. Вавилонський цар Набо–паласар – Це дитина бога "Неба", якому він дав "пал" – жезл і зробив "сар" – цар, царем. Набоходонозар, небо ходило і назирало – опікувалося великими завоюваннями царя. Бог Вал – Вел –Бел – Мардук – це великий, білий бог худоби – мardini, гуцульське мardini. Останній вавилонський цар Набо–нід, гальське "NIDO" гніздо. (257 ст. 194) це Неба–рід, гніздо. Його син Балтазар в оригіналі **BELSHAZAR** це Вела – Білого бога цар. Святиня бога Мардука називалась "Ізіда", бо в тому місці бог Мардук зійшов на землю. Коли Вавилон здобули ассирійці, то їхніми богами були також Мардук, Небо і Ассур.

Приглядаючись назві Асур – бані – пал, можемо пояснити, що асури–ассирійці прийшли з Ассурії – країни бога Ассура – бога буйних травпасовиськ. Гальське "ASUR" має подвійне значення, це травоїд і шкіра. То значить, що асури – ассирійці були скотарі і ростиноїди, вбиралися в шкіри

(257 ст. 21). Гальське "BANİ" – це землевласник, багі–ярлі – це землевласниця – графиня (і́бід) ст. 28). Пал–жезл, "Асур–бані–пал" – власник жезла–пала від бога Ассура. Це тодішня мова оріїв, як і американських індіан має слова кельтські, англійські і словянсько–руські і це на дивниця. В тих часах ще не було поділу на "кентум і сатем". Саргон II. кладе "Небо" після Ассура, а після них Мардука. Ассирійська молитва бо бога "Небо" кінчиться словами: "О нащадки–потомки ("Неба", в нас діти Дажбога) складіть усю свою віру в "Небо" і не вірте в інших богів, бо "Небо" є царем богів і землі. (293). Бог "Небо" був у Вавилоні опікуном науки і мистецтва та богом рістні. Він учитель мудрости, знання і письма. (і́бід). Його символом була табличка з глини і рильце до писання. "Небо" був патроном писарів і студентів (і́бід), що вчилися письма, мистецтва (різьби, малярства і знання). На передмісті Вавилону в Боршіні існувала вища школа (академія) писання, різьби, математики й астрономії від 1800 – до 539 рр. до Хр. (і́бід). Батьком "Неба" мав бути Мардук–Вел–Бел, але вони оба рівні силою. Нарід Вавилону–Ассирії почитав більше бога "Небо", як Вела–Мардука. Бог "Небо", в уяві тих народів, мав великі, вічно отворені очі, (як єгипетський "Озіріс" – озарений, що все і завсігди видить) від якого не можливо було нічого утаїти.

Жінкою бога "Небо" була богиня "Нана" – наше Неня, яку знаємо зі Сумерії (книга I.). Нана–Неня звалась по грецьки Нісаба – гальське "NİOS" – верховний, верх, вершина (і́бід). Нана – Неня була богинею урожаю та уродин в усіх оріїв і Руси–Праукраїні. Те слово осталося в нашій мові до сьогодні. Ассирійці говорили, що Нана була пасербицею Мардука. Її титул в сумерів, вавилонців, ассирійців та інших оріїв звучав "Богиня богинь королева світу, дателька життя". Вона добродіяла завсігди зі своїм мужем "Небом" (і́бід). Запізнавшись дещо з проблемою скитів та народами Малої Азії і Ірану, що були самаро–кімерами, приходимо до висновку, що скити помагали тим народам на основі спільної мови і богів, що були зрозумілі тим народам і скитам;

Ч А С Т И Н А ІІ.

КІМЕРО – СКИТИ УКРАЇНИ.

Важко повірити, щоб скити, перебуваючи 28 літ в Малій Азії, не давали ніякої вістки про себе в Україну. Знаємо, що скити одержували поповнення своїх відділів з України і Центральної Азії.

В дальших розділах IV. книги Геродота, а головнo в II. розділі сказано: "Тому скити, від того бунту, осліплювали рабів, заставляли їх працювати коло доення кобил і роблення кумису. Раби зливали молоко до великих дерев'яних бочок (давали якийсь заквас) і безупинно мішали те молоко. Верх мішанини був найцінніший". Та посудина у скитських свожків кельтів–галів колись, а в гуцулів до II. світ. війни називалась "путера". Кельське: **PUTHAR** чит: пугар, це англ. "POWER" і "AUTHORITY". Оба ці слова мають в словнику Вебстера багато значень. По нашому – це багато, велика кількість (молока) і джерело (будза, кумису), (257 ст. 205 та 207).

В розд. III. сказано: "Діти рабів і скитських жінок стали зброєю проти повернутих з Малої Азії скитів. Вони викопали глибокий рів від Таврійських гір (Яйла) до Меотиди (Азовське море). Війна велася довго і скити не могли перейти цього рову. Тоді вони впали на думку схвати зброю і як пани своїх рабів взяли нагайки і з криком кинулися на армію рабів і їх дітей". У IV. розділі кажеться: "Коли раби побачили своїх панів зі символом панської влади – нагайками в руках, кинули зброю, сіли на коней і утікли". – (Про цих рабів буде мова пізніше).

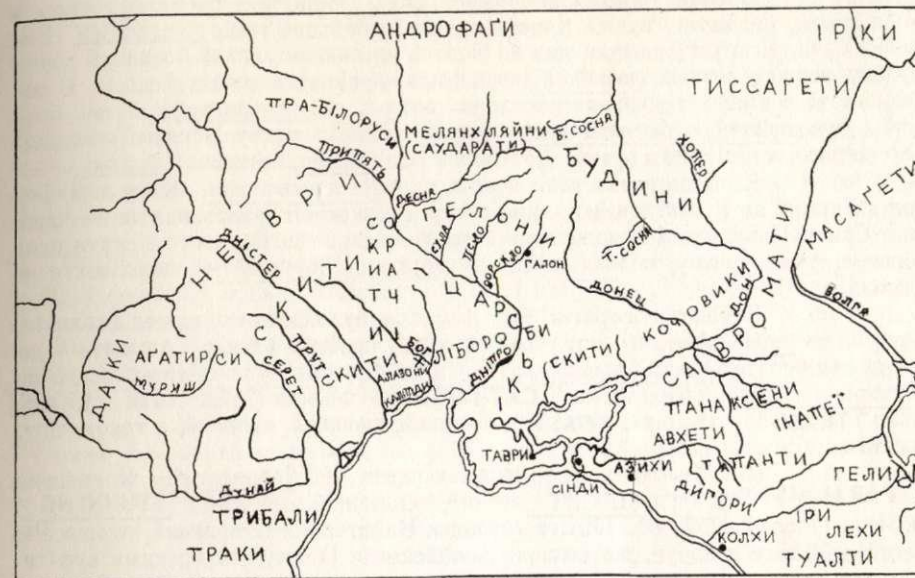
Геродот змальовує тут психіку раба. Коли раб побачить нагайку, кидає зброю і або здається на ласку пана, або коли це можливе утікає в світ за очі. Так зробила наша рабська інтелігенція, що повалила свою державу і від січня 1919 до кінця того року кинула свій нарід на призволяще, а сама вивтікала тисячами з України за границю як щурі з потапаючого корабля, в якому самі прогризли діру. (186 ст. 410).

В V. розділі: – "Скити говорять, що вони наймолодші зі скитско-кімерського роду і поскиталися з України під проводом царя Таргітая" (в степи за Урал). "Таргітай був сином бога Яви і дочки Бористеніди – Дніпра (усі ріки у тих часах були жіночого роду), що по скитськи звався "Папай" – папа – батько. Такі самі легенди ми бачили в старинній Трої. Хто виховав малого Таргітая (може ланя-руса), з ким він одружився, Геродот не каже. "Таргітай" мав 3 синів: Липоксая, Апоксая і Колоксая".

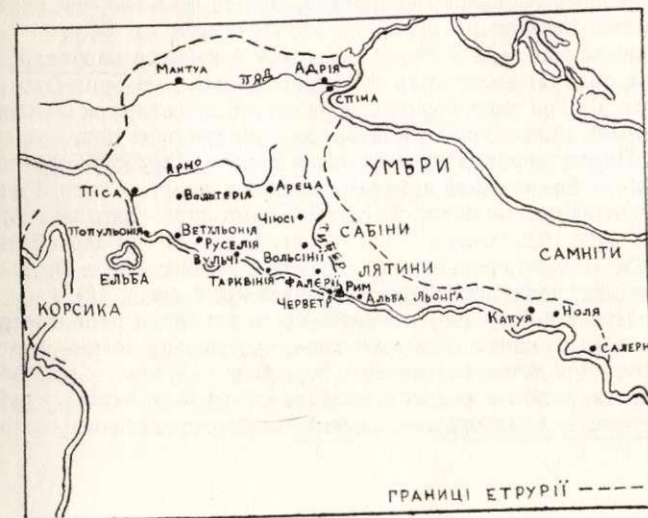
Діодор Сицилійський, що жив в I. сто. до Хр. подає інший рід від скитів. У своїй праці " **BIBLIOTHECA HISTORICA** " він говорить, що сином Зевеса-Папая був син "Скит", тому цілий нарід назвався скитами. (296). Скит мав двох синів: Пала і напа. Від Пала були палеї, чи спалеї тобто поляни, від Напа були напеї, про яких згадає Стефан Візантійський і називає їх напитами. Виходило б, що палеї, чи спалеї – це поляни – трипільці з з піль, а напеї, це кочові кімеро-скити, що пили кумис і сому напитки, тому назва напити.

На підтвердження того маємо оповідання Йордана, в якому говорить що коли готи вступили в країну Оюм – Скитію, то перше плем'я, яке признало їх владу, були "сполеї" з поля – поляни (Готи мали прийти з північного заходу). Діодор додає, що "потомки Скита зайняли землі від Тракії і дійшли до ріки Ніль в Єгипті. В яких часах це діялось, Діодор не подає, бо він жив тоді, коли в Україні жили савромати чи сармати. Повертаючись до Геродота і трьох синів Таргітая, він каже: "Сини жили разом, коли одного дня зіхали з неба на землю золотий плуг, ярмо, боева сокира і ківш до пиття води. Першим хотів взяти це золото найстарший син Липоксай, та золото почало горіти і він відійшов. Після нього підійшов до золота Апоксай і з ним було те саме. Вкінці підійшов до горючого золота наймолодший Колоксай; вогонь потух і він взяв те золото.

На нашому Підкарпатті і в горах наш нарід вірив, що закопане золото в землі видає час до часу – синяво-ясний вогонь на поверхню землі. "Гроші горіли", це може бути доказом, що старе скитське повір'я живе в українському народі тисячі літ. Це може бути теж доказом, що ми є потомками русів-скитів-самар-трипільців. З неба впали плуг, ярмо, боевий топір і ківш на воду. Плуг – це скити – орачі, хлібороби – самари – трипіль-

НАРОДИ СХІДНЬОЇ ЄВРОПИ ЧАСІВ ГЕРОДОТА

ЕТРУРІЯ

ці. Ярмо – це хлібороби і скотарі, обі галузі самарів мали воли. Знова доказ, що це діти одного народу. В переносному значенні – московське ярмо тягнемо вже 300 літ. Чи ярмо має бути символом українця, що не червоніє зі сорому до Страшного Суду?

Боевий топір – це символ волі. Відділи з боевими топорами мали скити, сармати і руси. Козаки називали бойовий топір "келепом". Кошовий Січі, як атрибут влади мав на шодень за поясом легкий боевий топір. Булаву носив з нагоди okazji: (Січова Рада, прийняття послів і т.п.). В середньовіччі в кінних зеднаннях заступав топір т. зв. "буздиган". У нас буздиган був інсигнією сотника реєстровиків, а після зриву Богдана – відзнакою сотника в цілій його армії. Полковник мав пернач, гетьман – булаву.

Ківш до пиття води носять скотарі до сьогодні. Ківш перетривав в Україні до II. світ. війни. Мав ручку з діркою до привязання чи повішення. Скити і запорожці привязували ківш до сідла. За Геродотом скити пили ковшем кумис і сому, козаки на Січі – горілку. Чарок в тих часах ніхто не вживав.

Геродот говорить: "Від Липоксая було скитське племя ав-хатів. "Ав" – це "пра" (Авеста), лат. "AVIA – AE" прабаба і баба. Ав-хати – це правдоподібно пра-хати, предки хатів. Від Апоксая були скитські племена катиярів і траспів. Кельтське "CATHAICH" – це воїн (257.ст. 67). Кельтське "TRASG" – це англ. "FAST" – міцний, швидкий, твердий, а також піст, постити. (ібід ст. 267).

Від Колоксая були царські скити зв. "паралати". Кельтське "PARALAIS" це англ. SLIGHT, легкий, тендітний, стрункий і "STUNNING" – вимково гарний (257, ст. 199) та (словник Вебстера). Старинний історик Гекатей з Мілету доказує, що самари, завойовники Єгипту зв. греками кушіти – кашіти були стрункі, високі і звинні. За нашими тендітними, стрункими дівчатами пропадали турки і араби. А наші стрункі, як ясені, звинні "парні" – козаки – це була краса, веселість, гумор, відвага. Коли гетьман Суліма з козаками привів Папі Павлові У. 300 полонених турків і турецьку галеру, італійки, за свідченням папського секретаря, бігали за козаками гуртами і обдаровували їх солодошами

Колаксай мав 3 синів і оснував 3 царства паралатів. Геродот не подає назви паралатських царів тих трьох племен. В оріїв було святим чи щасливим число 3. Три сини Таргітая, три сини Колоксая, три сини основники Києва (Кий, Щек, і Хорив). Число три – ще давніше – це три сини Ноя.

Варта згадати про ще одну версію Геродота про походження скитів, що будь то би походили від трьох синів Геракла – Скита, Гала (гр. Гелона) і Агатирса. Скитський цар Аріяпат – аріїв-пато-тато мав також трьох синів: Скила, Орика і Охтамаза. Скитські царі, як усі орії мали більше жінок, тому матірню Скила була грецька княжна, Орика – скитська, а Охтамаза – ага-тирянка – тракійка, дочка царя Теряя (Геродот кн. 4. розд. 18).

Полишимо трійки, а перейдемо до вигляду і раси скитів. Колись нас учили в школі, що скити – це монголо-іранці, низькі, темно-жовтої шкіри з чорним, гладким і довгим волоссям і бородами. Згідно з орхеологічними знахідками, кістяки скитів є довгі, значить скити були високі, грубокості, т. зв. були мускулісти, мали округлі, великі голови, густі брови, волосся русяве,

темно-мідяної краски, хвилясто-кучеряве, здорові зуби, сильні кости вилиць. (297. т. УІІІ.). Кучеряве волосся мали т. зв. "кумотри" по гр. кімотрікос. Усі орії біла раса – належать до хвилясто-кучерявих "кімотрів".

На світі живе три основні раси людей, беручи до уваги будову черепу голови і краску шкіри, як про те була мова в I. книзі. Але за тисячоліття раси людей так вимішалися, що сьогодні є люди білі, чорні, жовті, брунатні, червоні з цілою гамою відтінєй. Тому антропологи і археологи дослідили, що найлегше пізнавати раси людей по волосся, яке не гние в землі. І знову є три роди волосся: 1. Леотри – раса китайців, монголів і монголоїдів. Вони мають волосся чорне, гладке, грубе, рідке, округле в перекрою. Леотри мають плоскі широкі обличчя та жовту або брунатно-жовту шкіру. Ростом низькі або середньо високі. 2. "Ульотри" мають волосся густе, тонке, бавовняном'якге, чорне, дрібні кучері, не більші, як зерно гороху та чорну шкіру. До цієї групи належать негри, папуаси, негроїди з Меланезії і Маляїв, бушмени і пігмеї. 3. "Кимотри", яких волосся є хвилясте або кучеряве, середньо-грубе і середньо м'якге, еліпсовате в перекрою, кучері величини середнього волосого горіха. Це оріїці що залежно від підсоння, мають білу шкіру в рїжних відтінках, від дуже білої до темносмаглявої. Кимотрів поділяють на нордїйців, евроазійців або індо-українців і середземноморців. Вітчиною білої раси була наша Самарія – Праукраїна.

Тут годі застановлятися над умовинами змішування білої раси з іншими, але варта зазначити, що антропологи і археологи дійшли до переконання, що вітчиною білої раси є простір між ріками Дунай і Аму Дарія. (299). Те саме стверджує Енциклопедія Британіка (4. т. 18. ст. 865) Біла раса, з великими, округлими головами заселювала простори від Франції до Індії.

Перед I. світ. війною Московія проклала залізничу дорогу через терени Берестечка на Волині. Викопано там сотні козацьких кістяків, яких черепи голов були більші обємом, як голови враз з волоссям і шкірою найбільш фізично розвинених робітників тої дороги. (37. ст. 11). Можемо уявити собі, які могутні мусіли бути власники, тих черепів. Такими були анти, такими були скити, сармати і кімери. Прямими їх нащадками були козаки.

Варта ще приглянутись до назви "кімотрів". Слово "кум" в нашій етимології не вияснене до сьогодні. Це слово таке старе, як і слова сваг, свага-сват, сваха. Це старі санскритські слова з давної мови наших прарусів-самарів. В Польщі кума називають кумотром, у нас на Підкарпатті уживають також обох назв. Кумотрик – це здрібніла назва слова "кум", так, як "свашка" від слова сваха. Це тільки гіпотеза, але вона дуже правдоподібна. Кімер в скороченні міг зватися "кім" – "кум". Існує чимало доказів, що самарська-праукраїнська мова мала багато скорочень, про які була згадка в I. Кн.

Кумом – кумотром на Підкарпатті і Гуцульщині є не лиш хрестні родичі, але й весільний староста кличе свах – кумами, дружба – дружку, а навіть взаїмно себе батьки молодих. Кум-отер і сваг мали майже те саме значення. Свагій – свягий – це старе слово Санскриту, уживане в Індії до сьогодні. Знаємо, що вода і вогонь були очищуючими і освячуючими дарами богів Папая-Дажбога-сонця і богині Матері Землі (Кибелі), дарительки води. Тими двома символами мусів бути очищений на душі і тілі кожний білий орій.

В дохристиянських часах кіми – куми, кучеряві кимотри – хи несли новонародженого до жреця племені, де він якимись формулами молитви, обливав дитя водою. Тому, що колись різні пошести, сьогодні вилічимі (чума, холера, тиф, віспа і под.) десяткували населення, жрець зобов'язував кімів – кумів заступати дитині батьків, якщо б вони скоро померли. Також при вінчанні молодят (округлий вінець – символ бога сонця), існувала якась формула зливання водою, бо як згадано староста і свахи (староста найстарший в роді), дружби і дружки та батьки молодих називали себе взаємно після весілля – кумами. Цей звичай і назва перетривали тисячоліття.

Існують дані твердити, що білі самари, боячися небезпеки денационалізації, стерегли себе законами – кастами від змішування з чорними і жовтими расами. Так було в Самарії – Прарусі, так було в скитів, як це стверджує Геродот, так було в самарів, антів на Русі і в цілій Європі до прийняття Християнства. Тому ще старий закон кімеро – скитів наказував, що кіми – куми хрестні і весільні мусіли бути тої самої крові народу, що новоженці, чи новонароджений, то вони правдоподібно звалися кімери – кимотри білої кучерявої раси.

Чуб – кучер звався в кімеро – скитів, скорочено кімів – кумів – "кімир – чемир". Це та расово – кровна спільність, що через тисячоліття вяже нас з кучерявими кімерами – скитами. Кучеряві були сумери, вавилонці перси, хати, асирійці, а навіть єгиптяни. Асирійці прийшли з сусідства китайців, які читають своє письмо не так, як ми з ліва до права. Коли читати слово "Асур" з права до ліва, то дає слово "Русса". Тому повторю ще раз свою гіпотезу, що кимотри, це кіми – ери, люди білої раси з хвилястим, кучерявим, русявим волоссям.

Друга частина розповіді Геродота каже, що синам Таргіта "золото упало з неба". Треба розуміти, що скитам греко – асирійські послили принесли багато золота 1. за удар на кімерів, 2. за допомогу Ассирії і медам, за поміч проти кімерів і асирійців, 3. за пограбовання протягом 150 літ багатих міст Малої Азії (скити награбили багато золота).

Діодор Сицилійський говорить в ІУ. книзі розд: У – УІІ, що скити звалися саками, масагетами, арімаспами, тигроходами, арахозами, хорезмами та ще іншими назвами (ібід). Геродот називає скитів сколотами (Геродот розд: 2,3,4,5). Назва сколоти також українська, Знемо, що зробити масло зі сметани, нарід в Галичині називав сколотити сметану на масло. Маслянку називано на Підкарпатті "сколотинами". Ніхто не говорив маслянка. Геродот говорить, що скити день в день сколочували кобиляче молоко на кумис, а коровяче і овече – на масло (зі сметани). Самозрозуміло, що доколичні племена звали їх "сколотами" тобто тими, що кожного дня сколочують масло. (Геродот кн. ІУ. розд: 6.). Від найстаршого Таргітаєвого сина Липоксає було племя аухатів, від середнього Апоксає були племена катіярів і траспів. Від наймолодшого Колоксає було королівське племя паралятів. Усі вони звали себе скитами і сколотами, прастарими українськими назвами. (Кн. ІУ. розд: 7.). Параляті стерегли це "небесне золото" у своєму центрі – столиці. (Незнане з імени, може т. зв. Пастирське Городище на Київщині (2. ст. 363 – 364 та 254 ст. 28). Те золото берегла сторожа день і ніч. Платня сторожів стільки землі, скільки за день міг обіхати конем. Поверхня Скитії була дуже велика.

Колоксає поділив Скитію на 3 часті між своїх трьох синів, Оден з них мав більшу частину, як два інші. В цій більшій часті переховувалось святе золото. Ці три часті, це мабуть скити царські, кочові (парні) і хлібороби. Розд: 8. Друга легенда, яку грецькі кольоністи знали мабуть від таврів, казала, що Титан силач Геракль був сином бога Зевеса – Папая і красуні Алкмени, жінки героя Амфітріона. Греки мали все присвоєне. Разом з Зевесом, Діонізієм присвоїли собі й Геракля. При вимові "Гер – а – кль" чуємо два склади сполучені буквою "а". Наші самари не мали букв "к і г"; замість "г" уживали букву "г", замість "к" – букву "с", як англійці. Гальське "GEUR" чит: гер означає початковий, звинний в ділах. Гальське "CAIL" – чит: каль означає сила, небуденна енергія. Буква "А" має в гальській мові до нині шість різних значень – вимов. Одно з них англ. "AND", наше і. Тому "гер – а – каль" – це остра в ділах і небуденна сила. Коротко – це надлюдина, титан. (257 ст. 3. і 6 – та в другій часті словаря).

Як бачимо, то наш геракль – це сумерський "гіль – GA Меш". Гальське "GILE" – чит: гіль – це наше білий, ясний, русявий, гальське "GA" – це наше його, він, до нього, гальське MEAS чит: мес – це поважаний повага, відповідальність, усім знаний муж (257 ст. 174, 142, 137). Пригадую, що в давніх мало розвинених мовах одно слово мало кілька значень. Наші самари вже 5.000 літ до Хр. мали "гер – а – кля – гіль – га – меша". Гіль – це білий, га – він, меш і мес – це сумерське муж, герой воїн, гальське – це поважаний, усім знаний. Як бачимо, греків ще на світі не було, як наші самари мали героя, титана "гіль – га – меша, гер – а – кля" якого присвоїли греки. Ось чому Геракль приїхав в Україну і став батьком самарів – скитів.

Приглядаючись легенді про Геракля, бачимо що він є сином Зевеса – Папая. Геракль вже в колісці задусив дві великі гадюки, які наслала на нього жінка Зевеса – Гера, бо хотіла убити байстрюка свого мужа. Завдяки хитрощам Гери, Геракль мусів відслужити дванадцять літ своїм братові підлому боягузові, що був царем Микен – Еврістееві. Він поручив Гераклеві виконати дванадцять неможливих для смертної людини діл. За першим наказом Геракль убив "немейського лева", якого шкіра була така тверда, що залізні стріли Геракля відбивалися від лева, як від сталі. Геракль приголомшив лева грубим дрючком і задусив руками. Він зняв з нього шкіру, обвив нею своє тіло, а шкіра з голови служила Гераклеві замість шолома. Дев'ятим подвигом Геракля був похід в країну наших амазонок по золотий пояс їх цариці Іпполіти, що був дарунком від бога війни Ареса, нашого Тереса – Перуна. Іпполіта носила той пояс, як знак своєї влади над амазонками. Цей пояс забажала мати дочка царя Еврістея Адмета, жрекиня богині Гери. Геракль зібрав відділ бандитів і з ними виправився на кораблі з Аргосу на Пельпонезі через Егейське, Мармара і Чорне моря в околиці нинішнього Батум в Грузії, бо там була країна амазонок з їх столицею "Феміскірою", гр: – фемінізм – жіночий рід, фемінізм. Назва Феміскіра – це грецька насмішлива назва "жіноча шкіра". В бою перша напала на Геракля Аеля, яку Геракль убив, друга Протея убила 7 товаришів Гераклеєвої банди. І убив Геракль стрілою. Побивши більше амазонок, Геракль взяв до неволі Меляніту і Антіопу. Амазонки замирилися. Іполіта, за вкуп Меляніти, дала Гераклеві свій золотий пояс. Красавицю Антіопу Геракль віддав спів – бандити Тезееві. Це вже вдруге згадка про амазонок. Їх імена самарсько – скитські. Аела – це англійське: Аліса,

Еліс; Протоя – це наше Протасія, Меланія – наше ім'я також, Антіопа – це дочка антів, Антонія. Іполита – це також українська назва.

Як бачимо, то вже в найдавніших часах грецькі бандити виправлялися на медом і молоком текучу Україну по сіль, невільників, збіжжя, золотий пояс Іполіти, а Язон по золоте руно. Що при тому вбивали мешканців Праукраїни, це для грецьких, а нині для московських бандитів це подвиги героїство.

Десятий подвиг Геракля – це був наказ пригнати корови титана Геріона. "За допомогою Аполлона дістався він на острів Еріфеї, убив Геріона і на кораблі Аполлона перевіз корови на сушу. Над берегом Іонійського моря, Гера наслала на корови "сказ" і корови побігли аж у Скітію. Геракль шукав корів, ідучи колесницею запряженою осмирюю коней. Там в скитських степах захопила Геракля вечором зима-сніговія. Геракль пустив коні пастися, а сам наклався шкірою лева і утомлений, заснув. Коли рано пробудився, побачив, що його коні зникли. Розд. 9: Він пішов шукати коней по слідах і стрінувся з чудним сотворінням, що до половини тіла була гарною жінкою, а замість ніг мала хвіст ящірки. Запитана, чи не бачила його коней, відповіла, що вона їх сховала і віддасть йому тоді, коли він згодиться кілька ночей спати з нею. Геракль мусів згодитися. Вона держала його при собі кілька літ, бо за той час мала від нього трьох синів. Коли Геракль відшукав корови, став прохати, щоб вона його відпустила. Вона відповіла: Я доглядала твоїх коней і маю від тебе трьох синів, ти повинен мене винагородити. Що я повинна зробити з твоїми синами, як dorостуть? Віддати їм ці краї, чи послати до тебе? Геракль відповів: Я лишаю тобі в дарі мій лук і пояс, до якого був прив'язаний золотий ківш – черпак. Як сини dorостуть, то цей, що на нього буде добрий мій пояс і зможе натягнути мій лук, віддай йому свій край. Того чи тих, що цього не зможуть зробити, вишли в інші землі. Коли ти виконаєш моє прохання, зробиш тим приємність собі і мені.

Розділ 10: Після того вона віддала йому коней, попрощалися і Геракль відіхав. Коли сини dorосли мужеського віку, вона назвала їх: Агатир, Гал (Гелон) і Скіт. Лиш наймолодший Скіт міг натягнути лука батька і пояс. Вона віддала йому свою вітчизну і він став предком скитів. Другі два, вислані поза межі її батьківщини, дали початок галам і агатирсам. Від того "Скіта" почався царський рід скитів і усі скити носять ковші-черпаки при поясах. Скити гали і агатирси жили в Праукраїні від 10.000 літ під назвою самаро-по грецьки кімеро-скити. Це був найстарший нарід Європи. Греки прийшлина Егейські остови около 1.500 літ до Хр. тому Геракль не міг бути греком. Переказ про Геракля – Гільгамеша і Скітію, як і грецькі боги взяті від наших палеїв – палистик-пелясків, що жили в Пельпонезі – Палів – понізію.

Розділ XI. Є ще оден переказ Геродота про скитів. Він говорить: "Мандрівничі скити (з Праукраїни) жили колись в Азії (між Каспієм і озером Араль) і там воювали з масагетами (за пасовиська) без успіху. Тому вони (покликані асиро-греками) добровільно залишили свої степи (зимовиська і літовиська), перейшли ріку "Аракс" і увійшли в Кімерію. Ріка Аракс була і є до сьогодні в Закавказзі у Вірменії. Волга звалась в давнині "Ра" і "Оарус хазарське Ітиль. Ріка Ураль мала назву Арал, бо впливала з гір Арал.

Геродот нігде не заходив на схід поза Ольбію. Записував те, що чув від ольбійців або скитів, тому записав помилково Аракс замість Арал.

Закавказька ріка Аракс випливає з гірського масиву 4,5 км широкого і приблизно 20 км довгого, в якому домінують дві вулканічні гори. Великий Арарат, високий на 5.500 м і Малий Арарат, високий на 4.500 м. (4. т. 2. ст. 210). З ледняків тих двох гір випливає ріка Аракс. Ріка Сир-Дарія, що впадає в озеро "Арал", звалась в старині Яксарт. Тому, що озеро Арал і гори Арал звались однаково, греки назвали ріку Яксарт також Аракс. Що так власне було, маємо, крім свідчення Геродота, ще оден доказ перебування кімеро-скитів за рікою Ураль, а саме: Столиця східно-кімерської держави Самара-(Куйбишев) була на лівому березі закруту ріки Волги межі гирлами-впадами до неї двох рік Самари і Кінелі (гальське – CINNEADAIL – чит:Кеннадль – споріднений). Коли б скити жили поміж Волгою і Уралем як про це думають деякі історики, то по перше, східні кімери не оснували б своєї столиці на скитській стороні Волги; по друге: скити ударом через Волгу були б відтяли східним кімерам дорогу евакуації в Закавказзя, чого власне боялися асирійці. Царські самари, як пізніше скити, за словами Геродота, жили на просторах від ріки Дону до Дніпра, східні від Дону до Уралю. В стику рік Дніпро-Самара була столиця царських кімерів друга Самара. Про існування двох кімерських держав – східної і західної, свідчить Геродот. Скити не могли нагло перейти р. Волгу, яка в околицях Самари (Куйбишева) є около 3 км. широка, глибока і болотниста. Скити мали 4 і 6-ти колісні вози з вікнами, широкі, довгі з високими будами (2. ст. 310). Скити легко перейшли не широку і не глибоку, з твердим дном ріку Ураль недалеко Уральських гір. Тому не "несподівано" ударили на східних кімерів. Це була історична брама в Європу т, зв. "Каспійсько-Уральські ворота" усіх кочових орд. Приходить поставитись критично до Геродота вого блискавичного удару на царських кімерів. Скити мали величезний вазовий табір з жінками, дітьми, стадами худоби. Джінгісхан Бату мав лиш легкі двоколісні гарби з жінками і дітьми, стада овець; не мав великої рогатої худоби, ішов вододілами, оминав перехід великих рік літом, перейшов Дніпро на правий бік по леді і зужив на похід з Монголії на Угорщину 4 і пів року. Він ішов тою самою дорогою, що скити на кімерів. Тому скити, як і Батий, не ризикували форсування Волги, а пішли горі Волгою.

Розділ 12: Частина царських кімерів утікла на Крим, який називали Кімерією. (Геродот кн. IV. розд. 12). Не забуваймо, що Геродот в II. книзі виразно говорить, що скити з поза Каспія і ріки та озера Ураль добровільно покинули Зауралля і ударили на кімерів. (За асиро-грецькі гроші?).

Розділ 13: В ній Геродот говорить, "що є ще одна версія про мандрівку скитів, яку переказав легендарний Арістей, син Кайстровія з міста Проконезу на острові Мармара і від нього назва моря". (Арістей був богом траків, прийнятий греками в їх Пантеон.) "Той Арістей мав дійти до краю іседонів, які говорили йому, що арімасти-однооки натиснули на іседонів, іседони на скитів, а скити на кімерів.

Історик Грушевський прийняв цю легенду за правдоподібну причину нападу скитів на кімерів (70. т. ст. 108). Однооких-арімаспів ніколи не було на світі. Іседони жили в піденному районі ріки Тарим. Їх багато не було. Від них – через гори Гіндокуш було до скитів 1.800 км.числячи в прямій повітряній лінії. Хребти Гіндокушу досягають 7.000 м висоти, тому ледви чи ці іседони змогли зрушити скитів з їх століттями засиджених степів.

Скитська зрубна культура поховань появляється з поза ріки Ураль Аракс в часі від 1300 до 1250 рр. до Хр. і розриває катакомбну культуру лівобіч ріки Волги. Стіни, дно і покрива зрубних поховань, виложені розколеними і щільно пристаючими до себе колодами в зруб, як хаґа. Померлого не посипали охрою. В могилу ставили зброю і їжу. Кераміка тих часів дуже примітивна, не поливана. (2. ст. 247 – 250). Розвинена металургія (сокири, зброя, ножі, китлі до варення (ібід).

Це був перший удар скитів, що викликав, ланцюгову мандрівку на захід, наперед шнуровиків так зв. нордійців і других, а за ними західних царських кімерів східними, через Босфор в Малу Азію. (Страбо кн. I. III. XI і XIII.). Правобічні племена Волги – тиссагети, будини, гали, чорноубрані і сармати боронили переправу через Волгу. Скити за століття опанували лівобічно-волжанські басейни рік Ками і Оки і з відси в X. ст. до Хр. вдарили нагло на кімерів, ідучи вододілом поміж джерелами рік Ока – Дон з півночі в Причорномор'я. Наглим нападом скити захопили мабуть багато кімерських табунів. (Геродот кн. IV).

Скити пігнулися за кімерами і около 700 р. до Хр. бачимо їх в Малій Азії. (Геродот і ассирійська хроніка). Про ці події буде мова пізніше.

Спробуймо відтворити шлях удару скитів на східних кімерів на основі даних археології, що мав місце около 1250 р. до Хр.: Удар почався від згину ріки Ураль (Аракс) в напрямі згину ріки Волги на столицю Самару (сьогодні Куйбишев). Тим ударом скити хотіли розірвати лівобічну частину Східної Кімерії і захопити населення і стада північної частини, використовуючи найвужче місце поміж ріками (понад 300 км).

Це не було несподіванкою для кімерів, бо вони сусидували через ріку ураль (Аракс) з кімитами довгі десятиліття перед ударом. Тому удар скитів з тисячами їх важких возів, тягнених двома і трьома парами волів, що голосно скрипіли, враз зі стадами худоби, наглим бути не міг. Це було повільне просування з боями і попасами стад, що тривало кілька тижнів, а може й місяців. Кімери, такіж кочовики, як скити, мали ту саму зброю і тактику бою. Вони майже дорівнювали скитам своїм числом. За час боїв кімери опорожнили – евакуювали північну частину Лівобережя Волги, від ріки Ками на південь, поза столицю Самару. Очевидно, що кімери спалили евакуовану столицю. Тепер евакуація йшла на південь і повище теперішнього Сталінграду (Царицина), правдоподібно поміж Калмицькою балкою і Рахинкою, де Волга була найвужча і найближче до ріки Дону, переправили стада і вози на правий берег Волги. Тим першим ударом скити зайняли понад 700.000 кв. км теренів-пасовиськ. Східні кімери стиснулися на просторі рік Волга – Дон – Ока до Царицина на просторі половину меншим, тобто около 360.000 кв. км. На південь від Царицина, в Прикавказзі на просторі понад 250.000 кв. км. жили савромати (сармати). Тому скити не пробували переходити на правий бік Волги, бо кімери разом з савроматами перемогли б скитів. Скити вдовольнилися зайнятими просторами на около 500 літ. Кімери не могли ударити на савроматів, бо мали скитів за рікою. Це змусило східних кімерів ударити на царських, західних кімерів, яких витиснули, по вимордуванні їх царів, на Балканський пі-

вострів до їх свояків траків, з якими перейшли через Босфор в Малу Азію. Простори, залишені східними кімерами, від Царицина на північ, зайняли савромати. Скити воліли мати сусідами савроматів, як ворогів кімерів і так відносини устabilізуються на близько п'ять століть.

В циклі сухих століть, около 750 р. до Хр. число населення згаданих народів сильно зросло. Скити не нарушували сарматів, переходять в басейн рік Волга – Кама – Ока і вододілом поміж джерелами рік Ока – Дон нагло ударяють кінною армією, без обозів, з півночі на кімерів. Це був, правдоподібно, той наглий удар, про який згадає Геродот. Кімери покинули табуни худоби і з жінками і дітьми, через Кримський півострів та Керченський пролив, через Кавказ увійшли в державу урартів. Геродот подає, що скити в погоні згубили слід утечі кімерів, заблудили в горах Кавказу і прибули в Малу Азію 10 літ пізніше. (Геродот кн: IV. розд: 1, 11, 12). Такий приблизно хід подій стверджують геологічні розкопи. (2. карта 256 та 230).

Так змінилися опікуни над хліборобами, правнуками трипільців, що замість кімерів орачів, кімерів хліборобів та Кімерії, греки почали звати їх скитами орачами, і скитами хліборобами, а край Скитією. Скити впрост з півночі спровадили свої родини, табори і стада і оселилися на схід від ріки Пантікапея – Молочної до рік по через Сіргіс – Донець до Дону. (Геродот кн: IV. розд: 20). Також та обставина, що скити орачі, хлібороби, галони, гали і будини були в союзі зі скитами в першій фазі війни проти персів (яких скити ганебно зрадили) доказує, що скити ударили на кімерів через території тих племен з півночі. (2. карта Скитії, ст. 336).

Розділ 14: Геродот говорить далше, що Арістей умирав, а відтак по 7 літах воскрес – з'явився і написав поему "Арімастею". Грецька легенда про Арістея говорить, що імя Арістей походить від грецької назви " **APICTOS** " – найліпший. (Назва "арій" в Санскриті – це найкращий, найшляхотніший, про що була згадка в I. Кн.

Аполльон приніс німфу-русалку з гори Пеліон в Тесалії до Лібії і вона породила там Арістея, якого виховав кентавр Хірон. Арістей прийшов з Лібії до Теб (в Греції), де навчився від муз лікування і пророкування. Опісля подорожував і в Тракії, коло гори "Гаемир" (Балкан) зістав духом – богом. Арістей був добрим богом траків (а пізніше греків). Він навчив траків – пелясгів пасічництва, а греків – управи вина і оливного дерева. Був богом пастухів і ловців. У траків і пелясгів він був рівний Зевесові, Аполльонові і Діонізові. Його образ, як молодого скотаря – пастуха, що несе ягня на плечах, били на монетах греки і траки (4. т. 2. ст. 386). Так виглядає легенда,

В дальшому Геродот говорить, що Арістей був сином Кайстровія. Як розуміти цю назву? Грінченко у своїм словарі помістив два поняття кайстру і тайстру – торбу (нім – торністер). "Кайстра" – це капелюх, роблений в давнині з доморобного чорного сукна фольшованого так уміло, що цілий капелюх з зовнішньої сторони був густо покритий чорно-лискучими, прилягаючими до сукна кучерями, величини малого лісового горіха. На Підкарпатті існували давні пісні про "кайстрові" капелюхи. Прим: "Капелюхи кайстровані, готурами вкриті" і под. Грінченко говорить: "кайстра-мішок і кайстровий капелюх". Не дає пояснення з чого цей капелюх зроблений. Тому "Кайстро-

вій" батько Арістея виробляв капелюхи. В Березові був рід "Кайстрових" – Кайстриюків. Мій дідуньо вияснивав мені, чому така назва – Кайстриюки і сказав, що його дідо, мав ще такий капелюх, як родинну пам'ятку, по своєму батькові.

Розділ 15: В цьому розділі Геродот оповідає легенду про другу появу Арістея і його зникнення.

Розділ 16: Тут Геродот вияснює, що країв, про які він згадує в своїй праці, він не перевіряв. Списав лиш те, про що йому люди говорили.

Розділ 17: Грецький торговельний осередок (Ольбія) знаходиться в центрі бережжя скитської держави і називається по скитськи – Бористен. Кельтське "**BORR**" – ревіти, стогнати (257. ст. 42). Наше боре–рве (реве) стен – стін, пороги, назва скитська. Ольбія була праворуч Дніпровобожського лиману. Гальське "**BOG**" – багnistий, трасовиння, грязь (257. ст. 40).

Повище Ольбії живуть каліпиди, ще вище алазони. Ті народи подібні до скитів (та сама мова і одяг), але є хлібороби. Вирощують цибулю, часник, лен і просо. Каліпиди і алазони – назви санскритсько–скитські. "Калі" – санскр. "коло", "під" – Це танцювати, йти в коло. На Підкарпатті (Березів) не говорили танцювати, але "піти в танець", "пішов в танець" Виходило б, що каліпиди обожали культ сонця і виконували колом якісь обрядові танці. Це гіпотеза, бо Геродот не сказав чому така назва. Гальське "**ALLA**" – сильний, навальний, кельтське "**SONN**" – герой (257. ст. 9 і 240). Алязони – це сильні – герої, чи геройські, гідні правнуки трипільців. "Повище алязонів живуть скити–хлібороби "**AROTROV**", що управляють збіжжя не на продаж. (Пrawdopodobно на податок скитам). Ще вище живуть неври. Дуже добру розв'язку назви неврів дав історик Микола Аркас. Ось його думки: Геродотова назва цього народу – епітетична і пояснити її можна дwoяко: або це був народ, що славився грою на музичнім інструменті, який у греків звався "невра, неврас, неврон або народ, що влучно стріляв з лука від гр. невра – неврас – тятива, Тобто тятивиники – лучники". (278. ст. 93).

Неври жили в Галичині і на Волині аж до Полісся. На захід від алязонів і каліпидів жили агатирси в Семигороді над р. Маріса (Маріца) теп. Марош. На нашу думку – це потомки тих трипільців – кімерів, що, як знаємо зайшли в Семигород. Вони помішались в Семигороді з іншими народами, мабуть кімеро–траками і їх називали траками – треїками, що вірили в трійцю богів (гальське "**TRAIGH**" – занепад, висохнення). "**AGADA**" – північ – агатирси – це північні, що жили на північ від Ольбії. В тих часах вони так називали себе самі і так їх звали алязони. "**TRAIGH**" – трак – це занепад трипільців і їх копалень золота в Семигороді. Так можна пояснити назви агатирсів і траків – треїків. (257. ст. 3 і 266).

Геродот каже, що це була мішанина скитів, але кімери нічим не різнилися від скитів і дуже правдоподобно, що це було якесь плем'я кімерів, що схоронилося в Семигороді.

Коли ми згадали про неврів, то Геродот говорить, що "в їх край, одно покоління до походу Дарія, увійшла маса гадюк і народ покинув свій край і перейшов в край "будинів". (Про них буде згадка опісля). Геродот каже: "Здається, що неври це чарівники, бо скити і греки оповідають, що кожний невр, раз в рік перекидається у вовка, а по кількох днях стає знов людиною,

хоч я в ці казки не вірю, але, ті, що оповідали, клялися, що це правда." (Геродот кн. IV. розд. 105).

Тому, що неври – це галичани і волиняки та, норведи і сардинці часів Геродота, мусимо присвятити більше уваги цьому оповіданню. Мабуть було якесь незрозуміння Геродота його оповідачів або це діялось так давно, що оповідачі знали про гадюки давних переказів–мітів. Що могли бути гадюки, з цим можна погодитися, але не в такій кількості, щоб цілий нарід втікав від них з просторів від Смоленська по Карпати. Це впрост неможливе. Що так не було, свідчить Геродот, коли говорить, що в час його побуту в Ольбії, повище алязонів живуть неври. Що до гадюк, то знаємо, що племена кашів – кушитів, що посіли Єгипет, мали тотемом змію – гадюку. Також деякі індуси мали тотемом змію кобру. Виходить, що дуже давно якесь плем'я, а не цілий нарід, що жив на Пдліссі в лісах, мав тотемом гадюку, вирушив (не від гадюк) з тотемом гадюки, шукати кращих теренів на поселення і зайшов до будинів, як побачимо, жили недалеко і посідали урожайні терени.

Друга версія Геродота, що неври перекидаються у вовків. Знаємо, що правдоподобно з Галичини примандрували в Італію (около 900 р. до Хр.) наші русини, що називали себе русени. Вони прибули з північного – сходу в кількості багатьох племен. Найсильнішим їх плем'ям було плем'я вовків, що їх назву златинізовано на "**VULCI**" – вовки. Не відомо, чи чоловіки русенів не носили кожухів з вовчих шкір і можливо, що їх тотемом був вовк. Вони мали між ріками Арно і Тивер – Тибер три міста з назвою вовка: **VULCI, VOLTE RA і VOLSINII**. Ромуля і Рема викормила жінка вовчиця на двоє, а не на чотирьох ногах. Латинці називали русенів "**ET-RUSCI**" – і рускі. До русенів прийдемо пізніше.

Родина "велків – вовків були популярні в Етрусції (300. ст. 2) Можливо, що Геродотові неври мали якісь обрядові свята в честь свого тотема і убиралися на кілька днів в вовчі кожухи. Геродот зауважує також, що неври мали скитські звичаї". Це дуже важне і зрозуміле, це ж діти одного народу і мів, гімів, самів – зимів – кімерів. Вони мали не лиш однакові звичаї, але беззаперечно зближену мову і одяг. Геродот твердить, що вище неврів, не живе вже ніхто (Полісся, ліси). Усі ці народи живуть на захід від Бористена – Дніпра, вздовж Гіпаніса – Бога". (ібід розд. 177).

Розділ 18: "На лівому боці Бористена є ліси т, зв. "Гілея" (на яку віддаль простягалися ті ліси, Геродот не говорить). Повище лісів живуть скити – хлібороби, що їх греки називали бористенідами. Ті хлібороби живуть в три дні ходу від Дніпра до ріки Пантикапей – Молочної. Заходить питання, чому ріка Молочна називалася по скитськи Пантикапей? Загально відомо, що риби лосось (саламон), судак, осетр, стерлядь та інші в часі складання ікри, називались по санскритськи "панта – капі" – путь – дорога риби". Панта – путь, капі – риба. З цих слів бачимо, як наша мова змінилася за останніх 3.000 літ. Самичка риби, залежно від її величини складає ікру в піскове дно на глибині 10 – 30 см (4 – 11 інч) близько джерел ріки, а самчик кожну ікрину обливає молочком. Чим коротші повноводні ріки яких джерела мають пісок, а закінчені лиманами, тим більше риби спішить туди складати ікру. Ріка Молочна і її притоки випливають з надозівської височини 305 м високої. Видно, колись приходила така маса риби в її джерела нерестуватись, що вода була сіра від молочка; від того її назва. Лиман Молочної широкий і довгий

около 40 км. Також назви Ольбія і Тира – це не грецькі назви, а далеко старші трипільсько-кімерські. Назва "Ольбія" походить від **ALBUS** – білий, **ALBICA** – біліє з далека (255. ст. 12.). Від того **ELBA** – Лаба-Біла, острів Ельба – Білий, Альбійон – Англія (береги білі) і Альба-Льонга, основане в білих горах римське місто. Це наше "Білобережжя", де перед смертю зимував Святослав. Над лиманом Дністра є "древній Білгород, тепер Акерман. При гирлі Дністра є місцевість Біляївка. Наша Ольбія – грецька Ольбія – це старинна назва, старша від римської Альби, англ: Альбіону, сучасна нашій Тирі, Библови, Галичеви і інших. В доказ наведеного, маємо ще одну Ольбію – Ольбію на острові Сардинії, заложену, за даними Енциклопедії Британіка – фенікійцями ще в Неоліті (3.000 літ до Хр.). Заложена над спокійним, глибоким, 2 км. широким і 29 км. довгим заливом, що йде в глиб острова, дуже подбним до Бужського лиману. (Сардинія 14.881 кв.км. числить 1.450.000 бідного населення.) Ольбія знаменита пристань для кораблів. Друга пристань, ровесниця Ольбії звалась Нора – Нура, відтак Орасі і Караль. Ріки: на півночі "**LISICIA**" – лисиця, друга, найбільша "**TIRSO**" наш Тирас і Дністер, третя "**MANNU**" санскр. "Ману" – муж, силач, латинське **MANNUS** – це англ. "**COB**" означало муж-силач, кінь-сильний, лебідь-самець і наш **кобець** – яструб. Четверта ріка **NURRL** – Нурі і недалеко неї місто **NURRI**. У ріка Нур, притока ріки Буга, літописна Нурська земля (70. т. І.ст.117) і село **Нерва** над Збручем. Міста; Згадане **NURRI, BOSA, NORA, OZIERI, ORISTANO, MONASTIR, NUORO**. Назви, Озері – це наше місто Озеряни і полонина Озерна в Галичині. Усі 3 **NURRI** – це наша невра, **ORISTANO** – Орія, бос-рід плоскої риби, що до тої пристані привозили і т.п. В Праукраїні наші неври – нури ставили проти ворогів городи з дерева. В каміністій Сардинії ставили городи округлої форми з камення, які перетривали до нині з назвою "**NURAGI**" – нураги – гнізда нурів. Є їх понад 1.000 (4. т. 19. ст. 992 – 993) та (стінна карта Гайскул). В тих твердинях є комори на харчі, сая на молетву з жертвеником, як в індусів, помешкання, кімнати на сплавлювання бронзи та керниці. Ті каміні округлі твердині у горі звужувалися і закінчувалися малим округлим дерев'яним дахом (з браку дерева).

Святині будували з камення, прямокутні, побіч будували каміні родинні гробівці, мерців палили. Недопалки ставили в гробівці і коло кожного кістяка вже в бронзовій добі (1.800 – 1.500 літ до Хр.) ставили бронзові фігурки матері-землі, вояків, звірят, кораблів і замків. Займалися торгівлею і ремеслом. Коло гробівців ставили великі каміні пам'ятники (ібід). Ті нураги – нури були найстаршим народом, що корінням сягають в праісторію (Неоліт 3.000 літ до Хр.), (ібід). До найбільшого розквіту культури дійшли нураги в бронзовій добі. Це був "золотий вік" нурагів. Коли їх завоювали картагінці, відібрали в них торгівлю, їх добробут; їх культура та мова зникають. Сьогодні мова нурагів загублена (ібід), лиш назви гір, рік, замків, деяких міст і гробів "**DOMUS GIANAS**" – доми загинулих дають поняття про їх мову "**GIANUS**" пояснює наше слово загинув – походить від слова загнун, згнунув. В Праукраїні покійників згинали і вязали, щоб в ночі не страшили. Назва помер походить від слова помір – мор (чума, холера і под.). Тут проявляється старинність нашої мови, якої цураємося і приймаємо чужу, як папуги. Геродотові неври – це наші і сардинські нури. В часах Геродота їх матірній пенъ жив ще в Галичині і на Волині..

З того виходить також, що наші нури були теж предками фенікій-

ців. Їх племена – це альби – білани, лиси, тирети, сидони, бибельці, шардани – орії і др. Фенікійцями назвали їх греки, а за греками єгиптяни. В Палестині вони звали себе самарами-русами.

Праукраїна була колисьою всесвітньої культури і цивілізації (та білої раси), а не греки. Що фенікійці говорили "альбус" замість білий, то треба пам'ятати, що це діялося понад 4.000 літ тому. Коли наші самари не були ще поділені на кельтів – кентум – **CENTUM** і сатем (100).

Варта, ще глянути на інше плем'я наших самарів, що звалось сікалі – сікулі, що дали назву острову Сицилії, подібно, як шардани – сардани Сардинії. Ці сікалі прибули на Сицилію в Неоліті – 3 – 2 тисячі літ до Хр. Вони палили так, як в Праукраїні своїх небіжчиків на кострі, а недопалені кости складали в спільних камяних гробах. Могили не ставили, бо Сицилія камініста і глини не було. Разом з небіжками клали в могилу, як в Праукраїні, мальовану, на кремовому тлі, темночервоною фарбою, вишивково-геометричними зображеннями кераміку з поживою, подібною до трипільської та кремінну зброю. (Неоліт), (4. т. 20. ст. 600 – 610). Сікалі, мали як кімери і скити богино землі "**Табіті**". Її святиня і багато спільних гробів з недопаленими кістками була на горі **MONTE TABUTO** : (ібід). Це ще раз доказує, що кімери мали тих самих богів що скити і це був той самий нарід. Сікалі походили з Семигороду і були мабуть кімеро-траками. З минувшини Сицилії знаємо ще старший період часу, тобто період т.зв. "сіканів", що були предками сікалів-сікулів, що існував в часі Неоліту, около 3.000 літ до Хр. Властиво сікани і сікулі – це той самий нарід. (4. т. 20. ст. 600.). Назва "сікани" теж праукраїнська, тобто ті, що добре сікли ворога...

Інж. Юрій Лісовий, що живе в Англії, в одній зі своїх праць звернув увагу на працю проф. Я. Рудницького, в якій він подає, що наш поет Іван Франко в статті "Сліди русинів в Семигороді" подає ось що: "Цікулія, кут Дакії, сумежний з молдавською землею, а мешканці того краю звуться цікулами. Говорять, що вони походять від скитів. Вони живуть під Угорщиною на основі своїх законів і обичаїв, а свої уряди розділяють жеребом. Ніхто між ними не вважається нешляхетним, навіть, коли власноручно оре або займається пасенням череди. Про те цей народ загартований і твердий "**durum et asperum**" (**DURUS** – **A** – твердий, жилавий, міцний, **ASPER** – **ERA** – шорсткий, різкий, неприємний (265) немов уроджений до війни, який як здається мовою, обичаями і одягом небагато тепер різниться від мадярів (зденационалізувалися)!" І. Франко подає латинською мовою, що "вони є гунського або скитського походження". В дійсности – це наші кімери, що около 1.200 літ до Хр. еміграційна хвиля їх рій причалила до гористої, як і Семигород – Сицилії, де одну ріку назвали Білицею, другу Солонною – сальсо, а третю – Зеднану, злучену з двох рік, по латино-італійськи "**SIMETO**". Латинське **SIMETU** – разом. Чи наші альбії – семигородські сікулі походять з кавказької і нашої Альбанії – не відомо.

Повертаючись до 18 розділу, в якому Геродот числить віддалі днями подорожі, числячи по 200 стадій денно. (1 стадій – 185 м., що разом дає 37 км в день). Він твердить, що "хлібороби – бористеніти живуть повище Гілеї, три дні ходу на схід до ріки Пантикапея – Молочної, а одинадцять днів на північ плавби Дніпром". Не знаємо, як далеко на північ доходив праліс Гілея,

Коли взяти приблизно до ріки Інгула, то 37 x 3 – 111 км на схід. Геродот уявляв собі, що всі ріки України пливають в прямій лінії з півночі на південь, але він знав про пороги на Дніпрі. Течія Дніпра по нижче порогів була спокійна. Коли взяти ту саму швидкість плавби, що ходу, тобто приблизно 40 км денно, то за одинадцять днів було б приблизно 440 км, що в уяві Геродота, в прямій лінії сягає Києва, чи поза Київ. "Дальше, – говорить Геродот, – терени" не замешкані" – ліси. Як широко на північ сягали "ті незамешкані терени" Геродот не знав. Він говорить: "повище незамешканих теренів живуть "андрофаги" – людодіди, санскритські "касаби" – "кацаби – різуні. Поза андрофагами на північ є пустиня (тундра – тайга), де не живе ніхто".

Як бачимо Геродот подає досить вірну картину розміщення племен і касабів. Трипільські правнуки хлібороби перейшли в часах Геродота на лівий бік Дніпра і заорали урожайний степ половою околом 111 км, ширини і 450 км. довжини, що дає приблизно 50.000 кв км. поверхні.

Розділ: 19: Перейшовши ріку Пантікапей, на схід живуть скити що не орють, ані сіють. Цілий той простір не має дерев, лиш степ, що простягається на 14 днів ходу (від Дніпра) до ріки Геррус. Гальське "**GEUR**" чит **GER** означало – проникливий, крутий закрут, поворот, пенетрацію (в глиб), (257 ст. 142). Лат. **GERO** – появлятися, виходити (265). Геродотові, як нам відомо, подавав географічні інформації про землі України – скит Тимнес. Він або не володів добре грецькою мовою, або Геродот не зрозумів пояснень і опису ріки і країни "Гер", бо таких унікатів, як країна і ріка Гер Греція не мала. Скит казав Геродотові, що ріка Гер впливає з Дніпра і пливе до моря що було тоді і до тепер фактом. Геродот помішав лиш віддаль на 14 днів ходу. На ту віддаль від Дніпра повище "Гілеї" була і є ріка Міюс. Гальське **MIOSA** означає – нижчого походження, якости (257. ст. 181). Мабуть це була північно – східня віддаль від Ольбії.

Поза рікою жили царські скити, що уважали скитів, що жили на захід від Міюса за низьких – рабів. Слова "Гер" і "Міюс" були словами скитів і галів. Це доказує, що ворожі собі народи були мовними свояками.

Розділ 20: На противній стороні Геррос живуть царські скити. Це найбільше і найхоробріше плем'я, що уважає всіх інших за своїх рабів. Їх володіння простягаються від ріки Істра (Дунаю) на Таврику (Крим) аж до рова, що його викопали діти рабів і ціле побережжя Азова до ріки Дону. На північ від царських скитів живуть люди гр. "мелянхляїни – наше чорнокирейники. Ці люди є майже цілком інші, як скити. На північ від них болота і мочарі і ніхто там не живе.

Розділ 21: "Поза Доном по гр. Танаїсом" (гальське **TANNAS** – мрія, привид, **TANNAICH** – маса, множество риби, зграї риби (257 ст. 256). Як бачимо, греки подавали в більшості давні кімерські назви. Дон мав множество риби. Наші чумаки їздили на Дон по рибу. (Пісня про чумака, що ходив на Дін) – "живуть савромати, яких територія починається від горішнього кінця Меотиди – Азова і простягається на північний-схід 15 днів дороги. Їх край без дерев (степ). Повище живуть будини, яких край є лісистий з різнорідними деревами.

Розділ 22: Поза будинами є пустиня на 7 днів ходу. Після пустині на схід живуть тиссагети. То є великий нарід, що культурою і звичаями різняться від сусідів. Живуть з ловецтва. Їх сусідами в лісах є ірки,

що також живуть з ловецтва. Ловець лізе на дерево, а під деревом лежать спокійно витресовані пес. і кінь. Коли звір наблизиться ірк стріляє цільно з лука, скаче на коня і з псом гонять раненого звіра. Від ірків на схід живуть інші скити, сини збунтованих колись рабів.

Приглянувшись згаданим трьом розділам, в яких Геродот згадує чорнокирейників, що носили довгі до кісток плащі з кобеняком без рукавів, – савроматів, будинів, тиссагетів, ірків і знова скитів. Геродот знав докладно племена доокола Ольбії побережжям Чорного моря, на схід, скитів царських і кочових, а про племена, що жили більш на північ, чув лиш з оповідань купців – міняйлів. Тому він називає народи після їх убрання і перемену у вовків. Коли б ми пересунули, за словами Геродота, андрофагів – людодів в московські болота, то першими сусідами невірв будуть чорнокирейники – мелянхляїни. Знаємо, що троянці, хати а також траки і мабуть кімери і скити носили літом чорні киреї, бо кожух літом на дощі дуже невідгидний (по 2 – 3 доша – тріскає, ломиться). Чорні киреї носила Русь і козаки (кіннота). Скотарі кімери і скити, що мали табуни овець, виробляли доморобні чорні плащі – киреї. Мелянхляїни – це були пізніші саударати і саї а по осетинськи слово "сай" – чорний, а дараєс – одіж. (70 т. I. ст. 118). Це було, мабуть, якесь плем'я савроматів, що розірване скитською інвазією було відсунене на північ. За словами Геродота навіть ольбійці носили чорні киреї (ібід). Геродот говорить про мелянхляїнів таке: "Ці люди є інші від скитів, мають своїх царів, є незалежні від скитів, але побут – звичаї мають скитські. "Коли звичаї і побут скитські, то мусіли мати і мову подібну до скитської). Андрейка чи Маланку устроювала молодь Харківщини і Підкарпаття. Той самий нарід має ті самі звичаї). Це доказ, що скити і мелянхляїни – це оден і той же нарід, лиш чорнокирейники були осілі хлібороби, а скити скотарі – кочовики. Це зумовлювала сама природа степів і лісостепу. Про мелянхляїнів згадує Гекатей Мілетський. Жили мелянхляїни праворуч від джерел ріки Донець до ріки Сули. Вони мали укріплені городи для оборони від скитів. Після археологічних дослідів населення чорнобраних – мелянхляїнів було густе і однорodne, займались хліборобством, годівлею худоби і коней для війни зі скитами, що набігали кінно. Ховали своїх покійників горілиць, в могилу клали їжу, зброю, кінську упряж і прикраси. Дно могили посипали червоною охрою. За покійників влаштували тризну. (2. ст. 360 – 362). Червона охра і тризна доказують, що це були праруси, можливо племена сіверян. Над покійником насипали могилу. Чим знатніший був покійник, тим більша була могила. В могилах їх царів знайдено бронзові панцирі, шоломи та залізні мечі. На тризну пекли волів. Мелянхляїни жили в тому районі від 322 до II. ст. до Хр. Потвердження Геродота правдиві. (ібід), ст. 362 – 363). Вони були войовничі і оборонялися від скитів, мали свою державу і своїх царів (ібід). Це була прикмета пізніших сіверян, про яких буде ще мова.

Друге слов'янсько-руське плем'я, що сусідувало зі сходу з мелянхляїнами, були будини. Про них Геродот згадує таке: "Будини великий і сильний народ, їх територія є лісостепом з різними деревами. Вони мають сині очі і ясне, рудає волосся. На їх території є велике місто, що називається "Гелон" (Розділ: 108). Виглядає, що Геродот поплутав назви галів і гелів – геленів. Самозрозуміле, що 15 днів ходу, тобто околом 550 км на північ від північного берега Азовського моря – Меотиди, не могли жити греки і то в

такому числі, щоб побудувати місто в формі квадрату, якого бік виносив 30 стадій, тобто приблизно 5.550 метрів, що творить поверхню міста поверх 30 квадратних км. Це не є місто, а радше цілий округ – повіт. Це за велике навіть на столицю будинів. Це виглядає на укріплену від скитів, цілу округу галів – наших галів, де вони в часі небезпеки скривалися враз з худобою і всім майном, від скитів.

Але даймо слово Геродотові: "То місто мало високі стіни з дерева і усі доми і святині також з дерева". Знова малоправдоподібне. Підпалити такі сухі стіни і ціле місто дуже легко. Тому ті стіни мусіли бути обнесені валом з глини з викопаного рову. "Стіни були високі". Стіни в давніх укріпленнях були високі на 8 – 10 м. Подумати скільки мільйонів кубічних метрів дерева і глини треба було, щоб побудувати ті стіни і обсіпати їх глиною. Геродот говорить, що "мешканці Гелона були колись греками (Кн. ІУ. розділ: 108) і говорять напів грецько–скитською мовою". Думаємо, що хтось фальшиво поінформував Геродота. 1. Греки закладали свої кольоні всюди над берегами морей Чорного, Азовського, Середземного, забезпечуючи їх від сухоходу мурами з баштами. 2. Від берега Чорного моря до Більського городища є в прямій лінії понад 400 км. 3. Чи можливо подумати, щоб греки могли перейти територію диких скитів, кочових, царських й заложити торговельну кольонію в самостійному, дикому, лісостеповому гальсько–гіперборейському краю? Таж ті самі гали (220 літ пізніше) в 279 р. до Хр. перейшли і зруйнували вогнем і мечем Грецію, ограбили місто Дельос, релігійний і союзно–племінний центр греків, спалили святиню Аполлона і вивезли великі скарби в золоті, державний скарб усіх грецьких племен. Таж ті гали, що звали себе гетами, зруйнували в 49 р. до Хр. Ольбію, були в часі 500 літ до Хр. менше жорстокі? Чи дозволили б вони греками мати свою кольонію на поверхні 30 кв. км враз з святинями, адміністрацією і збройними силами? Чи дозволи б їм гали і скити на торговельні звязки з Грецією, навіть з Ольбією? Це така очевидна неправдоподібність, що аж дивно, як Геродот міг в такі фантазії повірити. Коли б греки мали таку величезну кольонію, в такій глухій Гіперборей, грецька історія булаби напевно той факт занотувала.

Геродот говорить також, що будини – гали – галони були ясно–волосі і синьоокі (ібід), а греки темноволосі і чорноокі. Тому в історії після Геродота назва будинів зникає, а появляється великий нарід галів, що з України, як свідчать численні дані, заливає цілу західню Європу. Гали не мали звуку "г". Тому вони звали себе галами і так звали їх греки і римляни. Гальське "**GALL**" – це мешканці рівнин, степів, і воєвнчі, а будино–гали жили на рівнинах в Полтавщині, Харківщині аж поза ріку Дон. Гальське "**GAL**" це також крикливі балакучі, галасливі, а гали таким, як побачимо, були. Від того наше слово "галакати" (257. ст. 138). Гальське "**BUIDNE**" – це військо, кавалерія множество, натовп (ібід ст. 55) Геродот каже: "В тому Галоні, (Галичі) є дерев'яні святині зі статуями і жертвениками гальських богів. Що три роки влаштовують свята в честь бога Діонізія з орг'яями" (Гер кн. ІУ. розділ: 108). Того Діонізія і його свята ми бачили в семигородських і балканських траків, даків, кельтів–галів, Траки і даки, це племена кельтів–галів, що одна еміграційна їх хвиля зайшла в Індію. Це одинокі даки, що задержали своє імя до нині. По магометанськи "деш". Їх столиця Дака враз з округом має 4.000 кв.км і 5.000.000 населення, що звуть себе "даками". Той край,

перед наїздом арабів, називався по санскритськи "Дака–Сварі" – Ясна, свята Дакія, нині Бенг'я – Деш. (4. т. 6. ст. 989).

Матірним пнем усіх траків і даків була Геродотова Будино – Гальонія, наша полтавська Галія – Галичина і її мешканці гали, яких греки називали "кельтої", а римляни "**GALLI**", що їх Геродот називає будівники – будини, бо наші самаро–трипільці і слов'яни та Русь будували з дерева все, оборонні мури–стіни, святині, мости, палати бояр і хати селян ще до Х. ст. по Хр. Будувати з дерева є легше і скоріше. Найменшу, однокімнатну хатину наш нарід називає будою. Походить від англ. "**BODY**". Це слово має аж сім окремих значень: Це тіло, тулів, кістяк, людина – особа, група людей, організація, а навіть більшість народу. (Наші назви батько і бадьо–бадіка на Гуцульщині). Тому кожний батько будував баду–буду для своєї рідні. Не забуваймо, що в давній мові самаро–трипільців були слова латинські, англійські, німецькі і наші.

Біла раса з Праукраїни почала ділитися на центум і сатем – 100, щойно 2.000 літ до Хр. Тому від слова бада – тіло – особа і родина постали слова "бада", будинок і будувати, а не хатати. Хата – це дво або більше комірні будинки. Буду можна побудувати зі шкір, з гіля; хату будують з потятого на відповідні кусні, дерева. Тому назва "хата" походить від "тяти" – рубати і тому слово "кат", що рубав голову, англ. "**CUT**" – кат – хат –тяти. Те слово має в англійській мові також сім значень: різати, рубати, краяти, косити, кусень, удар, крій і т.п.

Будинок, побудований з каменя або цегли наш нарід називає "мур або каменіця". Геродот додає також, що "лиш деякі гельсонці були з походження греками, що як купці зайшли далеко на північ з торговельних приморських міст і поселились серед галів" (так, як їх земляки пізніше в Києві).

Це правдовірне і лиш доказує, що гали (гали), як і руси Києва не були греками. Геродот говорить, що "деякі з них говорять греко–скитською, а решта скитською мовою. Це знова доказує, що гали – це кімеро–скити, тобто мова галів і чорнокирейників, що оборонили від скитів свою самостійність, була мовою кімеро–скитів, кровно і мовно того самого народу. Так ми знайшли правітчину галів–галичан. Залишаючи на деякий час Геродота, маємо на думці основніше приглянутись до галів, бо наша Галичина має від них свою назву.

КІМЕРО – КЕЛЬТИ – ГАЛИ .

Іми, гіми, зими, самари – зимарі, смери–сміріті, чесні і гостинні супроти чужинців, незгідливі і розбиті на сотні племен, це ті самі зимарі–кімери–кальти–кальди, що вже в Х. ст. до Хр. почали називати себе галами і утворили т. зв. Гальштадську культуру. Це потомки другого Гераклевого сина Гала і матері з хвостом ящірки. Назва кальти–кельти походить від слова кальда це освоеній, культурний. Ось що говорить про кальтів–кельтів "**CAMBRIDGE ANCIENT HISTORY**" Греки називали кельтів "келтої", римляни "**CELTAE**", в Малій Азії "халдої" – халди. Їх походження в старині було невідоме. Також невідомо, чи то були племена, чи великий нарід. Вони посіли Іберійський півострів, Францію, північну Італію, Балкани та Англію і Ірландію. Вони називали себе галами і в III. ст. до Хр. греки почали звати їх

" GALATAI " (Геродот "Гельони). Ті гали-гельони, галятаї – це наші гали, які прийшли в Галичину, не відомо тільки, чи підчас першої, чи другої мандрівки галів на захід. Перша мандрівка з причини удару скитів, відбулася в часі між XIII. і XII. століттям до Хр. Ассирія зістала окружена хатами й Єгиптом. В 1275 р. до Хр. ассирійці на спілку з греками розпочали війну з хатами за торговельні шляхи, про що була мова в I. Кн. Ассирійці (Салманзор I) за великі суми золота найняв скитів, греків (егейські племена), які звербували фригів палистих-пелясгів, шарданів, траків, сікулів і мабуть неврів та інших. Ті племена взяли на грецькі кораблі своїх жінок і дітей і около 1220 р. до Хр., користаючи, що в хатській державі був голод, вдарили на Хатію з моря, а ассирійці з суші. Той змаг вівся около 20 літ. За ассирійське золото та посередництвом греків в Анатолію прибувають, що раз нові племена з Балканів, а може із Кімерії. В 1190 р. до Хр. столиця хатської держави була здобута і спалена. В тих часах наші пелясги, юдейське "пілішім" вдарили на Палестину, що була союзницею Єгипту. Маса племен виемігрувала тоді з Європи в Анатолію, а опущені терени займають, як завсігди, сусіди. Це була причина, що маса кельтів-галів посунула в числі многих племен на Балкани, Італію, Австрію та Угорщину. В тій рухавці на південний захід, були і наші галицькі гали і правдоподібно від тоді існує назва Галичина край галів. Що про ту мандрівку кельто-галів історія не згадує, то це тому, що греків і римлян як держав тоді, ще на світі не було. Греки жили тоді під окупацією наших галів, що називали себе дорами, які як раз в тих часах тобто 1200 р. до Хр. ударили з наших Карпат на Грецію. Столицею їх була м. Дора в Карпатах. Тому греки утікали з Греції на острови в Малу Азію. Греки, як більш культурні, поволі дорів згrecили-асимілювали. Це був т. зв. "темний вік" в грецькій історії, що тривав до 750 р. до Хр. Отже 450 літ греки асимілювали дорів. (65. ст. 17 –18).

Рим основано, згідно з легендами, в УІІ. стол. до Хр. В дійсності пізніше, правдоподібно – нашими гадами, що їх сусіди називали етрусками, а вони називали себе расенами-русенами. Як бачимо, наші кельто-гали несли в західню Європу, 500 літ перед основанням Риму, Гальштадську, а опісля Лятенську культури. (Ля-Тене при озері Наймаматель в Швайцарії). Гальштадська, чорна графітована кераміка, гарна і лискуча поширена в Україні і цілій Європі. Немає її у Фінів, в Москві і за Уралом в Азії. В Галичині, де гали жили кілька століть, тої кераміки знайдено більше. (2. ст. 293).

Проф. Ярослав Пастернак думав, що гальштадську кераміку та інші вироби занесли в Галичину і східню Україну венеци, поморські праслов'яни, кельто-гали і траки. Тимчасом – це було навпаки. Проф. Пастернак називає ірано-азійськими кочовиками кімерів, скитів, сарматів і других (ібід), що, як бачимо не відповідає дійсності. Кельто-гали несли з Праукраїни високу культуру на захід, навчили її греків, а племя галів, русени – етруски – римлян витоплювати сталь та виробляти з неї мистецькі шоломи, щити, панцері, мечі та інші вироби. В тих часах вони зайняли Британські острови та Ірландію. Навчені гадами ті егейці – греки поробили залізні мечі, за ассирійське золото звербували пелясгів, шарданів, фригів, карів та інших і знищили хатську, а опісля троянську держави. Як свідчить історія, то і Рим виріс за допомогою греків. Ось так виглядали Геродотові галони, що принесли Європі і грекам високу культуру з нинішньої лівобережної України. Галон Геродота був, згідно з доказами наших археологів, в нинішній Полтавщині над рікою Ворсклою і її

допливом Суха Груня, що тепер має назву "Більське Городище". Його поверхня має 4.400 гектарів, а довжина валів сягає 30 км. (2. ст. 308). В часах Геродота (400 літ до Хр.) там жив ще нарід галів з високою культурою і святинами, про що він згадує. Що грецькі купці могли жити в такому торговельному центрі, немає сумніву. Цікаво, що в Більському городищу – Галоні на Полтавщині та цілому Правобережжю, а найбільше в Галичині знайдено відламки чорно-ліскучої гальштадської-гальської кераміки. (2. ст. 293 – 294). Це є доказом, що гали перейшли на правий бік Дніпра в Галичину, а з Галичини розійшлися по Європі.

Археолог Пастернак говорить вдруге, що населення Правобережжя, яке мало гальську кераміку, мало звязки з західною Європою, зіткнулося на Лівобережжі зі скитами. Було якраз павпаки. Після походу Дарія на Україну, скити, як дізнаємось далі, витиснули цілком галів з Лівобережжя (2. ст. 364).

Гальська кераміка поховань нагадує поховання етрусків; їх урни і поховання є близько подібні. Таке поховання знайдено в могилі біля села Глевахи в Київщині (2. ст. 358).

Заходить питання, як виглядали кельти-гали? За описом римських істориків "гали, як і скити були високі, мускулярні, ясноволосі, білошкірі, синьоокі, рум'яні. (Те саме писав Геродот). Ділилися на три верстви: жреці, боярство і вільні смери, як на Русі. Мали дідичних царів, яких влада була обмежена начальниками племен, як пізніше на Русі – вельможами? Жреці називалися друїдами. Галійське "DRUIDH" означало мудрець-ворожбит – лікар, чарівник і учитель, що входив в серце (бесідник), (257. ст. 112). Друїди, як і в Індії брамани належали до окремої замкнутої касты. Боярство, як в Індії і на Русі ділилося на вельмож (начальники племен) – TIGHERNA, середніх-TRIATH і низчих – MORAIR. (ібід ст. 141). Родовий лад був строго патріархальний. Земля була неподільна, після батька переходила на найстаршого сина. Коли батько був на війні чи десь в подорожі, господарством завідувала жінка, що, як в індів і на Русі, мала великі права в родині і досмертне приватне майно. Неподільність майна творило великі родини; батьки, сини, внуки і правнуки. За воєнні заслуги цар наділював землею. Мама вибирала синам жінку, а дочкам-чоловіків (як в Індії). Не мали бога Купала, але мали Дайо-ніса, що в засаді було те саме. Дуже великий вплив на нарід, як і на Русі, мали жреці. Вони стояли на сторожі вірности своїм богам, своїй вірі і звичаям, як в Індії і на Русі. (198. т. УІІ).

З давньої літератури знаємо дещо про гальського жреця-реформатора Замол-Керта, що його греки називали Замолкісом. Гальське "SAMOLA CEART", що вимовлялося керт – праведний. Це праведний син богині Матері-Землі. В гало – даків і траків – кельтів він рівнявся Зевесові або Діонізіові. Платон, що жив в ІУ. стол. до Хр. у своїй праці "CHARMIDES", в якій він описує життя Сократа, згадує про Замолкіса. (ібід). Він говорить, що Замолкіс – це Абаріс або Сабазіс. (Про Абаріса буде ще мова).

Наші гали принесли в Палестину (Галилею) бога Сабазія чи Сабатія. Імя Саватій було уживане на Придніпрянщині до I. світ. війни. Тому що Сабатій був рівний богові самарів і палистих Яві, якого юдеї прийняли за свого, вони прийняли і Сабатія; тому семий день в тижні посвятили тому богові і назвали "Сабат". Та назва задержалась в юдеїв до нинішнього дня. (4. т. 19. ст. 788).

Згідно з наукою Замолкіса, тракійські друїди довели до зєднання багатьох племен під проводом царя Буревіста, який побудував сильну дако-гальську державу, що простояла і успішно біла римлян від 109 до 50 р. до Хр. Держава Буревіста сягала від Чорного моря поза Тису, східні Карпати, на півдні поза Білгород. Тому римляни вимордували в першу чергу друїдів в Франції, Еспанії і на Балканах. Вони прийшли до переконання, що без друїдів і їх науки, гали скоро зримщаться. (198 т. VIII). І так сталося. Так ассирійці знищили релігійний центр і жреців хатських, греки – троянських, римляни-гальських в Семигороді і Еспанії, а москалі за вказівками греків в 1169 р. Київ. Усі вони розуміли, що зі знищенням національних церков, народ-маса стає погноєм чужих народів і церков. Тому зєдинений, самостійний український патріархат є проблемою відродження або смерти українського народу в майбутньому.

Гали провадили хліборобсько-годівельну господарку, мали сади і пасіки. В горах, на полонинах випасали стада рогатої худоби, коней і овець. На горах і горбах будували замки з дерева, як наші неври в Сардинії. Ворогів, взятих в полон, як і скити, кожного сотого убивали в жертву богам. До бою ішли без сорочок, бо вірили, що голих стереже бог Замолкіс. Носили штани, як кімери, скити і руси. (ібід). Сорочки, як скити та руси мали білі (лен, коноплі). Сорочку, ношену поверх штанів, підперізували поясом, як скити і руси. Залежно від погоди, на сорочці носили вовняний плащ різної грубости. Жінки носили довгі, білі, вишивані долом і на рукавах, сорочки, як скитянки і на Русі, які підперізували також поясом і довгий кожух зимою, а літом – сукняний плащ. Коли сорочки не були вишивані, красили їх тривкими, ясними красками. (ібід).

Гали були веселі, воевничі, відважні і вірні, як наемники чужим, тому їх радо наймали до війська чужі держави. Служили за золото ассирійцям, грекам, юдеям, а в римській армії творили цілі легіони. Під проводом римських старшин (як українці московських) воювали послужно в Європі, Азії і Африці, але своїм вождам послушні не були. (ібід). В чужих арміях денационалізувалися або вигибали в боях за чужі інтереси. Гали були гостинні і довірливі до чужинців (ми також) любили забави – бенкети, на яких, як і скити, пили багато алкоголю. Були запальчиві, сварливі між собою, розбиті на малі незгідливі племена, нездібні витривало продовжувати до успішного кінця задуману акцію – діло. Спалахували, як солом'яний вогонь, але скоро остигали, полишаючи війну недокінчену, ішли домів (ібід), (Ми в 1919 р. робили те саме). Це знали римляни і греки (і знають москалі) вели акцію воєнних дій дальше; вони знали, що війна галам скоро наприкриться і вони підуть на переговори і мир коштом галів (ібід).

Гали любили музику, танці, співи, були здібні до мистецтва – різьби. Їх мистецькі вироби з бронзи і заліза збуджували подив чужих. (ібід). Проте той нарід, після вимордування друїдів, розбитий на сотні незгідливих племен, зник, як нація з лиця землі, загубив свою мову, став погноєм Риму і витворив нові народи, ворожі собі. (ібід).

Гали зникли з лиця землі як народ, але полишили по собі шість, а з Геродотовою Галонією – сім Галичин-Галій: наша Галичина зі столицею Галич, Передальпійська Галія і Заальпійська, Галія, в північній Еспанії, що

до сьогодні називається "Галіція"; Галія – Галія в Анатолії, Галілея в Палестині і Галонія Геродота. Де ж ті веселі, здорові, відважні, гостинні, співучі гали? Пропали, як хати, трояни, кімери, скити, сармати після утрати своїх церков – духа народу, своїх звичаїв, утратили мову і за тисячі літ пропали як пес в чужому ярмарку, розплилися в чужому морі як попадаємо нині ми, нащадки славної Київської Русі, без кузні свого національного духа, своєї рідної національної Церкви зі своїм патріархом. Бо лиш рідна національна Церква вирощує сильну віру в Бога, любов до своїх традицій, збуджує в народі національну честь і гордість, викорінює особисту гордість – амбіціонерство, завись і ненависть брат до брата та стимулює, убагороднює низькі руйницькі інстинкти амбітних одиниць, що своє особисте "я" ставлять вище від інтересів нації і Христових заповідей. Польська національна Церква задержала польську державу зі своїм скарбом і армією, хоч москалі окупували Польщу так, як і Україну. Те саме зробили національні Церкви Румунії, Чехії, Угорщини, Сербії, Болгарії і східньої Німеччини. Усі вони мають свої незамкнені церкви, свій скарб, армію і адміністрацію. А що маємо ми і білоруси, наймити чужої Церкви, безбатченки, що ждуть ласки (від 1169 р.) в передпокою? Чи з нами числиться найздник, чи маємо свою Церкву, скарб, армію, і адміністрацію? Маємо колхози, Сибір і терор! Чому? Бо чужа Церква не витворила в нас національної гордості і чести; "раб не знає, що воля, йому щоб хліб і бараболя" і він гнеться. Тільки одну вільність дала нам Москва. Це алкоголь. Пий, скільки хочеш і лопни. Москаль знає, що "п'яний раб не чує брязкоту кайданів".

Гали здобули Римові Еспанію, Францію, Балкани, Семигород, Карпати, Крим, Англію, Малу, Азію. Ми здобули Московії Казахстан, Кіргізію, Туркестан, далекий Схід, а в II. світ. війні пів Європи. А наслідки? Був сильний Рим, Візантія, а нині Москва. Чи ми в 1918 – 1919 роках, поваливши через фальшиві амбіції, свою зорганізовану державу, не пішли на службу Москві і Польщі? Ми мали в тих часах около 60 отаманів, більших і менших, кожний з них контролював якусь територію і задля своєї амбіції, а не самостійної України, творив анархію, з якої скористали москалі, так, як римляни використовували анархію гальських племен. Чи ми, биті долею, обєднані сьогодні релігійно і духово? Чи амбіції і отаманщина не домінують більше у нас? Амбіціонер – зависник – це поганин в серці, хоч хреститься і ходить до церкви. Він не відчуває кровно-національного споріднення і любови брат брата. Христовою любов виключає амбіцію, а творить покору-єдність. Любов іде на найбільші жертви, включно з жертвою життя. В любові не має підлоти, брехні, фальшу, обману. Є спокійна рівновага духа, зосередження і жертва. Так, як Христос з любові і за любов доніс свій хрест на Голготу і на ньому умер з любові до нас. Молім Христа о взаїмну любов між наїи, а воля України прийде, як вислід Його благословення.

Повертаємо знова до Геродота, що "відмічує два роди будинів, кочових і осілих-хліборобів. Мова кочових будинів трохи інша від осілих. Кочові годуються сосновими шишками". Це т. зв. "сосна кедрівка" – **PINUS CEMBRA**, якої насіння плоскі – кедрові горішки, 9 мм довгі, надаються до їдження. Самозрозуміле, що кочові будини жили з ловецтва. "Осілі будини – це гали, яких Геродот називає гелонами. Це хлібороби, що управляли збіжжя, садівництво і не подібні убранням ані краскою шкіри до кочових будинів, але мова їх споріднена. Греки називають оба ці народи гелонами – галами".

Те саме було пізніше на Балканах; траки, гети, скити, певкини усі споріднені мовно, усі кімерської крові і раси гали-кельти-кальти. (Гер. кн. ІV. розділ 108 2 109). "Країна будинів багата різномодним лісом". Тому назва будини, бо все будували, навіть укріплення, з дерева. "В лісах є велике озеро окружене болотом, де живуть видри і бобри, яких шкіри будини уживають на облямування кожухів. Те озеро – це від міста Казані до Згігулевська, Волга і Кама, спільно творить гейби лиман 20 – 30 км широкий і около 300 км довгий, болотнистий з тихою водою. Там виводилась колись маса бобрів і видр, з яких багатіла в часах до приходу татар – Волзька Болгарія. Будини (кочові жили в будах), як неври і чернокирейники. Це без сумніву були предки антів-прасловян.

Дарій, за оповіданням Геродота, "здобув і спалив Галон" і тоді гали перейшли в ліси правобережжя, а звідси правдоподібно в Галичину, що не було згідне з правдою. Це був той матірний пенъ галів, з якого вилітали рої гальських еміграцій в Урарту і західню Европу в часі около 1.400 – 1.300 рр. до Хр.

Бронзові й залізні вироби кальдів – урартів: щити і шоломи є близько до подібні до виробів гальштадських, т. зв. віляновсько-етруських. Мали боеві колесниці, як побратими хати, сумери, гіксоси, вивилонці і другі. Вигнані медами невідомою дорогою в VI стол. до Хр. Пішли на еміграцію. То, що вони увійшли в північну Португалію і Іспанію від сторони Атлантику і оснували державу Галичину "GALICIA" дає підставу думати, що вони приїхали морями Чорним і Середземним через Гібральтар. Перевести могли їх греки. Друга можливість така, що вони прийшли побережжям Африки до Гібральтару. Третя можливість – вернули в Україну, а з України скити помогли їм просунутися на захід. Францію, Іспанію і Португалію зайняли в кінці III. тисячоліття до Хр. прибулі з Африки чорноволосі, низькі ростом, темношкірі т. зв. "ібери"; це були племена берберів, оранів, мореканів та др. Римські історики описують берберів, як темношкірих з чорним нечесаним волоссям, малим обличчям з вистаючими вилицями, з грубою спідньою губою, малих ростом, рухливих і гнучких, жилавих, витревалих (4. т. 21. ст. 113 – 114), (301). Там білі кальди – гали змішалися з іберами (темна раса асимілює), зримчили свою мову і сьогодні маємо низьких, рухливих, чорноволосих, співучих еспанців і португальців. Кальди-гали принесли в Іспанію високу культуру і письмо. Про них знаємо з I. – ої кн.

Згідно з писанням Геродота в Галичині галони-гали заложили новий Галон, наш Галич над Дністром в місці схрещення торговельних шляхів південь – північ (татарський шлях – Київ), схід-захід (Шлеськ – Кавказ) і північ – південь (Швеція – Візантія). В нашій історії той шлях не знаний до нині. Починався він в Швеції в порті Бірко (Борггольм). Шведи мали всюди свої торговельні факторії. Першою було місто Трудо в лимані ріки Висли; Вислою до Буга. Бугом – горі, десь коло м. Бужська була шведська факторія "Варяжськ", в якому була шведська залага. З р. Буга рікою Гучвою до Звенигорода, звідси рікою Полтвою до р. Біберки і нею до Дністра. В деяких місцях треба було перетягати човни волоком, до чого вже в тих околицях були місцеві люди, зв. водянниками, волочниками і ін. На Полтавщині ріка Ворскла сполучувала столицю галів Галон з Дніпром. В Галичині столиця галів Галич

мала сполуку на усі сторони світу. Ріки в тих часах мали вдесятеро більше води, як тепер. Цей опис варяжсько-галицького водного шляху, за данським істориком подав п. Михайло Брик-Девятницький у своїй праці п. н. "Ми Брики" та в окремому листі до автора цієї праці, за що йому щире "спасибі".

Про те, що будини скотарі були дійсно, свідчить, факт, що в Україні маємо місцевости Будки в околиці міста Ромен і Будище, знане з Гайдамаків Шевченка, на правобережжі і село Будники в Галичині. Маємо це оден Галич в Ромунії (GALAZ) при впаді ріки Серету (семигородського) до Дунаю над озером Братеш. Мабуть будини в часі нападу скитів перейшли на Угорщину і заложили над Дунаєм столицю Буду. Витиснені гунами переселились в Чехію і Моравію. На Моравії оснували міста Будисів і Будийовичі, а також Будейовичі в Чехах. Одна частина будинів переселилася в Індію в провінцію Будан, тепер Бутан. Провінція Будан має 400.000 мешканців і місто BUDAUN – Будин, яке начислює 60.000 мешканців. Угорська Буда називалася ще в XIX ст. Будин. Русалка Дністрова (Шашкевича) була друкована в місті "Будині".

В Чехо-Моравії був кінець еміграції будинів в Европі й в Будані-Бутані в Індії. Тут можна поставити питання, де ж ділися ті будини? Вони були прасловянами, а може й народом Велико-Моравської держави, з бігом часу змішалися з іншими племенами і зникли в морі словян.

Варта ще подумати про ще оден нарід Геродота – "тиссагетів", що жили на північний схід від будинів поза пущами в 7 днів ходу. Коли прийняли Більське городище за Геродотів Галон, то на північний схід від них, повище сарматів Тамбов – Саратів жили будини кочові. За р. Волгою до р. Уралу є дійсно неурожайні солоні степи. Сім днів ходу – це 260 км. Отже тиссагети жили під горами або в самих горах південного Уралу. Вони жили з ловів. Гети і траки це оден і той самий нарід. Латинське MASSA – це маса, велика кількість, сила, безліч. Масагети – це великий нарід траків – гетів. Геродот пише, що "гети найшляхотніші з траків" (розділ 93, 94). Але трако-гети, це той самий нарід, що перед тим Кальто-гали. Вони вірили в трьох головних бо-Замолкіса, Дайо-ніза і Земелу (землю). І Геродот каже, що гети вірять в безсмертність душі, яка по смерті лучиться з Замолкісом. Про Замолкіса говорить Геродот в IV. кн. розділ: 94, що 5 літ гети посилають йому вістку – прохання. Вони вибирають жеребом мужчину, говорять йому про всі свої потреби, які громадно ухвалюють. Кілька людей втикає в землю залізні стріли, вістряма в гору, інші розгойдують післанця і кидають його на ті стріли. Як умер відразу, то це доказ, що він поніс ці вісти до Замолкіса; коли ж не умер, вибирають другого. Як паде град або сильно б'ють громи, гети виходять з хат, стріляють з луків в гору до Замолкіса і сваряться з ним. Вірили, що все добро і зло робить Замолкіс".

Розділ 95: "Греки говорили, що Замолкіс був чоловіком, рабом математика і філософа Пітагора з острова Самос, якому Пітагор подарував волю; він розбагатів на торгівлі, проповідував тракам, що людина не умирає, а по смерті йде в місце, де вічне тепло, зелень і безжурне життя (вирай на Руси). (Усе мусіли нам дати греки, але усі ті назви, легенди і повіря украли перед тим у нас). Він побудував простору салю – галю, до якої скликав на такі проповіді аристократію траків. В підлозі галі побудував секретну кімнату, в якій перебув 3 роки і з'явився людям знова і розповідав про життя у вирай. Люди повірили, що він безсмертний".

Розділ 96: Геродот пише: "Я не вірю в балачки греків", (бо Пітагор жив 139 літ перед Геродотом – 530 р. до Хр.) "якщо Замолкіс жив, то дуже давно, або він був богом міро–траків від незнаних часів". Дарій змусив даків іти з його армією проти скитів". Бачимо, що греки висміювали віру в Замолкіса, щоб траки гречилися.

Повертаючи до гетів, вірніше трако–гетів, що вони, як будини і гали – галони рушили в Європу зараз за галами і будинами десь около 1.000 р. до Хр. Дарій застав їх в 520 р. до Хр. в Семигороді, Добруджі і Балканах, як автохтонів з власними державами і царями. (198.т. 02.). Властиво, траки – це грецькі і римські даки "DACI", яких племена звали себе треїки – траки – "трибожі" і "гети" – рільники – сильні, міцні, безсмертні. (Про даків буде ще мова).

Закінчуючи історію гетів, приймим до відома, що вони займали територію обабіч долішнього Дунаю і на північний–схід від Дунаю, аж до Криму. Як, щоб не Геродот і похід Дарія, про гетів не було б відомостей. Сто літ після Геродота, про гетів згадує грецький історик Тукитид (ібід). Тоді гети, як вже згадано, мали короля, своїх одрисів Сіталка. В 326 р. до Хр. гети вирізали армію македонського генерала Зопіріона. В 292 р. до Хр. Лізімаха, генерал Олександра, короля Македонії, загнався за гетами в Бесарабію, був оточений гетами під проводом короля Дроміхати, що за великим окупом, випустив Лізімаха з оточення, але македонська армія мусіла відійти без зброї. Кельтсько – гальське "DROMA" – плечі, сила, а "хата" – слово наше. (257. ст. 777).

В кінці III. стол. до Хр. на гетів ударили з заходу "бастарни" і в боях з ними гети ослабли. За римських часів в II. стол. гети служили як васалі Риму. Шойно сармати покрили гетів і вони, як мовні свояки, злилися з сарматами. (198. т. XI). Варта ще згадати, що мабуть тисагети надали назву ріці Тиса, як ріці народу тисів, над якою вони жили. Існують вістки, що гети в I. стол. до Хр. здобули і знищили Ольбію, мабуть в залці з даками. (Страбон Кн. VI. розділ: 33). Даки і гети замешкували наші Карпати, від джерел Дністра, доріччя ріки Тиси, семигородського Серету та Дунаю, а на сході, як було згадано, поза Дніпро (Птольомей карта III.). Гети, що мешкали над Дністром, звали себе тирагетами (Тира–Дністер), (Птольомей ібід).

Запізнавшись дещо з тисагетами, слід би ще приглянутись до останнього народу Геродота – "ірків". Кельтсько–гальське "IRIS" означає плетений кошик, мабуть верша на рибу. Ірки, може орки, що займалися ловами (кінь і пес), хліборобством і мабуть риболовством. Вони – мешканці басейну ріки Іртиша за Уралем, правдоподібно ліворуч Іртиша. Чи ірки – орки не були часом предками галів – ірландців? Це лиш здогад, бо тепер ліворуч ріки Іртиша живуть манси і москалі. Ірки Геродота зникли, а вони могли бути іри–орки, бо ірки Геродота, це орії, а не монголи. На основі орхеологічних дослідів предками ірландців були кельто–гали, яких греки називали "ІРІ". Вони прибули в Ірландію, як свояки кельто–галів, тобто будинів в часі У.–I.ст. до Хр. малими племенами. Гальське LIQVHAIK – чит: лієвер – це достарчати, заосмотрювати, а ріка Ліфей, це нім ліферн – достарчати. Ось деякі інші назви: Інша ріка назвою "Нора" наше "нур", озеро ІРНІ – (ERHE) гора "Ірігал", гора "Кельті" і т.п. Це приміри – це лиш здогади.

не

Ірландські археологи і історики не знають, з відкіля прийшли їх предки, але знають, що були зимарі – кальти і мали жреців, що називалися "друїдами" (про них була вже мова), які жили в Ірландії навіть після прийняття християнства і називалися "FILID" – філіди–банду–ристи, поети, барди. Назва походить від гальського "FILE" – поет, співак, наше бандурист, лірник. Тільки даних про ірків (302). Від слова філі – походить наше карпатське стародавнє слово "філін–на", тобто хрищенник або хрищениця.

Ірландці свою первісну мову трохи зримізували під впливом римлян, які підбили були Ірландію разом з Англією. Їх інша національна Церква – віра від англійців урятувала їх від денационалізації. Ірландці відокремлені вірою не розплилися в англійському морю.

Ірки жили ліворуч ріки Іртишу – Іркишу, якому вони надали назву. Праворуч Іртишу, між ріками Об – Іртиш до гір Алтаю жили скити т.зв. "діти рабів", що за словами Геродота утікли від нагайок своїх панів.

Розділ 23: Геродот згадує, що "utih скитів ціла територія є рівна і урожайна". Геродотова локалізація азійських скитів є вірна. Археологічні розкопи в горах Алтаю відкрили після II. світ. війни багато скитських царських могил з багатим золотим вирядом у вирай. Тому що в Алтайських горах могили цілий рік не розмірзали, скитські небішки доховалися мало зіпсутими. Їх зброя, шкіряні, золотом вкриті пояси, тули, похви мечів, а навіть килими і убрання доховалися, мало ушкодженими ("АНИ–ИМК – АКАД–НАУК–ИЗВ.ИСТ.МАТ.КУЛЬТУРИ", "ВОР–РОСИ СКИФО – САРМАТСКОЙ АРХЕОЛОГИ – МОСКВА 1957). (Нам відомо, що азійські скити ділилися на скитів і саків. Скито–саків очолювали массагети). "На схід від азійських скитів за Геродотом є каміниста земля (гори), дальше живуть люди лисі, плосконосі з довгими, рідкими бородами (монголи). Ці люди мають іншу мову, але убрання подібні до скитських (кожухи вовною на верх). Вони живуть з дерева "PONTIKUM" що листям подібне до фігового і має чорні овочі, подібні до фасолі з кісткою в середині. З дозрілих овочів витискають чорний, густий сок, зв. "аці", який шоть з молоком, а з вижимків печуть тонкі хліби, які їдять". Це дерево, то мабуть т. зв. "бархат", ботанічна назва "PHELLODENDRON RUPRUM". Дерево невисоке, з гарною округлою густою короною, плоди чорні кістянки, виглядають, як фасоль 1–2 см довжини. Росте в Монголії і північному Китаю (130. ст. 440). "Ті люди (монголи) мають вівці, що є витривалі на убогу пашу. Ніхто тих людей не чіпає, бо не мають зброї, називаються "аґріпей". гр: АGRIOS – дикий АGRIOS, пейо – множина, багато. Значити аґріпей це многі, дикі монгольські племена, що потверджує історія.

Розділ 24: "Усі ті території від Чорного моря до лисих є грекам відомі, бо деякі купці–скити доходять так далеко, що говорять з тими народами через сімох перекладачів.

Розділ 25: На північ від лисих є високі гори, на схід живуть іседони. Гальське IOSAL – низький (275. ст. 156). Китайці – низькі ростом.

Розділ 26: Тут Геродот говорить про звичай іседонів.

Розділ 27: "За іседонами є золото, яке стережуть потвори, грифони і аримаспи – одноокі. Гальське "APIMA" – один а "спу" – око.

Розділ 28: Розповідає про довгі зими в скитів і аримаспів. Коні в скитів витримують зиму, мули вигибають.

Розділ 29: Воли в скитів безрогі, роги відпадають від морозів.

Розділ 30: Мули походять з Малої Азії.

Розділ 31: В скитів сніг паде, як піря.

Розділ 32: Про гіпербореїв скити нічого не знають, про них знали кімери.

Розділ 33, 34, 35: згадують про гіпербореїських дівчат.

Пригляньмося гіпербореям, що жили за Ріфейськими горами. Загально відомо, що грецьке "борейос" – це північ, гр: **EPONES, EPI** це англ: **UPON, ON** – на означає "на півночі". То значить: За горами живуть незнані з імени "північні люди". За Геродота греки знали вже народи за Ріфейськими горами по імени. Гомер, що жив приблизно 900 літ до Хр. знав лиш про чотири племена: траків, мизів, що також були траками, жили в Малій Азії, Анатолії і були союзниками Трої. Це сусіди Пергаму, про який була згадка в I, книзі. Гіппемолгів – кочових кімерів – молокоїдів і абіїв – трипільців, які, видно вже в тому часі мали лад абів – батьків. Але ці траки, гіппемолги і абії – це були гіпербореї – самари. Погляд на мапу справджує сказане.

Впрост на північ від Греції жили траки (Балкани) на рівнині між Дунаєм і Ріфейськими горами були абії рільники (Молдавія), а у Валахії і Добруджі – гіппемолги. Дальше в гори за Карпатами – Ріфеями, на безмежних просторах, жили гіпербореї–самари.

Ріфеї – це найстарші, відомі в історії, мешканці Карпат і Ріфейської землі. Найстарша еміграція в Малу Азію, – це сумери, каші і мари. Семіти називали кашів кушітами, та це факту не міняє. Тих кушітів–кашів було так багато, що вони посіли Єгипет, Кіренаїку, Триполітанію, Тунізію, Альжир і Марокко. Крім того існувала Кашія, що була сусідкою сумерів, про яку була згадка в I–ій книзі, і в Індії. Назва "каші" – це хлібороби, що з ячменю, проса варили страву – кашу, дар бога урожаю – Каші. Ті сотні племен жили на північ, схід і захід від Карпат. Вони управляли ячмінь і просо в Ріфеї–Оріяні–Сумерії і в укр. горах Ріфеях, а дальше на схід ще пшеницю. Усі вони годували теж худобу. Десь около 5 – 4 тисячі літ до Хр. цей великий нарід, який за єгипетськими записами в ІУ. тисячоліттю до Хр. начислював 10.000.000 осіб, прибув в Африку. (4. т. III. ст. 496).

В Енциклопедії Британіка сказано, що "кушіти і бербери – це назви людей кавказької раси, незнаного походження". Гальське, англ. **BAER** нім. **BÄR** – ведмідь, але рівночасно нести, взяти, а англ: має понад 10 значень – нести, терпіти і ін. Це мабуть люди терпеливі, виносливі на труди, сильні, як ведмеді. Так правдоподібно можна б пояснити слово бер–бер – виносливі – витревалі. Людська мова в тих часах (6 – 5 тисяч літ до Хр) була слабо розвинена і часто одно слово мало кілька значень.

Існують вістки, що в Єгипті осіло в тому часі 40 номів – племен тих кашів. В цілій північній Африці їх осіло сотні. Постараймося перевірити деякі відомі назви: Були там карени–кірени з Карпат, триполи з укр. Трипілья, туни, гальське **TUNNICH** – чит: туенеч – це основники, кольоністи (257 ст. 272), альгеї – теп. альжирці **ALGHEAS** це гідні, люди вищого роду і мари, теп. марокканці. Галь.: **MARA** це моряки, люди з моря (ібід ст. 171). Мароканців і альжирців семіти називають берберами, а усіх разом кушітами.

Варта дещо ближе приглянутися берберам, а тим більше племені ріфеїв, які в горах Атлясу (приморське пасмо гір, довжини на 315 км від міста Цевти до Мегілі чи не могили?) назвали Ріфейськими горами, по арабськи **"ER-RIF"** – гори ріфів. Вони живуть на терені від міст Фез і Таза до моря, від Гібральтару до міста Надор. Ріфеї ще нині діляться на 19 племен. Пять західних племен з арабізувалися, решта 14 – говорять старинною ріфійською мовою. Їх заняття, як тисячі літ тому в Карпатах і Україні – це управа збіжжя і годівля худоби в горах. Приморські рибальчать. Ріфени – це найвищі люди північної Африки, білошкірі, русяві, а що десятій має червоно–руде або ясно – блонд волосся. Більша їх половина має сині або сірі очі. Родовий лад ендогамний, як в Індії, до нині. Кожна верства дружить між собою (303). Найнижчою клітиною є родина зв. "Вейна" – кровна вена. Кілька вейн творить рід, що має назву "Бон" – кість – коліно, англ: **BONE** – рід одної крові і коліна. Гальське **"BOHN"** це основа, фундамент. (257. ст. 42) чотири роди творять племя, що називається "форт". Гальське **"FORC"** – це чотири – зуб – цеві вила, розгалуження. То само значення має англ: **"FORK"** (образово з одного дерева вирастає 4 галузі – племен.). Чотири форти творять – фіфт – п'ятку. Гальське **"FIGH"** – чит: фейг – це плетиво, злука, союз (257 ст. 129) Усі 14 племен ріфеїв творять чотири "фіфти" – п'ятки, союзи. Ось племена одного плетива–союзу п'ятки: чінаї, бені, уріяги, темсамани і галії. Виходить, що гали існували 5.000 літ до Хр.

Рід – коліно і племя кермувалося, як в усіх оріїв, вічевим ладом, де вибирали т. зв. "амгарів". Гальське **"AMHARG"** – це уважати, сторожити, стежити, опікуватися (257. ст. 77). На підставі цього можна б догадуватись, що гали і ріфеї мали подібний лад від тисячоліть. Тому юдеї називали галілейців і самарів "амгарезами", в значінні небезпечного авантюриста.

Ріфейські амгарей, вибрані в змагу, були найзвиннішими, найкращими в орудуванні зброєю, в дужанні, бігу, відважними охоронцями роду, а у війні – вождями родів і племен. З поміж себе вибирали найзручнішого і наймудрішого на вождя п'ятки – плетива. Зовсім в подібний спосіб поступали самураї (самари), провідна верства японців, коли вибирали, на загальних змаганнях – великого шогуна – начального вождя армії і дорадника мікада. (Про це була мова в кн. I.).

Те саме було тисячі літ тому у нас і як відгомін тих тисячоліть осталися назви "чигун і джигун". То саме було в скитів – саків.

В галів – галів "вожд–невмирака". На Січі такий вибранець звався характерник в народі звався парень–завидія. Коли в ріфеїв два роди, чи коліна починали міжусобну війну, інші роди зараз їх мирили переговорами або й насиллям. Ріфеї до сьогодні є войовничі, відважні, знамениті вояки. Їх корпус, зорганізований ген. Франком перехилив вагу побіди на його сторону. Комуністи найбільше боялися ріфеїв; вони не брали в полон. Ріфеїв е тепер понад 4.000.000.

Такі назви, як мара–море, загора–загіря, гора Леля, Амур, пасмо гір "Зуб", гора Роман, Матірка доказують, що колись їх мова була споріднена з нашою. За 6.000 літ наша мова перейшла великі зміни, а їх з арабізувалася, з еспаншилася та зфранцузчилася. Все ж таки назви "Лелі чи Загіря" залишилися. Ріфеї управляють ячмінь, пшеницю, кукурузу. Їх ріля і пасовиська урожайні. Клімат тепліший, як в Карпатах. Добувають нафту,

вуголь, залізо, манган, олово, цинку і антимон. Мають найбільші в світі поклади фосфатів (погної – фосфор), що знаходяться і на поверхні землі. Про геройського вождя ріфеїв "Абдель Кріма", що боровся за самостійність Марокка і бив 5 літ еспанців і французів (1925 – У. 1926 р.) – усім відомо. Окружений 180 – тисячною армією французів і 90 – тисячною армією еспанців, що були під проводом маршала Петена, попав і полон і був засланий на далекий острів "Ренійон" на Спокійному океані, до перебув 21. літ В 1927 р. утік до Єгипту в Каїро, до помер П.Б: 1963 р. (303). Так нам вдалося відшукати колишніх мешканців Ріфейських гір – Карпат, в сусідстві яких жили ріфеї, гіпербореї – кімери – самари.

Розділ 36: "В скитів був мудрець Абазіс, що довгий час міг нічого не їсти і на ракеті у формі стріли, обїхав світ.

Розділ 37: Тут говориться, до жили перси і меди.

Розділ 38: Автор вчисляє ріки Малої Азії і каже, що в цьому краю живе 30 народів.

Розділ 39: В цьому розділі сказано, що поміж Персією і Фенікією живуть араби і єгиптяни.

Розділ 40: Тут написано, що на схід від персо–медів є Азія, яка починається від ріки Аракс–Ураль Каспійського озера. В Індії живуть білі люди, але не відомо хто живе дальше від них на сході. "З гір Араль випливала ріка Аракс – Ураль, що впадає до Каспія. До озера Араль впадала ріка Аму – Дарія, яку Геродот називає також Аракс. Тому Араксом в Геродота є ріка Ураль, а не Волга, яка з Уралем не має нічого спільного, вона ж випливає з Московії).

Розділ 41: Лівія належить до арабів.

Розділ 42: Європа, Азія і Лівія (– Африка) не є однаково великими. Європа є так довга і широка, як Азія і Лівія (– Африка) разом (Знову доказ, що Геродот уважав ріку і гори Ураль та Каспій границею Азії). (Геродот знав простір Європи, незнав Азії і Африки).

Розділ 43: В ньому є згадка про персів.

Розділ 44: Тут сказано, що Дарій дійшов до ріки Інду.

Розділ 45: Геродот не розуміє, чому назви Європа, Азія, Лівія – Африка є жіночого роду. (Він не знав, що усі три були богинями – жінками). і не знає, чи Європа, так, як Африка – облита водою.

Розділ 46: Дарій воював зі скитами докоола Чорного моря. Усі народи, крім скитів є нерозвинені простаки (що, як кажуть докази, не було правдою). Лиш скити з царем Анахарзієм є наймудріші з усіх народів світу, хоч їх звичай я (Геродот) не похваляю. Як ворог нападе на їх край, то вони, як хочуть – б'ються, або ні. Вони не мають міст ані твердинь, забирають все зі собою. Їх звичай цільно стріляти і кидати списом в бігу з коня. Відступають з возами (на яких їдуть жінки і діти) і худобою і тому є непобідимі. Як пізніше побачимо, то відступ скитів був не лиш утечою; але й підлотою. Ски-ти заманювали персів на тереторії союзних і чужих народів, щоб скитська і перська армії живились чужим коштом. Випустили Дарія зі скитеького мішка з 10 % стратами його армії. Про страти скитів Геродот не згадав.

Розділ 47: "Край скитів має багато рік, подає назви. Ріки помічні до оборони і комунікації. Земля багата на буйні пасовиська".

Розділ 48: Дунай і його лівобічні допливи. Наш Прут називається Пората, як і сумерський Евфрат. Дунай – перша, найбільша скитська ріка.

Розділ 49: Правобічні допливи Дунаю.

В розділах 50–58 описує і називає ріки України, що впадають до Чорного моря.

Розділ 59: Релігія скитів: Появу стихій природи скити пояснювали волею богів. Геродот каже: "Найстаршою богинею, матір'ю всесвіту і богів була Табіті". (В японців шінто – матір богів) Гальське "тави" – океан. Орії пояснювали синяву небес, як велике море, а зорі, як острови на далекій віддалі. З того океану Табіті – матір синяви, пускала дощ, сніг, росу. Коротко, Табіті – це мати небесної синяви і домашнього огнища. (257. ст. 252). "Табіта" – в українському розумінні – то буття, вічність. Її сином був "Папа" – сумерське "паті" – тато, колись Дель і Нін – неньо. Богиня землі звалася "Апія". Її сином був бог Апіс, що в єгиптян був богом черед – худоби. Єгиптяни уявляли собі його, як людину з головою бика. В його честь обожувано чорного бика Апіса. Божим твором Апії чи Апіса був кінь "Апон – Епон" – лат. **EQUUS** і бджола, що по хатськи і латині звалася "**APIS – SIS**" і лічни че зілля, що чистить кров **APIUM** петрушка. Кінь і бджола на Руси в хатів і римлян були божим твором, якого не вільно було убити (Кінь і Олег та його смерть).

Богинею моря була "Фамі – масад" – кельтське **FAMHAI R** чит: фамір – велитенський, гігантський (257. ст. 124), **MASGADH** – чит: масадг–мішати (Ібід ст. 172.). Фамі – масад – гігантка, що мішає великими хвилями воду. Бог сонця звався "Етосир" – це зрозуміле нам " то сар-цар, англ: **SIR** – пан і **SIRE**" – величність, предок, порід. Богиня любови і краси звалася Артимпаза – це по гальськи – криштално чиста, вязка (пакет – дарунок) почувань.

Бог війни "Ар–ас" гр: Арес, гальське "**AR**" – убійник (257. ст. 18 і 20). Арас був у великій пошані.

Розділ 62: Кожне скитське плем'я вяже вязки з хворосту і з них укладає квадратну гору в 600 м довгу і широку. (Не каже яку високу). З одної сторони є вихід на купу. Що року провозять 150 возів вязок, бо купа осідається. В середину купи застромлюють старий меч. Це була святиня Араса.

Розділ 60: Приношення жертви Арасові: Зв'язують звірятам передні ноги; той, що убиває (жрець) стоїть позаду, тягне мотуз до себе і звіря паде. Лежачому звіряти кидає петлю на шию, кличе імя бога, скручує петлю палицею і дусить звіря. Не освячують нічим, здирають шкіру, крають м'ясо від костей і варять.

Розділ 61: "З браку дерева, скити варили м'ясо костями. Політі товщем кости, довго і добре горять. Коли не було кітла, стягали шкіру мішком, наливали води, зав'язували шию і ноги і варили м'ясо в шкірі, яка не горить. Коли м'ясо зварене, жрець кидав трохи м'яса на ріша, а решту їли. В жертву приносять усі звірята, окрім свиней.

Розділ 62: (Продовження). Ареса ушановують ще осібно людською жертвою. Убивають що сотого полоненого в той спосіб: Ллють йому вино на голову, підрізують шию, щоб кров сплила в посудину. Ту кров ллють на меч (символ Араса), застромлений в купі ріша. Ті, що стоять на долині, відрубують убитому рабові руку з раменем, розтинають в лікті і кидають далеко. Тіло раба полишають на місці. Після раба – жертвують звіря.

Розділ 63: Скити не мали свиней, не їли їх не приносили в жертву.

Розділ 64: "Скит пив кров з першого убитого ворога". (На Підкарпатті, коли чоловік кривдив жінку, чи сусід-сусіда, покривджені говорили зі сльозами в очах: "пе мою кров".. Чи це відгомін тисячоліть? Скит відрубе убитому голову і несе цареві. Без принесеної голови, не може дістати частини добичі. Скити, як амер. індіани, скальпували голови ворогів. Скальп з довгим волоссям уживали, як стирку або дочіпали до поводів коня. Чим більше скальпів, тим більше поваги. Деколи робили киреї-зі скальпів.

Розділ 65: З черепа голови визначеного ворога робили чашу до пиття, яку бідні убирали в шкіру, багаті в золото.

Розділ 66: Раз в рік начальник племені устроює свято; наливає великий казан вина (а скити любили пити) і кожний скит, що мав скальп, мав право зачерпнути чашу вина. Великий сором був тому, хто не мав цього права, щоб зачерпнути вина.

Розділ 67: В скитів є багато ворожбитів, що ворожать з вязки вербових прутів, або з лика липи.

Розділ 68: Скити вірять, що коли хоруг цар, то хтось брехливо клявся його вогнищем. Тоді кличуть 3-ох найліпших ворожбитів з різками, які мають виявити імя того чоловіка. Коли вказаний ворожбитами чоловік заперече, тоді цар кличе 6 інших ворожбитів. Коли ті 6 потвердять вирок перших трьох, обвинуваченому стинають голову і ті три перші ворожбити діляться майном убитого. Коли ті шість скажуть, що чоловік не винен, цар посилає ще по 12 ворожбитів. Коли і ті потвердять, що чоловік не винен, карають смертю трьох перших ворожбитів.

Розділ 69: Описує, як цих ворожбитів карають.

Розділ 70: Побратимство скитів: "Беруть великий горнець з вином оба приятелі впускають до вина кілька кропель крові зі своїх пальців, замочують в це вино меч, стріли, боевий топір, спис і цілий час моляться до Араса. Відтак оба побратими і їх найкращі приятелі пють те вино.

Розділ 71: Похорон царя.. Розтинають череву, викидають всі внутренности, виповняють череву посіченими галузками кипарису, ладану, насінням петрушки та зашивають. Відтак замочують тіло в бджільний віск, кладуть на вистелиний коврами плоский віз і обвозять по цілій скитській державі для прашання. Кожний скит, що зустріне похоронний віз, і на знак жалоби, рубає кусник вуха або стриже голову, дре нігхями чоло аж до крові або раниє стрілою ліву долоню. Коли обвезуть його по всіх племенах тоді, сорокового дня, везуть його в країну "Герр" в тому місці, де Дніпро сплавний. Там копають квадратну яму, підстелюють суху тирсу, застелюють килимом і кладуть царя на килим. З обох сторін тіла втикали списи і вкладали його зброю. Душили одну з його жінок, підчасного, кухаря, конюшого і відстового. Після того накривали яму деревом і насипали могилу.

Розділ 72: По році справляли тризну. Убивали 50 найкращих слуг-скитів і 50 коней. В черева слуг насипали трачіння, чи сухого шувару. То саме робили коням. Робили підпори, щоб ті коні стояли і на них клали тіла слуг. Опісля пили, їли, робили тризну, а коней і слуг залишали доколя могили. Ті, що бальсамували трупів, очищували себе в той спосіб, що кидали на роз-

печене каміння сімя конопель в якихсь до тої цілі приготованих землянках і тим димом очищували своє тіло.

Розділ 73: Описує похорон звичайних людей.

Розділ 74: Скити мали коноплі і лен.

Розділ 75: Жінки скитів робили пасту з кипарису, кедру і мира, розтирали з додатком води і тою мішаниною смазували своє тіло, щоб пахло (перфуми).

Розділ 76: Скити дуже не люблять, як хтось приймає чужу віру і звичаї. Скитський цар Саулій убив мудреця скитів Анахарзіса (що їздив на стрілі) за те, що Анахарзіс прийняв грецькі звичаї і віру.

Розділ 77: Описує подорожі Анахарзіса.

Розділ 78: Описує, як скити убили свого царя Скілу за те, що він побудував собі палату в Ольбії і жив в ній (зимою), прийняв потаємно грецьку віру і брав участь в святкуваннях гр. Діонізія.

Розділ 80: На місце Скіла, скити вибрали царем його брата Атамасада.

Розділ 81: Конскрипція скитів. "Скитський цар Аріант хотів знати, скільки людей – населення він має під своєю владою". Як розуміти те населення, Геродот не подав докладно. Скитська держава складалася, за свідченням Геродота, з царських скитів, кочових скитів, скитів орачів і скитів хліборобів. Чи ця конскрипція обіймала два перші скитські народи, чи всі чотири, Геродот не подає. Усі ті чотири народи, за словами Геродота, були скитами. Треба думати, що після деяких ознак опису Геродота і обчислення їх чисельности, не були усі чотири скитські народи. Геродот говорить, що цар Аріант наказав під карю смерти усім батькам родин принести від кожної особи в родині наконечник стріли і вкинути на означене місце, де царські урядовці перечеисляли ці наконечники стріл. З великої купи наконечників, скитський цар Аріант, на памятку перепису, наказав вилити величезний котел і поставив його, як дедикацію богині – ріці Ексампей (ріка Синюха). Геродот говорить, що той котел видів на власні очі та що такого великого казана він ще ніколи не бачив, в який легко могло б вміститися 600 амфор вина, що рівняється 5.400 гальонів. Котел мав grubість 6 пальців".

Мене зацікавило, скільки було скитів? Геродот подав обем і grubість стін казана. Треба було обчислити обем grubости, тобто стін казана. Геродот додав ще, що казан був бронзовий, але то мені нічого не давало. Я пригадав, що в 7. кл. "Н.С.Ш." а в 1941 р. я вчив моїх учнів обчислювати обем кулі, але тому минуло вже 32 роки. Рисуючи кулі і підставляючи довільні виміри за луч R і промір 2 R або R та обем, я по тижневі пригадав формулу обему кулі. Треба було знайти вимір скитських стріл. В "Археологии СССР" я знайшов докладний вимір скитських стріл і почав шукати бронзівника, що направляє бронзові предмети. (308. ст. 203): Може понад годину я пояснював йому, що я хочу і вкінці за ціну 15 доларів ми умовилися, що він зробить після моїх вимірів тригранну бронзову скитську стрілу (наконечник), зважить скільки таких стріл вийде з 1 кубічного інча-цала і мене покличе. По 3 днях він мене покликав і доказав мені на вазі, що з одного кубічного цала бронзи виходить 8 наконечників скитських стріл. Нам і невідомо який процент цини, цинку чи олова мала скитська бронза, тому я не рішався за підставу до об-

числення брати питомий тягар бронзи, а взяв обем. Геродот також не подав грубости своїх шістьох пальців. Я міряв пальці мої, ще кількох мужчин і взяв пересічну 7.75 інча – 0,4 фіта.

Після тих приготувань, приступив до обчислення. Рис.

Як бачимо, 1.799.120 мешканців, крім агатирсів, неврів, галів, будинів, чорно убраних, предків білорусів і тисагетів, це була на ті часи велика маса населення, яку творили лиш чотири скитських племен. Згаданих повище сім народів, плюс таврів і савроматів – разом девять великих народів давало що найменше 5.000.000 населення, яке окружувало скитів. Як бачимо тому 2.600 літ Праукраїна, від Сяну, Карпат до Кавказу і Урала без московсько-фінських болот, мала понад 7.000.000 населення. Ця маса населення була посвоячена мовно і кровно; якщо б вона була об'єднана, могла б опанувати цілу Європу. Егоїстично розбиті на сотні племен (на нинішні часи – партій і груп) зникли з карти світу, хоч в своєму часі слава про їх силу і могутність гриміла і стрясала жахом монголів, китайців і семітів. Це була та могуча Праукраїна – Ріфейська земля, якої колонії простягалися від Монголії, Індії, Індонезії, займали Іран, Малу Азію, Єгипет північну Африку, північну і центральну Америки, цілу Європу та затонулу Атлантиду. "На дні Атлантийського океану від Ірландії до Канарських островів водолази знаходять багато руїн стародавніх міст. Припускають, що це залишки колишньої Атлантиди". (Америка XII. 8. 1973 ч: 216).

Повертаючи до скитів, можна думати, що більшість населення, около одного мільйона творили скити орачі і скити хлібороби, нащадки трипільців, а самих скитів царських і кочових не було більше 700 – 800 тисяч населення. Коли б їх було більше, вони б були зустріли Дарія на переправі Дніпра, а не утікали. Факт, що їх розбив Філіп, а відтак Олександр Македонський, говорить в доказ повище сказаного.

ВСТАВКА

Розділ 82: Скити показували Геродотові недалеко Дністра, на камені відбитку, їх Адама – Геракла. Та відбитка була три стопи – фіти ноги довга.

Розділ 83: Описує перського царя Дарія і його приготування до походу на скитів.

Розділ 84: Убиті Дарієм три сини перського вельможі Егаза.

Розділ 85: Дарій оглядає з вежі святині на Сіонійським острові Чорне море.

Розділ 86: Геродот подає довготу і ширину Чорного моря.

Розділ 87: Будова мосту через Босфор греком Мандроколем. Геродот подає, що Дарій мав 700.000 війська, але з історії Персії відомо, що перська армія ніколи не перевизчала 100.000 вояків (за імператора Шапура) у війні з Римом. В Маратонській битві було убитих 6.400 персів, а це була найбільша грецька перемога (4. т. 10. ст. 797). Тому армію Дарія треба скотити о одно зеро.

Розділ 88: Ким був Мандроколь.

Розділ 89: Дарій перейшов до Європи.

Розділ 90: Ріка Піярій має лічничу силу.

Розділ 91: Дарій ставить дві коломи на памятку.

Розділ 92: Дарій перейшов в край одрисів.

Розділ 93: Дарій увійшов до краю гетів.

Розділ 94: Гети вірили в Замолкіса, описує їх віру.

Розділ 95: Говорить ким був Замолкіс і як він став богом гетів.

Розділ 96: Погляд Геродота на історію Замолкіса.

Розділ 97: Дарій, охорона мосту і генерал Кой.

Розділ 98: Дарій важе на шнурі 60 вузлів і каже грецькій охороні мосту стерегти його 60 днів.

Розділ 99: Подає віддаль від Дунаю до Азовського моря.

Розділ 100: Перечислює народи скитії.

Розділ 101: Скитія є нахиленим квадратом о боці 800 км.

Розділ 102: Скитський цар посилає послів до сусідніх народів, щоб їх царі прибули на нараду.

Розділ 103: Геродот ще раз опиує сусідні народи, починаючи від таврів: "Таври вірять в богиню-діву, яку греки називають Інфігенія, дочка грецького князя Агамемнона. Вони приносять її в жертву людей з кораблів, здобутих або пригнаних бурєю до берега. Рубають їм голови, які прибивають до стовпа з перехрестями, а тіла закопують. Полоненим в бою роблять то само, але голову полоненого тавр прибиває до високої жердки своєї хати. Таври, загнані в гори жили з розбою". З того бачимо, що скити, таври і андрофаги – касабі жили з розбою, мордували полонених і себе взаємно. По скитах не остало сліду. Москалі продержалися, як мішанина слов'ян, до нині але вирок Божої Справедливості діткне їх внедовзі. "Бог не квапливий, але справедливий".

Розділ 104: Агатирси люблять золоті прикраси. Не мають власних жінок, жінки є власністю всіх, тому усі вони любляться, уважають себе братами, бо ніхто не знає, хто був його батько. Їх звичаї тракійські.

Розділ 105: Неври подібні до скитів. Вони, раз в рік, можуть перекидатися вовками. В їх край налізло багато змії, тому вони перейшли до будинів.

Розділ 106: Людоїди (андрофаги) найбільш дикі з усіх. Не мають справедливості ані закону, є номадами. Убираються в кожухи вовною на верх, як скити, але їх мова чудна не зрозуміла згаданим народам. (Чи їх правнуки не є дикунами до нині?).

Розділ 107: Чернокирейники носять чорне убрання і від того їх назва. Їх звичаї скитські.

Розділ 108: Будини є великим і сильним народом. Синьоокі і ясноволосі. Галони-хлібороби говорять мовою скитською.

Розділ 109: Будини мають інший спосіб життя і не говорять докладно тою самою мовою, що галони (кельти). "Гали – галони – це хліборобські племена кімерів – самарів, які обороняли себе перед скитами і задержали свою самостійність. Це був також великий нарід, коли мав таку могутчу столицю. Це були часи, коли мови різничилися.

Розділ 110: Сармати: "Греки билися колись з амазонками, яких скити називають "Ойорпата" над рікою Термодан і перемогли їх. Геродот пояснює, що слово "ойор" означає "муж", а "пата" – убивати. Тобто "убивниці мужів". Гальське "oir" це границя, межа, вістря, поле, край (257. ст. 196). Паті – сумерське батько, гальське "PAIT" – удар, сутичка, ударяти

нагло, бити, (ібід, ст: 199). Думаю, що "oir" – це край – вітчизна, який обороняють наглим ударом "амазонки". Гальське "AMAS" – сильний удар (болючий, ібід ст: 10). Гальське SONN – герой. (ібід ст: 240). Тому, що амазонки жили около 1800 – 1500 р. до Хр. то сумерське ама – мама і гальське сон – герой, це мами–герої.

І так було. Амазонки були в одній особі мамами і воїнами – героїнями. Деж вітчизна тих легендарних героїнь? Геродот говорить, що скити називали їх "ойорпатами". Ельбрус по осетинськи називався "Уарп". Так зветься і тепер. Ця назва така стара, як осетинський нарід. Мешканці Закавказзя в області Уарпу називалися напевно "уарпи", бо в старину мешканці називалися від назви ріки, міста або високої гори. Коли мешканці Бористену–Дніпра називалися бористенітами, Тира – Дністра – тиретами – тиверцями, мешканці Вавилон–держави від міста Вавилону звалися вавилонцями, від Атен – атенцями, від гори Чорногора – чорногорцями, то і від гори Уарп – напевно звалися уарпами. Геродотова назва "ойорпати", це згречена назва уарпати. Це є власне той край амазонок Кольхида, куди Геракл вибирався по золотий пояс Іполіти, а Язон враз з Гераклем (знав дорогу) і 50 іншими бандитами по "золоте руно". Можливо, що амазонки були колись і на південному побережжі території колишньої хатської держави, бо там була ріка Термодан. Амазонки могли повстати, противлячись нагло виринулого патріярхату. Це могла бути реакція на загарбання прав оріянок, які вони мали від своєї давнини. Це могло статися в старинних кімерсько–самарських часах, вік яких був вже визначений.

За переказами греків вони хліборобили, мали худобу і коні, уміли виковувати зброю їздили кінно, цільно стріляли і влучали рогатинами, орудували мечами і топорами. Закавказзя – Кольхида була урожайною країною для управи збіжжя і до нині має буйно–травні полонини, мідь, цинк, залізо. Що літа молоді амазонки виходили в гори парувалися з мужчинами, які там жили без жінок. Хлопчиків віддавали гірнякам, а дівчаток виховували на амазонок – матерей – героїнь. Так представляється легенда про амазонок, а в кожній легенді є основа правди. Можливо, що нам удалося віднайти їх вітчизну Ойорпатію.

Тепер про Геродотових сарматів: "Коли греки побили амазонок над рікою Термоданом, взяли в неволю повні кораблі амазонок". Грецькі кораблі зв: длойов мали по 25 весел з кожної сторони. Могли помістити 100 людей враз з гребцями. (4. т. 20 ст. 522). По дорозі амазонки вирізали греків, а що не уміли кермувати, пустили кораблі на ласку вітру. Вітер пригнав їх до Азовського моря, до скалистого побережжя зв. Кремені де жили скити. Амазонки вийшли на беріг (мали зброю від побитих греків), наловили скитських коней і почали грабити скитів.

Розділ 111: Скити не знали, що це за військо, інша одіж, інша мова, інший спосіб воювання. Думали, що то мужичина, кинулися в бій.

Після перших убитих амазонок, вони побачили, що то дівчата, стримали бій. Вони порадилися, що добре було б подружитись з расою таких відважних бойовичок. Вибрали молодих, гарних хлопців і заставили їх ані не битися з ними, ані не випустити з оточення. Всі старші скити відіхали домів. Молоді хлопці усміхалися до дівчат і зближались що раз ближче.

Розділ 112: Амазонки скоро зрозуміли, що хлопці не хочуть їх бити і тепер що дня хлопці шатра зближались до дівочого табору.

Розділ 113: Дівчата виходили зі свого табору по воду, йдучи по дві скити ходили за ними. Амазонку, що ішла сама, скит відважився цілувати. Не кричала і знаками порозумілася з хлопцем, щоб на другий день привів більше хлопців, а вона приведе амазонок. Так почалася любов і оба табори злилися в одно.

Розділ 114: Тепер кожний скит мав одну амазонку, як свою жінку. Амазонки скоро зрозуміли мову скитів, бо була подібна. Скити сказали амазонкам: ходіть з нами, ми маємо родичів і майно, ми можемо жити разом з ними. Розділ 115:

Амазонки відповіли: "Ми не можемо жити з вашими жінками. Наші звичаї інші, як ваших жінок. Володіти зброєю, битися з ворогом, іти на лови, приготувати зброю; цього ваші жінки не уміють, тому ми не порозуміємось між собою. Коли ви на правду хочете мати нас своїми жінками і коли хочете бути чесними з собою і з нами, ідіть до своїх родичів, попросіть їх, щоб дали вам частину майна, приходіть до нас і жиймо разом самі. Хлопці залюблені в героїські дівчата, виконали їх волю, пішли до своїх родичів і повернули з частиною майна своїх родичів. Амазонки стали їх жінками, але поставили їм свої умови прохання. Ми соромимось і боїмось жити поблизу ваших земляків і батьків. Ми не лиш украли вас у ваших батьків, але ми наробили їм багато матеріальної шкоди нашим нападом. Тому перейдім за ріку Дон. Мужі послухали.

Розділ 116: За Доном вони пішли 3 дні дороги на схід, а опісля 3 дні на північ. Там вони стали жити і від них почався нарід сарматів. Жінки сарматів, – каже Геродот, – продовжують свій звичай від тих часів до сьогодні. Вони їздять з мужчинами кінно на лови, на війну і носять чоловічу одіж.

Розділ 117: Сармати говорять скитською мовою, але з дещо іншою вимовою. Їх подружій закон є такий, що доки амазонка не убе в бою хоч одного ворога, не виходить заміж. Трапляються випадки, що сарматка, що не убил ані одного ворога, остається неодружена до смерті.

Розділ 118: Коли скити дізнались, через своїх розвідників – пластунів, що перси будують міст на Босфорі, а відтак на Дунаю, вони вислали послів до усіх сусідів з проханням прибути на нараду до скитів. Де відбулась та нарада, Геродот не подає. Прибули усі сусідні царі. Скити говорили до них: "Перси підбили Малу Азію, Тракію, а тепер ідуть на нас. Коли ми не виступимо разом, то після нашої прогри, поневолять і вас.

Розділ 119: Рада поділилося. Сармати, будини і гали–галони рішилися помагати скитам. Неври, агатирси, лудоїди, чорнокирейники і таври, що були незалежні від скитів, відповіли їм: "Якщо б ви перші не напали на персів, не воювали з ними, ми стали б з вами разом. Та ви без нас самі напали довгий час на персів і бог помагав вам і давав силу панувати над ними. Тепер той самий бог дає персам силу зробити те саме вам. Ми з нашої сторони не зробили нічого злого тому народові в минулих війнах і не будемо з ними воювати й тепер. Якщо вони ударять на нас, ми не будемо їм терпіти. Та поки ми не зазнаємо ворожих дій від них, ми остаємось в дома, бо ми віримо, що перси не прийшли воювати з нами, але прийшли покарати тих, що завинили і що шкодили їм".

Як бачимо, Геродот говорить історичну правду, про яку знаємо з попередних розділів.

Розділ 120: "Коли скити почули таку відповідь, порадилися не ставити опору персам, а нищити все, засипувати криниці і відступати". Вони створили перед перською війською союз трьох держав, дві васальні і одна царська начальна, і так поділилися тепер. Першу армію скитів кочових сусідів сарматів підлеглих царським скитам вів Скопас. Та армія мала получитися зі сарматами, навязати звязок з перською армією і тримаючи один день віддалі від персів, заманювати їх побережжям Чорного моря на схід до ріки Дону, а від Дону на північ. Накази видавав, посольство до персів посилав і давав відповіді персам на їх посольство, на чальний вожд Скитії, Індантірс. Він кермував найбільшою армією царських скитів. Середушою армією кермував Такса, гр. Таксос. Це була також кінна армія скитів, що разом з кіннотою будинів, занялися евакуацією скитських табунів, таборів, жінок і дітей. Та евакуація тяжких скитських возів, запряжених волами, мусіла початися, ще тоді коли Дарій будував міст через Босфор. Такі важкі вози, запряжені в три пари волів, мусіли зробити – витоптати широку дорогу, сліди в місце евакуації. Тому хитрий Індантір дав наказ заманювати персів побережжям, де кінна армія і легкі двоколісні кінні вози з провіантом робили свіжі сліди і перси ішли по тих слідах в зовсім іншому напрямі, як відбувалася евакуація. Індантір кермував не лиш евакуацією скитського табору, але і галонів та їх столиці. Тому в першому місяці скити Скопа і сармати лиш відступали і дражнили персів близькою віддалю. Перси віддалювалися від бази постачання Дунаю і дуже можливо, що грецькі кораблі постачали персів Чорним морем.

Розділ 121: Тактика скитів: Заманювати персів в краї союзників і в ті, що не хотіли приступити до союзу. Скити хотіли перською інвазією змусити їх до війни проти персів. Тому вони послали найлегшу кінну армію, яка мала заманити персів в Таврію. Перси не зачіпали таврів і скити пігнули дальше побережжям Азовського моря на схід. "Як бачимо скитам ходило про чотири воєнно – стратегічні заміри: 1. Вести персів незамешканим побережжям, оберігаючи скитів – хліборобів від грабежі, щоб скитські армії мали хліб для себе і своїх родин, і це їм вповні удалося. 2. Марш побережжями був найтяжший, треба було форсувати гирло рік Дністра, Бога, Інгула, Інгульця, Дніпра, Молочної, Кальміюса, Геруса, відтак Дону. Ішлося про страту часу для персів, а позискання часу для скитської евакуації. 3. Пустити персів на таврів, 4. Завести персів в лісові пуші, де можна наглими наскоками будино – скитської кінноти винищувати персів.

Як бачимо, то москалі примінили таку саму тактику супроти Наполеона і Гітлера.

Розділ 122: Повторяє, що скитські пластуни – розвідчики знайшли персів на три дні дороги від Дунаю, тобто в околиці ріки Кагальника. Як довго і в який спосіб Дарій переправлявся через ріки Дністер, Бог, Дніпро і інш. Геродот не говорить. Напевно мусів мати мости на тих ріках на плоских, широких човнах, на яких у тих часах будували мости для переходу армій. Рік Дністер, Бог, ані Дніпра, перська армія в брід перейти не могла. Напевно греки, що будували мости на Босфорі і Дунаю, побудували мости і на кожній з названих рік. "Скити відступили за р. Дон і увійшли в край сарматів".

Тут слід приглянутися назві "сармати", як сполучі двох слів "сар" цар – пан – зверхник і "мати" – наше мама – мати. Кожна сарматка була матір'ю та головою родини. Територія між Азовським і Каспійським морями; від гір Кавказу до місця, де зближались до себе ріки Волга і Дон – це простір, що величиною дорівнює 3/4 України. Той простір має чорнозем, густу мережу рік, сіль, а в горах метали, тому від найдавніших часів був густо заселений. Це частина Оріяни – Праукраїни – Самарії, через яку і з якої приходили в Малу Азію і Африку сумери, кашіти і другі. Багато грецьких мітів повязано з Кавказом, Перед і Закавказзям. Геродот не багато знав про мешканців Кавказу і Прикавказзя, далеко більше розповідав про цей простір Страбон (60 р. до Хр.) в своїй "Географії".

На основі найновіших археологічних розкопів північного Кавказу, його мешканці вже в кінці третього тисячоліття до Хр. витоплювали мідь, а в другому тисячолітті бронзу. На урожайному чорноземі Підкавказзя управляли збіжжя та провадили годівлю худоби. (85. ст. 95 – 97).

Гекатей з Мілету згадує, що на лівому боці ріки Кубані жили "псисі". Грецьке "медосос" – це той, що пе; п'як. На правому боці живуть "дандари". Дан, дун – це вода, а дар – дари – майно, посідати майно – землю, зрошувану даром рікою Кубань. Дальше до Меотиди живуть "язамати". Найдавніша орійська назва ящірко – змії була в пам'яті народу задержалася, до II. світ. війни це "яза, язє" (від того баба Яга). Та змія мала 2 або 4 ноги. вищі, як у крокодила і одною до шістьох голів з зубами на грубому тілі. З тих голів, в деяких байках бухав вогонь. Таких переказів маємо в грецьких, наших, польських і в усіх слов'янських мітах. Тому назва язамати, це наші савромати (100 ст. 161 – 165). До тих язаматів Гекатей додає ще темеотів, тореатів, фатетів, тирамбів та інших (ібід). Всі вони носили спільну назву меотійських і понтійських народів. (304 ст. 14. кн. I).

Гіпократ Хіосський говорить, що "доокола Меотиди (Азовського моря) живуть савромати (460 рр. до Хр.). З його виводів виходить, що в У. ст. савромати жили вже доокола Меотиди (98). Грецьке "саура" – савра – це ящірка. Праукраїна – Гіперборея – Самарія находилася під констеляцією ведмедичь і змії. Ті зодіяки усталили сумерійські астрономи около 2.500 рр. до Хр. про що була згадка з I. кн. Тому предками скитів були три сини від матері пів жінки, пів ящірки і Геракля. Це була та "саура – мати" Ева савроматів, самарів і скитів. До ріки Кубань впадають з гір Кавказу ріка Даб і оба Зеленчуки, поміж якими жили племена кизиків, агрів, невазів і коїтів (123, Кн. VI. ст. 19). Дальше до Чорного моря жили уарпи (амазонки), двали туалі ісу – ани. Про них згадує Геродот в кн. IV. Гальське "SAR" це правдивий герой, а сармати, як побачимо, такими були. (257. ст. 218).

Богами савроматів та індів був "Арвана" – небо – Молочна дорога (будійська нірвана), по якій бігав кінь Арван на якому сиділа богиня сонця Хорсава – руський Хорс. Ті язамати – савромати – сармати жили на північ від гір Кавказу на віддалі 15 днів дороги (Геродот кн: IV. розділ 101 і 121). Яка широка була територія сарматів, Геродот не подає. Як бачимо, савромати були предками сарматів, що так, як і правобіч ріки Дону та лівобіч Дніпра ділилися на племена хліборобські і кочові. Це була територія, якою управляла держава східних кімерів – самарів, що мала свою столицю

Самару (тепер Куйбишев) на лівому березі Волги, 250 км на північ від савроматів.

Територія сх. кочових самар-кімерів – це степи, ліворуч від ріки Волги до Уралу, що від околиць теперішнього Саратова на північ простягалися обабіч р. Волги до околиць Кірова. Це була поверхня 1.040.000 кв.км, на вчислюючи території васалів сарматів, що як і придніпряські хліборобські племена платили дань збіжжям кочовим кімерам. Самозуміло, що і сармати ділилися на кочових і хліборобів. Дуже можливо, що кочові сармати помагали скитам вигнати кімерів з їх кочовиськ. Савромати, як і кімери були людьми т. зв. катакомбної культури поховань 1.500– 1.200 рр. до Хр. (2. ст. 248).

Те, що сармати були самостійними союзниками скитів, доказує про їх посвоячення кровне і мовне. Є велика правдоподібність, що скити два-три століття перед їх поворотом, були савроматськими племенами і зістали витиснені за Ураль самарами-кімерами. Кімери з держави Дніпро-Дон, відчуваючи перенаселення, витиснули савроматські кочові племена за Ураль, зайняли їх простори, заложили другу столицю Самару над р. Волгою і утворили східно-самарську державу. Та держава, за твердженням Геродота, була васалем царських придніпрянських самарів. Цю правдоподібність припущень стверджують докази Геродота.

Про кровну і мовну спорідненість сарматів і скитів доказує той факт, що коли сармати опанували Скитію в часі від IV. до II. стол. до Хр. то ім'я і мова скитів хліборобів і кочових зникають, так, як зникли ім'я і мова кімерів-хліборобів, нащадків трипільців, після приходу скитів. В II. стол. до Хр. на місці Скитії, згадується вже про Сарматію і сарматську мову. Ані кімери-хлібороби, ані скити кочові і хлібороби на небо не взнеслися. Всі вони злилися зі скитами, а пізніше з сарматами в оден нарід і створили могутню сарматську державу, бо це був той самий нарід з іншими назвами, споріднений мовно і кровно.

Проаналізувавши походження Геродотових ойорпатів-амазонок савроматів, їх нащадків, скитів, дітей, чи братів савроматів і сарматів, можемо твердити, що вони з савроматів стали сарматами – героями, від слова " SAR – вожд, герой, цар.

Розділ 123: Як довго перси гнали скитів до Дону і через північну кочову Сарматію, так довго не було що руйнувати. Коли увійшли в край будинів, там жило вже хліборобське населення в якого скити і перси брали хліб і худобу. За будинами була пустиня, за якою жили тиссагети. В їх краю є 4 великі ріки: Оарус, Лікус, Сиргіс і Танаїс. Оарус – це Волга, Танаїс – Дон. Геродот не орієнтувався в терені, каже в цьому розділі, що Дарій спалив Галон, столицю галів, яка була опорожнена. Галон був в Полтавині над рікою Ворсклою, а будини даліше на північний-схід. Геродот провадить нас між ріки Дон і Волгу, де повище будинів була пустиня а опісля тиссагети. Від городища Більського – Гелона до зближення рік Волга-Дон в простій повітряній лінії є понад 500 км. Перська армія була цілий час за рікою Дон, тому, як пізніше дізнаємось, не перси спалили Галон.

Розділ 124: "Коли Дарій дійшов до пустині, він стримав погоню за скитами і задержав свою армію над рікою Оарус-Волгою (тобто він дій-

шов до місця зближення обох рік Волги і Дону понжче теперішнього Царицина). "Тут Дарій почав будувати вісім великих твердинь (з дерева) на рівній віддалі, що 8 миль" (приблизно 12 км, тобто 96 км простору. Віддалі між зближенням колін Волга – Дон має як раз таку віддалі). "Руїни тих твердинь за свідченням Геродота були ще видні в його часах". Що задумував Дарій будуючи твердині між Волгою і Доном?

Колись, будучи в школі підхорунжих, я мав нагоду слухати викладів знаменитого професора, полковника ген. штабу царської армії Міколайського, що володів сімома мовами, в тому і японською. Його цікаві виклади зі стратегії, тактики і пояснення плянів різних історичних боїв я слухав з запертим віддыхом. Погляд на карту східної Європи пояснює, які пляни міг мати Дарій, будуючи 8 великих твердинь. Простір на південь від твердинь – це трикутник, замкнений ріками Волгою і Доном, Озівським, Каспійським і Чорним морями та горами Кавказу, що був заселений хліборобськими племенами. Через Кавказькі проходи вів найближчий сухопурний шлях до перської держави, що починалась в Закавказзі. Дарій плянував ці легкі до оборони терени, поверхнею понад 420.000 кв.км. прилучити до Персії, зробити там військову базу і звідти контролювати скитів. Це був геніяльний плян. Пробігши понад 1500 км. віддалі від Дунаю до колін Волго-Дону, Дарій бачив лиш відділи задньої сторожі скитської армії, що спішно утікала, не приймаючи бою. Замикаючи згаданий простір з півночі твердинями, Дарій 1. замикав скитам найкоротший шлях до Персії, яким скити робили напади, і позбувся їх небезпеки раз на завсігди. Скити могли піти дорогою повище твердинь, та це була дорога до Персії в десятеро довша через безводні пустині і чужі терени. Скити були б її ніколи не використали, бо армія Дарія, з теренів між Волгою і Доном, могла ударити на безборонні скитські табори з жінками і табунами. 2. Дарій мав нагоду з зайнятих теренів увійти в союз з останками кімерів-таврами, що були ворогами скитів, а також з чорноубраними, неврами, тиссагетами і агатирсами, що також були останками кімерів і в той спосіб окружити скитів та відірвати їх васалів галонів, будинів і сарматів. Це був політично далекозорий плян і петля на шию скитів. 3. Скити не мали фльоти, яку мали таври і греки і вони могли до часу доки Дарій побудує власну флоту заосмотрювати армію Дарія доставою зброї, боевих возів та удержувати звязок Дарія з південним берегом Чорного моря, границею тодішньої перської держави. Коли б Дарій був той плян виконав, карта східної Європи виглядала б інакше. Могутня перська держава, виконанням того пляну, замикала б т. зв. Уральсько – Каспійські ворота, якими пізніше входили в Європу – Україну азійські орди. Як бачимо, то Дарій зв. Великим, даром той титул не носив. Це був непересічний політик і вожд, коли він вивів свою армію зі скитського мішка і стратив лиш одну десяту частину її складу. Наполеон в таких обставинах стратив 3/4 своєї армії, а Гітлер, маючи модерну техніку, стратив половину східної німецької армії.

Скити скоро зрозуміли смертельний для них плян Дарія. Индантирсь сховав за той час жінок і стада в безпечне місце та дав наказ Скопасієві і сарматам перейти на правий беріг р. Дону. Тепер ціла скитська армія зблизилася до р. Дону і показалася вперше здивованому Дарієві. Коли б Дарій був не переривав будови твердинь, а тим самим змусив скитів перейти на лівій бік Дону, скити були б змушені прийняти-бій і програти його супроти

далеко сильнішої і карної перської армії. Утікати у тому трикутнику вже не було куди. Видячи далеко меншу скитську армію, відділену лиш рікою Доном, Дарій думав, що скити в кінці рішилися на бій. В ньому перемогла охота скоро покінчити зі скитами, подиктувати їм умови миру і вертати до Персії. Утікати перед ворогом в персів і індів було великим соромом. Дарій вперше зустрівся з скитською тактикою утєчі і думав по перськи, що скити вкінці рішилися на чесний лицарський бій. Дуже правдоподібно, що скити вислали посла до Дарія з якимсь образливим дарунком, заявляючи, що вони чекають на бій, а Дарій боягуз. Дарій переправив свою армію на правий бік Дону, перервав будову твердинь і чекав удару скитів, які також чекали. Дарій рушив на скитів, які знова почали відступати що раз скоріше. Дарій рушився за ними. Що скити не били Дарія на переправі через ріку Дон, доказує, що скити не мали великих сил. Це була кардинальна похибка Дарія. Тепер скити змінили тактику. До тепер скити лиш утікали, а перси не мали страт. Після переходу на правий бік Дону, скити оминаючи головного бою, атакували персів блискавичними наскоками, в день, коли перси сідали їсти і підчас сну. За кожним наскоком кожний скит в бігу стріляв 2 – 3 цільні затроєні стріли, від яких поранений перс умирав в тяжких муках. Це була тактика американських індіан сто літ тому. Індіанці програли, бо білі мали пальну зброю і гармати. Скити і перси мали лиш луки. Така тактика скитів деморалізувала і виснажувала нервово персів. Індантірс накинув свою ініціативу Дарієві і провадив перську армію на захід. В цій погоні скити спалили опорний Галон. Ось дальші слова Геродота:

Розділ 125: "Індантірс веде тепер персів до тих сусідів, що відмовили допомогти скитам. Першими були черноубрані". Як бачимо скити обвели персів довкруги Скитії і провадили війну на чужих територіях, сарматів будинів, галонів, а опісля черноубраних. "Скити наперед граблять провіант і худобу в черноубраних, щоб нічого не оставити персам, а відтак повертають круто на північ в ліси до людодів. Геродот говорить, що людоді-касаби утікли в болота. Дарій не гнався за скитами в ліси, він памятав смерть Кира в лісах масагетів. Він гнався за скитами в лісостепах, де його армія не могла бути заскочена, але в край людодів-касабів, як і в край будинів він не запускався. Він повернув на південь, щоб зайняти Галон – Галич, який він застав спалений і рішився повернути назад.

Тепер вже Дарій був попереду, а скити за персами. З розповіді Геродота виходить, що скити хотіли перебігти Дарієві дорогою через край агатирсів, тобто через Карпатські – Татарський і Велецький шляхи, бо агатирси жили в Семигороді. Агатирси не були на дорозі Дарієвої армії. Якщо скити дозволили Дарієві вдруге переправитися через ріки Дніпро, Бог, Дністер, Прут і дійти до Дунаю, то це свідчить, що скитів покинули всі їх союзники і скити були слабі. Тому агатирси виступили проти скитів збройно і заборонили скитам перейти через їх край.

Розділ 126: Мабуть після переправи через Дністер, Дарій тодішнім лицарським звичаєм запропонував скитам чесний бій. Та в скитів, як і в москалів, ніколи не було почуття чести – лицарськості. Перський посол прибув до Індантірса з такими словами: "Чужинче без чести (дивний), чого ти утікаєш від мене, хоч можеш стати до бою або прийти до свого пана зі землею і водою". (Прийти до царя з землею і водою, означало прийняти його

своїм сувереном. Земля і вода означала край і ріки).

Індантірса заболіло глузування. Дарія. Він відповів. Це є мій спосіб життя персе. Я ніколи нікого з людей не боявся і не утікав. (Що було брехнею). Я не утікаю й тепер. Це, що я роблю, не є новим, ані дивним, я живу своїм кочовим життям. Скажу тобі, чому я не боюся з тобою, Ми скити не маємо міст, ані засіяних ланів, нічого не змушує нас до оборони. Зате маємо могили предків. Спобуй їх нарушити, тоді ми будемо битися. Дарій бачив, що Індантір бреше і хоче знова могилами заманити перську армію переходити ріки, в колоно Дніпра, де в околиці Нікополя були скитські могили. Тому він вже не дався зловити на скитську провокацію, тимбільше, що перси дуже шанували культ предків.

Виходить, що Дарій мав дуже малі страти, коли близько Дунаю пропонував скитам помірятися в бою. Індантірс, подражнений насміхом перського посла, який приніс, мабуть, якийсь образливий дарунок, додав послові такі слова "Що до зверхника, то лиш Папай, мій предок і Табіті, королева Скитії є моїми зверхниками, тому ніяких знаків тобі не посилаю. В небдовзі ти дістанеш інший дарунок від мене, а що ти називаєш себе моїм паном, то я відповідаю тобі "вий вовком". (Вовки виють з голоду). Справді перській армії почало бракувати поживи.

Тут слід би докладніше приглянутися цьому розділові, щоб вияснити деякі неясні ситуації. Перше, це згадка Індантірса про святі могили прадідів. Геродот не знав географії України. Після його вказівок усі ріки України, пліли по прямій лінії з півночі на південь. Підчас посольства до скитів, перси були десь на рівнолежнику скитських могил. Індантірс вказував їх Дарієві. Він хотів щоб перси знова переходили ріки Дністер, Бог, Інгул, Інгулець туди й назад. Нам важне, щоб справдити і узгіднити твердження Геродота і др. Я. Пастернака, який твердив, що ті скитські могили були в околиці Нікополя, а Геродот твердить, що в країні Геррі. Ця загадка про країну Геррі не розв'язана до сьогодні.

Розділ 71: Ось слова Геродота: "Гроби скитських царів є в країні Геррі, де Бористен є вже сплавної". Як з цього видно, Геродот добре знав про Дніпрові пороги

В розділі 56, він говорить: "Семе ріка є Геррус, яка є галузею-відною Дніпра. Щоб розслідити цю справу, числім ріки від Дунаю яка згідно з думками Геродота, має бути першою.

Розділ 51: Друга Дністер, третя Бог, четверта Дніпро, бо ріка Бог вливається в Дніпровий лиман. Тому, що в Геродота усі ріки течуть прямо, Дніпро був четвертий з ряду. Але Геродот знав, що є ще Інгул і Інгулець, тому вони були п'ятою і шостою рікою. Сьомою була Геррус, що впадає до Гипаруціса – Базавлука. Від Альбії – Ольбії до Герруссає в повітряній лінії докладно 250 км. Геродот ніколи не бував в тих околицях і тому попутав їх положення.

Докладний переклад Геродотових розповідей каже, що "Ріка Геррус випливає з Дніпра і впадає до р. Гіпарціє, що випливає з озера". Та Гіпарціє – це маленька річка, що згідне з правдою. За те неправдою є що випливає з озера. Це доказує, як мало Геродот знав про околиці Долішнього, Подніпров'я. Ось дальші слова Геродота: "Скити обвозять мертвого царя до усіх племен, що під скитською владою і коли оточують – обійдуть усіх (а

хозар, гунів, монголів, москалів, поляків і тому маємо в нашій історії багато Шевченкових двох Іванів, або двох синів Ноя. Як усі кочовики, скити були грабіжниками і жорстоким народом, про що свідчить Геродот. Крім негативів, мали теж і деякі позитиви. Були співучі, забавні, чемні до чужинців, мали нахил до мистецтва. Їх оздобні зброєві і господарські вироби з золота і бронзи, після повороту з Малої Азії, їх ткацькі вироби, їх уміння гартувати сталь, тресура і кастрування коней і волів, їх індіанська тактика нечаяного заскакування ворога і в бігу коня цільно метати рогатини у ворога та стріляти затроєними стрілами викликували подив у греків. А проте з тих самих причин, що і американські індіани, не побудували камінних твердинь, міст, мостів, шляхів, тобто не врилися в рідну землю, не створили зєднаної скитської нації.

Скити жили паразитами з осілих посвоячених мовно і кровно братних народів і зникли з лиця землі, як усі кочовики. Пили сому і грецький мед до нестями, тресували диких коней, гуляли, бавилися або робили, як і монголи, грабівничі напади на братні сусідні народи, для здобуття невольників і їх майна, щоб проміняти грекам за їх вино (мед) та жіночі прикраси. Скити в зустрічі з вищою грецькою культурою, з боязні перед винародовленням, строго перестерігали свої традиції і звичаї; відступників карали смертю. Греки розложили скитів не звичаями і вірою, а міцним алькоголем і товарами розкокоші (шовки, кераміка, косметика і т.п.).

Як усі арійські народи, усі три скитські орди ділилися на сотні родів, що рядилися своїми родовими вождями, а війну, чи грабіжний напад рїшали вічем. В часі війни (і смерті старого царя) їх царі, як і в козаків кошові, мали право карати смертю. Кожний скит віддавав захоплену здобич під час грабіжного нападу – під опіку царя, який на підставі заслуг, тобто відтятих голов убитих ворогів, ділив здобич. Скит, який на протягу свого життя, не відтяв ні одної голови, не мав пошани ані права на здобич. (Геродот). Скит пив кров першого убитого ворога, хоч тими ворогами були в 90 % доколичні, заскочені нечаяним нападом, братні племена. Також скальпували відтяті голови, чого не робили навіть монголи. В зустрічі з невеликою, але карною і вишколеною армією – програвали бої. Филип Македонський з малою армією (Македонія ніколи територіяльно великою не була). В 339 р. до Хр. розгромив так основно скитів, що їх цар Атей був убитий на полі бою; скити розбіглися, а цілий табір з жінками, дітьми і стадами худоби попав в руки малої македонської армії. Олександр Македонський перед походом на персів, знова розбив скитів, для охорони Македонії прилучив скитські землі від Дунаю по Дністер. Він задумував дійти до Дніпра, але морд його батька Филипа примусив Олександра задержати землі по ріку Дністер, а сам поспішив до Македонії на коронацію. (Страбон розділ 7, 13, 18).

Скити жили з хову табунів коней, рогатої худоби і овець (Свиней і кіз не мали) та збіжевої данини хліборобських племен і грабежі дальших сусідів, що данини не платили. Як бачимо, то скити здержали на 700 літ культурно – державницький розвиток хліборобських племен Праукраїни і були причиною вивандрування багатьох з них (неврів і сикулів, галів, будівнів та правдоподібно расенів–етрусків і др. на захід. Держави творять осілі народи, а не кочові. Ціле господарство у скитів провадили жінки, які завідували теж рабами і рабнями. Раби доїли кобили, корови і вівці, робили

кумис, масло, бриндзю та мололи зерно на жорнах. Невільниці пряли, ткали полотна і сукна, доглядали їх форюшовання та шили одяги для скитів і скитянон. Скитянки варили їжу і приготувляли напої "сому". (Геродот).

Літом скити мешкали в шатрах, зимою в землянках, які будували коло своїх племінних зимовищ. Землянки будували в той спосіб: Ставляли в землю дерев'яні стовпи, які наче крокви на дахах наших хат, сполучували разом. Тоді окривали їх та обсіпували землею, залишаючи в горі отвір на дим з огнища, яке було в землянці. Над огнищем звисав ланцух, на якому прикріплювали котел до варення їжі. (Аниимк – Вопросы скифо–сарматської археології. М. – Лен. 1958).

Скити не мали ніяких політично–імперських аспірацій, як і Русь після смерті імператора Ярослава. Про це дбали греки, які державно–політичною стабілізацією в Причорномор'ї боялись гірше чуми. Вони робили це різними способами: 1. алькоголем, 2. троюдженням дальших народів на ближчих, які починали устатбуватися в Причорномор'ї і Приазов'ю і могли б в майбутньому стати їх потенційним ворогом, 3. атентатами, мордами, чи отруями проти енергічних вождів і 4. подружжями. Тому, коли скити побудували в Добруджі осіло–хліборобську державу і почали переходити з кочового на осілий спосіб життя, зістали розбиті Филипом і Олександром Македонським, бо вони опанували дві грецькі колонії – Томі і Калляс – теперішня Одеса і взяли торгівлю в свої руки. Коли царські скити заложили столицю в т.зв. Кам'янським городищі, що мало 12 кв.км. поверхні і почали торговельну конкуренцію з Херсонезом та другими колоніями, греки напустили на скитів сарматів і ті зігнали скитів в Крим. Та політика хаосу в Україні велася до упадку грецької держави. Після здобуття Греції турками, сотні тисяч греків виемігрувало до всіх країв Європи, бо уврався довів з України рабів, збіжжя, меду, воску, шкір і риби. Тому тепер е греків лиш 9 мільйонів за час 3.500 літ їх існування на 86.000 кв.км. поверхні, хоч їх ніхто не стріляв в погилицю, не вислав в Сибір, і не морив голодом. Лиш 25% землі в Греції надається під управу збіжжя, оливи, винниць і под. Того збіжжя вистачає грекам на 4 місяці. (4. т. 10. ст. 785 – 827).

Ту саму політику греків продовжують продовж вже 300 літ москалі, які панічно бояться стабілізації відносин і державницьких аспірацій України. Вони не боялися хаосу ані пустої балаканини Центральної Ради, ані "У.Н.Ради" з якою заключили договір, щоб повалити устатбувану "Гетманську державу". Лиш хасом і терором та братовбивчою отаманщиною, партіями без окремої Церкви, Патріярхату можна затримати українську колонію в моск. імперії. З тих причин скити не замкнули "уральських воріт", не побудували камінних замків, ані міст, хоч золота мали подостатком, і зникли "як роса на сонці". Такий наслідок скито–сарматського тисячолітнього існування. Скити торгували тим самим товаром, що дохристиянська Русь. Найціннішим товаром були раби. Після смерті Олександра Македонського, Мала Скитія визволилася з македонської залежності при допомозі сарматів і мала ще шість царів, але з сарматськими іменами: Апрос, Елія, Каніта, Сарій, Тануса та Хоранс. (Страбон кн. VII. розділ 4 – 5).

Мала Скитія проіснувала від У. до I. ст. до Хр. Пліній подає інші імена. Він каже, що після Атея були: Фарсой, Інсимей, Скилур, Палак,

Медосак, який так пив, що помер коло барила з медом–сомою. Після нього, правила його жінка, цариця Амага, про яку була згадка. На нашу думку, Пліній взяв імена царів Великої Скитії і переніс в Добруджу в Малу Скитію. (Пліній кн. ІV. розділ 41).

КУЛЬТУРА СКИТІВ.

Скити за 1200 літ існування перейшли всі етапи розвою, починаючи від ловецтва і матриархату; перейшли родовий устрій патріархату і в часі около У. ст. до Хр. поділилися на племена осілі хліборобсько–скотарські і кочові ловецько–скотарські. Скити, як кочово–грабіжницький нарід, цінили зброю, коні і жінки. Гарних жінок ніколи не продавали в рабство. Тому скити свою зброю, кінський виряд і жіночі убори прикрашували, залежно від багатства, золотом, міддю, бронзою, золотими нитками і шовками. Тому, що скити розпочинали свій культурний розвиток від ловецтва, вони розвинули після повороту з Малої Азії звиринний стиль до мистецтва. Їх тули, похви мечів, ремінні пояси та кінський виряд украшені по мистецьки виконаними золотими, в бідніших мідними прикрасами, в виді тонких бляшок, фігурками звірів, птиць та фантастичних грифонів, в русі атакую одного звіря чи птаха другими з такою вірністю, що до нині збуджують подив у мистців.

Скитянки вишивали свою одіж кольоровими, срібними та золотими нитками і прикрашували бляшками. Кожен скит мав два вози, залежно від числа жінок і дітей. Один довгий і широкий, вистелений м'якими ліжниками, чотири або шестиколісний, запряжений двома або трьома парами волів. Віз був покритий будою зі шкір так щільно, що не пропускав зимна. На возах їхали жінки і діти, скити їхали на конях, раби гнали отари. Крім родинного воза був ще легкий віз, що перевозив казани і посуд до виготовлювання молочних виробів. Мали також псів до стереження стад. Уміли каструвати коней і бугаїв, які після операції звалися (битими) – биками. Слово бик походить від півокруглої довбешки, якою при каструванні бугай був битий. Та довбишка була в ужитті в Галичині до II.світ. війни, як пам'ятка скитського винаходу(305)

ОЗБРОЄННЯ СКИТІВ .

До війни і грабежів скити мали наступальну і оборонну зброю. Зброя скитів і галів була виготовлена з так уміло гартованої сталі, що ніколи не кришилася. Наступальна зброя: лук, рогатина і аркан з м'якої шкіри. Ними скит користувався в бігу коня. Оборонна: острий топір зв. по скитськи "сагір" (від слова сагір походить наше слово сокір і топір), кінджал і меч "акінак". Від слова акінак походить назва кіннак – кавалерист і кінджал. Колись хліборобське населення України, ховаючись від скитських наскоків кричали: ідуть "кінанаки". Скити мали кінаків–кавалерію, в якій служили скити–кочовики, озброєну в наступальну зброю і кіннак чи акінак. Для здобування твердинь і боїв проти ворожої піхоти з далекострільними луками (як перси), мали піхоту, озброєну в луки, рогатини і боеві топори. Мали відділи саперів, розвідників. Це була армія різноозброєна рівна тодішнім арміям

світу. Скитські луки були роблені з рогів волів довгорогої раси. Роги розтинали вздовж на 4 пластинки, ширини около 2 см. Ті пластинки сплювали сталевим окуттям до грубости ширини пластинок, продовжуючи лук 28 цалів лів (48 – 50 см) довготи. Це була виключно техніка і винахід скитів. Тятва була з жил або скручених кишок звірят. Лук з рогів був незвичайно пружистий і цієї пружности, в противенстві до дерев'яних луків ніколи не тратив. Короткий роговий лук з великою силою пружности був дуже вигідний. 1. Ним можна було легко влучати в ціль, 2. стріляти обома руками на право і ліво, що теж робили індузи (в Магаб'араті), 3. вигідний до переховування, 4. далекобійний, змочений на дощі, тратив багато зі своєї далекобійности. Тому для лука був т. зв. "стрілчан", який Я. Пастернак називає "горитом", а автор "Слова о полку Ігореві" – "тулою" від слова "тулуб" – покров зі шкіри. (Словар Грінченка (тулубець ст. 293). Скитська тула, це була шкіряна торба, що записалася шкіряною запоною, як гаманець. Тула була густо прикрашена золотими і мідними бляшками. Це була гордість скита. Лук був в цілості захований в тулі.

Наконечники стріл, залежно від епохи часу, були кістяні, мідяні, відтак бронзові і залізні. (Арх. ССРСР. "Вооруженіє скифов" М. 1938). "Царип" мав також вістря і "обух" з дерев'яним топорищем 50 – 60 см довготи. Вістря було так добре гартоване, що краяло шоломи. Списи були короткі в кавалерії, рогатини в піхоті, "акінаки" були обосічні, довгота вістря без рукоятки 45 см. Акінак – меч носили в похві, шкіряній або дерев'яній. оббитій–шкірою і прикрашеній так гарно, як тула.

Щит був з дерева, обтягнений грубою шкірою та прикрашений також, як похва і тула. Деколи щити були плетені з лозини, обтягнені шкірою і цілком шкіряні. Щити були округлі, 50 см. в промірі. (ібід).

Шолом був з волової шкіри, остро–кінчастий. Пізніше були бронзові. На шолом скит натягав острокінчастий башлик з двома довгими і широкими кінцями, які обмотував докоला шиї, як шаль.

Кольчуга–панцир була для скита і його коня. Це була довга, майже до колін, сорочка, зроблена з грубого сукна або шкіри, на яку були нашиті округлі 5 – 7 см в промірі, бронзові або сталеві бляшки, глубини около двох міліметрів, в той спосіб, що одна заходила до половини на другу. Така сорочка виглядала, як луска на рибі.

Сідло без стремен винайшли скити в У. ст. до Хр. Воно було вигідне і оздоблене. Голова і груди коня були покриті панцирем, лиш з легшого сукна. Скитська піхота мала шкіряні з бляшками наголінники, від колін в діл. (ібід).

Релігію, похоронний обряд, тажикую бою і звичаї скитів ми вже пізнали.

ОДЯГ СКИТІВ .

Скити носили островерхі, невисокі баранячі шапки. Поверх шапки зимою носили згаданий – башлик. Біла сорочка з льону чи конопель, поверх таких же штанів літом. Зимою шкіряні штани прикрашені бляшками і кожух пониже пояса, підперезаний широким, украшеним ремнем, до якого був прикріплений меч, камінний брусок до острення зброї, а з переду кінджал.

Скити носили довге волосся, вуса і бороди (ібід). Для паради і релігійних обрядів царі і багаті скити мали довгі плащі і кожухи, прикрашені так густо золотими бляшками, що в їх гробах знайдено по 300 – 500 штук таких бляшок, вагою до 2 кг. (Археология СССР. Свод Археол. источников М. 1964 г.).

ОДЯГ СКИТЯНОК .

Жінки скитів носили довгі, пониже колін, з довгими рукавами, білі льняні сорочки. (Льняним або конопляним полотном платили дань хлібороби, крім збіжжя). Скитянки вишивали сорочки, багаті золотими а бідніші крашеними нитками. На голові носила скитянка округлу, мягку, низьку подібну до голяндських, шапочку, обшиту доokoла шкірою бобра чи ласички. Поверх шапочки носила грубу, широку, довгу, мягку, вовняну шалю, якою обвивала голову і шию. Шалю була так довга і широка, що оден бік покривав плечі, а другий груди пониже пояса. Шалі були крашені різними природними красками. (ібід).

Поверх шалі носила широкий, плетений вовняний пояс. Поверх пояса носила, залежно від пори року довгий вовняний плащ або кожух, прикрашені сотнями золотих чи бронзових бляшок (ібід). На шиї носили округлі, золоті перстені – зв. гривни, а пониже гривні рядки намиста з буштини, емалії або кольорового скла. У вухах були золоті кульчики, на руках і ногах браслети. Волосся заплітали в довгі коси і укладали на голові в різні форми. Щоб волосся не розсувалося, уживали різної довжини шпильок з золотими головками. До чесання волосся мали гребені з рога, кости і бронзу. Зеркала, докладно поліровані, срібні, мідяні або бронзові, з різьбленими ручками, доповнювали будуар скитянок. Чобітки були з кольорової шкіри, без запяток доповнювали одяг жінок. Тіло натирали пахучими мастиями.

Скитянки мали великі права в родині, але нам нічого не відомо про їх подружній обряд. У випадку смерті мужа чи малолітності сина жінка кермувала господарством, родом чи державою (Амага, жінка Медосака), (ібід і Геродот).

В ІV. ст. до Хр. скити так зледащили з добробуту і п'ятики, що їх васалі сармати враз з хліборобами перестали платити данину збіжжям і почали спихати скитів зі степів над Чорне море і в Добруджу. Нестало степів і скити почали переходити на хліборобсько-скотарський спосіб життя. Кочові перейшли в Добруджу, а царські – над Чорне море і напроти теперішнього Нікополя, на лівому боці Дніпра заложили свою столицю коло теперішнього міста Кам'яники, але її назва невідома, а яку археологи назвали Кам'янським городищем. То городище займає 12 кв.км. поверхні. Городище облите з двох сторін рікою Конкою і Дніпром. Від степу насипаний високий вал землі і викопаний рів. І в тій столиці та в інших менших городищах скити будували чотирикутні хати-півземлянки, в той спосіб, що не ставили підвалин, а вбивали густо дубові палі в землю і городили стіни пруттям, як пліт який з обох сторін обмазували глиною. Дах покривали мабуть солом'яною або комишем, бо ніяких останків даху до тепер не знайдено. Дим виходив через діру в стелі і даху. Зі стелі звисав ланцух, як в бурдю на Гуцульщині, на якому висів котел над вогнищем, що було на долівці хати. В цьому кітлі

варено страву.

Це вогнище було у скитів святим місцем. Домашнє вогнище було під опікою богині неба Табіті. Казани до варення були бронзові, в середині поциновані.

Скити в ІV. ст. до Хр. мали багато різних і здібних ремісників: боднарів, стельмахів, ковалів, гончарів та інших. На Кам'янським городищі знайдено останки їх варстатів (2. ст. 312) та виробів, як серпів, ножів, шила, цвяхи, скоблі і п.т. Існують докази, що скити винайшли косу до кошення збіжжя, що по англ. до тепер називається **SCYTE** " від слова **SCY-TIAN** – скит. На городищі було багато костей свійських тварин, зернотерки і пряслички (2. ст. 313).

Кам'янське городище вело посередничну торгівлю з грецькими кольоніями, Македонією і Римом, бо найдено монети тих держав. Там було мабуть торговисько рабів, за яких скити діставали золото. Це був найбільш поплатний товар тих часів. Знайдено рівнож масу відламків амфор (бо цілі звертали), що свідчить, що скити здорово пили, про що згадує Геродот. (Істор. Грушевський т. І. ст. 103) та Страбон кн: XII.

В III. ст. до Хр. скити вже так зледащили з пиячення, що археолог Пастернак думає, що вони винародовилися і стратили державну організацію (ібід ст. 315). Це заперечує Геродот, коли говорить, що скити суворо перестерігають свої звичаї. "Щоб рятувати себе від залуви сарматів, скити в кінці III. ст. до Хр. перенесли свою столицю в Крим і оснували Новгород зв. Скитським, що по грецьки називався "**NEAPOLIS SCYTHICA**" (ібід 2. ст. 315), після того Кам'янське городище занепало. Скитські стада належали до родів. Щоби стада не помішалися кожний рід випікав на клубах свого скоту т. зв. "тавро", свій родовий знак. Той звичай перейняли від скитів сармати, роксоліяни та другі що стало завязком пізніших родових гербів слов'ян.

Як згадано, скити були, як усі алькоголіки недбалі про майбутнє, лінохи. Наше "якось то буде" ми одідичили по скитах. Скити, як не пили, то ловили і приучували степових коней, устроювали перегони, боролися стріляли до цілі, але постійної напруженої праці уникали. Тому їх 200-літня столиця Кам'янське городище було деревляне, землянки, які не мали деревляних помостів-підліг. Чи Січ не була тим самим? Чи козацькі курені не були деревляні, покриті комишем, як скитські в Кам'янському городищі? Чи козаки не спали покотом на глиняній долівці? Чи дим не виходив дірою в стелі курного будинку, який саме тому мав назву курень". Чи козаки не їли з корит, як скити з спільного казана? Чи козацька приповідка не говорила, протиставляючи себе шляхті: "Ви їсте з блюда та худо, а ми з корита та до-сита"? І скити і козаки мали недалеко камінь – Граніт.

Дніпрові пороги – це продовження хребта Карпати – Яйла в Криму і Кавказу, що в терціарі запався. Дніпрові пороги, це частина того пасма, що тягнеться через ціле Причорномор'я. Треба було прогорнути півметрову верству чорнозему, дупати граніт і будувати замки – твердині, обвести Кам'янське городище і Січ мурами, побудувати камінні доми і курені з каменя. Великий Луг, Хортиця і ціла Гілея мали прекрасні столітні ліси, було з чого будувати підлоги, випалити дахівку. Все було! Боже Провидіння дало нам найбагатшу землю в Європі. Мурованими твердинями і оборонними мура-

ми, наїженими баштами ми були врилися в рідну землю і гордо усім наїздникам могли показати вовчі зуби. Та скити цього не зробили. Воліли пити гуляти, різати по 50 молодих слуг в сотні царських могил, нести в могили по 2 – 3 кг золота і мешкати в курних бурдеях – курнях і спати на глиняній долівці.

Цікаве, що скити, як і козаки мали власні ложки. Козаки носили їх за халявою. І що осталося по них? Не сотні, а тисячі могил, більших і менших, від Дунаю по Ураль. В кожную могилу забрали стільки золота, що за нього можна було побудувати ланцох камінних твердинь від гір Уралю до Каспія, де камінь був на місці і замкнути раз на все азійським ордам дорогу в степи Скито – Сарматії. Та віддаль виносила від гір Уралю до Каспія 500 км. Могли китайці в скалистих неурожайних горах побудувати мур 2.400 км довгий і канал, довгий на 1.600 км, щоб оборонити китай від монголів і гунів, то могли наші скито–сармати за 1200 літ існування побудувати мур, довгий на 500 км. Скито–сармати мали далеко більш пригожі умовини, як китайці, що будували той мур 95 літ, високий 10 м, широкий 6 м. Що 190 м віддалі була побудована квадратна вежа о боці 20 м, від землі до верха 23 м висока. Це була найбільш гігантчна праця, яку виконав оден нарід големи руками без машин і кранів.

Єгипетські піраміди і сфінкси, про які розголосила Біблія, були іграшкою в порівнанні до китайських будов. Цю будову розпочав імператор "CHU – CHU" 310 р. до Хр. а закінчив 220 р. до Хр. імпер. CHIN – SHIN – HUANG Але китайці не варили "соми" і не пили грецьких вин. Це були часи, в яких на нашій землі будовано Кам'янське городище, столиці царських скитів. (4. т. У. ст: 578 – 579).

Так китайці врилися в свою рідну землю, показали вовчі зуби гунам і монголам і на 1200 літ спрямовували ту повінь дикунів в наші степи. За тих 1200 літ затишя китайська нація зросла до 150.000.000.

Ми самі, без чужої нагайки не побудували нічого імпазантного. Коли хозари замкнули нам Каспійські ворота, Святослав Наївний за грецьке золото отворив їх (65 ст. 46 – 51).

За 60 літ від 1922 р. ми викопали москалям в болотах Московії понад 1.000 км каналів, побудували десятки водоймищ, проклали тисячі км доріг в Сибірі, а в болотах Колими викопали тисячі кг золота. Ми добули москалям зеднано без сварки мільярди тон українського вугілля і заліза. А скільки мільйонів куб.м. напіляли тайги, чого ніхто не злічить. І все те без бунтів, без отаманів. Чи негідні ми нащадки скито – сарматів?

При тій нагоді варто згадати, як врилася в чужу землю хрестоносці. Коли султан Саладин (Саль – Ель – Дін) здобув ерусалимське королівство, хрестоносці схоронилися одні на о. Мальту інші до Венеції. Польський князь Конрад Мазовецький запросив хрестоносців з Венеції, більшість яких творили німці, щоб вони оселились в землі Холмінській, поверхнею одного галицького повіту, (около 750 кв.км. поверхні) неурожайного пісковитого Прибалтійського Поморя, з метою навернення порусів – прусів на христову латинську віру. (Латинської мови пруси не розуміли). 1228 р. прибуло на Поморя понад 1000 хрестоносців під проводом Германа Балька і першим їх ділом було побудовання випадових баз – твердинь, в Добрині, Вишгороді і

Холимні. З тих трьох замків зачали підбій Прус. В 100 літ пізніше, після здобуття Прус, мали вже 28 мурованих твердинь, в тому столицю Мальборг, так укріплену мурами і вежами, що лиш голодом можна було її здобути. Хрестоносці врилися твердинями в чужу землю і здобули 72.000 кв.км. пруських земель і обернули вовчі зуби проти Польщі. Кусали Польщу і Литву так болючо, що аж ми під чужою нагайкою пішли і дня 15. липня 1410 р. помогли полякам вибити вовчі зуби хрестоносців.

Обеззублені німці притихли на якийсь час, але здобутих земель не віддали. В 1772 р. поділилися Польщею з Московією і Австрією, так як Гітлер в 1939 р. зі Сталіном. Це два приклади, що народи в часах, коли ще не було гармат, мурованими твердинями здобували чужі і обороняли свої території. В новіших часах такими твердинями були лінія Маїнота, Зігфріда чи Маннергайма, на якій москалі поламали собі зуби і були змушені полишити Фінляндії самостійність, хоч фінляндців сьогодні є лиш 4.633.985 осіб. (4.13 В. of the year 1973 ст. 298). Фіни є твердим і солідарним народом. Алькоголю, грецьких вин і соми ніколи не уживали (не було бджіл) Нині тими оборонними твердинями є атомова бомба.

Імператор Володимир говорив "Руси є веселія пити". Погляньмо на ті пири. Історик Грушевський говорить: "Що дня при князі чи без нього уряджувалися пири в трьох трапезах. 1. Для єпископів і духовенства, 2. для бідних (і неробів), 3. для бояр, гридів, сотських, десятських і нарочитих мужів (нарочно запрошених), (70 ст. 536 – 537 т.1.). Літопис Переяслава Суздальського записала, як ті пири виглядали: "І бивше на обіді тому множество от скота і от птиць і от звірини (дикої) і от риби драгоцінни і овощія от ласла (смачні), (Словар Грінченка ласний – лакомий, смачний ст. 345) і от всякого учиненія рук чоловічих і от питія вина разнія і от мід разних і перцю (перцівки, настояної на перцю) випива колоду без князя, а при князи 3 колоди, а колода 8 бочек (Бочка на Руси мала 30 – "ока" – копова система). Літопис не говорить скільки випивали меду і вина. Зате подає скільки випивали перцівки. Перець у тих часах був дуже дорогий, спроваджуваний з Індії, Індокитаю та Індонезії грецькими та хозарсько–юдейськими купцями. (4. т. 17 ст. 497). Без князя випивали що дня 240 "ока", з князем 720 "ока" (кварта), Нарід вірив, що перцівка має лічнічі властивості і збуджує апетит.

Ось як грецькі дорадники, що прийшли з Анною, розпивали верхівку Руси. Ось на що видавався бюджет – дань Київської імперії, що протягалася тоді від Волги і Кавказу – до Кракова і Висли. Від Білого до Азовського і Чорного морів до гирла Дунаю. (70. т. 1. ст. 536 – 537). За приміром Володимира устроювали церкви, а не твердині вельможі–боярство. Це було тоді модою наслідувати володаря. За приміром бояр пив народ – ціла Русь. Тому у Києві було 600 церков і одна твердиня з дерев'яними палісадами і глиняними валами, замість мурів з баштами. Ось чому після охрищення Руси, 27 літ життя тому енергійному володареві зійшли на бездіяльності і пирах! Чому така могутня імперія не спромоглася розбити печенігів? Чому сильний і здоровий Володимир, будуючи церкви і пири, помер нагло, маючи 56 літ? Чому як раз тоді його син Святополк Окаянний був в Києві? Таких чому? Порушимо більше, коли дійдемо до часів Володимира. Чи з такою розп'яченою верхівкою боярством можна було будувати кам'яні замки, що вимагали напруги волі, мускулів і грошей?

Не шкодило б приглянутись і козацькій верхівці. Павло Алепський секретар і син антиохійського патріарха Макарія, що в червні 1654 р. приїхали в Україну і до Москви по милостині, говорить: "Зерно жита мелють на муку, заливають водою, варять разом з хмелем і дістають горілку (самогон). В землі козацькій горілка дуже дешева, просто (майже), як вода. В московській землі дуже дорога. 10 "ок" коштує золотий". Павло Алепський, має на думці золотий турецький "тугра", що був рівний вартістю венецькому дукатові, ваги 3.36 грама золота, впроваджений в початках ХVII стол. Ціна вола була 2 – 3 дукати (307). Так безсторонний араб, точно записуючи все, що бачив в Україні 1654 р. ствердив, що ціла Україна варила самогон і горілка була дешева, як вода, тоді, коли в Московщині 10 літрів – "ок", коштувало пів вола, Павло Алепський, описуючи гостину в гетьмана, каже: "На стіл подали миску з горілкою – самогоном ще гарячу (в домі Богдана варили самогон), її черпали ложками. За столом був Виговський, 10 полковників, патріарх Макарій з Павлом і Богдан. Перед гетьмана поставили трохи чистішого самогону в срібному пугарі і він подав пугар наперед патріархові, потім решту випив сам. Зрозуміло чому сильного здоров'я гетьман помер в 60 році життя на удар серця, затроеного самогоном. Чому козаки Ждановича збунтувалися, чому запорожці збунтувалися, чому у хвилі смерті Богдана постав хаос і початок "Руїни". З п'яцькими самолюбами, задурманеними самогоном наслідником Богдана, будувати "козацьку державу" не удалось.

Подібне діялось 50 літ тому. Зі споминів очевидців довідуємось, що за Збручем в кожному селі, майже в кожній хаті варили самогон. Забавлялися, сиділи в дома і питали галицьких вояків: "За яку владу ви англічани воюєте?". Нині там пють соборно 80 % населення, як подають ті, що відвідували Україну.

Скитська спадщина покутує у нашому народі до сьогодні. Варта ще глянути на ті багатства, що їх скитські вельможі брали з собою в могилу. Для прикладу візьмим могилу з того століття, в якому китайці почали будову свого гігантського муру. (Друга половина IV. сто . до Хр.). В Чортомлицькій могилі, яка була вже колись ограблена знайдено ще 29 золотих бляшок, якими був обшитий башлик, на шії був золотий обруч – гривна, золоту рукоятку залізного меча, на руках широкі золоті браслети, на пальцях золоті перстені, коло голови срібна посудина. Праворуч лежав кістяк слуги з золотою гривнею на шії, срібним браслетом і золотим перстеном. В побічній ніші могили лежав кістяк жінки, на якому був чепець, обшитий золотими бляшками, золотий начі льяник з дармовисом, на шії золота гривна, на руках золоті браслети і 9 золотих перстенів, величезна срібна таця і срібний черпак з ручкою. Відтак знайдено велику, по мистецьки різьблену, срібну вазу, золоте окуття тули і два мечі з золотими рукоятками та сотні золотих бляшок з убрання. Знайдено кістяки одинадцять коней, яких упряж було прикрашена золотом і сріблом. Два конохи мали золоту і срібну гривню. Гальське **GRIAN** – сонце, тому слово **grie** і **GREINE** – від сонця, соняшний блиск, що дає розв'язку назви "гривня" яка була в різних формах ношена на шії, як знак бога сонця і блищала (257. ст. 149) та (2. ст. 321 – 322).

Разом знайдено в тій могилі 15 кг золота і срібла, що залишилося після пограбовання. В другій могилі, коло Мелітополя, також давніше пограбованій, знайдено 3.500 золотих бляшок, золоті діядеми (невелика корона),

браслети, ковтки, перстені, тулу, покриту одноцілою золотою бляхою та багато інших золотих прикрас. (2. ст. 328 – 329). Таких могил більших і менших понад тисячі на просторах від Кавказу і Уралу по Сян.

Після перенесення свого центру в Крим, що стався під тиском сарматів, скити були примушені перейти від кочового життя до осілого. Минулися данини й раби від хліборобських сусідів, які платили тепер дань сарматам. Скити оснували в Криму нову столицю, яку назвали Новгородом по грецьки "**NEAPOLIS SCYTHICA**" коло нинішнього Симферополя на лівому скалистому березі ріки Салгір. Та держава заблисла ще на короткий час за царювання Скілура II. і його сина Палака. До держави Скілура належало долішне Подніпров'є, аж до Бугжського лиману. Він взяв у свій васалітет Ольбію. (2. ст. 341).

Розкопи Новгороду Скитського, тепер городище Керменчик має поверхню 20 гектарів. Цей Новгород був обведений муром 8,4 м ширини. Біля взоріт була оборонна вежа. Тут, примушені обставинами скити, врилися в землю, та це було вже за пізно, бо з одної сторони тиснули сармати, зі сходу Мітридат, а з заходу Рим, Все ж таки, завдяки консолідації доколя царів і твердині, вони змогли продержатись ще 200 літ на поверхні політичного життя.

По середині скитського Новгороду стояла царська палата, покрита грецькою дахівкою, а кімнати були мальовані червоними, жовтими і зеленими красками. Подвіря палати мало багато зерносковищ. В пивницях палати знайдено багато черепя з побитих амфор від вина. Недалеко палати був мавзолей – гробниця скитських царів і їх родин. Домовини їх були уложіні вздовж стін кількома верстами, одна на одній. (2. ст. 342 – 343). В тих домовинах знайдено багато золотих прикрас (ібід ст. 344).

Крім царського гробівця знайдено поза мурами Новгороду поховання скитської верхівки – боярства у висічених в скалі коморах, які були просторі і мальовані в середині, як в етрусків. Цікаве, що в малюнках тих гробів, як і в золотих бляшках – окрасах є образки когута. Знаємо, що когут в слов'ян галів і дохристиянській Русі був птахом бога Сварога – Хорса, який своїм піянням проганяв злих духів і служив, як годинник нічної пори. Русі приносили когута після заходу сонця в жертву Дажбогові і Перунові, щоб переблагати їх гнів. На Русі кожний дим – хата мала півня. Про когута буде ще мова при описі слов'ян.

Друге скитське царство зв. Малою Скитією постало в Добруджі і заволоділо грецькими колоніями Томою і Одесом. Їх царі Апрос, Елія, Каніт, Сарій, Танус і Хорепс били свої монети. (2. стб 357) та (87).

Зовсім інший характер і спосіб життя мали Геродотові хліборобські племена. Зачинаючи від "бористенітів" – дніпровців, що жили на Правобережжі між Дніпром і Дністром, можна твердити, що вони жили бідно в округлих землянках. На їх теренах знайдено з тих часів сіру, цеглясту, кераміку, пряслички, гачки до вудок і тягарці до риб'ячих сітей. Знайдено теж зернотерки (жорна) і кістки домашньої худоби. Їх городища не були укріплені. Це доказ, що бористеніти були хліборобами, займались годівлею худоби і рибальством. Тими продуктами платили данину скитам. Неукріплені поселення над лиманом ріки Бога були житлами Геродотових каліпідів. Можливо, що вони були під опікою Ольбії, бо їх городища були неукріплені. На захід від каліпідів, між ріками Прутом і Дністром жив нарід з іншою культурою.

Їх городища були укріплені, не лиш валами, але і камінними мурами, що в скитів не бувало. (2. ст. 352). Покійників ховали в плоских, камінних гробах цілими і паленими. В тому часі скити своїх мерців ніколи не палили. Кераміка їх жовта і чорно-лискуча гальська, подібна, як і бронзові вироби, до гальштадської. Ті вироби датуютьсї з часів VII – III. ст. до Хр. жовта кераміка, на мою скромну думку, належала до старшого народу – правдоподібно – берладів, а в ІУ. ст. до Хр. прийшли над Дунай наші гали з півночі. По берладах остався город Берладь, по галах – Галич.

Гальське **BEIR** – це ведмідь, або ловець ведмедів, друге слово **LAIÐH** це лігво–гавра, притаїтися. **BEIR LAIÐH** – це ведмідяр, що осторожно висліджує ведмежі лігва. (257. ст. 33 і 157).

Ті берлади разом з галами дали новий нарід тиверців – галичан. До тої думки прихляється др. Пастернак (2. ст. 353).

Що їх городища були укріплені, а столиці Берладь і Галич, також укріплені і були поза ріками Прутом і Серетом, доказує, що цей нарід був самостійний і скитам не платив данини.

На північ від Дністра жили Геродотові скити – орачі. Це були нашадки трипільців. Вони заложили багато укріплених городищ, боронячись від скитів. Це були прасловянські племена галів, творців білогородської і чорноліської кераміки (2. ст. 353). Вони оборонили свою самостійність від скитів, на що вказують їх укріплені городища, а також згадка Геродота, що вони управляли збіжжя на продаж (до Ольбії), (Геродот, кн. ІУ розд. 17). Далше на північ жили неври. Це був великий нарід прасловян. Як далеко на північ жили скити–орачі, Геродот не подає. Виглядає, що поза рікою Синюхою їх поселення переходили на правий беріг Дніпра, а на захід в Галичину. Доказом є великі укріплені городища, а їх є, на лінії ріки Тясмин, Синюха, аж до Київщини, около 20. Це був лісостеп. Неври мабуть були предками волянків, дулібів, бужан і вовків та доходили до правого берега ріки Припять. Неврів вже докладніше обговорено в розділі Геродота про неврів.

Лівобічні племена ріки Припять були предками білорусів. Займалися хліборобством і ткацтвом. Мешкали також в укріплених городищах, що є доказом, що скити нападали на них. Їх кераміка мала кулясту і яйцевату форму. З болотної руди витоплювали залізо, з якого виробляли зброю і господарське знаряддя, а з бронзи прикраси (2. ст. 367). Своїх покойників палили. Їх залишки збирали в урни і так хоронили. Могили не насипали. Це племена так званої мілоградівської кераміки. Назва походить від місцевости Мілоградова, Річицького району. (ібід). Ми згадали про предків білорусів, бо в Геродота про них не згадано.

Тепер слід би обговорити племена Лівобережжя. Лісостепні простори середнього лівобічного Подніпров'я, в часах приходу скитів, були густо залюднені, головно в басейнах рік Сейму, Сули, Псла і Дінця (2. ст. 360). Назви Сейм, Сула – це назви гало–будинів. Гальське "**SEIMH**" – тихий, лагідний, "**SULAS**" – услужний, радісний. Назва Псло походить мабуть від "**PASG**" – вязка допливів. Псло дійсно є найдовший і має багато (вязку) допливів (257 ст. 222, 252, 199). Це доказ, що назви тих рік вже мають близько 3.000 літ назви дав нарід, що жив в басейні тих рік (гало–будини?), мав іншу матеріальну культуру, як правобережці–скити. Їх кераміка була ручно ліплена, жили в наземних, обмазаних глиною, хатах, як і правобережці, але зброю, наконечники стріл, мечі і ножі мали подібну до скитських. В Басівськім городищу над р. Сулою, яке було сильно укріплене, виявлено пряслички до

веретен та господарські ями на збіжжя. Таких укріплених городищ було багато. Між згаданими ріками розкопано до тепер понад 400 могил. (2.ст.362). Знатних людей ховали, як і на Правобережжі в дерев'яних скринях з колод. Дно скрині посипали червоною охрою. Померлих клали в скрині горілиць, головою на південь. Скриню накривали колодами і присипали землею. В могилу ставили посуд з їжею, зброю і кінську упряж. На невикінченій могилі робили тризну. Знайдено кости домашних звірят. Після тризни викінчували могилу. Чим знатніший був покойник в житті, тим вища була могила. Звичайних людей ховали в яму, дно якої посипали охрою або попелом, яму накривали колодами і прикривали землею, але могил не насипали. (2.ст.362–363). Такі самі поховання були в самарів – кімерів і пізніше на Русі. Це доказ, що це були гали хлібороби, наслідники кімерів, а предки Русі, бо скити червоною охри для померлих нігде не уживали. (Охра – це розтертий на порошок жувель з витопленої болотної залізної руди. Назва руда – це червоно–жовта краска. Жувель, після витоплення заліза з руди, ставав червоний. (Це були чорноубрані і гали, Геродотові галони.

Відкопано могилу їх царя коло хутора Шумейко, що мала 19 м. висоти. Мав дороге вбрання, грубу золоту гривну на шії та золотий браслет і запинку одягу. На ньому був панцир, бронзовий шолом, залізний боевий топір дев'ять вістер до списів і три вістри до ратищ (святе число 3 і 9). Сагайдак зі стрілами прикрашений золотими, срібними і бронзовими бляшками, а також шість кінських уздечок, прикрашених, як сагайдак. Різниця між сагайдаком і тулою є та, що тула мала затулу – покриву, а сагайдак затули не мав. Сагайдак – від слова сягати, досягати. Стрілець досягав стріли, пір'ям до гори –рукою і накладав на лук. В могилі того царя були чотири бронзові навершники прапорів, що закінчувалися головками тварин, птахів (орла і яструба) і кабана і оленя. Була теж грецька амфора на вино, бронзовий казан і глиняний посуд з їжею. (2. ст. 362).

Знайдені навершники прапорів чорноубраних і галів стверджують, що самарі–кімери і скито–сармати ділили свої армії на чотири роди зброї, тобто кавалерію, піхоту, колесниці, якими гіксоси і сінди–інди завоювали Єгипет і Індію. Гали не мали букв "Н", вони замінювали її буквами "ЕІ". Гальське "**EISEACH**" – означає з континенту, а гіксоси прибули з європейського континенту. Тому дуже можливо, що **EIS – EACH** – це єгипетське **HEQA – KHASE** чужо–континентальці–чужі народи. Ассир "гексас". Четвертий рід зброї – це технічні відділи: сапери, розвідчики і гар–метальники. Археологічна знахідка стверджує виводи римського поета (не історика), який в своїй історичній поемі "Аргонавтика" описує узброєння кімеро–скитів, в часі около 1.300 р. до Хр. в зв'язку з приїздом аргонавтів до Кольхиди. Гай Валерій Флак жив і писав від 55 до 90 р. по Хр. бо в Аргонавтиці згадує про зруйнування Єрусалиму Титом в 70 р. по Хр. і вибух Везувія в 79 р., а також виправу цісаря Веспазіяна проти сарматів, якому присвятив "Аргонавтику". Тему до своєї праці взяв з Аргонавтики Аполон Родоського, що жив в III. ст. до Хр. і був головним бібліотекарем Олександрійської бібліотеки, тому мав до свого ужитку невідомі нам джерела античного світу. Можливо, що тематика також взята з Піндара грецького поета–лірика.

Про подорож аргонавтів маємо спомини Діонізія Мілетського, який говорить, що Персей був царем таврів, що жили в Причорномор'ї, а "Ает"

був царем колхів і меотів: Дочка Персея – Геката була жінкою Аета а їх дочкою була Медейя, прекрасна і солодка в чарах, як мед дівчина. Третій автор Діодор Сицилійський (жив у I. ст. до Хр.) говорить, що золоте руно, окрім змія, пильнувала варта таврів. Про Аргонавтів подав до відома перший Піндар (жив 518 – 438 р. до Хр.), найбільший грецький поет–лірик. У своїй праці "Питіян" оповідає про Аргонавтів. Він говорить, що виправа аргонавтів відбулась околo 1300 р. до Хр. одне покоління перед Троянською війною. (195). Тим золотим руном були багатства кольхів. Валерій Фляк описує в своїй Аргонавтиці тодішнє озброєння, прапори і сарматські імена, які згідно з темою аргонавтів мусів назвати скитськими.

В I. ст. по Хрв. Україні і Добруджі жили сармати і там над Дунаєм сходилися інтереси сарматів і Риму. "Аргонавтика" Фляка це епос. Епос – це опис давніх, напів легендарних геройських подій, передаваних з покоління в покоління. Таким епосом в нас є "Слово о полку Ігореві", Гомерово Іліяда, Вергілієва Енеїда, Пісня про Роланда і т.п. Аргонавтика Фляка була невідома до 1417 р. Італійський учений Франціско Поггіо знайшов її в монастирі св. Галя в Швейцарії разом 8 книг. Закінчення не знайдено до тепер.

Постараємось аналізувати "Аргонавтику" Фляка після книг і стрічок, бо розділів в ній немає:

Кн. У. стрічки 251 – 274: "В Аргонавтиці, як і в Іліяді чи Магабгараті боги вмішуються в дії людей і керують їх долею. Аецій, цар Кольхиди мав брата Персея. Гальське "AIS" це властитель, посідач гальське "PERSA" – це особа, тіло. груди (257 ст. 4 і 200). Від слова "PERSA" походить лат: "PERSONA", англ: "PERSON" і наше перса, парсуна – обличчя і перси–груди. Тому Аецій – це посідач, влатитель держави а Персей, це сильний тілом–грудьми муж і за Піндаром цар таврів. Щоб хтось не украв золотого руна, боги прислали з гір Кавказу великого змія який, не замикаючи ніколи очей, стеріг руно. Люди були стривожені появою змія, а жреці домагалися від Аеція, щоб золоте руно відіслати до Тесалії, в середущій Греції, звідкіля приїхав Фрікс на золотому барані. З того користає Персей і разом з жрецями робить заговор на брата, Аецій засуджує його на вигнання.

У Піндара – Персей ображується за те, що Аецій прогнав сто-рожу з таврів, яка крім змія стерегла золоте руно. Персей зібрав велику армію в Ріфейському краю і напав на Кольхиду. Бій був жорстокий. Аецій відбив армію Персея, але не розбив її. На прохання жреців, оба брати згодилися на дводневне перемир'я, щоб попалити і погребати побитих воїнів. З того бачимо, що то не були скити, бо скити ніколи не палили убитих чи мерців. В часі того перемир'я приїхали Аргонавти. Аецій обіцяє їм золоте руно, як вони допоможуть йому побити Персея. Аргонавти годяться, Аецій побив Персея, богиня Атена окутала його мрякою і він утік.

Це вступ до зрозуміння Аргонавтики. Нас цікавить опис бою, назви скитсько–сарматських племен, їх зброя, прапори і назви царів.

Кн. VI. рядки: 1 – 42. Фляк говорить: "А тепер Музо прийди і розкажи нам про геройські діла, які ти бачила у Ріфейському краю. Розкажи нам про могутнього Персея, царя усіх скитів, про коней і мужів, якими він проводив. Я не міг би їх усіх назвати по числі і іменам, хоч би я мав тисячу язиків, бо ніякий край не є так густо заселений, як Ріфейський. І хоч меотійські мужі гинуть в сталих братовбивних війнах, то вічнородоче черево землі, що під двома ведмедами і могутим змієм, заповнює цю землю війнами

знова". (Над Україною світять констеляції зір Великої і Малої Ведмедиці, а поміж ними констеляція Змії. Тому скити походили від Геракла і пів жінки, пів змії–ящірки). Грецьке саврос–ящірка. Тому греки назвали предків сарматів – савроматами, тобто дітьми ящірки.

Кн. VI. ст. 42 – 48: "Скитські племена алянів і геніохів були під проводом Анавзиса". Гальське "ANIOCHO" це жорстокий, дикий (257. ст. 13). Разом з ними були полки Бізалта, які провадив Колакс, що був сином Зевеса. (Має бути Геракла, сином Зевеса і матері пів жінки, пів ящірки).

Стрічки 48 – 54: Полки Бізалта були однаково убрані і озброєні, на їх щитах були знаки Зевеса (Перуна) – тризуби. Хто був Бізалт – невідомо.

Ст. 54 – 57: Цар Колакс мав щит, на якому був також тризуб. Середину тризуба, як і в індійського царя Вирати, становив дорогий камінь, а по боках були звернені до себе головами дві золоті змії, що язиками доторкались того каменя.

Ст. 57 – 59: Побіч царя Колакса, кімерський цар Авхус поставив тисячі кімерів, в багатих строях. Авхус мав біле волосся від народження, що було ознакою шляхетності роду але в бою під Колхидою, він був лисий від старости. Авхус – це потомок Липохса, другого сина Геракла. На його шоломі був також тризуб– гр. тріплікус.

Ст. 60 – 63: Біля кімерів стояли гангари, що жили над рікою Герус або індійці з над ріки Гангі. Царем над ними був Дарпас, що був хворий, тому вислав свого сина Датиса.

Ст. 68 – 70: Побіч них полководці Анксур, Сидон, з братом Ргадалюсом та Фрикс. Вони вели війська з Тавриди.

Ст. 68 – 72: Ці скитські війська мали такі прапори: На високому держаку, на полотні були олені з золотими рогами (і такі самі навершники, з яких один знайдено в могилі коло Шумейок).

Ст. 74: Були війська з Сієни і з Галів.

Ст. 74 – 80: З над Гирканських–каспійських височин вів військо Титаній Кіріс. Ст. 80 – 87: Колалети билися з возів під накриттям. Були скити з над Дністра – Тири. Були скитські синди з Балканів, як синди ішли до бою, то бігли.

Ст. 90 – 91: Мали в бою дикі кабани, покриті залізними плащиками ми що мали ігли, як в їжака.

Ст. 90 – 92: Були полки Іврка з над ріки Синопи, над якою було багато білих лебедів. Побіч синдів цар Фалькес мав полки в бронзових панцирях і шоломах.

Ст. 90 – 94: Роксоляни – Короліянці мали знамена на високих держаках, литі з заліза дикі свині (а такий навершник знайдено в Шумейській могилі), а на других держаках тризуби Зевеса. Короліянці ішли в бій і співали пісні про геройські діла їх предків, царів і героїв і тим одушевляли себе до бою.

Ст. 94 – 98: Бастарнів вів Тевтаґог, вони мали списи, яких вістря були рівні дрючкові.

Ст. 98 – 102: Були полки (в Аеція) з над ріки Евархус коло Синопи, Галіс і Тарос в Анатолії.

Ст. 103 – 105: Цар Аріясмен вів колесниці (в Аеція), що мали коліси в спицях коліс.

Ст. 106 – 110: Каспійці Дранка провадили до бою вишколених собак вочурів. Псам, убитим в бою, справляли похорони, рівні воякам.

Ст. 110 – 115: Первозрець Ванус вів скитів – синдів з над Меотських долів. Він був дуже старий і мудрий. Завдяки його радам ріфейські племена здобули Індії, Єгипет і північну Африку.

Ст. 115 – 121: З Гіберії ішли полки Латриса, Отакеса і Невруса. Дикі язиги були узброєні в списи, мечі і луки.

Ст. 122 – 130: Були полки киссеїв і аримаспів? (Аримаспи – однокі – це фантазія Пінаари).

Ст. 130 – 133: Авхати ловили ворогів на аркани.

Ст. 133 – 136: Тирсагети, йдучи до бою, били в барабани і украшували списи квітами.

Ст. 137 – 151: Були полки емодіїв, ексоматів, торинів, балонітів, мізійців, сатархів, і сарматів.

Ст. 152 – 161: Сармати мали довгі списи, прив'язані ременями до сидла. Вони в бігу коня витягали ременями списи з трупів ворога.

Кн. IV, ст. 602 – 603: Були полки амазонок. Амазонки – це дочки Марса. Амазонками командувала, з боевої колесниці, їх королева Авріяма.

Ст. 145: Були полки торинів, які мають багато бджіл і меду. (Чи не кидали солом'яні вулики бджіл між ворожу кавалерію? Бджоли незносять кінського поту і жалють). Були полки сатархів, що були боднарями і виробляли бочкі на молоко.

Ст. 145 – 147: Якзамати жили з ловецтва, мали найкращі коні. В бою, на зразок Магаб'гарати, лицар бився з лицарем, викрикували лицарські кличі і зивали богів.

Ст. 123 – 128: Язиги, як були старі і не могли натягнути, лука, то молоді убивали їх. Геродот говорить, що то само робили інди. Геродот Кн. III, розділ 99.

Познайомившись з Аргонавтикою Фляка, можна подумати, що фантазія, бо ж годі погодитись що то все є правдою, як пр. згадка про аримаспів. Прохаю подумати, що писанням Фляка проминуло 1900 літ. Він мав відомості про скитсько-сарматські племена і назви їх царів з першої руки, як і Геродот. В тому часі сарматська держава простягалася від Уралу по Балтик, в Європі, а споріднені племена-народи жили від Індії до Єгипту. Тих назв і імен було в сотеро більше, як про це буде ще мова, тому може бути більша половина в його Аргонавтиці реальної правди.

Спробуємо перевірити деякі твердження Фляка: Перше – це те, що події відбуваються в Праукраїні і племена і їх назви самаро-скито-сарматські. Там не було германів і римлян. Друге: Римляни, а за ними Фляк називає Чорне і Азовське моря Скитськими. Дальше, що Україна положена під двома ведмедами і змією-немає сумніву. Що Ріфейські гори (Карпати і центральні) на Ріфеї був є також фактом. Їх знайдено в Африці. Що він не міг би назвати "сотні ріфейських племен по числі і імені", то, як побачимо, є дійсною правдою.

Пригляньмося вічно родючому череву Ріфейської землі: Гальське "**RIGHINN**" – чит: ріфен – це принцеса, німфа, красавиця, але і вуж-жінка, що з вужа може стати красавицею і навпаки (257, ст. 209). Чи Ріфейська, земля не була землею красавиці-змії, яка очарувала Геракла, що прожив

з нею три роки і полишив її трьох синів? Маємо свідка, не поета Фляка, а безстороннього араба, згаданого вже, знаного нам сина патріярха, архідіякона Павла Алепського. Він записав у своїх споминах таке: "В кожній хаті побачили ми читачу по 10-теро і більше дітей з білим волоссям на голові, таким білим, що за сю білість ми називали їх дідами. Вони старші одно від другого одним роком і так ідуть драбинкою, на великий наш прочуд. Діти виходили з хат, дивилися на нас, а ми ще більше милувалися ними. Побачити, як з краю стоїть найстарше, коло нього о долоню менше, а далі все нижчі, нижчі до найменшого з другого кінця. За сі роки в походах побито їх сотки тисяч, а проте вони многолюдні, як мурашки. Нам говорили, що в сім краю нема ніякої неплідної жінки. Кожне їх місто і містечко багате на людей, а особливо на маленьких дітей, яких більше, як трави. Вдів і сиріт в цім краю множество. Чоловіків побито в безнастанних війнах, але вони своїх дітей женять молодими і тому їх більше, як зірок на небі, як піску у морі". (70, том 9. А. ст. 975).

Як з цих слів бачимо, то Фляк не брехав також. Його цар Авхус мав від уродження біле волосся, як козацькі діти і був сином чи внуком Липоксая, що дав початок племені авхатів-будинів. Ось в чому була сила скито-сарматів, русів і козаків за Богдана. Вони гинули у війнах, братовбивчих і оборонних, але жінкам лишали в дома 10-теро і більше дітей. Тому наша нація, мимо ярма, терпіння і недоїдання-росла до I. світу. війни. Багато дітей мерло, все ж таки ми, як нація, мали приріст около 4 % кожного року. Нині – і тут – і там – двоє, найбільше трое дітей, а скільки бездітних? Пемо не менше алькоголю як наші прадіди. "Кво вадіс" мій обездолений, задурманений алькоголем зі слабою вірою в Бога, розбитий на партії і ненавидячі себе групи, дорогий НАРОДЕ ?

Не бавлячись в дальші докази, думаємо, що зустрінемо 2/3, названих Фляком, племен і імен в бігу дальшої історії.

Повертаємо дальше до перерваного опису прапредків нашого народу: В басейні ріки Дінця на Харківщині над рікою Мерефою знайдено багато чорної лискучої гальської кераміки, жертвник та 170 великих зерен ріжного збіжжя, зробленого з мішанини муки і глини, що свідчить про хліборобський характер галів, що теж стверджує Геродот. Також знайдено фігурки тварин, трипільського типу, що вказувало б на трипільське походження галів. (2. ст. 364).

На південній захід від Харкова, над рікою Ворскло на Полтавщині була столиця галів Галич, який Геродот називає Галон. Між ріками Дніпром і Десною на просторі Курськ – Брянськ, Рогачий – Дніпро жили племена, предки наших сіверян. Ці племена т. зв. Юхнівського типу, від розкопів в селі Юхнове, чернігівської області. Юхнівські городища дуже густо заселені. Їх кераміка, ручно ліплена; горшки округлі, високі, деякі перед випаленням були білені крейдою. Знайдено багато тягарців до ткацьких варстатів, обгоріле збіжжя і кости свійських тварин. Це свідчить, що в чорнокирейників розвивалось ткацтво, хліборобство та годівля овець, волів, спеціально коней.

Знайдено кістяні і рогові мотики до обрїбки землі, тригранні вістря до стріл, бронзові бляшки до упряжі коней та бронзові браслети. Юхнівські городища існували від 1000 до 100 літ до Хр. Від них навчилися ліпити

посуд людоді, бо дещо подібну, ліплену кераміку знайдено коло Москви. (2. ст. 370).

В районі Києва і Канева жили предки росомонів полян, що займалися скотарством і металургією. За металеві вироби міняли збіжжя. Мали багато доброї зброї. Це було, мабуть, причиною, що поляни пізніше підбили сусідні племена і оснували Руську державу. Їхню культуру знайдено в перше коло села Підгірців, київської області.

Своїх покійників не палили, а ховали в ямах без могил. (2. ст. 870). На одягах мали нашиті малі трикутні прикраси, подібні до пелюсток цвітів. Тих предків київських полян зачисляють до т. зв. Черняхівської культури кераміки, зброї і поховань від села Черняхово на Київщині. До Черняхівської культури, ще прийдеться повернути.

Недалеко від них жили Геродотові будини. Геродот, що відвідав Ольбію, з браку докладних географічних відомостей, помішав будинів і галів. Він думав, що гали, це греки, що звали себе галами-геленами, по руськи "елинами".

Знаємо, що легенда про Геракля – це була легенда Кімерів – таврів, а кімери – це гали, будини, чорноубрані, таври, агатирси, неври, скити хлібороби і орачі, усі ті, що оборонили свою самостійність від скитів укріпленими городищами. Грецькі колоністи Чорномор'я ту легенду лиш присвоїли. При вимові Гер-а-кль чуємо два склади і сполуку "а". Мова наших самарів-кімерів, перед поділом на сатем і кентум не мала і до нині не має букв "к і е". Мова галів задержалася до сьогодні в північній Скитії (SCOTLAND) в провінціях " SUTHERLAND " і " CAITHNESS ". Гальське " GEUR " – чит: "гер" – означає остра енергія, звинність. Гальське " CAIL " – чит: каль – це сила (небуденна). Гальське "а" має шість значень, одно з них означає наше "і, англ. AND " (257. ст. III і ст. 16: В II частині словаря). Тому Гер-а-каль – Геракль – це бистрість і сила. Дальший доказ, що культуру і назви греки крали у нас. Це вияснює, чому Геракль – титан заїхав в Україну, одружився з ріфейкою царівницею, що могла бути красунею, змією і змією-жінкою, яка назвала своїх трьох синів іменами: Агатирс, Галон-Гал і Скит. Ми знаємо, що не усі царські кімери утікли з України. Одні скрились на Правобережжя, другі в Крим-Таврію, треті в Семигород – агатирси. Від таврів грецькі колоністи довідалися про легенду Геракля і ріфейки. Таври були ворогами скитів до свого кінця. Кримську гору Яйла, кімери назвали "Кімерон" (Геродот кн. IV. розділ 12).

Гальське " GREIM " – Крим, означає 1. кусень, кавалок (чогось), 2. кусати, колоти (мечем). Правдоподібно кімери-таври з того кусня Кімерії, кусали скитів, аж до приходу сарматів.

Повертаючи до Геродотових будинів і галів, пригадуємо, що вони були двома народами з подібною мовою. Гали жили в сьогоднішній Харківщині і Полтавщині, а будини в басейні середнього Дону, по обох його берегах в таких границях: На правому березі Дону від притоки рік Бистрої Сосни до Тихої Сосни. Це були будини-хлібороби. На лівому березі Дону від гирла ріки Хопра, між Хопром і Доном жили будини кочові. (306. ст. 33 – 35). На схід від Дону жили племена сарматів, про яких була мова в зв'язку з писанням Геродота. (кн. IV. розд. 21, 108, 109).

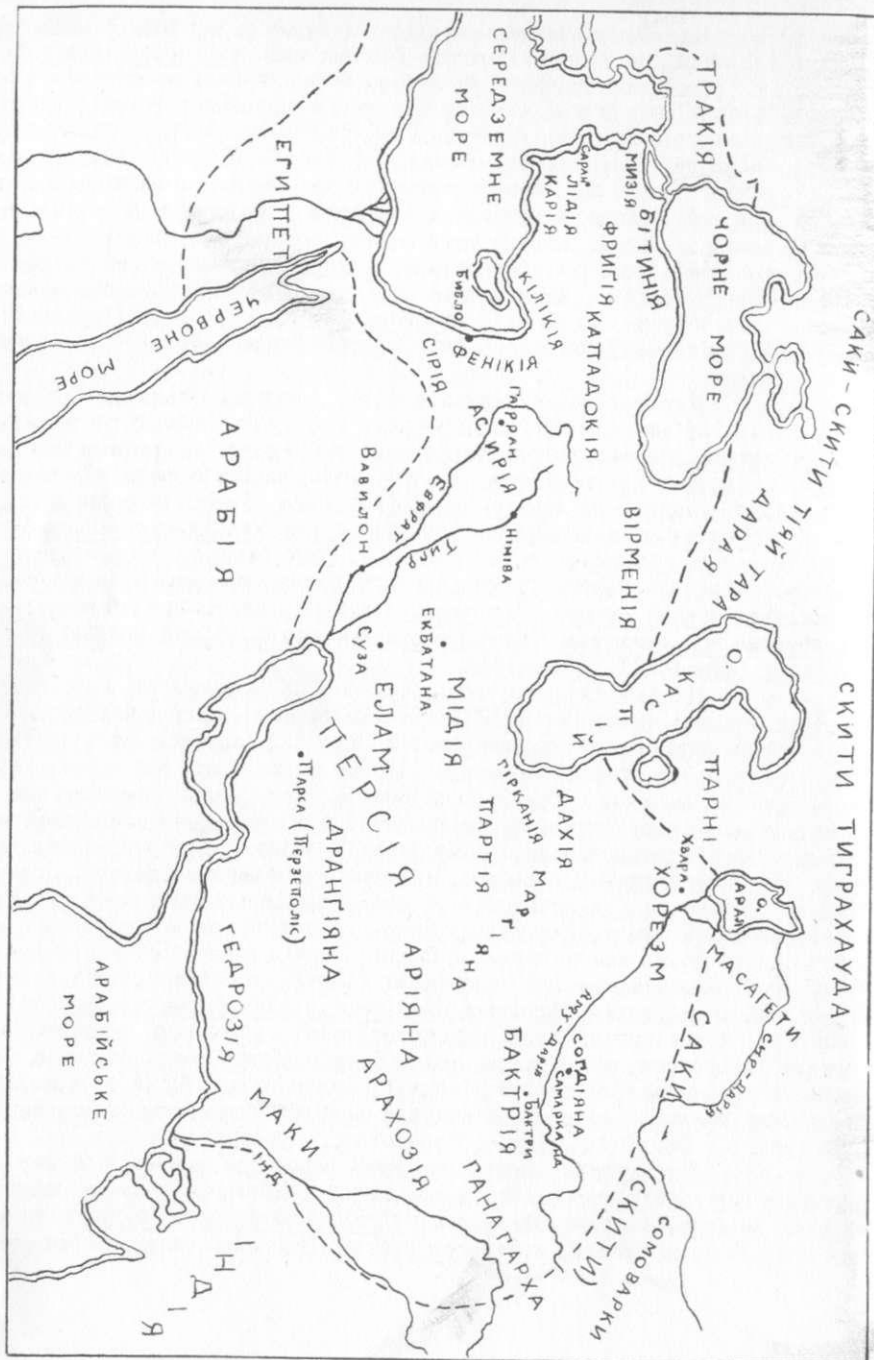
На північ і північний схід від будинів, від ріки Уловка, між Хопром і Волгою, в басейні Саратов-Тамбов жили тиссагети. (306, ібід).

А тепер, після докладного археологічно-територіального розміщення будинів і тиссагетів, лишаєсь нам справити наявну помилку Геродота і розлучити галів від будинів. Археолог др. Пастернак ствердив свідчення Геродота, що велика твердиня, місто-столиця галів – Галон-Галич, це Більське городище. Тому, що Геродот злучив галів і будинів в оден нарід, історики ломали собі голови, як погодити свідчення Геродота, в яких він кілька разів розміщує цей нарід, кожний раз в іншому місці. Раз говорить (IV. р. 21) правду, що перейшовши р. Дон прямо на північ, в визначеній ним віддалі е будини. Вдруге (IV. р. 105) говорить, що неври, втікаючи від гадюк поселились в краю будинів. Це було не можливе, бо з правого боку Дніпра до будинів в прямій лінії було 800 км. З його доказу виходило б, що будини і неври жили недалеко.

Тут історики губилися в різних здогадах і уважали Геродота недокладним, не знаючим географії України і т.п. Та Геродот і в цьому розділі був точний. Непорозуміння було в тому, що Геродот за греками, які йому подали, що будини і гали-галони, це той самий нарід, уміщував їх раз поблизу Дніпра, а вдруге на лівому березі ріки Дону. Тепер, коли ми докладно знаємо, що Галія була в басейні рік Сула, Псел, Ворскла, Орел до лівого берега р. Дінця поза Харковом, то від неврів до краю галів було дуже близько. Самозрозуміло, що столиця Галич-Галон-Більське городище була в середині їх держави. Тепер загадка розв'язана. Гали і будини були в тісному союзі для оборони перед скитами і тому Геродот уважав їх за оден великий і сильний нарід. (Геродот IV. розділ 108).

Як було згадано, скити хотіли Дарієм ослабити своїх сусідів, що були в союзі проти скитів. Скити замановали Дарія цілий час в чужі краї. Однак Дарій скоро зорієнтувався в ситуації і старався втягнути ті народи в союз проти скитів. В союзі з Дарієм проти скитів були греки, гети, беси, трибали, що жили в Тракії поза Дунаєм. Без сумніву про союз тих народів з персами знали таври та сусіди траків – агатирси, які повідомили неврів, а ті другі союзні народи. Тому на раді сусідних царів, скликаних скитами, усі крім будинів і сарматів, відмовились помагати скитам. Причини відмови: "Ми персів не зачіпали і не маємо причини з ними воювати. Коли перси зачеплять нас, тоді будемо їх бити". Виходить, що кочові будини, які жили ліворуч Дону і кочові сармати, брали участь в нападах скитів на персів. Тому, що будини найкращі союзники галів, станули по стороні скитів, гали були змушені піти разом з будинами. Ані гали, ані будини не предбачали діявольського пляну скитів. Вони послали свої армії з тою вірою, що скити приймуть бій, програють, чи виграють, але не будуть нищити своїх союзників. Скити розділили поміж свої три армії – армії союзників, щоб Дарій не перетягнув їх на свою сторону. До армії Скопа були приділені савромати, з Індантисом були гали, а з Таксасом – будини. (Геродот кн. IV. розділ 120).

Так москалі вимішують чужі народи зі своїми, щоб ніхто не перейшов на сторону ворога. Щойно тоді скити відкрили свої заміри відступати і все по дорозі нищити. Це обурило хліборобських галів і будинів, та було за пізно. Їх армії були під контролею скитів. В кочових сарматів був степ і

нищити не було що. Скити в підлий спосіб хотіли – персами – на будуче ослабити своїх хліборобських сусідів, що мали твердині. Була нагода ті твердині знищити, під позором, щоб їх не зайняли перси, а при тому й грабити. Тактика скитів була заманувати персів в землі сусідів, виселювати і гнати перед собою осіле хліборобське населення і худобу, а їх хати і твердині палити, полишаючи за собою чорну землю.

Витворивши паніку, хаос і руїну, скити завойовували, не бючи персів, усіх згаданих сусідів, бо без твердинь, на будуче, вони були здані на ласку скитів. З цілою певністю можна ствердити, що скити виселили столицю Галон і його спалили, щоб Дарій не зробив це велике місто базою своїх операцій. Наслідуючи скитів, в той спосіб москалі спалили Москву перед Наполеоном, в той сам спосіб, відступаючи перед Гітлером, вимордували у Львові, Винниці та інших містах України около чверть мільйона українців—взянів та палили бібліотеки, зривали динамітом історичні будівлі, промислові споруди і мости. Так утечюю перед німцями, москалі руйнували Україну.

Геродот говорить, що перси застали Галон порожній і спалений. З Галону було найближче до території царських скитів. Маючи в своїх руках Галон–Галич, Дарій міг звідси бити скитів. Треба не забувати що гали були народом хліборобів. Скити не мали часу виселити населення сіл і хуторів, яке могло забезпечити армію Дарію харчами. Галон – Більське укріплене городище поверхнею 4.400 гектарів (9.000 акрів) могло легко помістити цілу перську армію. Це був найбільший на світі, що до поверхні город і найбільша укріплена твердиня Європи, побудована в формі квадрату, якого бік мав довжину 7.5 км. Це була укріплена площа, величини повіту. Її вали були 19 м. висоти (2. ст. 365), (Геродот кн. ІV. розділ 108, 109). Її спалив не Дарій, а скити, чим раз на завсідги зробили галів своїми рабами, як Москалі нас. Треба не забувати про згадку Геродота, що всі вісти про скитів давав йому Тимнес, дорадник скитського царя Аріяпарта. (Страбон, розділ: 7, 13, 18,) та (Геродот кн: ІV. розділ 78 – 79).

Геродот записав про скитів те, що йому наговорив скит, хоча очорнити персів. Після спалення Галону, Дарій рішився вертати. Напевно він не був ані в краю самоїдів, ані на Правобережжі, в краю неврів. За 60 днів, будуючи 8 згаданих твердинь, не міг перейти враз з своєю пішою армією 1200 км до колін Волго–Дону. 600 км на північ до будинів, 600 км від будинів до черноубраних і 300 км від черноубраних до Галону і 600 км від Галону до Дунаю. Не знаємо стільки Дарій стратив днів на побудову 8 твердинь, але робити по 55 км. денно без будови твердинь по тодішних бездоріжжях, безмостях, проходити ріки враз з обозами, було не до подумання.

Скити, після відвороту Дарія, почали війни з тими народами, що були неутральні, в першу чергу з таврами, будинами, галами, і черноубраними. Діодор Сицилійський говорить, що скити, коли упоралися з сусідами, перейшли р. Дунай розграбили кілька грецьких міст і підбили гетів, трибалів і бесів, що жили в нинішній Добруджі. Ті племена помагали Дарієві. Про війну скитів з нашими тиссагетами, будинами, галами, черноубраними і неврами не записав ніхто. То були безперервні, жорстокі напади, які можна порівняти з пізнішими татарськими, в яких скити брали невірників і продавали їх грекам. Не маючи твердинь, гали і будини, утікли в лісостер Пра-

вобережжя, в Галичину і Добруджу. Це відбувалося в часі 500 – 450 роках до Хр. Тоді, чи перед тим появився наш Галич над Дністром і Галич в Добруджі та досягла найвищого розвитку Гальштадсько-Лятенська культура галів в Австрії і Швейцарії.

Як бачимо, війна персів зі скитами була вагітна в далекойдучі наслідки. Та війна започаткувала вандрівку народів зі східної Європи на захід. Наші гали увійшли з боями в північну Італію, Францію та Іспанію; буди ни за ними в Угорщину, Моравію і Чехію та наше Правобережжя; неври – в Сардинію; сикули в Сицилію.. Кожна велика війна нарушує усталізовану рівновагу сил та винищує слабші народи економічно і популяційно. Тому "Еней взявши торбу, тягу дав".

Ті війни ослабили також скитів і відкрили на розтіж Уральські ворота. На Ріфейській землі, від приходу скитів і досьогодні ллеться "кров добра, не Чорна" своя не чужа. І буде литися так довго, доки ми нащадки ріфеїв – Руси, не обєднаємося в своїй національній Церкві докоола Бога і Його завітів. Трійця – Бог, одна національна Церква і одна для всіх Україна му сить стати так єдиною нам всім, як кожному з нас єдиною є рідна мати. З тою Трійцею завершиться тризуб хрестом, шезне многопартійність, притаманна нам зависть і ненависть брат брата та честилюбство і егоїзм. Лиш з Трійцею озветься у нас зов рідної крові і взаї мна ЛЮБОВ, полишена Христом нам в завітани на Тайній Вечері. Лиш на наказ Трійці збільшаться народини, зникне прикмета алькоголізму, дурна зарозумілість і гордість супроти сво його та рабське почуття меншевартогости супроти чужого. Лиш з Трійцею народиться почуття Християнської гідности і чести, яка давала визнавцям Христа силу умирати за Нього на аренах. Та Трійця дасть нам любов, єдність та відвагу в рішучу годину складати обеднано жертву майна і крові за християнську Україну і "друзі своя". Лиш Трійця дасть нам віру у власні сили і лиш з вірою в Неї, ми виметимо сміття з хати Матері–України, бо вона Одна!

Так, як у нас було тому 54 роки та 32 роки, так, як нині у нас є, без згаданої Трійці і обеднання, партійної України ніколи не буде!! З тими самими методами, що до нині, ми до кінця світу будемо посміховищем і погноєм для чужих народів, рабами на рідній землі, засуджені на винародовлення. Держави і волю народам дає в дарі Бог за їх віру в Нього. Він дає народові ласку обеднано жертвувати майно і кров за волю, добровільно, без гайдамацького, царського, марксієвського чи партійного насилля. Народи, зєдинені одною Церквою і вірою в Бога, виборюють волю, лиш як виконавці –знаряддя Його ласки. Тому обеднано, без партійної гордості і підлоти в покорі на коліна перед Тим, що дарує волю і держави народам. Для Нього і для Неї усе!

Тепер ми вже знаємо, де поділися гали, будини, неври та інші. Не всі вони утікли на захід. Дуже багато їх помішалоса в лісостепі на Правобережжі і Лівобережжі з нащадками трипільців, Геродотовими скитами– хліборобами і орачами, що дали початок антам–венедам, прасловянам. Але безмежні, буйнотравні степ від Урала майже по Дніпро стали на 1200 літ стовковищем різних орд, що хотіли жити, як нині москалі, коштом українського хлібороба.

Так ми докладно запізналися з жорстокою ордою скитів і їх

негативним впливом на розвій Праукраїни. Найстарше і найбільше місто тодішньої Європи Галон–Галич, завдяки скитам не став нашим Римом, Царго родом, чи Лондоном. Київ, що став нашим обєднующим центром 1000 літ пізніше, був за близько степу, що завдяки скитам, став нам на 1.500 літ ворожим, стовковищем диких орд.

Нам остається ще обстежити таврів, бо скитам на п'яти стають сармати, які ослаблених війнами і розп'яченням, скитів вимордовують і витискають їх, як перед тим скити кімерів з Праукраїни. Знову слабший кочовик робить місце сильнішому. Хлібороб, як камінь, вростає в землю, платить данину і приглядається в бігу століть, як одна хвиля за другою брудної кочової води переливається, обмиває доокола камінь і відпливає, а камінь остається на місці. На сході Європи ми були, є і будемо, Якщо обєднаємося доокола згаданої Трійці в оден Божий моноліт!

ТАВРИ

Таври – це кімери. Нам відомо, що кімери ділилися на хліборобів і кочових. В лісостепі жили хлібороби, в безлісних степах – кочовики, що потребували для своїх стад безмежних пасовищ. Лісостеп був не лиш в Україні. Він був теж на Підкавказзі в басейнах рік Кума, Терек, Кубань, Манич. Гальське "CUMA" – вигляд, форма, привид. Гальське "TEIRIG" –біжучий, використовуваний. "CUBAIR" чит: кубар мідь. В джерелах Кубані були поклади металів: 'MANNACH' це монах, тихий. (257. ст. 95, 92. 259,170). Таври прибули на Крим з Підкавказзя через Керченський перешийок. Діоніз Мілетський, а за ним Валерій Фляк оповідають, що Персей був царем таврів кримських, а Децій царем кольхів. Значить таври і колхи були тим самим народом. Таври Персея стерегли золоте руно в гаю Терєя–Перуна–Кольхиді. Гальське "ταυρα" – це лютий, шалений, нестримний, пробивающий наскрізь. (ібід ст. 83). Наші слова "колька і коле" мають понад 4.000 літ, бо похід аргонавтів відбувся в II. тисячолітті до Хр.

З Діонізом Мілетським погоджується теж і археологія. Др. Ярослав Пастернак та советські археологи вважають кімеротаврів за приходнів з півдня, тобто з Підкавказзя, бо, як це було згадане в I. книзі, що в безводно–пустиннім Ірані не було природних умовин до розвитку сотень орійських народів. (2. ст. 411 – 413). Тою коліскою людства, дана білій расі Богом, була Самарія – Праукраїна, від Кавказу і Уралу до Дунаю і Висли. Історія не занотувала ані одної дати, щоб якийсь нарід прийшов докладно з Ірану на північ, лиш з півночі або заходу до Ірану.

Назви "таври" походить дуже правдоподібно від нашої назви "тавро – таврувати". Таври перші почали випікати залізом чи міддю тавро – знак свого роду на худобі, щоб в осени відрізнити худобу одного роду від інших яку літом випасали 2 – 3 пастухи в степах Притаврійського Чорноморя або в горах Яйла. Пізніше будемо мати ще оден приклад на доказ наведеного. До тих таврів пізніше утікло багато кімерів, що їх переслідували скити. Страбон у своїй "Географії" говорить, що кімери володіли цілим Кримом перед приходом скитів. З того висновок, що таври були кімерами і навазім. З приходом скитів починається жорстокий змаг з таврами за право існування таврів на світі. Тоді таври правдоподібно стратили Причорноморя між ріками Молочною і Дніпром. Скити загнали кімерів в Крим і вислали царевича

Бартатуа на допомогу асирійцям, щоб знищити кімерів в Малій Азії. Кімери, що перейшли в Малу Азію в XI. ст. до Хр. здобули на осідок місто Синопу і хребет гір від Синопи на захід. Це було напроти Криму. Кімери, що скрилися в Таврію на Правобережжя, в союзі з траками і східними кімерами Малої Азії з Трапезунту плянували спільну акцію проти скитів, тому так скоро з'явився скитський царевич Бартатуа, щоб разом з асирійцями знищити найсильнішу кімерську армію. Існують ознаки, що армію Бартатуа переправили греки через Босфор, бо урарти були б скитів через Кавказ без бою не пусти-через свою державу, на своїх союзників кімерів. В урартських літописах, що їх недавно віднайдено, записані різні менше важні події, але про прихід скитів через Кавказ згадки немає. (4. т. 22. ст. 891 – 892).

Ассаргадон був повідомлений, що скити враз з союзниками Ассирії фригійцями йдуть на підмогу. Вони викинули кімеро-таврів з Синопи, чи може тавро-кімери скористали з того, що фригійці вийшли з дому, ударили на Фригію і здобули її. Тепер вони усадовились над Дарданелями і чекали лиш нагоди переправитися в Тракію. Усі зусилля асиро-скитів викинути кімерів з Фригії, не удалися.

На південь від Фригії, була багата Лідія, союзниця Ассирії. Не відомо чи з жадоби грабежі, чи ліди їх заціпали, кімери вибралися походом на Лідію. Як то сталося, що Ассаргадон зі своїм зятем Бартатуею вдерлися до Фригії і викинули кімерів з Фригії, не відомо. Дуже можливо, що греки перевезли скитську допомогу Бартатуї через Дарданелі, підчас неприсутности кімерів.

Дальший хід подій відомий з опису попереднього розділу.

Після відвороту Дарія з України 513 р. до Хр. скити звернули свій перший удар проти таврів і тоді забрали від них степову частину Криму, а таврів загнали в гори Яйла, що тоді звалися Таври. Тоді таври, стиснені в горах удалися до свого союзника Дарія, до якого належала Мала Азія, і Дарій приказав грецькій флотії перевести таврів наперед в гори Синопи, з відти вони перейшли над Середземне море в т. зв. Середземноморську Таврію.

Ще десь в VI. ст. таври переселилися в Малу Азію. Не всі таври виемігрували, Ніколи не виемігрує цілий нарід. Виемігрували ті, що зістали вигнані скитами з низин Криму. Ті, що жили в горах, осталися на своїх місцях. Еміграція ослабила їх сили. Коли в II. ст. до Хр. сармати витиснули усіх скитів в Крим, скити разом з римлянами та херсонезцями би-ли дальше таврів з усіх сторін. Це примусило решту таврів признати владу скитського царя Скілура і разом ставити опір Херсонові і Римові. В дальшо-му скити їх асимілювали. (4. т. 21 ст. 836).

НЕВРИ, ГАЛИ І БУДИНИ ТА ЧОРНОУБРАНІ – ЦЕ ПРЕДКИ СЛОВ'ЯН.

При описі скитів за Геродотом, в II-му розділі, була мова про багато племен, що 700 літ перед Христом густо заселяли Праукраїну та мали свій релігійний центр Галон – Галич, від якого пішла назва галів. Праукраїна була тоді залюднена, мабуть, не менше, як в сьогоднішніх часах. Наїзд ди-ких скитів розірвав це густе населення самаро-кімерів; одних витиснув в Під-кавказзя, других на північ в лісостеп, третіх правобіч Дніпра і в Крим, інших в Семигород і Балкани, а решту в Малу Азію.

До нападу скитських дикунів, Галон – Галич був неукріпленим релігійним центром племен. До праслов'янських племен треба зачислити ще тиссагетів, полян, скитів-хліборобів та деяких інших. Всі вони жили між собою в мирі. Галон був обведений валом і глибоким ровом в VI. ст. до Хр. в часах другого удару скитів. (2. ст. 365 – 366). Крім Галону, відкопано по обох сторонах ріки Ворскли 50 укріплених городищ з того самого часу (ібід). Що ці городища не були скитськими доказують катакомбні поховання в тих го-родищах. Замість домовини дно і боки ями викладали деревом, на дно клали горілиць випростованого покійника, коло нього їжу і знаряддя, яке він уживав за життя. В тих могилах не знайдено кістяків рабів і коней, які бували в кожній скитській могилі. (ібід ст. 366).

Ті племена: Гали, будини, чорноубрані, неври і другі займалися хліборобством, годівлею худоби і коней, ткацтвом, гончарством (чорнолис-куча кераміка) та металургією. З бронзи і заліза виробляли хатне і гос-подарське знаряддя, прикраси і зброю. (ібід). Все це вказує, що гали, будини і всі інші мешканці нашої правітчини були висококультурними, як на ті часи, людьми, ще перед приходом жорстоких скитів. Скити не мали ніяких мораль-них законів, не мали святинь, ні жреців. Довили, убивали, скальпували голови, а з черепів робили чаші до пиття і пили кров зі щойно убитого, не монгола, китайця, грека, а свогого по крові брата, що говорив зрозумілою їм мовою, сусіда, гала, будина і др. Скити мали багато жінок і наложниць. Від ски-тів деякі праслов'янські племена брали приклад, що залишилися в їх звичаях.

Можна б зауважити, що скити мали розвинену металургію і мистецькі вироби з золота. Це золото вони зрабували в 150 літній війні в Малій Азії, Ірані і Ассирії і там скити навчилися технічного виробу сталі і золотництва. З жорстокістю скитів після війни з Дарієм не могли зжитися згадані вже культурні праслов'янські племена і після знищення їх твердині скитами, вони почали масово переселюватись на правий бік Дніпра, десь в кінці VI. стол. до Хр.

Зрушені з правітчини і дальше тиснені скитами, згадані племена почали вандрувати на захід, залишаючи отвором т. зв. "Уральське ворота", які вони до кінця VI. ст. силою географічних умовин захищали. Це було ме-тою далекою грецької, а пізніше візантійської та греко-римської політики, Вже сама інвазія скитів була наслідком греко-асирійської спілки, як про

це була згадка в першому розділі, другої книги. Вже від 2.000 літ до Хр. ішов змаг за те, щоб в Причорноморських степах не закріпилася і не зросла в силу нація трипільців, відтак кімерів, скитів, галів, сарматів і других наших племен. Всіх їх зрушує з Причорноморя греко-ассирійська далекозора політика і золото. Тому наше Причорноморя стає на 3.700 літ гуляйполем понад двадцять кочових орд, аж до XVIII стол. Зате українська пшениця, раби, сіль, мед, віск, футра, риба і под. годують греків 3.400 літ без перерви, аж до упадку Візантії. Грецькі причорноморські колонії, торгові ринки визиску України пережили 1.800 літ від приходу скитів до приходу татар в Причорноморя. З татарами греки знайшли спільну мову і українські раби, худоба і пшениця пили в Грецію аж до здобуття Царгороду турками. (29. У. 1453 р.).

Г А Л И .

Греки називали наших галів кельтами, траками-треками, треками від гальських слів "TRI" вимовляти "TRE" – трибожий, трійка, тричі, та слова "TREOIR" – вим. "TRYOIR" – сила, енергія (257. ст. 268). В 392 році до Хр. за описом римського історика Лівія (TITUS LIVIUS) – гали перейшли з жінками на возах і стадами худоби, найдогіднішим Бреннерським провалом – Альпи, зайняли т. зв. Льомбардську низину від гір Альп по ріку Пад, а в 390 р. вдарили на Рим. Галів спровадили етруски. В 396 р. Рим побив етрусків і здобув місто Веї, одно з 12-ти міст т. зв. "Святого етруського союзу". Опісля римляни здобули ще два менші етруські міста Непі і Сутрі. Це була отворена брама Римом до підбою цілої Етрускії. Гали прийшли в Льомбардію під проводом вождя Бренна. Гальське BREUNN вим: BRENN – це буйний, непокірний, лютий шалений (257. ст. 47). Від того часу до нині цей шлях зветься Бреннерський по італійськи: "PASSO DEL BRENNERO". (4. т. 19 ст. 479).

Хоч гали були союзниками етрусків, грабили їх на своїому шляху до Риму. Лівій говорить, що гали облягли Чіюсі, одно з багатих міст "Святого союзу етрусків". Римляни хотіли використати облогу і прийшли в глиб Етрускії на допомогу обложеному містові. В тому бою римський вожд убив гальського вождя. Лівій (в кн: IV.) каже, що гали побили римлян, не здобували міста Чіюсі, а пігналися за римлянами. Це мала бути та причина, як каже Лівій, чому гали вдарили на Рим. Місто Чіюсі, це і нинішнє "CLUSIUM" (ібід).

(Лівій жив від 59 р. до Хр. – до 14. р. по Хр. Його Історія Риму складається з 142 книг). Римляни відступали аж до ріки Алії (20 км від Риму), а діставши допомогу з Риму, звели бій. Гали вирізали римську армію, здобули римський табір, який грабили і два дні бенкетували в ньому. То дало час римлянам евакувати Рим до твердині на стрімкій горі "Капітоль". Коли гали прийшли третього дня в Рим, грабити не було що, вони застали порожнє місто. Не покинули Риму старі сенатори. Це були люди віком від 60 літ вгору, голови старинних родів.

Назва "сенатор" походить від латинського слова "SENEX-NIS" – старший віком. В тому році сенат Риму числив 300 людей. (ібід). За Юлія Цезаря мав 900 членів. (4. т. 20. ст. 320 – 321).

Лівій говорить дальше (Кн. IV.): Триста біловолосих і білобородих сенаторів, убраних в білі тоги засіли нерухомо на своїх кріслах на "форумі" (Площа для загальних зборів і ярмарків). Гали думали, що це статуї богів. Оден з галів підійшов і сіпнув сенатора за бороду. Сенатор ударив гала палицею. Тоді гали вирізали всіх сенаторів і спалили Рим. (Лівій Кн. IV).

Римом кермували зрілі віком, віруючі в своїх богів, люди. Вислужені військовики, політики, дипломати і адміністратори провінцій. Завдяки сенатові, Рим з малого міста, розрісся до найбільшої світової імперії. (У нас в 1917 – 1920 роках перебрали владу молокососи, без військової, політичної, дипломатичної і адміністраційної практики, безбожні бунтарі – марксисты, що утопію Маркса ставили вище інтересів самостійної держави).

Здобути твердиню Капітоль гали не змогли, тому облягли її. Римляни не мали досить живности, тому запропонували галам окуп. Гали згодилися відступити від облоги за означену ціну. Лівій не подає, скільки десятків чи соток тисяч лібрів мали заплатити римляни окупу. Одна римська золота лібра важила 1 фунт і ділилася на 72 золоті соліди. Гали принесли свою фальшиву вагу. Коли римляни почали нарікати, що вага фальшива Брен поклав на терезу ваги ще свій меч і зі словами "SARAIICH FO SMASHO" сказав докинути ще стільки золота, скільки важив меч. І римляни були змушені додати золота. Той оклик римляни пояснювали староримською мовою як "VOE VICTIS" – горе переможеним. Гали не мали букви "V" ані "W". VICTOR I VICTORI – це латинські слова побідник і перемога. "SARAIICH FO SMASHO" це наше "сарака" – побити, покалічений, терплячий "бо" зімятий, змяжджений, усмажений". Англ. "SMASHD" – розбитий, потовчений, зруйнований (257).

Брен взяв окуп і відступив поза ріку Пад, якому гали дали назву. Гальське "PAID" – вим. пад – це група, гроно, натовп, множество. (257. ст. 199). "Пад" – це наше слово. До ріки Паду впадає з Альп вісім більших рік і десятки, а може й сотні менших річок і потоків.

Гали ділилися, як усі наші прапредки на багато племен, що ворогували між собою. Ось що говорить історія про наших предків галів: "Походження галів, їх характер і історична роля в тих часах в Італії та інших краях Європи вимагає приділення більшої уваги тому народові. Це був з природи здібний і воєвничий нарід, якому бракло прикмет, що роблять народи державними. Вони воліли вести більш скотарське, як рільниче життя, тому не мали привязання – любови рідної землі". (Лівій). Їх релігія не дозволяла мати землі на власність. Тому, що земля, як богиня не могла бути нічиєю власністю, лиш даром до кінця життя гала. Той нарід жив лиш думкою забави, їсти, пити і творити грабежі (269 ст. 58). Це була причина, що не витворила в галів державничького характеру, вросли в землю. Гали і слов'яни будували хати малі з дерева, крили їх соломкою, стіни хат творив пліт, обліплений з обох сторін глиною. Це була будова на вік одної генерації. Гали (як греки і римляни, що мали землю у власність і передавали її нащадкам) не будували нічого з каменя. Тому полишили нам в спадщині і усюди, куди вимандрували, сотні могил. Будувати з каменя і його обрібку навчили галів римляни (165. ст. 114).

Як нація, гали мали дуже мале почуття спільноти. (269. ст. 114). Гали не хотіли зєднатися, не мали традиції, любили вандрувати (ібід). Вони були знаменитими вояками і служили кожному, хто заплатив (Лівій). Не мали моральних звичаїв чести, не додержували умов. Гали стрясли усіми державами тодішнього часу, але нігде на довший час не зуміли побудувати своєї держави. (ібід). Ті самі прикмети дає Прокопій слов'янам і антам. Такі ж прикмети мали руси і їх онуки козаки—запорожці, а в 1917 — 1920 роках виказали ми, праправнуки галів.

Гали, що спалили Рим, оснували на лівому боці ріки Паду свої оселі і далше жили поділені на племена. Римляни назвали землі нинішньої Італії, що лежали на північ від Паду " **GALIA CISALPINA** " — Передальпійська Галичина. Потрясені погромом над рікою Алією і спаленням Риму, римляни змінили узброєння і тактику своєї армії. Почали наслідувати галів, роблячи подовгасті, півокруглі щити і обосічні гальські мечі.

Не затримуючись довше над італійською Галією, хочемо докладніше обслідувати Заальпійську Галію. При тому варта згадати, що гальське слово: " **CELTAE** " — кельтає означає "люди вищої раси."

Перші кельто—гальські племена, що перейшли на Балкан — це іліри, пелясги, епіроти, тесалі, етолі, македони, траки і сотні інших. В Угорщину, Австрію, Чехію і південну Німеччину перейшли карі—неври, панони, бої, леми (лемки), тури, саси, гельвети (може хорвати), та сотні інших. Тих племен, що зайняли землі від Уралю по Португалію були тисячі. Тепер відомі около дві сотні назв тих племен, але це мабуть не становить ані десятої частини їх.

Тиснені скитами гали—кельти вже в XIII ст. (Д. Хр.) почали пересуватися зі своїми родинами і стадами з півночі на північ, в околиці нинішнього Батурина, переходячи ріки Сейм і Десну. Вони пробували боронити другий релігійний осередок Чернігів, де була святиня їх трилицевого бога урожаю (по латині " **CERNUH** " — наше Чернуш чи Чернинін). Це був оден з головної трійці гальських богів. Гальське слово " **SEAM** " чит: **SEUM** — наше Сейм — це поважний, тихий, а ріка Сейм є такою. (257.ст. 220). Гальське " **DEISEAG** " це сплавна велика ріка Десна (ібід ст. 102). Гальське " **CERNACH** " — наріжний, бог покуття, перемошний. (ібід ст. 69). Наш Чернігів, осідок бога Чернуша чи Черніга, має що найменше 3.000 літ. Це був добрий бог ночі, переможець, що оберігав від злих духів покуття хат сплячих галів. Правдоподібно скити обійшли галів вододілом рік Десна — Дон і натиснули на них зі сходу або перейшли р. Десну зимою по льодові. Гали уткнули на правий бік Дніпра і подались на південний захід в Галичину і Молдавію. Заходить питання, яка правдоподібність такого ходу подій? Гали стали ворогами скитів після спалення їх столиці. Вони не могли перейти ріки Дніпра з басейну ріки Ворскло, бо десь в тих околицях була армія Дарія і скитів. Що гали і будини перестали помагати скитам після спалення Галону—Галича свідчить факт, що скити не рішались бити армію Дарія підчас переправи з лівого на правий берег Дніпра. Найлегше було в тих часах бити ворога при переправі великої ріки. Дарій переправив на очах скитів не лиш військо, але й обози, про що згадує Геродот. Він покинув порожні обози — вози щойно на переправі Дністра. (Геродот кн. IV. розділ 134 — 135).

Гали, будини і черноубрані знали, що після знищення їх твердинь, могли до деякої міри захистити їх від наглого нападу скитів — їх тісний оборонний союз та глибоководна ріка Десна. Згадані племена з поза ріки Десни приготувалися мабуть до переправи мілководного Дніпра з родинами і стадами між гирлами рік Тетереву і Прип'яті. Вододілом рік Тетерев і Уж увійшли на покриті лісами Поділля і в нову вітчину Галичину, обабіч Карпат, між ріками Дністер, Висла, Одра з півночі і рік Серет дунайський, Тиса Морава, Лаба до Балтику. Тому, що в нашій історії не багато подано про наших предків галів, маємо нагоду запізнатись з ними з грецьких, римських й західноєвропейських істориків.

Всюди куди проходили гали, приносили з собою високу, як на ті часи, культуру. Греки, а за ними римляни, до приходу галів в Галичину, називали всіх, що не були скитами, кельтами " **KELTOI** ". Щойно, коли гали оснували два Галичі — столиці і себе стали звати галами, почали їх також греки звати " **GALATAI** " в кінці У, стол. до Хр. Гальське " **GALL** " означає мешканець рівнин або з рівнин (України), (257. ст. 138).

Гали ділилися на багато племен; одне з них — це Геродотові будини, витиснені скитами, що посіли на Правобережжі басейн рік Ужа, Тетерева, Ірпеня і лісисто Поділля. Там знайшов їх останки, цих білоголових козаків правобічних полків Богдана Хмельницького — знаний нам Павло Алепський.

Гали оснували два Галичі. Один правобіч Дністра, другий правобіч ріки Прута при впадінні в Дунай. Чеський " **HOLIC** " і " **HOLICE** " були мабуть також осередками галів. В Австрії маємо " **HALLSTADT** " і " **SOLLBAD — HALL** ". В Швайцарії " **HALLAU** ". Мадяри всі назви змадяризували. В Італії є " **GALATINA** ". Таких гальських назв є багато в західній Європі.

Ч А С Т И Н А І І.

ГАЛИ, ГАЛИЧИНА І СТОЛИЦЯ ГАЛИЧ.

Гали побудували свою столицю на правому боці р. Дністра, на природно захищеній горі зв. "Крилоскій" (у віддалі 6 км на південь від теперішнього Галича), між рікою Луквою і Мозолевим потоком. Гальське " **LUCHD** ", що замінилося в наше Лукв—а, це наповнений тварами корабель—судно. Луква — це ріка вантажних суден, якою довозили товари із семи кілометрів віддаленого Дністра до Галича — (Крилоса), (257 ст. 166 та 2 ст. 617 — 625). За 2500 літ гальське "Людч" перемінлося в руське Луков—Луква. Мозолів потік має стрімкі і глибокі береги. Назва походить від імени чи прізвища. В Детройті живе український адвокат М. Мозола. Може нащадок гальського боярина з перед 2000 літ? Назва старинна. Мозолів потік зі своїми глибоко — стрімкими берегами був природним глибоким ровом, що обливав вали замкової гори Крилоса. (2. ст. 617 — 625). Чому назва "Крилос"? Після знищення Галича татарами в 1240 р. король Данило переніс адміністративну столицю Галицько—Волинської держави до Холма, а Галич остався лиш резиденцією галицького єпископа—митрополита з його капітулою —крилосом (ібід). Стара назва Галич залишилася за галицькою пристанню над

Дністром, де був укріплений замок боярина-вельможі Судислава, що держав в своєму посіданні соляний монополі Галицької держави. Коло тієї пристані і дворища розбудувався сучасний Галич. Гора Крилос є зверху плоска (Плискуца), Около 350 м. понад рівнем моря (карта Кубійовича) і має 40 кв.км поверхні.

Мозолів потік обпливає гору доколя і при обниженні гори з північної сторони, впадає до ріки Лукви. Злука Мозолевого потоку і р. Лукви творили трикутник згаданої гори, що з півдня був захищений потрійними високими валами і глибокими ровами з водою. Краї гори понад р. Лукву і Мозолів потік були обведені подвійними валами і мурами. Гали уміли вярвати природно-оборонне місце на столицю. Від скитів з півночі і сходу (а Галич був будований проти скитів) охороною Галича був Дністер, що у віддалі 5 км скручував нагло свій біг на південь. Доступ до Дністра з півночі обороняли ріки Збруч, Серет, Гнила і Золота Липи. У 5-ти кілометровій віддалі від Галича з західної сторони боронила доступу до Галича ріка Лімниця. Так Галич був подвійно захищений ріками і лісами, останки яких до II. світ. війни творив ліс зв. Дібровою. Гальське "LAMHNAIN" означає пару, подружжя, двійняк. Ріка Лімниця була близнюком, двійняком Лукви. Як бачимо, гали дали назви обом рікам.

Південні потрійні вали охороняли поле зв. Качківка, що поверхню було більше Галича – Крилоса. (Рис:), (2 ібід). Гальське "KACH" – кач має багато значень: 1. решта-залишок; 2. відпочинок-передишка; 3. ґрунтуватися-базуватися, ставити опір; 4. покладати надію на щось; 5. опора-підпора; 6. сховище; 7. непорушний (257. ст. 59). Гальська назва не походить від слова "качка".

Археолог Гончаров, що після II. світ. війни розкопував Качківку і Крилос говорить: "У XII. стол. Галич був одним з найбільших міст древньої Русі, а судячи по величині оборонних споруд-укріплень, він не мав собі рівних серед древніх міст Подніпров'я і Подністров'я". (Був більшим від Києва). (В. Гончаров "Древній Галич", Вісник АН. УРСР. Кн; І. Київ 1956 р.)-Москви тоді ще на світі не було.

Для надзору за ворогом гали мали обсерваційні вежі, з яких сторожили в день і в ночі за несподіваним набігом скитів. Сторожі тих веж уживали в ночі псів-вовчурів і світляних знаків, про що писав Валерій фляк. Після прийняття християнства, Ростиславичі побудували камінні церкви, які в часі нападу ворога служили оборонними спорудами, а в часі миру – домами молитви. Вони будували їх від заходу і півдня, тобто від поляків і мадярів. Тих церков – цитадель було одинадцять.

Поле "Качків" має округлу, зверху стяту так звану "Галичину Могилу" а на північний схід від неї, у віддалі 70 м. залишки підмурівку-другої, меншої еліпсоватої могили, яку археолог Пастернак назвав оборонною вежею. Той підмурівок не був вежею, лиш меншою могилою. Докази: I. Усі оборонні вежі з каменя в середньовіччі були округлої або квадратної форми. II. Такі вежі боронили кути оборонних мурів, або зводжені мости в мурах або валах. III. Ніколи не були будовані у формі правильної еліпси. IV. Найбільші квадратні оборонні вежі мали 10 x 10 метрів. Округлі 8 – 10 м в промірі (4. т. 22 ст. 332 – 334). Згадуючи це, маємо на увазі фортифікаційні вежі, а не вежі

мійських ратушів. Відкопаний підмурівок, згаданої археологом Пастернаком – вежі, був за великий, як на оборонну вежу, віддалену від оборонного валу. Його обвід мав около 60 м і мав форму правильної еліпси, довжини 30 м, ширини 25 м. (Гончаров – ібід), побудований остриями боками паралельно до рівнолежника, докладно схід-захід.

В центрі Крилоса, на т. зв. "Золотому Тоці" відкопано землянки з керамікою Гальштату. При відкопанні фундаментів Успенського катедрального собору на Крилосі виявлено по середині камінної підлоги, яму дохристиянської святині-капища (2. ст.)21 – 624).

Як бачимо, місця на столиці Галич наш і Придунайський вибрано незвичайно мудро. Тепер слід пригланутись обом могилам, які є доказом, як високо стояла наука астрономії в галів. Гали – етруски, що звали себе расенами, прибули в Італію в кінці IX. стол. до Хр. принесли з собою письмо. Коли б скити не спалили були Галона – Галича на Полтавщині, не прогнали неврів, галів, будинів і других з України та не отворили "Уральських воріт", ми були б сьогодні в змозі дати світові незаперечні докази, що Праукраїна дала білій расі людства культуру і цивілізацію. З відкриттям т. зв. "Соняшних могил" наших галів, стає зрозумілим, в який спосіб жреці-друїди в Месопотамії відкрили плянети, усталили точний соняшний рік, розвинули математику, мали школи, письмо і літературу.

Повертаючи до "Соняшних могил" під Галичем на полі "Качків", слід подати, що коли матеріал до третього розділу – про галів – був зібраний, прислав мені п. інж. Зенон Яворський з Ан Арбор вірізок статтю з "Польського Дзєнніка" під наголовком (в перекладі): Могили Ванди і Кракуса (під Краковом) насипали кельти – гали. За вірізок складаю інж. Яворському щирю подяку. Та стаття доповнила до певної міри мої досліди про галів і їх могили під Галичем. Ось короткий зміст статті в перекладі на укр. мову: Директор Інституту Геології Краківської Академії, доцент др. Януш Котлярчик виголосив на зборах професорів Академії Наук відчит, що викликав велике зацікавлення. Титул відчиту звучав по латині: "TUMULUS GALLICUS DICTUS "REKAWKA" в перекладі: "Могила, гріб галів, звана Рукавка". Гальське слово "RAC" – рак має два значення: 1. це змії, що дихає вогнем, 2. кут нахилу, прямовисної лінії до поземої. Слово "Рукавка", читалось колись "Ракавка" (257. ст. 205). Як вже згадано, галів, до V. стол. до Хр. звано кельтами. Гальське "AN-DE" вимов. "UN-DIA" – вандя, це недавній, вчорашній. Гали не мали букв "K, H, V, W, Z" "AN" вимовляля, як "ван" Вандя – це не є імя дівчини, але недавній, вчорашній. Гальське "CRAG" краг це довголабий, довгоногий (257. ст. 87). Хорватське "Крак" – це ворон – крук. (Словник хорватської мови). Наші гали мали своїм тотемом галку і крака – крук. Державний пропор галицьких Ростиславичів мав чорні галки на білому полі. Нарід в Галичині називав галку "кавкою". Кавка-галка – це не ворона, це великий, рухливий птах, чорно-лискучий, з темно-синьою відтіню, менший від ворони. Австрія знала про старинний галицький герб, тому після прилучення Галичини, умістила на будинку намісництва у Львові галки Ростиславичів. Золотий лев на синьому полі був гербом Романовичів. За Австрії говорено: "був не в намісництві", але "під кавками". Ось що говорить археолог др. Котлярчик: "До тепер наука археології твердила, що могила

Крака (Кракуса) походить з VII – VIII стол. по Хр. і є ділом словян в невіршеному призначенні. Гробу легендарного Крака там не знайдено, хоч перекопувано могилу. Також неозначеного значення була могила Ванди, від назви якої село звалось "Могилою".

Як бачимо, то українське слово "могила", польське "корієс" заховалося до тепер під Краковом. Це доказує, що мазури, це спольщені руси – українці. Гальське "MASAIRE" вимов: "MASURA" – це люди, що мають грубі клуби – стан: Гальське "S" вимовляли, як "Z". "Мазура – це грубі в стані люди (257. ст. 172). Археолог Котлярчик знайшов такі самі дві могили в Сольці і Комаровичах під Перемишлем по українській стороні теперішньої польської границі. Ті дві могили є близько подібні, формою і величиною, до краківських. Іншої форми могил є більше в тих та інших пограничних селах. Заходить питання, як виглядають ті дві могили? На відміну від інших, вони стяті, без верха, округлі і побудовані верствами. (Верства каміння, глини, ріняку, глини і дрібного шутру з глиною). Плоский, добре убитий, рівний верх обох могил. Так само побудована галицькі і краківські могили.

Гальське слово "SOLUS" (Солець) має два значення: 1. місяць, 2. світло всякого рода. Тому назва "Солець" походить не від соли, а від світла. Наша назва сонце – це світло. (257. ст. 240). Латинське "SOL-IS". Німецьке "SONNE", англ.: "SUN" і т.д. По гальськи сонце звалось "GRIAN" (257. ст. 149). Тому маємо наше слово гріє, а не сончить, чи світлить. Слово гріє має сполучені два поняття тепла і світла. Який глибоко логічний сенс має наша ніжна, мелодійна мова, праматір мов людей білої раси! Ягже ми "правнуки погані" легкодушно цураємося їй. Тому, що сином світла **SOLUS** був "GRIAN" – світло і тепло, наші предки в пізніших часах назвали гріяна сонцем. З назвою сонця повязана назва сіль і син, як дар сонця. Гальське "SAIL" – це солоня вода – сіль, лат. **SAL-SALIS** також сіль. Наші предки вірили, що бог світла робить з солоної води сіль. (257. ст. 216). Сонце, син бога світла в сумерів і ассирійців звалось "сін", у вавилонців "син" в англійців "SON", в німців "SOHN", у нас син, а не "татюк чи батьюк". Син в родині оріїв був даром рогатого бога світла-місяця, дочка даром матері –землі Нені, сумерської Нини. Як високо орії почитали світло, як особовість правдивого Бога, свідчить факт, що св. Йоан починав звангелію словами: "На початку було Слово і Слово було у Бога, і Слово було Бог". Воно було в початку у Бога. І все через Нього почалося і нічого без Нього не почалося. В Нім було життя і життя було світлом людства. І світло в темряві світить і темрява не обняло Його". Св. Євангелист називає св. Трійцю – Світлом!

Приглядаючись назві Комаровичі, бачимо, що гальське слово "COMGHAI" – вимов. "комгар" – це загальний, голосний, крик, моління, співи (при релігійних обрядах (257. ст. 84). Наша назва комар походить від дзвінкого голосу крика комара, що є непропорціонально сильним до величини його тіла. Тому назва Комаровичі – це не було гніздо комарів, а релігійним місцем святкування галів, якимсь голосним співом чи криком. З повищого бачимо, які великі зміни перейшла наша мова за 3000 літ.

Тепер слід приглянутись до галицьких могил Галиці і Гала. Згідно з твердженням легенди, Галиця-це дочка короля Гала. Усі галицькі во-

лодарі, почарши від хорватських, а пізніше Ростиславичів, за традицією галицького боярства, перед коронацією в катедрі мусіли відбутися якусь церемонію на Галичиній могилі; правдоподібно приречення задержання стародавніх боярських прав. Король Роман перший відмовився від того звичаю і тому така ворожеча галицького боярства до Романа і Романовичів. Галицьке боярство уважало себе потомками галів, автохтонами, давнішим від київсько-руського боярства, започаткованого династією Олега – Ігоря, Кия.

Після прилучення Галичини до Києва Володимиром В., галицьке боярство було улицьким, тиверським, хорватським і називало себе галицьким, а не руським, тобто потомками старинних галів. Вони панічно боялися утратити поноплі торгівлі сіллю в користь Києва чи Волині. Про галицьке боярство буде ще мова при Галицько-Волинській тержаві.

Гальське "GALAN" – це молодість, молодий пасинок з пня дерева (257. ст. 138) "GALAN-A" це наша Галина, Галя, Галиця, пасинок – дочка Гала, може королева Галичини тисячі літ тому. З дотеперішнього виходить, що в другій Галії, нашій Галичині було пять держав. Перша в нашому Галичі, друга в Перемишлі, третя в Кракові, четверта в Звенигороді, пята в Теревовлі, а шоста в трикутнику рік Прут, Серет, Дунай, поза межами Галичини. Колись ця згадана територія простягалася від джерел р. Висли Білої, правдоподібно, до гирла р. Сяну і лінії Ряшів, Жовква, Старокоштинів, Летичів до ріки Бога і лиману Дністра. Далше у Валахії ріками Серет –Бистриця, Тиса обабіч Карпат через Словаччину і Моравію до Судетів. Це була та Галия після витиснення скитами, а може ще в XII. ст. до Хр. перед упадком хатської держави, про що знаємо з культури Гальштату. Є всі підстави думати, що це сталося після персько-скитської війни. Чи доховалися близькі обрядові могили галів в Звенигороді, Теревовлі і в румунському Галичі, ніхто не досліджував. Коло кожної зі згаданих столиць, якщо вони були самостійними, а не васальними, були по дві такі могили. Ті могили мали стяті верхи і служили гальським жрецам зв. "друїдами" до означення точного часу головних свят галів. Гали, як і Русь мали місячний календар. Друїди галів, як в індусів і на Русі, творили замкнений стан-касту і кермували цілим життям галів. Те саме було в сумерів, вавилонців, хатів, індусів і у нас. Друїди мали владу священичу і судейську, від якої відклику не було. Вони кермували життям родини, роду, племені, а навіть установлювали границі землі родів і племен. В їх руках була медицина, школи, суди і обряди, в яких приношено людські жертви. З їх ласки були вибрані племенні вожді, що були послушні друїдам. Друїди не ходили на війну і не платили податків. Встановляли релігійні податки зв. десятини, з яких жили і удержували жрецькі школи. (272. т. IX. ст. 6). Читати і писати вчили лиш жрецьких і королівських дітей. Народ і боярство були неписьменні.

Після цих вияснень повертаємо до дослідів археолога Котлярчика: Після докладних помірів географічно-астрономічних "азимутів" прямих ліній, що лучать могили в Сольці і під Краковом є симетричні до рівнолежника, відхилені около 23 географічної ширини. "Азимут" – слово арабське "**AS-SUMUT**" – шляхи. В географічних помірах в геодезії (наука про форму та виміри поверхні землі) – це напрямний кут". В астрономічних помірах, це кут, утворений простопадною лінією від зірки до рівнолежника, де той об'єкт (могила) знаходиться. Ще може бути магнетичний азимут. Це кут між напрямом рівнолежника та магнетичними притяганням землі даного об'єкту (моги-

ли). В могилах Краківських, Сольсько-Комарівських і галицьких, східна могила є менша від західної і в такому самому віддаленні. Також будова тих самих верств каміння, глини, дрібного ріняку. Та однакова будова могил, азимут і докладне віддалення в кожній парі поміж ними, ствердили думку археолога про їх релігійно-культове призначення. Беручи за підставу дослідів, призначення таких могил в західній і центральній Європі (Чехія), Котлярчик доказав, що згадані могили служили до культових обрядів галів. Ті могили визначували гальським жрецам-друїдам в днях I. У. і I. XI. докладний до секунди час сходу сонця. Це були дні: найбільших національно-релігійних свят галів. Це була також, до секунди, визначена половина року. Тими двома днями, в яких сонце сходило в точно означеній мінуті з поза середини меншої могили, гальський верховний жрець – друїд, стоячи на більшій могилі в Сольці, давав знак до початку святочних церемоній. Могили були рівночасно точним соняшним годинником галів, в якому вони з великими урочистостями обходили культ померлих предків, тобто наші "Задусні дні".

Як бачимо, культ померлих предків обходили орії, самари від Сумерії Месопотамської до наших галів, слов'ян і нашої Руси, що осталося у нас в звичаях дідуха та задусних днів. Нам не відомо скільки днів та якими обрядами, крім одного, гали звеличували померлих предків, що відбувалось I. листопада. (165 ст. 263). Правдоподібно недалеко тих могил була святиня галів. Арх. Ярослав Пастернак знайшов останки передхристиянської (мабуть) гальської святині під камінною підлогою по середині Успенської Катедральної церкви в Галичі. (2. ст. 571). Ті останки мали квадратну форму, величини 7,5 x 7,5 м. Я Пастернак зауважує, що Десятинна церква в Києві і Спаський собор в Чернігові були побудовані на місцях поганських капищ в столицях держав Руси. В той спосіб відзначувалося перемогу християнської віри над поганською (ібід).

Подібні до гальських могил і святині відкрито в Чехах в місцевості Лігніце. Гальське " **LIGNICHE** " означає лікар, хірург, пускатель крові, цирулик. Видно, в Лігніцах був гальський осередок друїдів-лікарів, що лікували зіллям і пускали кров в ім'я бога здоров'я Лігніча. Цікавим фактом є і те, що в Чехах є місто Київ (6.000 мешканців), що лежить між ріками Моравою і Диею, на південний схід від міста Брна. Гальське " **CIABH** " – чит: Київ" – це кучерявий, кімотрик. (257. ст. 73). Тому араби вимовляли "Ку яба" – місто кучерявих.

В Лігненській і Краковій могилах знайдено, кістяки, похованих там дітей, голови дорослої людини і багато, побитої на кусні, кераміки. Гали приносили на ті могили зварену страву т. зв. "коливо" – варену пшеницю з медом і маком – їжу для богів і духів. Цю страву їли самі і вірили, що духи померлих їли останки разом з ними. Горшки товкли, бо в горшку могли занести духа домів. Так робили гали що року в Галії – Франції (165. ст. 269). Гальське " **COLLAIN** " це новорічний вечір. (257. ст. 83). Гали, як і Русь мали тринадцять-місячний рік. "Новий рік" обходили першого листопада і їли новорічну їжу "колайну" наше коливо. На теперішнє числення, це був невідомий ближче день грудня. Цікаво, що гальське " **MART** " – це місяць січня збіжжя. Це був наш квітень, бо між лютнем і березнем був на Руси "казибрідь". Невідомо, як цей місяць звався в галів. (ібід ст. 172). Першого трав-

ня гали обходили свято бога "Білана" – бога світла, по гальське " **BELON** " (165. ст. 253). Це був наш Сварог-бог світла. Хто знає, чи не був це місяць бог світла, грецький Апольльо. В англійських галів той бог називався – " **BEL – TAIN** " (ібід). Котлярчик говорить, що слово " **TAIN** " – означає вогонь. Гальське " **TAIN** " означає 1. здоровий – ля, 2. гурт, 3. множество, маса, 4. стадо худоби. Вогонь по гальськи звався " **TEINE** " (писали з великої букви "Т". Слово " **TEINE** " вимавляли "тиян"), (257. ст. 259). Можливо, що це був спільний бог світла і тепла. Але те, що гали їли "коливо" вечером при світлі місяця великим гуртом – масою, промовляло б, що гали того дня обожали обох богів в день – сонця, вечером повню місяця. Що так по вській правдоподібності було, свідчить факт, що англійські гали в той день палили вогні. (У нас Юрійські вогні). Та обділялися округлими, плоскими паляницями (хлібцями) і вареними яйцями. (Мабуть крашеними або замороженими), (165. ст. 269 – 271). та товкли глиняний посуд. Подібне діялося на могилі Крака – після записів польських літописів аж до XII стол. Це свято в Польщі, як згадано, називалося "Рукавка". Котлярчик говорить, що перед тим святом в У. ст. гали гашили в селях вогні, (а на свято, як в Англії мабуть запалювали вогні) а хлопці мазалися саджею, возили за собою маленькі візочки (мабуть від хати, до хати віншували?) та одержували паляниці. У Величці, де гали видобували сіль, до II. світ. війни остався звичай, що на Великдень хлопець переодягався за жінку, смарувався саджею і попелом, віз на малому візочку малий огородець зі статуєю Христа і старався кожного зустрічного посмарувати саджею. Той хлопець називався "Сіда Баба".

Слово "сідий" – це староруське слово; сідий – сивий, сідоглавий, не уживане в польській мові. Це доказує, що гали були предками прарусів. Заходить питання, які звичаї були в Сольці і Комаровичах, а вони певно мусіли бути, бо мали близнучі могили. Цего нам не залишили ані літописи, ані народні перекази. З повище наведеного одна певність, що в дні I. У. і I. XII. започатковували в газів, як і в дохристиянській Руси літній і зимовий цикл низьки свят. Ці дати приблизні з огляду на місяць казибрідь.

Гальське слово " **GRAUN** " вимов. " **GRACH** " – грак (наш нарід називав галку – граком, від того, що галки в повітрі бавилися – гралися і весело переключалися. Галку – грака називали в Галичині кавкою, на Придніпрянщині – гавою. (Словник Грінченка I. ст. 321). Це любов, любчик, дорогий. Від слова " **GRACH** " походять староруське, хорватське і сербське – драг, драг, драгій – дорогий. (257. ст. 147).

Гали дали назву нашій Галичині і були предками галичан, тому слід дуже докладно запізнатися з галами, беручи до уваги західно-європейські джерела. Це був так численний нарід (гали, будини, чорноубрані), що заселяли не лиш згадані території обабіч Карпат, але й Австрію, Італію, Швайцарію, Францію, Бельгію, Англію, Ірландію, Іспанію, Португалію, в Азії – Галатію, в Палестині – Галилею. Скити спалили в Геродотовім Гелоні тисячолітню культуру – спадщину галів. За їх культурою, вірою, богами, мистецтвом та обличчями, мусимо удатися до т. зв. Заальпійської Галії, нинішньої Франції.

ЧАСТИНА III.

"ЗААЛЬПІЙСЬКА ГАЛІЯ – GALLIA TRANSALPINA "

Заальпійська Галія – Галичина зістала підбита Римом в другій половині 2-го стол. по Хр. Був це простір від гір Піринеїв до ріки Рену, поверхнею около 600.000 кв.км. Щоб легше адмініструвати таким великим простором, римляни поділили Галію на чотири часті. I. Галія Аквітанська **GALLIA AXUITANIA** – між ріками Льоарою і Гароною. Льоара звалася Лігер (**LIGER**), а Гарона – **GARAMNA** –. Гальське – "**LI CHE**" – повна, повноводна, повенева (257, ст. 163). Випливала враз з допливами з Центральних гір, покритих лісами, була повноводна і часто приносила повені. На Підкарпатті і Гуцульщині клали під підлогу з довгих двоцалевих дошок, грубі кусні дерева, зв. "лігарами", тобто повними, грубими куснями дерева, яких назва не походить від слова лежати (лежак, лежар), а від гальського "повний". Таких тисячолітніх гальських слів в українській мові є багато. Для прикладу взяти б слово "пілка" це кусень матеріялу–полотна, в три лікті (1 м) довгий. Галицьке жіноцтво говорило: "спідниця в три пілки достаточна на будень. В чотири "пілки" рясна на свята. Від того "полоть солонини". Гальське "**PILL**" – це кусник полотна означеної довготи. (257. ст. 201).

Французька ріка Гарона мала гальську назву "**GARAMNA**". Гальське "**GAR**" – теплий, "**AMN**" – не варений, без вогню. "**GARAMNA**" – це ріка тепла без вогню (157. ст. 139,10). Як бачимо дуже логічні назви надали гали французьким рікам. Доказувати гальські назви усіх рік і багатьох місцевостей – забрало б дуже багато місця. Згадаємо, що ріка Гарона перпливає через Провансію, де немає зими, тому "тепла без вогню".

Друга Галія зв. Нарбоненська – "**GALLIA NARBONENSIS**" була над Середземним морем, простягалася на південь від джерел обох згаданих рік до Альпійських гір. Третя Галія зв. "Люгдунська–**GALLIA LUGDUNENSIS**" була поміж ріками Льоарою і Секваною. Четверта Галія "Бельгійська" "**GALLIA BELGICA**" була від р. Секвани до Рену. (165. ст. 16). Від гір Піринеїв по ріку Рен жило около 110 гальських самостійних племен, яких римляни звали галами, а греки кельтами – галіятами, бо ті народи–племена, що займали простір від нашого Поділля, почерез Карпати, аж до Іспанії називали себе загально "галами – **GALLE**". Ось назви кількадесять тих племен для докладнішого пізнання, що гали це діти південно–східних європейських рівнин, це правнуки самарів, гіпербореїв, ріфеїв, трипільців і інших, витиснені з Праукраїни скитами та іншими післяскитськими рееміграціями з центральної Азії, Поволззя і Прикавказзя. Ті назви племен доказують, що це не були ніякі перські іранці, германи, фіни чи монголи. Подаємо назви деяких гальських племен Франції з першого століття до Христі, починаючи від гір Піринеїв на схід. Не забуваймо теж, що ті назви подано за римськими джерелами і вони латинізовані. Деякі з них будемо пояснювати –перекладати з гальської мови, якій є около 3000 літ на теперішню нашу мову. Ось назви племен: Винарі, цибуляті, конзо–рані (гальське **CONSAICH** – сварливі), – сварливі–рані (нападали досвідками, з ранами ми знайомі), (257. ст. 85), тектосагі (гальське "**TEIG**" – вимов тег–законний, легальний, гальське

"**SAGAIRT**" – це побожний, законний, домашній, родинний жрець друїд (ібід ст.257 –215). Доказ, що гали мали домашніх жреців, що доховалися до нині в Індії, що знаємо з Магабгарати (Кн: I.), бояти, тарбелі, кокосали, тарвусаті, сотіяті (гальське "**SOTAL**" – манити, леститися (257. ст. 241), лестиві, ласторати, вовки – **VOLCAE**, вивісти, арати (гальське **ARACH** – завязувати, поміч, поліпшувати, лікарство, комірарати) (це були якісь знахорі–лікарі, що поліпшували здоров'я – чи не від "**ARACH**" походить назва "врач–лікар?) геруси, ритени–рутени, сантани (гальське "**SAHNT**" – це захланний, зажерливий (257. ст. 216), перт–вкори, арвени, гельви, веляви, лемовичі, пиктоне-зи (лат. **PICTOR – ORIS** – маляр), (Пиктонези – це ті, що себе малували), циби, бої–бойки, гельвії, тржкасини, салювії (гальське "**SAIL**" чит: "**SAL**" мало двоє значінь – це сіль і дерев'яна колода – ібід ст. 216) алобії (лат: **ALBUS–A–UM** – білий) васії, медуї – меди, аллабороді (гальське "**ALLA**" – це дикий, шалений несамовитий – ібід ст. 9) галь: **BORB** – чит: "**BORUB**" – шалений, запальний – ібід ст. 42. Ці назви зримчені. Їх міста: Юро, База, Руса–Русарія, Малиска, Русільон, Лицета, Масемла і т.п. Ці назви нам не чужі. Вони не римські, не германські, не фінські, не перські чи грецькі. Ось дальший список племінних назв: Трикастини, амбари (палестинських галів юдеї називали "амгарами" – розбійниками. Гальське "**AMHARC**" – вигляд, суворий погляд, зовнішній вигляд (ібід ст. 11) лінґони (гальське "**LINNICH**" – лен. Лінґони носили білі, льняні убрання – ібід ст. 163), сеґвани (дали назву ріці Секвані), мандуби синони, трикаси, париси (парек–перси дали назву Парижеві, гальське "**PARRAIST**" чит: **PARISH** озн. північ – ібід ст. 189 і 165 ст. 14), карвенти (гальське "**KARBH**" чит: **KARV** – це човен, корабель (257. ст. 65). Від слова карб – слово корабель), велійокаси (гальське **CAISE** – сир, виробляли мабуть "велії сири"?), (ібід ст. 61), ебровичі, калети, лексови, відвкати, байокаси, венеллі, редони, дяблїнти, коріосолїти, озісмїї, венети, намнети, кеномани, тирони (столиця Тиро – наше Тирас – Дністер) Мандуби (столиця–твердиня зв. Аlesia – наше Олеше), венети (столиця Венес і т.п. Дальше на схід від ріки Рену жили племена: Равричі, левки, авести, катувеляни (гальське **CAT** – бій "**CATACH**" – воїн (ібід ст. 67), медіоматрики тревїри (вірили в бога Трояна), караси, хоросолїтани – херускі, помані (наше старе слово "простибїг"), тинґри, веляві, велети, вбії, батави, конехвати, нерви (про яких згадає Геродот, жили на Волині), манати, (гальське "**MANAS**" – фарма, власний кусень землі – ібід ст. 120), морїни – надморські, поморські, жили напроти "Галійського проливу", нинішній Ляманш (165. ст. 14), атрабати, веромандки (гальське: **MANO** шипалевий, заїка –), (257. ст. 170) лат: "**VERUS–A–UM**" правдивий, дійсний, (вероманди – дійсно–правдиво – шепеляві), біловячі – білавичі, реми, свеслони, ільванякти, хати і тим под. Приміром Гальське "**REIM–RUM** : **REM**" – це сила, авторитет, (ібід ст. 207). Від **REM** – назва ремінь – нагайка, атрибут сили і насилля. Було племя левків, бо в Березові на Підкарпатті є поле, поверхнею около 20 гектарів, що називалося "Левків" – прастара, тисячолітня назва. Назва племені хати доказує, що нарід хати прибув в Малу Азію з Праукраїни. В самій Франції тих гальських племен було понад сотню. Скільки таких сотень племен тих галів і їх свояків будинів, неврів, чорноубраних, сарматів, алянів і других було від Франції по Урал? Тих племен були тисячі. Племена Франції – Галії, хоч

говорили тою самою мовою, ненавиділися взаємно між собою і самі покликали (як і ми Леніна варягів) римлян, щоб їх поневолили і зробили з Галії римську провінцію. Заки дійдемо до часів підбою Галії Римом, погляньмо на їх історію.

Після викинення галів скитами з Праукраїни, гали, будини, неври, бої, вовки, тривіри, біловачі, мандуби та сотні інших посунули сотнями племен простором від правого боку Дніпра по Балтик в середню і західню Європу. Їхали возами, запряженими круторогими волами (ілюстр): На возах їхали жінки і діти, за возами підлітки і дівчата гнали худобу. Брати, сини і мужі їхали озброєні на конях, джороняючи довгі валки возів від скитів, а дальше від інших племен, коли, переїздили через їх територію.

Їхали без перерви на захід сонця, де людність ставала що раз рідша. Проводили ті кольони возів і отари худоби звідуні, які були вислані давніше для прослідження нових теренів і шляхів до них. Друїди на окремих возах везли статуї богів до нової вітчизни Галії-Галичини, яку римляни називали "GALLIA", а людей "GALLE".

Дві тисячі п'ятьсот літ тому нинішня Франція була покрита в 3/4 лісами і мала около чотири мільйони населення. Це час приходу галів до Франції. Це переселення відбувалося в часі від 1000-го до приблизно 480 року до Христа. Скільки мільйонів людей тих племен, що називали себе галами, виїхало до Франції, історія не записала. Можна догадуватись, що їх віхало не менше двох-трьох мільйонів, коли вони підбили рідке місцеве населення і накинули їм свою мову. Так постала "GALLIA TRANSALPINA" – Заальпійська Галія.

В II стол. до Хр. галів було вже около п'ять мільйонів (269. ст. 30). Гали були войовничі, мали багато малих племен, кожне з них творило окрему державу, Принесли до Франції вищу культуру, від культури місцевого населення, свої звичаї, богів і мову. З Франції опанували і заселили Англію і Ірландію.

Коли Геродот відкрив Галон, столицю галів, найбільше місто тодішнього світу, в середню Європу увійшли в У. стол. гали, що себе так звали, грецький і римський світ заговорив нагло про галів. Це були ті самі кельти-самари-кімери, зимарі, гіпербореї, ріфеї, яких назв греки ані римляни ще тоді не знали. Гали від У. стол. до Хр. входять на Балкани, руйнують Рим 390 р. до Хр. а 279 р. Дельфи входять в Малу Азію, де творять дві нові Гали-чини: анатолійську Галатію і палестинську Галію (Галилею?). Докладні відомости про галів беремо з коментарів Цезара, який описав галів так докладно в своїй семитомовій праці, як би він був істориком галів, а не римським вождем.

Тому, що історія галів це історія нашої дохристиянської Русі, слід би з нею якнай докладніше заізнатися. Тих сім томів опису Цезаревої Галії носять назву "DE BELLO GALLICO" – галійські війни. Загальна назва усіх томів носять назву "COMMENTARII" – пояснення. Писані/видавані кожної зими за семилітний час в часі 58 – 52 рр. до Хр. галійських воєн.

Характеристика галів:

Цезар говорить (кн I.), (скорочую до мінімум): I. гали були очайдушні до безглуздя, з малими силами поривалися на здисциplinовані і добре вишколені римські легіони і завсігди з великими стратами програвали" (наша партизанка, козацькі наскоки – Нечай і пол), бравура погорда смерти, геройство, великі страти, ніякі наслідки), Наскоками, очайдушністю і партизанкою ніякої війни з здисциplinованою армією виграти не можливо. Це дає криваві втрати в людях і горять села невинних людей.

II. "Гали не обчислювали ніколи розсудливо наслідків очайдушної в більшості дуже шкідливої для них відваги" (терпіло цивільне населення).
III. "Гали люблять забави – бенкети" (Вино, гопак) і тоді їх непри готованих, найлегше заскочити (Нечай).
IV. "Люблять гумор, жарти, регіт" (Задорожці – лист до султана).
V. "Люблять багато балакати, без огляду на це, чи це потрібно, чи ні, Легко зраджують таємниці"
VI. "Хвальки недоказаних діл" це наша національна хвороба, давати ради, але нема кому їх виконувати. Н. пр. "Я зробив би інакше, краще" –Роби!– "Я не маю часу, я перетяжений чимось іншим і т.п.
VII. "Не стали з замірах і ділах, скоро знеохочуються". У нас говорить оден бесідник – плещуть, говорить, другий – противне, також плещуть.
VIII. "Не витривалі. Ніколи не докінчують розпочатих замірів і діл".
Кінчаючи в 1925 р школу підхорунжих у Варшаві, одного дня прийшов новий професор, що мав викладати інженерські військові роботи і тайну адміністрацію держави. Це був підполковник ген. штабу московської армії, на імя Міколайскі, володів сімома мовами, в тому і японською, за царя був військовим аташе в Токію. На першому викладі з начеркової геометрії, я одинокий в тій школі, по фаху учитель, сидів, як на турецькому казаню. Сто двадцять п'ять слухачів, усі техніки або інженери. Він повторював з ними відомі їм з нач. гео-метрії правила з виразами "тіни, киди, клади" та їх примінення у військовій інжинерії будови бетонових підземних схоронищ, мостів, фортифікацій і т.п. Ми усі сквалливо записували виклад, якого технічно я не розумів ані слова. Крім муштри, ми мали 22 предмети, з яких мусіли здавати іспити теоретично і практично перед комісією. Я зрозумів, що цього предмету не опаную і не закінчу школи.

Друга година "Тайна адміністрування". Прелегент починає: "Говорю до вас, як до будучих державних урядовців, воєводів, старост, міністрів і т.п. Говорить незвичайно цікаво, охоплює політично-суспільні проблеми Польщі і переходить до національних меншин. Ось його слова, що закарбувались в моїй памяті на ціле життя: "Русини – це старий політично недорозвинений народ, є легким до адміністрування елементом. Русини не мають державницьких прикмет – національної солідарности. Їх дуже легко розсварити, живуть емоціями, спалахоють солом'яним вогнем, з якого, крім попелу, не остає ані одної іскри. Не мають плянів на майбутнє, бо русини ніколи не погодяться на оден плян. Це народ не сталий, не витривалий. Ніколи не докінчує задуманого, чи розпочатого діла. Русини люблять алькоголь, взаємно сваритися, і чимбудь у виборах їх можна купити, навіть ковбасою. (Між слухачами сміх) Спеціально вірять приготованим вістям, пушеним на село шинкарями, війтами, секретарями, гаєвими і лісничими. Ці негативні риси русинів треба в адміністрації зручно використовувати.. Коли знайдеться

в селі впливовий русин, що спрямовує село проти адміністрації, то зробіть його війтом, розпіяйте його і дайте змогу присвоїти йому дещо з громадської каси. Коли не захоче бути війтом, дайте йому уряд дорогового стражника або гаєвого. Старайтеся завжди розбити село на групи, на шкідливих адміністрації провідників, пускайте зручно вісти, що вони є агентами поліції. Русини є так легковірні, зависні і підозрілі, що відвернуться від шкідливих для адміністрації – провідників. Спеціально небезпечними для адміністрації є уніяцькі священики "РОРІ". Польща має конкордат з Римом. Старайтеся карами, провокацією та натиском на єпископів, переносити свідомих попів в політично темні села, а у свідомі політично села, давати священиків політично індеферентних або москвофілів".

Так навчав штуки адміністрування згаданий підполковник. Ми всі записували його виклад. Я записував і червонів зі сорому. На тій годині я постановив собі ніколи не пити алкоголю, не курити і кожне діло докладно викінчувати. Першим ділом, я постановив закінчити військову школу. Я купив підручник начеркової геометрії, спав денно лиш по чотири години. Я сидів від 9 – 2 години ночі в призначеній до навчання кімнаті і за сім місяців недоспаних ночей, я опанував начеркову геометрію і поздавав іспити. Додам, що зачиало ту школу 125 учнів, а закінчило її 85.

Та постанова кінчити кожне діло, стала девізом мого життя і допомгла мені виграти трилітній змаг з польською шкільною кураторією та поліцією, за отворення третьої (крім двох державних – польської і руської) Рідної, розвєсової 7–кл., Школи. Це був унікат в цілій Галичині в селі (чотирьох хат) три шкільні будинки і три різні школи. В Рідній, приватній, школі вчать три вчителі, В державній школі з "руським ензкем" вчить двоє вчителів, а в другій державній школі з польською мовою навчання вчила одна вчителька. (37. ст. 265 – 269).

Я навів цей випадок, паралельний до характеристики наших галів Цезаром, бо це характеристика наших предків і нас.

Вороги, москалі, поляки і румуни знають нашу владу, тому вони мають свої держави, а з нас творять свій національний погній. Бесарабія була руська ще у XIX стол. Русини жили поза Ряшевом по ріку Вислоку, а в Карпатах по Попрад ще в 1890 роках. На півночі – москалі пересунули нас на південь 200 – 400 км за 300 літ "возєдинання". Що останеться з нас за 100 літ, як ми не схаменемося і не змінимо своєї вдачі?

Повертаючи до характеристики галів Ю. Цезарем, подаємо дальші його зауваження: X. Гали недбалі і не точні у виконанні завдань. (Чи це не наша прикмета?) XI. Несталі в додержуванні добровільно заключених договорів. (Прокопій стверджує то само). XII. Не розсудливі, кожний демагог змінює їх рішення, що приводить до – XIII. міжусобних сварок, бійок і взаємної різни (Чорні Ради, Мотовилівка). XIV. Неповна до свогого проводу, до своїх законів, ладу і порядку" (DE BELLO GALLICO V. I.), (269. ст. 5 – 7) бунти, отаманщина, Махно, Пашк. республика).

Цих 14 точок характеристики галів – Цезаря повторилася після 2418 літ в 1918 – 1920 роках у нас. Повторилися з такою точністю, що Цезар міг би взяти нас за галів.

Родина в галів була патріархальна, батько за непослух мав право кари смерті (ібід). До посагу жінки чоловік додавав рівну суму свого майна, дохід з того спільного майна додавав до суми. Котре з подругів скорше

померло (звичайно чоловік), то спільне майно було власністю живого подруга він чи вона могли дати те майно, кому хотіли. (ібід).

За словами Цезаря, в Галів були лиш два стани вільних людей. Він, мабуть, мав на думці ті стани, що були у проводі. Третій стан півдільних і четвертий стан – рабів. Це була та суспільна драбина галів, подібна до сумерської (ібід та 165. ст. 26).

Приглядаючись кожному станові, бачимо, що перша, найвища верства, це друїди–жреці. Вони були не лиш священиками, але, як і в сумерів, суддями, лікарями, законодавцями законів. (ібід). Друїди, як і в Індії брамани, ділилися на нижчих домово–родинних і вищих, що були суддями народу і служителями культу їх богів. Усі були жонаті, мали більше жінок, які були друїдками – служительками богинь. Своїх дітей виховували на жреців (ібід). В галів, індусів, словян і Руси тих богів різного степеня було більш сотні, а ще більше було русалок, водяників, лісовиків, домовиків і т.п. (ібід, 312. т. I.). Друїди були також дорадниками в родинних справах. Маючи судейську владу, вони вмішувались і рішали про всі родинні проблеми, суперечки, добір подруж, сусідські непорозуміння, міжродинні проблеми, межі піль, справи спадку, границі родів і племен. Усе публичне і приватне життя було під строєю контролею друїдів. Усі злочини правдиві і видумані (непослух друїдам) карали смертю, зарізанням або спаленням в жертву богам (269. ст. 6). Та жрецька опіка була докладно так само приемна галам, як нинішня комуно–москвоєська – Україні. Поле, що було власністю богів, друїди надавали або відбирали. Всі люди, бідні чи багаті мусіли належати і платити десятину зі своїх доходів до релігійної громади, гальських богів (святинь). Коли хтось приватно або публично не покоровився їх наказові, того викидали з релігійної громади, забороняли приносити жертву богам. Такий був проголошений проступником і ставав кандидатом на зарізання чи спалення в жертву богам (312. т. I. та 267 ст. 6). Кожний гал стерігся друїда (як нині енкаведиста), як міг унікав їх товариства і бесід з ними (ібід). Коротко кажучи, ціла Галія послушно мовчала, бо благоденствувала. Від засуду і сваволі друїдів не було ніякого вищого уряду справедливости, куди можна б було внести відклик від засуду (ібід). Їх боялися однаково вожд племені, як і звичайний раб (ібід). Вони мали, правдоподібно, храмове військо, як і жреці сумерів, бо інакше ніхто б їх не боявся. Друїди не ішли на війну, не платили податків, були вільні від жертв богам і на будову святинь,

Релігія усіх оріїв, від сумерів, галів, словян і русів – це многобожжя природи. (312),(165. ст. 248 – 259),(268. ст. 6 – 7) Сонце, Місяць зорі, земля, ріки, озера, вітер, дощ, звірі, тверді дерева (дуб, бук, ясен, явір), а навіть куші і рослини, в яких було лікарство або гарбник, були більшими або меншими богами. Окрім понад сотні богів та вдруге стільки добрих і злих духів, русалок, водяників, лісовиків і п. Те саме було в словян і на Руси. Згадується около двадцять імен гальських богів, але мало відомо про їх завдання–професію. (ібід).

Цезар зазначив, що гали (як словяни і руси) вірили в забобони. Коли хтось хорував, ішов на війну чи в небезпечну подорож, обіцював, що коли видужає, чи поверне з війни, то принесе за себе в жертву богові раба чи рабину. Їх друїд заріже (за заплату) і спалить з відповідними молитвами (312)–та (265. ст. 6).

Друїди вчили, що за жертву бог змилюється і відвдячиться жертводавцям здоров'ям, чи щасливим поворотом (ібід). Ті жрецько-друїдські тисячолітні виховання довели до того, що український нарід на селі ще до I. світ. війни дуже часто вірив більше забобонам, як священникам і лікарям. Друїди були лікарями і антикарями в одній особі. Пліній, що жив в 24 – 79 рр. по Хр. говорить у своїй "Історії природи" (37 книг), що друїди принесли в Галію велике знання лічних рослин". Він описує теж одяг друїдів: "Білий, довгий плащ (льняний) з накриттям голови без рукавів. З боків під рукавами плащ був розтягтий до пояса. Мали довгі бороди, вуса і волосся, що спадало на плечі. Омелу лиш з дуба в червні відтинали золотим серпом. Служила лікарством проти отруї, зм'ягчувала опухи, осушувала скрофули і була засобом, щоб домашні звірята (худоба) давала що року приріст". Тому в Англії до нині заховався звичай, що на Свят Вечір завішують омелу на стелі по середині кімнати, як символ розросту роду". Якийсь рід вересу, за присписом друїдів, лічив хвороби очей, а дим з нього був дизенфекційним засобом. (Верес – **CALLUNA SALISB** – англ.: **LING HEATHER** цвіте девятого місяця в році. Тому назва "вересень". В Україні росте 21 родів вересу. Це деревця, корчі кущики. В Карпатах ростуть два роди вересу. Це вічно зелені кущики з густими гілочками. Верес росте в цілій Європі. Котрий рід вересу лікував очі, що його друїди занесли з України до Франції, Пліній не подає. Що верес був колись важним лічним засобом в словян і на Русі, свідчить назва місяця "вересень", по гальськи "**MIOS MEADHONACH** ." Міос – місяць, меадгнач – центральний, головний (257 ст. 173 і 181). Вересень був головним, центральним місяцем в галів, (Пліній кн. 16. ст. 250).

У Франції друїди збирали у вересні той рід вересу в той спосіб, що висували золотий серп правою рукою через лівий проріз плаща. (Крадо-мо) Вербену також збирали у вересні. Збирали її в означені дні з увагою на фази місяця. Наперед закопували в землю близько вербени кусень бджільного плястра з медом. Збирали в ночі, коли місяця не було видно цілу ніч. Дооколо рослини закреслювали коло серпом і лівою рукою виривали рослину з корінням. Це був лік на очищення (Пліній кн. 16, ст. 251). Конюшина була ліком проти розвільнення, шалві і сезам проти кашлю, полина на болі шлунка, центрія на очищення крові і т.п. (ібід).

Друїди ділили лічнічі рослини після частин тіла. Гальський лікар з IV. ст. Марко з Бордо подає список 12 ростей на 12 частин тіла. З його 12 ростей – живокіст лікарський – шорсткий – римляни називали галом – "**HALUS**". Порошок проти опухнення повік назвали галійською назвою "**IMMON**" – демон, **DERCO** – око, "**MAROS**" – мара – хвороба, наслана, демоном на око (165 ст. 190).

Щоб переблагати богів, треба принести в жертву людину. До тої цілі вживали злодіїв, бандитів, або релігійних переступників. Робили це так. Будували скриню з дощок, в якій робили прорізи на руки і ноги; до тої скрині доплітали з лозини, щось в роді штанів і рукавів. В цю скриню саджали проступника, замикали її, клали на костир і підпалювали. Жреці вчили, що така жертва найбільш подобається богам (ібід ст. 7). Це була велика пересторога для бідаків, щоб вистерігатися проступків. З браку проступника, кидали жереб на пів вільних людей або рабів і палили невинного вибранця богів. Так само

поступали друїди на Русі. Повість Временних Літ записує: після відновлення Володимиром поганської віри 980 р. такий факт, що мав місце 983 р.: "Того року Володимир переміг ятвягів і жреці рішили подякувати богам за перемогу людською жертвою. Кинули жереб, який упав якраз на сина варяга, який був християнином. З намови жреців, товпа замордувала обох, бо вони боронилися". Що зробили з убитими, літопис не нотує. По всякій правдоподібності, їх спалили на кострі в жертву богам. (Пов. Врем. Літ – Москва-Ленінград, ст. 254, – 1950 р.). Коли таке діялося в часі, коли в Україну уведено християнство за Аскольда і Дира, після християнізації Русі королевою Оленою – Ольгою, то які вибрики могли робити руські жреці перед часами Аскольда і Дира?? Це стверджують арабські історики-купці Ібн-Руст, Ібн-Фалдан та інші. (70. т. I. ст. 327 та 332 – 333).

Повість Временних Літ та Іпатський Літопис нотують, що київляни "привожаху сина своя и дощери" – дітей своїх на жертву богам (ібід ст. 326). Історик Грушевський іронізує з літописних вісток і згадок митрополита Іларіона і говорить, що "цілий текст взятий риторично без реального значення зі св. Письма" (ібід ст. 327 – 328).

Докази Цезаря підтверджують слова наших літописів і згадку митроп. Іларіона та арабських істориків. Хтось міг би зауважити, що таке було лиш у галів. Гали – це предки словян і русів.

Згадуючи Цезаря і галів, що палили рабів, піврабів, а навіть бідне служиле боярство в жертву богам, слід зазначити, що ніколи не палили багатих бояр та інших вельмож. Друїди в галів, брамани в індусів і руські жреці учили, що душа є нестерельна і за гріхи мандрує по смерті в звірята або рослини. Безгрішна іде у вирай до богів. Друїди вчили, що богом життя і смерті – є бог вогню. Цезар називає його "**DIS-PATER**" (наш Дажбог. (312 268 та 165)).

Гальське "**DIS**" вимов: "**DYESH**" – диеш – це бог, люблячий вогонь, ворог зима, (257.ст. 105). Гальське "**DI SINN**" – вимов. **DYESH – ENN** – диешен – вмирати, смерть (ібід), англ. **DEAT** – дай – смерть. Гальське "**DI-SATHURNE**" – вим: **DYE-SAHURNA** – це наша субота (ібід). Гали були (звали себе) діти диеш-патра – бога ворога зими. Русі звали себе дітьми Диеш-бога – Даж-бога. Це не припадок, а тисячолітня тяглість крові і мови від галів до Русі. Гальські друїди мали крім храмового війська, ще й велику групу помічників. Може та група була власне тим військом друїдів. Це були т. зв. віщуні, чи вістові (ібід). Вони вбивали призначених друїдами, на жертву богам, людей. Це були підручні друїдів, які виконували їх накази. Це, правдоподібно, наші "волхви" на Русі. (268. ст. 7 та 312 т. II.).

Коли гали прибули до Франції, вони з бігом століть зустрілися з римським і грецьким світом, де жреці не мали таких необмежених прав, як в галів. Це стало (мабуть за намовою греків) причиною, що 300 р. до Хр. боярство підняло повстання проти насилля друїдів. Це була жорстока, братовбийча різня, що велася около 150 літ. Це дуже ослабило галів. Це була "Велика Руїна" галів, подібна руській, після смерті короля Ярослава, козацькій, по смерті Богдана та нашої в 1918 – 1920 роках. Ця руїна триває до нині і є найгіршою з усіх попередних в нашій історії Русі-України, руїною, що замінила цілий наш нарід в московських рабів.

Відомо, що всюди, де приходили наші гали хлібороби (трипільці, анти, русини) усюди за ними бігли греки зі своєї неурожайної вітчизни, гаслом яких було " торгувати (обдурювати) або вмирати з голоду". Тому коли гали около 900 літ до Хр. прибули над Середземне море, почали корчувати ліси і на урожайній землі теперішньої Франції, засівати пшеницю, за ними прибули з за моря греки. Гали зайняли давню фенікійську, а може заложили свою торговельну факторію над дуже догідною пристанню і назвали її "Мас-сіля". Гальське "**MASAN**" – це широкість, розповсюдження, поширення. Це була дійсно надзвичайно догідна і пригожа до розросту пристань. Пізніше, коли Массіля за 300 літ розрослася, гали перезвали її на "**MARSANTA**" – торгівля (257. ст. 171 – 172) англ. **MERCHANT** – купець, –теперішня Марсилія.

Наші гали – етруски заложили Рим около 720 р. до Хр. Це були свояки галів по мові і крові. Італія(Франція, Англія, Ірландія, Швейцарія, Австрія, Угорщина, Балкани по ріку Везеру до Балтику – це все були кольонії Праукраїни. Всі вони 1000 літ до Хр. мали зрозумілу мову від Піринеїв до Уралю і московських, на ті часи, фінських болот. Усюди до гальських пристаней бігли греки зі своїми горшками, зброєю і вином, за якими тужилиусі орії, гали, скити і руси. Тому Рим і Марсилія ровесниці, за посередництвом своїх купців були знайомі ще від УІІ. ст. до Хр.

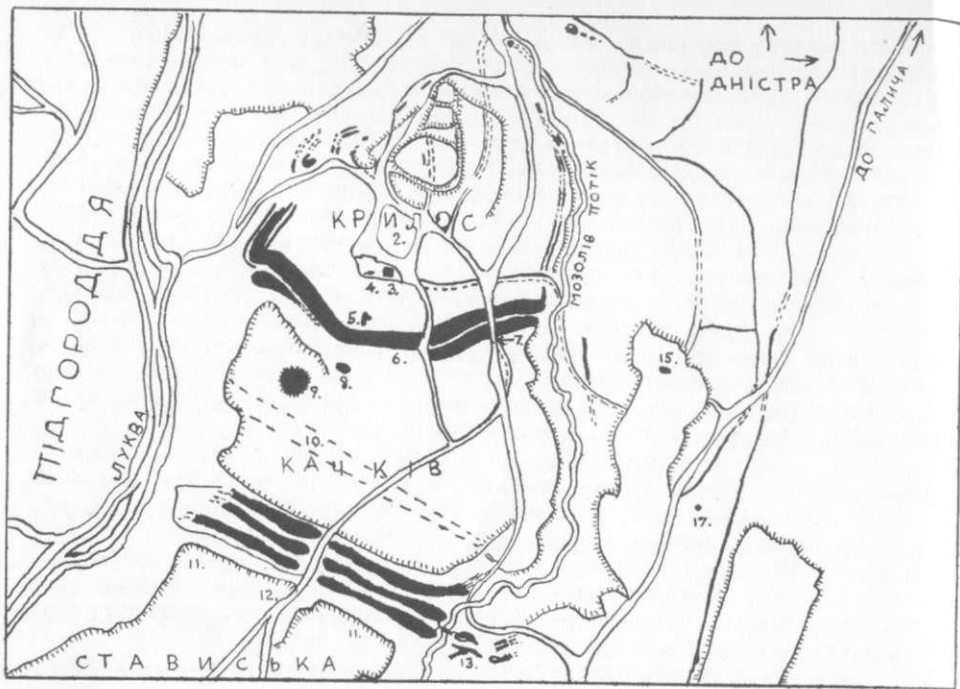
Пригляньмося, як греки зробили гальську Марсилію своєю кольонією: Марсилія була заснована над т. зв. Львиним заливом, якого східний беріг хоронив пристань від півдня. Це був т. зв. "Ріг Кройчета". Гальське "**CROICH**" – стовп, шибениця. Той ріг хоронив залив і має до нині форму стрімкої, високої гори (257. ст. 90). Як бачимо, всі назви гальські. В Римі і в Галії був широковідомий переказ, про оснування Марсилії галами. В кінці УІІІ. ст. до Хр. в надморській Галії панував король на імя "Манн" – наше "муж". В індів "Манн" відомий нам з першої книги. Це перший муж – чоловік після потопу. Англ. **MAN**, нім.: "**MANN**". Той гальський Манн мав гарну дочку, що звалася "Гіпта" (В англійців "Гіда", дочка короля Гаральда II яку висватала за жінку Володимирові Мономахові, в 1070 р. його тета, королева Данії, Єлисавета Ярославна (65. ст. 135 – 153). В галів, як і на Русі був звичай, що дівчина в означений день (Купала) сама вибирала судженого долею мужа.

Кожне плем'я галів мало свої звичаї і обряди. В приморських галів був звичай, що в день шлюбу дівчина в присутності запрошених гостей першу чашу вина давала судженому. Щойно після випиття вина вибранець був її мужем. В голяндців (знімчених Галів) до нині молодий на сватання приносить дві свічки, більшу і меншу і кладе на стіл в хаті дівчини. Коли дівчина засвітить меншу, це рівне українському "гарбузові". На весіллі своєї доні гальський король запросив молодого, пристійного, гарно убраного грека купця з малоазійського міста Фокії. Гіпта була гарна дівчина, з довгими косами, по нижче колін. Вона, замість довговологому і вусатому старшому гальському женихові, подала чашу, в присутності гостей, молодому, коротковологому, безвусусому грекові Евксеніві. Той сквапливо прийняв чому і випив вино. Не було виходу зі створеної ситуації і король після старовинного звичаю був змушений видати дочку за грека. Це діялось 600 р. до Хр. Грек, після весілля, виїхав до Фокії, привіз повний корабель товарів і багато греків.

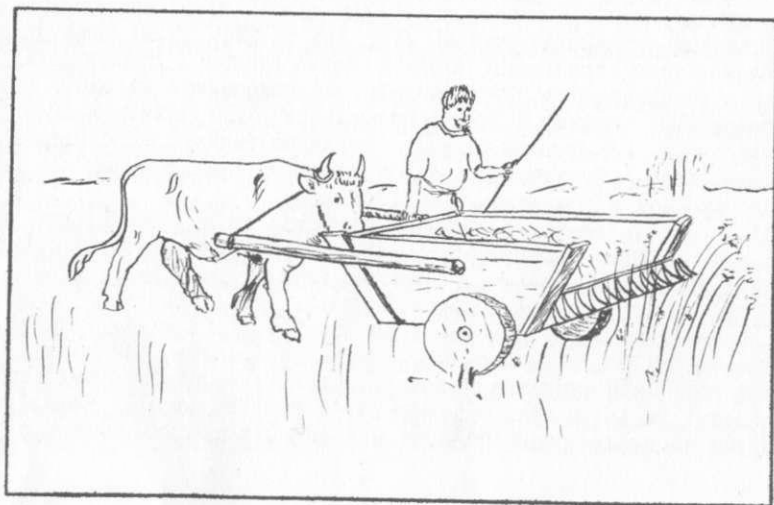
Від тоді що року приїздили греки і осідали в Марсилії. Коли в 546 р. до Хр. перський цар Кир здобув Лідію і почав наближатись до Середземного моря, усі фокейці покинули свої кольонії в Малій Азії, всіли на кораблі 542 р. і не зертали до фокей в Греції, але поїхали до Марсилії, де гостинні гали, як і руси, їх прийняли. Так постала велика грецька кольонія, з якої греки основували нові кольонії від Монака до рогу св. Мартина в Іспанії. (4. т. 14. ст. 956). Греки, як і юдеї мали і мають до нині сильний зов рідної крові. Вони тягнуть за собою сотні своїх кровних братів, якщо оден з них відшукає пригоже місце до торгівлі. Ті невеликі купецькі народи – це антитеза українців. Вони незалежні, тішаться як їх брат по крові – ближній доробляється на дурноті тих, що люблять багато пити, сваритися і завидувати брат – братові. Купецькі народи – греки, юдеї, англійці, японці пють мало і легкоалкогольних напоїв, Я ніколи тут в Америці не міг зустріти п'яного юдея, ані грека, хоч я спеціально за ними пошукував для власної цікавості. Так за кількадесять літ Марсилія стала грецькою самостійною кольонією, що достарчала галам найбільше вина (ібід). Розп'ячили галів, як наших скитів, антив і русів.

Дуже правдоподібно, що марсилійці в 300 р. до Хр. викликали домашню війну в галів. Одначе нам конечно вперед закінчити опис гальських друїдів. Крім численної групи вішунів, підлеглої друїдам, була в галів, як і Русі, ще група співаків – бандуристів. Чи вони підлягали наказам друїдів, докладно невідомо. З того, що Галії без відома і дозволу друїдів нічого не діялось і з того, що вони співали про гальських богів, виходило б, що ці люди підлягали друїдам. Ті співаки–бандуристи були рівночасно поетами. Вони уклали думи і співали їх при акомпанієменті лір і бандур. Як бачимо, то ліра і бандура – це тисячолітній музичний інструмент галів і русів. Цезар говорить, що вони співали про пригоди і відвагу богів, про героїв–надлюдей галів (Геракль), про славу гальських вождів – королів в сучасному і минулому часі. (312. кн. 3). Вони докладно оспівували діла героїв і висмівали сором богузів (ібід). Вони співали боярсько–лицарській верстві, яка була дуже чисельною в галів. (ібід). Ті співаки–поети–бандуристи були вибранцями усіх гальських племен, яких лучили співом в одну націю. Вони пригадували народові національні і релігійні традиції (312, 165 та 286). Такі самі співаки – поети були в індів, трипільців, антив і словян шведів – скандинавів. Їх жива копія – це бандуристи Русі–України, що доховалися до наших часів. Дуже правдоподібно, що наше "Слово о полку Ігоря" було співане бандуристами Русі на княжих і боярських дворах. Наглядно бачимо, що сумеря–трипільці, кімери, гали – будини, чорноубрані, неври та інші, з якими запізнаємося, це предки Русі, але не монголо–московіти.

Друга, боярсько–лицарська верства галів була більша часом від друїдів, вішунів і співаків разом. Ця верства ділилася, як і в сумерів, хатів, словян і на Русі вельмож і боярство служиле, що Цезар називає "**CLIENTIS**", тобто залежні, підручні вельмож. Та "клієнтеля" – дрібне боярство ділилося на нижче (піхота), воно творило цілі боярсько–лицарські села, і вище "**EQUITIS**" – кавалерію. Піхота мала шолом, панцир, лук і топір. Це все вони мали купувати на власний кошт за земельний наділ від суверена вельможі, що міг відібрати землю за невиконання наказу. Кавалерист мав більші наділи землі і своїх клієнтів; мав узброїти власним коштом слуг і

РОЗКОПИ ГАЛИЧА

ГАЛІЙСЬКА ЖНИВАРКА

себе та заосмотрити себе і слуг кіньми (ібід). Так було в часах Риму. Невідомо, як було перед Римом. З того виходить, що в галів були вельможі – суверени. Зізд – рада тих суверенів – вельмож вибирала з поміж себе вождя – короля, який до приходу римлян, як і в русів, не був дідичним. Так було в сумерів та задержалося на Русі (Галичина Могила), де боярство покликало князів. Той лад задержався в поляків, аж до упадку Польщі. Такий же лад задержало наше козацтво. На т. зв. "волости" рішала старшина про вибір гетьмана Січі.

Третім станом галів було селянство "смірті" – чесні, справедливі, про яких Цезар не згадує і вважає їх за пів – рабів боярства і друїдів. Той третій стан був в галів так, як був в сумерів, хатів, індів і на Русі. Вони с е л о держали і держать на своїх плечах від Адама до сьогодні (у нас в невірничих колгоспах), усю державну адміністрацію, купецтво, колись боярство – аристократію та друїдів.

В сумерів, хатів і галів вони мали свої ділянки землі, надані довічно, які можна було в смера відібрати, коли він не заплатив в березні суверенові "ренту" за землю. В хатів той "рент" звався "івар" в галів звався "MAL" (257.ст. 170), на Русі "вир" (івар). Слово вир означало платня, заплата різного роду. Той "івар" в хатів платили цареві, в галів – суверенові, а суверен сюзернові – королеві. На Русі, в княжих часах старинне слово "вир" заступило слово дань полюддя, а слово "вир" заступило кару за вбивство. Назва вир походить від слова вивер – білка – вивірка, скірка якої була платничим середником в слов'ян і русів. Гальське **FHEORAG** вимов: **VEORAG** – наше вивірка – вивер – вир (257. ст. 224).

Смери – селянство сумерів, хатів, галів, індів, антів і русів було звільнене від воєнної служби. Їх уживано до будови укріплень; мостів, земляних валів, доріг і т.п.

Четвертий прошарок населення галів творили міщани і ремісники. Ця верства населення, згідно з описом Цезаря, була залежна від суверена в тій самій мірі, що селянство. Платили "маль" товарами, збіжжям чи виробами ремесла.

Перші хвилі галів, як було згадано, прибули в нинішню Францію ще в "Гальштадській культурі" около 1000 – 850 літ до Хр.коли на світі не було ще ані Риму, ані грецьких колоній в Україні і грецької держави, бо греки були під владою дорів і переживали т. зв. "Темний вік" (65. ст. 17 – 18).

Тепер слід сказати ще дещо про домашню війну галів, яка стала гробом їх самостійности, так, як наші три "Руїни" стали гробом руської, козацької і української держави в 1918 – 1920 роках. Війна між друїдами і боярством постала за грецькі гроші. Над проблемою землі і волі, як у нас в 1918 р. Слід розглянути, які були посередні; і безпосередні причини громадянської війни – руїни галів: Посередні: Грецька колонія Марсилія зросла, як побачимо, до великої сили з продажі алькоголів (вин?) галам. Воєнна фльота Марсилії, в часі около 537 літ до Хр. мала понад 60 кораблів зв. "триремів" (назва від трьох рядів веслярів з обох сторін, (Геродот кн. I. розділ 166 – 167). Скільки вони мали таких триремів 237 літ пізніше, ніхто не записав. Менших торговельних кораблів мали сотні. Їх воєнна фльота, в злучі з Римом причинилася в головній мірі до знищення Картагіни (4. т. 14. ст. 956).

Їхні сухопутні каравани з Марсилії розвозили алкоголь не лиш по цілій Галії до р. Рену, але почерез Альпи і Швайцарію аж до Тиролю. На тому просторі нині знаходяться густо срібні монети "карбовані" – вибивані в Марсилії (ібід). Усі джерела згідно стверджують, що греки торгували з галами головно вином. Друїди, хоч тримали весь наряд в строгій дисципліні, були проти розп'ячування народу і піддержували владу сильних королів. Що друїди приносили в жертву богам людей, то це робили всі поганські народи тих часів. Помимо залізної дисципліни, друїди дбали про мораль галів. Суспільний устрій галів стверджує, що до 300 р. до Хр. була федеративна монархія племінних вождів. Такий самий лад був в етрусків в тих часах. Етруски – це брати галів (300. ст. 13). Чи від Піренеїв до р. Рену була одна, чи чотири федерації (такий поділ залишив Рим), сьогодні не відомо. Кожна федерація мала свій політично-релігійний центр. Це загально відомо, що греки і римляни були проти об'єднання народів з якими вони жили, в оден сильний провід. "**DIVIDE ET IMPERA**" діли-розеднай і пануй" було кличем далекогозорої політики Риму і Візантії, а нині Москви.

Розсварити, викликати домашню війну в уплянованих до підбиття ними народів, поділити їх на племена чи партії – було тисячолітньою ціллю згаданих народів. Коли жреці-друїди, двигуни суспільно-політичного і релігійного життя галів виступили проти паразитів, греки-викликали домашню різню, щоб повалити монархічний лад, поділити Галію на 100 самостійних племен й знищити друїдів. Це були зовнішні, посередні причини "Руїни".

Внутрішні безпоседні причини, кинені греками між народ, були, "земля і воля". Друїди галів, як в сумерів, хатів і на Русі, вчили, що земля є нічия, сумерське "**NIGENNA**" – божа (богиня землі в кельто-галів і Русі звалася "Земля". Тому богині не вільно було віддавати комусь у власність. Землею завідували жреці або царі як в хатів, або жреці і царі разом, як в сумерів і галів, тобто вони, як слуги і вибранці бога (в хатів цар Табарна був царем і найвищим жрецем). В свято весни (березень), чи літа (червень), чи осені (листопад) хатський цар убирався в одяг найвищого жреця і починав свято. (Кн. I.).

Хати були більше зближені до групи "**CENTUM**", гали і етруски до групи "сатем". Тому, що етруски – це брати кельто-галів, вони мали той самий суспільний устрій, що гали. Етруски називали себе расенами чи русенами. Римляни називали їх "**ET – RUSCI**". Латинське "ET" – це наше і "**ET – RUSCI**" – наше "і-рускі". В Галії було племя "рутенів". В ет-русків і галів, як і пізніше в римлян, був той сам суспільний устрій, що в хатів. Король був найвищим жрецем в святкуванні обрядів і на спілку з жрецами, як вибранець богів (коронований жрецами), завідував наділами землі.

Римляни перейняли від етрусків – русенів культуру і державний устрій. Русени мали монархістичний устрій і їх королі управляли Римом. Останній русен король Риму називався Тарквіній Гордий. Гальське **TARCIUS** – зневажливий (257. ст. 256). Тарквінія прогнано за зневагу римлян. У римлян він звався по русенськи – люко-мон. Гальське "**LUGH**" – це сила члена (народу), (257. ст. 166). Люко – це сила, мон – чоловіка, члена народу. Ті королі русенів, як в сумерів і хатів (пізніше римлян) мали королівські інсигнії: 1. золоту корону "**ORDHA CORON**" по римськи "**CORONA AUREA**" (234.ст. 127), 2. пурпуровий плащ, 3. трон, 4. золотий ланцюх з емблемою бога на

шиї, 5. грубий, золотий перстень, яким він печатав воскові печаті на листах і 6. жезл. (ібід). Коли таких королів і інсигнії мали русени, брати галів, то напевно мали їх гали. Одначе не відомо, чи королі русенів і римлян були діличними, чи доживатними. Знаємо напевно, що до 300 р. до Хр. гали мали королів (269. ст. 7). В часі около 300 р. до Хр. землею в Галії диспонували королі і жреці. Заходить питання, як це виглядало? Королі і жреці мали земельні простори з яких наділювали землею лицарів за геройство і за добре виконані діла для держави. За зраду на війні, за не виконання наказу, за трусливість, за зраду державних таємниць, за розбій, грабунок і т.п. королі відбирали землю, тобто карали бояр; жреці карали нижчі верстви населення, з яких приносили жертви богам. Бояри давали в жертву своїх невільників. Це були звичаї усіх кельто-галів. В той спосіб королі і друїди держали наряд в послуші. Послух своїому проводові є основою сили кожної нації від найдавніших часів. Так було в галів около 300 р. до Хр.

Та часи змінювалися, кельти (дори) правдоподобно брати галів, що прийшли з Карпат, вимордували грецьких царків і грецькі державки-племена стали республіками. Ніхто не зазіхав на грецькі гори, бо з півночі ослоновали Грецію балканські гори, а з моря боронила греків їх сильна фльота. Греки мали 25 % управної землі цілої грецької території, жили з розбою, торгівлі вином і горшками. Земля у греків в VII. стол. до Хр. перейшла в в приватну власність. За впливом греків і Рим став у 510 р. до Хр. також республікою і земля перейшла на власність горожан римської держави. Хто не був горожанином Риму – держави, той не мав права власності на землю. В галів до 300 р. до Хр. земля була божа – нічия, і її розподілювали між народ королі жреці. Королі галів, як і наших сарматів, вимагали від грецьких кольоній заплати за землю – щорічного ренту. З розростом кольонії, зростала сума ренту. Зріст сили королів був загрозою для грецьких кольоній. Тому греки на усіх побережжях стреміли до того, щоб в їх запліччю не поставили сильні держави, розвій яких здержували братовбийчими революціями або за золото натровлюванням народів дальших на народи грецьких сусідів. Яскравий образ такої політики бачимо на історичних подіях Русі.

Галія зростала, під своїми королями, в грізну силу. Треба було позбутися тої сили, і греки кличем "земля і воля" бють Галію, як Ленін Україну. Кличем "земля і воля" можна завсідги дурити народи. Москалі після упадку комунізму можуть кинути клич "земля є приватною власністю, діліть колхози" і наряд України, замість будувати власну державу, може кинуться розтягати колгоспи, різати худобу, бити комуністично-колгоспних урядовців, – брат брата. Так було в 1917 – 1918 роках, так може повторитися по упадку комунізму. За той час хаосу, москалі демократи, чи монархісти вспіють закріпити свою владу над Україною.

Така майбутність майже певна, бо наші партії на еміграції в своїх програмах (яких поза взаємною гризнею взагалі не мають), не порушують питання приватної власности землі і фабрик на випадок упадку комунізму. А це питання, перед національним питанням, повинно бути розроблене до дрібниць і кинене між наряд.

Події покотяться знова, як в 1917 – 1918 роках понад голови наших політикерів. Земля, самостійна церква і самостійність України – це

три основні проблеми, які повинні бути основно розроблені нашим політичним проводом на еміграції, бо в противному разі вони ввійдуть до історії, як ляки. політики-руїни, а не політики-будівничі держави. Історія не питає, як, якими способами кожний державний муж будував державу, лиш питає, чи побудував державу і вивів наріз з неволі.

Грекам треба було знищити сильну монархістичну владу і ослабити силу друїдів. Вони приготували клич "земля на власність (боярам), криваві жертви богам лиш з бандитів і злодіїв. Усі племена самостійні!" Цей клич довго поширювали (як і ідеї Маркса) між галів. Яка подія спричинила вибух приготовленого літами бунту, ніякі джерела не нотують. Згадують лиш, що "около 300 р. до Хр. почалася громадянська війна, яка повалила монархістичний лад". Та революція дуже ослабила галів. (268. т. II. ст. 872 – 881). Усамостійнилися всі племена. Королі і жреці мали гроші і військо, боронились. Ніхто не записав скільки десятиліть тягнулася ця братовбивча "Руїна". По революції до 154 р. ніхто не вимагав від греків платити ренту (165), Операція грекам удалася; Галія ослабла, настали міжплемінні війни понад сотні племен за межі, за плавбу по ріках, за ліси, пасовиська і т.п. В 154 р. до Хр. сусідні племена зачинають вимагати від марсильців знова ренту, греки покликали римлян, які тих часах підбили вже Італію по Альпи. Рим, як і москалі, пішов радо робити порядок в чужих краях. Римляни скоро втихомирили гальських князьків і прилучили їх до Риму.

В 121 р. до Хр. гальські племена Едуї і Альбораді почали війну проти Арвенів рутенів. Арвени запросили на поміч Рим. Римський конзуль Фабій в двох боях розгромив едуїв і альборадів і при тій нагоді прилучив до Риму такі гальські племена: тальосів, вовків (гальське **VOLCI**), текто-сагів, арекомів, гельвів, альбородів, севтронів, тиркасів, білих, катурігів, салівіів (соловіїв) та ще декілька менших племен. Так постала перша римська провінція в Галії зв. "Нарбоненська Галія" від міста Нарбони, осідку римського намісника (269.ст. 7). Так почали римляни обєднувати понад сотню гальських племен. А скільки таких племен було від р. Рену по Ураль?

Усі ті племена едали скити, сармати, германи, мадяри, печеніги, половці, татари, поляки, москалі., Хтось (багато разів за грецькі гроші) завсїгда приходив єднати їх, бо їх псевдодемократична психіка-вдача, ніколи не дозволяла їм добровільно, без чужої нагайки, підпорядкувати себе своєму виборному, чи дідичному проводу.

Москалі в 1918 – 1920 роках обєднали понад 70 анархістичних отаманчиків (що від обєднання вивтікали за границю) в одну соціалістичну Україну. За зєднання Україна-наріз заплатила і дальше платить вже понад 20 мільйонами жертв зорганізованим голодом, розстрілами, концтаборами і депуляцією. Римляни обєднали галів, але не відбирали землі від них. Згідно з римськими законами, вся новоздобута земля належала до громадян римської держави. Переможені гали громадянами Риму не були. Римляни могли всіх галів замінити в рабів та римляни боялися людського потенціалу Галії, який в двоє перевищав чисельністю римську державу. Геройська оборона гальських племен в значній мірі вплинула на лагідну поведінку з ними жорстоких римлян.

Рим, крім втихомирання анархії і щоденної безпеки, приніс галам технічний поступ в будівництві з каменя, тверді закони, строге право,

клясичну культуру і надії, за заслуги вірності, стати горожанами Риму. Спокій, безпека, право довели в дуже короткому часі до добробуту і багатства працьовитого селянства Галії, а в парі з тим цілого народу. (165. ст. 8).

Рим заборонив приносити людей в жертву богам. Бандитів і злодіїв наказував замінювати в рабів при праці в каменеломах. Це викликало спротив друїдів, яких Рим почав безпощадно вибивати, уважаючи їх за ворогів, а їх обовязки служити богам передав начальникам і вельможам гальських племен. Так зручно Рим винищив ворогів релігії римлян, а тим сами гальських самостійників. Римська релігія, школи, мова, закони, уряди і надія громадянства мали завдання на дальшу мету зримшити галів. Далекозорий Рим, за одно століття осягнув свою мету. В 48.р. по Хр. римський цїсар Клявдій вїєднав закон в сенаті, за яким гальське боярство, що мало 10.000 систер-цій майна, стало автоматично громадянами Риму (їбід). Крім того кожний гал, що вислужив в римських легїонах (а гали були воевничі), чи в урядах, ставав римським горожанином. За 100 літню безпеку життя і майна, за буйний розвій рільництва, торгівлі, ремесла, шкіл, Рим, осторожно без насилля осягнув свою ціль. Галія прийняла римських богів, мову, школи і уряди. Гали і Рим мали полїтеїстичну релігію і орійську, в дечому зближену мову, що прискорило денационалізацію галів. (їбід ст. 2 – 10).

Запізнавшись дещо з римською далекозорою політикою і діяльністю друїдів, слід зауважити б ще, що ці друїди мали теж школи для своїх дітей і мабуть теж для дітей королївських родів. Навчання в тих школах, тривало літами. По закінченні шкіл, учні відбували практику з ворожбитами і друїдами. Римляни впроваджували свої школи, своїх богів і мову, тому друїдів, як ворогів римської державности, безпощадно винищили.

Гали, будини, неври і другі були предками Руси. У нашій історії до тепер не навітлено теми друїдів Руси і їх тисячолїтнього впливу на психіку нашого народу, а вдача народу кристалїзується тисячолїттями. Як бачимо, у нас і в галів наріз не обороняв винищування друїдів. Вони, за свідченням арабських істориків, виконували у передхристиянській Руси ті самі завдання, що в Галії. (Ібн Русте, Ібн Фалдан і др) Судів, що видають і виконують смертні присуди без права відкату не любить ніхто з народу, від боярина до раба. Зїсланий Творцем Вселенної. Спаситель Христос, своєю наукою знищив многобожжя і криваві жертви. Він зрівняв душі рабів і вельмож перед Богом зї станових різниць виконанням Його науки, всепрощення і любови. Він передав кару смерти, своєю смертю, цезарам, а своїй Церкві залишив закон "любви ближнього". Тому "врата адова ніколи не одоліють Її" Терор-братовбивство, на протязї історії, нищить завсїгда тих, хто виконує терор. Тероризований наріз, як не може зломити партії терористів самий, кличе на допомогу сусїда.

Хто знає, чи на тому тлі не прийшло в нашій історії покликання варягів. На тому підложжі відбулося покликання німців у 1918 р, коли то наші, за висловом В. Будзиновського, "соціалблани" розїгнали своє війсьське домів і стероризували босяком село. Хлібороб не пішов боронити марк-сївського уряду, що націоналізацією відібрав йому праїдну землю, а босяк не мав що боронити, і чекав Ленїна. Коли гетьман на 8 місяців завів лад і утишив розбещену босячню, наші соціалблани підняли бунт і знову викликали хаос – братовбийство. Як бачимо з історії, греки, поляки і москалі робили з

Руси і України свою кольонію лиш в хаосі братовбивчих бунтів і революцій, що не шанували від смерти Володимира, аж до нині ЗАВІТІВ ХРИСТА. Тому прохаймо Його о державницький розум, покаяня за відступство від Нього до Маркса, бо Він в березні 1917 р. був зняв з нас кайдани. Наші соціалблязні, соціалізацією землі і відступленням від Його заповіді "Не пожадай нічого, що є ближнього твого" втиснули на руки народу знова кайдани.

Гали, по короткім, семилітнім, геройським в останній фазі, змагу з Римом, прийняли римську окупацію, спокійно. Так спокійно, без бунтів, прийняла Русь литовську окупацію, а по короткому змагу Свигригайла і Глинського – окупацію Польщі. Далекозорий Рим приніс галам сталі закони, римське незмінне право, що забороняло кару смерти без суду, трислатітній безперервний спокій, без хаосу і братовбивств.

В Галії, як згадано, розвинулося рільництво, торгівля, промисл та загальний добробут (ібід ст. 12 – 13). За той час добробуту не було ні одного бунту проти Риму.

ЧАСТИНА ІУ.

Гали не звернули уваги на зріст сили Риму. Зайняті міжплемінними війнами, не вплинув на їх обєднання, факт, що одна пята частина Галії і 18 гальських племен попали під владу грізного ворога. В своїй далекозорій політиці, Рим не рушав в Нарбоненській Галії – гальських богів і друїдів, заперив спокій і лад, залишив їх вождів, заборонив лиш племінні міжусобиці та приносити в жертву богам невинних людей (окрім проступників). Рим наложив малі податки на підбиті племена.

В підбитій Галії почав скоро рости добробут. Це було зроблено для примани. Вільні гали, зайняті міжплемінними сварками, не використали наїзду кимбрів і тевтонів, не получилися з ними для спільного удару на Рим (107 – 102 р. до Хр.), противно, помагали Римові. Після погрому кимбро-тевтонів, Рим був зайнятий підбоєм Греції і війнами з Мітридатом, повстанням Спартака та іншими. (4. т. 19. ст. 488 – 495).

Щойно, коли знаменитий римський вожд, геніяльний стратег і політик Юлій Цезар став конзулом, постановив підбити Галію. Рим завсїгди старався бути миротворцем сварливих племен. Правдоподібно, за римські гроші, перші сусїди "Нарбоненської (римської) Галії – "едуї і секвани" почали між собою війну за межу. Гальське **EADAIL** чит: **EDAİL** – це скотарі, багаті на худобу від того наше слово дука – багач. (257. ст. 113). **SEIG** – це ясла для худоби, тобто годівці худоби. Оба племена були скотарські. Едуї були сильніші, секвани запросили на допомогу із за Рену Аріовіста, короля свевів. З кількалітньої, обопільної війни і ослаблення обох ворогів (мабуть за впливом Риму) користають швайцарські "гельвети" (наші хорвати) – також гали. Вони спалили свої хати в Швайцарії і силою 300.000 гельветів враз з родинами і стадами худоби вдарили на обезсилених війною секванів і едуїв. Зайняли їх території і землі альбородів в римській Галії. На оборону зявився Цезар (58 р. до Хр.), побив п'ятикратно численніших гельветів і викинув їх назад до Швайцарії. З цього користають секвани і просять Цезаря вигнати Аріовіста і свевів (Цезар – "Коментар" кн. І.).

Цезар радо пішов на допомогу, побив Аріовіста і викинув за Рен. Щоб свеві і гельвети не вернулись на ослаблених едуїв і секванів Цезар залишився протектором обох племен в їх краях. (Не мали чим заплатити за поміч). Едуї поклякали на поміч проти Цезаря велике гальське племя бельгів. з нинішньої Голляндії. Бельги прийшли на підмогу, але Цезар заключив союз з другим сильним гальським племенем – ремів (їх столиця тепер. місто Реймс) і пустив галів на галів та разом почав бити бельгів. На допомогу бельгам прибули наші нерви (неври), що жили над рікою Самбір (тепер **SAMBRE**) і адуати. Цезар діставши підмогу з Риму і враз з ремами побив їх та знищив їх міста. Решта племен, бачучи жорстокість Цезаря, добровільно признали зверхність Риму. (312. кн. II.).

В році 56. Цезар був в Ілїрії на Балканах; венети, бачучи, що римські залоги в Галії були слабї, підняли повстання. До них прилучилися арморики (поморяни). Їх піддержували придани – гали з Англії. Цезар скоро закінчив акцію на Балканах, поспішив в Галію, побудував флоту, розбив венетів і поморян та попалив їх міста і села. Сабін, легат (заступник) Цезаря, спаціфікував племена галів обабіч ріки Сяну, тепер "**SEINE**" – вимов. Сейн-Сян.

Другий легат Крас спаціфікував племена поміж ріками Льоарою і Гароною. Як бачимо, повстала ціла Галія, але осїбно, не обєднано. Кожне племя билося осїбно, цього хотїли римляни. (ібід кн. III.). Скільки галів вимордували римляни, Цезар не подає. Записав лиш, що мале гальське племя етуатутів вирізано майже до ноги, а 53.000 живих продано на ліцитації в раби до Риму своїм воякам. (ібід). Ціла Галія лялга скривавлена до стїп Цезаря.

Щойно тепер зрозумїли биті гали, що вони стратили волю і стали рабами жорстоких римлян. Щойно після паціфікації друїди, які пережили різню, почали взивати галів до єдности в 55. р. Як повільно і тяжко думали тоді гальські вожді і жреці, щоб зрозумїти таку звичайну правду, що "в єдности сила". Щойно римський обух, що немилосердно ударив їх по головах, заставив галів думати. На жаль, за пізно прийшла їм та думка. Ціла Галія була спльондрувана, ограблена, міста й твердині спалені, молодь вибита в трилїтних боях, страчена зброя, яку гали виковували руками в кузнях. Були теж знищені кузнї і ковалї. Хоча запізно, а все таки гали додумалися до обєднання усіх своїх верств і племен в одну цілість – партію.

Ми, нащадки галів, не зумїли піднятися до рівня їх єдности на Руси, хоч грецький молот бив по головах русів печенїжським, половецьким, татарським, польським, а пізніше московським молотом. Ми до нині не усвідомили собі, що ніякий бунт проти свого проводу, від зараня історії, аж по сьогоднішній день, не відбувся без чужих впливів і грошей. Ми не зумїли додуматись до тої льогіки 200 літ пізніше за козацьких часів. З поміж многих, огидливих фактів тих часів, наведу останню драму – часи Мазепи. Палїй провадить до атаки проти шведів і запорожців Гордієнка, своїх козаків. Виривається в запалї вірности Петрові перед московськї лінії. Шведська гарматня куля відриває йому праву ногу. В січні 1710 р. Палїй помер, але Петро виграв полтавський бїй. Найближчий після Орлика, однодумець Мазепи, полковник Галаган, зраджує Мазепу і переходить до Петра, уже після злуки Мазепи з Карлом, Перебігаючи до Петра, захопив в полон кількадесят шведів.

Тому, що Галаган був колись запорожським полковником, знав запорожські звичаї, степи і дніпрові плавні. Петро призначив його чигиринським полковником і дав йому завдання переслідувати запорожців Гордієнка, яких звичаї і хитрощі знав Галаган. Його післав Петро з двома охочекомонними полками на поміч моск. полковникові Яковлеву, який не міг здобути Січі.

Пригляньмося до подвигів Яковлева: Наперед вирізав і спалив запорізьку місцевість Келеберду, де вирізав безборонних жінок і дітей. Після Келеберди прийшов від Переволочну, здобув її і вирізав около 5.000 душ населення. Дня 10.У. почав громити з гармат Січ, в якій було лиш 1.000 запорожців, переважно старих і калік, бо всі молоді і здорові були з Гордієнком коло Мазепи. По двох днях оборони Січі, запорожці під проводом наказного кошового Богуша, покинули в ночі Чортомлицьку Січ і перевезлися на острів Старе Городище, де була Січ за часів приїзду до неї Лясоти. Вони перевезли за ніч гармати і амуніцію і поновили вали. Тепер москалі мусіли атакувати запорожців човнами. Дня 14.У. запорожці убили три сотні москалів, одного полковника і кількох старшин. За чотири дні москалі мали понад 700 убитих. Яковлев хотів вже покинути облогу, коли прибув Галаган з двома полками. За допомогою Галагана відшукано багато похованих запорожських човнів і москалі висадилися на острів. Запорожці боронилися далше та серед найбільшого бою, на окопи наскочив Галаган і почав кричати: "Цілую вам хрест (присягаю) товариші, що нікому з вас не впаде волос з голови, як зложите зброю". Запорожці повірили; це ж був їх старий січовий полковник і зложили зброю. В тій хвилі кинувся на них Галаган з москалями і почали різати безборонних. Понад 30 запорожців скочило в ріку Скарбну, переплили її і схоронились в плавнях. Дуже старих, калік і ранених москалі помордували, а відтак мертвих повішали на шибениці, прикріплені до плотів і пустили плости Дніпром (так, як меншіков під Батурином), на пострах запорожцям, що рибальцями в плавнях. Галаган з Яковлевим спалили усі курені враз з славною церквою. Вони розрили січовий цвинтар, а кости отамана Сірка розкинули по степу. Цар Петро, за вірну службу, подарував Галаганові село Боровицю.

Може когось цікавити, чому не було зову братньої крові – єдності, хоч такої, як в галів 56. р. до Хр., на Русі і в козаків? Ось відповідь: 1. Ми не мали своєї національної Церкви, ні своєї історії до ХХ. стол. Брак рідної Церкви і рідної історії не витворив своєї традиції, тобто звязку теперішнього з минулим. Світле минуле витворює національну гордість. Національна гордість враз з національною Церквою витворює сильне почуття національної чести, кличем якої є: "Бог і Вітчизна". Національно гордий за своє минуле не упідлиться, буде примирати з голоду, але не піде служити ворогові., не змінить віри і мови. Не буде починати будувати держави від себе, svojого села, чи партії, а буде навязувати до традиції, яка не розбиває, а єднає націю, цілю Бог і Україна, усіх, не партій.

Чому в козаків була національна гордість супроти поляків і бісурменів, а брак почуття чести і пошани до своїх братів і старшини, та пошана–плазування і брак національної гордості і чести супроти москалів? Після прилучення України до Литви та після упадку Галицької держави, грецькі патріархи називали Московщину "Великою", а Україну "Малою Росцією". Київські митрополити, ставленики грецьких патріархів, почали уважати московських царів самодержцями і покровителями всіх православних на сході Європи.

В 1674 р. архимандрит Печерської Лаври– українець Гізель видав без наказу з Москви першу "Історію України" під назвою "Сінопсис". В тій історії Гізель писав, що спадкоємцями держави Володимира Великого, тобто Великої, Малої, Білої і Галицької Росції є московські великі князі і царі. Він вивів в тому "Сінопсисі" генеалогічну таблицю від Рурика, аж до царя Олексія і імператрки Катерини II. Про знищення Києва Боголюбським, про Галицько–Волинську державу, про козацьку державу Богдана в Сінопсисі не згадано. "Сінопсис" – це був підручник історії для шкіл України, а всі тодішні школи були церковні. Від тоді в школах України, крім псалтиря, вчили історію "усеї Росції", а "Малая і Беляя Россія" були лиш частинами "Великої". В тому часі лиш на Лівобережжі було 866 церковних шкіл. Від 1674 до 1823 р. перевидано Сінопсис 32 рази, в загальній кількості понад 300.000 примірників. Зрозуміло, чому Іван Ніс зрадив Батурин, Галаган – Січ, митроп. Кроковський з цілою капітулою – виклинав Мазепу, svojого добродія і ктитора церков, чому Теофан Прокопович лизав чоботи Петрови, чому Самуїл Миславський увів в 1784 р. до церков і шкіл України московську мову, чому в Галичині "Сінопсис" виховав москвофілів. Усі ті зрадники виховані на "Сінопсисі", діляли з переконання, як патріоти Великої Росції, а не України.(314 "А" і 314 "Б").

Повертаючи до Галії, пригадуємо, що в 55. році Цезар вибрався походом за ріку Рен, бо гальські племена (бельги) разом з германами ішли на допомогу гальським племенам. Цезар легко розбив заренські, незеднані племена. В серпні він повернув в Галію і задумав покарати англ. галів за допомогу венетам, яких греки називали "приданами", що ділилися на багато племен. Але приданці боронилися завзято, а зближалася зима. Цезар перервав війну і повернув в Галію. (Коментарі кн: 4 – 5). За зиму він побудував в Гальській Венеттії і Арморикії (Поморю) 800 боевих кораблів і 54 р. ударив на Англію. Придани виділи ті сили і не ставили опору римлянам. Цезар заложив укріпленій табір над рікою Тамізою і назвав його "**LONDYNUM**"; залишив в ньому залогу, наложив на приданів донину, взяв заложників, полишив теж залогі в Галії і повернув в триумфі до Риму. (ібід кн. У.). За ті два роки друїди і бандуристи потаємно обєднали галів. Гали горячково дозброювалися та таємно вишколювали молодь у володінні зброєю.

Як Цезар залишив Галію, два вожді тривірів і ебуронів в союзі з іншими племенами напали на римський легіон, що стояв залогою і вирізали його до ноги. Легіон числив 6.000 людей. Ділився на 10 когорт по 600 людей. Це була найменша самостійна тактично–боева одиниця. Командантами когорт за Юлія Цезаря були т. зв. "трибуни". Легіоном командував легат. Когорта ділилася на три "маніпули" по 200 людей. Маніпулою командував старший центуріон. Маніпула ділилася на дві центурії –сотні (**CENTUM** – 100) Центурією командував молодший рангою і літами служби центуріон. (4. т. 19 ст. 464 – 518).

Другий, нападений римський легіон окопався і боронився кілька тижнів, аж прибув з допомогою Цезар. В 53 р. відбувалися великі бої. Гали перейняли римську тактику бою, здобули багато римської зброї. Цезар, діставши підкріплення з Риму, розбив в жорстокому бою злучені сили тривірів і ебуронів, спалив їх краї і вирізав мешканців. Того року Цезар мордував друїдів, де тільки їх захопив, за те, що закликали галів до опору і єдності. (ібід кн: VI).

По цьому погромі галів, Цезар був певний, що гали більше не повстануть. Він знова залишив залоги, а з рештою війська повернув на зиму до Італії. Гали на те чekali. Ціла Галія повстала проти римлян. Рим мав в Італії і підбитих краях добре наладану, кінну пошту. Цезар почав стягати нові сили на війну проти галів. Він післав послів до т. зв. (німців ще тоді в Європі не було) "герман" з великими сумами грошей і запевнив поміч їх кавалерії. На цей раз гали запросили на допомогу бельгів. Гальське **BOLG** – вимов. **BALG** – це ма точик, сподука, посвоячення. (257. ст. 42.) У провід і повстання Галії став молодий вожд "авернів" здібний і відважний, що називався по гальськи **VERCIN-GETO - RIX** – це ім'я, мабуть, означало верховний –гетів– король. Гальське "**RIGH**" – король. Римляни вимовляли "**GH**" як "**X**". Галів до Геродота греки називали гетами. Гети і гали були високі, білі, ясноволосі, балакуні, сварливі, легко знеохочуючі (невитривалі), відважні, люблячі вигоди і пропадали за вином. Одні і другі ішли до бою ще в У. ст. до Хр. без сорочок. Гети зі співом. (165. ст. 22 – 25). Верцінгеторик напав на римський легіон, що стояв залогою в теперіш. Орлеані (Генабі) і вирізав до ноги. Твердиня – город в галів звався "**OPIDA**" наше охорона. (Від того назва "опуд" – охорона збіжжя перед птицями). Вирізав також римлян, залогу другої опіди, тепер. Клярмонт (**GEORGOVIA**). Та нагло дізнався, що зближається Цезар з військом і прямує на його рідне племя авернів. Він відкинув Цезаря, але Цезар дістав підкріплення. Верцінгеторик відступив до здобутої на римлянах твердині Георг'овії (Юрїівки – Клярмонт) в землі племені бітургів. Цезар пігнав за ним і з властивою йому бравурою ударив на твердиню. Цезар не сказав, яку штуку придумав вожд галів, але признався, що гали перший раз в його житті розбили римську армію, яка почала утікати. Від катастрофи – розгрому уратував Цезаря Х. – тий, утворений Цезаром, бегіон старших, загартованих в боях, ветеранів. Вони утворили замкнене коло, билися до останку і дали час Цезареві спинити утікаючі легіони. З Х-того легіону перебилася мала горстка римлян. Цезар відступив за ріку Льюару. Верцінгеторик пігнався за ним, але не знав, що Цезар одержав підмогу... Він був певний перемоги і заатакував римський табір. В розгарі бою ударив в плечі галів допоміжний римський легіон, що його Цезар сховав в лісі. Цезар виграв битву. Верцінгеторик відступив до краю племені мандубіїв, до сильно укріпленої "опіди" зв. галами Алесії. Це було на високій з верху, горі, (Плискуці) сильно укріплене місто.

Цезар, вибираючись на галів, вислав послів з золотом до племен, що жили на схід від ріки Рену, щоб найняти багато кавалерії. Цезар та Тацитом назвав їх германами? (312. т. УІ). Джерела твердять, що германи в I. ст. по Хр. кавалерії не мали. Вони, як і москалі, навчилися їхати на конях від наших предків. Кінь – це мешканець буйнотравних степів. Дуже можливо, що це були кельто–гальські племена, що компактною масою замешкували Поморя до ріки Везери, Баварію, Саксонію і Турингію. Римляни називали усі народи, що жили на схід від Рену – германами, шб' появились в I. стол. по Хр. Однак в тому часі кавалерії вони не мали.

Арміній, вожд хе–русків, що розгромив римські легіони Квінтілія Вара, був кельто–галом, вождом прасловян, не германів. Гальське "**ARMUM**" – це герой, вожд, боевик, лицар. Римське **ARMINIUS** це гальське

"**ARMUM**" (257. ст. 20). Тацит (жив 55 – 120 р.), що перший писав про герман взагалі, не відрізняв їх від прасловян. Він говорить; що германи і кельти є подібні до себе звичаями, убранням і мовою (26). Він причислює племена хатів (**CHATI**), що жили в теперішній Гесії, чавсів, що жили при гирлі ріки Везери і їх південних сусідів над тою рікою, херусків (армінієс), саксів і турів та бастарнів до герман тоді, коли це були кельто–прасловянські племена (ібід). Гальське **CHE** – вимов. **CHE**–хе – це звідун, пластун, розвідчик, чатовий (чатує на когось), (257. ст. 72). **RUG** вимов. **RUCHG** – наше руск. Хе–руск–це русків звідун. Я зазначував, що ріка Везера бере назву від визирати, чатувати із за ріки на ворога (римлян, герман).

Цезар міг помилково назвати кінноту кельто–прасловян, германською. Я відійшов від теми, щоб вказати на дуже велику правдоподібність, що поморські гали за золото били французьких галів, як пізніше наш Святослав за золото бив болгар.

Верцінгеторик вислав послів до всіх племен Галії з зазивом скинути римське ярмо або вмерти за волю, а сам з військом замкнувся в Алесії, очікуючи допомоги. Цезар зібрав під Алесією одинадцять легіонів. Навіть з такою силою він не міг здобути так укріплену і тяжко доступну твердиню з вождом міри Верцінгеторика. Цезар постановив взяти твердиню хит-рістю і голодом. Він був геніальним вождом. Наказав військові вирубати ліс з трох сторін Алесії і з того дерева побудувати дококола Алесії дві високі стіни з оборонними вежами. Ті стіни з оборонними вежами були оборонними двосторонньо: від Алесії і з зовні. В середині, між обома стінами, на около 50–метровій площі був табір римлян. В Алесії повинно бракнути харчів. У той час прийшло на допомогу багато германської кавалерії. Цезар сховав її лісах зі сходу від Германії, де він не вирубав ліса.

Верцінгеторикові ішла на поміч ціла Галія. Цезар в кн. УІІ. подає, що на допомогу ішло 200.000 добре озброєних галів. В Алесії з Верцінгеториком було около 50.000 бійців, що давало відношення приблизно чотири галів на одного римлянина. Гали були такі певні перемоги, що не висилали ніякої розвідки. Їм в думку не приходило перешукати східні ліси, де було заховано велику кінну армію герман. Гали мали коней, але до здобуття римського табору кавалерії непотрібно. Тому, що римські легіони були також піхотою, гали були певні побіди. Гали не знали тайни воєн, що битви виграє геній вождя, тобто його стратегія і тактика. Згідно з предбаченням Цезаря, гали ударили з міста і поля на римський табір. В розгарі бою ударила в плечі галам наймлена кавалерія і почала рубати заскочених несподіванкою галів. Галам не було де скритися від кінноти на вирубаних просторах. Майже половина з 200.000–ної армії галів зістала вирубана або взята в полон. Решта розбіглася. Це був найстрашніший погром галів. Верцінгеторик сховався зі своєю армією до Алесії, але в твердині настав голод. Цезар проголосив, що коли Верцінгеторик віддасть себе добровільно в полон, а гали зложать зброю, він їх випустить на волю. І Верцінгеторик, щоб не наражувати товаришів зброї на безвиглядну смерть здався на волю Цезаря.

Відчинилась брама в твердині і гальський герой в повній зброї виїхав на коні, проведений грімким криком друзів, що стояли на валах твердині, словами: "пращай батьку". Цезар розумів той дружній біль побідженого, але непереможеного народу. Він хотів хоч в дечому утишити розпуку народу і

додержав слова. Обеззброєних галів випустив на волю. Верцінгеторик підіхав до сидячого Цезаря, окруженого полководцями, зліз з коня, поклав на землю свій щит, спис і меч, склав руку на руку (під пахи) і чекав смерті. Його кінь легко заіржав над його головою. З валів твердині далі лунав крик "пращай батьку". Цезар не вбив Верцінгеторика, відчуваючи в душі пошану до гальського Цезаря. Взяв його до Риму і він мусів іти з іншими галами за тріумфальним возом Цезаря. Це було 51. р. до Хр. Перебував в тюрмі шість літ. Цезар не хотів його вбити. (Коментарі кн: УП.)

Коли вбито Цезаря (15. III. 44. р. до Хр.), заговорники вбили теж Верцінгеторика, боячись, щоб підчас замішань в Римі він не утік і не підняв повстання в Галії.

Галія була криваво поконана і обеззброєна. Цезар наложив на Галію контрибуцію, у висоті 40.000.000 сестерцій, яку взяв собі. Цезар став найбагатшим громадянином Риму. (4. т. 4. ст. 575).

За кілька мільйонів Цезар найняв з воевничих галів кілька легіонів і від тоді гали йшли за римськими орлами в Малу Азію, Африку, Германію, Балкани і Дакію. Від тоді воевничі гали клали свої голови за Рим, так як ми за Московію і Польщу.

Заходить питання, чому гали програли війну, хоч були воевничі, відважні і мали в четверо більші сили, як Рим? Римляни перші в історії Європи впровадили сталу, фахово вишколену, платну армію, зі строгою дисципліною, з однаковим узброєнням, означеними правилами бою, з одним начальним командуванням. Легіонер підписував контракт на 20 літ. Він одержував від держави повне виживання, за яке йому що місяця відтягали, в малих ратах, з його платні. Крім платні, діставав харчі і що якийсь час, військові, окуті сандали. Після двадцятилітньої служби, одержував около 10 гектарів землі наділу в підбитих краях і римське горожанство, заслужену зброю і невелику досмертну пенсію. Римська армія, до нападу кімрів і тевтонів, складалася з римських горожан. Літом вони провадили підбої чужих країв, на зиму повертали до своїх родин. Горожанські легіони одержували в зимі дальше свою платню, але харчувалися в дома. До бою йшли рівними лавами.

Узброєння: I.—спис з двометровим ясеневим держакон. Вістря списа мало 20 см. довжини і 15-центиметровий стрижень з мягкого заліза, грубини олівця і 5 см. вістря, грубини около двох см. з твердого заліза (остре, мало зазубці). Кинене в щит ворога, глибоко вбивалося, стрижень гнувся і держак волочився по землі. Ворог мусів відкинути щит, а тоді римляни, що мали щити, кололи і рубали мечами незаслоненого ворога. Другою зброєю був обсічний, остро закінчений меч глядіюс. Маючи в руці щит, "глядіюс" і панцир, що заслонювали тіло, римляни різали мечами ворога, а самі лишалися майже не пошкоджені. Тому пять легіонів римлян побито в першому зриві около 100.000—ну нездисципліновану армію галів. На голові легіонер мав залізний шолом, з залізними наушниками, нащочником і нашійником. Не закрита шоломом була лиш прорізка на очі. На верху шолома було кільце, в яке входив ремінь і в поході легіонер носив шолом на плечах. На грудях і плечах до пояса був сталевий панцир. З панцира звисали окуті бляхою ремінні паси, що заслонювали воїна майже до колін. Оборонною зброєю був щит, що називався "скутум". Після розгрому римлян галами 390 р. до Хр. римляни

узброїли свою армію в довгі, подібні до гальських, щити, що мали форму розтятої на половину — рури. Щити робили з легкого осикового або липового дерева, обшивали полотном, а опісля грубою воловою шкірою. Краї щита були обтягнені бляхою. Легіони лучників, не мали щитів і списів, лиш мечі і луки та стріли.

Кимери, кельто—гали, даки, траки і наша Русь до X. ст. ішли до бою купою, якою тяжче командувати вождеві. В гурмі людей дисципліна слаба.

Вони приміювали більше тактичну хитрість, заманоючи ворогав засідку. Римляни знали докладно їх тактику. Відносно галів, римляни приміювали тактику пробитися в центрі на їх запліччя. Гали заламувалися психічно і безладно утікали, що приводило їх до великих страт. Це повторилося 1200 літ пізніше в бою Ярослава з Болеславом 22.УП. 1018 р. над рікою Бугом. Болеслав мав 300 кінних німецьких копійників і 500 кінних маляр. Ярослав мав більше війська, як Болеслав. Ярослав мав також полк варягів — шведів. Атак німців і маляр пробився в запліччя армії Ярослава, чим викликав панічну утечу руської армії. Паніка була така велика, що Новгородський літопис і т. зв. "Сказанія Якова" говорять, що Ярослав прибіг в Новгород лиш з 4 воїнами. (Новгородський літопис "Полное собрание русских летописей". М. т. 7—8.1962).

Вже 2.000 літ полководці студіюють військову тактику і стратегію римлян, як і Наполеона, Гінденбурга, Патона і ін.

Приглядаючись до організації римської армії, варта згадати, що гетьман Павло, як військовий фахівець, добре знав історію військовости Риму і плянував, за римським взором, творити кістяк української армії т. зв. "Вільного Козацтва" універсалом з дня 16.Х.1918.р. (110. Ст. 252. т. II. Н.Й. 1954). Він плянував зробити з козаків стале, діличне, елітарне військо. Козаки після односторонньої служби, мали держати в дома однострій і зброю і що року, в осени, після польових робіт, мали переходити одномісячний вишкіл для вивчення поступу воєнної техніки. Вільне Козацтво мало мати піші, артилерійські, панцерні і летунські полки. Така армія не обтяжувала б бюджету держави і була б завжди готова до здавлення всяких бунтів. До 24 годин козачі полки могли вступити в дію там, де по радіо наказував гетьман.

Швайцарія, після I. світ. війни увела в себе військову систему римської держави з перед 2.000 літ. Тому швайцарський франк є стабільний, податки низькі, бо військовий бюджет не зуживає великих сум. Швайцарська армія є сьогодні одною з найкращих в Європі.

Наші соціалблагі не дозволили гетьманові поставити України в ряд передових націй Європи. Замінили завіти Бога на кличі Маркса, повалили зорганізовану державу, розбили націю на партії і верстви, покликали на поміч обох ворожих сусідів. На "Трудовому Конгресі" в Києві 25.І.1919 р. голова Директорії—Винниченко звітував: "Недовго перед повстанням (бунтом) проти гетьмана, між українськими соціалістичними партіями і представниками російських большевиків Мануїльським і Раковським прийшло до порозуміння-союзу" (І. Мазепа — "Україна в огні й бурі революції" т. I. ст. 89). Винниченко у своєму творі "Відродження нації" (ст. 157 т. III.) додає: "I. точка договору: большевики, для координації повстання згоджувались піддержувати "бунт" усиленням своєї діяльності на фронтах, щоб тим звязати руки німецько—гетьманських військ. Координація бунту соціалблагів з большевиками доказує,

що договір був військовий і політичний, тобто покликання на допомогу Москви – Леніна. Це доказує, що наші соціалблагни не мали ніякого почуття національної гордості і чести. Собака має її більше, бо боронить свою будув від чужого. Другий соціалблагень вже в початках травня 1919 р. навязав звязки з Пилсудським при допомозі **ZAGŁOBY MAZURKI EWICZA**, якого вислав Пилсудський перед офензивою Галлера і в Чорнім Острові був укладений тайний союзний договір (227. ст. 392). Вже тоді була вирішена доля Галичини.

Нині ми співаємо: "Боже злійми з нас кайдани", які наші провідники наложили на нарід марксівськими кличами і бунгом, а самі вивтікали за границю або пішли помагати Москві. Не народ завинив за своє поневолення, а провідники, що потоптали "Завіти Бога". Горе не побідженим, бо наш нарід, стероризований соціалізацією землі і соціалблагнями, в 90 % хліборобський, в обороні рідної землі не станув, бо не мав землі. Горе народові, що в історичних переломових моментах має провідниками партійних загорільців, вічних революціонерів–бунтарів, що уміли валити, а не мали поняття, як будувати державу.

Ч А С Т И Н А У.

СУСПІЛЬНИЙ ЛАД ГАЛІВ.

Суспільний лад галів, як і на Русі, складався з трьох, кляс вільних людей і невільників. Найвищу верству творили жреці і вельможі князі. Другу верству творило боярство, третю вільні хлібороби–смери і міщайство. Дуже поширене було невільництво. Ділилося (як і на Русі) на визволенців, тобто тих, яким пан дарував волю. Пан міг теж кожночасно, за звичаями Риму, відібрати волю. Визволенець мав родину, поле і худобу, але мусів бути готовий на кожний поклик вельможі–боярина. Визволенець мусів чимсь заслужити на ласку пана. Раб не мав родини, ані майна. Раби, що уміли якась ремесло, скоро ставали визволенцями. Раби працювали на ланах бояр.

Гальська мова і латина були мовами індо–праукраїнськими і у тих часах мали деякі подібности. Римляни однак не могли говорити з галами без "товмачів", яких Цезар уживав у своїх походах. (165. ст. 37). Для прикладу подамо кілька слів, що були спільні галам і римлянам: **TRI** – три, **ALTO** – високий, **MEDIO** – зі середини, середній; від слова **MEDIO** походить назва мед, –зі середини квітів. **RIX** – король, від того наше руське "рек", рече – приказав, **MOR** – море (римське **REX, MARE**) **DEVOS** – бог, від того наше діва. Усі орійсько–сумерські боги, около 8,000 літ тому, були жіночого роду **TAURUS** – бик, від слова таврознак. **VIRO** – муж, від того "віра і вірний", сталий в переконаннях, числівники галів. **CINT** – один, **ALOS** – два, другий, інший, **PETVA** – чотири, **PINP** – 5, **SUEKS** – 6, **SEKSTAM** – 7, **OKSTUM** – 8, **NAMET** – 9, **DECAMET** – 10, **NOVI** – новий, **BULGA** – шкіряний мішок, наше "бурдюг", **BETULA** – береза, але в поморян, венетів, неврів, амбіянів і калетів – береза звалася **BEZA**. В Англії, валійці (–наше валюхи) називають березу **BEDNA** (ібід ст. 37–39). Як бачимо, наша мова, 2.000 літ тому була цілком інша, як нині.

Гали за три століття прийняли латинську мову, але здеформували її своєю мовою. З мішанини обох мов постав на селах латиногальський діалект, тяжко зрозумілий римлянам. В кожному окрузі Галії був інший діалект. (ібід ст. 12). Ще більше змінилася мова галів від окупації племенем німецьких франків, що мало місце 276 р. Франки прийняли римський васалітет і осіли на стало в Галії. Гальське боярство замінилося німецькими графами.

З мішанини мови франків і гальської златинщеної мови постає мова франків і франконська держава, а національна назва Галія–Галія–Галичина зникає.

Слід поглянути на історію, як умирав нарід галів, а народжувався нарід франків. (Москалі роблять з нас русско–соціалістичний адін народ також). Коли Рим здобув Галію, він не змушував учитися латини, але в усіх урядах, в війську, в торгівлі, в школах і судівництві впроваджено латину. (В Україні московську мову), Хто не знав латини, не міг займати уряду, вести торгівлі і т.п. Зі знанням латини можна було боронитися в судах і катастральних урядах від кар і неправно наложених ґрунтових податків, як і реквізиції харчів для римських ґарнізонів. Це змушувало галів вивчати латину. Гальське село захувало довше рідну мову.

Гали мали письмо, яке принесли з України. Ті букви, які римляни називали грецькими, були зближені до нашої глаголиці і кирилиці. Св. Геронім говорить, що гали Малої Азії, яких греки звали галатами "**GALATAI**", серед яких він душпастирював, ще в кінці IV. ст. по Хр. говорили тою самою мовою, що гали, тривіри (тепер місто **TRIER** над рікою Мозелею, (В Галичі "Мозфлів потік"). В Чорному Лісі є місто "**TRIBERG**", в Італії Трієст. Таких назв в Австрії, Швайцарії, південн. Німеччині, на Балканах, в Семигороді є більше. Тривіри – це ті, що вірили в трьох головних богів (нашого Трояна зі "Слова о полку Ігоря"). Гальські племена гельветів в Швайцарії і ретів в Австрії ще в VI. стол. по Хр. говорили гальською мовою. (ібід ст. 42 – 43). Такіх, невідомих нам гальських племен було більше.

Чому ж зникла мова галів і перетворилася в французьку?

В 496 р. франкський король Кльодвик охрестився в латинському обряді і почав той обряд ширити силою в своїй державі, (про що була мова в I. книзі). Римської держави тоді вже не було, Галія охрестилася. З латинської, богослужбової мови і франконської урядової мови та златинщеної гальської, до VII. стол. постала теперішня французька мова. Та гали не прийняли ані чисто латинської, ані чисто франконської мови. Вони переробили обі чужі мови на свій лад і це французька мова. Тому, що в Галії було багато племен, Франція має нині 20 головних і стільки побічних наріч, а одну літературну мову. Селянин з Гасконії не розуміє селянина вальонця.

Погляньмо, як виглядає згальщена французька мова в наріччях: "**NATA VIMPI CURMI DA. NATA**– латинське–дівчина, **VIMPI** – франкське гарний–а–е, **CURMI** – наше корм, їжа, напитек, гальське – пиво. (Пиво винайшли гали). "**DA**" – це санскритсько–праруське–дай. Як бачимо, одно слово латинське, одно франкське, два гальсько–праруських. Ціле речення це: "Дівчино гарна, пива дай" (в біргартені). Гальське гарний звалася "**BRIAGHA**" – наше приятна–й–е (257. ст. 183).

Як бачимо, по упадку поганської віри, брак своєї національної Церкви спричинив, що гали златинчилися в Англії, Франції, Іспанії і південній Німеччині. З тої самої причини малоазійські гали згrecилися в Галатії і зюдейчилися в Палестині. На прикладі галів наглядно бачимо, що своя національна Церква зі своїм патріярхом, це питання об'єднання – консолідації і державницького відродження нації. Брак своєї національної Церкви – це зникнення нації, як галів, з лиця землі. А ось давніші приміри: Ассирійці нищать "Нері-ку" релігійний центр понад 20 племен Хатської держави, мордують жреців і нищать статуї богів. Хатська федерація розлітається з браку релігійного центру, ассирійці поневолюють кожне плем'я зокрема. Хатська могутня держава зникає з лиця землі. В той спосіб зникли Сумерська і Вавилонська держави. Релігійні традиції хатської федерації перебирає Троя. Вона стає релігійним центром людей, карів, фризів, галятів і др. Греки нищать Трою, вивозять до Греції троянську богиню Атену, Аполлона і др. Імена повище згаданих народів гречаться і зникають з лиця землі. Скити палять релігійний центр галів, предків слов'ян і Руси – Галон – Галич, що було найбільшим містом тодішньої Європи. Після страти релігійного центру гали пересуваються на захід стають погноєм чужих націй. Національно-релігійні осередки пелясгів – филистих (юд. филистим-пілішім) найстарші їх, знані нам, святині о. дельос, Дельфи, пророчні Додони і Явеса займають греки і витискають пелясгів з Пелясгії – Греції. Коли б не Біблія, що записала про пелясгів-филистим, про їх героя Голяята, ми не дізналися б взагалі, що пелясги були на світі.

Яким важним релігійним осередком Оріяни – Праукраїни – не греків – був о. Дельос, ми довідалися від Геродота.

Ціле Поморя, від фінського заливу до Африки зайняли гало-кельти. Варто ще поглянути на балтицьке Поморя, від Гданського до Мекленбурського заливу.

Там жило около 40 племен і кожне з них, як і в Галії, творило самостійну державу з вічевим устроєм. Усі ці племена були руські. Ось їх назви: Волин'яни, черепин'яни, хижани, варни, бережани, стовпчани, щетин'яни, смоленці, глиняни, рани, лючани, велети, лютичі і т.д. Таких назв. було около 40. Їхні боги – це трилицеві ідоли – Трояни. Імена їх князів: Мстислав, Святослав, Дорогослав, Богуслав, Милогост, Білуг, Вишата і т.п. Ані одного Мешка чи Болеслава. Їхні столиці: Білгород, Камінь, Волинь, Колоберіг і т.п. Німці звали їх ругами – русами. До сьогодні доховалась назва острова Ругія – "RÜGEN". Німецькі хронікарі "EVO" і "HERBORD" у своїх хроніках називають ті племена "RUTHENI PAGANICIS" (315), тобто поганські русини. Жили вони там з передхристиянських часів, були в торговельних взаєминах з галами Англії, Франції Скандинавії і т.д. Вони бачили, що Кльодвик, латинською вірою, зробив з галів французів. Бачили, що англійський король Адальберт, жонатий з дочкою франкського (з Парижу) короля Чаріберта (567 р.) зробив з гальських племен – приданів, сасів, умбрів, валюхів, тринобантів королів, бельгів, дуротригів та десятки інших, латинською, німецькою мовами і латинським Богослуженням – англійців (від германського племені "ANGLI"), (4. т. ш. ст. 447 – 448). Відтяти від Руси поляками, які прийняли латинський обряд і латину в Богослуженні, вони держалися поганської віри, як і Русь.

З І. кн. знаємо, як франконські королі наvertsали слов'ян на Христову віру. В той самий спосіб, на спілку з німцями і данцями почали польські князі Болеслав I. (Хоробрий), Болеслав II. (Смілий, син Доброніги), а найбільше Болеслав III. (зв. Кривоустий), внук Доброніги, муж Збислави, дочки київського короля Святополка II. наvertsати поморських русинів на Христову віру.

Коротко: Поморські русини мали релігійний центр на острові Русія – Ругія в столиці Акрон.

На спілку з данською фльою Болеслав від 1107 – 1120 р, здобув релігійний центр Акрон і за 13 літ підбив ціле Поморя. Вивіз до Польщі казочні скарби з пограблених столиць руських племен. Після утрати релігійного центру, поморські русини, не маючи нізвідки помічі, прийняли латинську віру і польську скалічену мову. Поморський "кашуб" (кашій) до нині не говорить на селі правильно польською мовою.

Німецький хронікар, знімчений гал, Галь (GALL) говорить, що кілька літ після тих воєн, показували згарища великих руських міст і цілі поля, засіяні кістяками русинів, помордованих польськими християнами.

Після знищення Києва, релігійного центру племен Руси, починає рости Москва і Литво-Польща, а Русь занепадає. Причини ті самі від сумерів. Сотні племен, міжплеменні братовбивчі війни, хоч бачать, що падають в неволю, ріжуться між собою до останнього. Так було в сумерів, кімерів, хатів, галів, помор'ян, на Руси і у 1918 – 1919 роках.

Бунти, заговори, братовбивства, відступство від Божих Заповітів, а відтак "Боже зди́ми з нас кайдани". Прарусинів і русинів доля бе довбнею по головах вже 3.000 літ та вони до нині партійці. "Як не буде України такої, як моя партія, то най не буде ніякої". Наслідки: Кара, Божий молот бе в дурні голови, а чужа окупація – покута за любов до Маркса і понехання Бога, Лиш національна рідна Церква зі своїм українським одним патріярхатом у її провіді, витворює в народі єдність, правдиву серцем, а не чужим обрядом, віру в Бога, любов брат брата, не партій та збуджує національну честь, гордість і зов рідної крові. Без національно-рідної Церкви і любови Христа, нація е купками партійного піску, яким бавиться кожний вітер. Рідна Церква і нація, а не партія – це наш дороговказ на майбутне.

ЗАКОНИ РИМУ .

Рим уважав всі підбиті краї за власність римського народу. Тому усі підбиті Римом народи, врез з італійською Галією, були змушені платити податки римському народові. Від податків були звільнені римські горожани. Після завоювання перед і заальпійських галів та інших народів, Рим, в першу чергу переводив ґрунтові катастри, Відкопаний катастер міста Орандж виказує прямокутні кусні землі около теперішних 50 гектарів. Кожний кусень мав 200 римських югерів. (оден югер мав два гальські морґи, оден гальський морґ мав 13 1/2 ара). Вісім гальських морґів давали докладно оден гектар – 10.000 кв.м.

Назва морг походить від гальського "MOR" – великий кусень, важний. Як бачимо, гали міряли землю моргами. В Галичині слово "морг" перетривало дві тисячі літ, як спадщина по галах.

Римляни віддавали найкращу землю вислуженим легіонерам – ветеранам. Згідно з римським законом, Рим міг за кару відібрати усю землю в підбитих тубільців, а їх продати в рабство на ліцитації. Ветеранська колонія в Оранж з II галійської легії мала поверхню 700 кв.км. В Заальпійській Галії було понад 100.000 ветеранів–колоністів, які ширили латинську мову та були вухом і оком Риму. (165.ст. 41 – 48). Кожен легіонер – ветеран діставав 20 – 30 югерів землі і був звільнений від податків.

Податки були: 1. ґрунтовий, 2. поголовний, 3. митний, 4. спадковий 5. від проданого товару і визволення невольника. Помимо тих податків, які високими не були, гали скоро до них призвичаїлись, бо Рим після (вирізання друдів і жреців) та заплачення податку, не мішався у внутрішнє життя галів. Вони управлялися своїми виборними урядами, вірили у внутрішнє свята своїх богів, говорили своєю мовою і далі ділилися на сотні племен зі своїми виборними племінними вождями. (ібід). Рим заборонив лиш кару смерті і міжплемінні і сусідські сварні за межу. Ці дві справи, за невиконання яких, грозила конфіскація майна, належали римським судам. Вільна торгівля, урожайна земля, високі ціни збіжжя, добрі шляхи, тверда охорона законів і права, були для гальського хлібороба більш вигідні, як безнастанні міжплемінні війни, безправа, небезпека життя і грабежей перед завоюванням Риму. Тверді закони, за переступлення яких, Рим відбирав землю і продавав переступника в раби, спричинили, що в Галії не було злочинств, мордів, ошукства, пересунень меж, образи чести, корупції, грабежів і т.п. Кожен вільно уроджений мав вільний доступ до римських судів і довіря до римських законів. Рим поводився так обережно з галами тому, бо 1. Галія (як Русь Греції) була шпихліром Риму; 2. боронила Італію від нападу німців з півночі; 3. давала Римові найвірніших, відважних вояків. Гальськими легіонами Рим бив німців, підбив північну Африку, Балкани, Семигород, Причорномор'я, Малу Азію і сягнув до Персії.

За 200 літ римських підбоїв чоловічі ресурси обох Галій вичерпалися і римська агресія заломилася в Персії. Шаган шах – цар царів Шапура, як це відомо з першої книги, витовк кілька римських армій (около 15 легіонів) в більшості гальських і ослабив сили Риму. В обох Галіях, перед і заальпійській, в Галатії малоазійській, в Галії палестинській, на Русі перед і після "Калки", за часів і після Богдана, у нас у 1918 та від 1945 – 1948 р. було багато молодих вдів і незамужніх дівчат, бо не було за кого вийти заміж. Насувається на думку вірш: "Іване без долі, Іване без роду, Куди не ходив ти, що ти не видав? У лісі, у степу, у зимі і в спеку Ти гинув, а славу сусід добрий взяв". Чи ми не правнучки галів? Чи ціла наша історія – це не сума всяких бунтів і революцій, почавши від покликання варягів, аж до найновіших часів? Але подібно, як гали ми вірно служили грекам, литовцям, полякам, москалям, про що була згадка в першій книзі.

Візьмім Грунвальд, де важилася судьба–доля Польщі і Литви. Русь не мала ніяких спірних проблем з хрестоносцями. Коли в розгарі бою литовці, розбиті на правому крилі, почали втікати, коли польське ліве крило почало подаватися, центр, що його творили руські полки, не подався з місця,

ані на пядь задержав на собі цілий напір хрестоносців і дав час Ягайлові подати резерви і вирівнати ліве крило. За той час Витовт затримав і завернув литовсько–білоруські полки і татар. Хрестоносців розбито на цілій лінії. Полягло три четверті хрестоносців. Найбільше полягло русинів, але Польща виграла оден з найбільших історичних боїв. Ось що говорить польський історик: "**RUŚ PRZEŻYŁA DZIEŃ CHWAŁY BO JEJ TRZY POLKI WRYŁY SIĘ WZIEMIĘ I WALCZYŁY DO UPADLEGO**" (200 ст. 22). Ті руські полки, що пережили шалю побіди на сторону Польщі, мали червоні щити з золотими тризубами і позолочені шоломи (гл. обр.). А Хотин..., а Відень.? Там перемогу в користь і в розголос Польщі рішили козаки, але добрий сусід взяв собі славу". А під Замостем, не наші Семени відбили атак кавалерії Будьонного, що мала завдання прорватися за Вислу і вдарити під Варшавою в запліччя польської армії.

Про московські завоювання козацькою кровію і кістками знаємо з I – шої книги.

З розгрому римських армій персами скористали німці. В 250 р. по Хр. проломили оборонну лінію ріки Рену і пограбили Галію, аж до Піринеїв (165. ст. 47). Загроза від німців змушувала галів бути вірними Римові.

МІСТА І ТВЕРДИНИ ГАЛІВ

В галії, (як і в Україні,) до приходу римлян міста і твердині були будовані з дерева. Місто, укріплене валами і частоколами, як про це була згадка, звалося "OPIDA". Твердиня звалася "DIOM". Археологічні розкопи тих міст виказують криті соломою, дерев'яні хати. Техніку будови і обробку та будову з камення, враз з мулярською заправою з вапна, навчилися від римлян. Римляни наказали будувати міста з камення з каналізацією і чистою джерельною водою. Міста галів не перевищували 15.000 населення. Здорову, джерельну воду до міст, спроваджували з далека т. зв. "акведуктами" – водопроводами. Акведукт в місті Ліон мав 75 км довжини. (ібід, ст. 50). Ось що говорить Страбон про гальські мешкання до приходу римлян: "Будували хати з палів, вбитих в землю і заплітали лозиною. Такий пліт обмазували з обох сторін глиною і білили вапном. Будували за прасамарсько–скитським взором, округлі хати, криті соломою. Така округла хата складалася з одної кімнати, не переділеної стінами. В такій хаті жила ціла родина. Багатші будували прямокутні хати, переділені сінями на дві кімнати. (ібід, ст. 58). Незалежно від форми, всі хати були на 1/3 впушені в землю. Вікон такі хати мали не багато; вони були високо під стелею. Шкло було дуже дороге, тому замість шиб, вставляли болону з волового міхура. Щоб діти не знищили цієї болони, вікна будовано під стелею. Такі віконця давали дуже мало світла. В сінях хат бояр–лицарства висіли голови убитих ворогів, часто сусідних гальських племен (скитська наука), (ібід). Тому в козаків була приповідка "Нехай твоя голова батьку, стане за наші голови".

Двері були низькі, на бігунах, замикалися з середини засувом. Огнище було по середині хати, де концентрувалося ціле життя галів. Над

огнищем, зі стелі звисав, як в усіх оріїв, дерев'яний гак, пізніше ланцух з гаком. Під впливом римлян, піч перенесено під стіну і варено страви в горщиках. Гали, як пізніше Русь, виробляли багато різної форми замків, колодок і ключів. Це свідчить про високий розвиток слюсарства. (ібід, ст. 64).

До освітлювання хат, як і на Русі (в Карпатах і Підкарпатті до половини XIX. стол.) бідніші уживали сухих тонких, поколених, букових т. зв. "скибок". Багатші світили звіриним і рослинним товщем. Ще багатші – восковими свічками, (ібід). Підлоги робили з плиток лупаку, з цегли, а багаті з мarmору. Стіни малювали, (ібід, ст. 65). Гали принесли з України знання про родних барвників; ними фарбували полотна, льняні і вовняні, ліжники і килими, що прикрашували хати галів.

Римська аристократія дорого платила за гальську пурпуру, ліжники і килими, (ібід). Як бачимо, вітчиною виробу килимів була Праукраїна Меблі в селянських хатах, як на Русі; низькі, довгі дві лави; лавки, як і в Україні до I. світ. війни, застелювали килимами, (ібід, ст. 67). Робили теж, на римський взір, низькі, на 3–ох ногах столи і табурети. Багатші мали різьблені шафи на одяг, а селяни, як і в Україні, різьблені посагові скрині, (ібід).

Почитали культ бика і цапа. Бик був символом роду, цап, символом домашнього огнища, (ібід, ст. 69).

В Мезопотамській Сумерії знайдено стоячу статую цапа з золотом і сріблом, прикрашену лазуритом, лат. (**LAPIS LASULI**) напів коштовний синій камінь. (В галів, коло огнищ і печей, знайдено статуї цапа з теракоти (ібід) лат: **TERRA** – глина, **COTTA** – фігурка. Цапа приносили гали в жертву богам вогню (ібід).

Найважливіше, що беззаперечно доказує походження з Праукраїни галів індів, камбоджанців і других, знамим з I.–шої книги, це святий кут, лівий, від входних дверей хати. В індів – це "свагіт пакуті", що є до сьогоднішнім святом кутом в Індії, Бурмі, Індокитаю, Індонезії і Японії. Християнство заборонило обходити культ святого кута предків, але слово "покуття", де в цілій Україні, за старинним звичаєм, садовили дорогих гостей, де на Святий Вечір ставили "дідуха", на який сходили духи предків – дідів, де саджали молодят під вінець, під благословення до шлюбу тата, матері і духів предків, перетривав аж до приходу марксівських кацапів. В галів, цей кут звався "**NAOMH**" – наш (кут), (257. ст. 53, 111). Римляни називали той кут "**LARARI UM**" від **LARES** – опікунчі духи предків. В багатих індусів є до нині окремі кімнати для домашніх богів. На Русі духи предків звалися домовиками. З цього виходить, що гали – галичани, це предки Русі.

КАЛЕНДАР ГАЛІВ.

Гали, як Русь та сумери і інди, мали місячний календар, Рік мав 13 місяців по 28 днів, що давало 364 дні. Поміж лютим і березнем на Русі був місяць казибрідь. За 15 літ було 5.460 днів. Того року до давали оден 30–денний місяць, який називався "переступним" і вирівнював усі роки по 366 днів. В тій цілі, гали сипали по дві астрономічні могили, щоб точно, що 15 літ виказати годину сходу і заходу сонця і місяця. Правдоподібно того

дня був видний схід і захід їх обох. На ту памятку гали установлювали незнані нам свята, які переводили жертвами хлібців, яєць, голосними мольбами та ритуальними забавами. (Комаровичі). Два безмісячні дні називали прожними в галів і на Русі. (ібід, ст. 74).

Тому, що римський календар не згоджувався з гальським, Юлій Цезар після прилучення Галії, перевів реформу – зрівняння календарів Риму і галів. Це виглядало так: 12 місяців по 28.5 дня – 354 днів. Що 30 місяців оден 30 денний місяць, що давало 915 днів, тобто 366 днів в році (ібід, ст. 70). Юліанський календар касував 13–тий місяць "казибридь". Рік зачинався в галів і у нас до Юліанського календаря в червні, (21) що по гальськи називався "гіямен". (Сонце діяло, усе дозрівало). Грудень називався "**SAMON**" від санскр. сама – зима. Ось назви усіх гальських місяців: січень – "**DUMAN**" – наше туман, мряка, лютець "**RI UR**" – наступний по січню (257. ст. 211) "**AHAGANT**" – місяць хворіб наш казибрідь, **MART** – місяць сіяння, **OGRON** – половина травня і квітня, "ог" – молодий, все відмолоджує. "**CUTIS**" – рибний, докладно внутренности риби (нереситься риба). Від слова "огрен" – наше ікра, від "кутіс" – слово "кутати" поратися коло риби. Липень "**SIMMI**" гальське **SIMMID** – дерев'яний молот; місяць фолюшовання сукна "**SI MMI**" – наше шум. Фолюшня робить шум (257. ст. 231). Серпень – "**EQUOS**" кінь. Щорічні кінні збори гальських лицарів–боярства. В Галичині щорічні пописи боярства, земель Перемиської, Галицької і Львівської, аж до упадку Польщі 1772 р. Про це буде мова пізніше.

Вересень "**ELEMBI**" – значення невідоме, жовтень – **EA DRUIN** – це місяць його–друїда. В тому місяці він знімав з дуба омелу золотим серпом і зрізував різні лікарські рослини. (Це наш тепер вересень?) (257. ст. 115 і I). Листопад – "**CANTALOS**" співучий, від гальського **CANNTAI REACHD** – вим. канта–речт. Канта–тон, спів, речт–речитатив. Від того слова "кантата і рече–рек". Тому першого листопада, о сході сонця, друїди в Комаровичах оголошували свято, що відбувалося в супроводі співів і речитативів.

Гали обходили національне свято бога "Луга" дня I–шого серпня. Того дня всі племена вибирали своїх вождів. В Січі на Новий Рік. Те саме свято обходили сумери в Месопотамії. Їх король, вибраний на тому святі на 1 рік, звався Лугаль. Це доказує тяглість походження того самого народу від зимарів–самарів, наших і месопотамських до наших галів і русів від мабуть, оріняцької доби. Гальське "**LUG**" – це зеднання, зїзд, сила гальських членів, лицарів–боярства. В сумерів – це вільні люди, В галів – це "**EQUITES**" – кіннота. Гальське боярство приїздило на зїзд кінно, в повній зброї. Той звичай заховався на Русі, а відтак під польською займанщиною до упадку Польщі 1772 р. Зїзд руського боярства–шляхти, що називався попис, відбувався що року, на св. Юрія (5. травня), покровителя лицарства. Вельможі, "велики бояри" приїздили кінно зі слугами, дрібне боярство приходило піхотою але зі зброєю. Ті "пописи" відбувалися в Галичині на лугах, коло княжих столиць Перемишля, Галича і Львова. На тих зїздах обговорювано біжучі справи землі кожного князівства, воєнні виправи, будову чи напругу твердинь, податки та інші державні конечности. Колись як в сумерів і галів також вибору Лугаля. (**W. LOZIŃSKI "PRAWEM I LEWEM" T. I.**) Як бачимо, той сам звичай, від сумерів, по через галів і Русь до упадку Польщі (6.700–літ.).

Першого листопада гали і Русь обходили друге національне свято— т. зв. "Діди, Дідова субота" тепер "задушки". Не відомо тільки, як довго тривали ці оба свята.

Слово "луг" дуже популярне в нашій мові. "Великий Луг" в козаків називався Луг Батько. Звідти Богдан розпочав визволення України, а не з Січі.

Тиждень в галів і римлян числив сім днів. Дні носили назви богів сімох плянет. День сонця, " **SOLIS** " стався днем Христа — неділею. Субота була днем гальського бога Сабатія. Римське " **SAMBATI DEI** ". Самбатий — це планета Сатурн. Самари, аж до галів, римляни, греки і юдеї починали тиждень Самбатом (юд. Сабат). Самбат — субота уважався в галів і русів добрим днем, на початок задуманого ціла. Та перевірка задержалася в Галичині до II. світ. війни. (165, ст. 74).

День в галів мав 24 години. Сумери, єгиптяни, гали і руси та всі слов'яни числили 12 годин дня і 12 ночі. Мали водні і піскові годинники (ібід). Гали, одні з перших винайшли кишеньвий годинник. (ібід).

РОДИНА В ГАЛІВ .

Гали брали свої родини на довгі, криті вози, запряжені волами і вандрували тисячі кілометрів з України цілими племенами в західню Європу. Ішли переважно пробоем. Жінки і діти їхали на возах, підлітки гнали стада. Дорослі чоловіки, узброєні, крили довгі валки возів від ворога. Позиція жінки, за описом Цезаря, була підлегла чоловікові правно, як власність. Мала однак більші привілеї, як жінки східних народів. За зраду (подружжю) або брехню і непослух, муж мав право жінку убити або продати в рабство (Цезар кн. I.). Вірна жінка мала в родині великі права. Вона вибирала чоловіка дочці, заступала чоловіка, коли його не було в дома. Жінка в галів, як і на Русі, діставала від батьків посаг — убори в різьбленій т. зв. погаговій, великій скрині і придане в грошах або худобі. Те саме було на Русі і в Галичині до II. світ. війни. До приданого жінки додавав в галів таку саму кількість грошей, чи худоби — чоловік. То придане держали і числили окремо та старалися помножити його. Гроші позичали на проценти, а з худоби не продавали телят, чи лоша. Дуже старі штуки худоби продавали і гроші з них вкладали на проценти. За 20 — 30 літ подружжого життя, худоба творила велике стадо, а гроші наростали з процентів. На випадок смерті одного з подружжя (звичайно жінки) гинули скорше на війнах, чи ловах) вдова діставала те майно на власність. Вона, по смерті, могла його дати, кому хотіла, з дочок, чи синів. До її смерті, стадо мало випасатися на паші найстаршого сина, що дідичив майно. Також з поля мужа, мала забезпечену якусь частину урожаю. Життя гальської вдови було матеріально забезпечене.

Рим забезпечив ще більші права гальській жінці; вона дістала право розводу і заборону галові бити жінку. (ібід, ст. 76). Тому, що жінкам в Римі і в Галії, був замкнений доступ до державних урядів (з виїмком уряду друїдок для богинь, бо гальські боги були жонаті. Гальське і римське жіноцтво, а до II. світ. війни, німецьке і наше на селі, посвячувалося вихованню родини і релігії. Гальська жінка могла бути ремісником, займатись торгівлею, фризьерством, акушерством, могла бути лікаркою і друїдкою. В гальській

релігії, як в грецькій і римській, було половина жіночих божеств. Так було в сумерів, хатів, і у нас в дохристиянській Русі. На нагробних плитах галійки представлені, як стрункі, елегантні, в гарному одязі і біжутерії, зальотно уфрізуровані. Вірність гальських жінок своїм чоловікам, збуджували в римлян і чужинців подив (ібід). Як бачимо, тодішні галійки, це копія українки. Хоч Рим впровадив незнаний галам розвід, розводів у галів не було. Любов батьків до дітей і пошана дітей до батьків була велика. Рим нагороджував багатодітні родини.

Щоб одержати в Римі і в Галії державний уряд, треба було мати щонайменше п'ятеро дітей (ібід, ст. 79). Чим більше було дітей, тим легше було одержати добре платний державний уряд...

Гали, як руси—українці надавали дітям одно ім'я, римляни двоє і троє імен. Зате гали, як сумери, хати і руси додавали ім'я батька. (ібід ст. 80). Так зложилося, що гальських, не зримщених слів доховалося до наших часів дуже мало. Доховалося наше ім'я "мама, аміта" А—MITA — це в перекладі на нашу мову її сестра, наше тата. "Мома" — бабуня, "тато" — батько, "АТТО" — дідо, наше "АТЕЦ", хатське АТТАР "Папа" — хліб і ссати, їжа.

На Підкарпатті до I. світ. війни, мочили булку у вареному молоці, завивали в тонкий, м'який, повісмяний платок, зав'язували ниткою і давали малій дитині ссати при заколисуванні до сну або в часі пильної роботи. Цей ссочок називали папкою. Також учили малих дітей хліб називати "папа". Папа — це здрібніла назва хліба. Теж гальське слово.

Галійки сповивали дітей так тісно і докладно в "пелени повивачами", як в Галичині і мабуть в Україні до I. світ. війни. Доховалися різьби сповитих дітей. (ібід, ст. 82).

Від сім літ життя, хлопці ходили до римських початкових шкіл. Гали не мали рідних шкіл, тому загубили рідну мову. Від 12 до 18 літ життя хлопці ходили до вищої школи. Після закінчення 18 року життя, молодець уважався дорослим. Його одяг, чоботи або черевики з високими холявами (колись "голяви" від назви кости "голені"), в які впушені широкі штани, що творили фалди. Широкі штани — це стрій дорослого — чоловіки. Подібні до козацьких шараварів), (ібід). Штани називалися по гальськи "браки" наше літописне — брючі, моск. до нині брюкі.

Римляни і греки не знали штанів, насміхалися з галів і вазивали їх " **BROCATI GALLE** " тобто штанячі гали (ібід). Це ще оден доказ, що гали прийшли з України. Штани були одягом східного, острого, степового клімату, їздців і скотарів. Їх носили самари—кімери, скити, сармати, гали і Русь. Гали навіть своїх богів представляли, убраних в штани. Римляни вквортці присвоїли собі гальські штани для кавалерії і піхоти тим легіонам, що стаціонували поза Альпами і Балканами. (ібід, ст. 84). Сорочку з льону, чи конопель гали звали "чеміса". Це винахід наших кімерів трипільців, що звали себе чемерами—кімерами і убирались в "чемерки". Усю одіж наші триполянці—чемери, кімери, чорноубрані, гали, анти і руси натягали—вбирали на тіло через голову. Сорочки в Україні нарід до сьогодні вбирає через голову. Гали застібали пазуху сорочки кольоровим вовняним шнурком. (Пліній "Ні Т.МАТ". т. XXVIII). По сорочці гали натягали через голову вовняний довгий, майже до колін, плащик (кожушок), який римляни звали тунікою. Гали називали його " **CASAG** ". Тому, що гали не мали букви "З", букву "S" вимавляли, як наше

"З". Тому слово "CASAG" вимавляли "казаг". (257. ст. 67). Римська туніка була коротша, прилягала тісніше до тіла. Гальський "казаг", по приході з України, був довший, пониже колін і широкий, як козацький жупан з довгими рукавами, який вони підперезували поясом. Пізніше, на взір Риму, вони його скоротили. Заходить питання, з чого гали виготовляли "казаг"? Матеріал на казаг був доморобний з тонкого, вовняного або льняного полотна, підшитий м'якими шкірками зайців, чи молодих ягнят або мав підшивку з вовняного матеріалу. (165. ст. 85). На взір римської туніки, був закінчений "френзлями" або витатий в зубці. В Україні, в Галичині, в Танії Геродота, Тмурокані і північній Франції натягали поверх "казага" в зимі—довгий до кісток і широкий з грубого сукна, плащ без рукавів, лиш з прорізом на руки — також через голову. Той плащ мав кобеняк і по гальськи називався "гуня". Римляни називали його "GUNA". Гуня — це плащ боярства Руси. Кобеняк римляни називали "CAGOULA". (ібід, ст. 85). Кобеняк галів був так практично ушитий, що його прийнято в цілій римській імперії. (ібід).

Навіть своїх богів, на відміну від грецьких і римських, гали убирали в гуню з кобеняком. Гальське GUN — гун, це довгий плащ, підшитий футром (257. ст. 1507). Гальське жіноцтво і діти носили теж гуню з кобеняком з легшого сукна, підбиту легким футром. Після завоювання Римом, гали розтинали гуню з переду і запинали фібулами. (165. ст. 857), (від великої шпильки — приятельки). Гуня була національним плащем галів. Як бачимо, то самари, чорнокирейники, гали, скити, сармати, анти і руси убиралися тепло і практично в легкі, теплі футра.

Четвертий льодовик відступав 45.000 літ. В лісостепі зими були ostrі, вітряні, з великими снігами. Сама природа учила зимарів боротися з холодом десятки тисяч літ. Історія галів дала нам змогу пізнати нашу праукраїнську назву "козак", яка є так старою, як наш нарід. Ця назва походить від теплого футряного плаща, підперізуваного поясом. Назва козак перестала бути загадкою.

Гали перейняли від римлян сандали, а римляни від галів наші літописні "чревії" — черевки і саботи — чоботи, моск. сапагі. Римляни звали їх "GALLICA" — галійські (ібід). Ті чревії і саботи були тої самої форми, що їх носило руське боярство (з острим носиком — ібід). Тодішні "чревії і саботи" були м'яккі і не мали зап'яток (закаблуків).

Галійки уміли виплітати вовняні скарпетки і панчохи, грубші і тонші, що по гальськи називалися фоч—ан. Фоч—фут, стопа, ан—їх. Це в злуці виходить футні, стопні. (Мові галів 3.500 літ), (ібід, ст. 87 — 89).

Ношення скарпеток — капців перейняли від галів — римляни. Цікаво, що гали вибирали на життя ті краї, де ріс бук, лат: "FACUS". — Бук — це назва галів (4. т. 3. ст. 371).

Бук ріс від південної Швеції і Норвегії, по через український лісостеп, Карпати, Балкани, Альпи (Італія), у Франції, Іспанії, Англії, Ірландії, Шкоції, в горах Малої Азії і Ірані (ібід), а навіть в Японії. Всюди, куди ішли гали, несли з собою насіння бука. Дуб, бук, ясень і явір були святими деревами галів і русів. Кожне з тих дерев, мало вітальні прикмети для буття оріїв. Бук витримує зимно, має тверде дерево (тоне у воді). Родить "букву" т. зв. жир (на Гуцульщині), що має 17 — 20% олію. Бук був оливним деревом

сумерів Трипільців — галів і русів. У Франції і в Галичині остався звичай як спадщина по галах, витискати олій з жиру (бучини), який є рідкий, прозорий, як олива і смачний. Гали мали праси до витискання олію з "букви". У Франції, до нині уживають до варення замість масла — олій з букви. (4. т. 3. ст. 371 та Лівій — ібід).

Друга спільна прикмета бука і дуба, це їх насіння, яким кормлено стада свиней. Свиняр з псами в галів, в Римі і на Підкарпатті до I. світ. війни, збирав свині цілої вулиці в кінці місяця жовтня та гнав їх до букового ліса, де вони цілий день їли "букви" (бучину).

Вечером трубів в рік, кожна господиня стояла при воротах і кожна свиня вбігала до свого хліва, де її чекало, приготоване з теплих помий і отрубів — пійло. За два тижні жовтня, листопад і грудень, свині товстіли і перед Різдяними святами їх різали а мясо і солонину вудили. Сніг не був перешкодою свиням в шуканні букви. Гали і римляни тучили свиней буквою аж до березня. (Лівій — ібід).

Третя прикмета бука — це найкраще дерево на опал і найбільш ароматичний дим. Свиняче мясо і ковбаси, завузджені галами димом з бучини, були найсмачніші. Римляни платили грубі гроші за гальські вироби зі свинини. Американці мають до вудження дерево зв. "гікорі" "CARIA OVATA", що доростає, як і бук, до 40 м висоти. Однак гікорі не дає такого аромату вудженні, як давав бук.

Ми зупинилися над буковим деревом ще й тому, бо бучина, крім диму, давала майже білий попіл, з якого гали, перші з усіх народів світу, виробляли мило. Гали винайшли мило ще в Галичині. Тайну виробу мила, як і крашення полотен природними фарбами, принесли в Галію з Галичини.. За одно і друге римляни платили високі ціни.

Пліній говорить, що гали робили мило з чистого, білого, букового попелу і козячого лою. (Пліній ібід). Гали додавали до мила природні краски і запахи та тим самим робили мило кольорове і запахне, яке змінювало краску волосся на "блонд" або ясно руде, тобто фарбували волосся милом. (165. ст. 90).

З повище наведеного ясно бачимо, що крім обрібки каменя, гали не навчилися від римлян нічого з матеріальних улпшень. Зате навчилися чогось, чого гали не вміли ніколи в житті. Рим навчив галів ладу, порядку, сталих законів, права і дав галам те, чого самостійні гали, як і русини — українці ніколи не мали у власній державі.

Гали одержали 300—літний мир, без анархій, наскоків, грабежей, мордів, безправя і хаосу. Ми в 1917 — 1920 роках створили таку анархію і безправя, що Юліян Охримович (брат Володимира, галицького політичного діяча), де він учителював в жіночій гімназії в Мелітополі, пережив в 1919 — 1921 роках 27 змін влади, з контрибуціями, грабежами, і розстрілами. (Розстріляний москалями в 1921 р.).

Галійки, до підбою Римом, заплітали волосся в коси і носили їх та укладали ріжно на головах. Мали рогові і металеві гребені, дзеркала з ручками зі срібла, бронзи і міді. Уживали мила, перфум, рожевого порошку до румянців і різних шпильок до звивання кіс на голові.

Боярство, в I стол. до Хр. і пізніше голило бороди, але носило довгі "запорозькі" вуса. (165, ст. 90 – 92).

В дні I листопада, що року на гробах померлих справляли роковини смерті.

Тонку, мальовану кераміку виробляли на крузі. До їди уживали ложок, але не мали вилки і ножів. Споживали багато м'яса з худоби, свиней, домашньої птиці і риби. М'ясо брали руками з миски. Подібне було в Україні до I світ. війни. Виплекали кілька родів цибулі і часнику. Виросували шпараги, кілька родів фасолі, горох, пастернак. Хрін, кмін, ьураки, і капусту принесли з України. Все це було нове для римлян. Як бачимо, гальська, кухня була більш різноманітна, як римська. Гали, як і українці, всюди коло хат вирощували сади. Яблуко звалось по галійськи "АВАЛО". Мали грушки, сливки, черешні, чорні і червоні. (ібід, ст. 100 – 101). Нерон спровадив з України вишні. Принесли з України кілька родів пшениці, яку називали "КОРМА" (наше корм, кормити (ібід, ст. 102). Оден рід їх пшениці давав дуже білу муку, за яку римляни платили подвійні ціни. (Це була мабуть українська яра пшениця? автор). Уміли робити конфітури з черешень і малин. До солодження уживали меду.

Галія і Єгипет були шпихлірами Риму, як Україна Візантії. На ярмарки гали випікали великі, як паски, округлі, білі, пшеничні хліби, такі, як до I світ. війни продавали на ярмарках України. Ті хліби продавали в Галії і в нас разом зі свіжою, вареною солониною і ковбасами. В останнє, як оповідають очевидці, були появилися такі хліби на ярмарках України з салом і ковбасами за урядування гетьмана в 1918 р. Гали знали дріжджі. Гальські білі хліби мали вид малого млинського каменя (наше коровай), (ібід, ст. 102) Чи ми не свояки?

Крім хліба, гали вивозили на продаж булки і тісточка. Робили різного рода сири з молока (мабуть і карпатську бриндзю), їли сметану, яку уживали до різних салат. За римським звичаєм перестали їсти масло, а вживали оливу.

Гали пили багато алкоголевих напоїв, винайшли пиво, яке робили з пшениці або ячменю. Ячмінь, по гальськи називався "курм". Пиво з пшениці звалось кормі з ячменю – курмі, жито, по гальськи звалось "зудо", а пиво з жита – "зуті".

Гали застали у Франції дикий виноград і почали виробляти вино.

Греки з Марсилії почали доставляти високоалкогольні вина, за якими тужили гали. Крім вина і пива, гали робили високопроцентовий алкогольний напиток з меду, про який згадує Пліній кн. XIV.

Пізніше гали розповсюдили, ушляхотнену греками, винну лозу з Марсилії по цілій Франції. Нині французи, нащадки галів, пють вино, як воду. (165, ст. 103).

Для прикладу візьмем кілька слів з мови галів, з якої за 200 літ розвинулася українська мова: **HOSPIT** – господар, госпіта – господиня, **DA** – дай, копо – коп – наше хлоп; ситі–ситий; ситійо–спрагнений. "Вале" – на – здоровя, наше "віват" буковинське "вайльо". Дерво – дуб, наше дерево; бетуля – береза; лемо–ільм, берест; верна–вільха. (ібід ст. 107).

Гали, приходні з лісостепу України, були як наші гуцули, мистцями в різьбі дерева. Її, спалений скитами, релігійно–політичний центр най–більше місто тодішнього світу – Галон–Галич мав різьблені, високі святині в нутрі і зовні та різьблені і золочені статуї богів. (Геродот, кн. IV.). Цезар дивувався мистецтву виробу гало–венетських різьблених кораблів, роблених з дошок дуба, які були більш рухливі і справні в бою, як римські трієри. Парадні вози, ганки гальських хат, меблі посагові скрині, похви мечів, стелі і сволаки хат, були покриті різьбою. Їх хати, були, як і в Україні, білені з надвору, криті соломюю. (ібід ст. 107). Твердині галів, звані "опіди" були будовані докладно так, як 1000 літ пізніше на Русі. (ібід, 165, ст. 107).

Гальські наконечники рогатин, списи, мюломи, панцері, мечі були знаменитої якості. Гали принесли в Галію, як на ті часи, нечуваній поступ в техніці обрібки землі. Це металевий плуг (леміш і чересло полиця), на колісниці, що називалася "рата". Тому галійські поля давали подвійні урожаї, бо плуг галів перевертав скибу, а не рив, як рало. (ібід). Рала вживали на легких ґрунтах на півдні; в північній Франції уживали плуга. Зрозуміло, чому хлібороб княжої доби звався "ратаєм". Він орав чорнозем України правдоподібно 1000 літ до Хр. плугом на раті–колісниці. Що більше, гали винайшли жниварку. Це було з метри широка скриня, на 2 колесах, дно якої було закінчене довгими, металевими (сталь) зубами. Два короткі дишли були з задку скрині, які привязували підчас праці волам до рогів. Віл попихав скриню наперед. Зуби зривали колосся, яке падало в скриню (рис.). Жниварку уживали в більших господарствах, в менших жали серпами, цілком подібними до теперішніх (Пліній кн. XVIII, розділ 72 – 296). Як бачимо, культура галів, 2,000 літ тому, стояла приблизно так, як наша в Україні до I світ. війни. Наші емігранти з Праукраїни несли на всі сторони світа культуру управи рілля, будови і різьби, виробів кераміки і обрібку металів; науку письма, математики, астрономії (Сумерія, Єгипет, Вавилон); віру в позагробове життя, а тим самим віру в щось абстрактне, не матеріальне, бо правдивої віри в св. Трійцю до приходу Христа – не було. Великі духові здібности дарував Творець всесвіту нашим прапредкам і нам. Дав все те, що лиш міг дати своїм вибранцям, враз з ласкою особистого благословення через свого післанця св. Андрея. Але в парі з тим дав нам вільну волю, той біблійний жемчуг, що відрізняє людину від звіряти, а зближує до ангела. В парі з вільною волею, дав свої незмінні закони, які передав нам зі смертю свого улюбленого Сина. Уже приміром вигнання з неба за непослух збунтованих ангелів та перших родичів з раю. Бог остеріг людство, що за бунт проти Його законів, буде карати народи. Про кари, якими Бог карає непослушні народи, знаємо з біблії та історії. Чим більше Творець любив вибраний нарід, тим більшими ласками в духовій і матеріальній царині обсилав його. Він подарував оріям найкращі, з найкращим підсонням, землі на нашій планеті. Орії–самари від около 30,000 літ заселяли поступовими хвилями з Праукраїни не лиш Европу, але найкращі землі Малої і Центральної Азії, Індію, Індокитай, Індонезію та прерії обох Америк.

Та кого любить Творець, того ненавидить диявол. Він кори-стає з духових здібностей і матеріального добробуту оріїв і засіває в їх серцях ту саму духову хворобу, що прародичам в раю. Гордість і непослух

законам Творця. Де був той вимріяний рай, людства, де людство виросло, змудріло і наповнило землю? Мала Азія гориста і неурожайна, Месопотамія багниста і малярична, не могла бути колискою людства. Найкраще повітря, найчистішу воду, найкраще підсоння, найбільш урожайну землю з різними деревами, повнорибними ріками мала Оріяна від гір Уралю по ріку Дунай. Лиш там був той ЕДЕМ – рай, той осередок, колиска людства, огнище всесвітньої культури і цивілізації. Ось що кажуть біблійні назви: Слово "Едем" – рай в англійській, німецькій, французькій мовах нема такого слова. е мале місто в Голандії коло озера Зуйдерзе, що називається "EDAM". Але подібне слово в давній мові наших галів "EIDHEM" вимов. "Едем" – це вічнозелений площ. "Рай" мусів бути покритий вічнозеленою рістнею. Такий клімат з вічнозеленою рістнею мала Оріяна.. Це було друге міжльодовикове отепління, що тривало 200.000 літ. (430.000 – 230.000 літ до Хр.), (2. ст. 30). Інші гальські слова Біблії: –**ADHAM** – Адам, це шасливий чоловік (256. ст. 3). **EUN** – Ева – це найстарша (на світі) жінка (ібід ст. 120). **ARAN** бібл. Гаран – це хліб (В Біблії – країна хліба), (ібід, ст. 18). **ABRAON** – Абрам, це гальське імя хлопця, це квіт, квітучий, квітень (ібід, ст. 8). Фара – батько Абрама. Гальське "**FARA**" – це пожива і драбина (в значенні початок роду), (ібід ст. 125). В халдейськiм – кельтськiм мiстi "Урi" родився Фара і Абрам. Гальське "**UR**" – це новий, свіжий (город). Ур – це свіже, нове місто (Новгород), заложене галами – сумерами емігрантами з Праукраїни, около 5.000 літ до Хр. (ібід ст. 229). Таких біблійних слів в гальській мові є багато. Пр: **NOIG** – Ной – це старо модний, давний чоловік, (ібід ст. 194). **GOG** – (предок кімерів, галів і скитів) – це балакун та хихотіти, герготіти, а такими після опису Цезара були гали і такими є ми їх потомки. (ібід, ст. 168). **CHUM** – хум –хам це близько-кий, біля когось, зблизитися (ібід ст. 72). Хам зблизився за Біблією, до нагого батька і висміяв його. Сем взяв накриття, йдучи назадгузь щоб не бачити нагоди батька, накрив Ноя. Гальське **SEAM** – Сем – це прохання, благання (покірливість), (ібід ст. 220). Потоп, за Біблією, відбувся в Месопотамії 600 р. до Хр. В 601 р. в місяці лютому Ной вийшов з ковчега (Глава 6. р. 13. 14). Як бачимо, то юдейський Сем щойно 2575 літ старий. Тоді, коли наші самари заложили місто "Ур", руське Нов-город, 5.000 літ до Хр. Біблійний Ной мусів жити далеко скорше, як 600 літ до Хр. бо археологія доказує існування людини (Шельська Доба) від пів мільйона до 300.000 літ до Хр. За 2575 літ (взявши до уваги тодішні пошести чуми, холери і др. та голоду) три сини Ноя, помімо найбільших старань, не зуміли б заселити нашої планети зі Сумерії-Месопотамії, бо сумеро-халди, кельти – гали вже в тих часах густо заселили цілу Малу Азію. Тому той "Ной", прабатько оріїв мусів жити далеко скорше в Оріяні і з ним Творець Всесвіту зробив умову (веселку), що більше людства карати потопом не буде. Але Бог дав Ноеві і його сином тверді, не порушні закони. Між іншим, сказав: "Хто пролле кров людини, того кров буде пролята рукою другої людини, бо людина (чоловік) створена на подобу Бога. (Глава 9. розділ 5, 6).

Ной навчив своїх синів пити алкоголь. Яфет і його потомки навчилися робити сильний алкоголь з меду з додатком соми та відступили від Завіту з Богом. Гордістю і алкоголем; випиваним тисячі літ диявол зробив з руських дітей Яфета (Яфет був руський) нарід гогів-балакунів, зависних, сварливих, алкоголіків, самолюбів і славолубів, що не уміють

вже від тисячі літ підпорядкувати особисті переконання і своє самолюбство наказам Бога і свогого проводу.

Де не має любови, там є зависть і ненависть та наслідок обидвох братовбивство. І знова прогнівили Бога, який присудив їм за кару скитання. Замість створити могутчу державу від Уралю по Балтик, опертися о Чорне море і Карпати, правнуки Яфета поділилися на тисячі малих племен. Ті племена, хоч говорили тою самою мовою, почали себе взаємно ненавидіти і мorduвати одні-одних за межі, пасовиська, ловища, риболовлю. І знова пролунав голос Бога, як за убивство Авеля до Каїна "Від нині проклятий ти від землі, що отворила уста свої і прийняла кров брата твого, пролітої твоїми руками. Коли будеш управляти своєю землею, вона де дасть поживи для тебе! Ти будеш ізгоем – скитальцем на землі!"

Загляньмо в нашу історію. Зимарів-кімерів, галів, неврів, чорноубраних, будинів витискають скити. Скитів сармати, сарматів – аляни, алянів другі племена. Все то жорстоке, випихає кровопролиттями одні племена за другими в світ за очі. Так тягнеться до часів Христа, який посилає до нас свого апостола Андрея з тим самим завданням. Русь утворює свою національну Церкву св. Кирила і Методія. Св. королева Олена-Ольга своїм геніальним умом державника, зрозуміла завдання містицизму Руси і кладе фундаменти під високоморальну, основану на Христовій Любові всепрошення з рідною мовою: руську, самостійну, національну Церкву, Бог благословить її заміри і діла, Русь стає за її життя найсильнішою державою на сході Європи. Цего настрашилися греки. Самостійна Русь зі своєю національною Церквою, могла взяти під свій морально-політичний вплив усі словянські народи. За грецьке золото, своїми інтригами, греки нищать заміри св. королеви і два рази відновляють в Києві поганську віру. Та Церква, основана св. володаринею була живуча, відроджувалася кожночасно, як Фенікс з попелу. Щойно Андрей Боголюбський за гроші грецького імператора Емануїла Комнена добиває її. З упадком національної Церкви повязаний упадок нашої державности. Роздрібнена на дрібні, ворогуючі між собою князівства, Русь стає іграшкою – мячем грецьких і московських патріархів та литовсько-польської і московської неволі.

Після зриву Богдана повторяється те саме. Братовбивства Чорні Ради, Руїна. Грецький патріарх Діонісій IV. 1686 р. (як жид коня) продає Київську Митрополію московському патріархові, "за три сорока соболей і двісті червоних (118. ст. 429).

В 1917 р. Бог знова змилосердився над нами, зняв з нас кайдани без нашого зусилля. Ми замість обіднатися доокола Бога, Заповіту Шевченка і свогого гетьмана, обідналися доокола Маркса і Леніна і покликали на поміч москалів. (58, ст. 37 – 45). зробили бунт і завалили власну державу. Знова братовбивство (Мотовилівка, розстріли) і проклін Бога, даний ще Каїнові, "Коли будеш управляти своєю землею, вона не дасть поживи для тебе. Ти будеш ізгоем і скитальцем на землі". До останньої букви сповнився проклін Бога почерез Каїна і Хама на нас. Наш нарід працює на прадідній землі, яка не є його, а московська. Прадідна земля колгоспника, живить не його, а москаля. Український бунтар проти Бога, що працює для москаля в колгоспі по 12 – 16 годин денно, часто примирає голодом. Сповнилося перше речення. Рідна земля дає поживу – збір – урожай не тому, що на ній працює, а москалеві, що

уділює колгоспному рабови денний пайок поживи, щось в роді, як колись господар уділював псові. Знана є насмішлива московська приказка: "Хахли, хахли, хахлушечки, ви нас поете, карміте, а ми на вас едьом". Більшої наруги і злоби не міг би придумати колгоспному рабови в XX. столітті навіть диявол.

І не вже ж ті, що валили свою державу, не мали крихітки національної гордості і чести та ніякого почуття національної відповідальності за майбутність народу? Для повалення своєї держави, для піддержання бунту, просити на поміч москалів, а відтак поляків? (58. ст. 37 – 45). Ті люди не вірили в Бога і не мали ані дрібки християнської моралі. Тих людей не можна зачислити до християн і патріотів.

Друге речення Каїнового прокльону каже: "Ти будеш ізгоєм і скитальцем на землі" ми скитаємося вже понад 50 літ по Сибірі, Туркменії, Казахстані, Соловках, Колимі. Тих бідних рабів переганяє москаль, як череду на цілинні землі, на каналні роботи, на виріб тайги і т.п. Чи це не кара Бога на бунтарів-братовбийців, що понад 50 літ тому, замість Бога за свого вождя вибрали Маркса? Це не комуністична система, комуністичні уряди і московські дивізії мають в себе залогами поляки, німці, чехи, мадяри, болгары, ромуни, але ті народи Бог не покарав так тяжко і не віддав на наругу москалям, так як наш нарід. Згадані народи мають свої уряди, армії релігію, церкви, власну валюту, промисл, заграничні представництва і торгівлю. Хлібороб тих народів задержав дальше на власність прадідну землю. Ті народи москаль не ганяє по Сибірі, Соловках, Казахстані, Колимі, бо вони в 1917 – 1920 роках молилися до Бога, а не до Маркса. У тих народів є т. зв. державні господарства, лиш на тих землях, що мала їх земельна аристократія. У тих народів не було вивозів, голоду, каторжних робіт. Ось яка різниця між ними і нашим народом. Чи ми вкінці усвідомили собі причину Божого гніву на нас? Відповідь коротка; ми виреклися Божого посланництва, вкладеного Ним на нас 1000 літ тому. Докладніше, ми виреклися своєї національної, незалежної, рідної Церкви, зі своїм патріярхом в Києві. Лиш національна, рідна Церква зі своїм патріярхом виховує в народі національність і гордість та жертвенність крові і майна для рідної вітчизни України і Бога. Була б своя рідна, єдина національна, не московська Церква в 1917 – 1920 роках в Україні, ми були б, як інші народи обєднані доокола Богдана, а не Маркса. Вихований національною Церквою, нарід, з почуттям національної чести і гордості, не буде возити на своїй спині наїздника, і ніякий наїздник не спробує сісти йому на спину.

Зближається останний 60-тий рік покути нашого страждучого народу. Бог в останнє, вже в четверте поставив народові України те саме завдання обєднатися (в рідній Церкві) доокола Нього і виповнити Його посланництво й містицизм на сході Європи або згинуті. Зникли з лиця землі і стали погноєм чужих народів за кару ровєднання і братовбийств гали, кельти, скити, сармати, сумери, хати. З тих наших свояків постали еспанці, італійці, швайцарці, французи, англійці, бельгійці, турки, болгары, мадяри і другі. Наша нація, яку Бог приготував до свого посланництва, має за завдання своїм терпінням, гекатомбами кривавих жертв спокутувати гріхи своїх провідників і, як дріжджі тісто, заквасити Христовим словом цілий схід Європи.

РОЗДІЛ IV.

САРМАТИ

ЧАСТИНА I.

Пригадує, що Центральнo-Південна Азія була заселена від око-ло 10 – 8 тисяч літ до Хр. різними племенами з Праукраїни. Більш північні вели скотарське життя і скотали-сокотили свої стада. Від того назва скотач, "сокотач" – сторож худоби (Словар Грінченка т: 4. ст. 169) і "сколот", сколотити на масло чи на кумис молоко і сметану. Від того тисячолітня назва сколотити і сколотина-маслянка (Сколотчиний куліш-каша на сколотинах і сколотинник корж – хліб), (ібід ст. 139). Ті різні скоти і сколоти з різними назвами поділилися на північні, кочові, і південні, хліборобсько-скотарські осілі племена – народи. Це були оті согди, бактри, хорезми, маргіяни, масса-гети, гіркани, орії, росонаки і десятки інших. Так витворилася рівновага сил в Азії. Кожний із скотарських, напів осілих, чи осілих народів мав свою територію, яка була тим більша, чим дальше на північ жив той нарід.

Удар скитів в XIII. стол. до Хр. в кімерію ту політичну рівновагу сил захитав. У витворену територіальну пророжнечу по скитах входять живучі ще дальше в Сибірі і в сусідстві з монголами і китайцями юєжчі, авари, гуни і др.

Після побудови китайського муру ті і монгольські племена натискають на орійські, що на відміну від монголів були розбиті на дрібні племена, переважно з виборними отаманами. Той натиск почався око-ло IV. стол. до Хр.

Постає ланцохова реакція і ті сотні арійських племен в протязі 4 століть підуть шляхами скитів на захід, за Ураль і Каспій в Праукраїну. До улегшення того руху допомогли сармати ударом на скитів, що запросили на допомогу сіраків з лівого боку Волги. Той полишений простір лівобіч Волги утворив порожнечу, у яку увійшли другі орійські племена, а тим самим ослабили відпорність на натиск аваро-гунів на сусідних з ними кімеро-оріїв.

Приходимо до опису племен великого народу сарматів. Сармати до У. стол. до Хр. називалися савроматами. Гекатей з Мілету, що жив 550 р. до Хр. вчислює у своїй праці "Подорож доокола світу", яка ділиться на понад 300 розділів зв. "фрагментів" (з латинського **FRAGMENTUM** – уривок, частина) називає народи, що жили доокола і на схід від Меотиди (Азовського моря). Він вчислює дандарів, іксібатів, яксаматів, темеотів, торетів, фатетів, тирамбів, сіндів, хижів – по грецьки кизів, огрів, невазів, коїтів і типанісів. (фрагмент 161).

Гіпократ Хіоський, математик і історик, що жив 460 р. до Хр. був в молодих літах купцем і торгував з меотійськими племенами. Він згадає в своїй праці "Елементи географії" що "доокола Меотиди живе нарід савроматів. Їх жінки носять штани, їздять на конях, стріляють з лука і кидають списом до цілі (на ворога) в бігу коня". Геродот називає їх сарматами і додає, що племя амазонк називалося ойорпаті, про що ми знаємо. Савромати – сармати – це кровні брати самаро (кімеро) – трипільців. Кімери маліті

самі звичаї, що сармати, тому є згадки грецьких істориків, що амазонки живуть також над рікою Термоданом в Малій Азії, у Фригії і Лікії, де жили витиснені східні царські кімери в XII стол. до Хр. (Знана нам Феміскіра і Геракль).

Грецький історик Геліодор, що жив около 250 р. по Хр. у своїому творі "Етіопіка" говорить, що королева амазонок Пантізілла привела з Тракії відділ амазонок на допомогу Трої. Її убив в поєдинку Ахілль, грецький герой. Геліодор говорить, що амазонки оперували малим дівчаткам ліву праву грудь (щоб була можливість без перешкоди натягати лук), носили штани, воювали кінно і пішо, стріляли і цільно метали списом в бігу коня. Їх зброя лук, спис, легкий на обі сторони острий топір, а також вузький щит (у формі перехрестя), що називався "пелта" і шолом. (Гальське **PELTY** – це заслона, аркуш бляхи, широка смуга (ібід, 257. ст. 201).

Можна ставити гіпотезу, що амазонки колись існували. З писань Геліодора виходить, що в час здобуття Трої, амазонки жили в Тракії. Ані Гомер, ані Геліодор не згадали в котрій Тракії. В XIII стол. до Хр. були дві перед і за Босфорська Тракії. Фригії – це також траки. (**HAMMOND ATLAS OF WORLD HISTORY**). В доказ гіпотези про існування амазонок можна навести дані, де в 1541 р. по Хр. еспанський дослідник **FRANCISCO DE ORELLANA** твердив, що в Перу в джерелах ріки Амазонки над допливом її Маранон напали на його обоз індіанці племені тапуанів, яких жінки воювали на конях побіч чоловіків і лиш завдяки пальній зброї він оборонився від них. З тої причини найдовшу ріку світа він назвав в честь тих воєвниць "Амазонкою". Це вже факт, не легенда і доказує нам два важні для нас твердження старинних істориків. 1. Що індіанці прибули з Оріяни – Праукраїни в часах матриархату. 2. Що були амазонки і сармати в Америці. Суспільний лад сарматів не міг розвинутися з патриархату, лиш з матриархату. Це таке зрозуміле, що не потрібно доказів. В індіан до сьогодні існує слово "амассона" – це нищитель човнів. Колись нищили човни ворожих племен індіанські амазонки. (4. т. I. ст. 704).

Повертаючи до наших сарматів, пригадаємо, що гальське **saor adh** Вимов **SAORA** – це звільнення, воля, свобода, незалежність) **SAORA-MAT** – це по нашому "вільна незалежна мати". (257. ст. 218). Амазонка і сарматка також дійсно вільна. (ібід ст. 72). Пізніше з савроматів – амазонок (матриархат) стають сармати. Це часи, коли мужчина починає управляти "ором" рілю, корчувати праліси, будувати сокірою з кременя перші наземні хати. Це було понад сили жінки і матері тому на арену суспільного життя обставини висувують мужчину, як фізично сильнішого. Праукраїнка не втрачається своїх прав, вона рядить домом і перебирає частину обов'язків оборони дому – родини і роду. Вона воює, боронить рідне гніздо збройно, поруч мужа і задержує далі домінуюче становище в родині і роді. Вона приходить на збори роду і племені, забирає голос та рішає на рівні з чоловіком про усі справи. Тому, що в родинних справах праукраїнка задержує рішачий голос, постає назва "сармати". Авестійське "сар" – пан, англ. сір, франц. сайр. Гальське **SAR** – це герой, боек, воєвник (257. ст. 218).

Гали – це рідні брати кімерів і сарматів. Тому назва сармати – це володарка родини і герой воєвник. Такою її бачимо в наступі

сарматів на скитів, а за приклад служить нам цариця сарматів Амага і цариця Зорина русонаків та наша св. королева Олена. Та чи лише вони? Можна б навести десятки примірів.

Сармати це рідні брати не лиш галів і кімерів, але і трипільців, черноубраних, будинів, невір і агатирсів – траків. Ірки були мабуть дальшими своєями, а скити далекими кузенами. Усі вони, крім скитів і ірків мали катакомбну культуру поховань, що перейшла в андронівську і зайняла простір від р. Сяну по через Волгу і Ураль аж до Хорезму (лівобіч ріки Аму – Дарія). Давний Хорезм, край бога сонця Хорса (це нинішні частини Туркменської і Узбецької московських колоній). В часах Геродота сармати займали простір від гирла Дону на 15 днів ходу на північ поміж ріками Волгою і Доном, що виносило 200 стадій денно. (Від того назва стадіон).

Грецький фіт був трохи довший. Це 12.15 америк. інчів. Одна стадія дає докладно 607.5 амер. фітів або 185.3 метрів. 185.3 x 200 – 37.060 м – 37 км 60 м 37.060 x 15 – 555.900 – 555.9. (Геродот кн. IV. розділ 21).

Геродот не подає, як широка була Сарматія. Коли взяти ширину в половині довжини між р. Волга, Дон, Хопер, то це дає приблизно таку саму ширину, як довжина. 555.9 x 555.9 – 309.024'8 кв.км. поверхні. На тому просторі була Геродотова Сарматія. Геродот говорить, що амазонки з хлопцями перейшли через ріку Дон – 3 дні на схід, а відтак 3 дні на північ. Це дає околицю Царицина (Сталінграду) і звідтам розселилися на північ і південь. Це мусіло діятися перед 2.200 р. до Хр. Коли скити жили ще як кімери, правобіч р. Дону. Геродот ані його розповідач Тимес не кажуть, коли це сталося. Це було так давно, коли амазонки ще не перемінилися в савроматок. А це могло статися найпізніше около 2000 літ до Хр., якщо не скоріше.

В часі дві тисячі літ до Хр. клімат потеплів і перенаселені племена кімерів рушили за р. Ураль в центральну Азію. Ті племена розселилися так, що на півдні попали під асиро-вавилонський вплив, на південному сході під ведійсько-авестійський вплив, на сході під китайський, а на півночі і північному-сході під монголо-гунський вплив, і вкінці на північному заході під фінський вплив. На північ виємігрували кочові племена кімерів, що за 800 літ сусідства з монголами, прийняли їх жорстокі звичаї, багато слів їх мови, монгольський патриархат в родинному житті враз з множенством і з кімерів стали скитами. За 800 літ співжиття з монголами, скитянка стала кокеткою – лялькою. Вона намашує себе пахучими смарами, убирається в нашивані – золотими прикрасами строї, більшість життя перебуває в буді воза, не бере участі в релігійних обрядах скитів, не бере участі в нарадах і племінних рішеннях скитів. Завдання скитянки доглядати приготування соми і їжі для скита (руками невільників і невільниць) та родити дітей. В цілковитім противенстві до скитянки під оглядом суспільного життя була кімерянка – савроматка. Вона вимагає і має рівні права з чоловіком. Вона разом з ним бере участь в бою, на ловах, їде на коні, а не в буді воза. Там місце для дітей і старих. Сарматка носить на відміну від скитянки шкіряні штани, кожух і футряну шапку. Не смарується пахощами і не є кокеткою, бо доки не убе власноручно хоч одного ворога в бою, не має права виходити заміж (бо діти будуть боягузами). Така сивіє і вмирає дівчиною. В тому випадку кокетування відпадає, а імонує зручність, витривалість, відвага і жертвенність – героїство. Сарматка кермує домом і є співтоваришем чоловіка в

житті, на війні і ловах. Тоді, коли скити убивали рабів, сармати по кількадецятьох літах служби давали рабам волю. Це стверджує Геродот, Амійан та інші старинні історики. Той звичай наділювання вірного раба майном і свободою задержався в дохристиянській Русі.

Як вже згадано, самарсько-кімерські племена поширили андронівську культуру поховань (зайняли простір) від ріки Прута до Хорезму. Племена кімерів, що виемігрували повище 55 рівнолежника, зайняли буйнотравні сибірські степи, в яких земля була замерзла від листопада до травня і сягала глибини 2.5 м. З тої причини ті племена перестали хоронити мерців за звичаєм андронівських поховань, а були змушені природою до способу поховань зв. "зрубними".

З усіх самарських (кімерських) племен, зрубні поховання мали лиш скити. Приглядаючись скриням зрубних поховань, бачимо, що скити кололи грубі колоди дерева на двоє. Тонших куснів дерева не розколювали, а обтісували їх з обох боків бронзовими сокирами так докладно, що вони прилягали до себе щільно і укладали в зруб, як хату. Це творило з такою ж підлогою і покривою щільну скриню-домовину. (2. ст. 248 - 249). Заходить питання – чому така скриня? Кочові скити жили зі своїми табунами повище згаданого рівнолежника між ріками Іртиш – Об – Єнісей. Під горами Алтай знайдено їх національний цвинтар, в могилах якого зацілів, з причини холоду, незіпсований багатий інвентар їх поховань. Ті західно-сибірські степи були і є до сьогодні буйнотравні і мали простір понад 2 мільйони кв.км. Вони захищені від сходу Центрально-Сибірсько-Саянськими, від заходу – Уральськими; а від південного сходу – Казахськими, Алтайськими і Саянськими горами. Усі кочові племена в давнині, а в Ірані і Афганістані до сьогодні, ведуть своє життя в той спосіб, що в травні йдуть зі своїми стадами ловільно на північ. Тому, що від гір Алтаю до заливу р. Об є понад 1.800 км, скити проходили ту дорогу за около 4 місяці. Чи доходили до заливу Об не відомо. З кінцем серпня починався поворот на південь. Скитські табуни числили кілька мільйонів голів. Той самий спосіб життя провадили хозари, сусіди Київської Русі. (319. ст. 398). Вони під проводом свого когана і пеха вже в квітні, враз з своїми стадами, жінками і дітьми виходили з Ітиля на північ, а в листопаді по вертали в Ітиль і в дельті р. Волги їх стада зимували. Те саме життя повтарялося що року в Карпатах. Дня 7. травня, після юрійських вогнів, населення Підкарпаття і Карпат гнало худобу в полонини, а у вересні зганяло домів (37. ст. 93 – 94). Скити повертали в гори Алтай, між ріки Іртиш – Єнісей. Гори Алтай мали довгі хребти, отворені з заходу і північного заходу, висотою 350 – 1200 м. Ті хребти, порослі лісами, мають довжину около 300 – 350 км. Поміж хребтами є широкі долини з буйною травою. Чому скити там зимували? 1. Бо гори Тіеншану, Казахські, Уральські, Алтайські і Саянські недопускали в зимі вологости хмар з півдня, заходу і сходу, а тим самим снігових опадів. З півночі луги рік Обу і Іртиша та хребти Алтаю були захистом від північних сибірських вітрів. 2. В тому обшарі, захищеному горами і лісами, клімат дорівнював українському. Там в гірських долинах скити мали свої бурдеї – землянки. Жінки і діти переходили з возів в бурдеї, а мужчини на зміну зі стадами скиталися дальше поміж горами і ріками. Ці стада живилися сухою травою, бо там снігу майже не було. Вівці і худоба не

вміють боронитися від вовків. Скити на-ніч творили з возів коло, заганяли стада в це коло, розкладали вогні і по черзі чували з псами. Коні обороняли себе самі. Так виглядало скотання, сокотання скитами своїх стад через цілий рік, все в русі. Літом робили ті мільйони худоби по 10 км денно. Від назви скот – худоба походять слова скит, скитатися, скотання – скотарення, сокотити – доглядати. Тому скити в Шкоції до сьогодні називаються скотишкоти, а край Скотія – Шкотія. Назва хазари походить від сарматського слова "хадзити" – ходити – скитатися з худобою, що року на північ і назад на південь. Від того назва хадзари – хазари. Московське слово хадіть, хаділ, ухадзивал дають відповідь на назву хадзар. Худоба по хазарськи звалася "хазир". Тому хазар і скот – скит це та сама назва лиш розділена часом 1500 літ. Хазар постаріємось розглянути пізніше.

Скити умирили більше зимою, як літом. Земля в Алтайських горах, не покритих снігом замерзала до двох і пів метра глибини. Знаємо з попередних розділів, що усі орії мали свої національні цвинтарі. Скити мали цвинтар "Гер" коло Нікополя. Кімери над долішнім Дністром. Коли в Алтайських горах умер скит, не було можності похоронити його в замерзлу землю. Держати трупа до весни в землянці не можливо; примістити його поза землянку теж не годиться, бо його обгризуть ночами вовки та лиси. Тому скити будували скриню, вкладали в неї покійника, грубо обкладали сухою травою та обливали водою і в такій ледівній покійник чекав весни. Така купа леду з сіном були захистом від диких звірів. Знаємо, що клімат в Сибірі в початках травня нагло змінюється – тепліє. Тоді скити копали яму, впускали скриню з покійником в неглибоку яму, давали йому виряд і насипали над ним могилу. Під могилою земля не розмерзала цілий рік, тому доховався виряд (килими, горшки з їжою, зброя, одежа) покійників, який не зіпсувався на проязі 3500 літ. Хтось може подумати, що літом не було потрібної скрині. Скити ще не знали пили і не мали дощок на домовини. Родини померлих літом, призвичаєні до скринь, не хотіли класти покійника в глину. Зрубна скриня (вирубана бронзовою сокирою) служила за домовину. Після тих зрубних скринь які мали лиш скити, археологи віднаходять дорогу скитів в Праукраїну з XIII. стол. до Хр. Це пояснення зрубної культури поховань скитів.

Сармати були довгоголові. Довгота черепа 77*5 – 75*2 антроп. індекс, це т. зв. "долицекефали". Андронівська (сарматська) культура поховань постала еволюційно з ямної і катакомної. Московські, а за ними німецькі та американські історики вмовляють в наївних, що кімери прийшли в Україну з Ютландії, як потомки кимбрів. Це перекирчення правди в протинному напрямі. Я доказав джерелами, що кімери – кимбри з маленької Ютландії були дітьми причорноморських кімерів, вигнаними з Праукраїни в XIII. стол. до Хр. в Малу Азію, а з малої Азії вигнані лідийським царем Аталіятом після відомої битви над рікою Галіс 585 р. до Хр. (затміння сонця).

В тому нерішеному бою, який закінчив 5-тилітню війну, цар Аталіят видав свою дочку за Кіксарового сина Астіяга та обов'язався під натиском Вавилону і Мідії вигнати західних кімерів і фригів з Малої Азії. Фриги – це траки, брати наших самарів-кімерів. (Геродот кн. I. розділ 16). Аталіят, до якого належали Фригія і Кімерія по ріку Галіс, вигнав кімерів і фригів в Тракію і поширив свою державу десь в роках 585 – 580 до Хр. по Боспор і Дарданелі.

Тоді, коли в IX. стол. до Хр. на старинній карті Анатолії фігурує велика Фригія і Кімерія, на карті з VI. стол. до Хр. Фригія і Кімерія зникають, а на їх місці з'являється велике царство Лідії. (HAMMOND ATLAS OF WORLD HISTORY; PAGE N. 3.

В історії Данії читаємо: "Вища культура пануючої класи прибула у "Бронзовім віку" від 1400 до 400 рр. до Хр. яка зреорганізувала цілком попереднє низько культурне населення Данії". (4. т. 7. ст. 239) "Цілий край Данії зайняли народи, що прибули зі сходу" Праруси, (ібід). Так на доказ, що кимбри це наші західні, малоазійські кімери маємо аж три повище наведені історичні факти. Наведемо ще два: Коли кимбри—кімери за 570 літ розмножилися в Ютляндії, пішли в 109. р. по Хр. впрост на південь, перейшли р. Дунай в околиці нинішнього Білгороду. Там в жорстоких боях в горах Балканів здержало їх тракійське плем'я — нарід скордисків. По 3 літах змагали скордиси з іншими тракійськими народами викинули кимбрів за Дунай і вони 113 р. розбили римську армію коло Нореї в краю нориків (наших нурів — неврів) коло теперішнього Клягенфурту (4. т. 5. ст. 772 — 773). З повишого бачимо, що кімери—кимбри вертали знова туди, звідкіля 570 літ тому прибули в Ютляндію.

Другий доказ — це час прибуття кімерів в кінці VI. стол. до Хр. до Ютляндії. Тут похибка в Енциклопедії, бо від 800 р. до народження Христа це "залізна" доба, а кимбри прибули в Ютляндію з фригами около 580 — 575 р. до Хр.

Цим можна опрокинути теорію, що кімери прийшли з маленької Ютляндії і зайняли простори від Дунаю по Урал, коли їх малий нарід скордисків викинув з Балканів на захід.

Наші самари (кімери) — це брати трипільців, найстарші, знамі нам автохтони Праукраїни. Це ті ріфеї, гіпербореї, Гомерові кобилодоїльці, від орінцяцької по через мізинську і трипільську культури, з похованнями ямними, катакомбними і андронівськими, а пізніше комарівським і черняхівським, аж до Київської Русі. Як нам відомо, східні кімери, (витиснені скитами в Малу Азію в кінці VIII. стол. до Хр.) які жили на схід від ріки Галіс, після смерті їх вождя Коба, убитого Мадием коло 630 р. до Хр. були змушені визнати зверхність скитської орди Мадия, що нам відоме. Від тоді східні кімери, як васали скитів, беруть участь в усіх походах Мадия, аж до його смерті. Після сварки з Киром над вавилонським золотом, скити разом зі східними кімерами повернули в Прикавказзя 538 р. до Хр. що нам відоме.

Від Кавказу по Волгу, Меотиду (Азовське море) і Дон до 52 рівнолежника жили сармати. Від Азовського моря до Кавказу і Волги жили сарматські племена, яких греки називали збірною назвою "меоти". Найчисленніші з тих племен були сармато—сінди (інди). Коли скити з кімерами повернули в Прикавказзя, вони осіли обабіч ріки Кубані. Що скити повернули в Прикавказзя, говорить Геродот (кн. IV. розд. I.) Геродот каже, що скити звели бій зі своїми рабами (ібід). Скити уважали рабами усіх, хто не був скитом, (ібід). Тими рабами були повернувши зі скитами східні кімери, що з допомогою сіндів викинули скитів в Крим і коло теперішнього міста Ростова, поза ріку Дон. Так кімери звільнилися від 92—літньої скитської неволі, що тривала від смерті їх останнього вождя Коба 630 р. до Хр. Кімери осталися в При-

кавказі разом з сіндами і як одномовні свояки сіндів змішалися з ними подружжями та витворили сильний народ сарматів. Тим пояснюється, що зрубні скитські поховання появились в Причорноморю після повороту скитів з Персії в кінці VI. стол. до Хр. (332. ст. 115 — 125).

Східні кімери принесли з Малої Азії за 185 літ їхнього там перебування нові тактично—стратегічні способи ведення воєн з арміями єгипетської, лідійської, асирійської, вавилонської, мідійської і перської. Також і зброя була в кімерів інша; довші мечі, списи на привязі, клиновий спосіб атаки тяжкої кавалерії ратищами, легкої шаблями, а піхоти луками і топорами. Так були озброєні армії асирійська, єгипетська, мідійська і персів і їх тактику і зброю наслідували кімери, що перемінилися з сіндами в сарматів.

Коли Геродот відвідав Ольбію около 450 р. до Хр. кімери і сінди за 88 літ співжиття були вже сильним сарматським народом. Те, що Тимнес говорив Геродотові, що сармати подібні скитам, як ми переконалися, не було правдою. Сармати різнилися мовою, звичаями, способом життя і воювання та культурою поховань. Сармати мали т. зв. "Андронівську культуру", якій слід приглянутися.

Це була дальше майже катакомбна, тобто родова культура поховань. Боки ями викладали широкими плитами. В околицях, де не було каменя, клали умерлого в яму без плит. Ями були квадратні або прямокутні, що задержалося в слов'ян до сьогодні. Дно ями вистелювали осокою або тонким, сухим рішам. Трупа клали оберненого на бік, накладали на нього сухого ріша і підпалювали. Це був костер, лиш палений в ямі. До вогню докидали опалу. Вогонь (бог Агні) як в дохристиянській Русі, а в індусів до теперішніх часів, за їх віруванням очищував тіло від гріхів, уносив душу до неба, де ця душа, після суду бога Ями, оставала в небі — вираю, або повертала в якесь звіря. Сармати, як і гали та Русь вірили в мандрівку душ. Пекла не знали.

Культ вогню і очищування ним покійників принесли міді (меди) і перси з Праукраїни в Іран. Перша яма діда чи прадіда була глибока. Яму після спалення та вставлення їжі і предметів покійника, накривали дерев'яними або камінними завершеннями у формі низького стіжка, який обсіпали землею. Другого члена роду (бабу?) хоронили тісно побіч в той сам спосіб, але не так глибоко, відтак синів, дочок коло діда, але що раз плитше, трійками або двійками в той спосіб, що давало разом з дідом і бабою святі числа оріїв: 3, 7, 9, 12, 18 поховань аж до поверхні землі. Коли родина була в комплекті, насипали над усіми гробами одну округлу могилу. (230 ст. 13 — 15).

ЧАСТИНА П.

УДАР САРМАТИВ НА СКИТИВ .

Натиск скитів на галів і будинів змусив їх виємігрувати правобіч Дніпра, в центральну і західну Європу. Тоді скити почали поповнювати число своїх рабів для обслуги своєї і виміни з греками за вина і предмети розкоші, нападами на кочових сарматів, що жили в степах повище теперішнього

Царицина, між Доном і Волгою. Це об'єднало сарматські племена в монархістичний устрій, вони запросили, правдоподібно за гроші Риму, на допомогу братів по крові сіраків – сірих, що кочували лівобіч р. Волги в прикаспійсько-астраханських степах. Це сталося около 350 р. до Хр. Провід в тій акції взяли сармати, що жили від Кавказу по теперішній Царицин і мали царя. Вони об'єднали сарматів і сіраків. За грецькими істориками Гіпократом, Скілаком і Евдоксом сармати в половині IV стол. до Хр. перейшли Дон і ударили на скитів.

Скити були розгромлені і почали з боями відступати на захід. Тою офензивою командували згадані прикавказькі сармати, що називали себе язиками, під проводом царя Евнона. Де, коли та в яких боях були розгромлені скити, ніхто не записав. (98) та (70 ст. 119–120). (Гіпократ кн I, фрагмент 68).

Заходить питання, що означає назва "язики"? Це люди, що говорили на відміну від скитів тим самим язиком – мовою, що сірі, алязони, каліпіді, скити хлібороби, скити орачі, нащадки трипільців, гали, саї, неври, будини, тисагеті та інші згадані племена Прикавказзя. Язика несли тим усім народам визволення від скитського ярма. Нам відомо, що в мові Київської Русі 1000 літ тому і в часах Шевченка слово язик – означало мову. Нпр: "З нами Бог, розумійте язичи" або "На всіх язиках все мовчить, бо благоденствує". Володимир Мономах згадує, що його батько говорив кількома язиками – мовами. Слово язика мало те саме значення, що словіни-словяни, що говорили тим самим язиком-словом – мовою.

Скити не були з картону, вони 600 літ з перервою, були пострахом усіх згаданих сусідних племен і грецьких колоній від Дону по Дунай і Дунай. Та коаліція сірих, чорноубраних, тисагетів і поневоленних скитами хліборобів, що мали накинєну їм назву "скитів", ломила рік за роком хребет скитському давунові під проводом язикського царя. Грецький історик Полібій, що жив в Римі в початках II стол. до Хр. говорить, що цар язиків Гатал підписав від імени коаліції союз з царем Понту Фарнаком і Херсонезом проти скитів в 179 р. до Хр. ("HISTORY" кн. XXXIII, розділ 12 – 13). Язика склалися з племен хизів, кизів, агрів, темєотів та багато інших. Провід над усіма мали сармати-язики. Тих кизів – кизів знайдемо в часах Київської Русі над Балтиком. Вони говорили руським язиком-мовою, (37. ст. 114).

Тут варта ще поглянути на союзників і свояків язиків – сірих. Як вже згадано гальське "SIR" – це лицар, воїн. Від того слова походить англ. "SIR" – пан і "SIRE" – батько-предок та французьке "Сайр". Тому лицарські предки сірих здобули 2500 літ до Хр. із закаспійських степів великий край в Малій Азії, який назвали Сірією (нинішня Сирія). Назва сірих може походити також від сірого убрання або від назви звізди "Сірія", що був богом дощу, посовиськ і овець. Про звізду "Сірій" відомо з книги I.

Тому, що язики – це кімеро-сінди, їх мова – язик була мовою – язиком санскриту. Напрошується гіпотеза, що язика змішані з нащадками трипільців – хліборобів, орачів, алазонів, каліпідів, галів, сірих і саїв аорсів та будинів дали предків словян і Русь.

Українська мова має в собі багато зукраїнчених санскритських слів. Наша Київська Русь і козаки покликувалися на походження з роду сарматів і то переконання було у Велико-Моравській державі аж до Балтики в

прибалтійських русинів. Польський історик Кароль Шайноха ще в XVII стол. покликуючись на хронікарів Длугоша і Кадлубка, пише, "що в надвислянській землі володіли в минулому язикі сармати, що на його думку були германами.

Ми переконаємося, що сармати – язика це цілком інший і 800 літ старший нарід від лехів – лехитів, які впахалися будяком між Русь, так, як мадари між словян около 1000 літ тому. Про лехів буде мова пізніше.

В початках II стол. до Хр. сармати-язики викидають скитів з причорноморських степів. Решткам скитів, що схоронилися в Крим і за Дунай в Добруджу, накинули свою владу. Велика Сарматія на карті Птольомея починається від Балтики по ріку Везеру, лівобіч Дунаю по бережжям Чорного і Азовського морей по Кавказ на півдні. На півночі ріка Німан і при близо 55 рівнолежників, через Ураль, поза Каспій та Аральське озеро. Це була найбільша держава світу, що своєю назвою покриває сотні племен. Сармати – язика зі сходу, а Филип Македонський з заходу вирізали скитів. Страбон говорить, що сармати вирізували кожне скитське плем'я, яке не хотіло покоритися сарматам. (Страбон кн. I, розділ 19).

Нам відомо, як сарматська цариця Амага покарала смертью скитського царя в Криму за непослух. Притиснені сарматами-язиками скити в Криму запросили на поміч проти язиків друге сарматське плем'я роксоланів, що до того часу жили поміж ріками Кама – Волга і горами Ураль десь на північ від теперішнього Куйбишева. Назва роксолані походить від авестійського "рокс" білий і осетинського "урс" – білий (70. т. I, ст. 122). Гальське **ALLA** – це дикий, несамовитий, шалений. Гальське "N" означає родівник – він, той. (257. ст. 9 і 157). Це білі дикуни.

Сусідами кримських скитів були кочові язиги? Роксолані ударили на чорноубраних саїв, які відступили на правий беріг Дніпра, а відтак на кочових язиків, які перейшли Дунай і оселилися в теперішній Угорщині, поміж ріками Тиса-Дунай. Нам відомо, яка велика простором була Сарматія. Знаємо, як багато сарматських племен жило лиш в Приозів'ю. Сармати були різних професій. На півночі займалися ловецтвом і скотарством. В центральній Сарматії скотарством і годівлею коней. В південній Сарматії, від теперішнього Царицина по Кавказ займалися хліборобством і скотарством. Коли сармати ударили на скитів, витискали їх на південний захід.

Коли скити зістали в 70 % винищені, а решта схоронилася в Крим і за Дунай, сармати пішли широким фронтом далше на захід і зайняли терени від ріки Німан, вздовж Балтику по ріку Везеру. Через "Моравську браму" увійшли в Словакію, Мораву, Чехію, в Баварію, Турингію-Турію, Саксонію, Люсатію, Бранденбургію по ріку Везеру. Більшість тих назв сарматського походження. Гальське **BYAR** – бавар це спис і кидати списом (257 ст. уі). Турія поясьнене не потребує. Гальське **SASACH** – атака, (чит: **SASACH**) – атакувати, нападати, укріплювати, організувати. (ібід ст. 218). Люсаті це наші лючі, лютічі. Гальське **BRANDAR** – це 1. прибори з заліза до тортур, 2. ґрати залізні, на яких можна варити, печі (і тортурувати). 3. прилад подібний до ґратів чи знаряддя тортур (Словник Вебстера). Наше старословянське "брань" – це полон і тортурі. Німецьке **BRAND** – пожежа. Бранденбург – це німецька назва (**BURG** – замок твердиня) надана німцями пізніше.

Як бачимо, та Сарматія Птольомея це вдесятеро більший простір від Скитії. Коли рештки скитів зістали витиснені в Крим і за Дунай в причорноморських степах осталися якась частина кочових сарматів. На них ударили роксоляни і вони помандрували за Дунай та зайняли простір між р. Тиса–Дунай–Морава Карпати. Там вони оперлися о інші сарматські племена. Ось чому у нас, чехів та Велико–моравській державі була традиція, що ми потомки сарматів.

З тих язиків – сарматів, що мали санскритську мову, за 250 літ пізніше, як метелик з кукли зявляється ведети–венети від санскритського слова "веда, ведати". Санскритське слово "веда" має кілька значень: 1. це мова – язик, 2. це знання, розуміння, 3. знати, розуміти, сказати, говорити. В коляді "Бог Предвічний" .., безбожному Іроду, "неповидали" – не сказали. Моск. ведал – знав, польське ведзьял – знав. Як бачимо, то ведеди, це народ яких римляни назвали **VENETI VENT**, а греки **ANTOS**.

З венетами зустрівся Цезар в зимі 57. р. до Хр. про що вже була згадка. Галійські венети прийшли над Атлантику з над Балтику і торгували з галами Англії і Франції та Римом і Грецією. як теж з Єгиптом балтійським бурштином. Також як потомки язиків (сарматів) виводили нові раси коней (арабів з укр. степовиком) та учили коней різних штук. (4. т. 23. ст. 47). Що більше, Гомер в своїй Ілліяді кн. II. гекс. 85. говорить, що пафлягонці під проводом Пілаймена, що мав волохату грудь (порослу густим волоссям), з краю генетів, прийшли на поміч Трої проти греків. Пафлягонці прибули як і кизи – хижі з над Меотиди – Азова і були одним зі старинних народів Малої Азії (4. т. 17. ст. 238). Гомер називає їх "генетої" і докладно повторяє те, що Цезар 1000 літ пізніше. Він говорить, що ті генетої дуже ніжно любили коней, вчили їх різних воєнних штук. (лягати вставати на свист і т. п.). Дальше говорить, що "генети" були свояками троян, що також дуже любили коней. (ібід. Ілліяда і 4. т. 23. ст. 47).

Коли ми при венетах, то згадаймо, що наші меотійські сінди, це предки індів, що здобули боевими колесницями Індію та занесли туди санскрит – Веду – мову – язик. Тому пафлягонці, інди і наші сармати–язики, це діти тої самої веди – язика – мови. Мабуть пізніше потомки сіндів – індів, ведетів звалися, чи їх греки і римляни звали "генети і венети" та це не змінює значення. Сармати–язики були дітьми Веди – ведети – язики, що перемінилися на венети. Ще може цікавити нас, які племена були у федерації з Троєю. Дарданів провадив до бою Еней син Анхіза, легендарний основатель Риму. Матірю Енея була богиня Афродита. Ділеїв з під гори Іди провадив Пандар. Терейнів вів до бою Арает. Абідосців вів вожд Азій, пелясків вели Гіпопот і Пілай. Як бачимо, то пеляски – палисті, що дали назву Палестині, в часах Гомера ще існували. Траків вели Акам і Пейр. Кіконів, добрих лучників – Евфрем, син Тройдена. Чи кікони не були литовським або мазовецьким племенем, бо Тройден це литовсько – мазовецьке імя, так, як Нестор – грецьке. Пеонів вів Перайхем. Алязонів провадив до бою Одій. (Алязони були орії а не греки) Мізів вів Хром, фригів – Форк, меонців – Местель, карийців – карих – наст (Настас) і Амфімах, весь в золотій зброї (Іліяда кн. II).

Тут бачимо, як багато племен було у федерації з Троєю, що була релігійним центром, після знищення хатського релігійного центру Неріка

–Наріч, мов, язиків, Греки скоро зрозуміли, що на побожних оріях – гіпербореях можна добре заробити. Наші трипільці гіпербореї і гали, що знаємо з описів Геродота і Цезара, за виздоровлення з недуги, чи повороту з війни, обіцяли грубі жертви богам, бо так вчили їх жреці друїди, що тими жертвами живили свої великі родини від кількох жінок. Хитрі греки використали побожність гіпербореїв, щоб взяти ті доходи і торгівлю в свої руки (Дельфи і Дельос) знищили Трою. Тому греки з такою заїлістю поборювали національні церкви християнської Руси, Болгарії, Сербії та негрецьких народів Малої Азії. У проводі Церков тих народів мусіли бути грецькі митрополити і єпископи. І гроші плили рікою з Руси в Царгород з десятин, записів цілих сілі маєтків на Церкву в Києві, а з Церкви в Царгород, про що згадує Клим Смолятич.

Після цієї дегресії повертаємо до сармато – язиків. Що ведети –венети постали з сармато–язиків свідчить факт, що грецький історик Теофіклят Сімокат (жив 582 – 641 р. Написав "Історію", займав високий уряд за імпер. Гераклія) говорить в своїй "Історії", що сарматське племя гетів, це словяни (2. ст. 193). Це важне свідчення грецького історика доказує, що сармати–язики були прасловянами, що з трипільців і самаро–кімерів перейшли за тисячоліття еволюцію різних назв. Гіпербореї, ріфеї, трипільці, самаро–кімери, савромати, сармати, сінди, сармато–язики, ведети–венети–анти, а в кінці словіни, словяни, руси. З назви "русів", ми стали русинами, рутенцями за Збручем – хахлами, малоросами, а вкінці українцями. Це за одну тисячу літ. Чому ж тоді дивуватися зміні назв того самого народу на протязі десяти–тисячолітньої історії. Тих назв було вдесятеро більше. Усе це були язики ведети – венети, що постали з сармато–язикського моря, яке за Птольомеєм хвилювало сотнями племен від Аму–Дарія по Дунай, Везеру і Балтик. Після всіх тих доказів стає ясно, як скристалізувалася і за два століття змогутніла і об'єдналася нація сарматів – язиків, яких Теофіклят Самокат називає словянами.

Приглянімося, що говорить про сарматів д–р Яр. Пастернак: "Причина приходу сарматської орди в південно українські степи ще не вивчена. М. Грушевський здогадувався, що сей новий натиск іранських орд був наслідком переворотів в Малій Азії, які дали себе знати разом і в землях на південь від Каспійського озера. М. Еберт припускає, що сталося це в наслідок натиску інших іранських орд зі сходу. М. Вязмітіна добачає в тому соціально–економічні причини, а Г. Шовкопляс, крім економічних причин міждлеми́ну борбу між сарматами". (2. ст. 372). Ані одна з повище наведених причин не була правдива. Розгляньмо їх: 1. Два перші історики називають сарматів іранськими ордами. Я навів докази старинних істориків і доказав беззаперечно, що ніяких іранських орд не було. Це такий нонсенс, якби хтось твердив, що обі Америки заселені кубинськими племенами. Куба має 110.922 кв. км простору, є близько Америк і має около 9 мільйонів населення та урожайну землю, могла б скорше заселити обі Америки, як пустинний, безводний Іран, що до 900 літ до Хр. був майже незаселений. Іран має 1.647.064 кв.км, майже в трое більший від теперішньої України, має докладно 30.820.000 населення за звич 300.000 літ. (Шельська доба).

Після німецько-московських і наших істориків біла раса походить з Ірану. Та Іран був би до сьогодні пустирем, якщо б там були не поселилися меди і перси. Тому перестаньмо раз на все називати праукраїнські племена іранськими ордами.

2. В часах, коли сармати-язики почали бити скитів, що впахалися, як босяк в живе тіло оточуючих їх племен, що говорили мовою язиків, в Персії панував Артаксеркс II. 401 – 359 р. до Хр. В Персії був спокій. До Персії належали ціла Мала Азія і Вірменія. Ніякого натиску з Малої Азії і Ірану не було.

3. Сармати не жили на південь від Каспія, а між ріками Волга-Дон, Кавказ, в Праукраїні – не в Азії.

4. Ніяких економічних причин і міжусобних війн в язиків не було. Противно сармати мали монархічну владу, а сармати – язики були царським народом з царями у проводі (Евмен Гатал), які кермували наступом на скитів усіх племен – саїв, сарматів кочових, сіраків та інших,

Цікаву і дуже важливу вістку, як доказ на порище сказане дає Діодор Сицилійський. Він говорить: "Сарматів вивели скити з Мідії. Вони за століття (змішані зі сіндами) розмножилися, ударили на скитів зруйнували більшу частину Скитії, вибили їх, а решту вигнали зі Скитії". (Діодор, кн. II, розділ 43). Це дуже важний доказ на твердження наведеного і переміни кімеро-сіндів в сарматів-язиків. Чому назва сінди? Гальське **SEAN** – читай **SHEN** – це старинний, давний, гальське "D" це англ. "TO HIM" йому. (257. ст. 220 і 97). В гальській мові "D" кладеться після слова. Означає йому і до них. **SHEN – D** – сінд – це давні, давному, старинному (належить територія).

Старинні мови були мало розвинені і мали по кілька значень. Слово **SIN-D** еволюціонується за тисячоліття в "**IND**". Инди надали назву Індії та були першим, найстаршим народом обох Америк. Вийшли з Праукраїні около 10.000 літ до Хр. Зі свідчень Діодора виходить, пів матриархальний родовий лад і жінки воювали враз з мужчинами. Тому є свідчення грецьких істориків про амазонок не лиш в меотів і на Кавказі (ойорпати) але і в царській Кімерії над р. Галіс і Термоданом (поміж містами Синопою і Трапезунтом) після прибуття там західних кімерів до своївків фригів. Та територія називалася Кімерією. (321 ст. 4-3).

У світлі свідчень Діодора, легенда свідчень про амазонок набирає реальної дійсности. Геродот пізніше не умів пояснити, звідки взялися сармати з їх воєвницями жінками. Тимнес, тому, що кімери повернулися зі скитами з Малої Азії майже 209 літ перед Геродотом, наговорив йому, що сармати постали зі змішання амазонок зі скитами. В дійсності, як бачимо, це було змішання кімерів з меотами-сіндами, що говорили тим самим язиком. Як наслідок змішання, за приблизно 200 літ, виріс сильний нарід царських сармато-язиків. **F. JUSTI** в творі **IRANISCHES NAMENSBUCH** (В. 1895 – S 239) говорить, що назва сармат походить від авестійсько-го "**SAOR-MANI**", що означає оперезаний мечем. Треба розуміти поясом до якого прикріплений меч. Але до поясів причеплені мечі мали скити, асирійці, вавилонці, перси і всі народи світу. За Юстим повторив ту назву М. Грушевський (Т. I. ст. 122) та чеський археолог Нідерле. Уважаю, що найбільш правдоподібна назва – це сар – **SAR** – цар і мати. Слово "сар" має багато значень. Це зверхник, пан, властитель і цар. Слово мати пояснень не потребує.

Римляни Пліній Молодший і Помпоній Мел. говорять, що сармати це великий нарід, поділений на багато племен з різними назвами.

В II. стол. до Хр. сармати – язики опанували простори від р. Дону до Дунаю. М. Грушевський каже про сарматів ось: "Сей новий натиск іранських орд був наслідком переворотів в Малій Азії. Викликаний ними рух тягнувся кілька століть, поки нові народні потоки (аварів і гунів) не витиснули іранську людність майже зовсім з наших степів". (Куди витиснули?) (70. т. I. ст. 121).

Яка логіка! "В наших степах жила іранська людність"? І на такій історії з "іранською людністю" мало вихватися нове покоління. Покоління безбаченків, бо в наших степах від тисячоліть жили іранські орди, а руси появилися зі Швеції і навчили опісля тих іранських дикунів побудувати державу з варягами і псковською перевізницею в проводі. Де сенс, де здоровий розум?

Пригляньмося богам і звичаям наших язиків. Вони мали богів спільних з індами і русами. Головним їх богом був Дав (місяць) – датель (руський Дав – бог, Даж – бог). Його жінка Дияна – земля, що дає засоби до життя. В індів – сіндів Дахана (Веди). Сонце уявляли собі язики і сінди у виді вогненного коня, що називався Арвана, інд. Нірвана – всесвіт (веди), що тягнув огнений віз, на якому сиділа богиня – сонце, що називалася Хорческа, руський Хорс. Це була дочка бога Дави і Дияни (Веди). Друга її дочка, богиня дощу, моря і рік, називалася Адаш-Хедза (Веда).

Нам відомо, що асури – асирійці (Слово асур, читане в ліво дає "руса") бога дощу називали "Адаш". Коли зближалася дощева хмара, асури плескали в долоні і кричали з радости "Адаш іде", тобто бог води іде. "Адаш-хедза" богиня води має те саме значення. Адаш-хедза-богиня дощу-води іде (хедза). Від 3.000-літнього слова "хедза" походить наше хода, ходити, іти приходити і т.п. Стає зрозумілим, чому село цілої України до II. світ. війни говорило "дощ іде, дощ ішов, дощ пішов, а не падав. Також село говорило: "Бог дав дощ". На цьому прикладі бачимо, що від орняка Мізіяна, почерез трипільців, кімерів, сіндів-язиків до словян – русів ми ті самі! Ми не з Ірану, ми автохтони Праукраїні, колиски білої раси всесвітньої культури і цивілізації!

Римські і грецькі історики відрізняли язиків від інших народів та скитів по їх убраннях і русявому волоссі. Вони носили, як і гали та наші козаки, широкі шаравари, як гали і козаки – короткі кожухи і довгі сукняні киреї, які мабуть звалися "гунями" або "козаками" як в галів. Поверх шаток з ягнячої шкіри носили в зимі островерхі вовняні шапки в формі стіжка з двома довгими кінцями, які обмотували дококола шпії. Кочові сармати, як і скити мали вози. Коротші від скитських, буди на возах були покриті грубим, непромакальним сукном з овечої вовни. Живилися мясом, виробами з молока і пшоном. Язики мали хліборобство, тому уживали до молока і мяса хліба з пшона, який пекли в осібних печач коло своїх хат. У возах їхали в день старі і діти та хворі. Жінки і дорослі дівчата їхали на конях. Літом в ночі жіноцтво спало у возах. Мужчини чергувалися цілу ніч при стереженні стад худоби, овець і коней. Вівці і корови з телятами заганяли в коло, збудоване з возів. Серп був відомий ще з кременними зубцями. З винайденням бронзи і заліза

серпи виробляли ostrі, подібні до теперішніх. Зі серпа постала коса, з початку серповидна, прикріплена до дручка. Правдоподібно винайшли її скити і занесли її в Шкотію. Коса по англійськи називається "скитка" — **SCYTHE**, а скит **SCYTHIAN**. Шкот — по англійськи **SCOT**, але **SCOT** — також податок.

Скити і сармати не чеканили срібних і золотих монет. Їх грошевою одиницею був віл і корова — скот. Тому шкоти — скоти — скити в Шкоції платили податок довгий час англійцям скотом. Англійсько-американська коса до нинішніх часів є заокруглена, серповидна. Тому сармати на зиму заготовляли для стад (овець і худоби) сіно, а коні вигребали з під снігу за сохлу траву. Скити і сармати мали свої зимовиська — простори затишні від вітрів лісом в долинах рік, в лісах або в горах. Там заготовляли сіно на зиму і там мали свої зимарки — бурдеї, півземлянки. Такий бурдей — зимарка мала по середині вогнище, над яким звисав зі стелі ланцюх або дерев'яний гак, до якого причіпали казан, в якому варили страву для цілої родини. Їх вогнище мало хрещату форму. Вогнище було не лише місцем варення страви, але центром родинного життя і символом живучости роду. (Страбо "Історія").

Нам відомо з попередніх розділів, що сінди, меди, перси, сармати і слов'яни дохристиянських часів уважали вогонь частиною живого бога "Агні". Тому в сарматів ціле життя і всі важніші родинні події відбувалися біля вогнища. Вогонь і вода мали за передхристиянських часів дотавши від оріїв до слов'ян очищаючу силу від гріхів і охорону від злих духів. Коло вогнища відбувалося при відповідних заклинаннях обливання зимною водою новонародженого члена роду, яке задержалося в козаків до ХУІІІ стол. На вогонь вкидали кусні страви перед їжею, для духів предків, на вогнищу приносили домашні жертви богам, з проханням про дощ, урожай, здержання помору, приплід табунів, щасливий порід нового члена роду і т.п. Тому мали хрещаті жертвенники кляли померлим в могилу і возили з собою під час скитання по степах.

Сармати мали великі вівці і дві раси дорідної худоби, але малі, витревали коні. (Страбо "Географія, і Історія" кн. 37).

В гирлі р. Дону, в Приозів'ю і на Кубанщині сармати — язичи займалися хліборобством, риболовлюю і торгівлю. Вивозили до Греції пшеницю солону та вуджену рибу для римських легіонів, що стаціонували в Малій Азії і на Балканах. "На берегах Меоти (Озівського моря) була безліч місць, де засолювано і вуджено рибу". (Страбон ібід 2. ст. 268).

За часів Демостена привозили що року до атенської пристані "Пірею" 650.000 бушлів пшениці з Приозів'я (Боспору). Як нам відомо, Пельпонез (Пелопонез) був країною пірястих — піристих, юдейських "пілішим", яких українська Біблія називає филистим'янами. За асиро-грецькі гроші, вони ударили на хатську державу, здобули її і дали назву Хіристині по юдейському Пілістині. Їх столицею на Пельпонезі було місто Пірей, а богинею Атена. Гальське **ATUINN** вим: **ATENN-A** богиня, це опікунка корманчів кораблів та частоколу міста, як також вузького морського візду до пристані М. Пірей. Це для пояснення чому назва столиці, пристані Пірей. Вже в часах піристих Пірей був місцем привозу української пшениці від свояків наших нащадків трипільців.

За боспорського царя Левкона (387 — 347 рр. до Хр.) одна грецька кольтонія Теодозія доставила до Атен понад 3.000.000 бушлів пшениці.

(2. ст. 376). Крім риби і пшениці сармати продавали грекам худобу, сіль, шкіри, віск, мед, рабів та лічнічі зела, (Геродот кн. V, розділ 10) та (Пліній "HISTORIA" кн. 2. розділ I. та кн. 45 розділ 28).

Аміян Марцелін говорить про язичків ось що: "Усі вони високі на зріст, гарні з лица, мають біляве (русьяве) волосся, грізний погляд очей, дуже рухливі на своїх степових конях і легкій зброї". (Кн ХХХ. розділ 2,21).

Сармати кастрували коней і волів. Усю худобу тамгували п'ятнували — значили. Тамга стала знаком роду, що дало початок гербам. Герби, Це тисячолітні старинні знаки сарматів.

Жіночий одяг сарматок менше відомий тому, що вони убирали штани. В могилах сарматки мали довгі льняні сорочки, обшиті на рукавах і біля пояса голубим і зеленим дрібним намистом, в багатших — позолоченими бляшками, геометричної форми. Мякі чобітки були також прикрашені кораліками і бляшками (2. ст. 468). Сарматки, як і галки носили по сорочці короткий козушок і довгий плащ. Як вже згадано, сармати виробляли довгі до колін панцирі з порізаних на плитки кінських копит (костоюки). В початках I стол. по Хр. сармати мали вже залізні шоломи, докладно такі, як військо Київської Русі. (ібід).

Сарматські прикраси є даліше, як і в скитів, в звіринному стилі, з тою різницею, що той стиль був представлений в геометричних формах та поліхромною інкрустацією золотих і срібних предметів. (Поліхромія — грецьке слово. Полі — багато, хрома — колір, краска). Поліхромія сарматів це прикрашування золотих і срібних предметів різнородними, неблідніючими фарбами, золотом, срібною і інкрустуванням тобто вирізувати в предметах, взори геометричних форм і заповнювати вирізи різноколіровим шляхетним і і півшляхетним камінням. (2. ст. 470).

Археологічні розкопи доказують, що сармати мали розвинені усі роди ремесла: гончарів, ткачів, ковалів, боднарів, стельмахів — колодців, зброярів та високомистецьких золотарів — інкрусторів. Ніхто не доказав чи сармати не були вчителями інкрустації і поліхромії Європи. Це мистецтво в золотництві сармати передали в спадку Київській Русі. Інкрустовані були рукоятки їх мечів. (Поперечка при насаді рукоятки і рукоятка, що закінчувалася півмісяцем — символом бога Дава). (2. ст. 469 — 472).

Такий самий меч бачимо 500 літ пізніше у короля франків, основника династії Меровінгів — Кльодвика. З того бачимо, що сармати — язичи своєю культурою стояли на багато вище, як народи тодішньої західної Європи.

Археолог проф. Курінний, у відміну від проф. Пастернака ігнорує сарматів і називає їх "чужородною інтрузією", коли такою якраз були скити, а не автохтони кімеро-сінди, сармати, що я старався доказати чужими істориками.

Сармати цілковито винищили скитів і в другому столітті по Хр. вони викинуть скитів в Криму. В початках III стол. по Хр. рештки скитів утікають на захід "в світ за очі" і зупиняються в гористій Шкотії. З часу їх утечі заховалася на Угорщині могила їх царя з зрубним похованням в скрині з грубих колод, коло **SZEHT-GYÖRGY**. В ній знайдено царя з погребним возом і кінями та золотими річачами, а доколя його могили були похоронені слуги. **A. ALFOLDI „DER UNTERGANG DER ROMERHERRSCHAFT IN PANNONIEN BERLIN 1927**

Нарід з рідної землі, на якій скити прожили понад 900 літ не утікає від хліба, лиш від бука". Той бук був такий болючий і немилосердний, що загнав рештки скитів з буйнотравних степів в зимну гористу – мочарувату Шкотію; де зі збіжжя дозріває лиш овес, ячмінь, картопля, "турніпс" і бруква. (Турніпс – ботанічна назва топінамбур). В 1957 р. зібрано в цілій Шкотії 275 тон ячменю, 707 тон вівса, 938 тон картоплі і 4348 тон турніпсу і брукви. Пшениці зібрано 104 тони, а цукрових буряків 187 тон, на просторі около 80.000 кв. км. цілої Шкотії. Турніпс, це рослина в дечому подібна до соняшника. Доростає до 2. м висоти, цвіте, і має листя подібне досоняшників, але далеко меншого розміру. Рослина многорічна і дуже старинна. Коріння має бульвисте, подібне до картоплі. На добрій землі, з одної бульви, посадженої весною, дає урожай десять і більше бульв. Насіння, як соняшник, не має розмножується з бульв. По зваренні бульви є воднисті і мають солодкавий смак. Перед появою картоплі, турніпс був управлюваний в давній Русі і рятував населення в голодні, неурожайні літа. Турніпс – це англ. назва. На Русі називали турніпс ріпою, що в перекрою була сніжно біла. На півночі, в Новгороді її звали "рожою" (урожаю) бо що року родила і не вимерзала. Під час частих голодів в Новгороді це був щоденний хліб бідноти, тоді ціна ріпорожі доходила від 2 до 4 гривні кунами за 1 коробей – чверть кірця. ("Я послав тебе Бересту ст. 166"). Турніпс-ріпу занесли скити в Скотляндію з Праукраїни. На доказ маємо в Шкотії Дон, дві ріки Дун і ріку Тірра – наш Тирас.

ЧАСТИНА Ш.

САЇ І СІРІ, СОЮЗНИКИ ЯЗИКІВ.

Саї, це Геродотові черноубрані. По осетинськи "сай" – чорний. Це були перші союзники язиків – сарматів на зненавиджених скитів, що від перської війни нападали на саїв для здобуття невільника. Як усі орійські народи, в переважаючій більшості, саї склалися зі союзу трьох племен, з яких одно було завсігди царським. Черноубрані в часах наступу язиків на скитів, ділилися на царських саїв, саударатів і тиссагетів, згаданих Геродотом. Осетинське "дараєс" – одіж тому "сай-дараті" це Геродотові черноубрані.

М. Грушевський говорить, що це могла бути північна галузь савроматів (кімерів), розірвана і відтиснена на північ скитами, (в XIII. стол. до Хр.), (70. т. I. ст. 118). Припущення М. Грушевського дуже влучне і в 90 % певне. В IV. ст. до Хр. коли язики рушили на скитів, саї як і сармати-язики мали традицію, що скити колись відняли їм їх вів чину, тому з півночі ударили разом на скитів.

Крім Геродота, про саїв – саударатів згадує географ Птольомей і на його карті він поміщує їх на схід від р. Дону, на лівому боці гіперборейських гір, приблизно на схід від теперішнього Вороніжа до Надволжанської височини. Гіперборейськими горами Карпат греки називали нинішню Центральну височину, що починається повище джерел Дніпра, а кінчиться майже в коліні р. Дону. Та височина в деяких місцях має горби від

500 – 1.000 м. висоти. В часах сарматів височина була хребтом пісковикових гір до 2.500 м високих. За 2.500 літ ті гори звтірили і розсипалися і з гір постало плоскогір'я – височина. Ось чому греки (Гомер) називають наших самарів гіперборейями, бо вони жили в тих часах обабіч тих гір від р. Волги по Дністер. Зрештою Гомер, це також самар – кімер, який був згаченим траком – кімером Малої Азії. Санскритське гіма – зима, Гомер, це Гімер – зимар.

Згадана височина є довга приблизно 1.400 км, а широка понад 300 км. Греки дуже добре знали Гіперборейські гори. В гирлі р. Дону, на місці теперішнього Таганрогу де в VI. стол. до Хр. існував світовий торговий осередок званий "Танаїс". До того міжнародного торгового осередку в міжнародний торговий шлях з другого міжнародного торгового осередку "Ана-риак", що був положений в дельті Волги. Той шлях починався десь в Малій Азії, а може в Єгипті (Бурштин з Балтику археологи знаходять в похованнях єгипетських царичь.) і вів Каспієм до Анариак, звідти до Танаїсу, де розгалужувався, оден ішов на схід через Хорезм в Індію, а другий в найбільше місто тодішньої Європи – Галич, Геродотів Галон в Полтавщині. Тому в полтавському Галичі греки (як пізніше в Києві) мали торговельну ділянку. Від Галича шлях ішов вододілом рік Дон-Дніпро аж до Балтику по бурштин, горностаї, срібні лиси та інші дорогі цінні футра. При обговоренні русів ми ще згадаємо про цей шлях, (Т. Книпович "Танаїс").

Це відхилення від карти Птольомея було потрібне для вияснення, чому греки називали наших прапредків гіперборейями. Для греків Гіперборейські гори – найдальші північні гори, за якими були вже пустирі, багна і море. Птольомей на своїй карті поміщує сарматські племена в такому порядку: Найвище, приблизно на схід від джерел Дону і Гіперборейських гір сиділи гіперборейські сармати – регії тобто царські, пониже – сармати медоки, на схід від них – сармати гіпофаги тобто кінні, від грецького гіппіс – кінь, на південь від медоків жили сакати, на схід від них – свардени, чи хвардени від імени бога Хвара – Свара (Сварога Русі), на південь від них жили асаї – саї, на схід від саїв – гаєніди. (Карта Птольомея "TABULA SARMATIA") Карта Птольомея не мала точної географічної сітки, тобто ширини і довжини, тому я ужив слова "приблизно".

Як знаємо, саїв згадано в декреті Ольбійського державного мужа Протогена. Знаємо їх царя "Сайта-фарна", якому Ольбійці, за охорону Ольбії, платили щорічну данину, яку греки називали дарунком.

Приглядаючись назві Сайта-фарна, бачимо, що авестійське слово хсай – сай означає не лиш слово чорний, але і володар – вожд. Чи не від слова хвай – хсай походить назва Кий – володар, основатель Києва? Це є лиш порівняння двох слів. Знаємо, які великі зміни переходили старинні мови за тисячоліття. Легендарний Кий був володарем-основником і мав за старинними звичаями кий – палицю-жезл, ознаку володаря. Це лиш припущення – гіпотеза, тому що назви Кий, Шек і Хорив, це давно-орійські, а може сармато-кімерські назви, а не слов'янські.

Та подія напору галатів – галів і шкірів на Ольбію і оборона її саями відбулася около 200 р. до Хр. Саї в той час жили на правому боці ріки Бог, приблизно від теперішньої Балти до Одеси. (333 Понтика) Асаї – (саї) Пто-

ломея – це предки наших літописних асів–осів, ясів. Вони заклали місто Яси на правому березі ріки Прута у Волощині, а понижче місто Юці, що тепер називається Гусі. Птоломея, як нам відомо, умістив на своїй мапі асаїв (саїв) найдалше на південь. Вони були численним народом, розселилися від північного Кавказу, через Крим, але найбільше їх прибуло між ріки Бог і Серет (дунайський), (Страбон "Географія"). На Кавказі вони мали свою територію Асію, Осію, нинішню Осетію/ Друга така Осетія чи Асія була між Богом і Серетом. Аси випасали в Карпатах багато худоби, яку продавали римлянам. Ту худобу осінню зганяли з полонин в одно умовлене місце на великий ярмарок, який аси називали "торг". Греки і римляни називали то місце, Асів–торг, а пізніше скорочено Аси–теп, м. Яси на правому березі ріки Прута.

Стефан Візантійський говорить у своїому творі "ЕТНІКА", що те велике торговище худоби називалося "Аський–Торг". Стефан жив в кінці V століття. З його "ЕТНІКИ", яка цілою не доховалася, черпав відомості грецький імператор Константин Багрянородний до свого твору.

Згадані ольбійцями саї (царські), саударти і тисагети мали ще побратимів, згаданих Птоломеем – гаєнідів, яких Страбон пізніше, коли вони прийшли з асаями поза ріку Бог, називає урґами чи урґами, а вони себе називали правдоподібно "уці" і мали свою столицю (як брати асів) між Аським Торгом і Берладом, яку називали "Уці", по ромунськи гусі. Пізніше їх столицею була Уца–Уша, пізніша Ушиця над річкою тої самої назви в місці її впаду до Дністра. Птоломеем виказує понад 50 сарматських племен, з якими ми в більшості запізнаємося. Під натиском роксоланів, а пізніше алянів, аси і уци відступили в Карпати семигородські, буковинські і покутсько–закарпатські по джерела рік Пруту і Тиси. Це предки наших гуцулів. Ромуни називали наші східно–карпатські гори ромунськими назвами або словянським назвам дали закінчення "ул". Н.пр. Ферескул, Ведескул, Пужеретул, Цапул і.п. Нашим асам додали теж "ул" і зробили асул, а з уців уцул, Ас–ул і уц–ул це та сама назва, того самого народу асів – ясів, що з віками тяжке до вимови "у" перейшло в "г". Це тисячолітній закон метаморфози мов. З асула чи уцула став гуцул. Від коли "Олег Траканський", союзник болгарського царя Семеона, переніс столицю з Траканії (Тмуторокані) в Київ, Київські князі Ігор, Святослав, Володимир і його сини Мстислав і Ярослав уважали кавказьких ясів своїми васалами. Їх прилучив до Таниї – Траканії, Тмуторокані Олег (не відомо котрий, бо їх було кілька). Чому наш Олег називався Траканським Бо було племя траканів, яке Птоломеем показує на своїй карті між Дніпром і гирлом Дону над Озівським морем. Около 900 р.а може кілька чи кільканадцять літ перед тою датою до Траканії (Тмуторокані) належав цілий Крим. (Гляди карта Птоломея).

Олег прийшов з Новгорода Кримського (**NEAPOLIS SCYTHICA**), що був побудований біля теперішнього Симферополя на около 500 м високому лівому березі найбільшої кримської ріки Сал–гіру, що впадає в озівське море. (65. ст. 23 – 34).

Тракани – це було племя сарматів, Крім траканів, Птоломеем приміщує на терені від ріки Самари до коліна Дону ще таміраків, каркінів, пассирдів, торогків, екрагів і наварів (Карта Сарматії).

Як бачимо, до приходу в Київ, державні інтереси Олега і Тмуторокані зударилися з грецькими державними інтересами в Херсонезі по словянськи Корсуні. Тому Олег до смерти такий вірний союзник болгарського царя Семеона той союз скріплює в 903 р шлюбом молодого Ігоря зі сестричкою царя Семеона Ольгою. (ібід). Олег здобув Київ головно тому, щоб перервати Греції довіз пшениці та інших товарів з Херсону і Києва, який від 905 р. був християнський (ібід). Ось чому греки заключили з Олегом такий вигідний для Русі і Тмуторокані торговий договір.

Закінчуючи огляд язикських союзників асаїв – саїв, впадає в очі, що в Галичині є багато прізвищ: Ісаїв, Ісайчук, Сай, Саєнко, Сайко і под.

Ще якнайкоротше торкнемося других язикських союзників сірих.

СІРІ.

Коли сармати – язика плянували ударити на скитів, що були сильною ордою, вони дуже правдоподібно за римські гроші увійшли в союз з асаями і сірими. Тоді, коли асаям – саям сармати – язика давали частину території скитів, сірим вони віддавали за допомогу свої землі в Приозів'ї між рікою Єя – (**JEJA**) поза р. Кубань до Кавказу. На тому просторі бачимо сірих після того, як язика перейшли ріку Дон і ударили на скитів. (Страбон "Географія") Сірі, до часу удару на скитів жили в Прикаспійсько–астрханських степах, десь від коліна Волги до Кавказу. Прикаспійські степи – це депресія понад 1000 км довга, мочаровата, низча від позему моря о 30 метрів. Назва Каспій походить від старинного племені "каспі", що жили над озером. В старині греки називали Каспій Гірканським озером, бо над ним зі східної сторони Кавказу жили горці – гіркани (4. т. 5. ст. 16). В тих досить мочаристих степах, поверхнею около 100.000 кв.км. жили сірі зі своїми стадами овець, звідти около 3000 літ до Хр. їх еміграційна хвиля зайняла Сірію. В тих степах за тисячоліття сірі розмножилися і стали сильним народом. Тому, що прикаспійські степи є переважно без лісів, вівці на сонці і злій паші були рудава сірі і такої краски було убрання сірих. Від того і звідти Сірій назва.

В часах удару сармато – язиків на скитів, на території сірих було обмаль паші для їх овечих стад. Сірі радо прийняли пропозицію поширити свою територію і разом ударили на скитів. Якась їх частина з жінками і дітьми та стадами овець не повернула в Приозів'я, а осталася з язиками. В Київщині і над Дністром є назви місцевостей: Сіраково (городище і село). В Київщині є ріка Сіраківка. В горах Кавказу є ріка Черек (Сірак) та гірський хребет Черек. В Карпатах – полонина і гора Чурус (зромунщена назва). Це назви по сіраках, союзниках язиків. В Польщі є Серадзь і може більше подібних топонімів. Доказ, що якась частина сіраків пішла зі сарматами в напрямі Балтійського моря. Стільки про сірих.

РОКСОЛЯНИ.

Роксоляни – це також галузь сарматів (савроматів), це свояки язиків. Коли в II стол. до Хр. язика змусили останки скитів в Криму стати васалами сарматів, заборонили їм побирати данину з Херсонезу, скити заплатили роксолянам і ті перейшли ріку Дон та натиснули на асаїв – саїв. Саї, як нам відомо, перейшли на правий беріг ріки Бога. Це сталося около 170 р. до Хр.

Як відомо з карта Птоломея, найдальше на півночі замешкале плем'я були гіпперборейські сармати, а на південь від них уміщує "регіїв-сарматів" – тобто царських сарматів. Полководець понтійського царя Мітридата – Діофант називає їх рексіналами тобто також царськими (сарматами). В 108 р. до Хр. вони мали свого царя, що називався Тазе. Вони звалися царськими тому, що мали у проводі царів, тобто монархістичний устрій. Знаємо їх другого царя Разпаргана, що в 97 р. по Христі римські історики титулюють його виразно "**REX ROXOLANORUM**". Запізнавшись з назвою рокс-алаяни, яких Діофант, Пліній називають царськими, королями тому, що язика і роксоляни мали монархічний устрій, слід тепер приглянутися до значення назви рокс в Авесті, що означає ясноволосий, білошкірий і рум'яний. Гальське слово **ROS** – це рожа і рожевий – рум'яний. Наші русини були русоволосі, білі і рум'яні. Ам'ян Марцелін говорить в кн. XXXII. розділ 12, що роксоляни білошкірі і русяві. Вони зайняли територію правобіч Дніпра від гирла Дунаю поміж ріками Бог і Прут. Пізніше під натиском алаянів увійшли в Галичину аж до джерел Дністра, поміж Карпатими на півдні, а на півночі по лінію Жовква, Золочів, Тернопіль, Проскурів, Винниця. Тих міст тоді не було, Галичани, це мішанина потомків трипільців, неврів, галів, роксолянів, а пізніше хорватів.

Р О З Д І Л Ю .

А О – Р С И.

Гальське "АО" вимовлялось як наше "У" (257. ст. III.). По українськи – це руси – (уруси) руси. Ао-рсів старинні історики (Пліній, Страбон) зачисляють до сарматів. Племя ао-рсів до нині інтригує істориків. Згадані старинні історики причисляють ао-рсів до сарматів мабуть тому, що вони жили в сусідстві, на північ від сарматів-язиків, між рікою Доном, південним Уралем, обабіч Волги, аж до Прикаспійських степів. На півночі вони сусідували з асяями, а на півдні з сірими і язиками. Ао-рси – руси були сильним народом-племенем. Вони перейшли ріку Дон около 150 р. до Хр. (334 ст. 8). Можливо, що ао-рси мали зближену мову до роксолянів, але це був расово відмінний нарід від роксолянів і язиків. Ао-рси були круглоголові і менше русяві та мабуть чорноокі, тоді, коли роксоляни і язика були довголові і яснішої краски волосся і шкіри та мабуть і очей. (Страбо кн. XI. розділ 3). Ао-рси – це був суспільно розвинений нарід. Можливо складався з многих племен, невідоми нам назв. Вони мали скотарів, хліборобів, купців, металургів та усякого рода ремісників (ібід). В горах Уралю мали золото, нікель і залізо тому мали добру зброю і багато війська. За Страбоном вони могли виставити 200.000 добре узброєного війська, що на ті часи була велика сила. (ібід).

Ао-рси були правдоподібно споріднені з хорезміяцями і бактрійцями. З їх території замешкання перед переходом р. Дону бачимо, що вони жили на перехресті торгових шляхів з Європи в центральну Азію і Індію та на південь в Іран і Малу Азію. Торгові шляхи сприяють розвиткові купецтва, промислу та усіх галузей господарства. Тому ао-рси були багаті і своє багатство показували на зверх. Їх одіж була прикрашена золотом, на шиї носили золоті гривні. Їх кінський виряд, сідла, уздечки і зброя були прикрашені мідяними і золотими бляшками. На руках мали перстені з дорогими камями. (ібід). Спеціально багато золотих прикрас носили ао-рсянки (76. т. 9. ст. 321). Аорси здобували це золото не грабежею і мордами, як скити, а торгівлею.

Щоб заздрих на чуже добро, диких сусідів, знеохотити до нападів і грабунку, удержували сильну і добре озброєну армію. Аорси зі своєю високою культурою і розвиненою торгівлею та промислом – це загадочний нарід, що в усіх чужих істориків збуджував живе заінтересування.

Історик Грушевський згадав ао-рсів одним реченням і зачистив їх до алаянів, хоч вони алаянами не були. Археолог проф. П. Курінний про цей великий нарід взагалі не згадує, а про сарматів, окрім язиків, говорить, що їх взагалі не було, а були лиш алаяни. Але Пліній і Страбон говорять про 500-літний період часу сарматської держави, а Птоломей означає на своїй карті Сарматію від Балтики по Аму-Дарія і озеро Араль в Азії. Старинні історики подали докладні назви і описи згаданих вище народів з хронологією їх переходу через ріку Дон на захід. Тому нашим обов'язком лишається докладніше їх обстеження, бо вони "не вознеслися" з Праукраїни на іншу планету.

Спробуємо відгадати загадку великого і культурного народу ао-рсів. Як вже згадано, той нарід перейшов ріку Дон около 150 р. до Христа. У 80 р. до Хр. цей нарід виринає на політичну арену, як союзник Риму (Тацит) проти Боспору і сірих, що помагали Боспорові. Тацит жив в часі 55 – 120 рр. по Хр. Він пережив імператорів Нерона, Гальбу, Отга, Вітелія, Веспасіяна, Тита, Доміціяна, Нерву і Траяна. Його історія "Аннали", що складається з 16 книг, була останною з 5 великих історичних праць, в яких він описав війни і хід історичних подій за урядовання тих 9 імператорів. В Анналах, кн. 12 розділ 15 – 19. Тацит описав ао-рсів. З тих розділів беру їх опис. Аорси мали своїх царів. Тацит називає двох Спадіна і Евнона. Коли імпер. Октавіян коронувався на імператора 27 р. до Хр. ао-рси вислали святочне посольство, що складалося з бояр-вельмож, яких зброя і одяг були прикрашені золотом і самоцвітами, з дарами і побажаннями для імператора. (322 ібід). Так виступав перед угорським королем в пишній одежі і дорогоцінній зброї 1250 літ пізніше король Данило з галицько-волинським лицарством, своїх бояр, що вводило в подив малярського короля й вельмож. Не завжди в історії ми були такими жебраками, як сьогодні. Були часи, коли Русь – Україна блистала силою, багатством і славою. Нині в XX. столітті "през незгоду всі пропали, самі себе звозували" (вірш Мазепи), "І пішло свою тугу до Вас, хай за поли Вас миче, наче пес, що на лови у степ пана свогого кличе" до єдності, до національної Церкви з одною вірою і патріархом, до волі, слави і багатства! (Вірш І. Франка "Мойсей").

З писань Тацита виходить, що Рим спровадив ао-рсів на захід від ріки Дону проти сірих, дандарів і інших прикарпатських сармато-меотів, що помагали боспорському цареві Мітрідатові II. і цариці Динамі проти Риму.

В 47 р. по Хр. імпер. Клявдій звернувся до ао-рсів про допомогу проти сірих і дандарів, що помагали Фарнакові II. Велика і добре озброєна армія ао-рсів розбила армію сірих і дандарів та облягла їх столицю Успу, куди скрився Фарнак. Цар сірих Зорсин давав ао-рсам 10.000 рабів окупу, щоб ао-рси не здобували столиці. Ао-рси здобули столицю і видали Мітрідата II. Римові з усливям, що Рим його помилує. Але римляни отруїли нікчемного сина великого батька Мітрідата IV. що відомо з першої книги. Тацит говорить, що імператор Клявдій звернувся листовно до Евнона, щоб той допоміг трибунові Аквилі, що мав лиш 2 когорти (1200 легіонерів) проти сіраків і дандарів, які помагали Мітрадитові VI. проти Риму. Ао-рси допомогли.

Та переписка доказує, що від кімерів (274. ст. 22) аж до Русі наші предки знали письмо, яке знайшов св. Кирил в ученого русина в Херсонезі. Свідчення Тацита потверджує вище наведені мої слова. Ао-рси мали своє письмо 63 р. до Хр. і удержували свого амбасадора в Римі при дворі імператора. Цар Евнон не знав латини, тому письмо мусіло бути писане аор-ською мовою і абеткою (ібід). Це не була ніяка дивниця, що св. Кирил знайшов Євангелію і Псалтир писані, руськими писмени і мовою (словом-язиком), коли ао-рси 800 літ перед св. Кирилом переписувалися може тою самою азбуккою – "писмени" з римським імператором. Ао-рси, як купецький нарід з розвиненим промислом, металургією, хліборобством і скотарством мусіли в торговельних цілях послуговуватися письмом. Вони ж контролювали сухопутні, головні торговельні шляхи з цілим тодішнім світом.

Нам відомо, що найдавнішою азбуккою, принесеною синдами – індами з Праукраїни, була азбука зв. "паніні", якою послуговувалися інди 400 літ до Хр. в торговельних цілях. Коли азбука винайдена – ніхто не записав, тому існують підстави твердити, що ту азбуку принесли інди, витиснені з Праукраїни скитами 1.200 р. до Хр. Це дальший доказ, що наші причорноморські самари – кімери, як і месопотамські сумери, мали своє письмо. (4. т. 19 ст. 969 – 970) і (274.ст. 22). Це дальший доказ, що Праукраїна дала світові письмо, плуг, колесо, металургію, закони, право, одним словом культуру і цивілізацію.

Ао-рси заблиснули і загомоніли своєю зброєю, як союзники Риму від 47 до 120 р. по Хр. Та около 180 року слід по ао-рсах зникає. Таке сильне племя – нарід, що виставляв (як на ті часи) дуже велику, добре озброєну, 200.000 армію на іншу планету не вознісся, ані не зник, "як росана сонці". То лиш в нашому національному гимні, одинокому на цілому світі, воріженьки зникають в нашій уяві, самі від себе, "як роса на сонці". Виходить, що ми своїм політичним розумом в 1918 р. доросли до розуму струся. Струсь в небезпеці ховає голову в пісок і думає, що він сховався. Тоді приходять ловці і струся в'яжуть. Вихованим таким гимном українцям поет Олесь написав таке: "Ви крилися в години бурі у гнізда захистів затишних, чекали жнив у дні похмурі, не сіявши ланів пшеничних".

Деж поділися ао-рси? Римські історики Пліній і Сенека говорять, що около 65. р. по Хр. новий нарід – аляни появились близько ріки Дунай. З того виходить, що новий нарід – орда появилася в Причорноморських степах. Аляни в початках нової ери перейшли р. Дон під натиском ланцюхової реакції. Хінці розбили гунів, гуни ударили на алянів, які почали відступати на захід і перейшли ріку Дон. Хінці зайняли тоді нинішні московські колонії – Кіргізію і Туркестан по ріку Балкаш (Страбон), Дальше Страбон пише, що орійські племена з поза р. Аму-Дарія (з Праукраїни) емігрували на схід від давних століть до 650 р. до Хр. (323 "GEOGRAPHY"). Ті племена під натиском хінців, гунів повертають почавши з II. стол. до Хр. знова в Праукраїну. Хінці, забезпечені муром і каналом, від монголів, за понад 300 літ розрослися до такої сили, що урйішли з боями в центральну Азію і витиснули массагетів – алянів з території Массагетії, Сакії, Согдіяни і Хорезму в Прикаспійські степи, а звідти одні других тиснуть за ріку Дон.

Повертаючи до ао-рсів у світлі згаданих подій, думки льогічно біжать в країну росонаків, куди цариця Зорина вивела своїх росів, після вимордування мідийським Кіаксаром массагето-роських старшин і її чоловіка Мадія. За 300 літ ті росонаки розмножились і з перенаселення чи натиску хінців, десь около 300 – 250 рр. до Хр. переселилися в уральсько-прикаспійські степи обабіч ріки Волги. Що греки переставили букву "о" і назвали їх замість а-роси, ао-рси, це справи не міняє. Гальське "А" означає родівник він, вона, воно, вони. Після переставлення букви "о", назва звучить "вони роси".

У 180 р. коли усі алянські племена стіснилися на захід від ріки Волги, а-роси відступили правобіч Дніпра на північ від 48 рівнолежника в нинішну Київщину, Поділля, Волинь пониже Припятьських болот, повище сарматів, до Висли, між гирлами рік Сяну і Буга. Римські історики тратять з очей аорсів Причорноморя, аорси зникають, але від Дніпра на захід повище 50 рівнолежника поміж гирлами Сяну і Бугу з'являється новий нарід "росомонів" – (росонаків), яких згадає Пліній і Йордан. (123), (Пліній кн. I. розділ 1 – 12) та (Йордан "**GETICA**" кн. 9). Росо – це руси – русь, мон – це нинішній гальське МАН, алянське **MOJNE**, нім: **MANN**, англ. **MAN** наше муж, чоловік (люди). Так ми знайшли росо-монів. Це те саме, що нарід "**HROS-RAS**" сирійського хронікаря Псевдозахарії. Оба Йордан і Захарій жили в початках VI. стол. Так ми знайшли нашу русь в землі полян. Поляни, це були хлібороби, мішанина нащадків трипільців, галів, неврів і сарматів. Роси, це була купецька-провідна верства. Як відомо, купецтвом в Київській Русі до Володимира Великого займалось виключно боярство. Так ми безсумнівно віднайшли росів – русів, по яких осталися в Київщині назви двох рік Рось і Росава.

Як вже згадано, римські історики Пліній і Тацит, в кінці II. і на початку III. стол. по Хр. відкрили великий нарід ведетів – венетів, що на місці сарматів і роксоланів жили від Балтійського моря, поза Дніпро. Венети це грецьке венті. АНТИ – "АНТОС" (Пліній "**HISTORY**" кн. 4, розділ 97), (Тацит "**GERMANIA**" розділ 46), (Йордан "**GETICA**" розділ 34). Звідки взяли венеди – анти, розглянемо докладніше при описі того народу.

Німецькі історики вважають венедо-антів прагерманами, поляки-західними слов'янами, тобто предками поляків, а від П. світ. війни, дуже обережно і наші історики говорять, що анти – це мабуть слов'яни, предки Русі. Історик М. Грушевський говорить: "Але пояснити ім'я "анти – зі слов'янської мови, або знайти її сліди в назвах пізніших слов'янських племен не вдалось" (70. т. I. ст. 173). Далше він говорить: "Отак на степових просторах нашої території (Україні) протягом яких тисяч літ аж до II. – III. стол. християнської ери панували кочові і напів кочові чужі народи, головню іранського походження і культури" (ібід). Виходить знова, що ми безбатчени, до III. стол. по Хр. нас на світі не було. Ми в кінці III. стол. раптом злетіли з неба ?? Грушевський додає: "Взагалі слов'янство антського імені лишається сумнівним і всі проби зв'язати його з пізнішими слов'янськими іменами, лишилися без результату". (ібід). А ім'я антського Бога і Мезамира та Менандрового, Доброгеца – Добродія не слов'янські?"

В історії Грушевський називає слов'ян **SCLAVENI** з Грецького склавою – раб, герм. **SCLAVE**, (ібід ст. 173) але англ. **SLAV** – слов'янин. За Грушевським потакнули москалі і німці і зробили з нас меншевартну націю рабів. Грушевський зачислює до траків давню кімерсько – сарматську людність Карпат і Балканів – карпів, анартів, сабоків, пегітів, бесів, костобоків, агагірсів, гетів, даків, терзів, кробізів, певкинів і других, тоді коли це були сарматсько – праслов'янські племена. Він називає Карпати Певкинськими горами (ібід), (ст. 128 – 130),

Гальське "**TRATH**" вимов: **TRAG** – трак, це ранний, вчасний (в сезоні) найдавніший в історії (259 ст. 261). Тому слово – назва траки означало найдавніший після вигнання в XIII. стол. до Хр. скитами кімерів, народ Певкинські, теперішні Повчанські гори і село Повча знаходяться в Дубенському повіті між містами Острогом і Дубном. Це нині звітрілі горби пісковику около 300 – 500 м високі, але 1700 літ тому це було пасмо гір, що сягало до 1500 м. висоти. Певкини – це слов'яни з острова Певки в дельті Дунаю (Атляс Кубійовича та 37. ст. 71).

Перед виданням Історії Грушевського в англійській мові потрібно в ній багато дечого виправити.

Санскритська назва ведети – венети це паралельне слов'янській назві язика – та сама мова. Давна мова самаро-індів розпалася на 4 групи 3 початку на "сатем" і "**SEN – TUM**" – 100, а пізніше сатем поділилася мови. санскрит і авесту, а **CENTUM** на латинсько-грецьку і германські мови. В початках розпаду було ще деяке число давних народів спільне "сатем і **CENTUM**". До тих належали в Європі кельто-траки, в Малій Азії кельти – урарти, яких греки називали халдами-халдеями, хати і їх федерація, арзави, марії – вавилонці, асирійці, трояни і їх союзники та багато інших. Ці малоазійські-самарські народи в суміші зі словами семітської мови витворили арамейську мову, мову Христа. (З тими народами і оремеями ми зазнайомились в першій книзі). Для прикладу подаєм тут кілька слів найстаршої самарської мови, мови сіндів, санскриту і нашої:

Сумерське:	санскритське:	наше:
АББІ і ПАТО	ПШТА	ТАТО
АГ і ПАГУР	АГНІ, ПОГУР	ОГОНЬ, ПОЖАР
УНК	УНКО	ОНУК, ВУЙКО
КУР	КУРУ	КОРМ
РОТА	РАТА	РАТА, – КОЛЕСО
ГАЛЬ	Г'АЛ	ГАЛ, ДЯК, СПІВАК.

Як відомо, наші гали були співучим народом Цих кілька слів допоможе нам зрозуміти, що означає назва язика – одномовні – веди.

Чому ж тоді Прокопій називає одних антами, а других склявінами? (336 кн. III. розділ 14), (**DE BELLO GOTGICA** Прокопій поруч Йордана Маврикія, Менандра, єпископа Івана з Ефезу та Теофіклія дає найбільше вісток про антів і слов'ян-склявенів. Прокопій народився в місті Цезарей (Кесарій?) в Палестині, як син урядовця. Був адвокатом в Царгороді, в 257 р. зівстав секретарем Велізара, коменданта грецьких збройних сил, за імператора Юстиніана. Прокопій відбув з ним воєнні походи в Персію проти перських царів – шаганів Кавада і Хосроя, які описав в 2 книгах. "Де белльо Персіка". Далше два походи в Африку проти вандалів знову дві книги, три походи в Сицилію і Італію проти готів (**DE BELLO GOTHICA**). В третій книзі "Готики" говорить про слов'ян склявенів і антів. Ціла його праця носить назву "**HISTORIES**", складається з 8 книг. В сьомій книзі описує події в Царгороді, Стільки про Прокопія (205 ст. 81 – 85 та 49). Варта приглянутись, чому Прокопій та інші вище згадані грецькі історики розрізняють антів і слов'ян-склявенів, хоч одні і другі говорили тою самою мовою – язиком? За свідченням Діодора і Страбона знаємо, що сармато – язика, це сподука повернувшись зі скитами з Малої Азії – кімерів з братами сіндами в Приазовію. Сінди – це кімери. Назва "сінди" бо вони там сиділи від тисячоліть. На Підкарпатті нарід говорив: "Він (вони) те місце (хату, поле) засиділи, тобто посіли від давна, тому назва "посілість". Сармати і сарматки були протилежними бігунами деспотичних скитів. Сарматка воліла смерть як скитську неволю-деспотію. То була головна причина, чому сарматки враз із чоловіками в 200 літніх жорстоких боях впрост вирізали тих скитів, щоне признали сарматської зверхности і звичаїв або не утікли.

Чим були сарматки, показала цариця Амага. Вона 24 години не спала, зужила 16 годин на покріплення коней і вояків (а може й воевниць?). Що 20 км "гальопу" кінь мусить півтора до двох годин відпочати. Тому вона і вояки, маючи по 3 коні на особу пересідали після кожного відпочинку на іншого коня, робила по 24 км після кожного відпочинку, за вісім годин пробігла 190 км. – 1200 стадій. Коли таку силу волі, енергії і витривалости показала цариця, то не менше витривалі, геройські і рішучі, рівноправні в родинному житті були звичайні сарматки. (Поліен, кн. 8, розділ 56). Цариця Амага очолювала кочових язиків, Птольомеевих Медосаків, що належали до союзу сарматських племен у проводі з царем Гаталом. У 179 р. до Хр. він підписав договір з Боспором і сірими проти Риму. Доказ, що Гатал і сармати мали письмо. (ібід). Деспотичний монгольський патріярхат скитів, в яких жінки (многоженство) не мали ніяких прав, був протилежний сарматському, напів

матриархальному, свобідному, моногамічному роєвому ладові. Це був зудар двох протилежних світів, для яких не було місця на тій самій території. Скити були винищені (Діодор ібід).

Геродот писав, що скити називали всіх, хто не був скитом – "рабами" і слугами. Це був свого рода расизм. Тому, що скити були століттями панами Причорномор'я, вони входили в тісні торговельні зв'язки з греками. Від скитів греки навчилися усіх орачів, хліборобів, чорно убраних каліпідів, галів, траків та усіх, хто не був скитом, називати рабами–склявенами, бо їх скити, як рабів приводили на продаж до грецьких кольоній. Це тривало століттями. За греками ті не скитські племена називали рабами й римляни. Не забуваймо, що греки і римляни уважали себе також вибранцями богів, як і скити. (Золото з неба).

Скитські жінки лиш доглядали доєння, молочних виробів, вартення та хатню роботу, рабів і рабинь. Скитянки вишивали і прикрашували одіж для себе. Скити тресували коней, вправляли зброєю та робили грабункові напади на сусідів для здобуття рабів, найбільш поплатного товару тих часів; з оповідань Геродота знаємо, що скити трактували рабів гірше худоби, осліплювали, скальпували, приносили в жертви богам, убивали до товариства померлим скитам в могилах і не дозволяли одружуватись. А скільки таких рабів умирало з простуди, з виснаження? Та жорстокість скитів була одною з причин їх загибелі. Скитів було 1.797.120 голов. Подумаймо, що кожний скит мусів мати 3 – 4 рабів, рабинь. Коли скитів мужчин було около пів мільйона то рабів було около 2 мільйони.

А як було в сарматів? Сармати не мали багато рабів через брак хліба. Вони, як скити, не мали підвладних пів рабів племен орачів, наших хліборобів, котрі б їм, як скитам, платили дань пшеницею, як нині наші колгоспники москалям. Сармати самі обробляли малі поля, засівали просом, пекли з проса коржики на молоці і сколотинах. Варили пшоняну страву, яка на молоці звалася кача – (каша), а на сметані " **BONNACH** " (На Підкарпатті і Суцільщині кулеша зварена на сметані, звалася "бануж" (257 ст. 36. Англо–гальський словар).

Сарматки самі варили, пекли, шили одяг, виховували дітей, самі ткали. Невільниць мали до прядення вовни. Поневолені скитами племена хліборобів платили дань також полотном. Сарматка, будучи володаринею домашнього вогнища, трактувала рабів по людському. Сарматка заборонувала убивати рабів, калічити, осліплювати. Сармати, як і гали трактували вірних рабів, як членів родини. Непослушних і лінєвих продавали. В сарматів раб мав право мати родину, корову, а по якомусь часі, невідомих літах служби, ставав вільною людиною. (Скіляк " **FRAGMENT** " 1 – 3). Той звичай перетривав на Русі аж до християнства. Тому сармати ішли на скитів приблизно з таким кличем: "Трактуємо рабів, як людей, не вбиваємо, не осліплюємо і дозволяємо одружуватись". Так приблизно звенів клич, з яким сармати ішли на підбій Скитії. Зрозуміло, що це були на той час революційні кличі і тисячі скитських рабів утікало до сарматів, приносили вісти про рухи скитських армій та помагали сарматам громити скитів. Також сусідні племена, що платили дань скитам, хлібороби, орачі і другі повстали проти скитів. Скити не були боягузами, це був понад 500 літ найгрізніший нарід східньої Європи, що

мав около пів мільйона мужчин і коли їх винищено, то це у великій мірі допомогло угнетених народів і рабів. Після переможних боїв, сармати здобували в скитів, як пізніше, Филип Македонський, скитські стада, жінок і рабів. Це все була воєнна здобич. Зрозуміло, що скитську пануючу верхівку заступила, хочай менше деспотична і зі зрозумілою мовою, верхівка сарматів.

Сармати зробилися багатими, вони здобули не лиш буйнотравні і урожайні землі Лівобережжя, але мільйони штук скитських овець, худоби і коней. Раби і хлібороби, хочай дістали полекші в данинах і приватному житті. все ж таки дальше творили верству жонатих рабів і данників хліборобів–смерів, які платили щороку сарматам дань хлібом, медом, воском і полотном або пряжею. Сармати, як панівна верства, поділилася на вельмож – верхівку, що мала великі стада і на нижчу верству, що мали менше стад і рабів. Так замість скитів, що давали назву Скитії, постала Сарматія з провідною верствою сарматів.

Так постали 4 соціальні верстви суспільности, яких до приходу скитів в XIII. ст. до Хр. в Праукраїні не було. Перші дві верстви полишили за собою право ношення зброї і оборони держави, третя несла допоміжну службу, як доставу возів до перевозу провіанту за військом, на праву доріг, укріплень і т.п. Це все третя верства виконувала в часі війни. Четверта верства виконувала різні повинності ціле життя. Були раби княжі, що жили на державних землях, ті будували укріплення, тереми, мости, та раби приватних власників, що виконували накази своїх хлібодавців. Усі раби сарматів, як і Русі мали рідню, свої осібні мешкання, корову, кілька овець та якусь кількість поля для прожитку, яке обробляли волами своїх властителів. Беззаперечно мусіли мати мабуть 2 – 3 дні тижня вільного для себе, для обрібки свого поля.

Так постала від скитської інвазії в XIII. стол. до Хр. чотири верстви суспільности, що задержалися в усіх народів оріїв до заведення християнства, а в індів в кастовому ладі до нинішніх часів. Християнство знесло продаж рабів, але раб, що не мав багато землі, став добровільним наймитом власників землі, щоб вижити свою родину. З трьох перших верств постало купецтво т. зв. мішанство. Це були продуценти, різного рода ремісники і продавці їх виробів та привозу закордонних товарів. Найвищу верству, почавши від скитів, творили царі, їх свояки і жреці. Це в сарматів були ті "великі бояри", що в хатів звалися "панкю", а в поляків **RADA PANOW**". Друга верства, це боярство-войовники (лицарі), багате купецтво і багаті ремісники – продуценти. Обі верстви, як про це згадано, мали свої герби і невольників. Перші дві верстви в дохристиянських часах сходилися на загальні збори перед "Купалом" в червні і перед "Дідами" (свято в пошану померлих предків) в початках листопада. На ті зїзди лицарства приїздив монарх держави і там обговорювано усі державні справи краю – землі. Усі присутні мали рівне право голосу. Такі зїзди на Русі називалися "оказовання" що походить від слова "оказія" – випадок, пригода, нагода, обставина, причина. Є підстави думати, що в зїздах сарматської верхівки могли брати участь сарматки. Третій стан – хлібороби – "смери" ті Гомерові "найсправедливіші з людей" чесні, словні, вірні, гостинні, що творили найчисленніший стан

– шар суспільности. Це були потомки давних кімерів–хліборобів, отих гіпербореїв, траків, мізів, пірятьих, наших трипільців, галів, неврів, будинів і багато інших незнаних нам з назв, що не хотіли покинути землі прадідів, воліли платити дань скитам, як їти в світ за очі". Ми знаємо, що в сумерів, хатів, марів, вавилонців, урартів–кальдів, в ассурів, персів, ет–русків і давньому Римі. Усі, хто володів землею (лугаль – член роду), мав право рівного голосу на зборах вільних людей. (А ці усі народи прибули з Праукраїни).

В давних сумерів і повище згаданих народів були 3 шари суспільства: жреці, вільні лугали і раби. Від скитів, в Європі, (коли вчисляти жреців, як окремий прошарок), постає 5 верств: жреці, боярство–вельможі (лицарство), боярство служиле, хлібороби–данники (найчисленніша верства) і раби. Від сарматів аж до упадку княжої Русі – хлібороби – смери мали повні права. Не робили панщини, мали власне поле (около 20 – 40 моргів), сходилися 2 рази в рік на збори т. зв. "копу", де рішали про вибір своєї старшини, радних та справ, звязаних з громадою. (Ліси, пасовиська, удержання святині, доріг і т.п. Гальське "КОПА" – означає зміну, переворот., перемену (257. ст. 85).

Три перші верстви сарматів і Русі були тої самої крові, говорили тим самим язиком – словом, лиш дві перші займали вище соціальне становище. Раби могли бути в більшості були відмінно–язичні (скитські, фінські і т.п.). Дві перші верстви, як завойовники держали, в своїх руках владу, військовість, адміністрацію і соляні джерела. В торгівлі могли брати участь смери, якщо мали гроші на закуп товарів, чи виробляли власні. Такий поділ, від скитів був пізніше у всіх народів Європи. Той поділ вияснює нам чому на Русі найчисленніша верства – нарід, втікав в ліси перед степовиками або заховувався пасивно при зміні чужих володарів (поляків, мадяр, литовців, москалів і др.). Нарід не мав зброї, державницької традиції і виховання вождів, політичного досвіду та торговельної ініціативи, що творила на ті часи розвідку – шпигунство. Хлібороб і раб, що з покоління в покоління від сходу до заходу сонця був схилений до землі над плугом, мотикою, кошою, серпом, якому піт щодня заливав очі, а зимою прядення, ткання полотен, шиття одержі заготовка опалу, направка доріг і укріплень, не мав часу думати про організацію армії, военний виряд, про адміністрацію державою і т.п. Така система тягнулася від сарматів до упадку Київської і Галицької держав. Поляки і москалі завели панщину і замінили вільного смера в раба. Від заведення панщини починається глуха ненависть поміж паном і селом. Знесення панщини цього стану не направило. Розмножене село на малих кусках поля дальше не навиділо не лиш панів чужих і своїх, але й свого брата середняка і куркуля. Наш провід в 1917 – 1920 роках зложений із здекласованих півінтелігентів, не був вихований в державницькій традиції історизму, зачав, як завжди усі, вожді пролетарів будову держави від себе і утопії т. зв. "загірної комуни". Та чужа духові утопія українських хліборобів, була по шахрайськи накинена народами своїми духовими босяками, що відкинули Бога і Шевченків клич своєї рідної хати – держави і волі. Вони завели наш чесний, довірливий нарід в московську неволю і колгоспи, договором Винниченка – Шаповала з Леніном за посередництвом Раковського і Мануїльського. Це була та від віків історична причина роздвоєння інтересів українського народу від упадку руських Київської і Галицької – волинської держав.

Греки, татари, поляки і москалі здирствами і панщиною та змушеннями нашого боярства перейти на польську і московську віру те роздвоєння поглибили. Треба замітити, що шляхта під Польщею після Люблинської унії дальше в усіх урядових актах підписувалася: "Генти рутенум, націоне польонум" – роду руського, народу польського. Під москалями козацька старшина називає себе малоросійською. Ані під Польщею, ані під Москвою не змінюють своїх прізвищ. В 1918 р. це малоросійське дворянство майже поголовно зголосилося до будови самостійної держави, опертої на приватній власности. Наші соціал–блзани, що відкинули Завіти Бога і ідеї Шевченка, відкинули зголошення дворян, що мали державницький стаж і віддали союзом з Леніном одиноким на світі 40–мільйоновий нарід Москві в рабство, подібне скитському. Ані скитський раб, ані московський колгоспник не мав і не має власної землі, хати і волі. Що більше, соціалблзани зробили наш нарід посміховиском світу, до якого вільні народи світу, білі жовті і чорні в найліпшому разі відносяться з байдужністю, як не з погордою. Заходить небезпека, що в майбутньому, коли комунізм розвалиться, знайдуться нові москвоблзани, що так, як комуністи у 1917 р. голосили причини єднання з Москвою спільним котьолком", спільною федерацією і діленням землі, будуть знова голосити єдність з Москвою, коли хитрі москалі проголосять приватну власність. Наші москво–блзани готові забути про голод, розстріли, Сибір, кинуться ділити колгоспи замість творити власну армію і обставити гранці від 4–рбох ворогів, що кинуться відбирати (а всі вони мають свої національні армії) Галичину і Волинь, Закарпаття, Бесарабію, а москалі з новим Муравйовим – Київ. Ця візія майбутнього мене дуже тривожить.

Такої нагоди, яку наші соціалблзани прогавили в 1918 р. вже ніколи не буде! Ця дигресія від теми А–росів, аоросів була потрібна для зрозуміння характеру – вдачі нашого народу, що від тисячоліть "все на двоє роздертий" на радість сусідів, що обєднані анектують наші землі і роблять з нас погній своїх націй, тобто винародовлюють.

У нас тут на еміграції є понад 8 партій і партійок, з яких кожна любить ту саму Україну, як "хліб і кусень сала", але не як вітчину. У нас тут є три віри з галузями, які люблять жертви мирян – українців також "як хліб і кусень сала", але католицькі ченці йдуть проти свого патріярха і лижуть п'яти комунолюбного папи, що в обороні переслідуваної української католицької Церкви не сказав до нині ані слова Папа а за ним і наші ченці починають вірити в "соціяльну евангелію", яку описав в своїй книзі Джан Стермер, американський історик з Мізурі. Вони, визнавці соціяльної релігії, забувають, що комунізм виключає всяку релігію і віру в Бога.

Спобуймо звести наші партії в одну, як також наші три обряди в оден патріярхат. Це така безвиглядність, як розв'язати квадратуру кола. Тому не дивуймося, що з нами ніхто не числиться і числитися не буде, як довго ми необєднані. Не наші вороги, але ми, що дали світові культуру і цивілізацію, зникаємо в наслідок нашого внутрішнього розєднання незамітно, "як роса на сонці".

Щойно тепер повернемо, щоб докінчити тему у–росів, аоросів і роксолянів. Як вже згадано, роксоляни і аорси–уроси були в тісних зв'язках з Римом і ті зв'язки дальше задержалися.

Постараймося відшукати роксолянів і у-росів, аорсів на підставі археології в сарматсько-венедському морі. Роксоляни мали т. зв. "Переворську" культуру поховань, від міста Переворська недалеко від міста Ярослав над впадом ріки Вислок до Сяну. Їх поховання тілопальні. Покійників спалювали разом з дарами на той світ. (2. ст. 433). Археолог Пастернак називає сарматів кельтами, що прийшли з Угорщини в Галичину і принесли різні бронзові мистецькі вироби антам, (ібід ст. 436). Кельтами греки називали галів. Ніякі гали не мандрували в кінці II. стол. до Хр. з заходу на схід. Ті кельти за словами археолога зайняли Галичину аж по Краків. Ті бронзові вироби, як нову культуру мистецтва принесли в Галичину роксоляни. Основною докази на підставі тодішніх, згаданих мною старинних істориків і на хронології століть приходу сарматських племен зі сходу, а не з заходу і півночі.

Археолог Пастернак говорить, що в Галичину прийшли поморяни з над Балтику. (ібід ст. 138). Це був рух сарматських племен, але у відворотному напрямі, на захід. Оті поморські оботрити, велети, щетинці, волиняни, лютичі, стовпчани, черепиняни, хижани – хижі – кизі, рани та багато інших – це назви руські, а не польські. Вони не вилізли з дна Балтику, а прийшли на Поморя зі сходу. Зрештою слово "Балта-тик" це також руське слово, що означає мілке, рідке болото. (Словник Грінченка т. I. ст. 25). Побережжя Балтику ще в V. стол. по Хр. було грязьке мілке, болотнисте (236 ст. 15) та (37 ст. 114 – 115).

Знайшовши роксолянів та їх поховання перейдемо на Київщину і до зарубинецької культури поховань, що переходить в "Черняхівську". Та черняхівська культура поховань, знайдена обабіч Дніпра, найгустіша в Київ – щині. (2. ст. 460). Черняхівці це мішанина нащадків трипільців сарматів і у-русів (а-орсів), що творили панівну верству над правнуками трипільців полянами.

Гальське " **POLL** " це грязь, бруд (257. ст. 203), а поляни корчували ліси, обрабляли, мотиками, пізніше ралом чорнозем, тому завсідди були брудні. Зробити з праліса поляну до управи рілі, треба було 8 місяців працювати в бруді. Взагалі праця рільника до часу винайдення трактора чистю ніколи не була. Поляни, це люди, нащадки трипільців, що тяжкою працею (При корчужанні пралісів) творили поля – ниви під управу збіжжя. Від прасловянського "полл-бруд" походить назва поляна, поле, полоти". Гали перші управляли збіжжя на продаж і були першими полянами. Аорси –росомони –руси перейняли від полян будову прямокутних хат, критих соломомо по середині. Кераміку поляни, а за ними руси виробляли двох родів. Звичайну, хатньої потреби і великі горшки у виді рури, звані на Руси "корчагами", в яких переховували зерно і муку. Долівка в хатах була мазана глиною. В хатах мали глинобитні печі. Стіни обліплювали з обох сторін мішеною з половиною, глиною, а по висхненні стін – мазали і білили. Двері були на бігунах, замикані засувами. Такі хати перетривали в Україні до I. світ війни (2. ст. 461). Мали залізні серпи, леміші до рала, пізніше до плуга, коси, ножі, сокири. (ібід). Виробляли з дерева різні речі, вози, посуд і т.п. До тих виробів мали потрібне знаряддя. Виробляли кістяні гребені, з металів зброю і різні прикраси.

До мелення збіжжя мали жорна та високо розвинене ткацтво (ібід). Могили тілопальні і трупокладні. Поляни палили, сармати і руси мерців не палили. В Черняхові (Київщина) в похованнях знайдено багато золотих жіночих прикрас а-орсянок – русинок (250 поховань, (ібід). Те саме знайдено в Маслові коло Черкас та інших місцях. (ібід).

А-о-роси, росомони-руси займалися торгівлею, бо знайдено привізні предмети. Вони посіли (черняхівські поховання) територію правобіч Дніпра від ріки Синюхи і Черкас до Василькова, Побужжя, Поділля, аж до Волині. Центром їх була територія між ріками Рось і Росава і переходила на лівий бік Дніпра в Полтавщину (село Кантемирівка), (2, ст. 462). В околиці Переяслава знайдено багато імпортованих річей, а між ними 22 скляні шахові фігурки, 11 чорних і 11 білих. Це доказує, що культура русів стояла дуже високо вже в II. стол. по Хр. першу згадку про шахи подав перський поет Фірдоусі (Книга царів) в 1050 р.

Руси осіли на перехресті торгових шляхів, що перехрещувалися в Київщині з Балтику, заходу, півночі, сходу і півдня. Римський шлях виходив з Венеції побережжям Адриатику, перетинав коло Трієсту "Динарські Альпи" і долиною Сави сполучувався з Балканським шляхом, що вів долинами рік Вардар – Морава через Дунай і додиною ріки Тиси до Сарматського шляху, що нині носить назву татарського. На північному боці Карпат римляни мали свою твердиню Ротунду на горі того самого імені, яка контролювала той шлях з півночі (37. ст. 48 – 50).

Виникає питання пощо римлянам було потрібно ротунди на північному боці Карпат? Нам відомо, що римляни за столітними державницькими традиціями, мали розвинену і на століття наперед упрямо гнучку політику, знаменту дипломатію та докладно розроблену стратегію і тактику, ведення воєн своєю найкраще озброєною і вишколеною армією. З підбиттям нових територій, які діставали з часом, за вірну службу римське горожанство, в Римі зростало щораз більше горожан – неробів, яких Рим мусів даром годувати. Римські богачі обрабляли своїми невольниками свої поля так дешево, що ціна на збіжжя спала до кількох сестерсій за чвертку. Дрібні рільники – горожани, з причини конкуренцій цін збіжжя, не могли вижити. Вони продавали свої ділянки аристократії і з родинами йшли до Риму на державне (велфар) удержання. Задля дешевих цін збіжжя, аристократія перемінювала свої поля на винниці, або пасовиска для овець. Щоб прокормити римський пролетаріят і армію треба було грабити збіжжя у підбитих провінціях (Галія, Іспанія, північна Африка). З бігом століть забракло збіжжя також і з тих провінцій, а в Римі мільйонна товпа домагалася "хліба і видовищ". Рим звернув свої очі на схід. Римляни зрозуміли (як пізніше греки) яким невичерпним шпихліром збіжжя є Сарматія від Балтику по Ураль. Їх стратегією було взяти під свою контролю побережжя Егейського, Чорного, азовського і Балтійського морей. Середземне і північно-атлантийські побережжя вони контролювали.

Цей плян Рим переводив з двох сторін. З Малої Азії підбоєм царства Понту (Боспору) і пляном здобуття Дакії та причорноморських греко-скитських кольоній. Але скити побирали дань з грецьких кольоній і усю торгівлю збіжжям, як 500 – літні автохтони Причорноморя, держали в своїх

руках і диктували ціни на збіжжя. Треба було спровадити в Причорномор'я свіжих господарів, які не почували б себе автохтонами Причорномор'я і були б союзниками Риму та винищили скитів. Скити заострили свої відносини з сарматами задля здобуття невідьників, бо галів і будинів вигнали нападами з Лівобережжя.

Це використав Рим, своєю дипломатією і грішми змонтував коаліцію ворожих скитам саїв, сармато-язиків і сірих. Скитів знищено, а грецькі колонії, доставці збіжжя і риби Римові, звільнилися від данин скитам. Сармати, як союзники Риму, взяли під свою охорону Херсонез, Харакс, Керкенітиду, Лімен і Каркіну від скитів, що схоронилися в Криму. (Цариця Амага). Греція була тоді римською провінцією.

Греція і римські легіони на Балканах, в Греції і Малій Азії жилися українською пшеницею і вудженою "білугою", яка дає цінний в харчуванні кавяр. Білуга, зоологічна назва: "ACIPENSER", якої є около 20 родів. Найцінніша з них живе в водах Чорного, Азовського і Каспійського морей та рік України. Білуга живиться водоростами. Живе в морі, але так, як лосось "SALMON" на весні, в травні для нересту запливає в гирла рік України. Наші самари занесли білугу в Балтик, а гали в Північне море, яка зістала в згаданих морях майже винищена. Якою смачною і вартісною рибою є білуга, свідчить факт, що англійський король Едвард II. спеціальним декретом оголосив білугу власністю королівського роду. Її в Англії, як рідкісну та смачну рибу, не вільно було нікому ловити. (4. т. 21. ст. 485). Білуга доростає від 6 до 18 фітів (2 – 6 м) довжини. В Чорному і Азівському морях та Каспію живе найбільша і одинока на світі білуга, яка доростає від 24 до 30 фітів (8 до 10 м) довготи і важить понад 2.000 фунтів (1.000 кг). Її назва "ACIPENSER HUSO" (ібід), що правдоподібно колись звалася "RUSO", бо жила і живе лиш у водах Руси.

Другий, менший рід білуги, що також живе в водах України це т. зв. "ACIPENSE RUTHENUS", що по українськи називається "стерлядь", доростає до 2 фітів. ще є третій рід української білуги, що називається "ACIP. STELLATUS" (ібід). Латин: "STELLATUS" – ясний, лискучо-золотий (Англ. латинський словник), менший від стерляді, дуже смачний (ібід); це правдоподібно наша кефаль або бичок).

Чому назва "білуга"? (Прасловянська назва). Усі роди українських білуг не є цілком білі. Білуга зверху темно-зелена з білявими точками, зі споду від жовтаво-білої до ясно золотої краски. Назва походить від сніжно-білого мяса (ібід). Назву нашим білугам надали римляни ще перед Христом. (Англ. лат. словар ст. 4). Тепер стає зрозумілим, що засолена до смаку і завуджена 1000 кл. білуга була неабиякою лакоминою для римлян і греків, а тепер для кацапських окупантів України.

Римська фльота вже в часах Нерона появлялася в грецьких Чорноморських портах та гирлах Дунаю і Дніпра (337. ст. 112). Другою цілею Риму було взяти усі джерела соли в свої руки, тобто встановити світовий монополъ на сіль. В часах Риму, в торгівлі сіль була субститутотом золота. Сіллю Рим платив платню своїй армії, за сіль в Судані та Етіопії римські купці вимінювали слоневу кість і рабів. Найбілшу сіль, найкращої якості липовий мед і ярий віск, футра (скірки) горностаїв, чорних лисів, бобрів та

інших звірів, найтовстіші воли, найкращу пшеницю, льняні і вовняні, крашені тривкими фарбами, тонкі тканини та найвірніших рабів доставляла Римові за посередництвом грецьких колоній Україна (ібід).

Третя причина, чому Рим ішов на північний схід – це семигородське золототодішньої Дакії. Тому союз з Сарматами – язиками, роксолянянами, саями та аорсами-русами був вихідною базою для осягнення римських замірів. Нам відомо з історії Риму, що племена, яким римляни платили щорічну дань за їх союз і допомогу називалися "CLIENTYLARI" від лат. слова "CLIEN-ENTIS" – залежний від патрона, підлеглий, васаль (LATIN-ENGL. DICTIONERI P. 39) та (325. VOL II. LONDON, 1776 – 1778).

Як бачимо, Рим платив щорічну дань і давав торгові полекші клієнти-лярам з позиції сили "DIVIDE ET IMPERA". Від клієнтилярів Рим вимагав: 1. невтральності, коли Рим воював з кровно-мовно посвояченим їх сусідом (Галицькі сармати не сміли помагати закарпатським сарматам); 2. мусіли помагати Римові збройно проти непосвоячених племен. (Амага проти скитів Криму в обороні Херсонезу – Клієнтилярія Риму). 3. Царі клієнтилярів мусіли давати своїх дітей на науку-виховання до Риму (Распарган, цар роксолянів і його син). 4. Усі торговельні трансакції переводити за посередництвом Риму після усталених в договорі цін, (ібід). Як бачимо, то клієнтиляри були "де юре" ніби самостійними (Рим не вмішувався у внутрішні справи клієнтилярів явно). "Де факто" в непослушних тайно робив палатні або державні революції, труїв, мордував скрито, грозив закладниками дітьми або карав військо непослушних. Тому в столицях клієнтилярів були сталі послы Риму і навпаки. По упадку Риму, ту політику перейняла в спадку переємниця Риму Візантія, (т. зв. Східньо-Римське цісарство) і тому у нашій Руси греки робили палатні революції, осліплювали, тайно мордували та поділили Русь на малі уділи, які легко було натровлювати одні на других. Стає зрозумілим, чому імперська канцелярія в Царгороді називала наших королів і князів архонтами і топархами, те саме, що римськими клієнтиляріями, (338 ст. 27) та (Нікіта Хоніят "BONNAE" ст. 691 – 692).

Рим, як пізніше Візантія, укладав пляни підбоїв чужих територій століття наперед, переводив ті пляни консеквентно і витривало десятиліттями, кровію галів та інших чужих народів, споених залізною дисципліною в римських легіонах. Греки кровію русів.

Погляньмо, як римляни, йдучи консеквентно до здобуття повище згаданих багатств Праукраїни, тодішньої Сарматії, перейшли на північ Карпат. В нашій історії немає згадки про перехід за імператора Траяна римських легіонів в Галичину, на Поділля та аж в Київщину. Ось що говорить історик М. Грушевських: "Приналежність до римської держави карпатського (якого?) згір'я і тимбілрше закарпатських країв була більш або цілком номінальна. (від лат. слова NOMEN – імя, тобто, що існує лиш в назві, а не в дійсности).

Початок будови римських валів все ще гіпотетичний (здогадний, недоказаний) і звязки їх з якоюсь системою римських укріплень досі не вияснені. (70. т. I. ст. 130). Археолог Пастернак говорить: Із західньо українськими землями римські легіони ніколи не мали безпосередніх звязків. Римські купці навідувалися в ті сторони, на що вказує багато знахідок їхніх монет та імпортованих ними римських товарів. Допоміжними при тому були

чужі племена венети, які просувалися на українській землі з заходу, приносячи з собою зроманізовану вже культуру. (2. ст. 487 – 488). Проф. Пастернак думав, що 1. римські легіони ніколи не переступали Карпат, 2. що венеди з над Балтику принесли в Україну римські монети і товари. Як же виглядала дійсність? Географ Птольомей в своїй праці "**GEOGRAPHI KE NUPHEGESIS**" " Путівник по географії, що складалася з семи томів, вчислює народи Європи, Середземномор'я, Африки, Малої Азії, Арабії, Індії, Індонезії і Китаю. В III.томі своєї праці Птольомей описує римську Дакию, яка простягається від ріки Тиси, до її загибу, відтак приблизно на лінії Мукачів–Стрий перетинає Карпати і р. Дністер. Лівобіч Дністра переинає обі Липи, Серет, Збруч, поза Смотрич коло Камінця Подільського перетинає верхів'я р. Бог і вблизи теперішнього Межибожжя кінчиться на ріці Тетерев, в околиці теперішнього Житомира. На спеціальній карті московського ген. штабу з перед I. світ. війни є зазначений "Троянів вал" на Поділлі в повітах Каменецькому і Проскурівському, що тягнеться аж до ріки Тетерев в Київщині, що доказує вірність карти Птольомея.

Пригляньмося топографічно–стратегічному плянові Траяна і його наступників. Вони опирали границі завойовань чи клієнтіляріїв на глибоких ріках (Дніпро) і високих земляних валах. Траян у найвужчому місці поміж Прутом і Дністром, на лінії теперішних міст Ліпеляні – Хотин усипав два рівнобіжні, 2 метри високі, 25 км довгі вали, а між валами розставив римські когорти. Другі такі два вали на 160 км довгі, усипав між згаданими ріками на лінії Бендери – Усі. Поміж тими валами від Хотину до Бендер стояли римські когорти вздовж обох рік. Тими валами Траян 1. замкнув шлях алянам через семигородські гірські переходи, щоб вони не дали помочі уярмленим дакам, 2. контролював вивіз без мита білої карпатської соли та утікачів з Дакиї на схід до алянів. Підбиті даки були рабами.

На основі римського права підбиті народи втрачали землю і були рабами. Вони мусіли будувати без винагороди римлянам твердині, шляхи, сипати вали, копати рови дококола твердинь і т.п. Москаль також покликаний нашими соціал–блазнами відібрав нам рідну землю, гонить нарід копати канали, осноувати цілиніні землі в Сибірі, вирубувати тайгу ітп. Та сама римська метода, лиш 1800 літ пізніше приміненна до хахлів. Різіцця лиш в тому що Рим уярмив даків в жорстоких боях, а ми москалів запросили, щоб нас зробили рабами. (58). Зрозуміло, що дакські раби масово утікали на схід в безмежні простори лісостепу Праукраїни. Щоб утечу рабів спинити, римляни вирубали вздовж карпатського хребта від джерел Сяну до велецького проходу 715 км широкий пояс лісів, поклали вежі і з псами стерегли границі від півночі, а згаданими валами між ріками Дністер і Прут зі сходу. Той вирубаний пас ліса називався "**TERRA DESERTA**" – земля–пустиня нічия. (326. т. II.). Лат: **DESERTUS–A–UM** – це оминуті, завернути, оточити, зробити дикою пустинею. Від того слова назва дезертир – **DESERTOR–ORIS** – той що оточений на стереженому поясі – пустині.

Як бачимо, то сторожеві вежі, вирубану зону і сторожів з вовчурами придумали римляни 800 літ тому (326. т. II.).

Як вже згадано, Траяна манили українські багатства, тому його мрією було поширення Римської імперії у формі "клієнтілярії" на північ від

Карпат в Праукраїну, бо Галія не могла вже вижити римського пролетаріату. Лат: **PROLETARIUS** – це горожанин найнижчої кляси, що служить державі лиш розмножуванням дітей.

Траян масою дакських невільників задумав виконати грандіозний плян, висипати високі оборонні вали, які разом з клієнтіляріями–сарматами, роксолянами і аорсами стерегли б римські опанцирені когорти від алянів, що в 130 р. до Хр. десятками племен сунули через Дон на захід. (ібід). Розуміється, першу оборонну лінію Дніпра, за римські гроші, мали боронити клієнтілярі самі, лиш у випадку прориву, клієнтілярі мали відступати на лінію римських валів і разом з римлянами бити алянів. Стає зрозумілим, чому готи проривалися на захід повище ріки Тетерев а алемани пониже бендерських валів.. Скільки римляни платили щорічно своїм клієнтіляріям аорсам–русам, роксолянам, язикам і др. як теж як довго і скільки десятків тисяч дакських рабів сипало ті понад 600 км довжині вали, цього ми мабуть ніколи не довідаємося.

На доказ наведеного пригляньмося незаперечному доказові перебування римських легіонів на нашій землі. Окрім твердині Ротунда в Березові, маємо табор римських легіонів, окопаний високими валами з півночі в куті злуки рік Збруч – Дністер. Гору Ротунду ніхто не досліджував (37. ст. 49 – 50), зате в згаданому таборі в селі Мишків перед II. світ. війною знайдено 27 см. довгу срібну статуїку римської богині побіди "Ніки", що служила наверхником прапора I. –шої еспанської когорти, якої з напису на статуїці, був комендантом Флявій Ульпій, що жив в часах Траяна. Це вже незаперечний доказ, що в 130 –тих роках в Мишківському таборі стаціонували когорти римлян. Скільки тих когорт було, бо табор досить великий, ми мабуть ніколи не дізнаємося. Їх могло бути кілька легіонів (1 легіон – 10 когорт), Одна з тих когорт загубила там наверхник свого прапора. Той наверхник перед II. світ. війною зберігався у Львівському музею. Стаття про наверхник враз з знимкою, інженера Зенона Яворського була поміщена в органі американського товариства ордерів і медалів "**THE MEDAL COLLEKTOR**" за жовтень 1968 р. ч: 10 ст. 19. За прислання статті і образка статуї складаю п. Інж. З. Яворському на цьому місці сердечну подяку (гл. образок).

Чи таких таборів, як в Мишкові, від Дністра до Тетерева було більше, ніхто не досліджував. Їх напевно було більше.

Галичиною в часах Траяна володіли сармати, беси, костобоки і карпи. Роксоляни були тоді ще в нинішній Бесарабії, але можливо, що костобоки і карпи були племенами роксолян. Лат. **BESS–BESSIS** – це 2/3 якогось числа. Дальше на схід від карпів були бастарни. Латин. **CARPO–ERE–PSI–TUM** має потрійне значення: 1. вибранець –рати, висортовувати, 2. продовжувати покидати, 3. докучати, змушувати, виснажувати ворогів. Карпи, від яких походить назва Карпати, за свідченням римського історика Діона Кассія, такими власне були.

Костобоки носили довгі до колін, панцирі з пластинок з кінських копит. Знаємо їх двох царів: Піе–пора і Нато–пора.

Дальше на схід за Карпами були бастарни, а на південь від них тіра – гети. Лат. **BESTIARIUS** – дикий, небезпечний, гальське **BASDAL** – голосний, веселий, рухливий. Бастарни такими власне були. Тіра–гети це наддністрянци. Грецьке Тірос – Дністер.

Гальське **GAT** – це 1. кавалок острого заліза, 2. ступати гордо. (257 ст.140). Латинське **GETAE** – це траки "гети, що татуувалися і йшли до бою з кинджалами, без сорочок, гордо зі співом. Гальське **TRATH** чит. **ТРАН** – трак – це вчасний, досвітковий. Траки нападали на ворога нагло, як починало розвиднятися–світати. (257. ст. 266). Дакія була в посіданні Риму від 105 до 271 р. Докладно 166 літ. Римська когорта стаціонувала в Мишкові за імператора Гадріяна, наслідника Траяна (117 – 138 р). Значить Рим перейшов на північ Карпат за панування Траяна (105 – 117 р.). За тих 166 літ перебування Риму на українських землях змінилося 19 римських імператорів (326. ст. 62).

Тут слід нам запізнатися, хоч коротко, з даками і Дакією, бо це були перші брати словян. Не забуваймо також, що за 166 літ перебування в Україні римських легіонів і плачення щорічної данини сарматам, роксолянам, аорсам–русам, карпам, бесам, костобокам і мабуть другим, як бастарнам, шкірам, авартам, арсіітам, сабокам і тіггітам, які на мапі Птольомея розміщені вздовж Карпат від джерел ріки Висли–Білої, аж до р. Бог на сході, надавано римське громадянство і римщено. Так пропали наші карпи і другі. Всі вони стали сталими клієнтирями Риму. Їх переселювано в Мезію за Дунай.

Як вже згадано, Рим зміг уярмити геройських дакських верховинців, опертий лиш о союз з клієнтирями, що як ми бачили, були напів залежні від Риму. За римське золото і імпорт римського промислу, згадані племена були в заграничній і економічній політиці залежні від Риму і мали завдання: 1. боронити Рим від алянських племен, що жили лівобіч Дніпра, 2. помагати вилловлювати дакських утікачів, 3. не сміли воювати проти Риму і римських союзників, 4. усі сирівці з багатств Паукраїни продавати Римові і не римському ворогові – Персії, що також потребувала тих самих продуктів з Праукраїни для великих перських армій і підбоїв. За 166 літ це увійшло в неписаний звичай, що Причорномор'я і правий бік Дніпра, це римська клієнтилярія, хоч Рим був змушений уступити з Дакії.

Римська фльота контролювала порти Причорномор'я аж до розпаду римської держави на східню і західню і той спадок, в дорозі столітнього задавнення посідання права, перейняла пізніше східньо–римська Візантія, переємниця римської імперії. Ось чому царгородська імперська канцелярія, трактувала руських володарів пізніше, як своїх архонтів – васалів, що мали слухати Візантію, жити її і давати допомогу проти ворогів. Так маємо розв'язану загадку, чому Візантія (східньо–римська держава) трактувала Русь, як підлеглих варварів, переселювала словян і антів в Малу Азію, гречила їх, хоч Русь мала свою власну культуру іншу від римо–грецької, зате більш чесну шануючи і виконуючи договори і зобов'язання.

Рим і Візантія додержували договори так товго, як довго їм це було потрібне в їх державних інтересах. Це сильно обурювало словян – Русь, болгар та сербо–хорватів, що за зломання договорів відповідали Римові, а пізніше Візантії нападами і грабунками. Це для зрозуміння, чому Візантія, що аж до здобуття турками, уважала себе спадкоємцею Риму, неправдо пізніше уважала і Русь своїм сателітом – васалем. Прикладом, як до цього дійшло – може послужити Дакія.

Р О З Д І Л - У .

ДАКІЯ.

Від гір Судетів, від т. зв. Моравської Брами, аж до т. зв. "Залізних воріт" тягнеться великий лук Карпат, що від джерел Дністра і Сяну називаються Східними Карпатами. Східні Карпати кінчаться т. зв. Велецьким провалом. Звідти лук Карпат біжить на південь. Від провалу Прідел, Карпати переходять у високий гірський масив, що носять назву Західних Карпат до в часах Риму звалися "Трансильванські Альпи" Ріка Марош розділяє Транс. Альпи від групи гір зв. Бігар. Поміж тими горами простягається високо–рівня, висока 1000 – 1500 метрів, що називається Трансильванією. Від лат. слова "**TRANS**" – на противній стороні поза, і Сильвана, бога лісів. Тому, що Семигород був покритий лісами, Сильван, бог лісів, був найважливішим бо–гом, що на мешканців лісів зсилає хвороби, блуд і диких звірів – вовків і ведмедів, що нищили худобу.

Даки – це гало–гети. Гали занесли бога Сильвана до Франції. Дакія простягалася від ріки Тиси до ріки Прута на сході, по ріку Дунай на півдні. Це був простір, що займав около 250.000 кв. км. Назви рік: Кріс, Муреш, Серет, Прагова, Ялімниця, Дубовія, Альт – у нас Альта та інші – це гальські назви. Нпр. назва "Кріс" – це широкий пояс (ремін). Крісів є три: бистрий, чорний і білий. Тиса – чорна і біла, Гальське "Муреш" це в долину. Цілий біг Мурешу – це в долину (257 ст. 186). Ріка Мольда – це гальське **MALDA** – скромна, спокійна. Такою Молдава є (257. ст. 170).

Дакія мала лагідний клімат. 45–тий рівнолежник пробігав по середині Дакії. Земля Дакії в Семигородській височині (понад 200.000 кв. км) має урожайну рілю і буйнотравні полонини. Спеціально добрі пшеничні і ви–нородні землі мали нинішня Молдавія, Волощина та доріччя рік Крісів і Тиси. Дакія мала мінеральні багатства: мідь, цинк, залізо, олово, ртуть, а в захід–них горах – золото і срібло. Крім металів нинішня Румунія має нафту, газ і вуголь. На тому просторі жили даки, гало–гети. Заходить питання, чому греки називали цей нарід даками? Нам відомо, що гали і гети були спеці–лістами у виготовлюванні з доброї сталі обосічних мечів та довгих ножів–кин–джалів, що по гальськи називалися даг – "**DAG**". Ще й сьогодні ірландські моря–ки називають довгий ніж – "**DOG**" (**ENGL. IRISH DICTIONER – PAGE 391**). Пізніше, в середніх віках похва на штилет і пістоль звалися "дага". "дага". Нам відомо, що гали і гети йшли до бою без сорочок, утагувані, з обосіч–ними, подібними до короткого меча, –"даґами" – кинджалами. Меч по гальсь–ки називався "АКИ–ДАґ", по скитськи – "АКИ–НАК" АКИ–ДАґ – це ста–риґна назва меча самарів (кімерів). Гальське "АКА" – це з ним, АКИ–ДАґ – це з мечем (257. ст. 2). З того виходить, що даки і Дакія – це нарід і край кинджальників.

До приходу галів, випханих скитами, в Дакії жили потомки наших трипільців, яких греки називали халдами – калдами, зимарями, чи може "халібами" – халдами, які перші на світі знайшли в уральських горах залізну руду та почали витоплювати залізо. Трипільці принесли в Дакію трипільську кераміку і нагі фігурки матері–родительки, такі самі, як їх викопано в Заліщиках.

Ромунські археологи назвали трипільську культуру – культурою "кукутени", від місцевості в північно–східній Молдавії, де в 1909 – 1910 р. цю культуру вперше знайдено. Трипільська кераміка "кукутени" є монохромна на і поліхромна. Орнамент спіральний в формі е, мальований білою фарбою на червоному тлі, обвелений темно – червоною лінією. В Семигороді трипільці витворили дещо іншу кераміку, звану **ARISUD** від селища тої самої назви. Там трипільці виробляли не лише кераміку, але й різні предмети з міді.

Трипільці зайняли не лише цілу Дакію, Банат – Потисся, а ввійшли до теперішньої Сербії, зайняли територію на південь від Дунаю, між ріками Сава – Морава – Тімок.

Та трипільська кераміка носить назву від місцевості " **GUMEL-NITA** " (2. ст. 150 – 151). Як бачимо, даки – це мішанина галів, трипільців, і асів – аців – уцулів. З приходом галів, населення Дакії зросло популяційно і культурно. Розвивалася торгівля міжплемінна і з грецькими кольоніями. Гали впровадили в Дакії моногамію і похоронний тілопальний обряд та завязок монархічної влади. Постає гало–дакська держава, про яку в половині V. століття до Христа згадує грецький історик Тукидид син Олора, що описав Пелонезьку війну в 9 книгах. В V–тій книзі цієї історії згадує, що дако–гали мали суворі звичаї і були ворогами греків. (Тукидид кн. V.).

Даки–гали оснували десь в IV. ст. до Хр. столицю Галич (тепер "Галац") в догідному, оборонному трикутнику між Дунай–Серет–Прут. В тому часі вони мали вже королів. Знаємо їх короля з IV. стол. на ім'я Дроміхата. Гальське **DROMA** – в запліччю, запілю, позаду (257. ст. 111). Він розбив македонського короля Лізімаха і взяв в неволю його сина Агатоля. Тепер стає зрозумілою назва Дромі–хата. Лізімах прийшов долиною Вардар – Морава, Перейшов Дунай на захід від т. зв. "Залізної брами", наступав з заходу. Дроміхата мав віддалі, до своєї хати столиці Галич около 600 км. Він відступаючи на схід завів Лізімаха в т. зв. Дакську пустиню і розбив його змучену довгим походом армію. Це діялося в кінці IV. ст. до Хр. Він звільнив з неволі сина по кількох літах. Лізімах не міг переболіти тої ганьби і в 291 р. до Хр. відновив війну. Дроміхата знову окружив його армію і взяв цілу без бою враз з Лізімахом і його сином до неволі (4. т. 22. ст. 164 – 166). Македонська армія мусіла зложити зброю. Лізімаха і його сина завів Дроміхата до своєї палати – хати в придунайському Галичі (по грецьки Галис). Щоб увільнити з неволі себе, сина і свою армію, гордий Лізімах мусів прийняти лагідні услівя миру. Мусів видати свою дочку – красуню за Дроміхату. Привезено вночку Лізімаха з Македонії, відбулося в Галичі весілля і Лізімах з обеззброєною армією і сином повернув в Македонію, та як тесть став з ворога приятелем Дроміхати. (ібід).

Ще слід згадати, що Тукидид був з походження нащадком піристих палистих, які прийшли перед, а може, з трипільцями, на Пелопонез. (Пониззя

пелів). Атенський вожд Мільтіяд був жонатий з тракійською принцесою. Дроміхата, своїм весіллям запевнив собі і своїм сином спокій на 80 літ.

Около 210 – 220 рр. до Хр. з півночі ударили на Дакію бастарни. Гельське "ВА" – худоба (корови, воли) "**STARN**" – це горішний–північний (257. ст. 247). Бастарни – це наші беси і певкини, що осіли на великому острові Певка в дельті Дунаю (70 ст. 138 та 37 ст. 71). Це були гальські, скотарські кочові, воевничі, руські племена. Це були ті галати з декрету Протогена, що пізніше здобули Ольбію. Бастарнів мав покликати проти Дакії Филип V. Македонський з династії Антигонідів (4. т. 14. ст. 510). Даки оборонилися. З часів наїзду бастарнів на Дакію знаємо імена двох королів Рема–на і Орола.

В 168 р. до Хр. Македонію почав завойовувати Рим. Дакський король Клоїл поміг македонцям проти Риму. Та війна тягнулася 12 літ. Римляни покликали знову бастарнів. Даки, загрожені бастарнами, не могли дати достатньої допомоги синові Филипа V. Персеєві і Рим завоював Македонію нагнав Персея і зробив з Македонії республіку, підвладною Римові (ібід). Рим присунув свої границі до Дунаю, який розграничував Дакію від Римської імперії.

В даків в той час – 146 р. до Хр. королем був Рубобот. Рим, після усталення границі між Рен–Дунай став грізним ворогом даків з півдня і заходу. Після розгрому Мітридата IV. в 63 р. до Хр. Рим загрозив Дакії і зі сходу. Римська фльота з'явилася в усіх грецьких причорноморських кольоніях та в лиманах Дніпра, Дністра і Дунаю.

Мимходом врта згадати, що Мітридат IV. Епатор, за свідченням історика Полієна (Кн. 63, розділ 47) приготував був проти Риму 4.000 кораблів–трирем (Три ряди весел), 250.000 піхоти і 50.000 кавалерії з сарматів–язиків, сірих, може бастарнів і даків. Він плянував посадити ту армію на кораблі і морем та суходолом ударити на Рим. Від смертельної небезпеки урятував Рим нікчемний син Мітридата – Фарнак, що підняв повстання проти батька. Мітридат відібрав собі життя, а Фарнака отруїли римляни, про що була згадка в попередних розділах. Після смерті Мітридата, римляни перетягають між ріки Тиса і Дунай кочових сарматів–язиків–медосаків проти даків. Головна маса сарматів–язиків пішла вздовж Карпат, аж до Балтику. Тацит (Аннали кн. VI, розділ 33 – 35) описує даків, як людей високих, сильно збудованих, блондинів, Коли римська фльота з'явилася в грецьких кольоніях, а кочових язиків перетягнули між Тису і Дунай, даки зрозуміли, що Рим готується їх поневолити. В той час їх королем був Буревіста. (Що вістить – несе бурю). Це був здібний вожд і політик. В обличчю небезпеки, він зігнав силою племена даків в одну державу. На північному заході прилучив до Дакії племена боїв (бойків), а на сході – бастарнів, чим посував границі Дакії по ріку Бог. Він бачив, що грецькі кольонії Ольбію і Тирас римляни переминують у випадові бази проти Дакії, тому знищив обі кольонії в 50 – 48 р. до Хр. Відтак на спілку з язиками перейшов Дунай і здобув Добруджу по Балканські гори. (Тацит – Аннали). Рим був тоді в зтяжній війні з Персеєю, з якою Буревіста був в союзі. (ібід).

Буревіста, навчений досвідом французьких галів, яких в тому часі підбивав Цезар, притянув до державної праці дакійську віру – жрецтво – друїдів. Він на взір Риму, іменував найвищого жреця канцлером держави. Поділив Дакію на адміністративно-релігійні округи. Там канцлер іменував окружних жреців, в роді теперішніх єпископів, яких мусіли слухати жреці – друїди сіл. В той спосіб друїди цілої Дакії пламенним словом голосили, на наказ найвищого друїда-канцлера, що мав імя Дикиней, святу війну проти Риму. ("OSTHUC ENCYCLOPEDIÉ" VOL. VIII. розділ 316 – 320).

Яку незломну силу творять разом зєднані рідна віра з державою, бачимо на прикладі Буревісти, що майже подвоїв територію Дакії. Це вираз Липинського "поєднання духовної сили з силою світсько-державною". Коли ті дві сили йдуть разом – нація непобідима. Та духовна сила задержала Польщу, Чехію, Угорщину, Ромунію, Болгарію, Сербо-хорватію червоними "де юре" але самостійними зі своїми арміями, валютою, економією та урядом, "де факто". Прийде час, вони за одну ніч стануть національними і кинуться ділити Україну, не Московію. У нас за Збручем у 1918 р. національно-рідної Церкви не було, тому ми є рабами. Створити національну українську Церкву на еміграції з одним патріархом підло саботують свої єпископи і монахи.

Даки мали той самий державний, племінний устрій і тих самих богів, що французькі гали. Дакські жреці – друїди обслуговували тих самих богів: Чернуна, Епону, Артія, Діос – Пата (Даж-бога), якого пророком посередником між богами і даками був Замолкіс.

Гали і даки уважали себе за панівну націю. То був гордий з рідною традицією нарід. (ібід). Почитали, як сумери, гали, руси – слов'яни – святі дерева, спеціально дуба. Дакські жреці, як в сумерів, галів, хатів і слов'ян, носили білі з кобеньяком плащі без рукавів. Золотими серпами зрізували омелу з дуба та інші лічнічі зела (ібід).

Буревіста, після тих перемог, став найгрізнішим ворогом Риму. В 45 р. до Хр. Цезар почав приготування до здобуття Дакії та в часі приготувань зівстав замордований в березні 44. р. до Хр. Та заки Цезара замордували, він за золотом, що як нам відомо, здер контрибуціями зі шойно поневоленої Галії (Франції), викликав палатну революцію в Дакії. Він перекупив найвищого друїда – канцлера Дикеней. Буревіста зівстав замордований, а Дикиней проголосив себе царем Дакії в кінці 45 р. до Хр. (Йордан "Гетіка", кн. IV. розділ: 1 – 22).

Римляни, після них греки, а тепер москалі, боялися здібних державних мужів-вождів. Вони старалися унешкідливити їх різними способами, перекупити і облурити, як нашого Святослава, отруїти або скрито вбити, як нашого Володимира II, та Ізяслава Ярославичів, напустити дальшого ворога на ближчого, як печенігів на Святослава, осліпити так, як Святополк II, Ізяславич, жонатий з грекинею Варварою, осліпив Василька Ростиславича. Викликати загальну революцію (повстання Киїн проти Ізяслава та наших соціалблазнів проти гетьмана або палатну революцію, як галицьких бояр проти Ярослава Осмомисла і Юрія II, (отруєння). Коли не удавалися такі методи, то женили, як Мусу з перським царем Пратом IV, в 20 до Хр. яка відіслала дітей Прата від першої жінки на виховання до Риму, так як грекиня Анна відіслала 12 синів від перших жінок Володимира на виховання в Царгород (Кроммер кн. 3 – 5). Після вінчання в 889 р. з грекинею Анною ті сини були в віці

від 4 до 12 року життя. Якщо так дійсно було, а греки були учнями перфідної політики Риму, то стає зрозумілим, чому Святополк Окаянний, син грекині, підняв руку на батька, чому помордував братів. Тих "чому?" є багато, заторкнемо їх при розгляді історії Київської Русі.

Буревіста, як і гальський Венцегеторик, був вождем з Божої ласки. Великі вожді націй, політики, поети, музики, малярі Боже Провидіння зсилає народам раз на століття. Великий муж кожної нації призначений Богом до своєї історичної ролі, якщо та нація на Боже благословення заслуговує. Вождь народу мусить мати невичерпну енергію, залізну волю, укладати далекоїдучі пляни і зі залізною консиквенцією їх виконувати. Мусить уміти накидати свою волю війську і народові, уміти добирати людей до співраці, організувати постання армії, передбачувати пляни ворога та бити його там, де він того не сподівається. Одного – ніякий вождь не може передбачити, це зради приятелів і довірених помічників.

Дикиней думав, що він знаючи всі справи Дакії, може легко заступити отруєного чи замордованого Буревісту. Але коли дві особи стараються робити те саме, то обидві роботи – висліді не будуть ніколи такі самі. Після смерті Буревісти відірвалися від Дакії бої, бастарни, Добруджа та інші чисто дакські карпатські племена (Тацит, Аннали – Гісторія кн. III).

Від здобуття Дакії Римом і долі Венцегеторика уратувала Диканей лиш смерть Цезара, а відтак домашня війна в Римі. Помимо того, що Рим не атакував, молода дакійська держава, сконсолідована енергією боєвим організаційним хистом Буревісти, повстанням згаданих племен, ослабла до тої міри, що перестала бути грізним ворогом Риму.

Замордувати, чи повалити революцією здібного державного вождя легко, але задержати його спадщину дуже тяжко.

Докладніші Дані про Дакію після замордування Буревіста подає нам Йордан, історик готів. Хоч він жив пізніше, то він використав праці давніших грецьких і римських істориків, головно Касіодора, римського монаха і жидівського історика, що жив в Римі – Йосифа Флавія. Касіодор, ігумен монастиря зв. "VIVARIUM" – зберігання, написав 6 великих праць. Шестою працею була "HISTORIA GOTHICA" (12 книг). З тої праці черпав свої відомости про готів і даків Йордан (4. т. 5. ст. 21). Йордан доповнив свою працю іншими джерелами і написав історію в 12 книгах, що скорочено називається "GETHICA". Йордан повторює ось що: "По смерті Буревісти проголосив себе королем верховний жрець – канцлер Дикиней". З того бачимо, що владу в зменшеній Дакії перейняло жрецтво-друїди. Йордан говорить, що після Дикиней правив Дакією (був королем) другий жрець "Комозик", по нім був Кораліс, а після нього Дорпан. Усі чотири правили Дакією 130 літ ("GETHICA" кн. 4 – 5).

Около 80 р. по Хр. стався в Дакії переворот. Боярство Дакії змінило владу жреців і вибрало королем Дакибала. (ібід). На якому підложу прийшла революція проти жрецтва – не відомо. Дуже можливо, що жреці-королі були клієнтаріями Риму, бо лиш з допомогою Риму, Дикеней міг перестати атентат на Буревісту і відсунути від влади боярство. Рим у проводі з Цезарем, після завоювання Галії, був в зеніті сили.

Дакибал у 85 р, в союзі з язиками, бастарнами і Алянами наїхав римську провінцію Мезію, на південь від Дунаю, розгромив мезійсько-римські легіони, комендант яких поляг в бою. (Тацит "Аннали" кн. 6. Гальське "ВААЛ" – це ударити, укусити, розбити. Даки – бал це дакський ударник, розбивач, погромник. Дакибал грабив Мезію від Адріятику до дельти Дунаю, цілий рік. (ібід) та (238. ст. 47 – 48).

Правдоподібно даки були союзниками Пакора II, перського шаха, з династії Арсакидів (80 – 115). В 79 р. римляни побили персів та напустили на них альянів, які пограбили перські провінції Вірменію і Медію. Пакор II напустив Дакибала на Мезію. Перси і даки були в добрих взаєминах ще від скитської війни з Дарієм, з яким даки були в союзі проти скитів. Це відтяжило Персію і у 86. р. імператор Доміціян з армією зявився в Мезії. Він вигнав даків з Мезії за Дунай і у 87. р. перейшов з армією понтоновим мостом Дунай і ударив на даків. (ібід). Дакибаль розбив римську армію в прах, а імператор утік за Дунай. Комендант римської армії – Корнілій Фокус був убитий, тисячі легіонерів, головно галів з Франції, попало в полон, враз з прапором V. легіону і багато зброї (ібід).

Імператор, за 18 місяців, стягнув великі сили і ударив на даків з двох сторін. З півдня (Мезії) велика армія під проводом Юліана Тетія, а друга з заходу перейшла ріку Тису, прямуючи в глиб Дакії. Дакибаль звязався з маркоманами і квадами та язиками і ті задержали західню армію римлян. (ібід). Рим перекупив Алянів, які прийшли на допомогу південній римській армії. В жорстокому, кривавому бою коло т. зв. "Залізної брами" (де Дунай пробивається через гори) 89. р. Дакибаль програв бій (ібід). Римляни понесли такі втрати, що добити Дакибала не мали сили. Війна закінчилась компромісом. Дакибаль, тиснений роксолянами, мусів стати римським клієнтилярієм і мусів згодитися на перемарш римських військ через Дакію, як що таке буде потрібне. Зате Рим зобов'язався платити дакам щорічну данину, признав Дакибала королем Дакії, поміч в зброї та римських інструкторів (ібід).

В тому бою брав участь Траян, як комендант когорти. (ібід). Були ще причини, що змушували римлян підбити Дакію. Нам відомо, що після підбою Галії, Рим створив з галів гальські легіони. Ці гальські легіонери мали ту саму мову, що гали – даки. Більшість з тих вільних ще недавно галів, не могли витримати суворої дисципліни 20 літньої служби і тяжких походів, утікали до Дакії, де були вільними, женилися з дакійками та вступали в армію даків. Дакибаль приймав радо тих дезертирів, уживав їх далеко від ока римлян, в горах, як інструкторів дакської армії та до будови дакських твердинь. (ібід). Друга причина це золото Дакії, що його до нині видобувають в західно – семигородських горах "Бігар". Дакибаль після того бою переніс столицю з Галича в гори і назвав її Сарміцететуза – Сармато – гетія (що була положена в поблизу тепер. міста Люпені). Зробив він це тому, що недалеко жили Аляни, союзники Риму.

Римляни бачили, що Дакибаль укріплює твердині і нову столицю і також не спали. Вони, при допомозі купецтва і своїх навмисне підсланих шпигунів, гальських легіонерів, яких Дакибаль радо приймав, порозслі-

джували усі проходи в горах, укріплення, магазини харчів і зброї і т.д. Щоб ослабити Дакибала, вони бють його союзників маркоманів, квадів і змушують їх стати клієнтиляріями. В той спосіб Дакибаль стратив союзників з заходу. На сході, від 89. р. Рим платив постійно щорічну дань своїм клієнтиляріям – Алянам; що били Дакибала зі сходу. Як довго жив імператор Доміціян, так довго він додержував договір. Та в 96. р. Доміціян замордовано. По нім 2 роки бів імператором Нерва, що походив з роду наших нервів з Сардинії. Він адоптував за свого життя своїм наслідником Траяна, здібного вождя, стратега, організатора і політика (98. – 117 р), (ібід).

Ще перед смертю Нерви в 98. р. Траян вирушив до Мезії і почав приготування до інвазії на Дакію. Він побудував магазини, в які згромаджував провіант, зброю, будував обложничі машини, флоту, школив нові легіони та побудував стратегічний шлях правобіч ріки Дунай для скорого перекидання війська. В Персії помер союзник Дакибала – Вологез I. Його сини, за старанням Риму, почали міжусобну війну і поділили державу на 3 часті, ворогуючи між собою і Дакибал не міг числити на їх поміч. Окружений римським сателітами з усіх сторін, Дакибаль тайно збрівся і не заціпав Риму, надіючися на договір, записаний ще імператором Доміціаном в 89. р.

Та Рим, як пізніше греки, а тепер москалі, не пошанував тих записаних договорів. За 5 літ приготувань, в осені 101 р. Траян вночі переправив армію через Дунай річною флотою і нагло ударила на Дакію. Дакибаль так вірив в записаний Римом договір, як наші соціялбласти в 1918 – 1919 рр. Ленінові і Підсудському. Поки він зібрав армію, римляни зблизились до його столиці Сарматоетузи. Від найбільш північного загиу Дунаю до Сарматоетузи було около 120 км. Траян, з облоговими машинами у високих – 2.000 – 3.000 метрових горах т. зв. Трансильванських Альпах не міг зробити денно більше, як 20 км. Помимо того Дакибаль зустрів Траяна у віддалі около 5 км від столиці коло тодішньої місцевості – твердині "Тапае" з меншою від римської армією.

Гальське ΤΑΡΑΙΟΝ – читай тапей – це геройський, бравий, сміливий зухвалий (257. ст. 256). Даки боролись дійсно з погордою смертю, ніхто не думав про утечу, хоч римська армія була в двоє більша від дакської. Ніч перервала бій, бастарни і сармати прийшли на допомогу дакам. Дакибаль замкнувся з недобитками в столиці. Почалися дощеві, зимні дні. Сармати і бастарни могли відтяти римській армії відворот. Страти в римській армії були дуже великі, тому обережний Траян, хоч виграв бій, дав наказ до відвороту за Дунай (ібід). Цілу зиму і весну 102. р. Траян приготувався до остаточної розправи з питомою римлянам енергією і хитрістю. Погрозами і золотом він відтянув сарматів і бастарнів від союзу з даками. Притягнув на допомогу Алянів. Перетягнув на свою сторону агітацією і золотом також деякі дакські племена і їх вождів і щойно літом розпочав наступ з великими силами на ослаблену дакську армію. Даки мали за мало сил ставити спротив римлянам в отвертому бою, тому розпочали партизанку і оборону в гірських твердинях. Та римляни поступенно, разом з Алянами здобували твердині, одну по другій. Дакибаль в осені 102. р. був змушений просити про мир. Римська армія була також скривавлена при здобуванні твердинь і Траян не

мав сили добивати даків, але подиктував Дакибалеві важкі умовини миру: 1. Він мусів в користь Риму зречися дакських придунайських провінцій від ріки Ольт (наше Альта) по ріку Тіміс, тобто теперішних Банату і Ольтенії (около 35.000 кв.км.) найбільш урожайних провінцій Дакиї, 2. В усіх дакських твердинях і Сарматоgetузі мали стаціонувати римські військові залоги, 3. видати Римові усі запаси зброї, поживи і дезертирів римської армії. Це створювало вже цілковиту залежність від Риму.

Дакибаль почав зброїтися в горах на півночі. Римляни, маючи добру розвідку, знали про це і почали приготувлятися добити Дакибала. В тій цілі Траян приказав будівничому грекові Апольодорові побудувати сталий на філярах з тесаних камінних бльоків, 1107 м довгий міст на Дунаю. Це був на ті часи найдовший міст в Європі. Будова мосту і доріг забрала 3 роки. Дакибаль розумів по що будеється цей міст і розпучливо шукав допомоги в сусідів, а навіть в Персії, але такої не дав ніхто.

Траян в 105. р. розпочав наступ без виповідження війни. Дакибаль сподівався допомоги від бастарнів і язиків і замкнувся в добре укріпленій столиці Сарматоgetузі. Він боронився цілий рік. Ніяка поміч не прибула. Не стало поживи. Дакибаль якимсь способом видістався з твердині і утік в гори. Залога столиці скапітулювала. Римляни пустилися в погоню за Дакибалем. Щоб не дістатися до неволі, як Мітридат VI. 45 літ перед тим, він поповнив самогубство. (ібід та 339 кн. 5.). Римляни відрубали його голову, яку несено на високій тичці перед полоненими даками за тріумфальним возом Траяна, підчас його в їзду, як переможця на "форум" (середмістя, де засідав сенат). Столицю Сарматоgetузу, як перед тим Картагину, спалено і заорано, щоби про дакську самостійність і героїство пропала пам'ять. В Сарматоgetузі Траян здобув легендарні скарби золота дакських королів (ібід).

Племена даків, що боронили Дакибала і родини полонених, дакських героїв, вивезено в Мезію поза Балканські гори, а їх землі віддано римським легіонерам в довічність, з королівства Дакиї зроблено "DACIA ROMANA" – римську провінцію. В Римі, за награвлене золото в даків, відбулися невидані до того часу пишнотою і багатством, триумфальний візд для Траяна та ігрища для народу. Бито золоті монети з портретом Траяна. За золото, Траян побудував великі камінні святині, лазні, уряди. Осушував болота, мочари датськими рабами, як москалі нами, будував нові шляхи, водопроводи. За золото розбудував порти Остію, Анкону, Вибудував 33-метрову високу, округлу коломну з каменя, на якій представив свої перемоги над даками і персами (партами). Подібні коломни поставлено на всіх місцях Троянових перемог. (ібід) та (4. т. 22. ст. 383 – 384). Так золотом і невільниками Дакиї розбудувався Рим, так за золото, сирівці і рабів з Русі розбудувався Царгород, відтак Варшава, а від 300 літ Москва і Петербург. Ми автохтони найкращої землі, за Шевченком "тихого раю", найкращого на світі, віддали той рай кацапам, а самі обдертими, брудними рабами працюємо на москаля, який розбудує в Московії промисл та тяжку і легку індустрію. Ми копаємо москалям золото в болотах Колими, рубаємо сибірські праліси, будуємо другу твансибірську залізницю, освоємо цілині землі і співаємо, що "у сусіда повні стоги, у сусіда обороти, а у мене ані нивки, ані сіна стебелинки. Хто

винен за рабство народу? Не нарид, що хотів своєї держави, а наші соціал-блазни, що за соціалізацію землі, віддали нарид договором з Леніном в московське ярмо, а нині ще й гордяться тим, що були такі мудрі. (58).

Так Траян золотом і жорстокістю знищив молоде самостійне королівство–державу даків, що мала фундаменти, вже давніше побудовані, і стіни власної хати – держави. Дакибаль ставив дах, Траян перешкодив.

Ми у 1918 р. мали також фундаменти власної хати – держави, але наші соціал-блазни, договором з Леніном, завалили їх. Дня 7 – 8 січня 1919 р. уряд У.Н.Р. оголосив (скасовану гетьманом) націоналізацію землі, а трудовому селянству дозволили лиш користуватися землею до 15 десятин і давав простір до добровільної колективізації. (М. Шаповал "Велика революція" Прага 1927 р. стор: 130).

В Дакиї світська влада короля, що мав своїх міністрів, дорадників і генералів, тісно співпрацювали з релігійною владою жреців–друїдів. Це творило таку силу, що Римська імперія, яка перевищала Дакию простором і людністю в 50 разів, змагалася з Дакиєю понад 150 літ.

Ми в 1918 – 1919 рр. не мали своєї національної Церкви. З проповідальниць Зазбручанської України одногослосно не залунав наказ Христа: Не граб, не мордуй брата брата, не пожадай нічого, що є ближнього твого! Тому наші соціалблазни розгойдували укр. босяка–пролетара, а пролетар, за висловом римлян, це горожанин найнижчої кляси, що жив (в Римі) дарованим, а в нас в 1918 – 1919 рр. грабленим хлібом. В Римі і в нас пролетар служив державі – народові лиш розмножуванням своєї родини. В дослівнім перекладі з латини – звучить: **CITIZEN OF THE LOWEST CLASS SERVING THE STATE ONLY BY BEGETTING CHILDREN** ".(ст. 257). Тож не дивуймося, що чернь–босяк завалив державу римську, Богданову і нашу в 1918 – 1919 рр. що кликав, як після Богдана, та і в 1918 – 1919 рр. до помочи валити свою державу москаля, ляха, а в 1918 р. ще й німця. Є чим гордитися, є на чому виховувати молодь? Пролетарем не мусить бути неграмотний бідняк. Багато бідняків склало свої голови за самостійну Україну. Гірша справа, коли духовим пролетарем є професор, письменник, бухгалтер, чи фенріх, що не мали національної чести і гордості, затратили почуття віри в Бога, домиди присягу та клали клясові інтереси вище державних. Для босяків духа не існує Бог і Його завіти, вони міняють їх, як пересуди на клич "Пролетарі всіх країв єднайтеся". Ті винні, що наш найчесніший і найшляхетніший хлібороб одурений і дезорієнтований, дозволив їх кличам завести себе в московське ярмо. Слід згадати, що римляни (як і москалі після революції) винищили як і в Галії всіх дакських жреців–друїдів.

Дальша історія та сама, що в Галії. За 165 літ римської окупації усе населення, з тих самих причин, що в Галії, зроманізувалося. Ми зупинилися довше над історією Дакиї, бо це були наші предки даки, гали, аци–уцули та трипільці. Коли б Рим не завоював був Іспанії, Галії – Франції, Англії, Австрії–Норикії, Балканів, Швейцарії–Галветії, Панонії–Угорщини і не зроманізував їх, Славія, а може Гало–Русь–Україна простягалася б сьогодні від Атлантику по Ураль. Наші предки з України зуміли заселити – зайняти цілу Європу, Середню і Малу Азію, але через поділ на тисячі партій пле-

мен не зуміли з браку національних рідних Церков – рідної мови задержати. З тої причини, вони стали погноєм соток давних і нинішніх націй.

Московський "котюлок" перемилює нас інтензивно з браку національної Церкви там на погній московській нації, а англійський "MELTING POT" на погній тутешній.

Як бачимо з історії усіх народів, лиш їх рідні національні Церкви – віри заховали їх від зникання з лиця землі. Знищення національних Церков поробило ті народи національним погноєм великих національногордих націй. Ми і білоруси одиноки в Європі без рідної національної Церкви зі своїм українським, а не грецьким, московським, чи римським патріархом, за партійно-релігійними гризнями не бачимо, що зникаємо, "як роса на сонці".

ЦИВІЛІЗАЦІЯ ДАКО – ГАЛІВ.

Громадяни Дакії мали плуги з залізними лемішами, залізні серпи, гарно мальовану, подібну до трипільської, тонку, на гончарському крузі вироблену кераміку, високорозвинену різьбу, металургію, золотництво. Мали чотирикутні доми з глинобитними печами. Твердині і міста мурували вже з каміння і цегли. Свої святині будували, як і на Русі (Київ) на т. зв. "плискуцах", плоских зверху, рівних горах, округлої або прямокутної форми. Велика національна святина, що була відпустовим, релігійним центром і пророчню даків – на 60 камяних колонах (копова система, святі числа), як в месопотамських сумерів, галів і русів зістала відкопана коло теп. **GRADISTEA** (городища, наше град – город) **MUNCELULUI**. Мали водяні млини. (ібід 239. ст. 51 – 52). Даки виробляли зі срібла прекрасні різьблені браслети, пугарі, чарки. Мешкальні доми з дерева багатших даків, були поверхові. Усі міста були сильно укріплені. Будували цистерни на джерельну воду, яку спроваджували з гір "акведуктами" – водопроводами (ібід). Для мілітарних цілей і на випадок неурожаїв будували збіжіві маґазини – шпихлірі (ібід). Були озброєні в понцир, меч, лук, щит, спис і кожний мав довгий кинджал, що називався "DACA" – дака. Дак ніколи не виходив без кинджала "DACA". (Наші гуцули також). Шоломи мали з твердої грубої, непромакальної волової шкіри (ібід), якою оббивали теж щити і з якої робили панцирі. Шкіра, напушена розчином алькоголю і живиці, стає так твердою, що її треба рубати сокирою. Потягнена верствою товщу, стає непромакальною. Ту тайну знали наші гуцули, свояки даків. В армії даків переважала піхота, але мали теж кавалерію саперсько-інженерські відділи для будови твердинь і святинь з каменя і різного рода воєні машини на взір греко-римських. (ібід).

Армія, як і на Русі була поділена на боєві одиниці і кожна з них мала свій боєвий знак, якогось звіра чи птиці. Тому опис ріфейських полків Валерія Фляка не був видумкою. Не знаємо числа і назв та скільки осіб числили і як називалися дакські боєві одиниці. (ібід).

Даки мали письмо, про що ми знаємо з опису сарматів і аорсівросомонів. В руїнах святинь, на камінних бльоках знайдено букви письма, подібні до грецьких. На кераміці знайдено напис латинкою **DECEBALUS PER CORYLUS** – Дакибаль син Кирила (Йордан "GETICA").

Археологи думають, що уклад колумен в святинях є пов'язаний з астрономією і астрологією з їх скомплікованих чисел (339 – ібід). Жреці даків, як і сумерів, галів і русів знали медицину різних ел і знали таємницю лікування ними.

В Дакії існувала ціла релігійна ієрархія друїдів зі своїм патріархом (папою!), що називався "Великим Друїдом". Він був канцлером, а в час безкоролів'я заступав, як в сумерів, хатів та поляків (**PRYMAS**) короля (ібід). Через 160 літ Великі Друїди були королями Дакії. Королі були короновані і мали королівські інсигнії. На такій співпраці розвивалася дакська нація. Даки мали свою рідну мову, матеріальну і духову культуру і здобулися на будову власної держави. Той буйний розвій народу потоптав брутально, окутий залізом сандал римського наїздника.

Святими звірятами були тур, зубр, віл, а спеціально олень, як в сумерів, єгиптян, галів і русів. Багато дакських міст мало закінчення "д а в а" н. пр: Мол-дава, Сучі-дава, Аці-дава, Русі-дава, Бурі-дава, Арці-дава, Капі-дава та інші. (ібід).

Гальське **DAMN** – вим, **DAV** – олень, віл, зубр, тур, (257, ст. 98). Ким були гало-даки, свідчать назви місцевостей, яких ані Рим, ані ромуни не уміли до сьогодні змінити. Н. пр. Через Букарешт перепливає ріка Дімбовіца – Дубовіца. Бука-рест, це місцевість-край букових лісів. Латинське **RESTO** – це посілість, стоянка, позісталість. Пригляньмося назвам місцевостей, що їх за 1800 літ ніхто не зміг зроманізувати: Оравіта – Орава, Оградена – огорожена, колись укріплена, Дубова, Яблоніта, Зимніца – Зимниця, Слободя, Ліпова – Липова, Златна, Соґодол – Суходол, Бістра – Бистра, Думбровена, Думброва, Воеводіна, Городнічени – Городниці, Ворона, Воронеч, Дорогой – дороги, Яси і десяткі інших. Ріки: Черна – Чорна, Топольніца, Черна вода, Остров, Ліпніца, Слава-Руса, Слава в нас Ослава к. Делятина, Бістріца, Олт наше Альта, Яломіца, Праґова, Серет, Сучава і др. Гори: Ватра, Поляна, Майдан, Кірлібаба, Збоїна, Магура і т.п. Провали-переходи через гори: Ляйницький – галь. **LAINÉ** (англ. **LINE** – лінія) прямиий (257. ст. 157 **ROSU** – руський, Дорогословий, Переділ, Браточів, Бузів, Паланиця Биказ, Велецький.... Ці назви і сотні подібних надали провалам, горам рікам і місцевостям ще гало-даки. Ці назви взято з території цілої нинішньої Румунії від рік Дунай – Тіса по Прут і наші Карпати. Ці назви вияснюють нам чому Галицька держава володаря Ярослава Осмомисла мала границею ріку Серет (Сарат) румунський. Ярослав контролював усі семигородські торговельні шляхи, а тим самим замкнув "Дунаєві ворота" – дельту Дунаю, шлях з цілої середньої Європи. Тому "підпер" залізними полками "угорські гори" (Карпати), бо він контролював ті гори-цілий лук Карпат, довгий понад 1000 км і шляхи через них своїми митними коморами від ріки Дунайця, Нового Торгу по Дунай. Цілі Карпати в тих часах це була Русь. Ціла Молдавія була провінцією Галицької держави. Там було місто Берладь, Текуча, другий Галич, що був колись столицею Буревісти, Гусі, Яси, Дороґоя, Ботошани, Серет, Городок. Це місцевості, які на старинних мапах вдалося знайти. Бото-шани – це назва гало-даків. Гальське **BOTO** дім і долина, **SAN** – тісний, вузький. Бото-шан це або тісна хата, або вузька долина (257. ст. 43, 217).

Нині ромуни зроманізували наше, колись руське населення і претендують до території України по ріку Дністер. Це крадіж території, про стором понад 79.000 кв.км. З Буковиною ще 5.000 кв.км. більше. "А правнуки?" як писав Шевченко, "їм байдуже". В 1918–1919 роках робили бунт, помагали Ленінові, а відтак ПІлсудському. Ленінові дали Україну по Збруч, Румунам по Дністер, а ПІлсудському Галичину і Волинь.

Це було 60 літ тому, а нині?... Там рабство примусове, а тут рабство добровільне. Політичних партій пів тузіна, три віри.

Ще за Богдана семигородське населення по Західні гори і ріку Самош говорило руською мовою. Тому семигородські князі навязували звязки з Богданом. І все було на добрій дорозі та збунтувався полковник Жданович з козацькою помічною армією і покинув союзника Ракочія. Поляки розбили осамітненого Ракочія, а бунт Ждановича добив хворого Богдана. (атак серця). А дальше бунт за бунтом... Пушкар проти Виговського і т.д.

Знаючи ким були гало–даки, повертаємо до сарматів, аорсів –росомонів і роксолянів, яким Рим платив щорічну данину. На доказ перфідності Риму і нашої праукраїнської довірливості до чужинців, слід пригадати слідуючий факт.

Як нам відомо, Рим запросив кочових язиків–медосаків і поселив їх обабіч ріки Тиси, повище ріки Муреш, чи Ма–рош (ма–рос–мама росів) проти даків, Але язики говорили тою самою мовою, що даки, це були перві брати, тому не спішилися воювати з даками. Вони хотіли бути в добрих взаєминах з даками і Римом. Це Римові не подобалося, але вигнати язиків з подарованої їм землі, не були в силі. В 70 р. Рим приготувався до коронаційних урочистостей імператора Веспасіяна. Для військової дефіляди було вислано з Мезії в Рим половину римських гарнізонів. Рим просив і язиків, щоб вони, як клієнтилярії, післили також полк своєї знаменитої кінноти, але не зі звичайних вояків, а пишно убраного язикського боярства і їх синів. Не підозріваючи підлоти, язики прохання виконали. Пишно і багато убраний, на найкращих конях боярський полк язиків парадував разом з іншими легіонами перед укоронованим імператором. Після паради, римляни забрали язикам багато прибрані коні, обдерли боярство з пишних шат і задержали їх під домовим арештом, як закладників. Від тоді язики стали ворогами Риму. (325. т. I. ст.380 – 390).

Язики разом з даками, бастарнами і Аллянами наїхали в 85 р. Мезію, вирізали римські легіони, а намісник імператора поляг в бою. (Ібід і Тацит " ANNALES HISTORIES " т. VII.). Коли римляни розбили Дакибала коло "Залізної брами" у 89. р. язики прибули дакам на допомогу і вирізали цілий римський легіон. (ібід). Імператор Доміціян прислав послів до язиків з проханням про мир, з великою сумою грошей. Язики зажадали випустити закладників і після 15 літ примусового заслання, язикські бояри, а молоді поженені вже з римлянками та зримщені, повернули домі. Від тоді Рим платив щорічну данину язикам, бастарнам і Аллянам (ібід).

По смерті Траяна, язики й Алляни почали знова війну. Імператор Адріян прибув в проводі легіонів особисто в Мезію і замість битися

устійнив з ними мир підвищенням платні, за союз і перебування римських легіонів в Галичині і Закарпатті (вирубана зона), за торгівлю і вивар галицько–закарпатської соли. (ібід).

Царем роксолянів в часах імпер. Адріяна був Распарган. Він був таким приятелем імпер. Траяна, що на старі літа за імпер. Адріяна передав владу синові, прийняв римське громадянство, жив в Істрії над Адрійським морем в місті Поля. Його син, вихований в Римі, поставив на його гробі пам'ятник. З одної сторони пам'ятника був напис: "REX SARMATORUM" – король сарматів, а з другої: "REX ROXOLANORUM" – король роксолянів. Траян відгородив угорських язиків від роксолянів і сірих та аллянів, подвійною стіною, валів, ровів 3 метри високих, 100 км довгих, від ріки Прута до Дністра в околиці Бендер.

Для докладнішого пізнання давних племен, нам слід запізнатися з військовістю сарматів–язиків, роксолян і аорсів–росомонів. Вони мали довші обосічні мечі, списи привязані до сідла ременем, яким витягали спис в бігу коня з убитого ворога. Скити атакували ворога безладною купою, сармати строїлися в клин. Боева лінія сарматів виглядала, як зуби довгої пили. Не відомо тільки, якої довжини були ці зуби. (320). Сармати мали однакове озброєння, з поділом на роди зброї. Мали тяжку кавалерію, що атакувала тяжкими списами і довгими мечами і легку, озброєну мечами і луками. Стріляли цільно в бігу коня. Піхота була озброєна топорами і луками. Атакували одноцільно, дисципліновано, рядами, не купами, Про це згадує Валерій Флак. (ібід).

Сарматське військо було дуже подібне до козацького і гальського. Носили широкі шаравври, чоботи, киреї і козачки, як гали. Скити, на взір монголів носили вузькі штани, як мадяри до I. світ. війни. Сармати виробляли панцирі з пластинок кінських копит, грубини пів сантиметра, які нашивали на шкіряний кафтан в той спосіб, що кожна верхня пластинка крила половину спідної, що виглядало, як луска на рибі. (ібід). Шоломи були подібні формою, як у війську Русі, зроблені з сиріої волової шкіри, в середині вилужені футром. Пластинка з кінського копита е еластична і дорівнює підпорністю блясі. Це дивувало римлян (ібід).

Сармати перші принесли родові герби. Вони мали багато худоби і коней, які паслися племінними сяддями по кільканадцять тисяч голів. Відшукати свого коня, чи вола або барана в тій масі було неможливо. Тому кожний рід мав свій знак, зв. "тамга". Гальське "ТАМН" – це спокій, сховак, відпочинок (257. ст. 255). Таким гарячим, металевим знаком випалювали на стегнах коней і худоби, а вівцям на вухах – знак роду чи великої родини. В той спосіб кожний був спокійний, що знайде свою худобу в табуні племені (2. ст. 471). Так постали родові герби сарматів, ще кількасот літ до їх удару на скитів. Від них перейняли гербознавство німці і ціла Західня Європа. Сармати були фізично добре розвинені, високого росту, гарні з лица, з русявим волоссям, рухливі, поривчі. (226. т. XXX) та (328).

Геродот, який не бачив сарматів, опираючись на оповідання Тимнеса, написав, що сармати, це потомки скитів і до них подібні. За Геродотом римські історики часто називали сарматів скитами. Тимчасом ми

бачимо, що сармати різнилися мовою, звичаями, убранням, тактикою бою, похоронами. Не роблять кумису, не вирізують слуг в могили вельможам, не пють крові з убитого ворога, не скальпують голов убитих, не роблять чаш до пиття з черепів їх голов.

Пригляньмося ще деяким богам сарматів: Їх бог війни звався "CANER" 5 букв, як в назві "Перун" та в назвах богів війни і грому усіх оріїв. Амійян Марцелін називає їх богиню землі Астартою (328. кн. XXX.). Є дуже велика правдоподібність, що Астарта була богинею землі-урожаю наших самарів (кімерів). Це найстарша богиня оріїв Праукраїни. Тому, що сармати – це прямі потомки Гомерових кімерійців, сармати задержали цю назву. Ось декілька старинних назв: Астарта була богинею фенікійців, покровителькою міста Сидону. Соломон побудував в Єрусалимі святиню Астарті, яку знищив Йосія. Астарта була богинею ханаанців, сирійців, Кипру, Сицилії, Сардинії і Картагїни, а це кольоні Праукраїни, про що була вже мова. Астарта – Іштар була богинею Вавилону і Ассирії. Моави, з якими споріднювалися юдеї (зденационалізувалися), вірили, що Аштар була жінкою бога Чемоша. Вона була також жінкою бога Біла-Бела (Даж-бога) в палестинських самарів на горі Кармель та богинею палистих в Аскалоні (Палестина), (4. т. 2. ст. 633). Гальське "ASTAR" – це безмежність, далечінь, незміримість (небо), (257. ст. 21). В сарматів ще був бог домашнього вогнища "Утофарн". Гальське "UT" – витрутити, викинути, "FARA" – покривало, заслона, сховок. UT-FARA – це покрити домашнє вогнище – родину, виклинанням злих духів (257. ст. 125, 281).

Опїкункою худоби була богиня "Опіс", в Єгипті чорний бик Апіс. Богиня хворіб домашніх тварин звазася "Ека-Ерга" назва незрозумїла. Це була сарматська назва. Спільна, що вязало сарматів з даками і антами – це тотем оленя. Його відтиски находяться на золотих прикрасах сарматів, роксолянїв, аорсів, аж до словян.

ПОХОВАННЯ САРМАТІВ .

Сармати уважали вогонь – символ бога Хорса (як індуси до нині) даром бога Агни, що дає силу очищувати тіло від гріхів, а душу переносити до неба у вирай (226. т. XXX. та 320 "А"). Сармати палили мерця або перед засипанням могили присипали його жарким вугїллям з тризни. (ібїд). Ями були квадратні, півтора метра глибокі. Дно могили вистелювали очеретом або травою. Покійники лежали випростувані з одного кута ями в другий (навскїсь). Коло них ставили їжу в посуді і ті речі, які мерлець уживав за життя. (ібїд ст. 474) та (320 "А").

Роксоляни хоронили своїх покійників в ямах у виді ромба в той самий спосїб. До могили був вузький вхїд з надвору. Це були на пів катакомбні могили, а це дальший доказ, що сармати – це потомки кімерів і зі скитськими зрубними похованнями не є повязані.

Сармати, язика, роксоляни і аорси і їх наслідники анти і словяни ділилися на багато племен, назви яких постараємося відгадувати з назви їх столиць – міст. Птоломей, на своїй карті "табуля Сарматія" карта III. подає

міста, що як наш Галич були столицями племен в II. стол. по Хр. Починає від гирла Дніпро-Бога праворуч, перша Ольбія – кімер. Альбія-Бїла, дальше місто Бористен (племя бористенців-дніпровців), дальше в гору "Метрополь" – цебто столиця, мабуть роксолянїв, вище місто Серим, столиця сарїв (такі були), дальше в гору місто "Сар"-пан, цар мабуть Київ, дальше місто Амалюка, столиця племен амадокїв (такі також були). Гальське "AMADAN" – це простяка, неотеса, дурень (257. ст. 10), найвище Азагарон, столиця племенї.

Заходить питання чому гальське "А" мало і до сьгодні має в ірляндців два значіння. Перше значення "А" – це родівник (як у німців дер, ді, дас), друге це заїменник – він, вона, воно.

А-загарїй це він город загарїв. Скитсько-сарматське і осетинське слово чагар, загар, чагар – це боевий топїр. Від назви чагар, чагїр це старинна назва топїр – боева сокира. Що колись звався топїр не сокира, свідчить факт, що рукоятка до сокири називає народ до нині "топоріщем" а не сокирищем. Що сармати мали піхоту узброєну в топори, згадує Валерїй Фляк. Столицею тих сагарїв було в часах Птольомея місто А-Загарїй, а пізніше вони пересунулися бїльше на південь, а може Птольомей умістив їх звязку з неправильною на його картах географїчною сіткою за далеко на північ. Той Птольомей А-SAHARION – Загарїй – це наш Чигирин. Під напоном, мабуть, гунїв, чагари пересунулися в Придунавя і жили там ще в часах володаря Ярослава Осмомисла. Останки їх жили між ріками Кагальник і Серет що була гранцею Галицької держави в часі її найбільшого розцвітї за Ярослава Осмомисла. На тому чагарському боярстві хотїв Ярослав Осмомисл оперти свою державну, вірну адміністрацію, бо галицькі бояри були перекуплені греками. Він спровадив їх з Подунавя (Невїдомо скїльки родин), подарував їм землю під Галичем, де вони оснували село Чагїв. (70. т. II. ст. 612). В Придунавї були міста Галич званий малим, Когул, Вичин, Дристра, Юсі Берладь, Текуча та інші. Там жили наші берладники, останки племен чагарїв –угличїв, на силі яких держався Іван Ростиславич зв. "Берладник". Тї потомки угличїв-чагарїв зв. берладники мали там своїх князьків, залежних до 1143 р. мабуть від греків. Від тої дати були залежні від кн. Володимирка. В Дристрі був князько Татуш, а у Вичині Всеслав.

Угличі це не була назва племенї, вона походила від назви кута (угла) рік Серет, Прут-, Дунай. Цих угличїв знищив Свинельд за грецькі гроші (65. ст. 39 – 40).

Московський історик Татїшев, описуючи Галицьку державу в своїй "Історїї російськїй" т. II. ст. 284, говорить так: "Князь Володимирка галицький у 1143 р. воював з греками і болгарамї та зайняв землі і міста від гирла р. Дністра по Дунай (правдоподїбно р. Серет). Татїшев у XVІІІ. стол. мав доступ до джерел, які до наших часїв не доховалися. Про таку війну чи похїд Володимирка наші літописи не згадують. Але можна твердити, що такий похїд Володимирка відбувся. Докази: Візантїйський імператор Іван II. вибрався 8.23. 1143 р. на лови і зїстав зранений (атентат) затроєною стрїлою. Його одинокий син Мануїл, що не мав ще 18 літ, був коронований імператором в кілька днів після смерти батька. Володимирко використав молодість Мануїла,

якого батько Іван II, був у війні з Угорщиною і сицилійськими норманами. Знаючи клопоти молодого імператора, Володимирко зайняв Придунав'я, правдоподібно без боїв. (342. т. I. ст. 132). Та Мануїл показався здібним дипломатом, стратегом, політиком і адміністратором. Це був оден з найдібніших імператорів Візантії. Він напустив на Володимирка, за золото, кпівського короля Всеволода Олеговича, який зимою 1144 р. ударив і побив Володимирка. Володимирко мусів заплатити Всеволодові 1400 гривень срібла контрибуції але Придунав'я задержав. (70. т. ст. 423).

Грушевський говорить, що Володимирко був свояком Мануїла (ібід, ст. 153). Володимирко, син княжни поморських русинів, жонатий з угорською принцесою (правдоподібно дочкою короля Кольомана (65. ст. 110). був посвоячений з Мануїлом. (ISENBURGER STAMMTAFELN VOL II) Через сестру Володимирка, незнану з імени, що була жінкою Мануїлового стрія Ісаака (не був імператором), сином якого був Андронік I. претендент до трону, якого гостив Ярослав Осмомисл. (ібід).

Ярослав продовжував політику батька. Дністер був шляхом з варяг і Мазовша та Кракова в Грецію, а Дунай таким самим шляхом з Баварії, Чехії, Австрії і Угорщини. Гирла Дністра і Дунаю находилися в руках Ярослава, який установив уряд т. зв. "Бродників", тобто митних урядників, завданням яких було стереження бродів на ріках Прут і Серет-дунайський та дельту Дунаю і лиман Дністра. Мостів тоді не було, товари перевозили до Візантії і на схід на згаданих ріках і бродах рік Серету, Прута а в дельті Дунаю і лимані Дністра – поромами на кораблі Чорного моря! Там бродники побирали мито до скарбниць галицького володаря. Звідси спровадив Ярослав чагарських бояр в Галичину, що були вірними, на яких хотів оперти адміністрацію квітучої добробутом Галицької держави.

Повстання бояр, нібито в імя моральности та спалення Настасі і вирізання усіх мешканців Чагорова з жінками і дітьми, як побачимо, було лише фартушком, що прикривав фактичні цілі грецького імператора Мануїла. Про цю, невідому справу в нашій історії, буде мова пізніше.

Пізнавши одно племя Птольомеевих сагарів-чагарів, що мали своєю столицею в II. ст. по Хр. Сагарон-Чигирин, мусимо зазначити, що описування всіх згаданих ним племен вимагало б окремих томів праці. Тому прийдемо до погляду на племена, що жили по лівому боці Дніпра.

Лівобіч від Дніпра жили самарські племена торегкатів. Гальське "TORACH" – це урожайний, продуктивний. Як бачимо, то це Геродотові скити-хлібороби, нащадки кімеро-трипільців. Дальше в гору і на схід жили навари, що мали столицею місто Наварон над рікою Дон. Це були сильне племя сарматів-хліборобів. Захоплене наїздом аллян, що усі підкорені по дорозі племена, як пізніше гуни, залучували до своєї орди, були змушені зайти заллянами аж до Іспанії, а другі утікли на Пельпонез і залів коло міста Пелос назвали Наваріно (4. т. 16. ст. 137). В Іспанії навари оснували королівство Наварія і ця провінція "NAVARRA" в Піринейських горах, на півночі Іспанії, в куті між Францією існує до сьогодні. Її поверхня виносить около 6.500 кв.км, а населення 420.000 (ібід). Історія еспанської Наварії за 1600 літ обширна і бурхлива. Одначе нам годі нею займатися.

Дальше на північ і схід аж по ріку Донець Птольомей уміщує тамираків, каркінів, пасирдів, торогків, еркабів, траканів над Озівським морем. Тому наш Олег називався траканський, а край Траканія, пізніше-Тматорокань. Гальське TRA – вчасний, CAN – керувати, (65. ст. 33 – 24). – провадити, TRA-CAN – це вчасний, раній провід (давня Русь. (257. ст. 60; (266).

На правобічних допливах Дніпра жили Птольомееві ордеси, никони, офіюси, сарбаки, леїни і ніюсити та десятки інших (Птолемаус: "TABULA SARMATIA"), бо їх було більше, Пізнавши дещо сарматів-перейдемо до аллянів.

ЧАСТИНА VI.

АЛЛЯНИ.

Алляни – це масагето-саки, що почали переходити в Європу через Ураль і Волгу в початках нашої ери. Назва складається з двох гальських слів: "ALL" – це I. наймолодший, шойно зформований, зорганізований. 2. згряя, товпа (різних племен). "AN" – це вони, їх. (257. ст. 9, 11, нім.: "ALLEN" – всі). Під тиском китаїців і гунів сформувався та згряя – товпа племен, званих греками масагетами. Назва походить від Алляйських гір, що тоді звалися мабуть Аллянські, на які вперше ударили гуни. В Алляйських і Уральських горах ті різні масагето-скитські племена добували металі, тому були добре озброєні. Греки називали скитами, масагетами і саками (нім.: SACK – торба) сотні племен, які перед Христом жили від Уралю Каспія, Ірану до гір Гіндукуш – Алтай та ріки Іртиша. Вони ділилися на сатем і центум. Ми знаємо хорезміїців, що жили ліворуч Аму-Дарії, масагетів – поміж Аму і Сир Даріями, согдів зі старинним торговим центром Самаркандом над рікою Зарешаном; на схід від согдів, в горах Тіеншану до озера Балкаш жили саки, а на південь від согдів жили бактри. Назва "Самар-кан" це столиця самарів. Гальське CAN – Кан – це мова, говорення і спів. Гальське DA – їх, їм (257. ст. 63, 97). Слово Самарканда – це дослівно самарська столиця, релігійний центр сусідних племен групи сатем.

Нам відомо, що месопотамські і палестинські самари та наші гали молилися до своїх богів співом.

Алляни сусідували з китаїцями і монголами, що мали царів і прийняли також монархістичний устрій, але не абсолютний, а демократичний. Кілька чи кільканадцять племен, яких діалекти були найбільш споріднені, вибрали короля і творили похідну орду. Підчас походу і здобуття нових земель той признаний вождями племен монарх (як козацький отаман), мав необмежену владу. Після здобуття нових теренів і після розльосування земель для кожного племені, влада монарха ставала більш демократичною. Король не мішався у внутрішнє життя племен, з виїмком данини на удержання невеликої союзної армії.

Чим дальше на схід і північ, на великих просторах центральної Азії, були віддалені від себе сотні племен, тим більша була різниця в мові.

Не можна навіть подумати, щоб за сотні літ мова північних була та сама, що мова південних, чи українських племен. Пліній "Історія" кн. 4, розділ 80).

Треба думати, що мова прим. хорезмійців і саків, віддалених від себе на яких 1000 км різнилася багато. Також географічні обставини витворювали інші прикмети племен. Хорезмійці степовики мали коней і кінну армію та стада, саки, живучи в горах Тіеншану до озера Балкаш, мали оба роди худоби і вівці, але мало коней, бо кінь – це мешканець рівнини. Саки напевно мали відмінну мову від хорезмів, інший спосіб життя і богів з іншими назвами. Тоді, коли в хорезмів бог сонця звався "Хорс", в саків "Один", нім. Один, бо сонце, було лиш одно, але в усіх народів, що вийшли з Праукраїни, була трійця головних богів, яких батьком був місяць.

Під натиском китайців, що вдарили з джунгарської брами, постанала, як про це вже була згадка, ланцюхова реакція. Гуни, відступаючи перед китайцями, розколюлися. Північна частина відступала на північ між рікиртіц Ішіл, Тобол; південна частинна утеклана територію саків, що жили в горах, між горішним бігом рік Тарим, Аму і Сир – Дарія. Саки, перетягнені китайською дипломатією, ударили на гунів, з якими вони мали сусідські порахунки за пасовиська. Гуни, взяті в два вогні, здалися на ласку китайців. Китайці перегнали їх з жінками, дітьми і табунами около 150 р. до Хр. до Китаю і розселили поміж китайським населенням. Скріплені розселеними гунами, китайці, вдарили около 140 р. до Хр. на своїх союзників – саків. Не відомо чому сакам не помогли масагети і согдійці. Є думка що китайці стараючися бити кожного ворога окремо, запевнили повище згаданих, що вони бють лиш саків, яких територія походила до Балкашкого озера. Китайці напевно послали грубі суми золота масагетам і согдам за неутралність, використовуючи сусідські непорозуміння за пасовиська поміж ними і саками. Саки були найсильнішим і найдаліше на схід висуненим народом. Перед силою китайців, мабуть після жорстоких боїв, саки около 130 р. до Хр. ударили на согдів, яких парти називали тогарами, перемогли їх і спільно, як новий нарід, який китайці називали "юечжі", ударили на державу бактрів, що була тоді цвітучою державою під династією грецьких Селевкідів (4.т.17 ст. 564).

На розвалинах імперії Олександра Македонського, постали три великі держави: В Єгипті – держава Птольомея, в Греції і Македонії – Антигона та Селевка у Вавилоні. З Вавилону Селевк поширив владу над Месопотамією, Вірменією, Кападокією, Партією, Бактрією, Согдією, Арахозією, Гірканією, Гандхарою, Сатигітією, Арахозією, аж по ріку Інд. Найскорше визволилася Партія (247. р. до Хр.). Син Селевка – Антиох I, переніс столицю до Бактр. Після смерти Олександра у війнах за спадщину по ньому, греки пограбили і попалили багато міст. Тоді була частинно зруйнована Бактра, столиця Бактрії і Самарканд, релігійна столиця сусідніх народів, Согди та багато інших. Антиох з Бактр відбудовував ті міста. (Страбо кн. X, розділ 2 та кн. XI, розділ 4).

Гальське **SOGH** – согд – це люксус, вартість, премна страва, пасажир. Самарканд був як раз міжнародним ринком товару східних розкошів (шовки, пахуче коріння і т.п.), (257. ст. 239 та Словар Вебстера). Тому у наших літописах є згадка про Самарканд.

Бактрія в 130 р. до Хр. була багатим краєм, з цвітучим промислом і торгівлею. В столиці Бактрі бито золоту і срібну монету. Високо стояло рільництво, управляли пшеницю і риж. В Бактрії було що грабити і саки – юечжі ударили на Бактрію. Юстин (кн. 42 р. I.) називає саків скитами. Щойно партам (Мітридат II.) удалося стримати повінь скито-саків около 120 р. до Хр.

Китайські хроніки говорять, що гуни, тиснені китайцями, витиснули саків – юечжів в Бактрію. Знаємо 4 назви сакських племен, це асії – аси – яси, пасії, тогари і сакаравали. Асії – це наші аси, яси, але пасії – це вже племя далеко не сарматське. Це за Юстином – скити. (Кн. 42, розділ: 2, 5). Німці мають багато таких слів н.пр. "PAS" – крок в танці, **PASS-AUF** – уважай, **PASCHEN** – шмуглювати, **PASING** в Мінхені, **PASS** – документ подорожі, **PASSAGE** – прохід, **PASSAU** – місто коло Дунаю, **PASSION** – пасія, злість та **PASTE, PASSIV, PASTEN, PASTETE, PASTOR, PASTOSI** десятки подібних " **KURSCHEPERS HANDLEXIKON FÜR ALLE WISSENSGEBIETE**" **ST. BERL. LEIPI. 1950**

Пасії – це пізніше афганські пастуни. Гальське **TOGAIR'** – тогар – це бажати, згоджуватися, бути схильним. Тогари пішли зі саками добровільно. Ці 4 племена це була лиш одна невелика частина племен. Друга частина ударила на Індію. Індійці називали їх шаками. Індійські саки ділились на саків – шаків, яванів – греків і пахлявів.

Як бачимо, то вітчиною греків був теперішній Афганістан, що в старині називався Яван – Аван. Греків в давнині називали яванами. Англійський історик **GARDNER PERCY "THE COINS OF THE GREEK A. SCYTHIC KINGS"** говорить, що саки, явани – греки і пахляви зайняли західню Індію, яких царем був Маус (нім. миш), (ібід кн. 27 розділ: 5). Коли союз 3 – 4 племен саків, притиснений гунами, чи китайцями, робив такі підбої, то які зміни могли викликати десятки тих племен сако – скитів, тиснені гунами і китайцями на захід. Можна собі уявити ту струю возів з будами, табуни худобм кожного племені, а за возами узброєні піші і кінні полки – орди тих скито – саків, "**ALLEN**" – всіх, яких китайці і греки називали "аллян'" – збиранина, збірід, товпи різних племен. То було видовище грізніше Батієвого, Аллянів було, як побачимо, около 120.000 бійців. Сама Бактрія в часах наїзду саків мала 1.000 городів і около 1.000.000 населення. (Страбо кн. 15, розділ 1 – 5). Можна собі уявити скрип возів, рев стад худоби, пилогу та крик людей. Та повінь аллянських племен, тиснена китайцями і гунами, перла за Ураль на захід.

Коли передові аллянські племена прийшли до Волги, вони побачили ріку, обсажену росомонами, роксолянами, сарматами, саями та правдоподібно римлянами. Алляни розділилися.

Як вже згадано, алляни – це збиранина племен масагето-саків, групи центум. Назва саки походить від їх шапок у виді трикутного мішка до сира, високих, островерхих. (Гл. рис.).

В Галичині сітку до ловлення риби у виді великого трикутного мішка, нарід називав саком. Народ-пісня: "Мав я ставок на печі, черпав во ду саком. Гальське **SAC** – сак (257) це німецьке "**SACK**". Англ. – Зек має

трое значень. 1. це мішок – сак на рибу, звільняти з праці – посади; 2. грабити, плюндрувати; 3. біле вино. **SACK-CLOTH** – це рядно, верета, скартерть. (словар Вебстера). В німців зак – це торба, різної величини і міх.

Племена саків носили шкіряні штивні шапки у виді сака – около 60 см довгі, що рівнялося довжині тіла сака від пояса до верха голови. Саки були воевничим гірським народом. Жили в горах Тіеншану аж до Алтайських гір, між ріками Сир – Дарія і Об. Алляни – саки з гір Алтай в міграції за захід перейшли Волгу около 100 року до Хр.

Це були саки – готи що прорвалися над Балтик і осіли на пісковатих і підмоклих землях повище коліна рік Буг – Висла аж до Двини.

Після довгих студій, звідки взялася в гало–сарматській Європі німецька нація, яку неправильно називають германами, е підстави твердити, що німці в пустинно–гористій Швеції і Норвегії не могли розмножитися в такій масі, щоб залюднити 1/3 Європи. Ціла Скандинавія, від уступлення останнього ледняка до нині (12.000 літ), поверхнею 773.850 кв.км. має лиш 12.085.635 мешканців, в тому числі понад 100.000 ляпландців і фінів (4. BOOK OF YEAR 1974). Нам відомо зі зимних циклів клімату, що ледняк кілька разів доходив до Скандинавії, тож життя там легке не було) Тому виключене, щоб пустинно–скаліста Скандинавія при відсутности хліборобства, була колискою скандинавсько–німецької раси. Це такий нонсенс, як твердження істориків, що пустинно–безводний і гористий Іран був колискою білої раси. Наші гали – нерви, витиснені скитами посунули на захід і північ і від УІІ – У. стол. до Хр. віднаходили залізо в Швеції і на своїх мечях (уламках) полишили гальський – гальштадський орнамент. (ібід ст. 47). Але це не були німці, це були наші нури, що в часах Геродота вже належали до минулого часу. Вони покинули Україну в часі удару скитів в ХІІІ. стол. до Хр. Наші нури, яких Геродот називає неврами, виходили з району ріки Нура (притока Буга) трома хвилями. Перша хвиля виемігрувала в Скандинавію і дала назву Норвегії, друга пізніша хвиля до Австрії, яку назвали Нурикією, третя хвиля в Сардинію під іменем Нурегів.

Про німців в тих часах ніякі джерела не згадують. Постараймося дати докази на повише наведене: 1. В часах культури Гальштату і Ля–Тене, грецькі історики знають в Європі лиш кельтів–галів, а греки, як знаємо, запливали в усі закутки Європи. 2. Німці були орії, походили правдоподобно з кельтів, але розмножилися і відділилися в окрему мовну групу, після виемігрування з Праукраїни кілька тисяч літ до Христа в центральну Азію, в горах Алтаю. Це були рідні брати скитів, лиш скити скиталися на великих західно–сибірських степах між ріками Сир–Дарією і Іртишем, а саки загнані в Алтайсько – Тіеншанські гори, вели полонинсько–скотарське життя. З ударом скитів в ХІІІ. стол. до Хр. на Праукраїну, саки зайняли по скитах покинені ними простори.

Нам відомо, що білі орії з Праукраїни виходили як діти одної матері з тою самою мовою. Щойно на безмежних просторах Малої і центральної Азії, Африки, Індії, Індонезії та південно–західної Європи, сусідуючи з монголами, китаїцями, неандертальцями Африки та іншими, приймали від тих рас примішки мов і крові. Так поставали нові народи білої раси – дов-

гоголові, середньоголові і круглоголові з різними відтінками волосся і очей. Так з праукраїнської т. зв. кроманьонської білої людини, високої ростом, стрункої "кавказької раси" з руським та хвилясто–кучерявим волоссям і ясними очима, постали народи, хоча білої індо–праукраїнської раси, але з гомою відтінків кольору шкіри волосся, очей і росту. Від дуже білої до темної шкіри і волосся та очей, але не чорної, чи жовтої раси.

Там в центральній Азії поділилися наші індо–праукраїнці на дві мовні групи – на східню центум Авеста і західню сатем Санскрит. Народи давньої Гандхари, Арахозії, Сатагітії, Сакії і правдоподобно Согдіяни входили в групу центум, східних індо–праукраїнських племен. Масагети і бактри були по середині між центум і сатем. Хорезмія, Маргіяна, Аріяна, Дрангіяна, Сагартія, Партія, Гірканиа наші кімери – самари і потомки трипільців, оті скити хлібороби, орачі, поляни, прикавказькі меоти–синди та сармати входили до західної індо – праукраїнської групи сатем. Цей мовний поділ почався правдоподобно в половині ІІІ. тисячоліття до Христа. До групи сатем входили чорноубрані, роксоляни, і аорси–росомони та нури – Геродотові неври. (341 розділ 43 – 44).

Неври переселилися і зденационалізувалися, про що була згадка в І. книзі. Так в І. стол. по Христі усі ті згадані народи з центральної Азії під збірною назвою аллянів втискалися через Волгу, від Астрахані по гори Ураль, в сотнях племен під натиском китаїнів і гунів в Європу.

Повертаючи до саків, це був найсильніший союз кочових і півкочових племен, які разом з масагетами вирізали армію Кира: Цариця росонаків Зорина, після замордування її мужа Мадия та інших вельмож скито–саків Кіяссаром, стала у провіді осиротілої армії, яку вивела в Росонаку, зорганізувала в союз з більше скито–сакських племен. Кермуючи армією того союзу почала війну з Кіяссаром, щоб освободити, поневолене медами, племя партів. (Діодор "Бібл. гісторіка" кн. ІІ, розділ 34). Вона побилла медів, визволила партів і хто знає, чи не з її ініціативи, а цілком певно з її допомогою Дарій підняв повстання проти свого діда (батька його матері) Кіяссара і знищив найсильнішу на ті часи Мідійську державу. Так цариця Зорина як і наша королева св. Олена – Ольга пімстилася за убитого зрадою мужа. (ібід). Обзнайомившись з саками, які ділилися на багато племен сатем і центум на жаль, знаємо небагато їх назв.

З тих саків походять німці, що під назвою аллянів увійшли над Балтійське море і осіли в суміш з сарматами до ріки Везери. Інші пішли пізніше понад ріку Дунай і осіли компактною масою між ріками Рен і Дунай Везера – Балтик у 70 –115 рр. Ніяких германів, як окремого народу ніколи не було.

Римський історик Тацит, для означення, що сармати і гали перед приходом аллянів на схід від р. Рену однаково убиралися і говорили незрозумілою римлянам мовою, назвав ті сотні племен словом – "**GERMANUS-NA-UM**", що означає той самий, того самого походження, роду, предків своїх, братів, сестер, батьків. (265. ст. 100). Тацит ужив в своїй книжці "**GERMANIA**" таке речення: "**TOTUS BARBARUM GERMANUS SUNT**" – всі варвари (за рікою Реном) є того самого роду і убрання (подібні, тотожні). До-

кази 1. Перський цар Дарій I. полишив на Бехістунській скалі вирізблені постаті полонених вождів завойованих ним племен. Останній в довгій, штив, ній, шапці був вождом племені сканхів-скандів. "Назву Скандинавії дали сканди з острова Сканця, що мав знаходитися в північній Європі" (Словар Вебстера ст. 1889). Нігде на морях північної Європи, ані на мапах Птольомея та ніяких інших не знайдено того острова, бо такого ніколи не було. Льогічно думаючи, назву Скандинавії могли дати лиш ті Дарієві сканди, що прийшли з альянами з гір Гіндокушу в часі около 100 літ до Хр. 2. Звідки походять німці, історія всесвіту не знає. Це до нині безконечні диспути учених, істориків, філільогів (мовознавців) і антропологів світу.

Одні говорять, що німці прийшли з Маляйського півострова, другі, що з Месопотамії, інші, що з над Середземного моря, ще інші, що з Кавказу, але усі припущення учених не мають ніяких основних доказів. (4. т. 10 ст. 243) та (**HISTORY OF NATIONS** V. 18. P. 3).

Німецькі учені, щоб доказати, що вони не "зайди", а автохтони Німеччини, чіпаються різних безпідставних доказів – байок, які виглядають ось-як: 1. За часів грецького астронома Талеса з Мілету (VII. стол. до Хр.) грецькі безімнені купці вперше заїхали на побережжя Балтику, десь від Мекленбургу по р. Одру і виміняли в поморян бурштин. Як ті люди називалися, греки не знають. Другий грецький купець на імя Питей (це міг бути прарусин, бо він пिताв за бурштином) 300 літ до Хр. правдоподобно доїхав до р. Білої – Висли і всюди на Поморі зустрічав білих людей, в яких міняв бурштин. Якого народу людей, якою мовою ті люди говорили, Питей не подає. Знаємо, що власне на Поморю були наші руди – русяві Поморська Русь, а не німці! (37. ст. 114 – 115). 2. Двісті літ після грека Питея рушили з Ютляндії на південь мабуть з перенаселення наші кімери – кімри і тевтони. Це для німців найголовніший доказ, що ці два народи – це пранімці. Ми знаємо докладно ким були кимбри, чому і коли прийшли в Ютляндію і чому (з перенаселення та удару готів вертали правдоподобно в Дакію, звідки вони 400 літ тому вимандрували з дакськими фригами в Ютляндію. Нам відомо, що Рим напустив з півночі: на даків сильніший нарід бастарнів (наших бесів і певкінів), границею Риму в 120 р. став Дунай. Даки, zagrożені з двох сторін, розпучливо шукали союзників. В роках 120 – 100 до Хр. королем даків був Рубобост – гордий рубач (мечем). По всякій правдоподобности, він за золото намовив кімерів, яких мова була подібна, переселитися в Дакію. Кімери – кимбри вибралися з жінками і дітьми та стадами і прямували в Дакію. Коло теперішнього Білгороду – рим. **SINGIDI NUM**, гори з обох сторін зближаються до Дунаю. Там була гранця Дакії. Табор Кімерів видовжився вузькою придунайською долиною в довгий вуж возів і стад. Там напали на кимбрів з гір скордиски і разом з допомогою римлян, по кровавім, цілоденним бою, завернули кимбрів на захід. (326). За час, коли кимбри громили римлян, Рубобост розбив бастарнів. (ібід).

Тепер слід приглянутись до племені тевтонів, що були союзниками кимбрів. Німецькі тевтони, це наші "тевди". Гальське "TEUD" – це струнний інструмент до гри, ліра або бандура, що ми бачили в галів (257. ст. 259). Теуди – це че-руське плем'я. По них осталася лиш назва "Тевтобурський

ліс". Тевди чи тевти жили в горах Гарцу, прилучилися до кимбрів після перемоги над римлянами в Австрії коло теперішнього Клягенсфурту в 113 р. до Хр.

Заходить питання, чому назва тевди – тевти (тевтони)? В Тевтобурському лісі була святиня бога сонця дооколишних гальських племен, останки якої, це велике тисячолітне старинне, камінне правильне коло, що оточує верх Тевтобурської гори. Воно існує до сьогодні. Плем'я тевдів – грачів на лірах і бандурах пригравало паломникам на відпустах (в означені святочні дні в році) сусідних племен. Їх завданням було стерегти святину від ограблення, бо як побачимо з опису святині на острові Ругії, там переховувалися племінні і храмові скарби. Кимбри і тевтони – це гальсько-руські племена і імена. Це все німці, як москалі назву Русь (якої ми вилеклися) неправильно присвоюють – крадуть.

Що Арміній бив оба рази римлян якраз в Тевтобурському лісі, доказує, що правдоподобно римляни хотіли пограбити скарби святині і тому черуси з таким геройством і завзяттям різали там римлян. Від кимбрів і тевтонів знова про німців 100 літ глухо. Щойно назву Тацита (жив 44 – 120 р.) "GERMANUS" – однакові, того самого роду, підхоплюють німці, як назву свого народу. Ані "тевдів – тевтонів, ані герман" ніколи не було в розумінні, як німецьких предків. Це гало-сарматські народи.

Ще оден незбитий доказ на повище твердження – це те, що греки в I. столітті по Хр. а Птольомей в II. ст. по Хр. (жив 27 – 151 р. по Хр.) називають Ютляндію – Херсонезом. "Де кум, де коровай" де Ютляндія, а де Херсонез? Чому така назва? Кимбри – кімери – це давні мешканці херсонезських степів Причорномор'я. Греки це пам'ятали, бо з ними там торгували. Назва міста Херсонез, як і Ольбія – це не грецькі назви. Так ми розвіяли легенду, що германи, кимбри і тевтони, це предки німців.

Щойно тепер приглянемося альяно-німецьким племенам, що прорвалися около 110 літ до Хр. повище поліських болот над Балтик. Як нам відомо, в нинішню Швецію перші ввійшли наші нури, якась їх часть. (4. т. 19 ст. 99 – 3). За ними прийшли дони, дани, в Данію, поних сївери, яких римляни називали сувів-свевів (" **HISTORY OF NATIONS**" V. 18. P. 6). Свеві витиснули нурів в гори, а самі зайняли південну урожайну Швецію. Около 110 р. до Хр. прийшли сканди, витиснувши свевів в гори, а ті нурів в Норвегію. Сканди зайняли південну Швецію і дали назву Скандинавії. За ними тою самою дорогою, повище поліських болот увійшли над Балтик альяно-готи. Їх було багато племен. Знаємо гепідів, тайфалів і др. Вони осіли правобіч ріки Вілої, між ріками Нарва-Буг до ріки Двини. Готи не мали доброї ріллі ані травних пасовись на мочаристо-пісковій Прибалтиці. Вони витиснули скандів в гори, які помішалися зі свевами і зайняли урожайну південну Швецію та сухі урожайні острови Готлянд і Олянд. За 110 літ готи розмножилися. Ті, що були в Швеції, помішалися зі свевами і нурами, знімчилися, взаємно а ті, що були в Прибалтиці тиснені з усіх сторін сарматами з браку паші для стад і хліба, ударили в 215р. на Україну. Галь: СОТН-вимов. Гот-це 1. гордий що уважає себе за щось вище, 2. зневажливий, презирливий до чужих, 3. легковажний до всего, що чуже. (Словник Вебстера та 275. ст. 147). Англ. СОТН-гот-це варвар (Вебстер). Ми зупинилися

над назвою "гот", 1. бо це були німці і це їх національна назва, а не германи, ані тевтони. 2. Слово "гот" пояснює національний характер—вдачу німців, з якими "Нур фір дойче" ми мали нагоду докладно запізнатися в часі II. світ війни. Готи прджили в Українських степах около 160 літ до 370.р.

ГОТИ В ПРАУКРАЇНІ .

Птольомей на своїй карті уміщує готів між ріками Вислою поза Одру аж до нинішньої Мекленбургії. Згаданий Касіодор, а за ним Йордан, говорять, що готи застрягли в поліських болотах, стратили багато возів, худоби і людей (ішли з родинами), що подорож тривала около 2 роки і після тих труднощів увійшли в край "Оюм". Що то був за край — не відомо. Віддак перейшли велику ріку і вступили в країну "спалеїв" (Йордан "Гетіка" гл. 2. розділ: 22).

Край "Оюм" історик Грушевський пояснює словами "**AU**" або "**AUE**" тобто перерізана ріками, але з якої мови він взяв ці слова і пояснення, він не подає. На мою думку спалеї — це люди "з поля" — поляни. Яку велику ріку перейшли готи, трудно вгадати. Тою рікою могла бути Припять, Дніпро і Десна.

Коли вони увійшли в край спалеїв — полян, то виглядає, що вони перейшли Припять. Але зі спалеями мусіли звести завзяті бої, і хоч Йордан говорить, що готи перемогли, то перемога була того роду, що вони опинилися аж над Чорним морем обабіч Дніпра. Остготи (східні) на лівому і вестготи (західні) на правому березі Дніпра. Прийшли над море від 210—215 р. бо в тому році імператор Каракаля розбив їх в Причорноморі (**SPARTIAN** " - **CARACALUS CAP.** 10.). Готи, як усі альянські орди, мали монархічний устрій. Всі наїзники, від скитів почавши, почерез татар, греків, поляків, мадярів і на москалях закінчивши, що впихалися і насиллям поневолювали чужі народи, мали в часах підбоїв авторитативний, а не вічевий устрій. Без строгої дисципліни і центрального проводу монарха, згадані наїзники не доконали б підбоїв.

Обабіч Дніпра готи уярмили розбиті на племена тих Геродотових каліпідів, алязонів, хліборобів і орачів, що тоді творили ще не об'єднані антські племена. Їх назви пізнаємо при описі антів. Готи, своєю ароганцією і жорстокістю причинилися без сумніву до злуки тих племен в "антський союз — державу". Хлібом тих племен живилися готи, що вже 238 р. маючи запевнену базу харчів, знищили греко — римську колонію Тираспіль, в 248 р. Ольбію. В 251 р. облягли Філіполь в Меції над рікою Маріца (теп.болг.Пловдив)

Одні версії кажуть, що готи Філіполя не здобули, другі, що вирізали у Філіполі 100.000 мешканців (4. т. 17. ст. 730). Римський імператор Децій враз зі своїм сином пігнались за ними. Готи заманили Деція в дельту Дунаю і вирізали римлян враз з імператором і його сином. (4. т.7.ст. 157) та (Св. Зосим "ЕМС. САТТОЛІСА" т. 12). Зосим говорить, що готи вели багато знатних римлян з Філіполя і вимагали в заміну за них великого окупу і щорічної данини від Риму, тому Децій пігнався за ними. (ібід). Готи зробили

два морські походи в Малу Азію 259 і 269 рр. разом з певкинами, боранами та уругундами і карпами.

Борани і уругунди, це альянські племена, бо цілий час воювали в спілці з готами. Готи не уміли будувати кораблів і не знали навігації. Тому кораблі будували певкини і борани. Та готи рішилися на морський похід лиш тоді, коли борани, певкини, карпи і уругунди зробили два успішні походи на Малу Азію (Трапезунт, Синопу і др.).

Уругунди зайшли до Іспанії з моря і заложили там місто Арган-ду, пізніше посунулися під Піринеї і зайняли великий простір нинішніх трьох еспанських провінцій Гуску, Сарагоссу і Теруель і назвали їх Арагонією.

Зосиморі борани, св. Григорій, званий Назіян назвав борадами. Де поділися борани? (Боради — це люди з борів, лісів). До боранів повернемо при описі Руси.

"Бір" — це старословянське (тепер московське бор) слово; "борь" — це соснові ліси. Борани — це мешканці соснових, лісів. Листкові ліси називалися "пушами і пралісами".

Повертаючи до готів, то до першого їх походу в Малу Азію, наші карпи, будучи спілниками, будували їм кораблі по всякій правдоподібності в гирлі Дністра. Готи ударили на Грецію 259 р. Вони грабили ціле літо Тракію враз з карпами і боранами. Грабили теж Ілірію і дійшли до Атен. Весною 260 р. вони ударили з моря на Італію. Римляни не зуміли дати відсічі грабителям. Захочені успіхом готи, чекали нагоди ударити на Рим знову.

Другий похід відбувся знову з гирла Дністра 268 р. Того року був замордований імператор Галіен, в Римі були замішання з вибором нового імператора. Це використали готи і в спілці з попередніми союзниками, до яких долучилися ще герули в числі 6.000 великих кораблів, на які всіло около 320.000 грабіжників. Вони хотіли здобути з моря місто Томи, тепер Констанца (Румунія), але були відбиті. Те саме стрінуло їх при здобутті Маркіянополя. Туди прибули римські легіони і готи завернули в Дунай та почали грабити Мецію. В бою з дальматами стратили багато війська. Вони завернули і почали грабити землі таперішної Сербії. Там під містом Ніш над рікою Моравою допав їх імператор Клявдій і розбив цілком. (269. р.), (325. т. I. ст. 150 — 152).

Клявдій говорить, що там він здобув 2.000 кораблів з награбленим майном і взяв до неволі 320.000 варварів, що мабуть перебільшене. В кожному разі після того бою готам вже відхотілося нападати на римську державу. Від того бою зникають також борани. (ібід). Під напором готів, Рим покинув Дакію (ібід) та (4. т. 10. ст. 607). Це був дуже короткий погляд на готів Причорномор'я. До них ми ще повернемо при обговоренні антів і Швеції.

Пригляньмося тепер ще альяно—німцям, що проривалися в часі 70 — 95 р. через Серет, повище р. Дунай на захід. Це були аллемани, вестфали, франки, і другі. Тацит не знав про німців. Він називає **BARBARICI CUS** — **GERMANOS** — хатів, фризів, маркоманів, льонгобардів, семонів, лемовіів англів, сасів, черусків (**CHE — RUSKI**), чаусів, батавів, люгіїв, ругіїв —русів, шкірів, бастарнів і других тому, що всі вони, носили штани і говорили

незрозумілою римлянам мовою. (ібід)ст. 44), (Пліній – **HISTORIA** кн. 4. розділ: 14).

Не будемо описувати альяно-німців, їх боїв з Римом та їх прориву на захід, а зупинимось на політиці Риму після підбоїв Дакії і пропуску альяно-німців на захід.

В кінці першого стол. по Христі населення Європи, після прибуття альянів подвоїлося. Італія, враз з масою рабів мала около 10 мільйонів ротів. Рим платив високі ціни за збіжжя, щоб вижити пролетарів, голодну Грецію, провінцію Риму і свої армії. Сармати, аорси і роксоляни, після винищення скитів, набули мільйони скитських рабів, Рим давав добрі ціни. Сармати-язики, аорси-росомони, роксоляни і другі корчують рабами праліси, засівають збіжжям, що з білугою, воском, медом і футрами звірів та товстими волами стає на століття найбільш поплатним безконкуренційним товаром. (327. ст. 28 – 38). Доказ: Серед знахідок великих скарбів, знайдених на київських горах 3/4 з них становлять римські монети з часів імператорів Гадріяна, наступника Траяна (117 – 138 р), відтак Фавстина Констанція та Олександра Севера (193 р.) і багато римських імпортованих річей. Ще більше римських скарбів знайдено на Подолі, де відбувалися ярмарки. Ці знахідки доказують нам, що 1. росомони – руси 100 літ до Христа були в живих торгових зв'язках з Римом, 2. що Київ (Замкова гора) був заселений і ставав матір'ю городів руських (ібід). Топографія (розміщення римських скарбів простягається на північ, в район "Куренівки". Знайдено великий скарб біля теперішньої лікарні ім. Павлова. В тій знахідці було 350 срібних монет, в тому 25 денарів імпер. Веспасіяна, Доміціяна, Траяна, Гадріяна та Антонія Пія. Це доказує, що Київ існував вже в I. ст. по Хр. Найбільше римських скарбів знайдено в районі Львівської площі. Тут колись сходилися 2 глибокі яри, які відігравали головну роль в обороні замкової гори. Імператор Ярослав побудував там т. зв. Львівську браму. Коли там копали фундамент під Кудрявську лазню, знайдено в римській посудині, подібній до ведра, понад 4.000 римських монет. (ібід). Ніхто ніколи не шукав за тими монетами, копаючи фундаменти, рови для каналізації і водопроводів, знаходили тисячі римських монет. Ці знахідки римських скарбів і річей, доказують, що Київ оснований дуже давно.

Язика його розбудували, а-руси, що прийшли около 150 літ по Хр. як купецький народ, перемінили Київ у важний, міжнародний торговельний осередок.

Як бачимо, то варягів ще на світі не було, як наші прадіди розбудували Київ. Оснували його ще мабуть трипільці. Тому в Сумерії було місто Киян, оснований около 4.000 літ до Хр. про що була згадка в першій книзі.

Роксоляни, як римські клієнтилярії, торгували з Римом сіллю і збіжжям та худобою; росомони-руси (аорси) – воском, медом, дорогими футрами, бурштином і шовком.

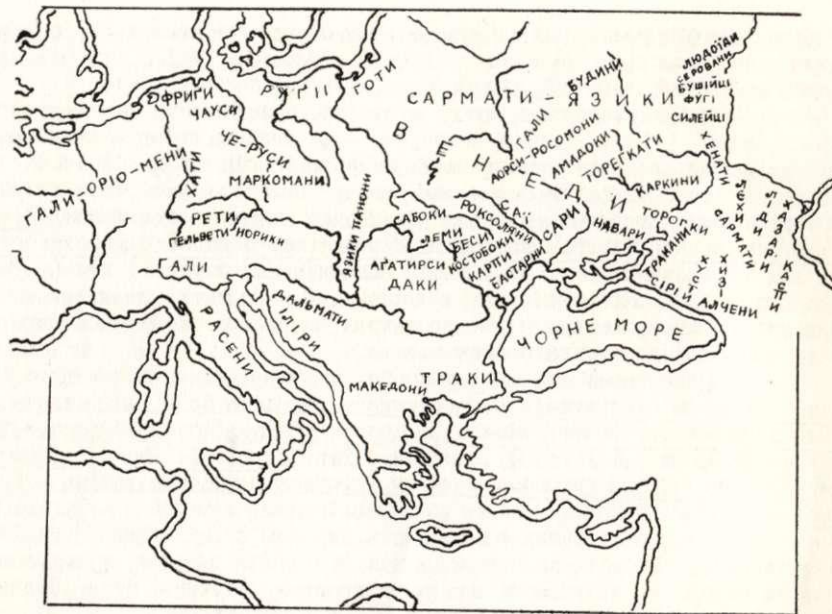
Грецькі і римські історики називають альянів дальше скитами і сарматами, бо вони були того самого, індо – праукраїнського походження і раси, але мова їх різнилася багато від мови сармато-язиків, роксолян і аорсів, що мали спільну мову-язик з мешканцями Праукраїни, потомками

трипільців, кімеро-самар, галів і других отих псевдо скитів-орачів, хліборобів, аллязонів, каліпідів, будинів та інших. Гальське "ALLA", як згадано, це дикий, жорстокий, шалений, лютий.

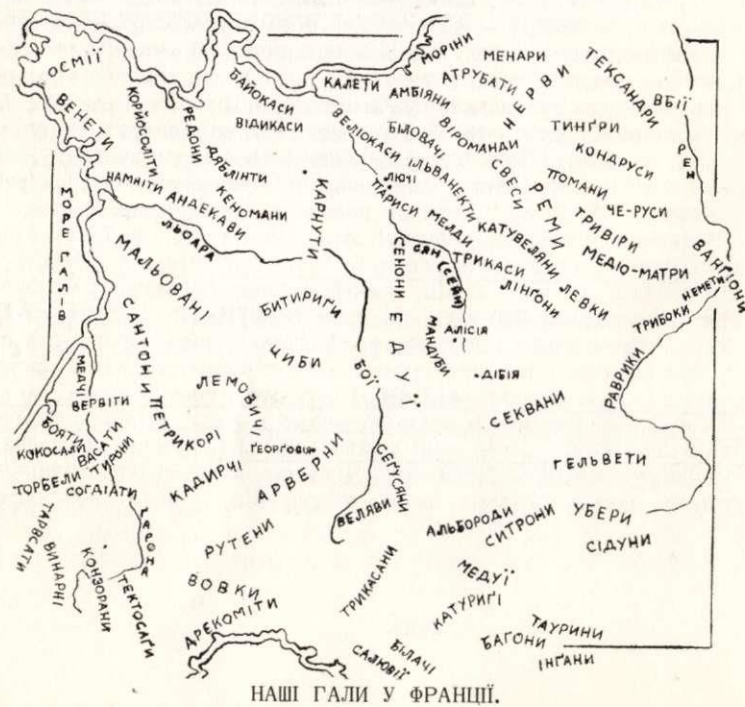
Може хтось подумати, чому для прикладів я наводжу слова гальської мови? 1. Гали, будини, неври, саї – це нащадки самар – трипільців, брати тих псевдо-скитів орачів, хліборобів, каліпідів та др. Мова їх нащадків в IV. стол. до Хр. була та сама, що в сармато-язиків, саїв і сірих. Вони усі говорили тим самим язиком. Роксоляни і аорси трохи іншим. Скити і альяни говорили на багато іншим язиком, різнилися звичаями і жорстакостями. Гали – Галичани Англії та Ірляндії надавали альянам свої назви. Зрозуміло, що за 2500 літ мова галів, в порівнанні з сармато-словянською перейшла великі зміни, але багато незрозумілих, старинних назв можна пояснити лиш з зацілілою до нині гальською мовою.

Повертаючись до скито-альянів, то Ам'єн Марцелін говорить, що альяни як і скити скальпували убитих ворогів, не мали богів, ні святинь, покланялися, як скити, мечеві, вірили, як скити, у ворожитів, що ворожили їм пачками (328, кн. XXXI. ст. II, рядки 18 – 24). Жорстокости скитів і альянів спричинили, що греки і римляни називали усіх мешканців Праукраїни – Вар-варами, хот'я Гомер 1200 літ перед альянами називав кімерів – кобилодоільців, отих абіїв, мізів і других найчеснішим народом світу. Греки і римляни мали слухність. Коли вони бачили скитів, а пізніше альянів, прикрашених скальпами не греків, чи римлян, а з голів кровних свояків – галів, будинів, неврів і др. то іншої назви не варті були ані скити, ані альяни.

Історик Грушевський говорить, що Ам'єн міг запозичити ті описи від Геродота (70. т. I. ст. 126). Ам'єн жив 700 літ після Геродота, писав свою історію в роках 353 – 378, служив в ранзі магістра (полковника в **EQUITUM** – кавалерії особистої гвардії імператорів. З імператором Кон-станцієм II. воював проти персів у Вірмені 353 р. і там зустрівся з вірменами, наочними свідками 4-рох альянських грабительних походів на Вірменію. Ам'єн продовжував історію Тацита. Це був рівний Тацитові історик Риму, кінця IV. ст. (4. т. 19. ст. 509). Його історія відзначається вірогідністю. Як магістер гвардії і трибун імператора, мав докладні інформації про альянів, з якими Рим воював. До Риму приводили полонених альянів, яких Ам'єн брав на допити, тому мав відомости з першої руки. (ібід т. I. ст. 794). 2. Ми не маємо словаря скитів, ані альянів, що були "збродом" племен. Найстаршою мовою наших предків, це мова галів, в якій є слова ще мови месопотамських сумерів а сумерам 7.000 літ. На прим. **BRATHAIR** – брат, **ATAIR** – отець, **PATI** – тато-батько. Це сумеро – гальські слова. Лиш з гальської мови можна пояснити дотепер незрозумілі нам, тисячолітні назви одягу, як козак, гуня, чемерка, чи слово "**ALLAN**, Пригадую з першої книги, що коли б до нас сьогодні заговорив хтось руською мовою з часів Ігоря – Ольги, ми не зрозуміли б ані слова, а тій мові щойно 1.000 літ. Галам, нащадкам кімерів і їх мові правдоподібно 7.000 літ. Мішанина мови кімеро-сіндів, трипільців, сармато-язиків і галів – це мови прарусів, Це вже не гіпотеза а твердження.

ВЕНЕДСЬКІ ПЛЕМЕНА

НАШІ ГАЛИ У ФРАНЦІЇ.

"Рот" по сумерськи, а по руськи "рата" – колесо. В галів снечга – сніг, убгаль – яблуко, аотер – вітер, район – околиця, міл – мед, дахойдхата (дах над головою) гонаір – гонор, бла – цвіт і т.п. Не забуваймо, що тій мові може бути 7.000 літ.

Греки називали наших галів "КАЛЬДОІ", а за ними римляни "СЕЛТАЕ" – кельтаї. Усі гали від Сумерії, аж до русів почитали дуба святим деревом. В дубі, чи на дубі мешкав, за їх віруванням, бог лісів Сильван. Гальська "CELL" – вимовний, КАЛ – означає таємницю, секрет, сховок, щит, охорона, притулок, захист, мешкання, дах. Гальська буква "D" означає дерево дуба. (257.ст. 97). Каль-д – це віра, що дуб це мешкання Сильвана (257. ст. 70, 97). Назва кальди, це почитателі дуба. Гальське "FUAR" – це зимо, зима (ібід ст. 135). Я колись думав, що кельт походить від німецького кальт, англ. "COLD". Це було так подібне до слова кельт, що виглядало, начеб те саме, що самар – зимар. По основних студіях, я переконався з прикрістю, що подібні слова мають деколи цілком інше значення. Я вдоволений з відкриття похибки, бо німецьке і англійське слово кальт, колд могли б давати до думання, що кельти, це предки німців. Гали – кельти уважали себе культурнішими від скитів.

Пригадаймо Геродотів Галич – (Галон) та високу культуру в ньому яку Геродот прирівнював до грецької. В чому ж полягала їх тайна назви "кальд" – мудріший?

1. Астрономія, яка могла постати лише на знанні письма і математики. 2. Релігій: різьблені святині і статуї богів. 3. Управа ріллі, щеплення овочевих дерев, виріб мила, виріб тонкої і чорноліскучої кераміки на гончарському крузі та мистецько прикрашених виробів зі сталі міді і золота. 4. Культура подружжя. Жінка мала своє власне майно до розпорядимости, заступала в родині неприсутного мужа. 5. Приправа і вудження свинини, виріб ковбас, кров'яних кишок і т.п. 6. Білий хліб мали водні млини, уміли питлювати пшеницю, фолюшувати сукна. Цего дикі скити і алляни не уміли; ходили в шкірах. Чорноморські скити були дикунами до винищення їх сарматами. Щойно в Криму почали переймати цивілізацію від грецьких колоністів. Ці алляни, що осіли побіч кельто-галів, перейняли від них їх культуру, мали лиш розвинену металургію.

Ще оден доказ, що німців не було в Європі до 70 р. по Хр. – це знищення чотирьох римських легій Армінієм, вождом херусків в 9. р. по Хр. Це-руські – це – руські. Гальське "SE" – "це" земля. Слово руські пояснення не потребує. Це-руські означає "земля руська". Гальське "ARMON" – це герой, лицар. Гальське "СНІ" – вимов СНЕ – це видіти. "CHE – RUSKI" – це бачу – руські (257. ст. 72, 20). З повишого бачимо, що херуські і Армінії – це руське плем'я, друга Русь над Балтиком, гали. Це дуже важливий доказ для нас, що гальське і сарматсько-руські племена до приходу німців жили від ріки Німана і Волги до Атлантики під різними назвами.

Пригляньмося хе-рускам і Армінієви, що жили поміж ріками Салею, Везерою і Лабою включно з горами Гарцу. (Тацит "ГЕРМАНІЯ" т. XXXI). Це простір понад 150.000 кв. км. майже вдвоє більший за теперішню Австрію. (83.850 кв.км.). На тому просторі жив великий нарід русів, поділений, як звичайно на багато племен з різними назвами.

Батько Армінія називався Сигі-ман і був вождем правдоподібно племені "сигів". Імя сигів нам відоме (ібід, *Аннали т. I. П. XI. XII. та ГЕРМАНИЯ т. XXXI – XXXIII.*).

Після знімчення херусків, німці називають нині Армінія – Герман, а його батька Сигімар. Римляни змусили віддати Армінія на виховання до Риму, де він вступив до римської армії. Арміній був здібним воюком, знав латинську мову, римську тактику і стратегію бою і став комендантом легіону. (ібід). Херуски не радо терпіли римську примусову клієнтарію. Мабуть були якісь проти римські дії, бо в 7. р. зістав висланий римський трибун чи може конзуль Квінтілій Вар з чотирма легіонами в Херускію. Одним з тих легіонів командував Арміній, що мав повне довіря Риму, бо перед висилкою до Херусії, паціфікував своїм легіоном гальських дальматів над Адриатикою. Коли він прибув з Варом до Херусії, мав 25 літ життя (ібід). Арміній не забув свою рідну руську мову; ані свою вітчизну. Прибув в Херусію нежонатим. Вар почав паціфікувати Херусію, як 50 літ перед тим Цезар Галію. Він наложив на херусів тяжкі податки, мордував людей, в судах вимагав говорити по латині, чого херуси не уміли та переводив катастер землі. Ці кривди рідного народу боліли Армінія, в якому обізався зов рідної крові.

Пригляньмося докладніше "Це-Рускій", в перекладі "Землі Руській", бо це була найдалше на захід висунена Русь від матірної Праруси (Пра-Пра-України). Друга така Русь, "Ет-Рускія" була в Італії з приблизно тою самою поверхнею. Третя Русь, звана Ругією простягалась лівобіч Висли до Лаби з небагато меншою, а може такою самою поверхнею. Їх релігійним центром був острів Ругія з великою святинею і золоченими статуями богів Світовида, Перуна і Велеса. То було відпустове місце Ругії-Руси, праворуч р. Лаби до Висли (37. ст. 112 – 116). Німецькі історики **HERBORD I EBO** називали ругів " **RUTHENI PAGANICIS VITA OTTONIUS B III CAP 23** (648), (ібід). Четверта Русь була від ріки Двини до Волхова. Вони заложили місто Ругію порт, яку готи перезвали на " **RUGEN** " – Рига і відгиснули русів з Примор'я. Пята Русія Траканська (Тмуторокань). Ще була Русь-Русонака в центральній Азії. Це усе були кольонії маточника – пня якого столицею могла бути до приходу скитів місто Самара, Галон-Галич, чи Київ. При обговоренні Київської Русі, обговоримо і її кольонії, а тепер присвяtimo ще трохи уваги Це-рускій.

Племена русів, гало-сарматів мали різні назви. Дві тисячі літ тому їх власні імена, назви племен, мова є для нас тепер незрозумілі. Візмім для прикладу назви з Галії – арвенів, едуїв, гелльветів чи десятки інших, нині нам цілком незрозумілих. Деякі з них, як лемовичі чи бої, це наші лемки чи бойки, беси чи карпи, нам нині зрозумілі, бо маємо їх назви в районах Карпат враз з живучим там нині народом, які, хоч їх мовний діалект, пісні, звичаї дещо різняться, але назву русин і Русь вони задержали в Карпатах, як і над Дніпром. Греки називали їх **ΚΑΛΔΟΙ** – кельти і **ΒΑΡΒΑΡΟΙ** – варвари, а римляни у Франції і Іспанії називали їх **CAUDI**, а на схід від Рену – аж до Ледового моря називали за греками **ΒΑΡΒΑΡΟΙ – Α – UΜ** і **GERMANUS – Α – UΜ** – це означало чужинці, того самого роду – крові, не цивілізовані, шорсткі в поведінці і немилосердні в бою. Але тих звичаїв барба-руси чи барба-роси навчи-

лися від греків і римлян, які в поведінці з галами не були ані менше жорстокі, ані більш милосердні. Слово "варвари" походить в римлян від слова **ΒΑΡΒΑ – ΑΕ** – зарослий, довговолосий, довгобородий і довговусий і грецьке **βαρβαρισ** – це некультурне поведіння, діло і балачка.

Як нам відомо греки і римляни не убирали штанів, лиш т. зв. "тогу" грецьке "τογκα". Це була довга, біла, вовняна скатерть, якою вони себе обвивали по короткій т.зв. туніці. Словом – римляни і греки ходили без штанів, що в тих народів не уважалось неморальним. Римляни усіх гало-сарматів, русів називали " **GERMANUS** ", що означало і довговолосий і " **BRACATI** " – штаняті, бо це усі народи, повище Альп, від Атлантики по Сибір, носили штани. (моск: брюки – штани). Римське германус означає в латинській мові 3 назви: 1. довговолосий, 2. однаково убраний (в штани і кожухи, чи киреї, козаки, чоботи і смушкові шапки) і однако кровні і мовні (як нпр. лемки і херсонці.) 3. **GERMANE** – вірні, чесно дотримуючі слова. Ці 3 латинські слова важні для зрозуміння, звідки взялася назва германи, яку німці присвоїли собі. (265).

Алемани (алляни) – німці почали пробиватися в Свейю – швабію в початках (II. ст. по Хр.). Назва **GERMANUS** – і – це назва переносна, збірна, загальна для сотень, а може й тисячі праруських племен від ріки Рен на схід а від Балканських гір і Чорного моря на північ, аж до Сибіру (265. ст. 100).

Ще одна причина, чому Тацит назвав праруські племена за рікою Рена германями – це те, що племена хатів (СНАТІ), семонів, херусків, батавів, фризів (фригів), чаусів, льонгобардів, істеванів, гермондурів і маркоманів, сасів, ебуронів, адуатусів, сикамбрів, убіїв кондрусів та багато інших носили збірну назву " **AR – MONES** " (Тацит). Гальське **AR** – орати і орач, **MON** – 1. муж, люди і 2. це орачі перші і передні шукачі нагоди (257. ст. 18, 170), що пізніше німці, за Тацитом, переробили на **HER – MONES**. Це були племена від ріки Рен по Лабу.

Пригляньмося тим псевдо-германським назвам. Хатів знаємо, се-мони. Гальське **SE** – він є і число 6. **SE** – вимов. **SHE**. племя, симони чи шимони – це люди, що 6 робітних днів стерегли союзу, міжплемінну святиню. Семий день в галів був присвячений богові сонця. (Дав-богові) і сегомого дня вони передавали святиню друїдам і народові до святкування. (ібід Тацит). Херусків знаємо, батави – це приморці – моряки.

Гальське **BATH** – корабель (257. ст. 30). Фригів знаємо. Чауси – англ. **CHAUCER** – чаусер – це поет – співак (Вебстер). Льонгобарди: читач подумає аж це німецька назва. Тимчасом це назва римська (Тацит) Лат. **LONGUS – A – UΜ** – це довгий, високий; далекий, великий. Лат. **BARBA – ΑΕ** – це борода. (Гл. карта **AR – MONI**). Так можна виводити назви усіх згаданих племен "Ар-монів", що з браку місця не можливе.

Від 12. р. до Хр. Клявдій Друз, пасерб (**STEPSON**) імператора Аугуста, почав підбій повище згаданих племен на схід від Рену. Коли Друз нищучи огнем і мечем оселі тих необеднаних племен, пробився на схід аж до ріки Лаби, там в лісах стара ворожка, мабуть льонгобардів, виворожила Друзові, що він зустріне злого духа і помре. (Тацит "Германія"). Мабуть вона виворожила щось відоме лиш Друзові, бо він повірив і повернув назад. Нагло, в лісах кінь станув дибки, Друз упав з коня і скоро помер (ібід) та (4. т. 7. ст. 708).

Коли Вар прийшов скріпити римську адміністрацію, щоб здерти більше податків для Риму, Це-Русія була вже під владою римлян більш 20 літ. За той час змушено че-руських вождів племен бути клієнтиляріями Риму, яких діти, як Арміній були виховані і зримщені в Римі. Одним з таких був племінний вожд Сигест. Він був зі своїм відділом в таборі Вара і зі заздроси ненавидів Армінія, що командував легіоном і мав у Вара беззастережне довіря. (Тацит ібід).

Впадають в очі назви Сиги-мар і Сиг-ест. (Гальське MAP – це той самий (рід), EST – лат. е. Сиг-ест – це сиг-е. (257. ст. 171) – це вожди племен "сигів". Ми маємо в наших Карпатах гору і потік Сигу та полонину Сиголку, напроти Сигіо-сара і Сигіт в Румунії, В Мадярщині є місто Шеґед-Сигід і Сигвар, в Чехах місцевість Саги. Це назви тисячолітні. Сигіо – Сара була колись столицею сигів. ("сар" – пан, голо ва, вожд). Траса сигів з над ріки Тиси над Дунаєм, горі долиною Тиси до її джерел, звідти Закарпаттям до теп. Чехії, а звідти вздовж р. Лаби зайшли в гори Гарцу, де в Тевтобурьськмі лісі оснували свою святиню і почали зватися че-руські. Це тягнулося століттями і то мабуть в часах удару скитів на кімерів, Галь. : **зуге** – стрункий. Струнка смерека по гуцульськи звеся "сига".

В горах Гарцу є два знімчені міста Сангерсгаузен і Сандергаузен, як пам'ятка по сигах. Той че-руський Сиг-ест мав дуже гарну дочку, що звалася Тус-неля. Гальське **THU** – ту – це та Неля. По латині **THUS NELDA** Латинське **THUS** – це ладан, пахуче коріння (265. ст. 223, 229) Виглядає, що та **NELDA** – Неля була пахучою красавицею. Сигест приготував видати її за високопоставлену особу Риму. Арміній і **THUS-NELDA** покохалися. Арміній, за її згодою викрав її з дому батьків, друїд повинчав їх і Арміній завів її до дому своєї матері, невідомої з назви. Від тоді Сигест став смертельним ворогом Армінія та чекав нагоди пімститися. (Тацит). Там в домі своєї матері слухав Арміній (який дальше кермував легіоном) скарг рідного народу і друїдів на жорстокости Вара. Мати і Неля прохали Армінія допомогти народові. Там в домі матері, Арміній сплітав почамі разом з друїдами з зухвалістю само-вбивця, геніяльний плян всенароднього зриву. Організував десятків племен в одну спільну армію так спритно, що за два роки приготувань, не було Юди – доносу. Вар таборував зі своєю армією в сильно укріпленому таборі в закруті ріки Везери, в околиці міста Бад на границі, між Черусією і Тевдією. (Тацит Германія т. XXXII.).

Щоб виманити Вара з укріпленого табору, Арміній призначив центром зриву т. зв. Тевтобурьський ліс, де була святиня тевдів. Коли зрив черусів і сусідніх племен був приготований до дрібниць, Арміній у вересні 9. року дав знак до зриву. Тевтобурьський ліс заройвся повстанцями. До табору Вара прибувають післанці римської адміністрації з поза Везери з домаганням не-гайної інтервенції. Вар вибрався в похід негайно, щоб здавити бунт в зародку. Черуські племінні ватажки, що були клієнтиляріями Риму, мали обовязок в час небезпеки приходити зі своїми відділами на допомогу. Вар не мав часу чекати на їх збірку, тому полишив Армінія з кількома когортами, щоб той перевів їх мобілізацію і якнайскорше спішив з ними до Вара. (Тацит Германія).

Коли Вар перейшов на лівий беріг Везери, в Це-Русії спалахнула революція. Всіх римських урядників (суддів, збірщиків податків, ката стрально-земельних урядників та своїх прихильників Риму, що не встигли втіти або скритися, вирізано. Докола Армінія в дуже короткому часі зібралася 40.000 армія (Тацит). Арміній, уродженець краю докладно знав лісисті терени батьківщини. Центр повстанців находився в Тевтобурьському лісі. Туди прямував Вар і там назначив збірку повтанців Арміній. В кілька днів після вимаршу Вара з табору, погода нагло змінилася. Зимні вітри зі зливними дощами і густі мряки сповільнили марш перемоклим і змерзлим римлянам. (ібід Германія).

Черускі, добре одягнені, знали терен, почувалися в тумані мряки, як в дома. Вони окружили армію Вара і Арміній дав знак до атаки. Першого дня римляни атаку відбили. Другого дня, серед зливого дощу, Арміній поновив штаку в ще більш непригожому для римлян терені вдруге.

Відпорність мокрих, перемучених римлян заламалася. Під вечір вони почали безладно відступати. Ніч і мряка перервали бій. Тої ночі Арміній дістав підкріплення. Третього дня римлянам осталося перейти ще оден гірський хребет і зійти на рівнину, але того дня вітер зі зливним дощем був найсильніший (Тацит Германія т. XXXIII). Римляни почали сходити по мокрому збочі в діл, як з зарослої гущавником балки з долу та з боків і з гори кинулися, як буря на перемучених римлян з боєм криком і піснями черускі. На похилому, ховзькому терені, окружені з усіх сторін римляни попали в паніку, черускі різали їх, як ягнят. Вар пробив себе своїм списом, нікого не брали в полон; вирізано 40 тисяч найкращого римського війська.

Коли старий імператор Аугуст дізнався, що його найкраща 40.000 армія вирізана бігав по вестибулі своєї палати, рвав, як божевільний своє волосся з голови і кричав: "Варе, Варе віддай мені мої легіони" (Тацит ібід).

На знак жалоби, імператор до смерти не стригся і не голив бо-роди. (ібід).

Після тої перемоги Арміній почав організувати, з допомогою друїдів, черуську державу. Але Рим стояв в зеніті могутости. Хоч армія була вирізана, Рим в безпеці, як пізніше Візантія, воював золотом. За золото тесть Армінія, Сигест, що врятувався утечою до маркоманів, перекупив племінних вождів, що завидували Армінієві слави і боялися його сили, підняли бунт проти Армінія і роздерли Черуськію на двоє. Бої закінчилися пе-

ремогою Армінія, а збунтовані ватажки мусіли признати зверхність Армінія, але утихомирення бунту тривало 2 роки. За той час Рим мав нову армію, а приборкані бунтівники у проводі Сигеста, чекали лиш нагоди, щоб Армінія повалити.

В 14. р. помер імператор Аугуст, а на його місце прийшов Тиберій. Це використав Сигест і повстав проти Армінія. Він несподівано захопив Армінія і свою дочку і взяв їх до неволі, щоб видати Римові. За допомогою дружини, що мала маленького сина і не була звязана, Арміній утік з тюрми і кинувся мобілізувати армію, щоб звільнити дружину і кількамісячного сина та зломити бунт тестя і його помічників. (ібід). Щоб не дати змоги Армінієві знищити Сигеста і його партію та звільнити дружину і сина, Тиберій вислав свого брата з 8 легіонами на підмогу Сегестові, який утік перед армією Армінія з дочкою і маленьким внуком поза ріку Везеру. Там Сигест передав дочку і внука братаві Тиберія – Германікові, як закладників, сподіваючись, що Арміній, за звільнення дружини і сина, стане сателітом Риму.

Арміній тяжко переживав втрату дружини і сина, але на вудку Риму не пішов. Він контролював дієюю армією граничну ріку Везеру і край від Балтику по Судети. (ібід). Брат імператора не міг перейти р. Везеру, тому поділив свою армію. Він посадив 4 легіони на кораблі і поплив горі Везерою, щоб ударити на Армінія з півночі, а трибун Цеціна з другими 4 легіонами мав ударити на Армінія з півдня (ібід). Брат імператора висів з кораблів і пішов з армією в Тевтобурський ліс, щоб похоронити 40.000 кістяків Варових легіонів і ограбити святиню черусів. Про це дізнався Арміній, перейшов Везеру і у віддалі 1. км. (пів римської милі) від Варового побоевища напав на змучену римські армію (ібід). Цілоденний бій був дуже кровавий, але перервала його ніч. Тацит говорить, що бій був нерішений, але коли зі сходом сонця полки Армінія рушили до бою, знайшли в римському таборі лиш тяжко-ранених римлян. Римляни під охороною ночі утікли. (ібід). Брат імператора, вкого за той бій римляни назвали "Германіком", утік з легкораненими на кораблі, а кораблями на північ до моря, а трибун Цецінус утікав на південь. Арміній пустився в погоню за Цецінусом. Почалася та сама комедія, що 6 літ тому з Варом. Черускі обсакували, як пси медведя з трох сторін Цецінія і знаючи околиці, гнали римлян лісами в багна, про які лише вони знали. Під вечір загнані в багна римляни, мусіли битися. Арміній закричав сильним голосом "Туж буде другий день Вара". (ібід). Загреміли труби друдів, закричали грімко черускі і кинулися на римлян, які по короткому бою піддалися, зложили на купу зброю, панцирі, шоломи, щити та віддали коні навіючені різним награбованим добром.. Арміній взяв їх в полон, щоб вимінати за жінку і сина. Ледви беззброєні римляни відійшли в кут долини, товпа черуских вояків кинулася ділити майно римлян. Два – три мужі виривали оден другому панцир, меч чи щось інше. Постав крик і бійки між собою. Навіть вартові покинули полонених римлян і кинулися до поділу. Арміній кричав, просив, але ніхто його не слухав. Полонені римляни, ніким не стережені утікли, користаючи з темної ночі. Не обтяжені зброєю, за ніч відбігли так

далеко, що Арміній зі своєю піхотою не зумів їх дігнати. Так розвіялися надії Армінія вимінати дружину і сина за полонених римлян. (ібід).

Брата імператора зв. "Германік" при березі нинішньої Голляндії захопила сильна буря, розкидала його флоту, потопила багато кораблів і Германік з рештками війська, Сигестом, дружиною і сином Армінія, добився до Галії. Там почав вербувати і школити нові легіони. (ібід). Імператор Тиберій відвідав його і сказав: "Пощо тратити в лісах Че-Русії дорогоцінні легіони. Ліпше полишім їх самих, нехай за наше золото, обіцянки нагород, посад та великих наділів (черуської) землі виріжуть себе самі" (ібід).

Як бачимо, то римляни прекрасно знали вдачу прарусів. В Київ – ській Русі різалися між собою князі, в козацькій державі – полковники, а гайдамаки різали уніятів. В українській державі 1918. р. різав бідняк куркуля і середняка, а крім головного, було ще понад 70 отаманчиків і отаманят, що робили те саме у проводі з Махном та "самостійні республіки у проводі з Пашковецькою, де цілі повіти воювали між собою. Прийшли з буком москалі і дали ослабленим взаємною ненавистю, різнею і задурманеним самогоном хахлам – колгоспний рай.

Приглянмося, як дуже подібну вдачу до нас українців, що в 1918-1919 р. мали Шевченка, Франка і Лесю Українку та Христову віру, оперту на любові брат до брата, були не знаючі Христа че-рускі.

"Германік" послухав Тиберія і у проводі своїх легіонів повернув з Галії до Риму. Щоб "Германік" не почувався переможеним, брат, імператор Тиберій вращтував йому триумфальний візд до Риму, а в сенаті введнав йому титул "Германікус". Це був новий, видуманий титул і нове слово-назва в латинській мові, що мала від тоді означати "GERMANICUS" переможець т. зв. Герман. (265. ст. 100) та (ібід Тацит).

Ми бачили, як Германік "накивав пятами" Армінієві, а тому щоб потішити Германіка, брат видумав йому титул і урядив триумфальний візд. Звичайно в триумфальних віздах римських переможців, за триумфальною колесницею вели на шнурах полонених ворожих вождів та їх полонених вояків, везли награблене чуже добро. За колесницею Германіка легіонер вів босу, з розлушеним волоссям, з мотузом на шії красавицю Туснелю, що вела за ручку бового простоволосого (без шапки 4-5 літнього русявого хлопчика (Тацит "Германія"). На те видовище мусів дивитися, як гість Германіка, зрадник рідного народу, батько і дідо полонених-Сигет. Щойно тоді він мабуть зрозумів, до чого може довести жадоба слави, уряду та ненависть до кровного брата. Туснеля і її невідомий з імени синок, вже ніколи не побачили ні Черусуї, ні мужа ні батька. Що з ними сталось, Тацит не договориє.

Правдоподібно, після дальших світлих перемог Армінія, зістали замордовані, як гальський Венцегеторик. Сигест доживав віку на самоті в Галії з рабом і рабинею у віллі, яку йому подарував Германік. Опущений і погорджений Римом і галами, помер самотний, не відомо навіть, коли. Навіть римляни його відцуралися, як поляки Петлюри після Рижського договору.

Заходить питання, як повівся дальше Арміній. Після розгрому "Германіка", Арміній здушив твердою рукою опозицію в дома, тому Сигест вже не міг вернутися домів. Римляни за золото натровили рідних братів черусків

– "маркоманів", що різнилися від черусків, як галичани від придніпрянців. Їх вожд Марборд в 19. р. вдарив з великою армією на Армінію. Цілоденний, кровавий бій відбувся десь недалеко теперішнього Липська (черуська назва). Хоч Тацит твердить, що битва також була не вирішена і що ніч перервала бій, але Марборд зі своєю скривавленою армією і з деякими черуськими зрадниками, між якими був і вуйко Армінія, в ночі утікли з поля бою, аж до Італії, під опіку імператора, що дав Марбордові і його армії в посідання округ Равенни (Тацит "Германія") над Адрійським морем, на схід від міста Больонії (**BOLOGNA**), (Там Марборг помер 39. р.).

Арміній прилучив братніх маркоманів до Черусії. Черусія простягалася від гір Судетів, поміж ріками Лаба–Везера до Балтійського моря. Це була така сильна держава, що Рим не пробував вже більше здобувати її силою.

Зустрінувши назву "маркомани", варта їм приглянутись ближче, бо німецькі історики роблять з них і сасів, німецькі племена.

Знаємо, що гальське "MARC" – це боевий кінь, гальське "O" означає наше "на" і "від". **MAN** – муж, **MARC-O-MAN** – це коняр – кавалерист на коні (257. ст. 171). Це доказ, що маркомани були праруси – конярі. Німці, (як і москалі) не мали коней. В німецькій народній мові, кінь до нині називається **"RUS** або **ROS**". Пригадаю, що вітчиною коня була Пра-Україна. Археологи знайшли найстарші сліди коня в Україні. Атомовий годинник дає вік 4.350 літ до Хр. (4. 1,975 " **YEAR BOOK OF SCIENCE** " Р. 65). До Баварії наші предки впровадили коня 3.670 літ до Хр. (ібід). Гальське "BA" – це корови, воли та всі споріднені тури, зубри, буйволи. Це англ. " **KINE** " (Словар Вебстера), Гали мали лиш 17 букв в своїй абетці, не мали букви "W", замість "W" вставляли "U". Гальське "AR" – це орати, орач. Тому " **BA-U-AR** " – бавар – це орач волами, рільник, хлібороб, німецьке **BAUER** – селянин–хлібороб. Як бачимо, слово "бавар і Баварія" також не німецькі. Це слова–назви наших прарусів – галів боїв – бойків.

Що принесли зі собою і що мають свого німці і москалі? Історію, назви, культуру, письмо все покрали від розеднаних прарусів, яких об'єднано під проводом своїх королів і царів, замінили в погній своїх великих нині націй. Приходиться кінчити історію тої найстаршої, великої найдалше на захід висуненої Русі – Че–Русії.

Терпіти в своєму сусідстві таку сильну Русь, з таким геніальним вождем, як Арміній, Рим не міг. Рим розумів, що сила тої грізної Русі, якої Рим мечем побороти не міг (а він був тоді в зеніті сили) криється в їх геніальному вожді Армінію. Він за 13 літ безперервних воєн не програв ані одної. Обєднав в одну могутню державу десятки розсварених племен. Нарід і друїди були з ним; це був їх вибранець "богами даний".

Римляни шукали проти Армінія опозиції в боярстві, що не хотіло зречися своїх привілеїв правити племенами. Вони завидували Армінієві його таланту і слави (Тацит), за римське золото зробили на нього заговор і замордували чи отруїли його в 29. р. по Хр. на 37. році життя в розквіті його сил і таланту так як наші бояри галицько–вол. короля Юрія II. Тройденевича. Самозрозуміло, що після смерті Армінія, в суматосі братовбивчих

воєн держава Армінія розсипалась. Рим напустив на черусків хатів. Перемогу при допомозі Риму взяла партія бояр. Тому, що друїди і нарід хотіли короля, Рим поставив їм короля, розуміється римофільського.

Ті війни між хатами і черусками тягнулися літами, це було в інтересі Риму, щоб ці обидва вороги Риму обезкровилися. Коли хати взяли верх над обезкровленою Черусією, Рим в 47. р. помагав римофільському королеві черусів військом і зброєю бити хатів (Тацит – Аннали т: I, II, XI, XII і Германія т: XXX–XXXVI.). Ось що сказав Тацит про Армінія: "Арміній був визволителем свого народу–племен. (За Тацитом – **GERMANIA**)." Він відважився на боротьбу з Римом, не в початках зросту Риму, як це робили інші королі чи вожді, а в часах коли Рим став в зеніті своєї сили. Він не був в кожній битві переможцем, але в кожній війні був непереможений. Він дальше живе і буде жити в піснях варварів (не герман), не відомий "АННА-ЛАМ" – літописам грецьким, що захоплювалися (хвалили) і шанували лиш те, що було їх (грецьке). Не славлений (так), як він на це заслуговував і римлянами, що величали старі (ранньоримські) часи, зневажали (нехтували) події пізніших років. (часів–століть), (Тацит ібід). Ця оцінка римського історика і патріота дає цінну характеристику Армінію, галь. **ARMUNA** – лицаря, вождя, героя. Він жив дійсно в піснях свого народу, який згадував часи своєї величчя, сили і слави.

Алемани – (німці) – алляни, що прийшли 80 літ пізніше підбили черусків, хатів, баварів, сасів і других передше згаданих племен, перейняли їх пісні, традиції, управу ріллі, будівництво, але їх усіх знімили. Німці, з гальського Армінія зробили Германія – Германа, а з Тус–нелі зробили " **THUNSHI LDU** " і ввели їх до своєї історії, як найстарших німецьких героїв–патріотів. Вони почали свою історію від наших кімерів, яких римляни називали кимбрами і безлічно доказують до сьогодні світові, що кимбри і теврони – це прагермани.

В початках ХХ. стол. впровадили Армінія (Германа) і Туснелю до своєї літератури та побудували величавий пам'ятник Армінієві в Тевтобурзькому лісі. Той останній довгий хребет, на якому Арміній вирізав римлян, закінчується горою і доколя її верха є невисокий мур у виді правильного кола, порослого мохом великого каміння. Це місце (коло) було посвячене культові сонця (Дажбога черусків). Гірський хребет, оброслий доколя лісом творить чисто удержану поляну, на якій побудований могутній, в оригінальному стилі, гранітовий постумент, а на ньому 30 метрів висока постать видна з віддалі 75 км. Цей пам'ятник знаходиться на кілька кілометрів на північ від міст **LAGE** і **DETMOLD**.

ЗВИЧАЇ ЧЕРУСІВ ТА ІНШИХ ЗГАДАНИХ ПЛЕМЕН ПЕРЕД ПРИХОДОМ НІМЦІВ.

Черуси жили по селах. Почитали, як даки і гали в Галії, святі дерева, спеціально дуба, жили, як і даки, родами в довгих хатах, поділених сіньми на окремі родини. Взір будови хат трипільський. Хати були білені і криті соломомою. Управляли ячмінь, жито і просо. Ловецтво і риболовство було додатковою галуззю прожитку. Сіяли лен і коноплі. Мали рогату худобу,

вівці і коні. Жінки пряли нитки, ткали полотна і сукна, Полотна красили природними фарбами. Любили пестрі краски, музику, поезію, пісні і забави з п'ятикою (Тацит ібід). Були дуже гостинні до чужинців (Це не є прикмета німців). Мали три головні хиби своєї вдачі: 1. були ліниві, байдужі, недбалі, не любили тяжкої праці в господарстві; 2. любили дуже, майже щоденну п'ятику; 3. мали пристрасть до газардових гор (в кости та інші). Чоловіки проводили цілі ночі на п'ятиці і грі в кости. Пили з великого рогу тура а бо вола в той спосіб, що ріг з напитком (сомою) обходив всіх учасників забави вколо, при тому, грали в кости. Невільник наповнював стало ріг. Той звичай пити з одної чарки в коло з рук до рук заховався на селах цілої України до II. світ. війни. Це тисячолітній звичай мабуть усіх словян. У Шевченя: "а поставець (велика чарка з ніжкою) по столу (вколо) гуляє".

Коли були п'яні, нахил до газарду був так сильний, що програвали худобу, зброю, а часто і своїх дітей і себе в раби. Були завжди скорі до бійок, до засідок, до нападів і воєнних небезпек. (Тацит ібід). Їх жінки не брали участі в п'ятиках, вони були володаринями домашнього вогища – хати і в хаті їх мужі не мали голосу і мусіли повинуватися жінкам, (ібід). В хаті, безсумніву, не одна жінка, за програу в кости худоби, змивала мітлю голову чоловіка, як Одарка в "Запорожці за Дунаєм" і це у великій мірі запобігало нерозважному газардуванню. Дуже шанували подружжю вірність, що знаємо з історії Галії і дохристиянської Русі. Жених за наречену (коли її викрав на Купала) платив за крадіж дівчини батькови, або коли батько помер, найстаршому братові – боевого коня, або пару волів в ярмі (ібід). Зате батько або брат давали зятеві щось зі зброї (меч, панцир і т.п.). Цей звичай був і в дохристиянській Русі. Відгомін того залишився у весільних обрядових піснях "татар Братчик татар, бо продав сестру за талар") або ("розтягай свате хату" – тобто давай дар за дівчину), (Гл. 37. ст. 105). Ті звичаї че–русів і за назвою Тацита, інших варварів на схід від ріки Рену доказують безсумніву, що це не були німці, але наші праруси–гали.

Наша Київська Русь – боярство за Володимира пила що дня, що нам відоме з попередних розділів. Погорджувала чесним смером–хліборобом. Любила пісні, музику, забави, а тяжку працю виконували раби, смери платили дань на "князя і дружину". Цікаве, що в княжій гриниці, як козаки, пили також з одної "чари", а городові козаки черпали горілку з миски ложками. (Павло Алепський в гостях Богдана). Козаки на Січі "дудлили" з бочки "ковшем", (поємности пів кварти), танцювали гопака при музиці і дивилися з погордою на хліборобів, яких звали "гречкосіями". Так, як черуси, козаки, за що будь сварилися, билися, засідали на тар, робили походи, грабили не лише турків, але кого попало. Служили кожному, хто заплатив (жолд) –полякам, москалям, австрійському цісареві, папі, туркам і т.п.

За вірну службу москалі присилали січовикам щорічно 100 двоколок жита з голодної Московії, а свої пшеничні степи дококола Січі були ліниві засіяти на своє виживлення, бо вони "не гречкосії"

В 1918 – 1920 роках придніпрянське село пило самогон, грабило панські і куркульські маетки, воювали – село з другим селом, повіт з повітом, співали, танцювали і питали галицьких вояків "за яку Україну ви

англічани воюете"? Скаже хтось: не всі, зрозуміло, що не всі, але більшість 60 % народу чекала "пролетарів" з Москви. Чи ми за 1.900 літ багато змінилися?

Ті західно – європейські праруські племена, за свою вдачу, стали погноєм різних народів від Перського заливу і гір Алтаю до Атлантику.

Дорогі Читачі! Чи маєте якусь асекурацію, що з нами, якщо ми не змінимо своєї вдачі, не обєднаємось дококола своєїго Христа в своїй рідній національній Церкві і одній всеукраїнській партії під кличем: самостійна Церква і Україна (яка б вона не була). За 100 літ, а може й скоріше не станесе з нами те саме, що з черусами і сотнями інших прарусько–гальських племен? В останніх 30 літах ми стратили Лемківщину і Засяня з Перемишлем на заході, а Донщину і Кубанщину на сході, Пряшівщину на півдні в користь словаків. Чи Ви про це думаєте? Черуси, як і гали в Галії та наша Русь ділилися на 4 верстви: друїди, боярство, вільні смери, що платили дань раби. Як і на Русі–кілька, чи кільканадцять родів творили племя; кілька племен – нарід з окремою назвою. За горою, потоком, чи лісом, жило інше племя, чи рід, що говорили тою самою мовою, а були собі ворожі, Кожне племя очолював, вибраний на вічу, отаман, що мав обмежену вічем владу. З часом ті виборні отамани, маючи збройну силу, перемінилися в дідичних, але дальше з вічевим устроєм. Усі справи родові чи племінні рішали на племіннім вічу (Тацит). Справи війни чи переселення рішали на окоужному вічу цілого народу. (Тацит ібід). Усі віча відбувалися на новю або в повні місяця. Ніколи після повні. (ібід).

Друїди, як в Галії, Індії, Дакії та правдоподібно на Русі ділилися на родові, племінні і народні (священники, декани, єпископи). Народний давав прикази племінним, а ті родовим. Кожним вічем проводив друїд, племінний чи народний. Кожний вільний мужчина мав право голосу. (ібід).

Мали обряди в честь своїх богів, багато дечого з тих обрядів, з прийняттям християнства, увійшло в різдвяні, задушні та зеленосвяточні дні.

Ті усі племена, від Рену по Вислу мали в першому столітті вже високу цивілізацію і моральні закони. Вони, як ми бачили, перетворювалися вже в сильні державні нації. Коли б зажерливі римляни, а відтак німці – алемани від Рену по Вислу і Карпати, а греки від Карпат на північ і схід своєю політикою, зброєю і золотом, здертим з тих племен у формі податків, були не нищили їх і не розеднювали взаїмно, не палили їх релігійних осередків, за яких 50 – 100 літ була б, чи були б постали сильні держави, зі своєю мовою, що була б по всякій правдоподібности дуже близька, а може та сама, що мова дохристиянської Русі. Римляни і греки (а тепер москалі) розпичували їх, бо п'яний раб не чеє брязкоту кайдан на власних руках і в першу чергу нищили їх національні і релігійні осередки і вимордовували друїдів, що накликали племена до єдности. В той спосіб, ті гостинні до чужинців племена, після втрати своїх богів, стратили свою мову, зримчилися, згречилися, знімчилися, зпольщилися, змадяризувалися, зромунчилися і змосковчилися. Зі старою релігійних центрів зникають з карти світу Сумерія, Вавилон, Ассирія, самари, моави, і палестинські гали, зникає хатська держава, Троя, Черуськія, Галія, Ругія–Русь поморська, Велиград (Велико–моравська

держава), і наша Київська держава. Козацька і українська держави в 1918–1920 р. не могли встоятися, бо не мали свого церковно-об'єднуючого-релігійного осередку, що дає народові національну честь і гордість.

Козаки билися за благочестиву віру грецьку, якою кермували московський і грецький патріархи. Пізніше москалі, визнавши грецької благочестивої віри знищили самостійність благочестивої козацької держави Київський митрополит тої самої віри кидає в Глухові прокляття на благочестивої віри гетьмана, а москалі нищать благочестиву Січ і церкву св. Покрови, без одного стріду спротиву. Питаємо чому? Бо благочестивої віри парох Січі о. Сокольський, убраний в ризи з хрестом в руці сказав, що не вільно стріляти у військо благочестивої віри цариці Катерини (німки з походження). За цю заслугу благочестива цариця заслала благочестивого о. Сокольського в Сибір (65. ст. 229).

Якщо б була своя національна Церква, окрема від греків і москалів віра, такого хамства в нашій історії не було б. Не було б вислову: "якне буде такої України, як моя партія, то хай не буде ніякої". Додаймо до тої фрази ще одну, модну тепер фразу: "Як не буде такої національної Церкви – Патріархату, як нпр. Баун-брукський бородатий трираменний або філядельфійський голений, з червоними ярмурками двораменний, то нехай не буде ніякого.". Насуваються на думку слова поета Пачовського з пєси "Сонце руїни" – "Амінь, амінь, глаголю вам, що в недовзі не буде вас"!

Тацит, після отруєння чи замордування військового генія Армінія, кінчить свій опис Че-Русії такими словами: "Побудова федеративної "Че – Русії" і зріст популярності Армінії викликала зависть і ненависть ватажків (**REGULIS**) малих племен (страх і лють Риму), вони (за римське золото) убили Армінія. Не диво, вони в I. стол. були ще не дозрілі (**NON MATURITAS**) до своєї держави". За 1900 літ ми **NON MATURITAS** до нині.

Ми в 1918 – 1920 роках не були також матурітас. По 50 літах, тут маємо ще більше релігійних і патріотичних кациків, що з зависти саботують на нинішні часи нашого духового Армінія, вязня сибірських концентраків – кардинала Йосифа. Тому Рим до нині говорить: "Ви нон матуріті". Чи і на Страшний Суд станемо теж **NON MATURITI**?

Закінчуючи тему аллянів, варта згадати, що Ам'ян Марцелін, описуючи їх звичаї і вигляд (226. Р. С. LIBRI, V.31.) називає їх масагетами, а китаїці "алляня", "нім. **ALLEN**". Брак слівника старокитайської мови, не дозволяє докладно означити значення слова "Аллянь". Пригляньмося, що говорить про масагетів-саків 400 літ перед Ам'яном Геродот (кн. I. розд.215). "Масагети подібні до скитів убранням (шкіряним), виглядом, ростом і звичаями. Їх спосіб життя тотожний скитському. Одні племена мають коні, інші зовсім коней не мають, тому їх військо кінне і піше. Узброєні: піхота в лук, спис і боева сокира (цагар); кіннота – лук, меч, і боевий топір, що є найбільш улюбленою зброєю масагетів. Їх і їх коней убір, як і в скитів прикрашений бронзою і золотом. Їх зброя прикрашена золотом. Не мають заліза і срібла, мають досить золота і бронзи. (Розділ 216. кн. I.).

Звичаї масагетів такі: Кожний мужчина має одну жінку, яку в родичів купує, удержує (живить) і одягає, але усі жінки є спільні усім мужам то-

го самого племені. Кожний масагет має право посідати кожну жінку (не дівчину, бо вона є власністю роду), яка йому подобається. В тій цілі він з переду воза причіпає свій лук (скитські, масагетські і аллянські жінки жили у возах з будами. (Сарматки їхали на конях) і тоді навіть чоловік жінки, що купив її, не сміє перешкодити тому, що є з жінкою в буді. Старі люди в масагетів (аллянів) не умирають природною смертю. Коли чоловік чи жінка є старі (Геродот не подає віку), сходиться родина і пропонують старому принести себе в жертву, з тим, що кожний до тої жертви старого, додає від себе (ягня, козятко). Убивають старого, варять тіло з ягнятами і козятами у великому казані, їдять і бенкетують (попиваючи сому). Той чи та, що в той спосіб закінчить життя, уважається щасливим (йде у вирай). Коли масагет –аллян вмере від пощести, того загрибають в землю і "голосять" (голосно плачуть) за ним, бо його душа не була освячена (сомою?). З цього бачимо, якими дикунами були скити та масагети–алляни в часах Геродота, коли в тому часі наші гали мали високу цивілізацію, найбільше місто в Європі, моральні моногамні закони, різьблені святині і статуї богів...

Три рази пробували алляни здобути Закавказзя (Вірменію) в рр. 35, 72, 133 але лиш грабили і вертали назад в Прикавказзя під натиском персів і римлян. Вісті про ці походи подав крім Ам'яна, юдейський історик Йосиф Флавій у своїй "Історії жидівської війни", в оригіналі " **PERI TON JUDAIKON POLEMON** ". Він також перший подав вістку, що в 65. р. алляни зустрілись з римлянами над рікою Дунай (328. кн. к.), яких він назвав скитами. Тому, що Йосиф Флявій згадає у своїй праці 2 рази про Христа, отці Церкви покликувалися на свідчення юдея Флявія. Флявій навітлює в своїй праці невідомі події, обставини і труднощі, серед яких жив, навчав і помер на хресті Спаситель світу.

Постараємося запізнатись, хоч побіжно, з Флявієм, (хоч це не належить до історії аллян), та тими невідомими обставинами, серед яких навчав Христос, бо Флявій посередньо мав вплив, як побачимо, на розвиток літератури Київської Руси.

Йосиф, син Матафії, галилеї з роду, народився 38. р. по воскресінні Христа. Римляни називали його, як і Христа юдеєм, але Йосиф написав свою "Історію" арамейською, а не єврейською мовою. Арамейська мова була в часах Флявія мовою палестинських самарів, галів (галілеїв) Сирії і Месопотамії. Це була мова інша від єврейської (328 ібід) та (4. т. 13. ст. 89–90). З арамейської мови перекладено Історію Йосифа на грецьку мову. Йосиф брав участь в повстанні проти Риму і був одним з членів проводу. В 64 р. він був послом від повстанців до Риму (знав латинську мову) для звільнення полонених повстанців. Був на авдієнції в Нерона, умів ворожити і здобув, довіря жінки Нерона – Помпеї. Загальне повстання жидів проти Риму почалося 66. р. Йосиф побачив, що Рим сильний, перейшов в 67. р. на сторону римлян, якими командував тоді трибун Веспасіян. Йосиф виворожив Веспасіянові, що стане імператором. Веспасіян після Йосифа в Рим і замкнув в тюрмі. В 69. р. Веспасіяна вибрано імператором і він випустив Йосифа з неволі, надав йому римське горожанство і своє родинне прізвище Флявій.

Тепер Веспасіян післав свого сина Тита здобувати Єрусалим, а з ним Йосифа, як дорадника і він був при здобутті Єрусалиму Титом. Завдяки порадам і проханням Йосифа, Тит не вирізав цивільного населення, що 4 роки по геройськи боронили Єрусалиму. Це здобуття коштувало тисячі трупів гальських легіонерів, з яких у 80 % складалася римська армія. Ці легіонери походили з недавню здобутої Галії (Франції).

Жиди назвали Йосифа зрадником і не згадують про нього в своїй історії. Але той зрадник своїм дипломатичним хистом урятував життя десяткам тисяч жидів від вимордування озлобленими легіонерами.

Флявій посвятив свою історію Веспасіянові і Титові. Вона складається з семи книг. В IV. книзі розділ 10. говорить про альянів на Дунаю. В тій книзі розділ X – XI. розповідає про повстання "варварів" в Германії і про альянів над Дунаєм, а в книзі VII. про напад на Вірменію. Йосиф Флявій, фарисей з оромеїв, переходом до римлян, боронив оромеїв, галів і ідумеїв, з яких 2/3 складалася повстанська армія. Йосиф був історик, поет і патріот оромеїв, за те відреклася його юдеї. Це був в одній особі оромейський Гомер і Тукітід. Він, хоч звалює вину за бунт проти Риму на зелотів, то геройську оборону ними Єрусалиму і Масади описує з таким поетичним запалом, любовію і пошаною, що формою опису збуджує подив до нині. Щоб його опікуни дозволили видати таку патріотичну працю, Йосиф вихвалює великодушність Веспасіяна і Тита, що за 4 роки жорстокої війни, не вирізали цивільного населення. Так підхлібством і славословієм Йосиф дістав апробату і фінанси на видання своєї праці.

Як бачимо, то ідумеї не були юдейською сектою, як фарисеї чи садукеї, а зюдейшеним народом, як галилеї. (328). Про зилотів євангелисти лиш згадали, але їх діяльності і значення не подали. (Йоан , глава VI, розд. 15). Апостол Симон "Зилот" був членом тої організації, Петро також. Тому, що між Христовими апостолами були два зилоти, варту запізнатись з ними та докладніше з іншими релігійними та політичними партіями, що діяли в часах діяльності Христа в Палестині. Їх було 4. Перша – "фарисеї", що студіювали т. зв. "Тору" (Пятикнижжя). Фарисеї були цивільні, переважно багаті люди. Походили з юдейського купецтва і земельних вельмож. Постали після повороту юдеїв з вавилонської неволі. До впливу на політику Палестини прийшли за юдейського царя Івана Гіркана I. (135 – 104 р. до Хр.). Як бачимо імя Іван Гіркан цілком не юдейське. Він походив із зюдейшиного племени гірканів – гірняків з родини Макавеїв. Гальське "МАКАВН" – це освічений, вишколений, здібний герой. Як бачимо, назва Макабеї також не юдейська. Жиди усі назви закінчували на "еї", юд–еї, макаб–еї, ідум–еї, галил–еї, амор–еї і т.п. Племя гірканів жило на захід від ідумеїв в горах Негев. В часах Івана Гіркана I. ідумеї і самар–еї були ще лиш васаліями юдеїв і мали свою адміністрацію і національні віри. Вони вірили в одного Бога – Яву–Ягве, але під впливом Зороастризмизму вірили в несквортельність душі, і ангелів. Іван Гіркан враз з фарисеями хотів зуніфікувати Тору, як перестарілу і зблизити її до віри галилеїв, амореїв, ідумеїв, самар–еїв та інших для повного зюдейшення. В тій цілі, за його ініціативою, фарисеї проголосили, що Тору можна інтепретувати–пояснювати в той спосіб, що

замість Мойсеевого "око за око" можна б взяти гроші за око, а не пімсту (4. т. 12. ст. 1050) та ("Тора" ісход глава 21, розділ 24). Від того постає єврейське слово перушім – фарисей – сепаратист.

Виходячи з того заложення, що Тору – пятикнижжя можна примінювати до вимог і обставин часу, фарисеї проголосили зміни, яких не було і на має до нині в Торі (ібід). 1. Від сходу до заходу сонця треба молитися, учитися і точно придержуватися обряду; наприм. не їсти разом з неюдеями, не їсти з того горшка, якого дйткнувся неюдей і т.п. 2. Людина має вільну волю, коли молиться і придержується обрядів, Бог її помагає. Коли не виконує приписів, чорт бере владу над людиною (ібід). 3. Душа людини є несквортельна, одержує по смерті нагороду або кару за свої діла. 4. Не можна змінити Божої кари за гріхи народу силою, збройно, бо Бог призначає історію народу за його заслуги. 5. Молитися можна всюди, не лише в святині Соломона. 6. Усі люди родяться рівні, але юдеї є старшими братами між народами, від коли пізнали одного Бога і помагають (силою) другим народам пізнати Його. Наш старший брат москаль від Андрія Боголюбського помагає нам в той самий спосіб. 7. Фарисеї відкидали кровну жертву, бо це звільнювало їх від жертвування. Як заховували фарисеї ті всі точки, знаємо від євангелистів (Матей, глава XXIII. 2 розділ і Лука, глава ХУІІІ, розділ 10).

Після такої реформи Тори, Іван Гіркан I. поміг фарисеям увійти до Сенедріону (найвищий трибунал), а всі народи, що мали свої власні святині, змусив прийняти юдеїзм, змодернізовану Тору фарисеїв. Він знищив національні святині ідумеїв, самарів на горі Геразім, галів і других (4. т. 12. ст. 1065).

II. Садукеї (євр. зедукім). Ця назва походить від імени найвищого жреця Задєка з покоління левітів, з часів царя Давида. З того роду походять, розмножені за тисячоліття, задокеї – садукеї. Це був також старий аристократичний рід левітів, що мав повну владу над святинєю Соломона. Впливали на народ приношенням кривавих жертв і становищем, (Кн. Царів, гл. I. розділ 34).

В "Торі" Мойсея немає згадки про несквортельність душі, про ангелів і воскресення з мертвих. Мойсей вимагав кривавих жертв Богові і десятину з усіх стад, Ізраїля левітам–жрецам. Садукеї виконували до останньої букви приписи "Тори" Мойсея (Левит, глава I. II. III.).

Іван Хреститель називав фарисеїв і садукеїв кублом отруйних змії, що жили з народу. (Садукеї спалювали вимиті внутрешности і ноги звірят Богові, решту поїдали самі), (ібід) та Матей, глава 16 і III. розділ 7 і 6). Садукеї мали храмову поліцію, вони увязнили Івана Хрестителя, Христа, а пізніше Петра і Йоана (4. т. 12. ст. 105).

III. Партія Ессени. Це монаший чин у видовбаних печерах гір пущини на північний захід від Мертвого моря. Постили, молилися, переписували папіруси. Вірили в безсквортельність душі, нагороду, чи кару за гріхи, але не вірили у воскресення мертвих. (ібід). Ессени ділилися на дві підсекти: Оумранів і Терапевтів це була як і секта зилотів партія зюдейшених оріїв не юдеїв. Правдоподібно з Ессенів походив Іван Хреститель. бо хрестив людей лиш кілька кілометрів від місця перебування Ессенів (ібід ст. 1051 – 1052).

IV. Найсильніша була партія zealotів – zelotів і їх відноги сікаріїв. Слово "zeal" – противний ідолам – чужовірю. Це була напів тайна організація, основана в Галилеї в часах Ірода Великого (37. р. до Хр. 4 рік по Хр.). Zeloti вилонили з себе тайну терористичну організацію зв. сікарії. Назва походить від острого обосічного штилета зв. "сікай" наше сікач (назва гальська). Йосиф Флявій називає zelotів і сікаріїв "четвертою філософією". Галилеї мали свій національний тонкий вовняний плащ-кирею без рукавів. Під тим плащем носили той "сікай" і мордували ним усіх прихильників римлян і римську адміністрацію. Zeloti мали віру в Тору, в безсмертність душі (не воскресення), ангелів і єдиного Бога. Не уважали гріхом мордувати поган римлян і усіх, хто з римлянами співпрацював. Переводили атентати в гімназіах, на ярмарках, в театрах і купецьких караванах. Забороняли платити податки Римови. Варави і оба розбійники на Голгофті не були бандитами, це були правдоподібно сікарії. Сікарії не грабили убитого. Правдоподібно до сікаріїв належав апостол Петро, що кинджалом-сікаєм відтяв вухо Малхови на Оливній горі.

В 66 р. по Хр. тобто в 30 літ по воскресенні Христа, zeloti підняли революцію в Галилеї. Трибун Веспасіян у проводі армії криваво здушив бунт, мордуючи цивільне населення. Zeloti і сікарії утікли до Єрусалиму. Вони повалили там проримський уряд і вибрали свій. (ібід ст. 1053). До них прилучився нарід ідумеїв і спільно зробили революцію в Юдеї і Єрусалимі. Вождями zelotів в Галилеї і Єрусалимі була родина "Яірів", знана з воскресення дівчини, дочки Яіра Христом...

Першим провідником був Іван з місцевости Гішала. Оден Яір ко- ронувався королем Єрусалиму, але був замордований. Юдеї боролися по геройськи (до бою стали всі верстви народу) до 70 р. В тому році недобитки оборонців Єрусалиму перебилися з горючого міста і під проводом другого Яіра схоронилися в неприступній твердині Масада, на березі Мертвого моря. Там вони боролися ще 3 роки і в 73 р. вирізали себе самі, щоб не дістатися в руки римлян. Римляни, що прийшли в, ніким не боронену, твердиню, з великою пошаною і здивуванням дивилися на взаємно помордованих мужів, жінок і дітей (ібід). Тит не мав кого провадити за тріумфальною колесницею 73. р. в Римі. Навіть жорстокі римляни шанували мертвих героїв.

Помпей похоронив тіло Мітридата VI. Евпатора, що відібрав собі життя після зради сина Фарнака з військовими почеснями в родинному гробівці понтійських царів, а Тит наказав похоронити взаємно помордованих оборонців Масади.

Тепер приглянемося палестинським обставинам в часах Христа. З повище наведеного бачимо, що юдейська віра в одного Бога була пояснювана в 4 різні способи. Рим стояв на вершці своєї сили. Поганська жорстокість, насилля меча і нагайки, визиск, тяжка праця низів, рабство, що творило – 40 % тодішнього людства, творили безнадійну темряву терпіння і визиску слабшого сильнішим. Рим романізував державною системою підбиті народи, замінював їх в погній імперії і державної релігії.

Ми запізнались, що сталося з галами і даками, Малою Азією. Те саме мало статися з Палестиною, яку в 66. р. до Хр. (масакруючи населен-

ня і жреців перед "Скинєю Завіта") підбив Помпей (4. т. 12. ст. 1052). Коли б світ пішов тим самим шляхом дальше, Палестина була б змушена силою обставин, поділити долю Еспанії, Галії, Англії, Мезії, Дакії і других. Віра в Бога була б пояснювана дальше правилом нагайки і "око за око". В тих жорстоких часах Боже Милосердя розсвітлює темряву поганства "Вифліємською Зорею", зсилає свого Сина, що приніс з собою нечужані від сотворення людства-ідеї: всепрощення, любовом та рівности перед Богом всіх народів, без старших з нагайкою і кайданами братів, римських, німецьких, перських, грецьких чи московських. Науку Божого Сина ми знаємо. Юдеї відкинули її, а білі орії, за греками і римлянами з пошани до їх поганської філософії і цивілізації, прийняли в більшости церемонію обрядів, а не Його дословну науку. За ту облуду, розсадників облуди покарав тяжко Христос. Римська і Візантійська імперії зникли з лиця землі. Юдеї зістали розсіяні. Грецький народець за 3.000 літ свого існування, начислює около 9.000.000 населення. Розбитий на взаємно побороючі себе революціями партії є і сьогодні паралітиком на історичному шляху народів. Те саме з Італією. Зникла з лиця землі і наша Київська імперія, що 900 літ тому дорівнювала римській своїм простором. Правнуки Київської імперії нині одинокі з усіх народів світу є рабами, працюють і служать старшому братові, який відібрав їм прадідну землю, як Рим дакам. Питаємо – за яку провину? За провину братовбивства, зависти і ненависти брат до брата. Ніяка нація в своїй історії не має стільки братовбивств, як нині наша. Ціла наша історія, це міжособне кровопролиття. Від 1918 – до 1948 рр. не москаль, а наш босяк, що не вірив в Христа, мордував куркуля в імя Маркса індивідуально, а пізніше в "комнезамі". Москалі вивозили в Сибір лиш тих, яких "комнезам" назвав куркулем. В р 1929 – 1930 було вивезено з України около 2 мільйони куркулів. Ф. Хотенко (очевидець) пояснює, що комнезамники зачислявали в куркулів кожного, хто мав до революції 10 або більше десятин землі. ("Америка" з 23.XI.1974). Автор статті говорить: "Ці п'явки (комнезамники) багаті рухомим майном куркуля". Кров убитих впала Каїновим прокляттям на весь народ. "І сказав Бог Каїнові: Голос крові брата твого кличе до мене з землі. Від нині проклятий ти на землі, що прийняла кров брата твого. Коли будеш управляти землею, вона не дасть плоду тобі. Ти будеш вигнанцем і скитальцем на землі".

Що мають наші колгоспники за 60 літ праці на прадідній землі за свої братовбивства? Під праці забирає москаль, а наш нарід за гріх скитається перекотиполем по Сибірі, Колімі, Туркестані, Приамурю. Москалі зі своїми родинами зайняли в 90 % всі уряди України.

А тепер поглянемо в яких обставинах Бого-чоловік голосив свій Месіянїзм. Zeloti голосили не платити Римові податків і не виконувати римських розпорядків. Сікарії вбивали митарів і прихильників Риму. Фарисеї і садукеї не убивали нікого. Фарисеї робили доноси, а садукеї храмовою сторожею арештували. В Сенедріоні (найвищий трибунал) засідали фарисеї і садукеї разом, виносили присуд, а виконування кари смерті вивопняв Рим в особі намісника (Пилат).

Тому, що Христос не мішався в справи "цього світа" (в політику). Фарисеї і садукей хотіли провокацією втягнути Бога-чоловіка в політику. Вони запитали Його в присутності народу, чи належить платити податок Римові. Питання було таке ясне і недвозначне, що Христос, на їх думку, мусів відповісти "так або ні". Коли відповідь "ні", буде ворогом Риму, коли скаже "так", замордують Його сікарії. Відповідь Христа знаємо. Засоромлені, палаючі ненавистю провокатори, зникли. Христос продовжував своє післанництво даліше.

Друга провокація, це примусова зустріч Марії Магдалини з Христом. Фарисеї і садукей за апробатою Тори, мали по кілька жінок. Закон Мойсея дозволяв юдеєві, коли жінка його не вдоволяла, дати їй без подання причини т. зв. "розвідний лист" і прогнати її без ніякого забезпечення (Второзаконня, глава 24, розділ І.). Як нам відомо, кожна замужня юдейка була коротко острижена і мусіла безоглядно слухати чоловіка. Розведена могла знову вийти заміж, коли їй відросло волосся. Щойно в ХІ ст. по Хр. під впливом хозар, що прийняли юдаїзм (але їх жінки білої – орійської раси, мали більші права), юдеї сефардисти з Палестини змінили закон Мойсея в той спосіб, що чоловік мусів подати рабіві причину розводу і дати їй частину майна т. зв. "розвідне". (4. т. 7. ст. 520).

Багаті фарисеї і садукей в часах Христа дуже часто користали з дозволу Тори, проганяли дещо старших жінок, беручи собі молодші. Мойсей – мабуть – беручи що раз молодші жінки, дожив 120 літ.

Євангелісти не подали, чи Марія Магдалина не була розведеною жінкою без засобів до життя, яка пішла грішити мабуть з римлянами. Закон Мойсея наказував зловлену на гарячому учинку жінку – укаменувати. Фарисеї привели її перед Ісуса, що голосив "любов і всепрощення", щоб його скомпромітувати перед народом. Коли б Христос був сказав "простіть її", садукей мали право арештувати Його за злочин зломання закону. Коли скаже "убийте її", то назвуть Христа ошустом, що інакше проповідує, а що інше каже виконати. Відповідь Христа знаємо. Лють і сором фарисеїв були великі. Марія стала найвірнішою почитателькою Спасителя. Серед таких облудних обставин Христос бачив майбутнє свого оромейського народу, отих зельотів і сікаріїв, їх безвиглядну революцію, морди, пожежі, виселення і поневірку і плакав над їх недолею на Оливній горі. Але так мусіло статися. За гріхи тодішнього людства, Христос мусів умерти і воскреснути для відкуплення народів. Христос своєю наукою, що по Його вознесінні ширилася, як пожежа, завалив поганський Рим. Римські легіонери – Християни не хотіли битися за поганських богів. Знаний нам сон імператора Константина напис на хресті "під цим знаменом побідив". На бій з Максентієм (що був убитий на мілеранській мості коло Турина), легіони Константина несли хрест і Константин під тим знаменом виграв бій, став імператором, християнином і улегалізував Христову віру. Христос побідив Рим, побідить в недовзі Москву, якщо наш нарід молитися щиро там а ми тут будемо просити про це Христа.

Ми в 1918 р. відкинули знамя Христа, а прийняли червону діавольську зірку Маркса. Чи ми готові після 60 літ прийняти Христа і Його знамя серцем не устами? Так, як тут є в царині церковній і політичній, на жаль, тої готовості не видно.

Якщо, так є і там, то Христос може почекаати ще 50 літ, щоб українське імя зникло з лица землі. Для Бога століття є одним моментом.

Ми довше зупинилися над Йосифом Флявієм і його "Юдейською війською" бо це був найстарший переклад на руську мову Київської держави, під наголовком "О ПОЛОНЕНІИ ИЕРУСАЛИМА". В тому перекладі бачимо образ високої культури Київської Руси з часів Володимира Великого. На грі слів і речень твору Йосифа постали наші староруські літературні пам'ятники. Ось кілька прикладів: В описі битви Ярослава з Мстиславом під Листвином 1024 Р. наш літописець говорить: "И БЫВШИ, НОЩИ, БЫТЬ ТМА, МОЛОНЬЯ, И ГРОМЬ И ДОЖДЬ" повість временних літ т. І. ст. 98 в історії Йосифа: Нощь. БО БЯШЕ БЕЗЛУННА И БУРНА И ГРОМНА". (Кн.ІУ, гл. І. розділ 9).

Інший примір: "Ярослав же сїде Києві утерь пота с дружиною". (Повість Временних літ ст. 98). У Йосифа "Вся же Галилія взята бисть страданіиъ вельми потомъ" (Кн. ІУ. гл. II. розділ 5). Таких паралель дуже багато. Звернемо увагу лиш, що за свідченням Йосифа, що знав історію Палестини, Юдеї з великим трудом після 200 літніх довгих жорстоких воєн, при допомозі Єгипту, підбили Галилею, прилучили до Палестини (Єрусалиму) і накинули їм свого Ягве. Йосиф у своїй праці говорить про аллянів. Руський перекладач називає кавказьких аллянів ясами. "Начальна літопись" в перше згадує ясів під 965 роком. Перекладач праці Йосифа говорить: "ЯЗИК ЖЕ ЯСЕСКЫЙ ВИДОМО ЕСТЬ ЯКО ОТ ПЕЧЕНИЖЕНЬСКА РОДА РОДИЯ, ЖИВУЩЕ ПОДЪ ТАНА – (Дону) И МЕОТСКАГО МОРЯ" (кн. УІ. гл. ІІ. розділ 3). Печеніги стали сусідами Руси 890 р. (70. т. І. ст. 236). На основі тої згадки можна догадуватись, що переклад Флявія появився в Х стол. Стилїстичну спільноту між твором Флявія находимо в Іларіоновім творі "СЛОВО О ЗАКОНЕ И БЛАГОДАТИ" та інших найстарших літературних шедеврів імперської доби Київської держави Х – ХІ століть.

Заходить питання, чому саме в тому часі появився переклад твору Флявія? Одинадцять століття, це доба напружених відносин поміж музулманами і християнським світом. В 1071 р. турки сельджуки в бою під Мандзікертом (19. УІ.) недалено озера Ван у Вірменії під проводом султана Альп-Арслана вирізали візантійську армію і взяли до веволі імператора Романа Діогена (205. ст. 282). Турки зайняли Палестину і почали побирати від християнських паломників до Єрусалиму великі податки. Це викликало обурення в християнському світі. Західна Церква, після реформи Бенедиктинів в Ключьському монастирі, мала знаменитих проповідників, що світили прикладом високої християнської моралі і аскези. Це збільшувало ряди щорічних паломництв.

Такі папи, як Григор УІІ. і Урбан ІІ., вихованці Ключи (4. т. 10. ст. 909) та (4. т. 22. ст. 892) були моральні, високо освічені, знамениті бесідники, дипломати і політики (ібід). Оба вони через чорне і біле духовенство мали великий вплив на маси. Це привело до Хрестового походу в 1096 р. Відгомін тих подій викликав зацікавлення в Київській імперії. З тих причин твір Флявія, в якому рівночасно, крім війни, був опис провінції Палестини, став найстаршим перекладом з грецької а може і з арамейської мови київського письменства. Доказ, як високо стояла культура в Київській імперії.

Що переклад міг бути з арамейської мови, в київському перекладі є ужиті 2 арамейські слова, яких в грецькому перекладі немає. Перше—це арамейське слово "МАГЛАБ" — шкіряна (ремінна) нагайка, яку руський перекладач називає маглавій (343. В П. р. 108). В українській мові нагайка, сплетена зі шкіри з деревяною рукояткою, називалася "малахай" (Словар Грінченка т. 2. ст. 400). Беренде (ібід) наводить друге арамейське слово "козда" — одіж, наше газда — господар. Колись усю одіж і весь домашній посуд виробляли для себе члени родини — роду. Хто господарив, сіяв збіжжя, лен, коноплі, стриг вівці, виробляв доморобні полотна — сукна і з них одяг, що звався казда — каздівка, пізніше козачка, гуня і т.п. Той хто мав засоби до виробу і виробляв казду, називався казда — газда. Казда — газда — це продуцент хліба і казди. Тому лемківське слово газдинити і наше газдувати — це виробляти усе, що потрібне в родині, Слово казда — газда кілька тисяч літ старше від слова господар, що походить від господин — пан, начальник дому та родини. Лемківське "газдівка" це газдівство. (Словар Грінченка т.1.ст.345).

На закінчення повернемо ще до наших сарматів та вандалів. Пригляньмося ще одному старинному бунтові черні — пролетарів проти своїх куркулів: Нам відомо, що на Угорщину проти даків Рим спровадив кочових сарматів—язиків (медосаків). Коли алляни перейшли Дунай десь в околиці теперішнього мадярського міста " **BAJA** " на захід, деякі з тих племен осіли на захід від ріки Тиси в сусідстві язиків, мали монархістичний, строгіший, більш авторитарний суспільний устрій. Язики (кочові) вибирали міжплемінного начального вождя лиш на час війни або переселення на інші терени. В сусідстві коло них замешкали сармато—вандали. Слово "ван—дал" має два склади (двоє старинних слів). Гальське **UAN** (не мали букви " **W** ") — це ягнята, вівці, гальське **DAIL** — вим. **DAL** , це 1. поле, 2. округ, 3. поле бою, 4. майдан (257. ст. 97 та 275).

Як бачимо вандали належали до племені сатем і були як і язики кочовиками та мали подібну мову. Але вандали мали поділене населення, як і скити, на верства. Ті, що мали численні стада, були боярами, та уживали тамги — гербів. Ті, що мали малі стада, були вільними людьми, не потребували тамги, бо випасали своїх 20 — 30 штук худоби особисто. Але була й третя верства, що не мала худоби (пропили, програли чи втратили з інших причин); вони були слугами в бояр за їжу і "газду" — убрання та дах над головою для себе і своїх родин. І вандали і язики в обмежених просторах Угорщини, мусіли покинути скотарське життя і перейти на осіле хліборобське і годівляне господарство. (343). Вони почали для тої цілі ділити землю і на взір римлян пролетарам не давали наділів. Це вандалам удалося, бо вандальські безхудібні і так служили боярам.

Інакше було в язиків. Вони прийшли 250 літ перед вандалами, вони були вже до приходу вандалів скотарями і рільниками. Багаті посіли більше землі, бідніші менше, а безхудібні — стільки, що могли самі обробити лопатою і мотикою, а решту доповняли риболовством і мисливством, але були вільними людьми. Вандали і язики були так споріднені мовно, що жили мирно в сусідстві понад 100 літ. В 332 р. алляно—готи (західні) під проводом Алляріка напали на вандалів. Їх врятували від загибелі язики, що наспіли

вандалам на допомогу і відігнали готів (325. т. II. ст. 85 — 90). Після тої допомоги захотілося вандалам злучитися з язиками в одно королівство, але вимагали від язиків, щоб вони завели в себе такий самий лад, бо їх слуги (на пів вільні) захотять мати ту саму волю і земельні наділи, що язикські.

Св. Евзебій, єпископ з Самосати (Сирія), (343) говорить, що боярство язиків також хотіло злуки, але проти цього виступили низи. Евзебій називає бояр за римлянами "ардара—гантами". Латинське **ARDEO-DERE-DARSI** — це блистячий, світлий додаток до імені (герб). Латинське **GANEO-ONIS** — це покуса, охота (**SIMPSON** лат. словар). Ціле слово **ARDAR-GANTI** — це покуса вивишуватися, блестіти. Низи, що не хотіли злуки Евзебій називає їх "ліми-гантами". Лат. **LIMEN-INIS** — це поріг дому, власний дім, мешкання. Ліміганти це покуса затримати власний поріг дому (власну хату, а чия хата, того власть).

Наша тисячолітня приповідка "Не минайте наші низькі пороги" (Поріг замкає прямокутник хати (підвалина) бо двері розділюють цілі стіни. Лиш долішній і горішній (платва) пороги держать цілість дерев'яної (зрубної) хати. Рим пішов на зустріч бажанням ардарагантів, признав їм герби і зміну суспільного ладу. Тобто третя верства, що не мала худоби і тамги чи гербу, мусіла віддати землю боярам і стати їх слугами (ібід). Це викликало повстання язикських низів. Зрозуміло, що дві нижчі верстви побили ардарагантів, які утікали, одні за Дунай до імперії Константина, другі до квадів. Це діялося 337 р. після смерти Константина.

Насувається потреба приглянутись назві квад. Римські історики пишуть ту назву "**QU-AD**". Знаємо, що гальське слово "**CU**" — ку — це пес, гальське "**AD**" — шапка (накриття голови). Квади носили шапки з п'єсячих шкірок". Але св. Евзебій подає в другому місці інший факт, який дає до думання, що утеча ардарагантів до двох народів не відбувалося одночасно. Він говорить так: "Савромати (язики), коли проти них повстали скити (а ми знаємо, що якесь скитське плем'я жило в угорщині, заки прийшли до Шконії) узброїли рабів для розбиття скитів (мабуть обіцяли рабам волю). Коли ж раби розбили скитів, звернули зброю проти своїх панів, а ті утікли до імператора Константина. Це було ще далеко до смерти імператора. До квадів утікали ардараганти за якихсь пізніших революцій низів. Остання була в році смерти імператора (ібід — 343).

Смерть імператора використали квади (і ардараганти), що жили в теперішній Чехо—словакії і напали на римські провінції. Імператор Констанцій син Константина перейшов Дунай з великою армією і почав вогнем і мечем нищити квадів. Вирізував жінок і дітей. З оповідань Евзебія і Аміяна Марцеліна виходило б, що до квадів утікла інша частина язиків, може повставші раби вигнали вільних селян, бо Евзебій говорить, що то були вільні савромати (ібід). Марцелін каже, що іммігранти зробили напад на римські провінції. (328. " **R. G** " т. I.). Він не подає дати, тому можна думати, що той напад був рівночасним з нападом квадів. Що так могло бути, доказує факт, що імператор сам командував армією і спеціально жорстоко почав вирізувати жінок і дітей лімігантів та палити села. Видно, він уважав лімігантів причиною тих усіх воєн. Римляни провадили знаучі терен вигнані лімігантами бояри

—ардараганти. Квади і ліміганти почали просити мира (ібід).

Імператор приказав відділити тих савроматів — язиків — ардарагантив, що були у квадів. Ардараганти нарікали, що їх вигнали ліміганти, вони мусіли стати васалами квадів і мусіли воювати з ними проти Риму. (ібід кн. 17. розділ 9 — 20). Імператор простив їм провини і затвердив їм короля з тих ардарагантив, що давніше утікли до Константина, а тепер прийшли з імператором. Той король бояр звався Зиз (Зизаній), (назва руська). Тепер, вигнані 20 літ тому ардараганти від квадів та імператора получилися разом. Були ще три інші вожди ардарагантив — Рум, Зинавер (Зиновій?) і Вradiло (імена словянські). Вони прирекли слухати Зиза. Тоді імператор віддав їм землю, яку 20 літ тому відібрали їм ліміганти (ібід). Заохочені ласкою імператора ардарагантам, квади почали просити ласки також. Виглядає, що квади і ліміганти були окружені. Імператор простив їм також. (Стали напевно клієнтеляріями Риму).

Прийшла черга на окружених лімігантив. Тому, що ліміганти були винновниками 20 літних неспокоїв, бо вони не лиш вигнали ардарагантив, але й спровадили на великі простори землі дакські племена, які Аміян називає писензи і анусензи. (ібід кн. 17. гл. 13. (30). Були це правдоподібно гальські анусали — низькі ростом (257. ст. 15) і писаги — коти (ст. 201). Ці назви не мають пояснень в латинській мові. Імператор присудив лімігантив вирізати. Римляни не щадили ні жінок, ні дітей, а мужчини боронилися з мечем в руці. Ніхто з лімігантив не просив пощади, кожний гинув в нерівному бою з мечем в руці. (Марцелін кн. 17. гл. 13. р. 30). Їх хати римляни палили. Так вирізано якусь округу найбільше винних.

Видно ардараганти (Зиз) просили імператора решті дарувати життя. Вони мусіли зложити зброю із жінками і дітьми явитися перед римським табором (ібід). Ліміганти мусіли виконати наказ. Тоді імператор наказав обеззброєним лімігантам покинути рідний край й йти на вигнання в світ за межі Римської імперії. (ібід). Марцелін не говорить чи лиш мужчини і хлопці до означеного віку мусіли покинути край, а жінки і дівчата та малі хлопці — чи не мусіли йти на службу бояр — ардарагантив. Так виглядало б з дальшого опису Марцеліна, як це побачимо. Те, що імператор подарував усю землю ардарагантам також вказує на те, що вони стали панами землі, а ліміганти мусіли бути їх слугами. Обеззброєні ліміганти, окружені римлянами зістали під загрозою смерті викинені на вигнання. Куди? — Марцелін не каже. Це діялось 358 р. (ібід).

Але на тому не скінчилось. Літом 359 р. ліміганти вернулись до границь Римської імперії. Про це дано знати імператорові, якого табір був у "**ACI MENCUM**" — правдоподібно нинішнє мадярське **ESTERGON** або **SHENTENDRE**. Можливо, що ліміганти перебули цей рік правдоподібно в нинішній Словачії, бо границею Риму були ріки Дунай — Рен. Імператор дав приказ двом трибунам з перекладачами запитатись їх, чому вони зломали його приказ? Трибуни повідомили імператора, що ліміганти просять ласки і помилування, бо минулу зиму вони ледви пережили. Вони просять, щоб імператор їх вислухав. Імператор дозволив говорити з ними. Він казав легіонерам висипати високу могилу при валах табору, зі стятим верхом, з

якої міг би бачити товпу лімігантив і до них говорити. В тій цілі він дозволив їм перейти на правий бік Дунаю, а після того поставив сторожу докола, а навіть в човнах позаду них на ріці. Ліміганти бачили те все, вони без зброї були здані на ласку імператора.

Наступає найбільш неясний, за описом Марцеліна, момент, що спровокувало обеззброєних лімігантив до бунту — божевілля, що привело їх до загибелі. Марцелін говорить, що коли імператор лиш вийшов на трибуну — могилу і хотів говорити, оден ліміганти кинув з близької віддалі тяжким чоботом в імператора з криком "Марга, Марга", почав бігти на могилу, а за ним другі (мабуть з кинджалами) також з криком Марга. Вони підняли боеві знамена, закінчені острими вістрями, якими хотіли убити імператора (ібід кн. 19. гл. 11 розділ 10).

Мабуть імператор був ударений чоботом, він збіг з могили до табору, а римляни з усіх сторін кинулися на лімігантив і вирізали усіх. (ібід). Тому, що Марцелін не згадає в цій різні про жінок і дітей, можна додуматись, що там жінок не було. Не хочеться вірити, щоб ліміганти, ще заки імператор почав промову (розміється, через перекладача), кинули в нього чоботом. Вони ж, мабуть, не були пані ані божевільні. Видно імператор Констанцій сказав щось такого, що спровокувало їх на самовбивство, а чого Марцелін не доказав.

Ми зупинилися так докладно над Марцеліном, бо це 1. дальший доказ, що сармато-язики були предками словян — Руси (бо словяни з неба раптом не упали). Повище сказане підтверджують назви їх вождів Зиз (Зизаній), Рум, Зинавер (Зиновій), Вradiло та боевий крик "Марга".

Наші гуцули в злости кляли: "Смарга би те втела", в ромунських гуцулів "Марбга", гальське "MARH" — чит. марг — це смерть, неживий, убитий (257 ст. 171), — це в дохристиянській Руси — Смаргло і Марена. Від назви Смаргло походить назва смерть, від слова "марг" — Марена і Мара — привид. 2. Назва Угорщини Панонія. В мові хатів боярин називався "панк", що нам відоме, В поляків за часів Пястів була рада панів. В нашій мові пан — це той, що мав багато землі. Тому, що в угорських язиків імператор Констанцій вирізав лімігантив — селянство і рабів, осталися лиш багачі, власники землі — пани (боярство). Тому назва край панів — Панонія, яка в часах Великоморавської держави мала осібного короля на імя Коцел.

3. Тому, що ми не маємо записаних подій Київської Руси з IV. ст. по Хр., це перші відомості про наших найближчих сусідів панонів, рідних братів наших савроматів-язиків на північ від Карпат. Бачимо, що наші закарпатці, аж до наїзду гунів (375 р.) були клієнтеляріями Риму. На північ від Карпат, до наїзду готів, було те саме. Анти виперли готів в Причорномор'я. Після гунів Східньо-римська держава Візантія робить антив правобіч Дніпра візантійськими клієнтеляріями, про що буде мова пізніше. 4. Що наша вдача від кімерів та сама. Без старшого брата і його нагайки, правити собою не уміємо. Бунти — революції, аж прийде старший брат, хоч би дикий, брудний, некультурний, лиш щоб не свій. Покаже нагайку, як скити своїм рабам і ми тихі, послухні, даємо, як скитам, збіжжя, полотно, доїмо їм кобили, робимо кумис, масло, сметану, доглядаємо їх стад, пере-

студжуємося, передчасно вмираємо і гноїмо кожного наїздника своєю національною масою. Старші брати з маленьких народців ростуть, а ми, що століття корчимося територіяльно і національно.

В 1918 р. і до нині те саме.

Констанцій вирізав лімігантів не лиш тому, що вони воювали, але тому, що як далекозорий політик, хотів кровно-кількісно ослабити язиків, що разом були занадто небезпечні Римові. Ленін і Сталін не тому мордували куркулів, власників від 10. десятин в гору – в Сибірі, а в дома штучним голодом (вони могли працювати в колгоспах), а тому, щоб обезкровити і знести нашу націю на століття та прислати замість куркулів в Україну 6.000.000 москалів з родинами. Біднякові дали досить дешевої "водки", щоб не думав і безвільно, як віл ішов освоювати цілині землі Казахстану, Кіргізії і т.д.

Панони після вирізання лімігантів, перестали бути грізні Римові.

Українці, одурманені нині алкоголем і вимордуванням заможнішої верстви села України, перестали бути грізні Москві. Ті наші пролетарі, в порівнянні до римських, не служать Україні, навіть розмножуванням. Нині в Україні одно – двоє дітей в родині, в москалів від 3 до 6. Нині москалі творять около 40 % населення земель за Збручем, Галичину, Буковину і Закарпаття ще не було часу так обмосковити, але час робить своє, працює на користь Москви. Мішані подружжя там і тут працюють в скорому темпі над зник назви "український".

Слід запитати – хто винен за такий стан?? Винного в історії України ніколи немає і не було. Були лиш бунти і провідники бунтів, але то робив народ, то за ті випадки, що на століття поневолили націю, ніхто не винен. Усі чесні, усі були героями, хотіли добра народові і робили той нарід рабами. В 1918 – 1920 роках Бог побудував нам самостійну державу. Наші соціял-блязні відкинули поміч Антанти, що визнала самостійність України, розігнали армію домів, покликали німців, а відтак договором з Леніном москалів, запхали нарід в червоне ярмо, а самі вивтікали за кордон. (Дмитро Дорошенко ко "Історія України" т. I. – II. та Петро Солуха "Договір з Москвою"). І не дай Боже сказати, що соціялблязні, босяки духа, своїми поступками і законами розгойдали пролетарів і вулицю, стероризували націоналізацією землі усіх, хто мав більше, як 10 десятин і покликали москалів, щоб тих українців вимордувати.

Яка різниця? У 359 р. різали лімігантів римляни, а від 1929 р. до сьогодні, після 1570 літ мордують нас москалі. Римляни покликали ардарагантів. Винниченко і М. Шаповал у проводі наших соціялблязнів підняли бунт і покликали москалів. І все звалили на народ, а усі соціялблязні чисті, як невинне дитячко. Коли сказати правду, що вони не народ поносять вину за ганьбу і ярмо народу, то це контрверсія обплювання забронзованих лже-героїв, яким місце на смітнику, а не в пантеоні національної історії. За 1600 літ ми остали до нині з тим самим характером анархізму, в царині політики і релігії.

Стільки про наших предків савроматів.

БІБЛІОГРАФІЯ.

- Авдусин Д.А. – Тихомиров М.Н. "Древнейшая русская Надпись".
Вестник Акад. Наук СССР 1950 – 1954 р.
- Ярослав Пастернак "Археологія України". Торонто 1961
- І. Шовкопляс "Археологічні дослідження на Україні в 1917 – 1957 роках Київ 1957
- Я. Телегін "Нові дані про людину каменного віку на Україні Акад. Наук У.Р.С.Р. Київ 1957 ч.4-54
- О.С.Стрижак "Назва річок на Полтавщині" Акад. Наук, Київ 1962 р.
- І.М. Самойловський "Сліди трипіль. культури в Києві" Археологія т. 6 Київ 1952
- Геродот "Перська війна" Гісторія Охфорд 1927 III. Ед.
- І.К. Березовський "Жінка і Держава" Воррен Міш, 1970
- М. Грушевський "Істор. України" т. I – X Нью Йорк 1956 р.
- Мойсей Хоренський "Географія і історія" Київ 1954
- Страбо "Географіка" Москва 1952
- Юстин "Гісторія
- Б.О. Рибаків "Історія Києва" А.Н. Київ 1959
- Дмитро Дорошенко "Історія України т. I – III Нью Йорк 1924
- Н. Полонська-Василенко. "Історія України Мінхен 1972
- І. Холмський "Історія України" Мінхен 1949
- М. Чубатий "Історія Християнства на Русі". Рим Нью Йорк 1965
- Гр. Лужицький "Укр. Церква між Сходом і Заходом" Філадель. 1954
- С. Шестаков "Кімерійці в історії України" Акад. Наук 1927
- Вадим Щербаківський "Камянна доба в Україні" Мінхен 1947
- Хведір Вовк "Студії з Укр. етнографії та антропології" Прага 1928
- В. Хвойка "Каменний Вік середнього Поднепроя" Київ 1899
- Народ Боранів на Україні в 418 р. п. Хр.
- "Історія Укр. Мистецтва" А.Н.У.Р.С.Р. Київ 1967 т. I - IV
- П. Курінний "Передісторія та рання історія України" Мінхен 1970
- М. Аркас "Історія північної Чорноморщини" Торонто 1969
- М. Ю. Брайчевський "Коли і як виник Київ, А.Н.У.Р. С.Р. Київ 1963
- Павло Грицак "Галицько-Волинська Держава" Нью Йорк 1958
- Т. Книпович "Танаїс" Київ 1958
- Мевандер Протектор "Византийские Историки" С.П.Б. 1860
- "Енциклопедія Українознавства" Н.Т.Ш. Париж Нью Йорк
- Іван Огієнко "Константин і Методій" Вінніпег т. I-II.
- М. Слабченко "Сообщение о предтепописной Руси" Ист. Журн. Ленинград 1942
- "Словар Грінченка" т. 4 – IV Київ 1907 р.
- Древноруське місто Воїнь", Наукова думка Київ 1966
- Український Історик 1973 – 1980 р.
- Теоділь Коструба "Галицько-Волинський літопис" т. I А II Львів 1935
- М. Аркас "Історія України" Вінніпег 1967
- Аль Масуді "Кітаб Акбар Аль Заман" Р.А.Нікользон Кімбрідж 1907
- Гр. Конинський "Історія Русов" Нью Йорк 1956
- С.А. Висоцький "Древне-русские надписи Софии Киевской" Київ 1966
- О. Ізидор Нагаєвський "Кирило – Методіївське Християнство на Русі України Рим 1954
- " " " "Стародавня Україна" Йорктон Канада 1961
- П. Ісаїв "Чи Володимир Великий був коронований" Шлях Філадельфія 1949 р.
- Никонівський
- Лаврентіївський
- Новгородський літописи
- Якимівський
- Іпатський
- Соломон Гольдман "Листи про Україну" Відень 1921
- П. Мірчук "Роман Шухевич" Нью Йорк 1970
- В.Винниченко "Відродження Нації" т. I-III Відень 1921

І Мазепа "Вогні у бурі революції" Видвництво Прометей. т. І-ІІІ Прага 1941
 Осип Станімір "Моя участь у визвольних змаганнях" Торонто 1956
 К.Я. Грот "Моравія і Маляри Половини ІХ – Х стол. С.П.Б. 1881
 А.Л. Якобсон "Стародавній Херсонез" Арх. досліді Москва 1959
 М.І. Артамонов "Історія Хазар" Ленінград 1962
 Теофан зв. Сповідник "Мета Теофан скриптор "Хроніка В І – ІІ Бонн 1839–1841
 В.Ф. Гайдукевич "Розкопи Ілурата, Тиритаки й Мірмікія" "К.С.И.И.М.К", Ленінгр. Вид ХУІ
 П. Мірчук Роман Шухевич.
 Гіпокрае Хіосський "Геометрія"
 Полієн римський "Стратегіка"
 Гекатей Мілеєський "Фрагменти"
 Карта Птольомея
 Дмитро Дорошенко "Мої спомини про недавнє минуле"
 " " "Історія України" Мінхен 1969
 С. Шестаков "Кімерійці в Археології України" Акад. Наук 1927 р.
 В. Щербаківський "Кам'яна доба в Україні" Мінхен 1947 р.
 Хв. Вовк "Студії з української етнографії і антропології" Прага 1928 р.
 П. Курінний "Передісторія України" Мінхен 1970 р.
 А. Кашенко "Кость Гордієнко, та Костомаров історія Русів Нью Йорк 1965 р.
 Гр. Лужницький "Укр. Церква між Сходом і заходом" філадельфія 1954 р.
 Петро Солуха "Договір з Москвою" Чикаго 1973 р.
 Павло Грицак "Галицько–Волинська держава" Нью Йорк 1958 р.
 В. Волицький "На Львів і Київ" Торонто 1965 р.
 М. Брик - Десятницький "Ми Брики" Лоссер Нідерлянд 1965 р.
 "Історія Югославії" Москва 1963 р.
 Др. В. Луців "Гетман Мазепа" Торонто 1954 р.
 Вол. Січинський "Гетман Мазепа" людина і Меценат Філадельфія 1951 р.
 Вікт. Андрієвський "З Минулого" т. І-ІІ Берлін 1923 р.
 Ізидор Нагаєвський "Кирило–Методіївське Християнство в Русі–Україні
 С.А. Висоцький "Древне–руські надписи Киевской Софії" Наук – Думка 1966 р
 Записки Наук Тов ім Шевченка Збірник історично–філос. секції т. І – ІЕ. Рим.–Париж –Мінхен 53
 Павло Штепа "Московство", І – ІІ Торонто 1968
 " " "Мафія" т. І Торонто 1971 р.
 Археологія України т. ХХІ Київ "Наукова Думка" 1968 р
 Льонгін Цегельський "Від Легенд до правди" Нью Йорк-Філад. 1960 р.
 Др. Осий Назарук "Рік на Великій Україні.
 Мих Гуцуляк "Перший Листопад" т. І – ІІ Нью Йорк 1973 р.
 Віктор Андрієвський "З Минулого" т. 4 – ІІ Нью Йорк 1968 р.
 Винниченко Володимир "Відродження Нації" Відень 1920 р.
 Осип Станімир "Моя участь у визвольних змаганнях" Торонто 1956 р.
 Др. Степан Томашівський "Під колесами історії" Нью Йорк 1962 р.
 Борис Монкевич "Слідами новітніх запорожців" Львів 1928 р.
 Дмитро Микитюк "Українська Гал. Арія" 1976 р.
 Петро Мірчук "Українська Державність" Філадельфія 1967 р.

МОСКОВСЬКІ

Ю. Кфминский "Следа древнейшей эпохи Каменного века по р. Суле и ее притоком.
 Труды III арх. съезда М 1872
 Груды Волго–Донской Археол. Експед. т. II "Акад. Наук. С.С.С.Р. 1959 р.
 "Нобое б собетской Археологий" И.З.Д. Наука, Москва 1965
 "енерал Спиридонович "Велика вайна й февральская революція" Париж, т. І – ІІ 1930 р.
 І.М. Дяконов "Общественный и государственный строй Древнего Двечечья "Шумер"
 Академ. Наук С.С.С.Р. 1959 та Історія Мідий Наук С.С.С.Р.1960
 І. Хвойка "Каменный век среднего Приднепровья" т. І. Москва 1912 р.
 А. Спицин, "Русский Палеолит". Русс. арх. общ. т. XI. Москва 1915 р.
 А.Я. Телегин, "Мезолитические стоянки в окрестности Киева" Москва 1956
 І. Данов "История на Древняя Изток" Софія 1949
 А.И. Яварникий "Запорожье въ остатках старинки и преданиях народа т. II С.П.Б." 1888 р. ст. 60
 І. Крупнов "Древняя История Сев. Кавказа" Москва 1951
 І. Василев "Бань– Чао в зайалном крае Москва 1955
 І. Садиков "Біруні" Москва 1953
 З.Г. Гафуров "История таджикского народа в кратком изложении" т.І. Москва 1955
 З.П. Толстов "Древний Хорезм" Москва 1948
 З.Д. Пенкина "Закаспийский край" С.П.Б. 1888 р.
 С. Кисельов "К вопросу о культуре древнйшего европейного населения Сибири" Москва 1951
 А. Окладников "Неолит и Бронзовый век Прибайкалья" Москва 1950
 З. Пиотровский "История и культура Урарту" Ереван 1944
 Г. Барев "ОЦерковномъ суде" С.П.Б. 1870 р.
 В.В. Латышев "Понтика" В Ар. Ист. Москва 1952
 З. Крупнов "История Древне Северного Кавказа" Москва 1951
 Граф А. Бобринской "Курганы Смілі т. І – УІІІ Петербург 1901
 Археоогія С.С.С.Р. выпуск А І – 31 изд. Наука Москва 1965
 І.Я. Бичурин "Собрание сведений о народах обитавших в Средней Азии в древние времена"
 т. І – ІІІ Москва – Ленінград 1946 р.
 М.И. Артамонов "История Хазар" Ленінград 1962
 К.Ф. Смирнов "Проблема ранних сарматов" сов.арх. "ВДИ" 1957
 " " "О погребениях роксолан" " " " 1948
 Н.А. Мещерский "История иудейской войны Иосифа Флавия Москва–Ленінград 1958 р.
 В.А. Белевский, "Война Вавилона за независимость и гегемонія скифов в передмой Азии.
 Ленінград 1964 рт, 110 – 125
 В. Латышев "Скитика і Кавказика" "ВД;" Петербург 1890
 В. Дяков "Окупация Тавриды Римом Москва 1956
 Л.Н. Гумилев "Хуну. Срединная Азия в древние времена, Москва 1960
 Н.В. Пигулевская, "Сирийские Источники" Москва – Лен. 1947 р
 Ю. Кулаковский "Исторія Візантії т.ІІ ст. 430–450 Київ 1899 р.
 В. Бильбасов Журналъ Министерства Народного просвещения т. І – ІІ Петербург 1871 р.
 Д.Иловайскій "Разысканія о начале Руси Москва 1852 р.
 П.К. Коковцов "Еврейско–Хазарская Переписка в X ст. Ленінград 1932
 А.А. Васильев "Готы в Крымю." Госуд Акадб Москва Ленинград 1924 р.
 М. Слащченко "Проложное сообщений о предтегописной Руси Ленінград 1942
 К.Я. Грот "Моравія і Маляри с половины ІХ до X. ст. С.П.Б. 1881 р.
 В.Б. Златарский "История на Българската държава през среднитевекове т. 4–ІІІ Софія 1938
 М.Н. Тихомиров, "Исторические звязи русского народа с южными славянами до пол. 17 ст.М.1962
 "История Югославиі" А.Н.СССР. Москва 1936 р. ст. 64
 В.М. Массон, В.А. Ромоден "История Афганисстана" т. І – ІІ
 В. Бартольд "Отчет о поездке в Среднюю Азию 1893–1894 Зап. А.Н. т.І, ч. ІУ С.П.Б. 1872
 С.П. Толстов "По следам древне- хорезмийской цивилизации" М.Л. 1948 р.
 Н.А. фон Баумгартен "Ода Штадская внучатая племянница папи Льва ІХ Невестка Ярослава
 Мудрого" "Блоговест" Париж 1930 р. Но І ст. 95–102
 М. Андреева "Приєм татарскихъ пословъ при Нкейскомъ соборе" М. 1926
 Р.Л.Янин "Я послал тебе бересту" Москв. Университет 1965 р.

P O L S K I

- L. Kozłowski "Zarys prehistorii Południowo-wschodniej Polski" Lwów 1939
 Ignacy Wieniewski "Homer Iliada" Londyn 1961
 Gerald Labuda "Historia Ponorza" Poznań 1969
 L. Kozłowski "Epoka Kanienna w Polsce" Lwów 1924
 J. Rozwadowski "Studia nazw wód słowiańskich" Kraków 1948
 P.M. Duval "Życie codzienne w Galii w czasach Rzymu" Paryż 1965
 A. Lewicki "Zarys Historii Polski do 1795 r." Roma 1946
 W. Dobrowolski "Sztuka Etrusków" Warszawa 1971
 W. Podóg Malinowski "Najnowsza Polityczna Historia Polski" t.I-II Londyn 1967
 T.Waga "Pomorze w czasach przedhistorycznych" Toruń 1934
 L. Koczy "Grunwald" Szkocja 1960
 J. Demel "Historia Rumunii" Kraków 1970
 K. Wachowski "Słowiańszczyzna Zachodnia" Poznań 1938
 Dr. H. Paszkiewicz "Polska i jej Dorobek Dziewiętnastowieczny" Londyn 1956
 T.R. Kiersznowcy "Średniowieczne skarby Pomorza" Warszawa-Wrocław 1959
 T. Lewicki "Źródła arabskie do dziejów Słowiańszczyzny" t.I Wrocław-Kraków 1956
 "Zaginione Cywilizacje" P.i.W. Warszawa 1971
 Włodzimierz Dworzacek "Genealogia" Pol.Akad. Nauk. Warszawa 1959
 Mar. Adamus "Tajemnice sag i run" Wrocław-Warszawa 1970
 Jan. Długosz "Historia Polonica" Vol I-XII Craców 1440
 Niesiecki "Herbarz Polski"
 G. Raczyński "Climaster t.I-IV historyi panowania Jana Kazimierza" Warszawa 1935
 Samuel Grondski "Historia Belli Cosaco-Polonici" Buda-Pest 1789
 A. Stekert "Przydomki polskie, litewskie i ruskie" Kraków 1897
 Encyclopedja Szlachecka "Warszawa 1935-1938
 Historia Wojskowości Polskiej do 1864 r. Warszawa 1966 t. I-II
 Pan.Institut Wydawniczy "Zapomniany świat Sumerów" Warszawa 1973
 Stanisław Kaluzynski "Tajna historia Mongołów" Warszawa 1970
 Zygmunt Boras "Książęta Pomorza Zachodniego" Słupsk 1968
 Roman Heck "Historia Czechosłowacji" Wrocław 1969 - C Z E S K I -
 "Czechoslovenska Vlastiveda" t. I-V Bratislava 1943-1948
 "Prehled československých Dějin" Praha 1958-1960 t.I-III
 Ir.Frantishek Postřnek "Dejiny slovanských apořtolů Žyce Cyrila a Žyce
 Methoda" Praha 1902
 "Czechoslovenska Vlastiveda" t. I-X Praha 1930-1936
 T. Wasilewski "Historia Bulgarii" Warszawa 1970 -B U L G A R I I -
 I Ferluga "Visantiska uprava Dalmaciji" Beograd 1958
 I Anastasijević "Archiv za arbanasku Starinu t. I-II Bilhorod 1924

E N G L I S H

- "Encyclopedia Britannica" Vol 10 p. 339 Chicago 1965
 J. Hirseller "L. Osservatore Della Domenica" Vatican 1958
 C. Ptolemais "Geographi" publ. Almagest, Berlin 1912 - 1913
 Dr.Elisabeth Judas "Rasputin neither devil nor saint" Allied publishers
 Allento WN Pa.1965
 M. Anati "Palestine and Egypt before Jewish" M.book London
 C. Leonard Wooley "The Sumerians" Oxford 1929
 J.A. Montgomeri "The Samaritan" N.J. 1907
 Jakob Elon Conner A.B.Ph.D. "Christ was not a Jew" N.J. 1963
 Suetonius Tranquillus Gaius "De vita Caesarum" R.Gr. 1957
 "Every life in Bible times" N.G.S.W. 1967
 Tacitus Cornelius "The Germany" Oxford 1894
 E.Schwentner "Tocharisch Bibliographie" Berlin 1959
 Sir Mortimer Wheeler "The Indus civilization" Cambridge 1953
 S. Piggot "Prehistoric India to 1.000 B.C." London 1950
 A. Deimel "Sumerisches Lexikon Vol. I-V Roma 1930 - 1939
 Th. Jacobsen "Earliest political development in Mesopotamia" Chicago 1957
 The History of Nation t.9 p. 7 N.J. 1907
 L.W/ King "A History of Sumer and Akkad" London 1910
 G.G. Cameron "History of early Iran" Chicago 1936
 C.E. Keiser "Patesis of the "UR" dynasti" New Haven 1919
 S.N.Kramer "Sumerian Mythology" Philad. 1944
 T.H. Jacobsen "Earliest Shrine" Chicago 1939
 A. Falkenstein "Archaische Texte aus Uruk" Leipzig 1936
 "Cambridge Ancient History" Vol. I
 Victor W. von Hagen "Realm of the Incas" The New Am.Library N.J. 1961
 Th. Jacobsen "The Assumed conflict between Sumerians and Semites" Journal
 of the American Oriental Society V LIX
 Gaston Ca. Maspero "Etudes de Mythologie et D'Archeologie Egiptiennes"
 vol. I-VIII "History of ancient people" vol. I-3 Paris 1895-7
 W.M. Ramsay "Historical Geography of Asia Minor"
 Sir John Hamerton "The Illustrated World History" N.J. 1938
 J. Wilkinson "A.Malay- English dictionary" Oxford 1932
 L. Westergaard "Zend Avesta" N.J. 1852-1854
 H.W.L.Hime "Origin of Artillery" Cambridge 1915
 A. Jacson "Zoroastrian Studies" N.J. 1928
 Jordanes "Getica A.B. 12 Romana" Mommsen Theodor Berlin 1886
 F.D. Paruck "Sasanian coins" N.J. 1924
 F. Andrews "Painted neolithic pottery in Sistan"
 "Birlington Magazine" December 1925 N. J.

- H.G. Rawlinson "Bactria, The History of Forgotten Empires" London 1912
- H.G. Rawlinson "The Sixth Great Oriental Monarchy or the Geography, History and Antiquities of Partia" London 1893
- V.G. Childe "The Danube in Prehistory" Oxford 1929
- L.W. King "The Cruciform Monument of Manishtu" Paris 1912 (Translated)
- I.J. Gelb "Sargonic texts from the Diyala Region" Chicago 1952
- O. Reischaur "Japan past and present" Oxford 1952
- A.H. Sayce "The legend of Semiramis" Histor Revenue London, Jan. 1888
- Van Lohuizen de Leeuw "The Seythian period" Leiden 1949
- G. Martin "Coins of Kidara and the Little Kushans" "Journal of the Asiatic Society of Bengal" Calcuta 1930
- W.W. Tarn "Alexander the Great vol. I-II Cambridge 1951
- A.T. Olmsted "History of the Persian Empire" Chicago 1948
- W.Kolarz "Russian and Her Colonies" London 1952
- Sir Olaf Caroe "Soviet Empire" London 1953
- Sir T.Marshall "Mohenjo-Daro and the Indus Civilisation" Cambridge 1931
- H. Oldenberg "Die Religion des Veda" Leipzig 1923
- H. Spinden "Origin of Civilisation in Central America and Mexico " American Aborigenes" Toronto 1933
- D.Davidson "The Antiquity of Man in Pacific and the question of Trans-Pacific Migrations, Earli Man" Philad. 1937
- G.Ekholm "The Problem of Asiatic cultural relationship, Eastern States" Archological Feseration, Buletin 10 Harrisburg 1951
- R.Heine Geldren and G. Ekholm "Significant Parallels in the Symbolic Arts of Southern Asia and Middle America. The Civilisations of Ancient America" Chicago 1951
- C. Schuster " A possible Index of cultural contact between America, Oceania and the Far East" Kininriijk Institut for the Tropen Mededeling 94 Amsterdam 1951
- G. Carter "Plants across the Pacific, Asia and North America Trans Pacific contacts" Salt Lake City 1953
- R.Heine Geldren "Das Tochaer Problem und die Pontische Wanderung" Muenchen 1951
- G.G.Grott "Prehistory of Japan" N.J. 1951
- B.S.Kraus " An outline of Japans Prehistoric Cultures" Salt Lake City 1953
- A.I. Olmsted "History of Palestine and Siria to the Macedonian Conquest" London 1937
- C.L. Wooley "The Sumerian" Oxford 1928
- Elisabeth Goldsmith "Ancient pagan Symbols" NJ.- London 1929
- V.G. Childe "The Down of European civilisation " London 1925
- V.G. Childe "The Arians " Oxford 1926, "The Danube in Prehistory" London 1929
- Sir Gordon Casserli "Tripolitania" London 1943
- G.R.Lanman "Sanskrit Reader" Boston 1912
- Sir Richard Gregory "Gods and Men " London 1949